

Hof van cassatie - Cour de cassation

TRADCAS

2017

(Vertaalde) samenvattingen van arresten van het hof van cassatie, geordend volgens rolnummer.

Résumés (traduits) des arrêts de la Cour de cassation, classés en fonction de numéro de rôle.

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip

Het middel dat uitgaat van de schending van wettelijke bepalingen die noch van openbare orde, noch dwingend zijn, en waarvan uit de door het hof van beroep vastgestelde feiten niet blijkt dat deze moesten worden toegepast om uitspraak te doen over de betwisting die dat hof moest beslechten, maar dat aan voornoemd hof niet werd voorgelegd en waarover het niet op eigen initiatief uitspraak heeft gedaan, is nieuw en bijgevolg niet ontvankelijk (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Begrip

Conclusions de l'avocat général Genicot.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Notion

Pris de la violation de dispositions légales qui ne sont ni d'ordre publique ni impératives et dont il ne résulte pas des faits qu'elle a constatés que la cour d'appel devait faire application pour trancher la contestation qui lui était déferée, le moyen, qui n'a pas été soumis à cette cour et dont celle-ci ne s'est pas saisie de sa propre initiative, est nouveau, partant irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Notion

De toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak houdt het bestaan in van een vermogensoverdracht tussen twee vermogens waaruit de verplichting voortvloeit voor de verrijkte om de verarmde te vergoeden voor de verrijking die hij zonder oorzaak bekam ten koste van de verarmde.

*VERRIJKING ZONDER OORZAAK - R.V.A. - Juridische of materiële vergissing**RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak*

De rechter mag met toepassing van het algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak enkel uitspraak doen over het verleden.

*RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel van de verrijking zonder oorzaak - Begrip**VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Begrip*

L'application du principe général du droit de l'enrichissement sans cause implique entre deux patrimoines un transfert de richesse qui donne naissance à l'obligation pour l'enrichi de restituer à l'appauvri l'enrichissement qu'il a obtenu sans cause au détriment de celui-ci.

*ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - O.N.Em. - Erreur de droit ou matérielle**PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'enrichissement sans cause*

Le juge ne peut statuer par application du général du droit de l'enrichissement sans cause que pour le passé.

*PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit de l'enrichissement sans cause - Notion**ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Notion*

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

*AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Algemeen - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid**RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van 3/12/2019*

Conclusions du premier avocat général Henkes.

*RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Généralités - Règlement-taxe illégal - Demande d'indemnisation - Cours et tribunaux - Obligations - Vérification de la légalité de l'acte - Vérification des conditions d'application de la responsabilité aquilienne**TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Règlement-taxe illégal - Demande d'indemnisation - Cours et tribunaux - Obligations - Vérification de la légalité de l'acte - Vérification des conditions d'application de la responsabilité aquilienne*

Hoewel de hoven en rechtbanken krachtens artikel 159 van de Grondwet bevoegd en verplicht zijn, alvorens eraan uitwerking te verlenen, de interne en de externe wettigheid na te gaan van elke administratieve handeling waarop een vordering, een verweer of een exceptie gegrond is, dienen ze, ook wanneer ze kennisnemen van een vordering tot schadevergoeding die gegrond is op de onwettigheid van een dergelijke handeling, uitspraak te doen over de voorwaarden voor de toepassing van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Algemeen - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling

- Art. 159 Grondwet 1994

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Onwettig belastingreglement - Vordering tot schadevergoeding - Hoven en rechtbanken - Verplichtingen - Toetsing van de wettigheid van de handeling - Toetsing van de voorwaarden voor de toepassing van de aquiliaanse aansprakelijkheid

- Art. 159 Grondwet 1994

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Si les cours et tribunaux ont en vertu de l'article 159 de la Constitution le pouvoir et le devoir de vérifier, avant de lui donner effet, la légalité interne et la légalité externe de tout acte administratif sur lequel est fondé une demande, une défense ou une exception, il leur incombe aussi, lorsqu'ils sont saisis d'une demande en indemnisation fondée sur l'illégalité de pareil acte, de statuer sur les conditions d'application des articles 1382 et 1383 du Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Généralités - Vérification des conditions d'application de la responsabilité aquilienne - Règlement-taxe illégal - Demande d'indemnisation - Cours et tribunaux - Obligations - Vérification de la légalité de l'acte

- Art. 159 Constitution 1994

- Art. 1382 et 1383 Code civil

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Règlement-taxe illégal - Demande d'indemnisation - Cours et tribunaux - Obligations - Vérification de la légalité de l'acte - Vérification des conditions d'application de la responsabilité aquilienne

- Art. 159 Constitution 1994

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.11.0724.F

2 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

DERDENVERZET - Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

VORDERING IN RECHTE - Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

Artikel 14 van de wet van 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen, zoals van toepassing op het geschil, is niet van toepassing op de akten van verdediging tegen een vordering, ook als die akte een derdenverzet betreft (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

DERDENVERZET - Handels- of ambachtsonderneming - Kruispuntbank - Registratie - Inschrijving - Vordering in rechte - Ontvankelijkheid - Onderscheid - Rechtsvordering - Akte van verdediging

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TIERCE OPPOSITION - Entreprise commerciale ou artisanale - Banque carrefour - Immatriculation - Inscription - Action en justice - Recevabilité - Distinction - Demande en justice - Acte de défense

DEMANDE EN JUSTICE - Entreprise commerciale ou artisanale - Banque carrefour - Immatriculation - Inscription - Action en justice - Recevabilité - Distinction - Demande en justice - Acte de défense

L'article 14 de la loi du 16 janvier 2003 portant création d'une banque-carrefour des entreprises, modernisation du registre de commerce, création de guichets-entreprises agréés et portant diverses dispositions, tel qu'il s'applique au litige, ne s'applique pas aux actes de défense à une action, cet acte fût-il une tierce-opposition (1). (1) Voir les concl. du MP.

TIERCE OPPOSITION - Entreprise commerciale ou artisanale - Banque carrefour - Immatriculation - Inscription - Action en justice - Recevabilité - Distinction - Demande en justice - Acte de défense

C.12.0380.F

12 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170112.1](#)

AC nr. ...

Met 'voordelen' in de zin van art. 299 van het Burgerlijk Wetboek wordt bedoeld, eensdeels, alle schenkingen tussen echtgenoten, anderdeels, de voordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn, met name de bedingen van vooruitmaking en de bedingen van ongelijke verdeling van de huwelijksgemeenschap; zodoende is die bepaling niet van toepassing op de andere voordelen die bij de verdeling ontstaan uit de samenstelling van de huwelijksgemeenschap en derhalve niet op de voordelen die het gevolg zijn van de inbreng van een eigen goed in de huwelijksgemeenschap (1). (1) Cass. 23 november 2001, AR C.99.0012.N, AC 2001, nr. 641.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Bedongen gemeenschapsstelsel - Echtgenoot tegen wie de echtscheiding wordt aangenomen - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Algemeen - Bedongen gemeenschapsstelsel - Echtscheiding - Gevolg - Ontbinding in het nadeel van een partij - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

Il y a lieu d'entendre par "avantages" au sens de l'article 299 du Code civil, d'une part, toutes les donations entre époux et, d'autre part, les avantages constituant simultanément les droits de survie, à savoir les dispositions faites par préciput et les dispositions de partage inégal de la société conjugale; cette disposition n'est pas applicable aux autres avantages découlant de la composition de la communauté au moment du partage et, par conséquent, elle n'est pas applicable aux avantages résultant de l'apport d'un bien propre en communauté (1). (1) Cass. 23 novembre 2001, RG C.99.0012.N, Pas. 2001, n° 641.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Régime de communauté conventionnel - Epoux contre lequel le divorce est admis - Perte des avantages - Avantages

- Art. 299 Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Généralités - Régime de communauté conventionnel - Divorce - Conséquence - Dissolution aux torts d'une partie - Perte des avantages - Avantages

- Art. 299 Code civil

C.12.0427.F

17 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.1](#)

AC nr. ...

Artikel 149 van de Grondwet, krachtens hetwelk de redenen die de rechter voor zijn beslissing opgeeft het Hof in staat moeten stellen zijn wettigheidstoetsing uit te oefenen, vereist niet dat de rechter de wettelijke grondslag van zijn beslissing vermeldt.

REDEKENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Motiveringsplicht - Vermelding - Wettelijke basis

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 65, 6, van de Code marocain de la Famille, dat vreemdelingen toestaat dat bij het dossier dat voor de huwelijksvoltrekking wordt aangelegd een buitenlands document wordt gevoegd dat overeenstemt met het in de Marokkaanse wet bekende getuigschrift van geschiktheid voor het huwelijk, verwijst bij het bepalen van de inhoud van dat document niet naar de buitenlandse wet.

HUWELIJK - Vormvereisten - Internationaal privaatrecht - Code marocain de la famille - Overeenstemmend buitenlands document - Inhoud - Verwijzing naar de buitenlandse wet

3/12/2019

L'article 149 de la Constitution, en vertu duquel les motifs que le juge donne de sa décision doivent permettre à la Cour d'exercer le contrôle de légalité qui lui est confié, n'exige pas que ce juge indique la base légale de sa décision.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Obligation de motivation - Indication - Base légale

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

L'article 65, 6 du Code marocain de la famille qui permet, pour les étrangers, la jonction au dossier constitué pour la conclusion du mariage, d'un document étranger équivalent au certificat d'aptitude au mariage connu de la loi marocaine, ne renvoie pas à la loi étrangère en ce qui concerne la détermination de la teneur de ce document.

MARIAGE - Formalités - Droit international privé - Code marocain de la famille - Document étranger équivalent - Teneur - Renvoi à la loi étrangère

P. 4/691

- Art. 47, § 1 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

- Art. 65, 6) Code marocain de la famille

- Art. 47, § 1er L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

- Art. 65, 6) Code marocain de la famille

C.12.0590.F

29 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170629.2](#)

AC nr. ...

Artikel 1, eerste lid, van de wet van 25 ventôse - 5 germinal jaar XI sluit niet uit dat er tussen de notaris en de partijen die hem raadplegen met het oog op de redactie van een authentieke akte een overeenkomst kan ontstaan.

NOTARIS - Ambt - Raadpleging - Aard van de verhouding - Overeenkomst

- Art. 1, eerste lid Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

L'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 25 ventôse - 5 germinal an XI n'exclut pas qu'un contrat puisse se former entre le notaire et les parties qui le consultent en vue d'établir un acte authentique.

NOTAIRE - Fonction - Consultation - Nature de la relation - Contrat

- Art. 1er, al. 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

C.12.0623.N

19 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.1](#)

AC nr. ...

Eens het bestaan van de overeenkomst door getuigen of vermoedens mag worden bewezen ingevolge het voorhanden zijn van een begin van geschreven bewijs, behoort de precieze omvang of inhoud van de overeenkomst evenzeer tot wat door getuigen of vermoedens mag worden bewezen.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Betwiste overeenkomst - Begin van bewijs door geschrift - Toegelaten bewijs door vermoedens

- Art. 1347, tweede lid Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Getuigen - Betwiste overeenkomst - Begin van bewijs door geschrift - Toegelaten getuigenbewijs

- Art. 1347, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Dès que l'existence d'une convention peut être prouvée par témoins ou par présomptions en raison de l'existence d'un commencement de preuve littérale, l'étendue ou le contenu précis de la convention relève aussi de ce qui peut être prouvé par témoins ou par présomptions.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Convention contestée - Commencement de preuve littérale - Preuve par présomptions autorisée

- Art. 1347, al. 2 Code civil

PREUVE - Matière civile - Preuve testimoniale - Convention contestée - Commencement de preuve littérale - Preuve testimoniale autorisée

- Art. 1347, al. 2 Code civil

Wanneer wordt betwist dat tussen de partijen een bepaalde overeenkomst is gesloten, is het beweerde feit dat door het begin van bewijs door geschrift waarschijnlijk moet worden gemaakt, het bestaan van die overeenkomst tussen de partijen, waarbij niet vereist is dat ook de beweerde omvang of inhoud van de overeenkomst door het geschrift waarschijnlijk wordt gemaakt.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Algemeen - Betwiste overeenkomst - Begin van bewijs door geschrift

- Art. 1347, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'il est contesté qu'une convention déterminée a été conclue entre les parties, le fait allégué qui doit être rendu vraisemblable par un commencement de preuve littérale, est l'existence de cette convention entre les parties, et il n'est pas requis que l'étendue alléguée ou le contenu de la convention soient rendus vraisemblable par l'écrit.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Généralités - Convention contestée - Commencement de preuve littérale

- Art. 1347, al. 2 Code civil

C.13.0002.F

9 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.9](#)

AC nr. ...

De artikelen 827, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek en 1211, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, die bepalen dat de goederen in onverdeeldheid openbaar verkocht moeten worden wanneer ze niet gevoeglijk kunnen worden verdeeld, verstaan onder die laatste woorden zowel de materiële onmogelijkheid om de goederen in natura te verdelen als alle andere feitelijke omstandigheden die verantwoorden waarom de goederen niet gevoeglijk kunnen worden verdeeld (1). (1) Het OM concludeerde tot vernietiging op het eerste onderdeel van het middel, dat het bestreden arrest verweet het algemeen beginsel van het recht van verdediging te hebben miskend, door zijn beslissing te gronden op feitelijke argumenten die door geen enkele partij waren aangevoerd en door die argumenten niet aan de tegenspraak te onderwerpen.

VERDELING - Gevoeglijke verdeling - Geen gevoeglijke verdeling - Geval

- Art. 827, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 1211, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

En disposant qu'il doit être procédé à la vente par licitation des biens indivis s'ils ne sont pas commodément partageables, les articles 827, alinéa 1er, du Code civil et 1211, alinéa 1er, du Code judiciaire entendent par ces derniers termes tant l'impossibilité matérielle de procéder au partage en nature des biens que toutes les autres circonstances de fait pouvant justifier l'absence de commodité du partage (1). (1) Le MP concluait à la cassation sur la première branche du moyen, qui faisait grief à l'arrêt attaqué d'avoir violé le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense en fondant sa décision sur des arguments de fait qu'aucune des parties n'avait invoqués, sans les soumettre à la contradiction.

PARTAGE - Commodité - Absence - Cas

- Art. 827, al. 1er Code civil

- Art. 1211, al. 1er Code judiciaire

C.13.0129.F

23 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170223.6](#)

AC nr. ...

De rechter dient het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregel en hij is bijgevolg verplicht die regel te bepalen (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2013, AR C. 12.0056.F, AC 2013, nr. 143.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Bevoegdheid van de rechter - Toepasselijk recht - Verplichting

Le juge est tenu de trancher le litige conformément à la règle de droit qui lui est applicable et a, dès lors, l'obligation de déterminer cette règle (1). (1) Voir Cass. 4 mars 2013, RG C.12.0056.F, Pas. 2013, n° 143.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Pouvoir du juge - Droit applicable - Obligation

C.13.0143.F

9 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.10](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Wets- of verordeningsbepaling - Materiële overtreding - Moreel bestanddeel

De materiële overtreding van een wets- of verordeningsbepaling maakt op zichzelf een fout uit die leidt tot de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de dader, mits die overtreding willens en wetens is begaan; de dader van de fout hoeft zich niet bewust te zijn van het feit dat hij een fout begaat en hoeft evenmin de wil te hebben er een te begaan (1). (1) Zie andersluidende. concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Wets- of verordeningsbepaling - Materiële overtreding - Moreel bestanddeel

- Art. 1382 Burgerlijk Wetboek

Conclusions du premier avocat général Henkes.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Disposition légale ou réglementaire - Transgression matérielle - Élément moral

La transgression matérielle d'une disposition légale ou réglementaire constitue en soi une faute qui entraîne la responsabilité civile de son auteur, à condition que cette transgression soit commise librement et consciemment; il n'est pas nécessaire que l'auteur de la faute se rende compte qu'il commet une faute ni qu'il ait l'intention d'en commettre une (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Disposition légale ou réglementaire - Transgression matérielle - Élément moral

- Art. 1382 Code civil

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Verlies van de kans om de derving van de verwachte winst niet te ondergaan - Afzetting van een ziekenhuisgeneesheer - Ontstentenis van advies van de medische raad - Fout - Gevolg - Derving van de verwachte winst - Beslissing tot toekenning van de vergoeding

De rechter die vaststelt dat de fout van een partij de gerechtelijke ontbinding van de overeenkomst verantwoordt en die aan de andere partij een vergoeding van de schade toekent die bestaat in de gedeelde winst die zij verwachtte, kan bovenop dat bedrag geen vergoeding meer toekennen aan die laatste voor het verlies van de kans om die winstderving niet te ondergaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Afzetting van een ziekenhuisgeneesheer - Ontstentenis van advies van de medische raad - Fout - Gevolg - Derving van de verwachte winst - Beslissing tot toekenning van de vergoeding - Verlies van de kans om de derving van de verwachte winst niet te ondergaan

- Artt. 1142, 1147, 1149, 1151 en 1184 Burgerlijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Werquin.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Perte de la chance de ne pas subir la privation du profit escompté - Révocation d'un médecin hospitalier - Absence de consultation du conseil médical - Faute - Conséquence - Privation du profit escompté - Décision accordant la réparation

Le juge qui constate que la faute d'une partie justifie la résolution judiciaire du contrat et qui accorde à l'autre partie la réparation du dommage consistant en la privation du profit qu'elle escomptait ne peut allouer en outre à celle-ci la réparation du dommage consistant en la perte de la chance de ne pas subir cette privation (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Révocation d'un médecin hospitalier - Absence de consultation du conseil médical - Faute - Conséquence - Privation du profit escompté - Décision accordant la réparation - Perte de la chance de ne pas subir la privation du profit escompté

- Art. 1142, 1147, 1149, 1151 et 1184 Code civil

De verrijking van het eigen vermogen van een echtgenoot door diens arbeid buiten een professionele context, waarmee, bijgevolg, geen enkele verarming van het gemeenschappelijk vermogen overeenstemt, kan geen aanleiding geven tot vergoeding.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Algemeen - Echtgenoten - Eigen vermogen - Arbeid buiten een professionele context - Verrijking - Vergoeding aan het gemeenschappelijk vermogen - Artt. 1432 en 1435 Burgerlijk Wetboek

De persoonlijke werkkraft en de waarde die ze vertegenwoordigt zijn eigen aan elke van de onder het wettelijk stelsel gehuwde echtgenoten.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Echtgenoten - Persoonlijke werkkraft - Waarde - Eigen goed - Art. 1401, 2 Burgerlijk Wetboek

L'enrichissement que procure à son patrimoine propre l'industrie que lui consacre un conjoint en dehors d'une relation professionnelle, auquel ne correspond, partant, aucun appauvrissement commun, ne saurait donner lieu à une récompense.

REGIMES MATRIMONIAUX - Généralités - Epoux - Patrimoine propre - Industrie en dehors d'une relation professionnelle - Enrichissement - Récompense envers le patrimoine commun - Art. 1432 et 1435 Code civil

Sont propres à chacun des époux mariés sous le régime légal sa force de travail personnelle et la valeur qu'il représente.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Epoux - Force de travail personnelle - Valeur - Bien propre - Art. 1401, 2 Code civil

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Urbanisme - Remise en état des lieux - Demande de réparation - Exécution - Astreinte - Inspecteur urbaniste - Qualité

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction

P. 7/691

Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

MISDRIJF - Allerlei - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

STEDENBOUW - Allerlei - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

De stedenbouwkundig inspecteur treedt op in naam van het Vlaams Gewest zowel bij het vorderen van een herstelmaatregel als bij het ten uitvoer leggen van de bevolen herstelmaatregel en van de verschuldigde dwangsommen (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Stedenbouw - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

- Artt. 6.1.41, § 1, eerste lid, §§ 3 en 4, 6.1.43 en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Herstelvordering - Tenuitvoerlegging - Dwangsom - Stedenbouwkundig inspecteur - Hoedanigheid

- Artt. 6.1.41, § 1, eerste lid, §§ 3 en 4, 6.1.43 en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Het gezag van gewijsde in strafzaken geldt alleen voor hetgeen zeker en noodzakelijk door de strafrechter is beslist met betrekking tot het al dan niet bestaan van de aan de beklagde ten laste gelegde feiten en rekening houdend met de redenen die de noodzakelijke grondslag van de beslissing in strafzaken uitmaken (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

Het gezag van gewijsde is beperkt tot wat de rechter over een geschilpunt heeft beslist en tot wat, gelet op het geschil dat voor de rechter is gebracht en waarover de partijen tegenspraak hebben kunnen voeren, de noodzakelijke grondslag, zij het impliciet, van zijn beslissing vormt (1). (1) Zie concl. OM.

continuée. infraction continue - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

INFRACTION - Divers - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Demande de réparation - Exécution - Astreinte - Inspecteur urbaniste - Qualité

URBANISME - Divers - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

L'inspecteur urbaniste agit au nom de la Région flamande tant lors de la demande d'une mesure de réparation que lorsque la mesure de réparation ordonnée et les astreintes dues sont exécutées (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Urbanisme - Remise en état des lieux - Demande de réparation - Exécution - Astreinte - Inspecteur urbaniste - Qualité

- Art. 6.1.41, § 1er, al. 1er, § 3 et 4, 6.1.43 et 6.1.46 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Demande de réparation - Exécution - Astreinte - Inspecteur urbaniste - Qualité

- Art. 6.1.41, § 1er, al. 1er, § 3 et 4, 6.1.43 et 6.1.46 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

L'autorité de la chose jugée en matière répressive ne s'attache qu'à ce qui a été certainement et nécessairement jugé par le juge pénal concernant l'existence des faits mis à charge du prévenu et en prenant en considération les motifs qui sont le soutien nécessaire de la décision (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

L'autorité de la chose jugée s'attache à ce que le juge a décidé sur un point litigieux et à ce qui, en raison de la contestation portée devant lui et soumise à la contradiction des parties, constitue, fût-ce implicitement, le fondement nécessaire de sa décision (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Burgerlijke zaken - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 23 Gerechtelijk Wetboek

Het misdrijf van instandhouding dat bestaat in het schuldig verzuim om aan het bestaan van de wederrechtelijk uitgevoerde werken een einde te maken, is een voortdurend misdrijf dat te onderscheiden is van het aflopend misdrijf van uitvoering; hierbij is niet vereist dat de instandhouder van de werken ook de uitvoerder ervan was (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

MISDRIJF - Allerlei - Stedenbouw - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Allerlei - Instandhoudingsmisdrijf - Begrip - Aard - Vereiste - Instandhouder - Hoedanigheid

- Art. 6.1.1, 1° Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière civile - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

- Art. 23 Code judiciaire

L'infraction de maintien de travaux qui consiste dans l'abstention coupable de mettre fin à l'existence des travaux exécutés de manière illicite constitue une infraction continue qui doit être distinguée de l'infraction continuée de la commission; il n'est pas requis, à cet égard, que le mainteneur des travaux soit aussi celui qui les a réalisés (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée, infraction continuée, infraction continue - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

- Art. 6.1.1, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

INFRACTION - Divers - Urbanisme - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

- Art. 6.1.1, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Divers - Infraction de maintien - Notion - Nature - Condition - Mainteneur - Qualité

- Art. 6.1.1, 1° Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

C.13.0528.F

9 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.11](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Administratieve overheid

De fout van de administratieve overheid die haar aansprakelijkheid op grond van de artikelen 1382 en 1383 van het Burgerlijk Wetboek in het gedrang kan brengen, bestaat in een gedraging die ofwel neerkomt op een verkeerd optreden dat beoordeeld moet worden volgens de maatstaf van een normaal zorgvuldige en voorzichtige overheid die in dezelfde omstandigheden verkeert, ofwel, behoudens onoverkomelijke dwaling of een andere rechtvaardigingsgrond, een miskenning inhoudt van een nationaalrechtelijke norm of van een norm van een internationaal verdrag met rechtstreekse werking in de interne rechtsorde, die deze overheid verplicht iets op een bepaalde manier niet te doen of wel te doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Administratieve overheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Conclusions du premier avocat général Henkes.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Autorité administrative

La faute de l'autorité administrative pouvant, sur la base des articles 1382 et 1383 du Code civil, engager sa responsabilité consiste en un comportement qui, ou bien s'analyse en une erreur de conduite devant être appréciée suivant le critère de l'autorité normalement soigneuse et prudente, placée dans les mêmes conditions, ou bien, sous réserve d'une erreur invincible ou d'une autre cause de justification, viole une norme de droit national ou d'un traité international ayant des effets directs dans l'ordre interne qui impose à cette autorité de s'abstenir ou d'agir d'une manière déterminée (1). (1) Voir les conclusions du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Autorité administrative

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Wanneer de vernietiging wordt uitgesproken en in de mate waarin zij wordt uitgesproken, worden de partijen voor de rechter op verwijzing teruggeplaatst in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing werd vernietigd, op voorwaarde dat de beschikkingen van die beslissing waaraan de vernietiging niet raakt, worden geëerbiedigd (1). (1) Cass. 5 maart 2015, AR C.13.0358.F, AC 2015, nr. 161 met concl. OM in Pas. 2015, nr. 161.

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Toestand van de partijen

Lorsque la cassation est prononcée et dans la mesure où elle l'est, les parties sont remises devant le juge de renvoi dans la situation où elles se trouvaient devant le juge dont la décision a été cassée, moyennant le respect des dispositions de cette décision qui n'ont pas été atteintes par la cassation (1). (1) Cass. 5 mars 2015, RG C.13.0358.F, Pas. 2015, n°161, avec concl. du MP.

RENOI APRES CASSATION - Matière civile - Situation des parties

Artikel 323 van het Burgerlijk Wetboek schendt artikel 22 van de Grondwet, op grond dat het absolute karakter van de voorwaarde zich te bevinden in één van de in artikel 320 van dat wetboek bedoelde gevallen, dat tot gevolg heeft dat de wetgever buiten die gevallen het wettelijk vermoeden van vaderschap heeft laten prevaleren op de biologische werkelijkheid, zonder aan de rechter de bevoegdheid te laten om rekening te houden met de vaststaande feiten en met de belangen van alle betrokken partijen, een onevenredige aantasting van het recht op eerbiediging van het privéleven vormt (1). (1) Artikel 323 van het Burgerlijk Wetboek, in de versie die van kracht was vóór de opheffing ervan bij artikel 24 van de wet van 1 juli 2006.

GRONDWET - Art. 22 - Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

GRONDWET - Art. 22 - Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

AFSTAMMING - Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van vaderschap - Artikel 22 Grondwet

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

AFSTAMMING - Wettelijk vaderschap van de echtgenoot van de moeder - Geen bezit van staat - Rechtsvordering tot onderzoek

L'article 323 du Code civil viole l'article 22 de la Constitution, au motif que le caractère absolu de la condition d'être dans l'un des cas prévus à l'article 320 du même code, qui a pour effet que le législateur fait prévaloir hors ces cas la présomption légale de paternité sur la réalité biologique, sans laisser au juge le pouvoir de tenir compte des faits établis et de l'intérêt de toutes les parties concernées, constitue une atteinte disproportionnée au respect de la vie privée (1). (1) Article 323 du C.civ. dans sa version en vigueur avant son abrogation par l'article 24 de la loi du 1er juillet 2006.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 22 - Paternité légale du mari de la mère - Pas de possession d'état - Action en recherche de paternité d'un autre homme que le mari - Recevabilité - Condition - Présomption faible de paternité

- Art. 323 Code civil

- Art. 323 Code civil

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 22 - Paternité légale du mari de la mère - Pas de possession d'état - Action en recherche de paternité d'un autre homme que le mari - Recevabilité - Condition - Présomption faible de paternité

- Art. 323 Code civil

- Art. 323 Code civil

FILIATION - Paternité légale du mari de la mère - Pas de possession d'état - Action en recherche de paternité d'un autre homme que le mari - Recevabilité - Condition - Présomption faible de paternité - Article 22 de la Constitution

- Art. 323 Code civil

- Art. 323 Code civil

FILIATION - Paternité légale du mari de la mère - Pas de possession d'état - Action en recherche de paternité d'un autre

van vaderschap van een andere man dan de echtgenoot -
Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Zwak vermoeden van
vaderschap - Artikel 22 Grondwet
- Art. 323 Burgerlijk Wetboek
- Art. 323 Burgerlijk Wetboek

homme que le mari - Recevabilité - Condition - Présomption faible
de paternité - Article 22 de la Constitution

- Art. 323 Code civil
- Art. 323 Code civil

C.14.0156.F

18 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

KOOP - Koopovereenkomst - Lijfrente - Kanscontract -
Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid
OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen
partijen - Koop - Lijfrente - Kanscontract -
Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid

Uit de artikelen 1104 en 1964 van het Burgerlijk
Wetboek blijkt dat een contract een kanscontract is
wanneer de gelijkwaardigheid van de wederzijdse
prestaties waartoe de partijen gebonden zijn onzeker is
omdat het bestaan of de evenredigheid van een ervan
afhankelijk is van een onzekere gebeurtenis; daaruit
volgt dat het bestaan van een kans op winst of een
risico op verlies essentieel is voor de geldigheid van een
kanscontract zoals een koopovereenkomst met
vestiging van een lijfrente; als die onzekerheid er niet
is, is een dergelijke overeenkomst nietig omdat ze
doelloos is, ook als de toepassingsvoorwaarden van de
artikelen 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek niet zijn
vervuld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen
partijen - Koop - Lijfrente - Kanscontract -
Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid
- Artt. 1104, 1964, 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek
KOOP - Koopovereenkomst - Lijfrente - Kanscontract -
Geldigheidsvoorwaarde - Voorwerp - Onzekerheid
- Artt. 1104, 1964, 1974 en 1975 Burgerlijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Genicot.

VENTE - Contrat de vente - Rente viagère - Contrat aléatoire -
Condition de validité - Objet - Aléa
CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties -
Vente - Rente viagère - Contrat aléatoire - Condition de validité -
Objet - Aléa

Il résulte des articles 1104 et 1964 du Code civil qu'un
contrat est aléatoire lorsque l'équivalence des
prestations réciproques auxquelles les parties sont
obligées est incertaine parce que l'existence ou la
quotité de l'une d'elles dépend d'un événement
incertain; il s'ensuit que l'existence d'une chance de
gain ou d'un risque de perte est essentielle à la validité
d'un contrat aléatoire tel le contrat de vente
moyennant constitution d'une rente viagère; en
l'absence de cet aléa, pareil contrat est nul faute
d'objet, lors même que les conditions d'application des
articles 1974 et 1975 du Code civil ne sont pas réunies
(1). (1) Voir les concl. du MP.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties -
Vente - Rente viagère - Contrat aléatoire - Condition de validité -
Objet - Aléa
- Art. 1104, 1964, 1974 et 1975 Code civil
VENTE - Contrat de vente - Rente viagère - Contrat aléatoire -
Condition de validité - Objet - Aléa
- Art. 1104, 1964, 1974 et 1975 Code civil

C.14.0162.N

10 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) -
Herstelplicht - Aard - Oogmerk

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) -
Herstelmaatregel - Door de strafrechter bevolen herstel - Actio
judicati - Verjaring - Termijn - Aanvang
MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) -
Herstelvordering - Zakelijk karakter - Gevolg - Derde-verkrijger
VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang
en einde) - Duur - Aanvang - Monumenten en landschappen
(behoud van) - Herstelmaatregel - Door de strafrechter bevolen
herstel - Actio judicati

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Obligation de
réparer - Nature - Objectif

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Mesure de
réparation - Réparation ordonnée par le juge pénal - Actio
judicati - Prescription - Délai - Point de départ
MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Demande de
réparation - Caractère réel - Conséquence - Tiers acquéreur
PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de
départ, fin) - Durée - Point de départ - Monuments et sites
(conservation des) - Mesure de réparation - Réparation ordonnée
par le juge pénal - Actio judicati

De bij artikel 15, eerste lid, Monumentendecreet bepaalde herstelplicht beoogt, als ambtshalve te bevelen maatregel van burgerlijke aard die tot de strafvordering behoort, de schadelijke gevolgen van de bij artikel 13 van dit decreet bepaalde misdrijven te doen ophouden (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Art. 15, eerste lid, Monumentendecreet, zoals van toepassing vóór de vervanging ervan bij art. 5 Decr.VI. 21 november 2003.

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) - Herstelplicht - Aard - Oogmerk

- Art. 15, eerste lid Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Er bestaan geen aanleiding om aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen die berust op een foutieve rechtsopvatting (1). (1) Zie Cass. 7 november 2013, AR C.12.0053.N, AC 2013, nr. 590; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0066.F, AC 2014, nr. 675; Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1964.N, AC 2015, nr. 218.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting om een vraag te stellen - Foutieve rechtsopvatting

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Hof van Cassatie - Verplichting om een vraag te stellen - Foutieve rechtsopvatting

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

L'obligation de réparer prévue par l'article 15, alinéa 1er, du décret du 3 mars 1976 réglant la protection des monuments et des sites urbains et ruraux vise, en tant que mesure de nature civile à prononcer d'office relevant de l'action publique, à faire cesser les effets dommageables des infractions prévues à l'article 13 de ce décret (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Art. 15, alinéa 1er, du Décret du 13 mars 1976, tel qu'il était applicable avant son remplacement par l'article 5 du Décret du 21 novembre 2003.

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Obligation de réparer - Nature - Objectif

- Art. 15, alinéa 1er Décret du 3 mars 1976

Il n'y a pas lieu de poser à la Cour constitutionnelle une question préjudicielle qui est fondée sur une prémisse juridique erronée (1). (1) Voir Cass. 24 mars 2015, RG P.14.1964.N, Pas. 2015, n° 218; Cass. 6 novembre 2014, RG C.14.0066.F, Pas. 2014, n° 675; Cass. 7 novembre 2013, RG C.12.0053.N, Pas. 2013, n° 590.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation de poser une question - Prémisse juridique erronée

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Cour de cassation - Obligation de poser une question - Prémisse juridique erronée

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Het grondwettelijk gelijkheidsbeginsel heeft niet tot gevolg dat de justitiële rechter zich ervan moet onthouden om de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed te veroordelen tot het betalen van een rechtsplegingsvergoeding indien deze in het ongelijk wordt gesteld in een burgerlijke procedure over de uitvoerbaarheid van een rechterlijke beslissing lastens de derde-verkrijger die geen partij in het geding was (1). (1) Zie GwH 21 mei 2015 (3 arresten), nrs. 68/2015 (voor wat betreft de ambtenaar van de burgerlijke stand die verweer voert in geval van beroep tegen zijn beslissing om de voltrekking van een huwelijk te weigeren), 69/2015 (voor wat de gemeente betreft ingevolge een beroep tegen een beslissing van haar GAS-ambtenaar) en 70/2015 (voor wat de Staat of de gemeente betreft als verweerder in een fiscaal geschil). In die 3 arresten, waarin het Grondwettelijk Hof terugkwam op zijn vroegere rechtspraak, overwoog het in algemene termen dat voor de burgerlijke rechtscollages het beginsel van de toepassing van de bepalingen met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding op alle partijen, ongeacht of het gaat om privépersonen dan wel om overheden die handelen in het algemeen belang, namelijk het beginsel dat de wetgever in acht heeft genomen wanneer hij de verhaalbaarheid van de kosten en erelonen van advocaten tot stand heeft gebracht, moet worden herbevestigd. Zie tevens Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28 dat in dezelfde zin besliste voor wat het OM betreft dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtscollage is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Monumenten en landschappen (behoud van) - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6° en 1022 Gerechtelijk Wetboek
GRONDWET - Art. 10 - Gelijkheidsbeginsel - Gevolg - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Gelijkheidsbeginsel - Gevolg - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding - Rechtsplegingsvergoeding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Monumenten en landschappen

Le principe d'égalité constitutionnel n'a pas pour conséquence que le juge devrait s'abstenir de condamner le 'de gemachtigde ambtenaar onroerend erfgoed' au paiement d'une indemnité de procédure s'il est la partie qui succombe dans une procédure civile portant sur le caractère exécutoire d'une décision judiciaire à charge du tiers acquéreur qui n'était pas partie à l'instance (1). (1) Voir C. const. 21 mai 2015 (3 arrêts), n° 68/2015 (en ce qui concerne l'officier de l'état civil qui mène une défense contre l'appel formé contre sa décision de refus de célébrer un mariage), 69/2015 (en ce qui concerne la commune à la suite d'un recours contre une décision rendue par son fonctionnaire chargé des sanctions administratives communales) et 70/2015 (en ce qui concerne l'Etat ou la commune en tant que défendeurs dans un litige fiscal). Dans ces 3 arrêts, dans lesquels elle revient sur sa jurisprudence antérieure la Cour constitutionnelle a considéré, en termes généraux, que devant les juridictions civiles le principe de l'application des dispositions relatives à l'indemnité de procédure à toutes les parties, qu'il s'agisse de personnes privées ou d'autorités agissant dans l'intérêt public, notamment le principe dont le législateur a tenu compte lorsqu'il a organisé la répétibilité des frais et honoraires des avocats, doit être à nouveau confirmé. Voir aussi Cass. 13 janvier 2017, RG C.15.0222.N, Pas. 2017, n° 28, qui a décidé dans le même sens en ce qui concerne le MP qui est partie succombante dans une action introduite devant une juridiction civile sur la base de l'article 138bis, § 1er du Code judiciaire.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Monuments et sites (conservation des) - "Ambtenaar onroerend erfgoed" - Partie succombante - Indemnité de procédure

- Art. 1017, al. 1er, 1018, 6° et 1022 Code judiciaire

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Principe d'égalité - Conséquence - "Ambtenaar onroerend erfgoed" - Partie succombante - Instance civile - Indemnité de procédure

- Art. 15 Décret du 3 mars 1976

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - "Ambtenaar onroerend erfgoed" - Partie succombante - Instance civile - Indemnité de procédure

- Art. 15 Décret du 3 mars 1976

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe d'égalité - Conséquence - "Ambtenaar onroerend erfgoed" - Partie succombante - Instance civile - Indemnité de procédure

- Art. 15 Décret du 3 mars 1976

INDEMNITE DE PROCEDURE - Monuments et sites (conservation

(behoud van) - Ambtenaar onroerend erfgoed - In het ongelijk gestelde partij - Burgerlijk geding

- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

Het zakelijk karakter van de vordering tot herstel op grond van artikel 15 Monumentendecreet brengt mee dat de derde?verkrijger, waarvan de akte van eigendomsoverdracht geen vaste datum heeft verkregen v??r het tijdstip van instellen van de herstellvordering, de gevolgen moet ondergaan die uit het vonnis ten aanzien van de overdrager voortvloeien en dat hij bijgevolg de uitvoering ervan dient te gedogen zonder nochtans zelf het herstel te moeten verwezenlijken; de derde?verkrijger waarvan de akte van eigendomsoverdracht vaste datum heeft verkregen v??r het tijdstip van instellen van de herstellvordering, moet daarentegen niet de gevolgen ondergaan van het herstel dat later werd bevolen ten aanzien van de vroegere eigenaar (1) (2). (1) Zie de (op dit punt strijdige) concl. OM. (2) Art. 15 Monumentendecreet, zoals van toepassing vóór de vervanging ervan bij art. 5 Decr.VI. 21 november 2003.

MONUMENTEN EN LANDSCHAPPEN (BEHOUD VAN) -
Herstellvordering - Zakelijk karakter - Gevolg - Derde-verkrijger
- Art. 15 Decr. 3 maart 1976 tot bescherming van monumenten en stads- en dorpsgezichten

des) - "Ambtenaar onroerend erfgoed" - Partie succombante - Instance civile

- Art. 15 Décret du 3 mars 1976

Le caractère réel de l'action en réparation fondée sur l'article 15 du décret du 13 mars 1976 a pour effet que le tiers acquéreur dont l'acte de transfert de propriété n'a pas acquis date certaine avant l'introduction de l'action en réparation, doit subir les conséquences résultant du jugement à l'égard du cédant et qu'il doit, dès lors, en subir l'exécution sans toutefois devoir procéder lui-même à la réparation; le tiers acquéreur dont l'acte de transfert de propriété a acquis date certaine avant l'introduction de l'action en réparation ne doit par contre pas supporter les conséquences de la réparation qui a été ordonnée ultérieurement à l'égard du propriétaire précédent (1) (2). (1) Voir les concl. contraires (sur ce point) du MP. (2) Art. 15 du décret du 13 mars 1976, tel qu'il était applicable avant son remplacement par l'article 5 du décret du 21 novembre 2003.

MONUMENTS ET SITES (CONSERVATION DES) - Demande de réparation - Caractère réel - Conséquence - Tiers acquéreur
- Art. 15 Décret du 3 mars 1976

C.14.0189.N

10 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

URBANISME - Permis de bâtir - Délivré par la députation permanente - Fonctionnaire délégué - Recours administratif - Approbation par le ministre - Arrêté ministériel - Illégalité

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Permis de bâtir - Délivré par la députation permanente - Fonctionnaire délégué - Recours administratif - Approbation par le ministre - Arrêté ministériel - Illégalité

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Permis de bâtir - Permis de régularisation délivré par la députation permanente - Recours avec effet suspensif - Conséquence - Remise en état des lieux

URBANISME - Permis de bâtir - Permis de régularisation délivré par la députation permanente - Recours avec effet suspensif - Conséquence - Remise en état des lieux

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Permis de régularisation délivré par la députation permanente - Recours avec effet suspensif

De onwettigheid van een ministerieel besluit, waarbij de minister namens de Vlaamse Regering het door de gemachtigde ambtenaar ingestelde administratief beroep tegen een door de bestendige deputatie verleende bouwvergunning inwilligt en de vergunning weigert, heeft tot gevolg dat het voor de betrokkenen noch rechten noch verplichtingen oplevert en dat het bestuur het bestaan van het besluit, wegens de onwettigheid ervan, niet kan tegenwerpen aan de aanvrager van de bouwvergunning (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Onwettigheid

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

De rechter moet op grond van artikel 159 Grondwet nagaan of een ministerieel besluit waarbij de minister namens de Vlaamse Regering het door de gemachtigde ambtenaar ingestelde administratief beroep tegen een door de bestendige deputatie verleende bouwvergunning inwilligt en de vergunning weigert, in overeenstemming is met de decreet, de algemene beginselen van behoorlijk bestuur en hogere rechtsnormen.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Wettigheid - Toetsing door de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Verleend door de bestendige deputatie - Gemachtigde ambtenaar - Administratief beroep - Inwilliging door de minister - Ministerieel besluit - Wettigheid - Toetsing door de rechter

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Het herstel van de plaats in de vorige staat kan enkel door de rechter worden bevolen op voorwaarde dat hij vaststelt dat die maatregel nog noodzakelijk is om de gevolgen van het misdrijf te doen verdwijnen rekening houdend met de ondertussen door het bestuur verleende vergunningen.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Bevolen door de rechter

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

3/12/2019

L'illégalité d'un arrêté ministériel par lequel le ministre accueille au nom du Gouvernement flamand, le recours administratif introduit par le fonctionnaire délégué contre un permis de bâtir accordé par la députation permanente et refuse le permis, a pour conséquence qu'il ne confère aux intéressés ni droits ni obligations et que l'administration ne peut opposer l'existence de l'arrêté au demandeur du permis de bâtir, en raison de son illégalité (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Permis de bâtir - Délivré par la députation permanente - Fonctionnaire délégué - Recours administratif - Approbation par le ministre - Arrêté ministériel - Illégalité

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

URBANISME - Permis de bâtir - Délivré par la députation permanente - Fonctionnaire délégué - Recours administratif - Approbation par le ministre - Arrêté ministériel - Illégalité

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

Le juge doit, sur le fondement de l'article 159 de la Constitution, examiner si un arrêté ministériel par lequel le ministre accueille, au nom du Gouvernement flamand, le recours administratif introduit par le fonctionnaire délégué contre un permis de bâtir délivré par la députation permanente et refuse le permis, est conforme au décret, aux principes généraux de bonne administration et aux normes de droit supérieures.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Permis de bâtir - Délivré par la députation permanente - Fonctionnaire délégué - Recours administratif - Approbation par le ministre - Arrêté ministériel - Légalité - Contrôle par le juge

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

URBANISME - Permis de bâtir - Délivré par la députation permanente - Fonctionnaire délégué - Recours administratif - Approbation par le ministre - Arrêté ministériel - Légalité - Contrôle par le juge

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

La remise en état des lieux ne peut être ordonnée par le juge que s'il constate que cette mesure est encore nécessaire pour faire disparaître les conséquences de l'infraction compte tenu des permis délivrés entre-temps par l'administration.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Ordonnée par le juge

- Art. 6.1.41, § 1er et 6.1.43 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

P. 15/691

Indien de aanvrager van de bestendige deputatie een regularisatievergunning heeft gekregen en tegen die beslissing een beroep met schorsende werking is ingesteld, kan de rechter, zolang de onwettigheid van de regularisatievergunning niet is vastgesteld, het herstel van plaats in de vorige toestand niet bevelen (1). (1) Zie de andersluidende concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Regularisatievergunning verleend door de bestendige deputatie - Beroep met schorsende werking - Gevolg - Herstel van plaats in de vorige staat

- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 6.1.41, § 1, en 6.1.43 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Si le demandeur s'est vu délivrer un permis de régularisation de la part de la députation permanente et qu'un recours avec effet suspensif a été introduit contre cette décision, le juge ne peut ordonner la remise en état des lieux tant que l'illégalité du permis de régularisation n'est pas constatée (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Permis de bâtir - Permis de régularisation délivré par la députation permanente - Recours avec effet suspensif - Conséquence - Remise en état des lieux

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6.1.41, § 1er et 6.1.43 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétales relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Permis de régularisation délivré par la députation permanente - Recours avec effet suspensif

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6.1.41, § 1er et 6.1.43 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétales relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Permis de bâtir - Permis de régularisation délivré par la députation permanente - Recours avec effet suspensif - Conséquence - Remise en état des lieux

- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 6.1.41, § 1er et 6.1.43 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétales relative à l'aménagement du territoire

C.14.0349.N

31 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Stedenbouw - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Verweerder

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

STEDENBOUW - Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete - Toepassingsgebied

STEDENBOUW - Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Verweerder - Rechtsplegingsvergoeding

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Autorité agissant dans l'intérêt général - Sauvegarde du bon aménagement du territoire - Urbanisme - Ordre de cessation - Rupture - Actes, travaux ou modifications qui se perpétuent - Amende administrative ou contrainte - Procédure d'opposition - Défendeur

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Question déduite d'une prémisse juridique inexacte

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Question déduite d'une prémisse juridique inexacte

URBANISME - Sanctions - Ordre de cessation - Rupture - Actes, travaux ou modifications qui se perpétuent - Amende administrative - Champ d'application

URBANISME - Sanctions - Ordre de cessation - Rupture - Actes, travaux ou modifications qui se perpétuent - Amende administrative ou contrainte - Procédure d'opposition - Autorité agissant dans l'intérêt général - Sauvegarde du bon aménagement du territoire - Défendeur - Indemnité de procédure

De overheid die optreedt in het algemeen belang ter vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening, meer bepaald als verweerder in een verzetsprocedure voor de burgerlijke rechter tegen een administratieve geldboete of een dwangbevel opgelegd op grond van artikel 156 Stedenbouwdecreet of artikel 6.1.49 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, kan tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding worden veroordeeld (1). (1) Zie (op dit punt) andersluidende concl. OM; zie tevens, wat de veroordeling tot betaling van een rechtsplegingsvergoeding door de Belgische Staat betreft wanneer het OM in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die het op grond van artikel 138bis, §1, Gerechtelijk Wetboek instelde Cass. 13 januari 2017, AR C.15.0222.N, AC 2017, nr. 28, met concl. van Advocaat-generaal A. VAN INGELGEM.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Stedenbouw - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Verweerder

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 156 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete of dwangbevel - Verzetsprocedure - Overheid optredend in algemeen belang - Vrijwaring van de goede ruimtelijke ordening - Verweerder - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 156 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Art. 6.1.49 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Enkel de handelingen, werken of wijzigingen die worden voortgezet na de bekrachtiging van het bevel tot staking kunnen het voorwerp uitmaken van een administratieve geldboete (1). (1) Zie (op dit punt) gelijklopende concl. OM.

STEDENBOUW - Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Voortzetting van de handelingen, werken of wijzigingen - Administratieve geldboete - Toepassingsgebied

- Art. 6.1.49, § 1 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

L'autorité qui agit dans l'intérêt général dans le but de sauvegarder un bon aménagement du territoire, plus particulièrement en tant que défendeur dans une procédure d'opposition devant le juge civil dirigée contre une amende administrative ou une contrainte infligées en vertu des articles 156 du décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire ou 6.1.49 du Code flamand de l'aménagement du territoire, peut être condamnée au paiement d'une indemnité de procédure (1). (1) Voir (sur ce point) les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC; voir aussi en ce qui concerne la condamnation au paiement d'une indemnité de procédure par l'État belge lorsque le MP est partie succombante dans une action qu'il a introduite sur la base de l'article 138bis, § 1er, du Code judiciaire Cass. 13 janvier 2017, RG C.15.0222.N, Pas. 2017, n° 28 avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général publiées à leur date dans AC.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Autorité agissant dans l'intérêt général - Sauvegarde du bon aménagement du territoire - Urbanisme - Ordre de cessation - Rupture - Actes, travaux ou modifications qui se perpétuent - Amende administrative ou contrainte - Procédure d'opposition - Défendeur

- Art. 1017, al. 1er, 1018, 6°, et 1022 Code judiciaire
- Art. 156 Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

- Art. 6.1.49 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Sanctions - Ordre de cessation - Rupture - Actes, travaux ou modifications qui se perpétuent - Amende administrative ou contrainte - Procédure d'opposition - Autorité agissant dans l'intérêt général - Sauvegarde du bon aménagement du territoire - Défendeur - Indemnité de procédure

- Art. 1017, al. 1er, 1018, 6°, et 1022 Code judiciaire
- Art. 156 Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

- Art. 6.1.49 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

Seuls les actes, travaux ou modifications qui se perpétuent après la ratification de l'ordre de cessation peuvent faire l'objet d'une amende administrative (1). (1) Voir (sur ce point) les concl. conformes du MP publiées à leur date dans AC.

URBANISME - Sanctions - Ordre de cessation - Rupture - Actes, travaux ou modifications qui se perpétuent - Amende administrative - Champ d'application

- Art. 6.1.49, § 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

Wanneer het verzoek om een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof berust op een verkeerde rechtsopvatting, hoeft het Hof die vraag niet te stellen (1). (1) Zie Cass. 24 maart 2015, AR P.14.1964.N, AC 2015, nr. 218; Cass. 6 november 2014, AR C.14.0066.F, AC 2014, nr. 675; Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 606; Cass. 28 november 2013, AR C.13.0003.N, AC 2013, nr. 642, met concl. OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Vraag die uitgaat van een verkeerde rechtsopvatting

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Lorsque la demande tendant à poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle est fondée sur une prémisse juridique inexacte, la Cour n'est pas tenue de poser cette question (1). (1) Voir Cass. 24 mars 2015, RG P.14.1964.N, Pas. 2015, n° 218; Cass. 6 novembre 2014, RG C.14.0066.F, Pas. 2014, n° 675; Cass. 14 octobre 2014, RG P.14.0507.N, Pas. 2014, n° 606; Cass. 28 novembre 2013, RG C.13.0003.N, Pas. 2013, n° 642, avec concl. MP, publiées à leur date dans AC.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Question déduite d'une prémisse juridique inexacte

- Art. 26, § 1er, 3° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Question déduite d'une prémisse juridique inexacte

- Art. 26, § 1er, 3° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

C.14.0421.F

2 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.1](#)

AC nr. ...

Aangezien de door de leden van de ministeriële kabinetten uitgeoefende functie in essentie tijdelijk is, niet georganiseerd is volgens een loopbaanstelsel en steunt op het persoonlijk vertrouwen tussen het personeelslid van het kabinet en de minister, volgt dat het herstel van een personeelslid van een ministerieel kabinet in zijn functie, t.g.v. de nietigverklaring door de Raad van State van de beslissing die zijn benoeming beëindigt, niet mogelijk is wanneer de minister niet langer in functie is.

AMBTENAAR - Algemeen - Ministerieel kabinet - Personeel - Ontslag - Nietigverklaring - Herstel in de functie

- Artt. 15 tot 39 en 70 tot 76 KB 2 oktober 1937 houdende statuut van het Rijkspersoneel

Uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende het gezag van gewijsde van de arresten van de Raad van State die een administratieve handeling nietig verklaren, volgt dat die arresten gezag van gewijsde erga omnes hebben (1). (1) Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534.

RAAD VAN STATE - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

Dès lors que la fonction exercée par les membres de cabinets ministériels est par essence temporaire, qu'elle n'est pas organisée selon un système de carrière et qu'elle repose sur la confiance personnelle entre le membre du personnel du cabinet et le ministre, il se déduit que, à la suite de l'annulation par le Conseil d'Etat de la décision qui met un terme à la désignation d'un membre du personnel d'un cabinet ministériel, la réintégration de celui-ci n'est pas possible lorsque le ministre n'est plus en fonction.

FONCTIONNAIRE - Généralités - Cabinet Ministériel - Personnel - Démission - Annulation - Réintégration

- Art. 15 à 39 et 70 à 76 A.R. du 2 octobre 1937 relatif au statut des agents de l'Etat

Il découle du principe général du droit relatif à l'autorité de chose jugée qui s'attache aux arrêts du Conseil d'Etat qui annulent un acte administratif que ces arrêts ont autorité de chose jugée erga omnes (1). (1) Cass. 18 octobre 2013, RG C.12.0011.F, Pas. 2013, n° 534.

CONSEIL D'ETAT - Arrêt - Acte administratif - Annulation - Autorité de chose jugée

De terugwerkende kracht van de arresten van de Raad van State die een administratieve handeling nietig verklaren, heeft tot gevolg dat die administratieve handelingen ab initio tenietgaan, zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden vóór de nietig verklaarde beslissing (1). (1) Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Algemeen - Raad van State - Arrest - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

La rétroactivité des arrêts du Conseil d'État qui annulent un acte administratif entraîne la disparition de ceux-ci ab initio, de sorte que les parties sont remises dans l'état où elles se trouvaient avant la décision annulée (1). (1) Cass. 18 octobre 2013, RG C.12.0011.F, Pas. 2013, n° 534.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Généralités - Conseil d'Etat - Arrêt - Annulation - Autorité de chose jugée

De rechtspositie van de personeelsleden van een ministerieel kabinet is van statutaire aard en de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten is daarop niet van toepassing.

AMBTENAAR - Algemeen - Ministerieel kabinet - Personeel - Rechtspositie

- Art. 7 KB 4 mei 1999 betreffende de samenstelling en de werking van de federale ministeriële kabinetten en betreffende het personeel van de ministeries aangewezen om van het <kabinet> van een lid van een Regering of van een College van een Gemeenschap of een Ge

Le régime juridique des membres du personnel d'un cabinet ministériel est de type statutaire et la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail n'y est pas applicable.

FONCTIONNAIRE - Généralités - Cabinet Ministériel - Personnel - Régime juridique

- Art. 7 A.R. du 4 mai 1999 relatif à la composition et au fonctionnement des cabinets ministériels fédéraux et au personnel des ministères appelé à faire partie du cabinet d'un membre d'un Gouvernement ou d'un Collège d'une Communauté ou d'une Région

De leden van een ministerieel kabinet worden, met uitzondering van de kabinetschef en de adjunct-kabinetschefs, door de minister benoemd en ontslagen.

AMBTENAAR - Algemeen - Ministerieel kabinet - Personeel - Benoeming - Ontslag

- Art. 4 KB 4 mei 1999 betreffende de samenstelling en de werking van de federale ministeriële kabinetten en betreffende het personeel van de ministeries aangewezen om van het <kabinet> van een lid van een Regering of van een College van een Gemeenschap of een Ge

Les membres d'un cabinet ministériel, autre que le chef de cabinet et les chefs de cabinets adjoints, sont nommés et démis par le Ministre.

FONCTIONNAIRE - Généralités - Cabinet Ministériel - Personnel - Nomination - Démission

- Art. 4 A.R. du 4 mai 1999 relatif à la composition et au fonctionnement des cabinets ministériels fédéraux et au personnel des ministères appelé à faire partie du cabinet d'un membre d'un Gouvernement ou d'un Collège d'une Communauté ou d'une Région

C.14.0457.N

26 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.5](#)

AC nr. 595

Het recht op een eerlijk proces omvat onder meer het recht van verdediging en impliceert onder meer dat de bewijslevering niet op onredelijke wijze mag worden belemmerd.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Bewijslevering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Le droit à un procès équitable comprend notamment les droits de la défense et implique notamment que l'administration de la preuve ne peut être entravée de manière déraisonnable.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Administration de la preuve

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het recht van verdediging impliceert ook het recht op bijstand van een advocaat hetgeen de vertrouwelijkheid van de briefwisseling met zich meebrengt, zodat het recht op bewijslevering kan worden beperkt door de vertrouwelijkheid van bepaalde briefwisseling.

ADVOCAAT - Recht van verdediging - Bijstand van een advocaat - Bewijslevering - Beperking

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Bijstand van een advocaat - Bewijslevering - Beperking

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Les droits de la défense impliquent également le droit à l'assistance d'un avocat, ce qui entraîne la confidentialité de la correspondance, de sorte que le droit à l'administration de la preuve peut être limité par la confidentialité de certaines correspondances.

AVOCAT - Droits de la défense - Assistance d'un avocat - Administration de la preuve - Limitation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Assistance d'un avocat - Administration de la preuve - Limitation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

C.14.0578.F

24 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171124.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 9, 10, §1, en 11 van het Wetboek van de belasting over de toegevoegde waarde volgt niet dat de wettelijke fictie van voortzetting, door de overnemer, van de persoon van de overdrager zich uitstrekt tot goederen die niet begrepen zijn in de algemeenheid van goederen of in de aldus overgedragen bedrijfsafdeling.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Overdracht van een algemeenheid van goederen of van een bedrijfsafdeling - Overnemer die de overdrager voortzet - Wettelijke fictie

- Artt. 9, 10, § 1, en 11 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Il ne suit pas des articles 9, 10, § 1er, et 11 du Code de la taxe sur la valeur ajoutée, que la fiction légale de continuation par le cessionnaire de la personne du cédant s'étend à des biens qui ne sont pas compris dans l'universalité de biens ou la branche d'activité ainsi cédée.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Cession d'une universalité de biens ou d'une branche d'activité - Cessionnaire continuant le cédant - Fiction légale

- Art. 9, 10, § 1er, et 11 Code de la taxe sur la valeur ajoutée

C.15.0043.F

29 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Werquin.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Actes

P. 20/691

Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Wet van 15 juni 2006 overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten - Toepassingsgebied

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

Uit de omstandigheid dat de beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten vormt, valt niet af te leiden dat de wet van 15 juli 2006 niet op dezelfde wijze van toepassing zou zijn op de organen van de rechterlijke macht en op de administratieve overheden; indien de litigieuze akte niet onder de bepalingen van die wet valt, dan is dat naar analogie daarvan, wegens de aard van die akte en niet wegens de rechterlijke of administratieve hoedanigheid van de steller van de akte (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Wet van 15 juni 2006 overheidsopdrachten en bepaalde opdrachten voor werken, leveringen en diensten - Toepassingsgebied

De beslissing van een hoofd van een rechtscollege om een vertaler te schrappen van de lijst van de personen die in die hoedanigheid bij zijn rechtbank zijn aanvaard, vormt geen akte met betrekking tot overheidsopdrachten (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te

3/12/2019

des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Loi du 15 juin 2006 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fournitures et de services - Champ d'application

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

De la circonstance que la décision d'un chef de juridiction de retirer un traducteur de la liste des personnes agréées en cette qualité auprès de son tribunal ne constitue pas un acte relatif aux marchés publics, il ne se déduit pas que la loi du 15 juin 2006 ne s'appliquerait pas de la même manière aux organes du pouvoir judiciaire et aux autorités administratives; de même, si l'acte litigieux échappe aux prévisions de cette loi, c'est en raison de sa nature et non de la qualité judiciaire ou administrative de l'auteur de l'acte (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Loi du 15 juin 2006 relative aux marchés publics et à certains marchés de travaux, de fournitures et de services - Champ d'application

La décision d'un chef de juridiction de retirer un traducteur de la liste des personnes agréées en cette qualité auprès de son tribunal, ne constitue pas un acte relatif aux marchés publics (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

P. 21/691

schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Lijst van door een gerecht aanvaarde vertalers-tolken - Beslissing van de voorzitter van de rechtbank om een vertaler van de lijst te schrappen

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

Onder akte met betrekking tot overheidsopdrachten wordt verstaan elke akte die uitgaat van een aanbestedende overheid of die voor haar rekening wordt verricht en die op directe of indirecte wijze ertoe strekt een overeenkomst onder bezwarende titel te sluiten met een of meer aannemers, leveranciers of dienstverleners (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Akten van organen van de rechterlijke macht met betrekking tot overheidsopdrachten - Overheidsopdrachten

- Art. 14, § 1, eerste lid, 2° Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Liste des traducteurs-interprètes agréés par une juridiction - Décision du président du tribunal de retirer un traducteur de la liste

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

Un acte relatif aux marchés publics s'entend de tout acte qui, émanant d'un pouvoir adjudicateur ou accompli pour le compte de celui-ci, vise de manière directe ou indirecte à la conclusion d'un contrat à titre onéreux avec un ou plusieurs entrepreneurs, fournisseurs ou prestataires de services (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Compétence - Actes des organes du pouvoir judiciaire relatifs aux marchés publics - Marchés publics

- Art. 14, § 1er, al. 1er, 2° Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

Aangezien de bank geen verrichting zonder toestemming uitvoerde in de hoedanigheid van uitgever van een instrument voor de elektronische overmaking van geldmiddelen dat ter beschikking gesteld werd van de houder van een rekening, kan zij geen terugbetaling verschuldigd zijn in de zin van artikel 7, § 2, van de wet van 17 juli 2002; aangezien er geen toestand van niet-nakoming is ontstaan onder de gelding van die wet, kan deze niet voortgeduurd hebben tot na de inwerkingtreding van de wet van 10 december 2009 betreffende de betalingsdiensten.

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN - Bankverrichtingen - Wet van 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen - Toepassingsgebied

- Artt. 2 en 7, § 1, 2° Wet 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen

Wanneer het geschil tussen de partijen geen betrekking heeft op het ondeugdelijk functioneren, de onbetrouwbaarheid of het defect van een instrument voor de elektronische overmaking van geldmiddelen maar op een instructie die de bank meent te hebben ontvangen en waarvan de houder van een rekening betwist dat hij ze gegeven heeft, is de wet van 17 juli 2002 niet van toepassing.

BANKWEZEN - KREDIETWEZEN - SPAARWEZEN - Bankverrichtingen - Wet van 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen - Toepassingsgebied

- Art. 3, § 1, 3° Wet 17 juli 2002 betreffende de transacties uitgevoerd met instrumenten voor de elektronische overmaking van geldmiddelen

Dès lors que la banque n'a pas procédé à une opération non autorisée en tant qu'émetteur d'un instrument de transfert électronique de fonds mis à la disposition du titulaire d'un compte, elle n'a pu se rendre débitrice d'une obligation de remboursement au sens de l'article 7, § 2, de la loi du 17 juillet 2002; une situation de manquement n'étant pas née sous l'empire de cette loi, elle n'a pu perdurer au-delà de la date d'entrée en vigueur de la loi du 10 décembre 2009 relative aux services de paiement.

BANQUE. CREDIT. EPARGNE - Operations bancaires - Loi du 17 juillet 2002 relative aux opérations effectuées au moyen d'instruments de transfert électronique de fonds - Champ d'application

- Art. 2 et 7, § 1er, 2° L. du 17 juillet 2002

Lorsque le litige entre les parties ne porte pas sur le dysfonctionnement, la non-fiabilité ou la défaillance d'un instrument de transfert électronique de fonds mais concerne une instruction que la banque estime avoir reçue et que le titulaire d'un compte conteste avoir donnée, la loi du 17 juillet 2002 ne s'y applique pas.

BANQUE. CREDIT. EPARGNE - Operations bancaires - Loi du 17 juillet 2002 relative aux opérations effectuées au moyen d'instruments de transfert électronique de fonds - Champ d'application

- Art. 3, § 1er, 3° L. du 17 juillet 2002

C.15.0080.F

22 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.6](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Moeder en zoon slachtoffers als voetgangers - Veroordeling van de moeder wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan haar zoon - Subrogatie van de verzekeraar van het voertuig in de rechten en vorderingen van de zoon - Begrip van de aansprakelijke derde

Conclusions de l'avocat général Werquin.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Mère et fils victimes en tant que piétons - Condamnation de la mère du chef de coups ou blessures involontaires à son fils - Subrogation de l'assureur du véhicule aux droits et actions du fils - Notion de tiers responsable

De verzekeraar die het slachtoffer of een van diens rechthebbenden heeft vergoed, wordt gesubrogeerd in diens rechten tegen de gemeenrechtelijk aansprakelijke derde. Laatstgenoemde is elke persoon, met uitzondering van de verzekerde, die bij het ongeval betrokken is en wiens fout de schade heeft veroorzaakt die door de verzekeraar werd vergoed (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Moeder en zoon slachtoffers als voetgangers - Veroordeling van de moeder wegens onopzettelijke slagen en verwondingen aan haar zoon - Subrogatie van de verzekeraar van het voertuig in de rechten en vorderingen van de zoon - Begrip van de aansprakelijke derde

- Art. 29bis, § 1, eerste en tweede lid, § 2, § 4, eerste lid, en § 5 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

L'assureur qui a indemnisé une victime ou un ayant droit de celle-ci est subrogé dans leurs droits contre le tiers responsable en droit commun; ce dernier est toute personne autre que l'assuré, impliqué dans l'accident, dont la faute a causé le dommage réparé par l'assureur (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Mère et fils victimes en tant que piétons - Condamnation de la mère du chef de coups ou blessures involontaires à son fils - Subrogation de l'assureur du véhicule aux droits et actions du fils - Notion de tiers responsable

- Art. 29bis, § 1er, al. 1er et 2, § 2, § 4, al. 1er, et § 5 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.15.0144.N

17 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.1](#)

AC nr. ...

De rechter dient de vraag naar de oorspronkelijkheid slechts te onderzoeken indien een werk van letterkunde of kunst voorhanden is, dat uitdrukking vindt in een welbepaalde, concrete vormgeving en derhalve voorwerp kan zijn van de bescherming van het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren. (1) Art. 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met art. XI.165, §1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht.

AUTEURSRECHT - Reproductierecht - Wettelijke bescherming - Opdracht van de rechter - Onderzoek naar de oorspronkelijkheid - Toepassingsgebied

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Le juge n'est tenu d'examiner la question du caractère original que s'il existe une oeuvre littéraire ou artistique qui s'exprime sous une forme bien déterminée et concrète et qui peut, dès lors, faire l'objet de la protection du droit de la reproduire de quelque manière et sous quelque forme que ce soit, qu'elle soit directe ou indirecte, provisoire ou permanente, en tout ou en partie. (1) L'article 1er, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 30 juin 1994 au droit d'auteur et aux droits voisins qui correspond à l'article XI.165, § 1er, du Code de droit économique.

DROITS D'AUTEUR - Droit de reproduction - Protection légale - Mission du juge - Contrôle du caractère original - Champ d'application

- Art. 1er, § 1er, al. 1er L. du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins

Indien een werk van letterkunde of kunst aanwezig is, geldt als noodzakelijke maar voldoende voorwaarde voor bescherming van het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren, dat wordt bewezen dat het werk oorspronkelijk is, in de zin dat het een eigen intellectuele schepping van zijn auteur is (1). (1) Zie Cass. 14 december 2015, AR C.14.0262.F, AC 2015, nr. 745; Cass. 17 maart 2014, AR C.12.0317.F, AC 2014, nr. 211, met concl. van Advocaat-generaal J.-M. GÉNICOT in Pas. 2014, nr. 211; Cass. 31 oktober 2013, AR C.12.0263.N, AC 2013, nr. 569, met concl. van Advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 26 januari 2012, AR C.11.0108.N, AC 2012, nr. 69; Cass. 11 maart 2005, AR C.03.0591.N, AC 2005, nr. 153. (2) Art. 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met art. XI.165, §1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht.

AUTEURSRECHT - Reproductierecht - Werk van letterkunde of kunst - Wettelijke bescherming

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Uitsluitend een werk van letterkunde of kunst, dat uitdrukking vindt in een welbepaalde, concrete vormgeving, is het voorwerp van bescherming van het recht om het op welke wijze of in welke vorm ook, direct of indirect, tijdelijk of duurzaam, volledig of gedeeltelijk te reproduceren; de bescherming van dit recht strekt zich noch uit tot een idee of concept, dat in geen enkele vorm is uitgedrukt, noch tot een stijl, modetrend of genre, die slechts de uitdrukking zijn van een algemene vormgeving. (1) Art. 1, §1, eerste lid, Auteurswet 1994, dat overeenstemt met art. XI.165, §1, eerste lid, Wetboek Economisch Recht.

AUTEURSRECHT - Reproductierecht - Wettelijke bescherming - Voorwerp

- Art. 1, § 1, eerste lid Wet 30 juni 1994 betreffende de auteursrechten en de naburige rechten

Pour qu'une oeuvre littéraire ou artistique puisse bénéficier de la protection du droit de la reproduire de quelque manière et sous quelque forme que ce soit, qu'elle soit directe ou indirecte, provisoire ou permanente, il est nécessaire mais suffisant de prouver qu'elle est originale en ce sens qu'elle est une création intellectuelle propre à son auteur (1). (1) Voir Cass. 14 décembre 2015, RG C.14.0262.F, Pas. 2015, n° 745; Cass. 17 mars 2014, RG C.12.0317.F, Pas. 2014, n° 211, avec concl. de M. GENICOT, avocat général; Cass. 31 octobre 2013, RG C.12.0263.N, Pas. 2013, n° 569, et avec concl. de M. VAN INGELGEM, avocat général; Cass. 26 janvier 2012, RG C.11.0108.N, Pas. 2012, n° 69; Cass. 11 mars 2005, RG C.03.0591.N, Pas 2005, n° 153. (2) L'article 1er, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 30 juin 1994 au droit d'auteur et aux droits voisins qui correspond à l'article XI.165, § 1er, du Code de droit économique.

DROITS D'AUTEUR - Droit de reproduction - Oeuvre littéraire ou artistique - Protection légale

- Art. 1er, § 1er, al. 1er L. du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins

Seule une oeuvre littéraire ou artistique, qui s'exprime sous une forme déterminée et concrète fait l'objet de la protection du droit de la reproduire, de quelque manière et sous quelque forme que ce soit, qu'elle soit directe ou indirecte, provisoire ou permanente, en tout ou en partie; la protection de ce droit ne s'étend ni à une idée ou un concept, qui ne s'exprime sous aucune forme, ni à un style, une mode ou un genre, qui ne constituent que l'expression d'une esthétique générale. (1) L'article 1er, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins qui correspond à l'article XI.165, § 1er, du Code de droit économique.

DROITS D'AUTEUR - Droit de reproduction - Protection juridique - Objet

- Art. 1er, § 1er, al. 1er L. du 30 juin 1994 relative au droit d'auteur et aux droits voisins

C.15.0190.F

23 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de verplaatsing van leidingen noodzakelijk wordt door de aanleg van autosnelwegen of door werkzaamheden tot verbetering en modernisering van de rijkswegen, oefent het Wegenfonds de bevoegdheden uit die aan de Staat zijn toegewezen.

GAS [ZIE: 137 ENERGIE] - Gasleidingen - Verplaatsing - Autosnelweg en rijkswegen - Aanleg, verbetering en modernisering - Wegenfonds - Bevoegdheden

- Art. 9, tweede lid Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van

3/12/2019

Lorsque le déplacement de canalisations est rendu nécessaire par des travaux de construction des autoroutes, d'aménagement et de modernisation des routes de l'Etat, le Fonds des routes exerce les compétences dévolues à l'Etat.

GAZ [VOIR: 137 ENERGIE - Canalisations de gaz - Déplacement - Autoroute et routes de l'Etat - Construction, aménagement et modernisation - Fonds des routes - Compétences

- Art. 9, al. 2 L. du 12 avril 1965 relative au transport de produits

P. 25/691

gasachtige produkten en andere door middel van leidingen
WEGEN - Autosnelweg en rijkswegen - Aanleg, verbetering en
modernisering - Gasleidingen - Verplaatsing - Wegenfonds -
Bevoegdheden

- Art. 9, tweede lid Wet 12 april 1965 betreffende het vervoer van
gasachtige produkten en andere door middel van leidingen

gazeux et autres par canalisations

VOIRIE - Autoroute et routes de l'Etat - Construction,
aménagement et modernisation - Canalisations de gaz -
Déplacement - Fonds des routes - Compétences

- Art. 9, al. 2 L. du 12 avril 1965 relative au transport de produits
gazeux et autres par canalisations

C.15.0213.N

20 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.1](#)

AC nr. ...

Artikel 1 van het koninklijk besluit van 14 september 1984 tot vaststelling van de nomenclatuur van de geneeskundige verstrekkingen inzake verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen dat de algemene bepalingen bevat, bepaalt niet dat tenzij uitdrukkelijk anders is bepaald, de in de nomenclatuur bepaalde honoraria alle kosten dekken die rechtstreeks of onrechtstreeks verbonden zijn aan de uitvoering van een in de nomenclatuur opgenomen verstrekking; een dergelijke regel volgt ook niet uit de voormelde in randnummer 1 aangehaalde wettelijke bepalingen; hieruit volgt dat het in de nomenclatuur bepaalde honorarium slechts de kosten van materiaal en medische verbruiksgoederen dekt, voor zover dit blijkt uit de omschrijving van de toepassingsregelen van de bedoelde verstrekking; de Nomenclatuur van de Geneeskundige Verstrekkingen is immers van openbare orde en moet strikt worden geïnterpreteerd.

GENEESKUNDE - Algemeen - Financiering gezondheidszorg -
Nomenclatuur - Regelgeving - Aard - Openbare orde

GENEESKUNDE - Algemeen - Financiering gezondheidszorg -
Toegankelijkheid gezondheidszorg - Verzorging patiënt -
Nomenclatuur - Honorarium - Kosten - Aanrekening aan patiënt

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen -
Geneeskundige verstrekkingen - Nomenclatuur - Regelgeving -
Aard - Openbare orde

L'article 15 du titre préliminaire du Code de procédure pénale contient une règle de compétence, attribuant au juge pénal, saisi de l'action civile, le pouvoir de connaître des incidents soulevés devant lui.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Algemeen -
Geneeskundige verstrekkingen - Tussenkost in de kosten -
Toepasselijke regelgeving

L'article 1er de l'arrêté royal du 14 septembre 1984 établissant la nomenclature des prestations de santé en matière d'assurance obligatoire soins de santé et indemnités qui contient les dispositions générales ne dispose pas que, sauf disposition contraire explicite, les honoraires prévus dans la nomenclature couvrent tous les frais directement ou indirectement liés à l'exécution d'une prestation reprise dans la nomenclature; pareille règle ne découle pas davantage des dispositions légales susmentionnées citées au point 1; il s'ensuit que les honoraires prévus dans la nomenclature ne couvrent que les frais liés au matériel et aux produits de consommation médicaux, pour autant que cela ressorte du libellé des modalités d'application de la prestation visée; la Nomenclature des Prestations de Santé est en effet d'ordre public et est de stricte interprétation.

ART DE GUERIR - Généralités - Financement des soins de santé -
Nomenclature - Réglementation - Nature - Ordre public

ART DE GUERIR - Généralités - Financement des soins de santé -
Accès aux soins de santé - Dispensation de soins au patient -
Nomenclature - Honoraires - Frais - Imputation au patient

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Prestations de
santé - Nomenclature - Réglementation - Nature - Ordre public

Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bevat een regel inzake bevoegdheid die aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de geschillen die incidenteel voor hem worden opgeworpen.

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Généralités - Prestations de
santé - Intervention dans les frais - Réglementation applicable

Of de verzekering voor geneeskundige verzorging al dan niet tussenkomt in de kosten van een bepaalde geneeskundige verstrekking wordt uitsluitend bepaald door de ZIV-wet en haar uitvoeringsbesluiten; artikel 154 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen is daaraan vreemd.

GENEESKUNDE - Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Geneeskundige verstrekkingen - Tussenkomst in de kosten - Toepasselijke regelgeving

Uit artikel 100 van de gecoördineerde wet van 10 juli 2008 op de ziekenhuizen en andere verzorgingsinrichtingen volgt dat het budget van financiële middelen uitsluitend kosten dekt die verband houden met de verstrekking van zorgen aan patiënten die in het ziekenhuis verblijven, met inbegrip van een verblijf bij wijze van daghospitalisatie; kosten van ambulante behandeling van patiënten die niet in het ziekenhuis zijn opgenomen, worden niet door het budget van financiële middelen gedekt.

GENEESKUNDE - Algemeen - Financiering gezondheidszorg - Geneeskundige verstrekkingen - Verblijf in ziekenhuis - Daghospitalisatie - Ambulante behandeling - Onderscheid

La réponse à la question de savoir si l'assurance soins de santé intervient ou non dans les frais d'une prestation de santé déterminée dépend uniquement de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, et de ses arrêtés d'exécution; l'article 154 de la loi relative aux hôpitaux et à d'autres établissements de soins, coordonnée le 10 juillet 2008, y est étranger.

ART DE GUERIR - Généralités - Financement des soins de santé - Prestations de santé - Intervention dans les frais - Réglementation applicable

Il résulte de l'article 100 de la loi relative aux hôpitaux et à d'autres établissements de soins, coordonnée le 10 juillet 2008, que le budget des moyens financiers couvre uniquement les frais résultant du séjour et de la dispensation des soins aux patients de l'hôpital, en ce compris les patients en hospitalisation de jour; les frais afférents aux traitements ambulatoires des patients non hospitalisés ne sont pas couverts par le budget des moyens financiers.

ART DE GUERIR - Généralités - Financement des soins de santé - Prestations de santé - Hospitalisation - Hospitalisation de jour - Traitement ambulatoire - Distinction

C.15.0222.N

13 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - In het ongelijk gestelde partij

OPENBAAR MINISTERIE - Rechtsplegingsvergoeding - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

OPENBAAR MINISTERIE - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - In het ongelijk gestelde partij

OPENBAAR MINISTERIE - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

De beschikking van het bestreden arrest die het openbaar ministerie tot betaling van de kosten van de beide aanleggen veroordeelt, dient in die zin te worden begrepen dat de kosten ten laste van de Staat worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Openbaar ministerie - In het ongelijk gestelde partij - Art. 1017 Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Ministère public - Code judiciaire, article 138bis, § 1er

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Ministère public - Partie succombante

MINISTERE PUBLIC - Indemnité de procédure - Code judiciaire, article 138bis, § 1er - Partie succombante

MINISTERE PUBLIC - Frais et dépens - Matière civile - Partie succombante

MINISTERE PUBLIC - Pourvoi en cassation - Matière civile - Code judiciaire, article 138bis, § 1er

INDEMNITE DE PROCEDURE - Ministère public - Code judiciaire, article 138bis, § 1er - Partie succombante

Le dispositif de l'arrêt attaqué qui condamne le ministère public au paiement des dépens des deux instances, doit être interprété en ce sens que les dépens sont mis à charge de l'État (1). (1) Voir les concl. du MP.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Ministère public - Partie succombante - Art. 1017 Code judiciaire

De beschikking van het bestreden arrest die het openbaar ministerie tot betaling van de kosten van de beide aanleggen veroordeelt, dient in die zin te worden begrepen dat de kosten ten laste van de Staat worden gelegd (1). (1) Zie concl. OM.

OPENBAAR MINISTERIE - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 1017, eerste lid *Gerechtelijk Wetboek*

Het openbaar ministerie dat in het ongelijk wordt gesteld in een vordering die voor een burgerlijk rechtcollege is ingesteld op grond van artikel 138bis, § 1, *Gerechtelijk Wetboek*, moet krachtens de bepalingen van de artikelen 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste lid, *Gerechtelijk Wetboek* in de persoon van de Belgische Staat worden veroordeeld tot de betaling van een rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

OPENBAAR MINISTERIE - Rechtsplegingsvergoeding - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 138bis, § 1, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste lid *Gerechtelijk Wetboek*

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek - In het ongelijk gestelde partij

- Art. 138bis, § 1, 1017, eerste lid, 1018, 6°, en 1022, eerste lid *Gerechtelijk Wetboek*

Wanneer het openbaar ministerie zelf partij is bij het bestreden arrest, kan het zich niet op artikel 138bis, §1, *Gerechtelijk Wetboek* beroepen om cassatieberoep in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Openbaar ministerie - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 *Gerechtelijk Wetboek*

OPENBAAR MINISTERIE - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Artikel 138bis, § 1, Gerechtelijk Wetboek

- Art. 138bis, § 1 *Gerechtelijk Wetboek*

Le dispositif de l'arrêt attaqué qui condamne le ministère public au paiement des dépens des deux instances, doit être interprété en ce sens que les dépens sont mis à charge de l'État (1). (1) Voir les concl. du MP.

MINISTERE PUBLIC - Frais et dépens - Matière civile - Partie succombante

- Art. 1017, al. 1er *Code judiciaire*

Le ministère public qui succombe dans une action qui est introduite devant le juge civil en vertu de l'article 138 bis, § 1er, du Code judiciaire doit, en vertu des dispositions des articles 1017, alinéa 1er, 1018, 6° et 1022, alinéa 1er, du Code judiciaire, être condamné en la personne de l'État belge au paiement d'une indemnité de procédure (1). (1) Voir les concl. du MP.

MINISTERE PUBLIC - Indemnité de procédure - Code judiciaire, article 138bis, § 1er - Partie succombante

- 138bis, § 1er, 1017, al. 1er, 1018, 6°, et 1022, al. 1er *Code judiciaire*

INDEMNITE DE PROCEDURE - Ministère public - Code judiciaire, article 138bis, § 1er - Partie succombante

- 138bis, § 1er, 1017, al. 1er, 1018, 6°, et 1022, al. 1er *Code judiciaire*

Lorsque le ministère public est lui-même partie à l'arrêt attaqué, il ne peut invoquer l'article 138bis, § 1er, du Code judiciaire pour former un pourvoi (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Ministère public - Code judiciaire, article 138bis, § 1er

- Art. 138bis, § 1er *Code judiciaire*

MINISTERE PUBLIC - Pourvoi en cassation - Matière civile - Code judiciaire, article 138bis, § 1er

- Art. 138bis, § 1er *Code judiciaire*

C.15.0226.N

13 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietigde overeenkomst - Overgedragen goederen - Herstel in de vorige toestand

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verbintenis tot betaling van de waarde van de goederen - Vergoeding

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Convention annulée - Biens transférés - Remise en la situation antérieure

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Obligation de payer la valeur des biens - Indemnité

De verbintenis tot betaling van de waarde van de goederen vormt een waardeschuld; de restituteschuldenaar moet aan de restituteschuldeiser een vergoeding betalen die gelijk is aan de waarde die de goederen, in de toestand waarin zij werden ontvangen, zouden hebben gehad op het ogenblik van de begroting van de vergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Verbintenis tot betaling van de waarde van de goederen - Vergoeding

- Art. 1234 Burgerlijk Wetboek

Wanneer in uitvoering van de vernietigde overeenkomst goederen werden overgedragen, bestaat het herstel in de vorige toestand in beginsel in de teruggave van de goederen aan de restituteschuldeiser en, indien de teruggave niet mogelijk is, in de betaling van de waarde van de goederen; indien de goederen op het ogenblik van de vernietiging nog in het vermogen van de restituteschuldenaar aanwezig zijn, dient hij de goederen in natura terug te geven aan de restituteschuldeiser, ongeacht de waardevermindering of -daling van de goederen; de restituteschuldeiser wordt geacht eigenaar van de goederen te zijn gebleven, zodat hij de risico's van een economische waardevermindering of -daling van de goederen moet dragen, behoudens indien dit verschil in waarde toe te schrijven is aan het doen of laten van de restituteschuldenaar (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vernietigde overeenkomst - Overgedragen goederen - Herstel in de vorige toestand

- Art. 1234 Burgerlijk Wetboek

L'obligation de payer la valeur des biens constitue une dette de valeur; le débiteur de la restitution est tenu de payer une indemnité au créancier de la restitution, qui est égale à la valeur que ces biens, dans la situation dans laquelle ils ont été reçus, auraient eue au moment de la fixation de l'indemnité (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Obligation de payer la valeur des biens - Indemnité

- Art. 1234 Code civil

Lorsque des biens ont été transférés en exécution de la convention annulée, la remise en la situation antérieure consiste en principe dans la restitution des biens au créancier de la restitution et, si la restitution est impossible, dans le paiement de la valeur des biens; si au moment de l'annulation, les biens sont encore présents dans le patrimoine du débiteur de la restitution, il est tenu de les rendre en nature au créancier de la restitution, quelle que soit la plus- ou moins-value des biens; le créancier de la restitution est censé être resté le propriétaire des biens, de sorte qu'il doit supporter les risques d'une plus- ou moins-value économique des biens, sauf si cette différence de valeur est imputable aux actions ou omissions du débiteur de la restitution (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Convention annulée - Biens transférés - Remise en la situation antérieure

- Art. 1234 Code civil

C.15.0232.F

23 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170323.2](#)

AC nr. ...

Wanneer voldaan is aan de voorwaarden voor de toepassing van de artikelen 1641 en 1643 van het Burgerlijk Wetboek, wordt de keuze tussen een vordering tot ontbinding van de verkoop (actio redhibitoria) en een vordering tot vermindering van de prijs (actio aestimatori) uitsluitend aan de koper voorbehouden.

KOOP - Verborgene gebreken van de verkochte zaak - Keuze tussen vordering tot ontbinding van de verkoop (actio redhibitoria) en vordering tot vermindering van de prijs (actio aestimatori) - Keuze voorbehouden aan de koper

- Art. 1644 Burgerlijk Wetboek

Lorsque les conditions d'application des articles 1641 et 1643 du Code civil sont remplies, l'option entre l'action rédhibitoire et l'action estimatoire est réservée seulement à l'acheteur.

VENTE - Vices cachés de la chose vendue - Option entre l'action rédhibitoire et l'action estimatoire - Option réservée à l'acheteur

- Art. 1644 Code civil

C.15.0238.N

27 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Algemeen - Handelskoop - Bewijs - Aanvaarde factuur - Bewijswaarde

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Handelskoopovereenkomst - Aanvaarde factuur

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Vreemde wet - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie - Toetsing door het Hof

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

KOOP - Handelskoopovereenkomst - Bewijs - Aanvaarde factuur - Bewijswaarde

KOOP - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

VREEMDE WET - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

VREEMDE WET - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie

VREEMDE WET - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie - Hof van Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Toetsing door het Hof

De feitenrechter die de buitenlandse wet toepast dient de draagwijdte ervan te bepalen door rekening te houden met de interpretatie die eraan gegeven wordt in het land van oorsprong (1). (1) Zie concl. OM.

VREEMDE WET - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie

De termijn waarvan sprake in artikel 38, 39 en 40 van het Weens Koopverdrag is een termijn binnen dewelke de koper verplicht is de goederen te keuren, protest te uiten of zich op het conformiteitsgebrek te beroepen, maar geen verjaringstermijn waarbinnen de vordering zelf moet worden ingesteld.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Internationale koop van roerende zaken - Weens Koopverdrag - Artikelen 38, 39 en 40 - Termijn - Aard

- Artt. 38, 39 en 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken,

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Vente internationale de biens mobiliers - Vendeur - Obligations - Défaut de conformité - Notification à l'acheteur - Moment - Connaissance par le vendeur préalablement à la livraison

CONVENTION - Eléments constitutifs - Généralités - Vente commerciale - Preuve - Facture acceptée - Valeur probante

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Contrat de vente commerciale - Facture acceptée

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Loi étrangère - Application par le juge du fond - Appréciation de la portée - Interprétation - Contrôle par la Cour

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Substitution des motifs - Application de la loi étrangère

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Substitution des motifs - Application de la loi étrangère

VENTE - Contrat de vente commerciale - Preuve - Facture acceptée - Valeur probante

VENTE - Vente internationale de biens mobiliers - Vendeur - Obligations - Défaut de conformité - Notification à l'acheteur - Moment - Connaissance par le vendeur préalablement à la livraison

CONVENTION - Droit international - Vente internationale de biens mobiliers - Vendeur - Obligations - Défaut de conformité - Notification à l'acheteur - Moment - Connaissance par le vendeur préalablement à la livraison

LOI ETRANGERE - Substitution des motifs - Application de la loi étrangère

LOI ETRANGERE - Application par le juge du fond - Appréciation de la portée - Interprétation

LOI ETRANGERE - Application par le juge du fond - Appréciation de la portée - Interprétation - Cour de cassation - Compétence de la Cour - Contrôle par la Cour

Le juge du fond qui applique la loi étrangère doit en déterminer la portée en tenant compte de l'interprétation qui lui est donnée dans le pays d'origine (1). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC.

LOI ETRANGERE - Application par le juge du fond - Appréciation de la portée - Interprétation

Le délai dont il est question aux articles 38, 39 et 40 de la Convention des Nations-Unies du 11 avril 1980, est un délai dans lequel l'acheteur est obligé d'examiner la marchandise, de protester ou de se prévaloir d'un défaut de conformité, mais pas un délai de prescription dans lequel l'action elle-même doit être intentée.

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Vente internationale de biens mobiliers - Convention des Nations Unies du 11 avril 1980 sur les contrats de vente internationale de marchandises - Articles 38, 39 et 40 - Délai - Nature

- Art. 38, 39 et 40 Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril

gedaan te Wenen op 11 april 1980

KOOP - Internationale koop van roerende zaken - Weens Koopverdrag - Artikelen 38, 39 en 40 - Termijn - Aard

- Artt. 38, 39 en 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Internationale koop van roerende zaken - Weens Koopverdrag - Artikelen 38, 39 en 40 - Termijn - Aard

- Artt. 38, 39 en 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

Substitutie van motieven door toepassing van de buitenlandse wet is slechts mogelijk wanneer de draagwijdte van die buitenlandse wet zo evident is dat redelijkerwijze geen ruimte voor twijfel kan bestaan over de correcte interpretatie ervan of wanneer de betrokken buitenlandse wet reeds is uitgelegd door de hoogste rechterlijke instanties van het land van oorsprong (1). (1) Zie de op dit punt strijdige concl. OM; het OM was van mening dat de diverse rechtsvragen die zich stellen in verband met de toepassing van artikel 438, derde lid, van het Duitse Bürgerliches Gesetzbuch op de feiten van deze zaak, aan de criteria beantwoorden om tot substitutie van de rechtsgrond naar vreemd recht te kunnen overgaan. Anders dan het besteden arrest, was het OM van mening dat het eerste onderdeel van het tweede middel, na substitutie van motieven, bij gebrek aan belang niet ontvankelijk was.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

VREEMDE WET - Substitutie van motieven - Toepassing van de buitenlandse wet

Wanneer de feitenrechter de buitenlandse wet toepast, gaat het Hof de overeenstemming na van de beslissing van de feitenrechter met de interpretatie die aan die wet gegeven wordt in het land van oorsprong; het Hof heeft ten aanzien van buitenlands recht geen rechtscheppende taak (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Vreemde wet - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie - Toetsing door het Hof

VREEMDE WET - Hof van Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Toetsing door het Hof - Toepassing door de feitenrechter - Beoordeling van de draagwijdte - Interpretatie

1980

VENTE - Vente internationale de biens mobiliers - Convention des Nations Unies du 11 avril 1980 sur les contrats de vente internationale de marchandises - Articles 38, 39 et 40 - Délai - Nature

- Art. 38, 39 et 40 Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril 1980

CONVENTION - Droit international - Vente internationale de biens mobiliers - Convention des Nations Unies du 11 avril 1980 sur les contrats de vente internationale de marchandises - Articles 38, 39 et 40 - Délai - Nature

- Art. 38, 39 et 40 Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril 1980

La substitution de motifs par l'application de la loi étrangère n'est possible que lorsque la portée de cette loi étrangère est si évidente qu'il n'existe raisonnablement aucun doute quant à son interprétation correcte ou lorsque la loi étrangère en question a déjà été interprétée par les plus hautes juridictions du pays d'origine (1). (1) Voir sur ce point les conclusions contraires du MP publiées à leur date dans AC ; le MP a estimé que les diverses questions de droit qui se posent à propos de l'application de l'article 438, alinéa 3, du Bürgerliches Gesetzbuch aux faits de la cause, répondent aux critères pour pouvoir procéder à la substitution du motif juridique en droit étranger . Contrairement à l'arrêt attaqué, le MP a estimé que le deuxième moyen, en sa première branche, était irrecevable à défaut d'intérêt, après substitution des motifs.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Substitution des motifs - Application de la loi étrangère

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Substitution des motifs - Application de la loi étrangère

LOI ETRANGERE - Substitution des motifs - Application de la loi étrangère

Lorsque le juge du fond applique la loi étrangère, la Cour contrôle la concordance entre la décision du juge du fond et l'interprétation donnée à cette loi dans le pays d'origine; la Cour ne légifère pas en droit étranger (1). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Loi étrangère - Application par le juge du fond - Appréciation de la portée - Interprétation - Contrôle par la Cour

LOI ETRANGERE - Cour de cassation - Compétence de la Cour - Contrôle par la Cour - Application par le juge du fond - Appréciation de la portée - Interprétation

Wanneer de verkoper, bij een internationale koopovereenkomst betreffende roerende zaken tussen partijen die in verschillende Staten gevestigd zijn, het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst kende of er niet onkundig kon van zijn, is vereist dat de verkoper dit zo snel mogelijk aan de koper bekend maakt, zodat een symmetrisch niveau van informatie en de redelijke verwachtingen van de partijen gevrijwaard blijven; aldus dient de verkoper die vóór de levering kennis had of niet onkundig kon zijn van het niet-beantwoorden van de zaken aan de overeenkomst, dit vóór de levering aan de koper mee te delen (1) (2). (1) Zie concl. OM; het OM concludeerde tot dezelfde rechtsregel maar was echter van oordeel dat het middel opkwam tegen een overtollige reden en bijgevolg niet ontvankelijk was bij gebrek aan belang. (2) Verdrag der Verenigde Naties van 11 april 1980 inzake internationale koopovereenkomsten betreffende roerende zaken, opgemaakt te Wenen, verkort "Weens Koopverdrag", goedgekeurd bij Wet 4 september 1996.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

- Art. 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

KOOP - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

- Art. 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Internationale koop van roerende zaken - Verkoper - Verplichtingen - Niet-conformiteit - Kennisgeving aan de koper - Tijdstip - Kennis door de verkoper vóór de levering

- Art. 40 Verdrag der Verenigde Naties inzake Internationale Koopovereenkomsten betreffende Roerende Zaken, gedaan te Wenen op 11 april 1980

Lorsque, dans une convention de vente internationale de biens mobiliers conclue entre des parties établies dans des Etats différents, le vendeur connaissait ou ne pouvait ignorer le défaut de conformité, il est requis que le vendeur le révèle le plus rapidement possible à l'acheteur de sorte qu'un niveau symétrique d'information et les attentes raisonnables des parties soient garantis; le vendeur qui, préalablement à la livraison, connaissait ou ne pouvait ignorer le défaut de conformité des biens à la convention, est tenu d'en informer l'acheteur préalablement à la livraison (1) (2). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC; le MP conclut dans le sens de cette règle de droit mais a toutefois estimé que le moyen critiquait un motif surabondant et qu'il était, dès lors, irrecevable à défaut d'intérêt. (2) Convention des Nations-Unies du 11 avril 1980 sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne et approuvée par la loi du 4 septembre 1996.

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Vente internationale de biens mobiliers - Vendeur - Obligations - Défaut de conformité - Notification à l'acheteur - Moment - Connaissance par le vendeur préalablement à la livraison

- Art. 40 Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril 1980

VENTE - Vente internationale de biens mobiliers - Vendeur - Obligations - Défaut de conformité - Notification à l'acheteur - Moment - Connaissance par le vendeur préalablement à la livraison

- Art. 40 Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril 1980

CONVENTION - Droit international - Vente internationale de biens mobiliers - Vendeur - Obligations - Défaut de conformité - Notification à l'acheteur - Moment - Connaissance par le vendeur préalablement à la livraison

- Art. 40 Convention des Nations Unies sur les contrats de vente internationale de marchandises, faite à Vienne le 11 avril 1980

C.15.0243.F

23 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170223.7](#)

AC nr. ...

De opzettelijke fout veronderstelt de wil om een schade te veroorzaken die voortvloeit uit de totstandkoming van een door de verzekeringsovereenkomst gedekt risico, het is niet vereist dat de verzekerde de bedoeling heeft gehad de schade te veroorzaken zoals ze zich heeft voorgedaan (1). (1) Zie Cass. 24 april 2009, AR C. 07.0471.N, AC 2009, nr. 278; Cass. 26 oktober 2011, AR P. 11.0561.F, AC 2011, nr. 574.

La faute intentionnelle suppose la volonté de causer un dommage résultant de la réalisation d'un risque couvert par le contrat, il n'est pas requis que l'assuré ait eu l'intention de causer le dommage tel qu'il s'est produit (1). (1) Voir Cass. 24 avril 2009, RG C. 07.0471.N, Pas. 2009, n° 278; Cass. 26 octobre 2011, RG P.11.0561.F, Pas. 2011, n° 574.

VERZEKERING - Landverzekering - Dekking - Uitsluiting - Opzettelijke fout van de verzekerde

- Art. 8, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

ASSURANCES - Assurances terrestres - Couverture - Exclusion - Faute intentionnelle de l'assuré

- Art. 8, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.15.0247.N

14 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.1](#)

AC nr. 467

De rechter die vaststelt dat in een pleidooi een middel van verjaring wordt opgeworpen dat niet in de conclusie was aangevoerd, mag het mondeling opgeworpen middel niet louter op die grond verwerpen.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Middel van verjaring - Opgeworpen in pleidooi - Niet aangevoerd in conclusie - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Artt. 756bis en 2244 Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolg - Beoordeling door de rechter - Middel van verjaring - Opgeworpen in pleidooi - Niet aangevoerd in conclusie

- Artt. 756bis en 2244 Gerechtelijk Wetboek

VERJARING - Burgerlijke zaken - Allerlei - Middel van verjaring - Opgeworpen in pleidooi - Niet aangevoerd in conclusie - Gevolg - Beoordeling door de rechter

- Artt. 756bis en 2244 Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui constate qu'il est soulevé, dans une plaidoirie, un moyen de prescription qui n'avait pas été invoqué dans les conclusions ne peut rejeter sur cette seule base le moyen soulevé oralement.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Moyen de prescription - Soulevé en plaidoirie - Non invoqué dans les conclusions - Conséquence - Appréciation par le juge

- Art. 756bis et 2244 Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Conséquence - Appréciation par le juge - Moyen de prescription - Soulevé en plaidoirie - Non invoqué dans les conclusions

- Art. 756bis et 2244 Code judiciaire

PRESCRIPTION - Matière civile - Divers - Moyen de prescription - Soulevé en plaidoirie - Non invoqué dans les conclusions - Conséquence - Appréciation par le juge

- Art. 756bis et 2244 Code judiciaire

C.15.0251.F

16 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.9](#)

AC nr. ...

De uitkomst van de vereffening-verdeling van het huwelijksvermogen van de voormalige echtgenoten kan, in bepaalde omstandigheden, het nieuwe element zijn dat de herziening van het bedrag van de uitkering na echtscheiding rechtvaardigt naargelang de verrijking of de verarming van de voormalige echtgenoten (1). (1) Art. 301, § 3, Burgerlijk Wetboek, zoals van toepassing voor zijn wijziging door de wet van 27 april 2007; zie Cass. 14 september 2012, AR C.11.0619.N, AC 2012, nr. 469.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Uitkering na echtscheiding - Vaststelling - Ingrijpende wijziging in de bestaansmiddelen van de uitkeringsgerechtigde echtgenoot - Nieuw element

- Art. 301, § 3 Burgerlijk Wetboek

LEVENSONDERHOUD - Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Uitkering na echtscheiding - Vaststelling - Ingrijpende wijziging in de bestaansmiddelen van de uitkeringsgerechtigde echtgenoot - Nieuw element

- Art. 301, § 3 Burgerlijk Wetboek

Les résultats de la liquidation-partage du régime matrimonial des ex-époux peuvent, dans certaines circonstances, constituer l'élément nouveau justifiant la révision du montant de la pension après divorce en fonction de l'enrichissement ou de l'appauvrissement des ex-époux (1). (1) C.civ., art. 301, § 3, avant sa mod. par la L. du 27 avril 2007; voir Cass. 14 septembre 2012, RG C.11.0619.N, Pas. 2012, n° 469.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Epoux - Pension après divorce - Fixation - Modification sensible des moyens d'existence de l'époux bénéficiaire - Élément nouveau

- Art. 301, § 3 Code civil

ALIMENTS - Divorce et séparation de corps - Pension après divorce - Fixation - Modification sensible des moyens d'existence de l'époux bénéficiaire - Élément nouveau

- Art. 301, § 3 Code civil

C.15.0253.F

9 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.4](#)

AC nr. ...

De inzittende van een aan spoorstaven gebonden motorrijtuig dat bij een verkeersongeval betrokken is, geniet de voorgeschreven vergoeding, ongeacht de plaats waar dat ongeval zich heeft voorgedaan, zelfs wanneer het gaat om een spoor dat volledig is afgezonderd van het wegverkeer (1). (1) Zie Cass. 11 januari 2010, AR C.09.0165.F, AC 2010, nr. 17; GwH, 6 februari 2014, nr. 25/2014.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Wegverkeersongeval - Spoorweg - Motorrijtuig - Inzittende - Vergoeding

- Art. 29bis, § 1, eerste lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Le passager d'un véhicule automoteur lié à une voie ferrée impliqué dans un accident de circulation bénéficie de l'indemnisation prévue, quel que soit le lieu de la survenance de cet accident, même s'il s'agit d'une voie ferrée complètement isolée de la circulation (1). (1) Voir Cass. 11 janvier 2010, RG C.09.0165.F, Pas 2010, n° 17; C.const., 6 février 2014, n° 25/2014.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Voie ferrée - Véhicule automoteur - Passager - Indemnisation

- Art. 29bis, § 1er, al. 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

C.15.0269.F

29 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Consulaire bescherming - Zendstaat - Verplichting - Onderdaan van de zendstaat - Recht

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Consulaire bescherming - Verblijfstaat - Onderdaan van de zendstaat - Ernstige aantastingen van zijn fysieke of morele integriteit - Behandelingen betoegeld door dwingende bepalingen van het algemeen volkerenrecht - Zendstaat - Verplichting

Artikel 5, a) en e), van het Verdrag van Wenen inzake consulaire betrekkingen en artikel 36, § 1, eerste en tweede lid, en § 2, van dat verdrag, die ten gunste van de zendstaat en van zijn onderdanen enkel de rechten waarborgen die zij kunnen aanvoeren tegen de verblijfstaat, die ze als enige verschuldigd is, verplichten die zendstaat daarentegen niet om consulaire bijstand te verlenen aan een van zijn onderdanen en verlenen laatstgenoemde niet het recht om die bijstand te vorderen van de zendstaat (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Consulaire bescherming - Zendstaat - Verplichting - Onderdaan van de zendstaat - Recht

- Artt. 5 en 36 Verdrag van Wenen van 24 april 1963 inzake consulaire verkeer

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Protection consulaire - Etat d'envoi - Obligation - Ressortissant de l'Etat d'envoi - Droit

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Protection consulaire - Etat de résidence - Ressortissant de l'Etat d'envoi - Atteintes graves à son intégrité physique ou morale - Traitements réprimés par des dispositions impératives du droit international général - Etat d'envoi - Obligation

L'article 5, a) et e), de la Convention de Vienne sur les relations consulaires et l'article 36 de cette convention, paragraphe 1er, alinéa 1er et alinéa 2 ainsi que le paragraphe 2, qui ne reconnaissent qu'en faveur de l'État d'envoi et de ses ressortissants des droits qu'ils peuvent invoquer contre l'État de résidence, qui en est le seul débiteur, n'imposent en revanche pas à l'État d'envoi l'obligation de prêter l'assistance consulaire à l'un de ses ressortissants et ne confère pas à ce dernier le droit de la lui réclamer (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Protection consulaire - Etat d'envoi - Obligation - Ressortissant de l'Etat d'envoi - Droit

- Art. 5 et 36 Convention de Vienne du 24 avril 1963 sur les relations consulaires

Hoewel de omstandigheid dat de onderdaan van een zendstaat in de verblijfstaat ernstige aantastingen van zijn fysieke of morele integriteit ondergaat of behandelingen doorstaat die worden beteugeld door dwingende bepalingen van het algemeen volkerenrecht, in de zin van artikel 53 van het Verdrag van Wenen inzake het verdragenrecht, de zendstaat de verplichting oplegt om de maatregelen te treffen die hij geschikt acht om te trachten aan die toestand een einde te maken, doet ze voor die zendstaat niet de verplichting ontstaan om de consulaire bescherming voor die onderdaan in werking te zetten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

INTERNATIONALE VERDRAGEN - Consulaire bescherming - Verblijfstaat - Onderdaan van de zendstaat - Ernstige aantastingen van zijn fysieke of morele integriteit - Behandelingen beteugeld door dwingende bepalingen van het algemeen volkerenrecht - Zendstaat - Verplichting

Si la circonstance que le ressortissant d'un Etat d'envoi subisse dans l'Etat de résidence des atteintes graves à son intégrité physique ou morale ou endure des traitements réprimés par des dispositions impératives du droit international général, au sens de l'article 53 de la Convention de Vienne sur le droit des traités, oblige l'Etat d'envoi à mettre en oeuvre les mesures qu'il juge appropriées pour tenter de mettre fin à cette situation, elle ne crée pas pour lui l'obligation de déclencher la protection consulaire en faveur de ce ressortissant (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRAITES ET ENGAGEMENTS INTERNATIONAUX; VOIR AUSSI: - Protection consulaire - Etat de résidence - Ressortissant de l'Etat d'envoi - Atteintes graves à son intégrité physique ou morale - Traitements réprimés par des dispositions impératives du droit international général - Etat d'envoi - Obligation

C.15.0283.F

9 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.5](#)

AC nr. ...

De inschrijving van een overdracht van aandelen in het register van aandelen van een vennootschap maakt die overdracht tegenstelbaar voor alles wat daarin is vervat, zowel wat betreft de rechten als de verplichtingen die aan de eigendom van de aandelen verbonden zijn, en vormt een afwijking van het gemeen recht van de overdracht van rechten en verplichtingen.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Besloten vennootschappen met beperkte aansprakelijkheid - Overdracht van aandelen - Inschrijving in het register van aandelen

- Art. 250 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

L'inscription d'une cession de parts dans le registre de parts d'une société rend cette cession opposable pour tout ce que la cession comporte, tant en ce qui concerne les droits que les obligations attachées à la propriété des parts et constitue une dérogation au droit commun du transfert des droits et des obligations.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés privées à responsabilité limitée - Cession de parts - Inscription dans le registre des parts

- Art. 250 Code des sociétés

C.15.0298.F

2 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.2](#)

AC nr. ...

De schuldvorderingen waarvan de op wettelijke of reglementaire wijze bepaalde overlegging niet is geschied binnen een termijn van vijf jaar te rekenen vanaf de eerste januari van het begrotingsjaar in de loop waarvan zij zijn ontstaan, zijn, onverminderd de vervallenverklaringen t.g.v. andere wettelijke, reglementaire of ter zake overeengekomen bepalingen, verjaard en voorgoed ten voordele van de Staat vervallen.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Wet op de Rijkscomptabiliteit

- Art. 100, eerste lid Gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit

Sont prescrites et définitivement éteintes au profit de l'Etat, sans préjudice des déchéances prononcées par d'autres dispositions légales, réglementaires ou conventionnelles sur la matière, les créances qui, devant être produites selon les modalités fixées par la loi ou le règlement, ne l'ont pas été dans le délai de cinq ans à partir du premier janvier de l'année budgétaire au cours de laquelle elles sont nées.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Loi sur la comptabilité de l'Etat

- Art. 100, al. 1er Lois coordonnées du 17 juillet 1991 sur la comptabilité de l'Etat

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

*TUSSENKOMST - Hoger beroep - Ontvankelijkheid
VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen -
Vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu -
Bestuurshandeling - Wettigheid - Onderzoek door de rechter -
Bevoegdheid*

*VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen -
Beslissing van de overheid - Niet-toepassing krachtens artikel 159
van de Grondwet - Rechten en verplichtingen voor de
belanghebbenden*

Krachtens artikel 812, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek kan een partij voor de eerste maal tussenkomen in hoger beroep indien zij zich ertoe beperkt de stelling van een andere partij te staven en indien haar tussenkomst niet strekt tot het verkrijgen van een veroordeling (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

*TUSSENKOMST - Hoger beroep - Ontvankelijkheid
- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek*

De niet-toepassing van een beslissing van de overheid krachtens artikel 159 Grondwet heeft niet tot gevolg dat ze voor de belanghebbenden rechten en verplichtingen doet ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

*VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen -
Beslissing van de overheid - Niet-toepassing krachtens artikel 159
van de Grondwet - Rechten en verplichtingen voor de
belanghebbenden
- Art. 159 Grondwet 1994*

De rechter bij wie de zaak aanhangig wordt gemaakt op grond van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu, is op grond van artikel 159 van de Grondwet bevoegd om de interne en externe wettigheid van een bestuurshandeling ook te onderzoeken in het licht van een wet die geen verband houdt met de bescherming van het leefmilieu (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

*VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen -
Vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu -
Bestuurshandeling - Wettigheid - Onderzoek door de rechter -
Bevoegdheid
- Art. 159 Grondwet 1994*

Conclusions du premier avocat général Henkes.

*INTERVENTION - Degré d'appel - Recevabilité
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Droit
d'action en matière de protection de l'environnement - Acte
administratif - Légalité - Vérification par le juge - Pouvoir*

*JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Décision de
l'autorité - Non-application en vertu de l'article 159 de la
Constitution - Droits et obligations pour les intéressés*

En vertu de l'article 812, alinéa 2, du Code judiciaire, une partie peut intervenir pour la première fois en degré d'appel si elle se borne à appuyer la thèse d'une autre partie et si son intervention ne tend pas à obtenir une condamnation (1). (1) Voir les concl. du MP.

*INTERVENTION - Degré d'appel - Recevabilité
- Art. 812, al. 2 Code judiciaire*

La non-application d'une décision de l'autorité en vertu de l'article 159 de la Constitution n'a pas pour effet de faire naître des droits et obligations pour les intéressés (1). (1) Voir les concl. du MP.

*JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Décision de
l'autorité - Non-application en vertu de l'article 159 de la
Constitution - Droits et obligations pour les intéressés
- Art. 159 Constitution 1994*

Le juge saisi sur la base de la loi du 12 janvier 1993 concernant un droit d'action en matière de protection de l'environnement a la compétence, sur la base de l'article 159 de la Constitution, de vérifier la légalité interne et externe d'un acte administratif également au regard d'une loi étrangère à la protection de l'environnement (1). (1) Voir les concl. du MP.

*JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Droit
d'action en matière de protection de l'environnement - Acte
administratif - Légalité - Vérification par le juge - Pouvoir
- Art. 159 Constitution 1994*

Als dienstbode of aangestelde in de zin van artikel 35, tweede lid, Gerechtelijk wetboek, moet worden beschouwd elke persoon die bevoegd is om boodschappen te ontvangen voor de geadresseerde, zodat het afschrift van een akte geldig wordt ter hand gesteld telkens er tussen de geadresseerde van het exploit en de persoon die het afschrift ervan ontvangt, zulke verhouding bestaat dat redelijkerwijze kan worden verondersteld dat deze het afschrift aan de geadresseerde zal overhandigen (1). (1) Zie concl. OM.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Betekening - Dienstbode of aangestelde

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Betekening - Dienstbode of aangestelde

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Meermaals betekening - Termijn voor cassatieberoep - Aanvang

Indien een partij een rechterlijke beslissing meermaals op verschillende data betekent aan eenzelfde persoon, neemt de termijn om een cassatieberoep in te stellen een aanvang bij de eerste geldige betekening, zodat cassatieberoep niet rechtsgeldig kan worden ingesteld tenzij het geschiedt binnen de termijn die eerst eindigt (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Meermaals betekening - Termijn voor cassatieberoep - Aanvang

- Art. 1073, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Doit être considérée comme préposé ou serviteur au sens de l'article 35, alinéa 2, du Code judiciaire, toute personne compétente pour recevoir des messages pour le destinataire, de sorte que la copie d'un acte est valablement remise chaque fois qu'il existe entre le destinataire de l'exploit et la personne qui en reçoit la copie une relation telle que l'on peut raisonnablement supposer qu'elle transmettra la copie au destinataire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Signification - Préposé ou serviteur

Conclusions de l'avocat général Mortier.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Signification - Préposé ou serviteur

Conclusions de l'avocat général Mortier.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Signification réitérée - Délai pour se pourvoir en cassation - Point de départ

Lorsqu'une partie signifie à une même personne une décision judiciaire réitérativement, à des dates différentes, le délai pour se pourvoir en cassation prend cours lors de la première signification valable, de sorte que le pourvoi en cassation ne peut être valablement introduit que dans le délai qui vient à expiration en premier lieu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Signification réitérée - Délai pour se pourvoir en cassation - Point de départ

- Art. 1073, al. 1er Code judiciaire

C.15.0310.F

2 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.3](#)

AC nr. ...

De feitenrechter dient in feite te beoordelen of de motivering van de beslissing afdoende is, zonder evenwel het wettelijk begrip motiveringsplicht van de besturen te miskennen (1). (1) Cass. 22 mei 2008, AR F.06.0077.N, AC 2008, nr. 312.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Beslissing tot wering - Afdoende motivering - Toetsing door de rechter

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

Il appartient au juge du fond d'apprécier en fait si la motivation est adéquate; ce faisant, il ne peut toutefois violer la notion légale d'obligation de motivation incombant aux autorités (1). (1) Cass. 22 mai 2008, RG. F.06.0077.N, Pas. 2008, n° 312.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Décision d'éviction - Motivation adéquate - Contrôle par le juge

- Art. 3 L. du 29 juillet 1991

De motivering is afdoende wanneer ze de ontvanger in staat stelt kennis te nemen van de redenen van de beslissing die hem aanbelangt; het afdoend karakter houdt verband met het geheel van de omstandigheden van de zaak, en met name met de voorafgaande, daadwerkelijke kennis van de ontvanger over de gegevens van het dossier.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Beslissing tot wering - Afdoende motivering

- Art. 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

La motivation est adéquate lorsqu'elle permet au destinataire de connaître les motifs de la décision le concernant; l'adéquation dépend de l'ensemble des circonstances de la cause, notamment de la connaissance effective préalable que le destinataire a des éléments du dossier.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX. FOURNITURES. SERVICES) - Décision d'éviction - Motivation adéquate

- Art. 3 L. du 29 juillet 1991

C.15.0312.F

29 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170529.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de bescherming van een site en de gevolgen daarvan de oorzaak zijn van de onteigening, moet de billijke vergoeding worden vastgesteld met uitsluiting van de waardevermindering die het gevolg is van het beschermingsbesluit.

GRONDWET - Art. 16 - Onteigening - Oorzaak - Bescherming van een site - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling

- Art. 16 Grondwet 1994

- Art. 240, § 3 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Onteigening - Oorzaak - Bescherming van een site - Billijke en voorafgaande schadeloosstelling - Waardevermindering als gevolg van de bescherming - Uitsluiting

- Art. 16 Grondwet 1994

- Art. 240, § 3 Brussels Wetboek van Ruimtelijke Ordening

Lorsque le classement d'un site et ses conséquences sont la cause de l'expropriation, la juste indemnité doit être évaluée en excluant la moins-value qui résulte de l'arrêté de classement.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 16 - Expropriation - Cause - Classement d'un site - Indemnité juste et préalable

- Art. 16 Constitution 1994

- Art. 240, § 3 Code bruxellois d'aménagement du territoire

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Expropriation - Cause - Classement d'un site - Indemnité juste et préalable - Moins-value résultant du classement - Exclusion

- Art. 16 Constitution 1994

- Art. 240, § 3 Code bruxellois d'aménagement du territoire

C.15.0318.F

10 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.1](#)

AC nr. ...

Uit artikel 1149 van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de schuldeiser, zodra hij aantoonde dat de schade zich zonder de fout niet op dezelfde wijze had voorgedaan, recht heeft op de volledige vergoeding van zijn schade, zowel wat het geleden verlies als wat de gederfde winst betreft; hieruit volgt daarentegen niet dat hij moet aantonen dat hij zelf, zonder de foutieve beëindiging van de overeenkomst, zijn contractuele verbintenissen tot aan het einde van de overeenkomst zou zijn nagekomen (1). (1) Het OM heeft in zijn andersluidende mondelinge conclusie geconcludeerd tot verwerping van het cassatieberoep. Het OM ging uit van de premisse dat het middel de vraag van de bewijslast opwierp in het kader van een vordering tot vergoeding die was ingesteld ten gevolge van de foutieve beëindiging van de overheidsopdracht door de aanbestedende overheid, en leidde daaruit af dat het middel faalde naar recht, aangezien het steunde op de bewering dat de overlegging van de foutieve beëindigde overeenkomst op zich reeds volstond als bewijs van de schade die in een noodzakelijk oorzakelijk verband stond met de foutieve beëindiging, maar dus niet volstond als bewijs van het ontstaan van het recht op vergoeding. Het OM heeft geoordeeld dat uit de artikelen 1315 Burgerlijk Wetboek en 870 Gerechtelijk Wetboek volgt dat, in geval van foutieve beëindiging van een overheidsopdracht door de aanbestedende overheid, de eiser tot vergoeding de reële omvang moet aantonen van de schade die in een oorzakelijk verband staat met de daad of fout van de aanbestedende overheid (P. Horemans, L'indemnisation en droit des marchés publics, Limal, Anthemis, 2012, p. 107). Dat verband veronderstelt dat de schade zich zonder de fout niet op dezelfde wijze had voorgedaan (zie inzake contractuele aansprakelijkheid, Cass. 6 december 2013, AC 2013, nr. 662; Cass. 5 juni 2008, AC 2008, nr. 350; P. Wéry, Droit des obligations, vol. 1. Théorie générale du contrat, Brussel, Larcier, 2011, p. 536). Het OM, dat de voormelde beginselen op deze zaak toepast, concludeerde dat de eiseres de vergoeding van de aangevoerde schade enkel kon vorderen indien zij aantoonde dat ze, zonder de foutieve beëindiging, tegen de laatste deadline een conforme terminal had kunnen leveren of zelfs een reële kans op welslagen had gehad, en dat de beëindiging dus de reden was waardoor zij de winst of de daarmee samenhangende kans op winst en op de prijs van de uitrustingen misgelopen was. AH

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vergoeding - Schade - Bewijs - Voorwerp - Foutieve beëindiging

- Art. 1149 Burgerlijk Wetboek

3/12/2019

Il suit de l'article 1149 du Code civil que, dès lors que le créancier établit que, sans la faute, le dommage ne se serait pas produit tel qu'il s'est réalisé, il a droit à la réparation intégrale de son dommage tant pour la perte subie que pour le gain manqué; il ne s'ensuit en revanche pas qu'il est tenu d'établir que, sans la résiliation fautive du contrat, il aurait lui-même exécuté ses obligations contractuelles jusqu'à son terme (1). (1) Dans ses conclusions orales contraires le ministère public a conclu au rejet du pourvoi. Partant de ce que, selon lui, le moyen posait la question de la charge de la preuve dans le cadre d'une demande en indemnisation suite à la résiliation fautive du marché public par le pouvoir adjudicateur, il était d'avis que le moyen manquait en droit, dès lors qu'il reposait sur l'affirmation que la seule production du contrat fautivement résilié constitue une preuve suffisante du dommage se trouvant en relation de causalité nécessaire avec la résiliation fautive et suffit donc pas à prouver la naissance du droit à réparation. Le ministère public a considéré qu'il suit des articles 1315 du Code civil et 870 du Code judiciaire qu'en cas de résiliation fautive d'un marché public par le pouvoir adjudicateur, il incombe au demandeur en réparation de prouver la hauteur véritable du dommage en lien causal avec le fait ou la faute du pouvoir adjudicateur (P. Horemans, L'indemnisation en droit des marchés publics, Limal, Anthemis, 2012, p. 107). Ce lien suppose que, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est produit (voy. en matière de responsabilité contractuelle, Cass. 6 décembre 2013, Pas. 2013, n° 662; Cass. 5 juin 2008, Pas. 2008, n° 350; P. Wéry, Droit des obligations. Volume 1. Théorie générale du contrat, Bruxelles, Larcier, 2011, p. 536). Appliquant ces principes à l'espèce, le ministère public a conclu que la demanderesse n'était fondée à réclamer la réparation du dommage invoqué que si elle prouvait que, sans la résiliation fautive, elle avait, pour l'ultime échéance convenue, livré un terminal conforme, voire avait eu de sérieuses chances d'y parvenir et qu'ainsi c'était la résiliation qui la privait du bénéfice ou de la chance de bénéfice corrélatif et du prix des équipements. AH.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Réparation - Dommage - Preuve - Objet - Résiliation fautive

- Art. 1149 Code civil

P. 39/691

Datzelfde recht moet de overheid in dezelfde omstandigheden worden erkend wanneer zij, in haar hoedanigheid van subsidiërende overheid van het gesubsidieerde onderwijs, via het mechanisme van de weddetoelage een wedde moet betalen aan een leerkracht van wie zij niet de werkgever is, zonder dat de arbeidsprestaties waarvoor die wedde in normale omstandigheden verschuldigd is, werden verricht (1). (1) Cass. 7 november 2014, AR C.13.0199.N, AC 2014, nr. 679, met concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Subsidiërende overheid van het gesubsidieerde onderwijs - Leerkracht van wie de overheid niet de werkgever is - Door een derde veroorzaakte tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le même droit doit, dans les mêmes circonstances, être reconnu au pouvoir public lorsque, en qualité de pouvoir subsidiant de l'enseignement subventionné, il est tenu de payer, via le mécanisme de la subvention-traitement, une rémunération à un enseignant dont elle n'est pas l'employeur sans que soient accomplies les prestations de travail pour lesquelles cette rémunération est normalement due (1). (1) Cass. 7 novembre 2014, RG C.13.0199.N, Pas. 2014, n° 679, avec concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Pouvoir subsidiant de l'enseignement subventionné - Enseignant dont le pouvoir public n'est pas l'employeur - Incapacité de travail temporaire causée par un tiers - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De openbare werkgever kan zich op eigen schade beroepen wanneer hij een wedde moet betalen aan een lid van het onderwijzend personeel van zijn eigen onderwijsnet, die afwezig is wegens een tijdelijke arbeidsongeschiktheid die veroorzaakt werd door een ongeval t.g.v. de fout van een derde.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Overheid - Werkgever - Leerkracht van zijn eigen onderwijsnet - Door een derde veroorzaakte tijdelijke arbeidsongeschiktheid - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

L'employeur public peut faire valoir un dommage propre lorsqu'il est tenu de verser une rémunération à un membre du personnel enseignant de son propre réseau d'enseignement qui est absent en raison d'une incapacité de travail temporaire causée par un accident dû à la faute d'un tiers.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Pouvoirs publics - Employeur - Enseignant de son propre réseau d'enseignement - Incapacité de travail temporaire causée par un tiers - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De werkgever uit de overheidssector die, ten gevolge van de fout van een derde, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen een van zijn personeelsleden de wedde en de daarop rustende lasten moet doorbetalen zonder in ruil arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding voor zover hij aldus schade lijdt, tenzij uit de wet of uit het reglement volgt dat hij die uitgaven definitief moet dragen (1). (1) Cass. 7 november 2014, AR C.13.0199.N, AC 2014, nr. 679, met concl. OM.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Overheid - Werkgever - Door een derde veroorzaakt ongeval - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

L'employeur public qui, ensuite de la faute d'un tiers, doit, en vertu de ses obligations légales ou réglementaires, continuer à payer à l'un de ses agents la rémunération et les charges qui la grèvent sans recevoir de prestations de travail en contrepartie a droit à une indemnité dans la mesure où il subit ainsi un dommage, sauf s'il résulte de la loi ou du règlement que ces décaissements doivent rester définitivement à sa charge (1). (1) Cass. 7 novembre 2014, RG C.13.0199.N, Pas. 2014, n° 679, avec concl. du MP publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Pouvoirs publics - Employeur - Accident causé par un tiers - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De onwettigheid van een bepaling van een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg heeft in beginsel niet tot gevolg dat de rechter de toepassing van de overige bepalingen van dit goedgekeurd plan van aanleg zou dienen te weigeren.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Bijzonder plan van aanleg - Onwettigheid van één bepaling - Gevolg - Overige bepalingen

L'illégalité d'une disposition d'un plan particulier d'aménagement n'a, en principe pas pour conséquence que le juge devrait refuser l'application des autres dispositions de ce plan d'aménagement approuvé.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Plan particulier d'aménagement - Illégalité d'une disposition - Conséquence - Autres dispositions

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

Conclusions de l'avocat général Genicot.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Institutions - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Responsabilité d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'un capital - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 73, § 1er et 2, b) - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

Conclusions de l'avocat général Genicot.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Divers - Union européenne - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Responsabilité d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'une allocation d'invalidité - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 78, alinéa 1er - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Divers - Union européenne - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Faute d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'un capital - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 73, § 1er et 2, b) - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Institutions - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Responsabilité d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'une allocation d'invalidité - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 78, alinéa 1er - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

De invaliditeitsuitkering die de Europese Unie aan haar ambtenaar heeft betaald op grond van artikel 78 van Verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 als gevolg van een verkeersongeval en de vergoeding die de ambtenaar naar gemeen recht heeft ontvangen van de voor dat ongeval aansprakelijke derde of van zijn verzekeraar, met inbegrip van de in voornoemd artikel 29bis bepaalde vergoeding, hebben geen afzonderlijke voorwerpen hebben, staan niet los van elkaar en kunnen bijgevolg slechts in het voordeel van de getroffene worden gecumuleerd voor zover de door het Statuut bepaalde vergoeding niet volstaat om het volledige herstel van de geleden schade met toepassing van dat artikel 29bis te garanderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 78, eerste lid, en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een invaliditeitsuitkering - Artikel 78, eerste lid, van Verordening (EG) nr. 259/68 van de raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 78, eerste lid, en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

Indien het ongeval aan een aansprakelijke derde te wijten is, kan de ambtenaar geen aanspraak maken op een dubbele vergoeding voor de geleden schade, namelijk de ene op grond van artikel 73 van het Statuut en de andere op grond van voornoemd artikel 29bis; die twee vergoedingsmechanismen kunnen enkel worden gecumuleerd voor zover de door het Statuut bepaalde schadeloosstelling niet volstaat om, met toepassing van voornoemd artikel 29bis, het volledige herstel van de geleden schade te garanderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Instellingen - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Aansprakelijkheid van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

L'allocation d'invalidité versée par l'Union européenne à son agent sur la base de l'article 78 du Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, à la suite d'un accident de la circulation et l'indemnisation perçue par cet agent en droit commun de la part du tiers responsable de cet accident ou de son assureur, en ce compris l'indemnisation prévue à l'article 29bis précité, n'ont pas des objets distincts, ne sont pas indépendantes l'une de l'autre, partant, ne peuvent être cumulées au profit de la victime que dans la mesure où l'indemnité prévue par le statut ne suffit pas pour assurer par application dudit article 29bis la pleine réparation du préjudice subi (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Divers - Union européenne - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Responsabilité d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'une allocation d'invalidité - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 78, alinéa 1er - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

- Art. 78, al. 1er, et 85bis, § 1er Règlement C.E.E. n° 259/68 du Conseil du 29 février 1968

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Institutions - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Responsabilité d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'une allocation d'invalidité - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 78, alinéa 1er - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

- Art. 78, al. 1er, et 85bis, § 1er Règlement C.E.E. n° 259/68 du Conseil du 29 février 1968

Si l'accident trouve sa cause dans le fait d'un tiers responsable, le fonctionnaire ne peut prétendre à une double indemnisation du préjudice subi, l'une sur la base de l'article 73 du statut et l'autre sur la base de l'article 29bis précité; ces deux systèmes d'indemnisation ne peuvent être cumulés que dans la mesure où l'indemnité prévue par le statut ne suffit pas pour assurer, par application dudit article 29bis, la pleine réparation du préjudice subi (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Institutions - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Responsabilité d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'un capital - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 73, § 1er et 2, b) - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

- Artt. 72, 73, §§ 1 en 2, b) en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Allerlei - Europese Unie - Europees ambtenaar - Verkeersongeval - Volledige blijvende invaliditeit - Fout van een derde - Vergoeding door de Europese Unie - Door zijn statuut gegarandeerde prestaties - Betaling van een kapitaal - Artikel 73, §§ 1 en 2, b), verordening (EG) nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968 - Artikel 29bis van de wet van 21 november 1989 - Vergoeding door de derde - Cumulatie - Grenzen

- Artt. 72, 73, §§ 1 en 2, b) en 85bis, § 1 EEG-Verordening nr. 259/68 van de Raad van 29 februari 1968

- Art. 72, 73, § 1er et 2, b) et 85bis, § 1er Règlement C.E.E. n° 259/68 du Conseil du 29 février 1968

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Divers - Union européenne - Fonctionnaire Européen - Accident de la circulation - Invalidité permanente totale - Faute d'un tiers - Indemnisation par l'Union européenne - Prestations garanties par son statut - Paiement d'un capital - Règlement (CE) n° 259/68 du 29 février 1968 du Conseil, article 73, § 1er et 2, b) - Article 29bis de la L. du 21 novembre 1989 - Indemnisation par le tiers - Cumul - Limites

- Art. 72, 73, § 1er et 2, b) et 85bis, § 1er Règlement C.E.E. n° 259/68 du Conseil du 29 février 1968

C.15.0351.N

23 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.1](#)

AC nr. ...

De appelrechters die op eigen gronden de beslissingen van het beroepen vonnis bevestigen, nemen hierdoor de eventuele nietigheid van het beroepen vonnis niet over.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevestiging van het beroepen vonnis - Op eigen gronden van de appelrechters - Gevolg - Nietigheid van het beroepen vonnis

- Art. 1068, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Les juges d'appel qui confirment par leurs propres motifs les décisions du jugement dont appel ne font pas ainsi sienne l'éventuelle nullité du jugement dont appel.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Procédure en degré d'appel - Confirmation du jugement dont appel - Par les motifs propres des juges d'appel - Conséquence - Nullité du jugement dont appel

- Art. 1068, al. 1er Code judiciaire

De omstandigheid dat door de eerste rechter een onregelmatigheid, zoals door de appellant aangevoerd, werd begaan sluit niet uit dat de appelrechter op grond van de omstandigheden van de zaak kan oordelen dat de appellant, die ten gronde in het ongelijk wordt gesteld, misbruik van de procedure heeft gemaakt (1). (1) Zie Cass. 29 april 2010, AR C.09.0066.N, AC 2010, nr. 295.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Onregelmatigheid begaan door de eerste rechter - Appellant ten gronde in het ongelijk gesteld - Gevolg - Proceduremisbruik

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Tergend of roekeloos geding - Onregelmatigheid begaan door de eerste rechter - Hoger beroep - Appellant ten gronde in het ongelijk gesteld - Gevolg - Proceduremisbruik

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

La circonstance que le premier juge a, ainsi que l'a soutenu l'appellant, commis une irrégularité n'exclut pas que le juge d'appel puisse, sur la base des circonstances de la cause, considérer que l'appellant, qui succombe au fond, ait commis un abus de procédure (1). (1) Voir Cass. 29 avril 2010, RG C.09.0066.N, Pas. 2010, n° 295.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Irrégularité commise par le premier juge - Appellant succombant au fond - Conséquence - Abus de procédure

- Art. 780bis, al. 1er et 2 Code judiciaire

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Demande téméraire ou vexatoire - Irrégularité commise par le premier juge - Appel - Appellant succombant au fond - Conséquence - Abus de procédure

- Art. 780bis, al. 1er et 2 Code judiciaire

De vordering die gebeurlijk kan worden gevorderd van de partij die de rechtspleging aanwendt voor kennelijk verdragende of onrechtmatige doeleinden, vindt haar oorsprong in de buitencontractuele aansprakelijkheid.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Schadevergoeding - Oorsprong

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Schadevergoeding - Oorsprong

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

L'action qui peut éventuellement être intentée à l'encontre de la partie qui utilise la procédure à des fins manifestement dilatoires ou abusives trouve son origine dans la responsabilité extracontractuelle.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Dommages-intérêts - Origine

- Art. 780bis, al. 1er et 2 Code judiciaire

ABUS DE DROIT - Dommages-intérêts - Origine

- Art. 780bis, al. 1er et 2 Code judiciaire

De vraag of een proces eerlijk is verlopen wordt beoordeeld na onderzoek van de procedure in haar geheel (1). (1) Zie EHRM, Ankerl v. Switzerland, 23 oktober 1996.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De vraag of een proces eerlijk is verlopen wordt beoordeeld na onderzoek van de procedure in haar geheel (1). (1) Zie EHRM, Ankerl v. Switzerland, 23 oktober 1996.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Recht op een eerlijk proces - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Een geding kan een tergend of roekeloos karakter hebben wanneer een partij de bedoeling heeft nadeel te berokkenen aan de andere partij of haar recht om in rechte op te treden uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen overschrijdt van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtig en zorgzaam persoon (1). (1) Cass. 28 september 2011, AR P.11.0711.F, AC 2011, nr. 506; Cass. 16 maart 2012, AR C.08.0323.F en C.09.0590.F, AC 2012, nr. 175, met concl. van advocaat-generaal J.-M. GENICOT in Pas. 2012, nr. 175; Cass. 2 maart 2015, AR C.14.0337.F, AC 2015, nr. 149; Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Tergend of roekeloos geding

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Tergend of roekeloos geding

- Art. 780bis, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging vereist dat de appelrechter aan wie een volledige toetsingsmogelijkheid wordt geboden en die de zaak zelf kan berechten, de regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg zou onderzoeken wanneer een partij hem dit vraagt (1). (1) Zie Cass. 22 oktober 2009, AR D.09.0003.N, AC 2009, nr. 608.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter -

3/12/2019

La question de savoir si un procès s'est déroulé de façon équitable est appréciée après examen de la procédure dans son ensemble (1). (1) Voir Cour eur. D.H., Ankerl c. Suisse, 23 octobre 1996.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La question de savoir si un procès s'est déroulé de façon équitable est appréciée après examen de la procédure dans son ensemble (1). (1) Voir Cour eur. D.H., Ankerl c. Suisse, 23 octobre 1996.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit à un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Droit à un procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Une procédure peut revêtir un caractère téméraire et vexatoire lorsqu'une partie est animée de l'intention de nuire à une autre ou exerce son droit d'agir en justice d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente (1). (1) Cass. 28 septembre 2011, RG P.11.0711.F, Pas. 2011, n° 506; Cass. 16 mars 2012, RG C.08.0323.F et C.09.0590.F, Pas. 2012, n° 175, avec concl. de M. Genicot, avocat général, dans Pas. 2012, n° 175; Cass. 2 mars 2015, RG C.14.0337.F, Pas. 2015, n° 149; Cass. 23 novembre 2016, RG P.16.0689.F, Pas. 2016, n° 666.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Demande téméraire ou vexatoire

- Art. 780bis, al. 1er et 2 Code judiciaire

ABUS DE DROIT - Demande téméraire ou vexatoire

- Art. 780bis, al. 1er et 2 Code judiciaire

Le principe général du droit relatif aux droits de la défense requiert que le juge d'appel qui dispose d'un contrôle de pleine juridiction et qui peut statuer lui-même sur la cause examine la régularité de la procédure suivie en première instance lorsqu'une des parties le lui demande (1). (1) Voir Cass. 22 octobre 2009, RG D.09.0003.N, Pas. 2009, n° 608.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Juge

P. 44/691

Bevoegdheid van de rechter - Appelrechter -
Toetsingsbevoegdheid - Omvang - Regelmatigheid van de
procedure in eerste aanleg

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Vereiste - Hoger
beroep - Appelrechter - Toetsingsbevoegdheid - Omvang -
Regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging -
Vereiste - Hoger beroep - Appelrechter - Toetsingsbevoegdheid -
Omvang - Regelmatigheid van de procedure in eerste aanleg

d'appel - Pouvoir de contrôle - Etendue - Régularité de la
procédure en première instance

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Condition - Appel - Juge
d'appel - Pouvoir de contrôle - Etendue - Régularité de la
procédure en première instance

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits
de la défense - Condition - Appel - Juge d'appel - Pouvoir de
contrôle - Etendue - Régularité de la procédure en première
instance

C.15.0379.N

7 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

AFSTAMMING - Vordering tot betwisting van vaderschap - Artikel
318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Wetgever - Grond van niet-
ontvankelijkheid wegens het bezit van staat

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

GRONDWETTELIJK HOF - Vordering tot betwisting van
vaderschap - Artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Grond van niet-
ontvankelijkheid wegens het bezit van staat - Grondwetsconforme
lezing

De wetgever heeft met artikel 318, §1, Burgerlijk
Wetboek in een algemene grond van niet-
ontvankelijkheid van de vordering willen voorzien
indien de rechter het bezit van staat ten aanzien van de
echtgenoot vaststelt (1). (1) Zie concl. OM.

AFSTAMMING - Vordering tot betwisting van vaderschap - Artikel
318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Wetgever - Grond van niet-
ontvankelijkheid wegens het bezit van staat
- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

Uit een grondwetsconforme lezing van artikel 318, §1,
Burgerlijk Wetboek, zoals opgevat door het
Grondwettelijk Hof, volgt dat de daarin bepaalde grond
van niet-ontvankelijkheid wegens het bezit van staat
geen algemeen karakter heeft en dat de rechter,
rekening houdende met de belangen van alle betrokken
partijen, in het bijzonder met die van het kind, hierop
een uitzondering kan maken (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Vordering tot betwisting van
vaderschap - Artikel 318, § 1, Burgerlijk Wetboek - Grond van niet-
ontvankelijkheid wegens het bezit van staat - Grondwetsconforme
lezing

- Art. 318, § 1 Burgerlijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

FILIATION - Demande en contestation de paternité - Code civil,
article 318, § 1er - Législateur - Fin de non-recevoir pour cause de
possession d'état

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Demande en contestation de
paternité - Code civil, article 318, § 1er - Fin de non-recevoir pour
cause de possession d'état - Interprétation conforme à la
Constitution

Avec l'article 318, § 1er, du Code civil, le législateur a
voulu prévoir une fin de non-recevoir générale de la
demande si le juge constate la possession d'état à
l'égard de l'époux (1). (1) Voir les concl. du MP publiées
à leur date dans AC.

FILIATION - Demande en contestation de paternité - Code civil,
article 318, § 1er - Législateur - Fin de non-recevoir pour cause de
possession d'état
- Art. 318, § 1er Code civil

Il ressort d'une interprétation conforme à la
Constitution de l'article 318, § 1er, du Code civil, tel que
compris par la Cour constitutionnelle, que la fin de non-
recevoir pour cause de possession d'état qu'il prévoit
n'a pas un caractère général et que, compte tenu des
intérêts de toutes les parties en cause et
particulièrement de ceux de l'enfant, le juge peut y
déroger (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur
date dans AC.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Demande en contestation de
paternité - Code civil, article 318, § 1er - Fin de non-recevoir pour
cause de possession d'état - Interprétation conforme à la
Constitution

- Art. 318, § 1er Code civil

C.15.0417.N

13 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.3](#)

AC nr. ...

De uitoefening van het opschortingsrecht bij samenhangende verbintenissen dient, in beginsel, niet vooraf te worden gegaan door een kennisgeving aan de schuldeiser; niettemin kan onder omstandigheden, op grond van de goede trouw, van de schuldenaar worden gevergd dat deze vooraf zij voornemen tot het opschorten van zijn verbintenis aan de schuldeiser ter kennis brengt en desgevallend op de gevolgen ervan wijst; zulks is het geval wanneer de nakoming binnen een bepaalde termijn dient te gebeuren waarna zij doelloos is geworden en de schuldenaar weet of hoort te weten dat zulks de schuldeiser blootstelt aan onherroepelijke schade (1). (1) Zie Cass. 7 februari 1979, AC 1978-79, 661; zie ook I. SAMOY en S. JANSEN, *Uitstel is geen afstel : enac als tijdelijk verweermiddel en de noodzaak tot ingebrekestelling (neen) en kennisgeving (soms)*, *Limb. Rechtsl.* 2014, afl. 2, 135-142, noot onder het bestreden arrest, inzonderheid sub 7.

VERBINTENIS - Samenhangende verbintenissen - Opschortingsrecht - Voorafgaande kennisgeving - Artt. 1102 en 1134 Burgerlijk Wetboek

Ingeval van samenhangende verbintenissen, zoals bij wederkerige overeenkomsten, is een schuldenaar gerechtigd om, zonder rechterlijke machtiging, de nakoming van de eigen verbintenis op te schorten zolang de schuldeiser de eigen verbintenis jegens hem niet nakomt; dit opschortingsrecht dient te goeder trouw te worden uitgeoefend (1). (1) Cass. 24 september 2009, A.R. C.08.0346.N, AC 2009, nr. 524.

VERBINTENIS - Samenhangende verbintenissen - Schuldenaar - Opschortingsrecht - Termijn - Wijze van uitoefening

- Artt. 1102 en 1134 Burgerlijk Wetboek

L'exercice du droit de suspension en cas d'obligations connexes ne doit, en principe, pas être précédé d'une notification au créancier; selon les circonstances et sur la base de la bonne foi, il peut toutefois être exigé du débiteur qu'il fasse connaître au préalable au créancier son intention de suspendre son obligation et qu'il lui en indique le cas échéant les implications; il en est ainsi lorsque l'exécution doit se faire endéans un certain délai après lequel elle devient sans objet et que le débiteur sait ou doit savoir que cela expose le créancier à un dommage irréversible (1). (1) Voir Cass. 7 février 1979, Pas. 1979, 654 ; Voir aussi I. SAMOY et S. JANSEN, *Uitstel is geen afstel : enac als tijdelijk verweermiddel en de noodzaak tot ingebrekestelling (neen) en kennisgeving (soms)*, *Limb. Rechtsl.* 2014, éd. 2, 135-142, note sous l'arrêt attaqué, spécialement sous 7.

OBLIGATION - Obligations connexes - Droit de suspension - Notification préalable - Art. 1102 et 1134 Code civil

En cas d'obligations connexes, comme pour les contrats synallagmatiques, un débiteur peut, sans autorisation judiciaire, suspendre l'exécution de son propre engagement tant que le créancier ne satisfait pas à son égard à ses propres engagements; ce droit de suspension doit être exercé de bonne foi (1). (1) Cass. 24 septembre 2009, RG C.08.0346.N, Pas. 2009, n° 524.

OBLIGATION - Obligations connexes - Débiteur - Droit de suspension - Délai - Mode d'exercice

- Art. 1102 et 1134 Code civil

C.15.0444.F

16 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.10](#)

AC nr. ...

Artikel 1402 van het Gerechtelijk Wetboek moet verhinderen dat de appelrechter de wenselijkheid van de door de eerste rechter uitgesproken voorlopige tenuitvoerlegging opnieuw in vraag stelt; dat artikel belet evenwel niet dat de appelrechter de door de eerste rechter toegekende voorlopige tenuitvoerlegging tenietdoet indien ze is bevolen met schending van de wet of met miskening van een algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Cass. 1 april 2004, AR C.02.0055.N, AC 2004, nr. 176.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Voorlopige tenuitvoerlegging - Beginsel

- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

L'article 1402 du Code judiciaire tend à empêcher que le juge d'appel remette en cause l'opportunité de l'exécution provisoire prononcée par le premier juge; il n'empêche toutefois pas que le juge d'appel annule l'exécution provisoire accordée par le premier juge lorsque celle-ci a été ordonnée en violation de la loi ou en méconnaissance d'un principe général du droit (1). (1) Cass. 1er avril 2004, RG C.02.0055.N, Pas. 2004, n° 176.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Exécution provisoire - Principe

- Art. 1402 Code judiciaire

Artikel 1402 van het Gerechtelijk Wetboek moet verhinderen dat de appelrechter de wenselijkheid van de door de eerste rechter uitgesproken voorlopige tenuitvoerlegging opnieuw in vraag stelt; dat artikel belet evenwel niet dat de appelrechter de door de eerste rechter toegekende voorlopige tenuitvoerlegging tenietdoet indien ze is bevolen met schending van de wet of met miskenning van een algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Cass. 1 april 2004, AR C.02.0055.N, AC 2004, nr. 176.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel
- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

De enige onregelmatigheden op grond waarvan de voorlopige tenuitvoerlegging tenietgedaan kan worden, zijn die welke een weerslag hebben op de beslissing over de voorlopige tenuitvoerlegging en niet die welke een weerslag hebben op de beslissingen over de grond van de zaak.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Voorlopige tenuitvoerlegging - Beginsel - Grenzen
- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek
VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Voorlopige tenuitvoerlegging - Hoger beroep - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel - Grenzen
- Art. 1402 Gerechtelijk Wetboek

L'article 1402 du Code judiciaire tend à empêcher que le juge d'appel remette en cause l'opportunité de l'exécution provisoire prononcée par le premier juge; il n'empêche toutefois pas que le juge d'appel annule l'exécution provisoire accordée par le premier juge lorsque celle-ci a été ordonnée en violation de la loi ou en méconnaissance d'un principe général du droit (1). (1) Cass. 1er avril 2004, RG C.02.0055.N, Pas. 2004, n° 176.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Exécution provisoire - Appel - Compétence du juge - Principe
- Art. 1402 Code judiciaire

Les seules irrégularités permettant d'annuler l'exécution provisoire sont celles qui affectent la décision rendue sur l'exécution provisoire et non celles qui affectent les décisions rendues sur le fond du litige.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Exécution provisoire - Principe - Limites
- Art. 1402 Code judiciaire
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Divers - Exécution provisoire - Appel - Compétence du juge - Principe - Limites
- Art. 1402 Code judiciaire

C.15.0453.F

16 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.1](#)

AC nr. ...

Noch uit artikel 17, eerste lid, van de wet van 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof, noch uit artikel 159 van de Grondwet kan worden afgeleid dat de beslissingen van het Rekenhof over de wettigheid en het bedrag van de pensioenen ten laste van de Staat bindend zijn voor de rechtbanken die uitspraak moeten doen over een betwisting betreffende burgerrechten of politieke rechten.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Rekenhof - Wettigheid en bedrag van de pensioenen ten laste van de staat - Toezicht - Beslissing - Gezag van de beslissing - Draagwijdte
- Art. 17, eerste lid Wet 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994
REKENHOF - Wettigheid en bedrag van de pensioenen ten laste van de staat - Toezicht - Beslissing - Gezag van de beslissing - Draagwijdte
- Art. 17, eerste lid Wet 29 oktober 1846 op de inrichting van het Rekenhof
- Art. 159 De gecoördineerde Grondwet 1994

Il ne se déduit ni de l'article 17, alinéa 1er, de la loi du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes, ni de l'article 159 de la Constitution que les décisions de la Cour des comptes sur la légalité et le taux des pensions à charge de l'État lient les tribunaux appelés à statuer sur une contestation qui a pour objet des droits civils ou politiques.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Cour des comptes - Légalité et taux des pensions à Charge de l'Etat - Contrôle - Décision - Autorité de la décision - Portée
- Art. 17, al. 1er L. du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes
- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994
COUR DES COMPTES - Légalité et taux des pensions à Charge de l'Etat - Contrôle - Décision - Autorité de la décision - Portée
- Art. 17, al. 1er L. du 29 octobre 1846 relative à l'organisation de la Cour des comptes
- Art. 159 La Constitution coordonnée 1994

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

Een herstellvordering veronderstelt dat een onwettigheid werd vastgesteld in een arrest van de Raad van State dat uitspraak doet over een beroep tot nietigverklaring bedoeld in artikel 14, §§ 1 of 3, van de gecoördineerde wetten op de Raad van State van 12 januari 1973 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

CONFLICT VAN ATTRIBUTIE - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 144 - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

MACHTEN - Rechterlijke macht - Bevoegdheid - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer

Conclusions de l'avocat général Werquin.

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Compétence - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

Conclusions de l'avocat général Werquin.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Compétence - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 144 - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

Une demande d'indemnité réparatrice suppose qu'une illégalité soit constatée par un arrêt du Conseil d'État statuant sur un recours en annulation visé à l'article 14, § 1er ou § 3, des lois sur le Conseil d'État, coordonnées le 12 janvier 1973 (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONFLIT D'ATTRIBUTION - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Compétence - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 11bis et 14, § 1er ou 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 144 - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 11bis et 14, § 1er ou 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Compétence - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le

moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Bevoegdheid - Vordering tot schorsing en beroep tot nietigverklaring - Schorsing van de bestreden akte - Intrekking van de bestreden akte - Arrest dat beslist dat geen uitspraak meer moet worden gedaan over het beroep tot nietigverklaring - Na dat arrest ingestelde herstellvordering

- Art. 144 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 11bis en 14, §§ 1 of 3 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 11bis et 14, § 1er ou 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Compétence - Demande en suspension et recours en annulation - Suspension de l'acte attaqué - Retrait de l'acte attaqué - Arrêt décidant qu'il n'y a plus lieu de statuer sur le recours en annulation - Demande d'indemnité réparatrice introduite après cet arrêt

- Art. 144 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 11bis et 14, § 1er ou 3 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

C.15.0467.N

27 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.2](#)

AC nr. ...

De rechter die een arbitrale uitspraak vernietigt, legt deze op onaantastbare wijze uit tenzij zijn uitleg onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2011, AR C.10.0302.F, AC 2011, nr. 33.

ARBITRAGE - Arbitrale uitspraak - Uitlegging door de vernietigingsrechter

- Art. 1704, 2, j) Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui annule une sentence arbitrale l'interprète de manière souveraine à moins que son interprétation soit inconciliable avec ses termes (1). (1) Voir Cass. 13 janvier 2011, RG C.10.0302.F, Pas. 2011, n° 33.

ARBITRAGE - Sentence arbitrale - Interprétation par le juge de l'annulation

- Art. 1704, 2, j) Code judiciaire

De rechter die een arbitrale uitspraak vernietigt, legt deze op onaantastbare wijze uit tenzij zijn uitleg onverenigbaar is met de bewoordingen ervan (1). (1) Zie Cass. 13 januari 2011, AR C.10.0302.F, AC 2011, nr. 33.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Arbitrage - Arbitrale uitspraak - Uitlegging door de vernietigingsrechter

- Art. 1704, 2, j) Gerechtelijk Wetboek

Le juge qui annule une sentence arbitrale l'interprète de manière souveraine à moins que son interprétation soit inconciliable avec ses termes (1). (1) Voir Cass. 13 janvier 2011, RG C.10.0302.F, Pas. 2011, n° 33.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Arbitrage - Sentence arbitrale - Interprétation par le juge de l'annulation

- Art. 1704, 2, j) Code judiciaire

C.15.0472.F

13 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.1](#)

AC nr. ...

Het arrest dat méér dan het gevorderde toekent, miskent het algemeen beginsel, beschikkingsbeginsel genaamd.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Beschikkingsbeginsel - Niet-gevorderde zaken - Miskenning

- Art. 1592, vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

L'arrêt qui adjuge plus qu'il n'a été demandé méconnaît le principe général de droit dit principe dispositif.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Principe dispositif - Choses non demandées - Méconnaissance

- Art. 1592, al. 5 Code judiciaire

De vergoeding die verschuldigd is wegens het tenietgaan of de beschadiging van een goed, wordt aangewend voor de betaling van de bevoorrechte of de hypothecaire schuldvorderingen, ieder volgens haar rang, voor zover die schuldvorderingen vóór het schadegeval werden ingeschreven bij de bewaring der hypotheeken.

VERZEKERING - Landverzekering - Brandverzekering - Vergoeding - Betaling - Bevoorrechte schuldvorderingen - Inschrijving - Schadegeval - Voorafgaande inschrijving

- Art. 58 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst
3/12/2019

L'indemnité due à la suite de la perte ou de la détérioration d'un bien est affectée au paiement des créances privilégiées ou hypothécaires, selon le rang de chacune d'elles, pour autant que leur inscription à la conservation des hypothèques soit antérieure au sinistre.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance incendie - Indemnité - Paiement - Créances privilégiées - Inscription - Sinistre - Antériorité

- Art. 58 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Geschillen tussen eigenaars van naburige panden, die hun oorsprong vinden in het gebrek aan onderhoud van het eigen pand van één der naburige eigenaars, zijn geen geschillen in de zin van artikel 591, 2°, Gerechtelijk Wetboek, ook al dienen ingevolge dit gebrek aan onderhoud van het eigen pand ook werken te worden uitgevoerd aan de gemene delen.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstreekte bevoegdheid (materiële - persoonlijke) - Materiële bevoegdheid - Vrederechter - Artikel 591, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Eigenaars van naburige panden - Geschillen - Gevolg van gebrek aan onderhoud van het eigen pand

- Art. 591, 2° Gerechtelijk Wetboek

EIGENDOM - Eigenaars van naburige panden - Geschillen - Gevolg van gebrek aan onderhoud van het eigen pand - Vrederechter - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Artikel 591, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied

- Art. 591, 2° Gerechtelijk Wetboek

VREDERECHTER - Bevoegdheid - Materiële bevoegdheid - Artikel 591, 2° Gerechtelijk Wetboek - Toepassingsgebied - Eigenaars van naburige panden - Geschillen - Gevolg van gebrek aan onderhoud van het eigen pand

- Art. 591, 2° Gerechtelijk Wetboek

Des contestations entre propriétaires d'immeubles voisins, qui trouvent leur origine dans le défaut d'entretien de l'immeuble propre de l'un des propriétaires voisins, ne sont pas des contestations au sens de l'article 591, 2°, du Code judiciaire, même si des travaux doivent également être exécutés aux parties communes en raison de ce défaut d'entretien de l'immeuble propre.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Compétence d'attribution - Compétence matérielle - Juge de paix - Code judiciaire, article 591, 2° - Champ d'application - Propriétaires d'immeubles voisins - Contestations - Conséquence du défaut d'entretien de l'immeuble propre

- Art. 591, 2° Code judiciaire

PROPRIETE - Propriétaires d'immeubles voisins - Contestations - Conséquence du défaut d'entretien de l'immeuble propre - Juge de paix - Compétence - Compétence matérielle - Code judiciaire, article 591, 2° - Champ d'application

- Art. 591, 2° Code judiciaire

JUGE DE PAIX - Compétence - Compétence matérielle - Code judiciaire, article 591, 2° - Champ d'application - Propriétaires d'immeubles voisins - Contestations - Conséquence du défaut d'entretien de l'immeuble propre

- Art. 591, 2° Code judiciaire

De vormgebreken waarmee de beslissing van de CRC behept is, kunnen niet leiden tot vernietiging ervan wanneer ze kunnen worden verbeterd door het gerecht dat uitspraak doet over een beroep tegen die beslissing.

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Conferentie van regulatoren voor de elektronische communicatiesector - Beslissing - Vormgebreken - Vernietiging

- Art. 5, derde lid Samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicati

Les vices formels qui affectent la décision de la Conférence des régulateurs du secteur des communications électroniques ne peuvent entraîner son annulation s'ils sont susceptibles d'être corrigés par la juridiction statuant sur le recours dirigé contre cette décision.

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Conférence des régulateurs du secteur des communications électroniques - Décision - Vices formels - Annulation

- Art. 5, al. 3 Accord de coopération du 17 novembre 2006 entre l'Etat fédéral, la Communauté flamande, la Communauté française et la Communauté germanophone relatif à la consultation mutuelle lors de l'élaboration d'une législation en matière de réseaux de communicatio

De onpartijdigheid van een collegiaal orgaan kan slechts ter discussie worden gesteld indien, enerzijds, precieze feiten kunnen worden aangevoerd op grond waarvan een redelijke twijfel kan bestaan omtrent de onpartijdigheid van een of meer leden van dat college en indien, anderzijds, uit de omstandigheden van de zaak blijkt dat de partijdigheid van dat lid of van die leden het college in zijn geheel heeft kunnen beïnvloeden; die regel blijft gelden wanneer de beslissing van dat college bij consensus moet worden genomen (1). (1) Zie Cass. 25 april 2014, AR C.13.0255.F, AC 2014, nr. 300.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen beginsel van het recht op onpartijdigheid - Collegiaal orgaan - Onpartijdigheid - Terdiscussiestelling - Voorwaarden - Besluitvorming bij consensus - Toepassing van het algemeen beginsel van het recht op onpartijdigheid

Hoewel het hof van beroep Brussel, op grond van zijn volheid van rechtsmacht, de beslissingen van de CRC kan vernietigen en wijzigen, uitspraak ken doen over de grond van het geschil door de externe en interne wettigheid van die beslissingen te toetsen en door na te gaan of ze in feite gegrond zijn, of ze voortvloeien uit correcte juridische kwalificaties en of ze niet kennelijk buiten verhouding staan tot de gegevens die aan de CRC zijn voorgelegd, kan het geen standpunt innemen op het vlak van opportuniteit.

COMMUNICATIE TELECOMMUNICATIE - Conferentie van regulatoren voor de elektronische communicatiesector - Beslissing - Beroep voor het hof van beroep te Brussel - Volheid van rechtsmacht - Inhoud
- Art. 5, derde lid Samenwerkingsakkoord van 17 november 2006 tussen de Federale Staat, de Vlaamse Gemeenschap, de Franstalige Gemeenschap en de Duitstalige Gemeenschap betreffende het wederzijds consulteren bij het opstellen van regelgeving inzake elektronische communicati

L'impartialité d'un organe collégial ne peut être mise en cause que si, d'une part, des faits précis peuvent être allégués, de nature à faire planer un doute raisonnable quant à l'impartialité d'un ou plusieurs membres du collège, et si, d'autre part, il ressort des circonstances de la cause que la partialité de ce ou de ces membres a pu influencer l'ensemble du collège; cette règle reste d'application lorsque la décision du collège doit être prise par consensus (1). (1) Voir Cass. 25 avril 2014, RG C.13.0255.F, Pas. 2014, n° 300.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe général du droit à l'impartialité - Organe collégial - Impartialité - Mise en cause - Conditions - Prise de décision par consensus - Application du principe général du droit à l'impartialité

Si la compétence de pleine juridiction dont dispose la cour d'appel de Bruxelles lui permet d'annuler et de réformer les décisions de la Conférence des régulateurs du secteur des communications électroniques, de statuer sur le fond du litige en vérifiant la légalité externe et interne de ces décisions et en examinant si elles sont fondées en fait, procèdent de qualifications juridiques correctes et ne sont pas manifestement disproportionnées au regard des éléments soumis à cette Conférence, elle ne lui permet pas de se placer sur le plan de l'opportunité.

COMMUNICATION TELECOMMUNICATION - Conférence des régulateurs du secteur des communications électroniques - Décision - Recours devant la cour d'appel de Bruxelles - Pouvoir de pleine juridiction - Contenu
- Art. 5, al. 3 Accord de coopération du 17 novembre 2006 entre l'Etat fédéral, la Communauté flamande, la Communauté française et la Communauté germanophone relatif à la consultation mutuelle lors de l'élaboration d'une législation en matière de réseaux de communicatio

C.15.0506.F

6 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170406.1](#)

AC nr. ...

De aangevoerde onregelmatigheid van de betekening van het cassatieberoep heeft de belangen van de verweerder niet geschaad wanneer hij, door tussenkomst van een advocaat bij het Hof van Cassatie, binnen de wettelijke termijnen een memorie van antwoord heeft neergelegd en heeft geantwoord op de in het cassatieberoep aangevoerde middelen.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Exploit van betekening van het cassatieberoep - Verweerder - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Vertegenwoordiging - Onregelmatigheid - Dwaling die de belangen van de verweerder niet heeft geschaad

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek
3/12/2019

L'irrégularité alléguée de la signification du pourvoi en cassation n'a pas nui aux intérêts de la partie défenderesse lorsqu'à l'intervention d'un avocat à la Cour de cassation, la défenderesse a déposé un mémoire en réponse dans les délais légaux et a répondu aux moyens invoqués dans le pourvoi.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Exploit de signification du pourvoi en cassation - Défendeur - Région de Bruxelles-Capitale - Représentation - Irrégularité - Erreur n'ayant pas nui aux intérêts du défendeur

- Art. 861 Code judiciaire

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Cassatieberoep - Betekening - Verweerder - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Vertegenwoordiging - Onregelmatigheid - Middel van niet-ontvankelijkheid - Belang van de verweerder - Aantasting - Geen aantasting - Ontvankelijkheid

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Cassatieberoep - Betekening - Verweerder - Brussels Hoofdstedelijk Gewest - Vertegenwoordiging - Onregelmatigheid - Middel van niet-ontvankelijkheid - Belang van de verweerder - Aantasting - Geen aantasting - Ontvankelijkheid

- Art. 861 Gerechtelijk Wetboek

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Pourvoi - Signification - Défendeur - Région de Bruxelles-Capitale - Représentation - Irrégularité - Fin de non-recevoir - Intérêt de la partie défenderesse - Atteinte - Absence - Recevabilité

- Art. 861 Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Pourvoi - Signification - Défendeur - Région de Bruxelles-Capitale - Représentation - Irrégularité - Fin de non-recevoir - Intérêt de la partie défenderesse - Atteinte - Absence - Recevabilité

- Art. 861 Code judiciaire

C.15.0508.N

3 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.1](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 887, tweede lid, 888, eerste lid, 2244, eerste lid en 2052 Burgerlijk Wetboek volgt dat een deelgenoot wegens benadeling van meer dan een vierde kan opkomen tegen een verdeling die ten onrechte als dading werd gekwalificeerd, maar dat deze mogelijkheid niet openstaat ten aanzien van een werkelijke dading, namelijk een wederkerige overeenkomst waarbij de partijen wederzijdse toegevingen doen om de onverdeeldheid te doen ophouden; het Hof komt hiermee terug op zijn eerdere rechtspraak (1). (1) Zie Cass. 21 november 1946, AC 1945-46, p. 400 en Cass. 28 januari 2010, AR C.09.0036.N, AC 2010, nr. 67.

DADING - Dading die tot doel heeft de onverdeeldheid onder de mede-erfgenamen te doen ophouden - Benadeling voor meer dan een vierde - Vordering tot vernietiging van de verdeling - Mogelijkheid

VERDELING - Dading die tot doel heeft de onverdeeldheid onder de mede-erfgenamen te doen ophouden - Benadeling voor meer dan een vierde - Vordering tot vernietiging van de verdeling - Mogelijkheid

Il résulte de la lecture combinée des articles 887, alinéa 2, 888, alinéa 1er, 2244, alinéa 1er et 2052 du Code civil qu'un copartageant peut attaquer un partage pour cause de lésion de plus du quart s'il a été qualifié à tort de transaction, mais que cette possibilité n'est pas ouverte à l'égard d'une transaction réelle, à savoir un contrat synallagmatique par lequel les parties se font mutuellement des concessions en vue de faire cesser l'indivision; la Cour revient ainsi sur sa jurisprudence antérieure (1). (1) Voir Cass. 21 novembre 1946, Pas 1946, p. 434 et Cass. 28 janvier 2010, RG C.09.0036.N, Pas. 2010, n° 67.

TRANSACTION - Transaction qui a pour objet de faire cesser l'indivision entre cohéritiers - Lésion de plus du quart - Action en rescision en matière de partage - Possibilité

PARTAGE - Transaction qui a pour objet de faire cesser l'indivision entre cohéritiers - Lésion de plus du quart - Action en rescision en matière de partage - Possibilité

C.15.0534.N

7 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

VORDERING IN RECHTE - Vonnis van veroordeling - Rechtsvordering

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INDEPLAATSSTELLING - Wegens een misdrijf tot herstel veroordeelde - Verhaal tegen de mededader - Actio judicati - Begrip

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Actio judicati

VORDERING IN RECHTE - Actio judicati - Verjaring

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

DEMANDE EN JUSTICE - Jugement de condamnation - Action en justice

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

SUBROGATION - Personne condamnée à la réparation du chef d'une infraction - Recours contre le coauteur - Actio judicati - Notion

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Actio judicati

DEMANDE EN JUSTICE - Actio judicati - Prescription

Elk vonnis van veroordeling doet een rechtsvordering ontstaan tot tenuitvoerlegging van de veroordeling; deze rechtsvordering, actio judicati genoemd, verjaart overeenkomstig artikel 2262bis, §1, eerste lid, Burgerlijk Wetboek door verloop van tien jaren te rekenen vanaf het vonnis, onverminderd de toepassing van de in de wet van 10 juni 1998 bepaalde overgangsbepalingen (1). (1) Zie concl. OM.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Actio judicati

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Actio judicati - Verjaring

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Vonnis van veroordeling - Rechtsvordering

- Art. 2262bis, § 1, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Het verhaal dat de wegens een misdrijf tot herstel veroordeelde op grond van artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek instelt tegen de hoofdelijk of in solidum veroordeelde mededader is een actio judicati; de omstandigheid dat het verhaal niet strekt tot de uitvoering van het herstel zelf, maar tot restitutie van een deel van de kosten gemaakt ter uitvoering van de opgelegde herstelmaatregel, doet daaraan niet af (1). (1) Zie concl. OM.

INDEPLAATSTELLING - Wegens een misdrijf tot herstel veroordeelde - Verhaal tegen de mededader - Actio judicati - Begrip

- Art. 1251, 3° Burgerlijk Wetboek

Tout jugement de condamnation fait naître une action tendant à l'exécution de la condamnation; cette action, dénommée actio judicati, se prescrit par dix ans à partir du jugement, conformément à l'article 2262bis, § 1er, alinéa 1er, du Code civil, sans préjudice de l'application des dispositions transitoires prévues par la loi du 10 juin 1998 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Actio judicati

- Art. 2262bis, § 1er, al. 1er Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Actio judicati - Prescription

- Art. 2262bis, § 1er, al. 1er Code civil

DEMANDE EN JUSTICE - Jugement de condamnation - Action en justice

- Art. 2262bis, § 1er, al. 1er Code civil

Le recours que la personne condamnée à réparation du chef d'une infraction introduit, en vertu de l'article 1251, 3°, du Code civil, contre le coauteur condamné solidairement ou in solidum constitue une actio judicati; la circonstance que le recours ne tend pas à l'exécution de la réparation elle-même mais à la restitution d'une partie des frais exposés pour exécuter la mesure de réparation ordonnée, n'y déroge pas (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SUBROGATION - Personne condamnée à la réparation du chef d'une infraction - Recours contre le coauteur - Actio judicati - Notion

- Art. 1251, 3° Code civil

C.16.0004.F

4 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170504.1](#)

AC nr. ...

De beslissing over de regelmatigheid van de onteigening die wordt gewezen in de loop van de procedure tot vaststelling van de voorlopige vergoeding, heeft enkel gevolgen voor de voorlopige vergoeding en belet niet dat de onteigende zijn middelen betreffende de regelmatigheid van de onteigening opnieuw kan aanvoeren in de loop van de herzieningsprocedure (1). (1) Cass. 5 januari 2006, AR C.04.0435.N, AC 2006, nr. 9.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Uitwerkingen - Vordering tot herziening - Zelfde middelen betreffende de regelmatigheid van de onteigening - Ontvankelijkheid - Rechtspleging tot vaststelling van de voorlopige vergoeding - Middelen betreffende de regelmatigheid van de onteigening - Beslissing

- Art. 16, tweede lid Wet van 26 juli 1962 betreffende de rechtspleging bij hoogdringende omstandigheden inzake de onteigeningen ten algemene nutte

La décision rendue sur la régularité de l'expropriation au cours de la procédure de fixation de l'indemnité provisoire produit uniquement des effets sur l'indemnisation provisoire et n'empêche pas l'exproprié de faire valoir à nouveau ses moyens relatifs à la régularité de l'expropriation au cours de la procédure en révision (1). (1) Cass. 5 janvier 2006, RG C.04.0435.N, Pas. 2006, n° 9.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Effets - Action en révision - Mêmes moyens relatifs à la régularité de l'expropriation - Recevabilité - Procédure de fixation de l'indemnité provisoire - Moyens relatifs à la régularité de l'expropriation - Décision

- Art. 16, al. 2 L. du 26 juillet 1962 relative à la procédure d'extrême urgence en matière d'expropriation pour cause d'utilité publique

In de gevallen waarin het bewijs door vermoedens wettelijk is toegestaan, beoordeelt de rechter in feite de bewijswaarde van de vermoedens waarop hij zijn beslissing grondt; het Hof gaat alleen na of de rechter het begrip feitelijk vermoeden niet heeft miskend en of hij m.n. uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen heeft afgeleid die op grond daarvan onmogelijk te verantwoorden zijn (1). (1) Zie Cass.37 december 2007, AR C.07.0003.F, AC 2007, nr. 603.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Vermoedens - Feitelijk vermoeden - Toezicht van het Hof

- Art. 1353 Burgerlijk Wetboek

Dans les cas où la preuve par présomptions est légalement admise, le juge apprécie en fait la valeur probante des présomptions sur lesquelles il se fonde; la Cour se borne à vérifier si le juge n'a pas violé la notion de présomption de l'homme et si, notamment, il n'a pas déduit des faits constatés par lui des conséquences qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (1). (1) Cass. 3 décembre 2007, RG C.07.0003.F, Pas. 2007, n° 603.

PREUVE - Matière civile - Présomptions - Présomption de l'homme - Contrôle de la Cour

- Art. 1353 Code civil

De omstandigheid dat de echtgenoot die de nietigverklaring van de handeling van zijn echtgenoot vordert, van die handeling kennis heeft, vereist niet dat hij over stukken beschikt die de handeling van zijn echtgenoot vaststellen.

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Beheer van het gemeenschappelijk vermogen - Vordering tot nietigverklaring - Inleiding - Termijn - Aanvang - Kennis van de door zijn echtgenoot gestelde handeling

- Artt. 1417, tweede lid, 1418, 1419, 1422 en 1423, eerste lid Burgerlijk Wetboek

La connaissance de l'acte accompli par son conjoint n'exige pas que l'époux qui agit en nullité dispose des pièces constatant l'acte accompli par son conjoint.

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Gestion du patrimoine commun - Action en nullité - Introduction - Délai - Prise de cours - Connaissance de l'acte accompli par son conjoint

- Art. 1417, al. 2, 1418, 1419, 1422 et 1423, al. 1er Code civil

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

LEVENSONDERHOUD - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Dienst voor alimentatievorderingen - Onverschuldigd aan de onderhoudsgerechtigde betaalde bedragen - Terugvordering - Geval

Uit artikel 17, eerste lid, van de wet van 12 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën blijkt dat de dienst voor alimentatievorderingen, met afwijking van de artikelen 1235 en 1376 van het Burgerlijk Wetboek, de terugbetaling van de onverschuldigd aan de onderhoudsgerechtigde betaalde bedragen slechts kan vorderen in de drie daarin bepaalde gevallen (1). (1) Zie andersl. concl. OM in Pas. 2017, nr. X.

LEVENSONDERHOUD - Terugvordering van het onverschuldigd betaalde - Dienst voor alimentatievorderingen - Onverschuldigd aan de onderhoudsgerechtigde betaalde bedragen - Terugvordering - Geval

- Art. 17, eerste lid Wet 21 februari 2003 tot oprichting van een Dienst voor alimentatievorderingen bij de FOD Financiën

Conclusions du premier avocat général Henkes.

ALIMENTS - Répétition de l'indu - Service des créances alimentaires - Sommes payées indûment au créancier d'aliments - Réclamation - Cas

Il ressort de l'article 17, alinéa 1er, de la loi du 12 février 2003 créant un service des créances alimentaires au sein du Service public fédéral des Finances que, par dérogation aux dispositions des articles 1235 et 1376 du Code civil, le service des créances alimentaires ne peut réclamer les sommes payées indûment au créancier d'aliments que dans les trois cas qu'il énonce (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

ALIMENTS - Répétition de l'indu - Service des créances alimentaires - Sommes payées indûment au créancier d'aliments - Réclamation - Cas

- Art. 17, al. 1er L. du 21 février 2003

Krachtens de indeplaatsstelling ingevolge artikel 136, § 2, vierde lid, ZIV-wet, oefent de verzekeringsinstelling, wanneer ze van de aansprakelijke derde vergoeding vordert voor de aan het slachtoffer uitgekeerde prestaties, geen andere vordering uit dan deze van het slachtoffer zelf, zodat, wanneer het slachtoffer in eerste aanleg reeds zelf een vordering tot schadevergoeding heeft ingesteld tegen de aansprakelijke derde, artikel 812, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de indeplaatsgestelde verzekeringsinstelling niet verhindert om voor het eerst in hoger beroep tussen te komen tot het verkrijgen van een veroordeling van de aansprakelijke derde (1). (1) Cass. 16 november 2009, A.R. C.09.0135.N, AC 2009, nr.665.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verzekeringsinstelling - Indeplaatsgestelde van de verzekerde schadelijder - Tussenkost voor het eerst in graad van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

INDEPLAATSTELLING - Verzekeringsinstelling - Indeplaatsgestelde van de verzekerde schadelijder - Tussenkost voor het eerst in graad van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

TUSSENKOMST - Verzekeringsinstelling - Indeplaatsgestelde van de verzekerde schadelijder - Tussenkost voor het eerst in graad van hoger beroep - Ontvankelijkheid

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 812, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

En vertu de la subrogation résultant de l'article 136, § 2, alinéa 4 de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994, lorsqu'il réclame au tiers responsable l'indemnisation des prestations octroyées à la victime, l'organisme assureur n'exerce pas une action autre que celle de la victime elle-même de sorte que, lorsqu'en première instance la victime a déjà introduit elle-même une demande d'indemnisation contre le tiers responsable, l'article 812, alinéa 2, du Code judiciaire, n'empêche pas l'organisme assureur subrogé à intervenir pour la première fois en degré d'appel afin d'obtenir la condamnation du tiers responsable (1). (1) Cass. 16 novembre 2009, RG C.09.0135.N, Pas. 2009, n° 665.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Procédure en degré d'appel - Organisme assureur - Subrogé aux droits de l'assuré préjudicié - Intervention pour la première fois en degré d'appel - Recevabilité

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 812, al. 2 Code judiciaire

SUBROGATION - Organisme assureur - Subrogé aux droits de l'assuré préjudicié - Intervention pour la première fois en degré d'appel - Recevabilité

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 812, al. 2 Code judiciaire

INTERVENTION - Organisme assureur - Subrogé aux droits de l'assuré préjudicié - Intervention pour la première fois en degré d'appel - Recevabilité

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

- Art. 812, al. 2 Code judiciaire

De curator die de na de sluiting van het faillissement opgedoken activa te gelde had moeten maken indien hij daarvan weet had vóór die sluiting, is een belanghebbende die de hoedanigheid heeft om de aanstelling van een curator ad hoc te vorderen.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Sluiting - Na sluiting opgedoken activa - Curator ad hoc - Aanstelling - Belanghebbende

- Artt. 73 en 83 Wet 8 augustus 1997

- Art. 1 KB 25 mei 1999 tot uitvoering van de artikelen 73 en 83 van de faillissementswet van 8 augustus 1997

3/12/2019

Le curateur, qui eut dû réaliser les actifs apparus après la clôture de la faillite s'il en avait eu connaissance avant cette clôture, est une personne intéressée qui a qualité pour demander la désignation d'un curateur ad hoc.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Clôture - Actifs apparus après clôture - Curateur ad hoc - Désignation - Personne intéressée

- Art. 73 et 83 L. du 8 août 1997 sur les faillites

- Art. 1er AR du 25 mai 1999 portant exécution des articles 73 et 83 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites

Wanneer een derde de aanstelling van een curator ad hoc vordert om de activa te gelde te maken die na de sluiting van het faillissement zijn opgedoken, moet hij zijn rechtsvordering richten tegen de persoon die geacht wordt de vereffenaar van de failliete rechtspersoon te zijn.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Sluiting - Na sluiting opgedoken activa - Curator ad hoc - Aanstelling - Vordering - Gedaagde

- Art. 185 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
 - Art. 1 KB 25 mei 1999 tot uitvoering van de artikelen 73 en 83 van de faillissementswet van 8 augustus 1997
 - Art. 700 Gerechtelijk Wetboek
- VORDERING IN RECHTE - Instelling van de vordering - Vorm - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Curator ad hoc - Aanstelling - Vordering - Gedaagde*
- Art. 185 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen
 - Art. 1 KB 25 mei 1999 tot uitvoering van de artikelen 73 en 83 van de faillissementswet van 8 augustus 1997
 - Art. 700 Gerechtelijk Wetboek

Lorsqu'un tiers demande la désignation d'un curateur ad hoc pour réaliser les actifs apparus après la clôture de la faillite, il doit diriger son action contre la personne réputée liquidateur de la personne morale faillie.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Clôture - Actifs apparus après clôture - Curateur ad hoc - Désignation - Demande - Personne citée

- Art. 185 Code des sociétés
 - Art. 1er AR du 25 mai 1999 portant exécution des articles 73 et 83 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites
 - Art. 700 Code judiciaire
- DEMANDE EN JUSTICE - Introduction de la demande - Forme - Faillite et concordats - Curateur ad hoc - Désignation - Demande - Personne citée*
- Art. 185 Code des sociétés
 - Art. 1er AR du 25 mai 1999 portant exécution des articles 73 et 83 de la loi du 8 août 1997 sur les faillites
 - Art. 700 Code judiciaire

C.16.0049.N

6 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170106.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de wet die bewijsvoering niet verbiedt, oordeelt de rechter op onaantastbare wijze in feite of een getuigenbewijs dienstig kan worden geleverd, mits hij het principieel recht om zodanig bewijs te leveren niet miskent (1). (1) Cass. 11 mei 2009, AR S.08.0143.F, AC 2009, nr. 311; Cass. 10 november 2008, AR C.07.0332.F, AC 2008, nr. 623; Cass. 17 september 1999, AR C.98.309.F, AC 1999, nr. 468; Cass. 4 maart 1999, AR C.97.0406.F, AC 1999, nr. 130; Cass. 18 maart 1991, AR 7333, AC 1990-91, nr. 372; Zie Cass. 20 januari 2003, AR S.02.0067.N, AC 2003, nr. 38.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Getuigen - Beoordelingsvrijheid

- Art. 915 Gerechtelijk Wetboek

Lorsque la loi n'interdit pas ce mode de preuve, le juge décide souverainement en fait si la preuve par témoin peut être apportée utilement, pour autant qu'il ne méconnaisse pas le droit de principe d'apporter pareille preuve (1). (1) Cass. 11 mai 2009, RG S.08.0143.F, Pas. 2009, n° 311; Cass. 10 novembre 2008, RG C.07.0332.F, Pas. 2008, n° 623; Cass. 17 septembre 1999, RG C.98.0309.F, Pas. 1999, n° 468; Cass. 4 mars 1999, RG C.97.0406.F, Pas. 1999, n° 130; Cass. 18 mars 1991, RG 7333, Pas. 1990-91, n° 372; Voir Cass. 20 janvier 2003, RG S.02.0067.N, Pas. 2003, n° 38.

PREUVE - Matière civile - Preuve testimoniale - Liberté d'appréciation

- Art. 915 Code judiciaire

C.16.0052.F

9 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.7](#)

AC nr. ...

Opdat de betaling van de premie van een verzekeringsovereenkomst aan de schijnmandataris bevrijdend is, moet er tussen de verzekeringnemer en de verzekeraar een verzekeringsovereenkomst bestaan waarbij eerstgenoemde zich ertoe verbindt die premie te betalen als tegenprestatie voor de verbintenis van laatstgenoemde.

VERZEKERING - Landverzekering - Overeenkomst - Premie - Betaling - Schijnmandataris - Verzekeringnemer - Bevrijdende betaling

- Artt. 1, e) en 13, tweede lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Pour que le paiement de la prime d'un contrat d'assurance fait au mandataire apparent soit libératoire, un contrat engendrant l'obligation pour le preneur de payer cette prime en contrepartie de l'engagement de l'assureur doit exister entre ces parties.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat - Prime - Paiement - Mandataire apparent - Preneur - Paiement libératoire

- Art. 1er, e) et 13, al. 2 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Rechtsmisbruik bestaat in de uitoefening van een recht op een wijze die kennelijk de grenzen te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een bedachtzaam en voorzichtig persoon; dat is onder meer het geval wanneer de veroorzaakte schade buiten verhouding staat tot het voordeel dat de houder van het recht nastreeft of heeft verkregen; bij de beoordeling van de belangen die in het geding zijn, moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 9 maart 2009, AR C.08.0331.F, AC 2009, nr. 182; zie ook Cass. 30 januari 2003, AR C.00.0632.F, AC 2003, nr. 69.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Belangen in het geding - Beoordeling - Feitenrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

RECHTSMISBRUIK - Arbitrage - Arbitrale uitspraak - Uitlegging door de vernietigingsrechter

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid.

RECHTSMISBRUIK - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt dat er rechtsmisbruik is, gaat het Hof na of uit de vaststellingen het bestaan van een dergelijk misbruik kan worden afgeleid.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Rechtsmisbruik - Bevoegdheid van het Hof

- Art. 1134, derde lid Burgerlijk Wetboek

L'abus de droit consiste en l'exercice d'un droit d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice de ce droit par une personne diligente et prudente; c'est notamment le cas lorsque le dommage causé est disproportionné par rapport à l'avantage poursuivi ou obtenu par le titulaire du droit; lors de l'appréciation des intérêts en cause, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de la cause (1). (1) Cass. 9 mars 2009, RG C.08.0331.F, Pas. 2009, n° 182; voir aussi Cass. 30 janvier 2003, RG C.00.0632.F, Pas. 2003, n° 69.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Intérêts en cause - Appréciation - Juge du fond

- Art. 1134, al. 3 Code civil

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Intérêts en cause - Appréciation - Juge du fond

- Art. 1134, al. 3 Code civil

ABUS DE DROIT - Arbitrage - Sentence arbitrale - Interprétation par le juge de l'annulation

- Art. 1134, al. 3 Code civil

Lorsque le juge décide de manière souveraine sur la base des circonstances de la cause qu'il y a abus de droit, la Cour examine si l'existence d'un tel abus peut se déduire des constatations.

ABUS DE DROIT - Appréciation souveraine par le juge du fond - Compétence de la Cour

- Art. 1134, al. 3 Code civil

Lorsque le juge décide de manière souveraine sur la base des circonstances de la cause qu'il y a abus de droit, la Cour examine si l'existence d'un tel abus peut se déduire des constatations.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Appréciation souveraine par le juge du fond - Compétence de la Cour

- Art. 1134, al. 3 Code civil

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Abus de droit - Compétence de la Cour

- Art. 1134, al. 3 Code civil

Het middel, dat gegrond is op artikel 971, tweede lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat noch van openbare orde noch van dwingend recht is, en dat niet aan de bodemrechter is voorgelegd, waarvan hij niet op eigen initiatief heeft kennisgenomen en niet diende kennis te nemen, is nieuw en bijgevolg niet-ontvankelijk (1). (1) Zie Cass 14 februari 2014, AR C.12.0422.F, AC 2014 nr. 121 met concl. van advocaat-generaal Henkes, in Pas. 2014.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Nieuw middel - Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

De bepaling volgens welke de rechter, wanneer de deskundige de wraking betwist, uitspraak doet nadat hij de partijen en de deskundige in raadkamer heeft gehoord, raakt de openbare orde niet en is evenmin van dwingend recht.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

- Art. 971, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

- Art. 971, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Het verzoek tot wraking van de deskundige wordt doelloos, wanneer deze van zijn opdracht is ontheven doordat hij zijn verslag heeft neergelegd.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Verzoek tot wraking van een deskundige - Verwerping door de eerste rechter - Hoger beroep - Neerlegging van het deskundigenonderzoekverslag

- Art. 963, § 2 Gerechtelijk Wetboek

Het verzoek tot wraking van de deskundige wordt doelloos, wanneer deze van zijn opdracht is ontheven doordat hij zijn verslag heeft neergelegd.

WRAKING - Verzoek tot wraking van een deskundige - Verhoor van de partijen en van de deskundige in raadkamer - Aard van de wettelijke bepaling

- Art. 963, § 2 Gerechtelijk Wetboek

Fondé sur l'article 971, aliéna 2, du Code judiciaire, qui n'est ni d'ordre public ni impératif, le moyen, qui n'a pas été soumis au juge du fond et dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative et n'était pas tenu de se saisir, est nouveau, partant, irrecevable (1). (1) Voir Cass. 14 février 2014, RG C.12.0422.F, Pas. 2014, n° 121, avec concl. de M. Henkes, avocat général.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Moyen nouveau - Demande en récusation d'un expert - Audition des parties et de l'expert en chambre du conseil - Nature de la disposition légale

La disposition suivant laquelle, lorsque l'expert conteste la récusation, le juge statue, après avoir entendu les parties et l'expert en chambre du conseil, n'est ni d'ordre public ni impérative.

EXPERTISE - Demande en récusation d'un expert - Audition des parties et de l'expert en chambre du conseil - Nature de la disposition légale

- Art. 971, al. 2 Code judiciaire

RECUSATION - Demande en récusation d'un expert - Audition des parties et de l'expert en chambre du conseil - Nature de la disposition légale

- Art. 971, al. 2 Code judiciaire

Lorsque l'expert, ayant déposé son rapport, est dessaisi de sa mission, la demande en récusation devient sans objet.

EXPERTISE - Demande en récusation de l'expert - Rejet par le premier juge - Appel - Dépôt du rapport d'expertise

- Art. 963, § 2 Code judiciaire

Lorsque l'expert, ayant déposé son rapport, est dessaisi de sa mission, la demande en récusation devient sans objet.

RECUSATION - Demande en récusation d'un expert - Audition des parties et de l'expert en chambre du conseil - Nature de la disposition légale

- Art. 963, § 2 Code judiciaire

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie volgt kennelijk dat het door de merkhouder in de Gemeenschap in de handel brengen in de zin van artikel 13.1 Gemeenschapsverordening een effectieve verkoop van de waren door de merkhouder veronderstelt, die de merkhouder in staat stelt de economische waarde van het merk te realiseren, wat een overdracht inhoudt aan derden van het recht om over de van het merk voorziene waren te beschikken.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Merken - In de handel brengen

- Art. 13.1 Verordening (EG) nr. 207/2009 van de Raad van 26 februari 2009 inzake het Gemeenschapsmerk

MERKEN - Allerlei - In de handel brengen

- Art. 13.1 Verordening (EG) nr. 207/2009 van de Raad van 26 februari 2009 inzake het Gemeenschapsmerk

Il résulte manifestement de la jurisprudence de la Cour de justice de l'Union européenne que la mise dans le commerce dans la Communauté par le titulaire d'une marque au sens de l'article 13.1 du Règlement communautaire suppose une vente effective des produits par le titulaire de la marque, qui permet à ce dernier de réaliser la valeur économique de la marque, ce qui implique une cession aux tiers du droit de disposer des produits revêtus de la marque.

UNION EUROPEENNE - Divers - Marques - Mise dans le commerce

- Art. 13.1 Règlement (CE) n° 207/2009 du Conseil du 26 février 2009 sur la marque communautaire

MARQUES - Divers - Mise dans le commerce

- Art. 13.1 Règlement (CE) n° 207/2009 du Conseil du 26 février 2009 sur la marque communautaire

C.16.0084.N

31 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

KOOP - Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied - Rechtsstoornis - Begrip - Toepassing - Stedenbouw - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstellvordering in te stellen

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstellvordering in te stellen - Gevolg - Koop - Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied

De verkoper moet de koper vrijwaren wanneer een derde beweert een recht te bezitten met betrekking tot het verkochte goed en dit recht afbreuk doet aan het ongestoorde bezit van de koper; dit is het geval wanneer een derde, wegens het ontbreken van een stedenbouwkundige vergunning, recht heeft om een herstellvordering in de zin van de artikelen 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening in te stellen (1). (1) Zie concl. OM.

KOOP - Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning - Toepassingsgebied - Rechtsstoornis - Begrip - Toepassing - Stedenbouw - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstellvordering in te stellen

- Art. 1626 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Ontbreken van stedenbouwkundige vergunning - Recht van een derde om een herstellvordering in te stellen - Gevolg - Koop - Verplichtingen van de verkoper - Vrijwaring voor uitwinning -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

VENTE - Obligations du vendeur - Garantie d'éviction - Champ d'application - Trouble de droit - Notion - Application - Urbanisme - Défaut de permis urbanistique - Droit d'un tiers d'introduire une demande de réparation

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Défaut de permis urbanistique - Droit d'un tiers d'introduire une demande de réparation - Conséquence - Vente - Obligations du vendeur - Garantie d'éviction - Champ d'application

Le vendeur doit garantir l'acheteur lorsqu'un tiers affirme disposer d'un droit concernant le bien vendu et que ce droit porte atteinte à la possession paisible de l'acheteur; c'est le cas lorsqu'à défaut d'un permis urbanistique, un tiers a le droit d'introduire une demande de réparation au sens des articles 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 et 6.1.44 du Code flamand de l'aménagement du territoire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

VENTE - Obligations du vendeur - Garantie d'éviction - Champ d'application - Trouble de droit - Notion - Application - Urbanisme - Défaut de permis urbanistique - Droit d'un tiers d'introduire une demande de réparation

- Art. 1626 Code civil

- Art. 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 et 6.1.44 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Défaut de permis urbanistique - Droit d'un tiers d'introduire une demande de réparation - Conséquence - Vente - Obligations du vendeur - Garantie d'éviction - Champ d'application

P. 59/691

Toepassingsgebied

- Art. 1626 Burgerlijk Wetboek
- Artt. 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 en 6.1.44 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 1626 Code civil
- Art. 6.1.41, 6.1.42, 6.1.43 et 6.1.44 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

C.16.0095.F

22 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170922.1](#)

AC nr. ...

De in artikel 6, § 1, 2°, van de Pachtwet van 4 november 1969 bedoelde uitzondering op het voorkooprecht is niet onderworpen aan de voorwaarde dat de gronden geen bouwgronden mogen zijn op het ogenblik waarop de pachtovereenkomst wordt gesloten en tijdens de looptijd van die overeenkomst bouwgronden worden.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Voorkooprecht - Uitzondering - Bouwgronden

- Art. 6, § 1, 2° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

L'exception au droit de préemption prévue par l'article 6, § 1er, 2° de la loi du 4 novembre 1969 contenant des règles particulières aux baux à ferme n'est pas subordonnée à la condition que les terrains ne soient pas à bâtir au moment de la conclusion du bail et le deviennent en cours de celui-ci.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail à ferme - Droit de préemption - Exception - Terrains à bâtir

- Art. 6, § 1er, 2° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.16.0105.F

16 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.11](#)

AC nr. ...

Het beginsel van de onsplitsbaarheid van de bekentenis geldt zowel voor de gerechtelijke bekentenis als voor de buitengerechtelijke bekentenis (1). (1) Zie Cass. 20 oktober 1978, AC 1978-79, 199; Cass. 10 mei 2013, AR C.11.0781.N, AC 2013, nr. 289, met concl. van procureur-generaal Leclercq.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Buitengerechtelijke bekentenis - Onsplitsbaarheid

- Art. 1356, derde lid Burgerlijk Wetboek

Le principe de l'indivisibilité de l'aveu vaut tant pour l'aveu judiciaire que pour l'aveu extrajudiciaire (1). (1) Voir Cass. 20 octobre 1978 (Bull. et Pas. 1979, I, 215); Cass. 10 mai 2013, RG C.11.0781.N, Pas. 2013, n° 289, avec concl. de M. Leclercq, procureur général dans AC 2013, n° 289.

PREUVE - Matière civile - Aveu - Aveu extrajudiciaire - Indivisibilité

- Art. 1356, al. 3 Code civil

C.16.0108.N

9 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

HUUR VAN DIENSTEN - Aannemingscontract - Oprichting van een gebouw - Tienjarige aansprakelijkheid van de architect en de aannemer - Constructiefouten die de stevigheid van het gebouw of een aanzienlijk deel ervan in gevaar brengen

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

LOUAGE D'INDUSTRIE - Contrat d'entreprise - Construction d'un bâtiment - Responsabilité décennale de l'architecte et de l'entrepreneur - Vices de construction affectant la solidité du bâtiment ou d'une partie importante de celui-ci

Krachtens de artikelen 1792 en 2270 Burgerlijk Wetboek zijn de aannemers en architecten gedurende tien jaar aansprakelijk voor gebreken die de stabiliteit van het gebouw of van een belangrijk deel ervan in gevaar brengen of op min of meer lange termijn in gevaar kunnen brengen; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een gebrek de stabiliteit van het gebouw of een belangrijk deel ervan in gevaar brengt of kan brengen; het Hof gaat na of de rechter uit de gedane vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of daardoor onmogelijk kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN DIENSTEN - Aannemingscontract - Oprichting van een gebouw - Tienjarige aansprakelijkheid van de architect en de aannemer - Constructiefouten die de stevigheid van het gebouw of een aanzienlijk deel ervan in gevaar brengen

En vertu des articles 1792 et 2270 du Code civil, la responsabilité des entrepreneurs et des architectes est engagée pendant dix ans pour les vices qui mettent en péril la stabilité du bâtiment ou d'une partie importante de celui-ci ou peuvent la mettre en péril à plus ou moins bref délai; le juge apprécie souverainement en fait si un vice met en danger ou peut mettre en danger la stabilité du bâtiment ou d'une partie importante de celui-ci; la Cour vérifie si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences sans aucun lien avec elles ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (1). (1) Voir les concl. Du MP, publiées à leur date dans AC.

LOUAGE D'INDUSTRIE - Contrat d'entreprise - Construction d'un bâtiment - Responsabilité décennale de l'architecte et de l'entrepreneur - Vices de construction affectant la solidité du bâtiment ou d'une partie importante de celui-ci

C.16.0111.F

30 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170330.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvangspunt - Vijfjarige verjaring - Rechtsvordering tot buitencontractuele aansprakelijkheid - Benadeelde - Beschikking over gegevens op grond waarvan een persoon aansprakelijk kan zijn

Uit artikel 2262bis, §1, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de verjaring pas ingaat wanneer de benadeelde over de gegevens beschikt op grond waarvan hij ervan kan uitgaan dat de persoon voor de schade aansprakelijk zou kunnen zijn wegens een fout of wegens een aansprakelijkheidsgrond (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aanvangspunt - Vijfjarige verjaring - Rechtsvordering tot buitencontractuele aansprakelijkheid - Benadeelde - Beschikking over gegevens op grond waarvan een persoon aansprakelijk kan zijn

- Art. 2262bis, § 2 Burgerlijk Wetboek

Conclusions du premier avocat général Henkes.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Point de départ - Prescription quinquennale - Action en responsabilité extracontractuelle - Personne lésée - Disposition des éléments constitutifs d'une possible responsabilité d'une personne

Il suit de l'article 2262bis, § 1er, alinéa 2, du Code civil que la prescription ne prend cours que lorsque la personne lésée dispose des éléments lui permettant de considérer que la personne pourrait être responsable du dommage en raison d'une faute ou d'un fait générateur de responsabilité (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Point de départ - Prescription quinquennale - Action en responsabilité extracontractuelle - Personne lésée - Disposition des éléments constitutifs d'une possible responsabilité d'une personne

- Art. 2262bis, § 2 Code civil

C.16.0114.F

8 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170608.1](#)

AC nr. ...

Bij het onderzoek van de verenigbaarheid van de gevolgen, in België, van de erkenning of van de uitvoerbaarverklaring van de buitenlandse beslissing met de Belgische openbare orde, moet de rechter de ernst ervan beoordelen door de concrete omstandigheden van de zaak in aanmerking te nemen (1). (1) Het OM concludeerde tot de vernietiging van het bestreden arrest, op grond dat het arrest de kennelijke onverenigbaarheid van de uitwerking van de erkenning van het vonnis van 19 november 2009 van het 'tribunal de grande instance' te Kinshasa/Gombe met de openbare orde enkel beoordeelde door het bestaan van de schuldvordering van de eiser op zijn broer te ontkennen, zodat het bestreden arrest dat vonnis zelf had herzien.

UITVOERBAARVERKLARING - Gevolgen van de erkenning of van de uitvoerbaarverklaring van de buitenlandse beslissing - Verenigbaarheid met de Belgische openbare orde - Verplichting van de rechter

- Art. 25, § 1, 1°, en § 2 Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

Pour vérifier la compatibilité avec l'ordre public belge des effets en Belgique de la reconnaissance ou de la déclaration de la force exécutoire de la décision étrangère, le juge doit en apprécier la gravité en tenant compte des circonstances concrètes de la cause (1). (1) Le M.P. concluait à la cassation de l'arrêt attaqué en considérant que l'arrêt n'appréciait le caractère manifestement incompatible avec l'ordre public de l'effet de la reconnaissance du jugement prononcé contradictoirement le 19 novembre 2009 par le tribunal de grande instance de Kinshasa/Gombe, qu'en déniant l'existence de la créance du demandeur sur son frère, procédant ainsi à une révision au fond de ce jugement.

EXEQUATUR - Effets de la reconnaissance ou de la déclaration de la force exécutoire de la décision étrangère - Compatibilité avec l'ordre public belge - Obligation du juge

- Art. 25, § 1er, 1°, et § 2 L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

C.16.0115.F

16 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170216.10](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

ERFENISSEN - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed - Onroerend goed - Huishuur - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed

In geval van overlijden van de verhuurder van een onroerend goed hebben zowel de persoon die de blote eigendom verkrijgt van het geheel of een gedeelte van dat onroerend goed in de hoedanigheid van wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel van de verhuurder, als de langstlevende echtgenoot die het vruchtgebruik ervan verkrijgt, de hoedanigheid van verhuurder van dat onroerend goed (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr. ...

ERFENISSEN - Onroerend goed - Huishuur - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed

- Artt. 745bis, § 1, eerste lid, en 1742 Burgerlijk Wetboek

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging,

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Werquin.

SUCCESSION - Qualité de bailleur de l'immeuble - Immeuble - Bail à loyer - Décès du bailleur - Héritier légal, légataire universel ou à titre universel - Nue-propriété - Conjoint survivant - Usufruit

LOUAGE DE CHOSES - Bail à loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Décès du bailleur

LOUAGE DE CHOSES - Bail à loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Décès du bailleur - Héritier légal, légataire universel ou à titre universel - Nue-propriété - Conjoint survivant - Usufruit - Qualité de bailleur de l'immeuble

En cas de décès du bailleur d'un immeuble, tant la personne qui recueille la nue-propriété de tout ou partie de cet immeuble en qualité d'héritier légal, de légataire universel ou à titre universel du bailleur, que le conjoint survivant qui en recueille l'usufruit, revêtent la qualité de bailleur de cet immeuble (1). (1) Voir les concl. du MP.

SUCCESSION - Immeuble - Bail à loyer - Décès du bailleur - Héritier légal, légataire universel ou à titre universel - Nue-propriété - Conjoint survivant - Usufruit - Qualité de bailleur de l'immeuble

- Art. 745bis, § 1er, al. 1er, et 1742 Code civil

LOUAGE DE CHOSES - Bail à loyer - Fin (congé. prolongation. etc) -

P. 62/691

enz.) - Overlijden van de verhuurder - Wettelijke erfgenaam, algemene legataris of legataris onder algemene titel - Blote eigendom - Langstlevende echtgenoot - Vruchtgebruik - Hoedanigheid van verhuurder van het onroerend goed
- Artt. 745bis, § 1, eerste lid, en 1742 Burgerlijk Wetboek

Décès du bailleur - Héritier légal, légataire universel ou à titre universel - Nue-propriété - Conjoint survivant - Usufruit - Qualité de bailleur de l'immeuble

- Art. 745bis, § 1er, al. 1er, et 1742 Code civil

In geval van overlijden van de verhuurder nemen zijn erfgenamen en rechtverkrijgenden de rechten en verplichtingen van hun rechtsvoorganger over (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr. ...

En cas de décès du bailleur, les héritiers et ayants droit de celui-ci succèdent aux droits et obligations de leur auteur (1). (1) Voir les concl. du MP.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Overlijden van de verhuurder
- Art. 1742 Burgerlijk Wetboek

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Décès du bailleur
- Art. 1742 Code civil

Iemand is slechts tot vergoeding van een abnormale burenhinder gehouden, indien die hinder is veroorzaakt door een daad, een verzuim of een gedraging die hem kan worden toegerekend (1). (1) Cass. 4 mei 2012, AR C.10.0080.F, AC 2012, nr. 276.

Nul ne peut être obligé de compenser un trouble anormal de voisinage que si ce trouble a été causé par un fait, une omission ou un comportement qui lui est imputable (1). (1) Cass. 4 mai 2012, RG C.10.0080.F, Pas. 2012, n° 276.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere aansprakelijkheid - Burenhinder - Vergoedingsplicht

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières - Troubles de voisinage - Obligation de compenser

- Art. 544 Burgerlijk Wetboek

- Art. 544 Code civil

C.16.0121.N

8 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170508.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Europese Unie - Verdragsbepalingen - Beginsels - Effectiviteitsbeginsel

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Union européenne - Droit matériel - Principes - Principe d'effectivité

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Effectiviteitsbeginsel - Verjaring - Termijnen

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Principe d'effectivité - Prescription - Délais

Uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt kennelijk dat het effectiviteitsbeginsel vereist dat een als tussenpersoon optredende particulier die voor rekening van een andere particulier een in strijd met het Unierecht gedane heffing aan de Staat heeft betaald, zich nog tegen de Staat moet kunnen keren, wanneer zij door de particulier in terugbetaling wordt aangesproken van de ten onrechte ontvangen bijdragen en de bijzondere vervaltermijn waarbinnen zij een eigen vordering in terugbetaling tegen de Staat kan instellen, is verstreken; de Staat dient immers zelf de aan hem toe te schrijven gevolgen van de onverschuldigde betaling te dragen (1) (2). (1) Zie H.v.J. EU, 19 mei 2011, zaak C-452/09, Iulia e.a.; H.v.J. EU, 8 september 2011, gevoegde zaken C-89/10 en C-96/10, Q-Beef nv / Belgische Staat en Frans Bosschaert / Belgische Staat) (2) Zie grotendeels andersluidende concl. OM.

Il résulte manifestement de la jurisprudence de la Cour de justice que le principe d'effectivité exige qu'un particulier, intervenant en qualité d'intermédiaire, qui a acquitté au bénéfice de l'État une taxe prélevée en violation du droit de l'Union pour le compte d'un autre particulier, doit encore pouvoir se retourner contre l'État, lorsqu'il est poursuivi en justice par le particulier en vue du remboursement des cotisations perçues indûment et que le délai particulier de forclusion dans lequel il peut introduire sa propre action en remboursement contre l'État a expiré; l'État est en effet tenu de supporter lui-même les conséquences du paiement indu qui lui sont imputables (1) (2). (1) Voir C.J.U.E., 19 mai 2011, affaire C-452/09, Iulia e.a.; C.J.U.E., 8 septembre 2011, affaires jointes C-89/10 et C-96/10, Q-Beef SA / État belge et Frans Bosschaert / État belge) (2) Voir les concl. en grande partie contraires du MP.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen -

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Principe

Effectiviteitsbeginsel - Verjaring - Termijnen

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Europese Unie - Verdragsbepalingen - Beginsels - Effectiviteitsbeginsel

- Art. 4, derde lid Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

d'effectivité - Prescription - Délais

- Art. 4, al. 3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Union européenne - Droit matériel - Principes - Principe d'effectivité

- Art. 4, al. 3 Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007

C.16.0125.N

24 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.1](#)

AC nr. ...

De artikelen 1446 en 1447 Burgerlijk Wetboek vinden geen toepassing wanneer de echtgenoten gehuwd zijn onder het stelsel van scheiding van goederen.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Vereffeningprocedure - Preferentiële toewijzing van de gezinswoning - Stelsel van scheiding van goederen

- Artt. 1446 en 1447 Burgerlijk Wetboek

Les articles 1446 et 1447 du Code civil ne s'appliquent pas lorsque les époux se sont mariés sous le régime de la séparation de biens.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Procédure de liquidation - Attribution par préférence du logement familial - Régime de la séparation de biens

- Art. 1446 et 1447 Code civil

C.16.0126.F

17 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.2](#)

AC nr. ...

In schadeverzekeringen bestaat het verzekerbare belang in het belang dat de verzekerde erbij heeft dat een onzekere gebeurtenis die schade kan berokkenen aan de verzekerde zaak of aan het vermogen van de verzekerde of van de begunstigde, zich niet voordoet.

VERZEKERING - Landverzekering - Schadeverzekering - Verzekeraar belang

- Artt. 1, A en G, 37 en 51 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Dans les assurances de dommage, l'intérêt assurable est celui qu'a l'assuré à ce qu'un événement incertain susceptible de causer un dommage à la chose assurée ou au patrimoine de l'assuré ou du bénéficiaire ne se réalise pas.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurances de dommage - Intérêt assurable

- Art. 1er, A et G, 37 et 51 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

In geval van een brandverzekering tegen nieuwwaarde, heeft de verzekerde die het beschadigde goed niet wederopbouwt, wedersamenstelt of vervangt, in afwijking van artikel 39, recht op een minimumvergoeding van tachtig procent van die waarde, onverminderd de toepassing van de overige bepalingen van de wet of van de overeenkomst op grond waarvan de vergoeding kan worden beperkt.

VERZEKERING - Landverzekering - Brandverzekering - Verzekering tegen nieuwwaarde - Wederopbouw, wedersamenstelling of vervanging van het beschadigde goed - Ontstentenis - Vergoeding - Berekening van het bedrag

- Artt. 39, 53 en 67, § 3, 1° Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

En cas d'assurance contre l'incendie en valeur à neuf, l'assuré qui ne reconstruit, ne reconstitue ou ne remplace pas le bien sinistré a droit, par dérogation à l'article 39, à une indemnité minimale correspondant à quatre-vingts pour cent de cette valeur, sans préjudice de l'application des autres dispositions de la loi ou du contrat qui permettent de réduire l'indemnité.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assurance contre l'incendie - Assurance valeur à neuf - Reconstruction, reconstitution ou remplacement du bien sinistré - Absence - Indemnité - Calcul du montant

- Art. 39, 53 et 67, § 3, 1° L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

C.16.0131.F

20 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.2](#)

AC nr. ...

De bevoegdheid van de beslagrechter om de betwisting over de identiteit van de houder van de schuldvordering op de derde te beslechten, sluit niet uit dat hij de wettelijke bepalingen die van toepassing zijn om uitspraak te doen over die betwisting, kan schenden.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Derdenbeslag - Beslagrechter - Bevoegdheid
- Artt. 1395, eerste lid, en 1489 Gerechtelijk Wetboek

Een schuldeiser kan, in de regel, geen beslag leggen op de gedeponeerde sommen of borgtochten in handen van de Deposito- en Consignatiekas tenzij de deponent ervan zijn schuldenaar is.

DERDENBESLAG [ZIE: 065 BESLAG] - Beslag in handen van de Deposito- en Consignatiekas
- Art. 1445 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 7 en 9 KB nr. 150 van 18 maart 1935 tot samenschakeling van de wetten betreffende de inrichting en de werking van de Deposito- en Consignatiekas en tot aanbrenging van wijzigingen daarin krachtens de wet van 31 juli 1934

La compétence du juge des saisies pour trancher la contestation portant sur l'identité du titulaire de la créance sur le tiers saisi n'exclut pas qu'il puisse violer les dispositions légales applicables pour statuer sur cette contestation.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Saisie-arrêt - Juge des saisies - Compétence
- Art. 1395, al. 1er, et 1489 Code judiciaire

Un créancier ne peut, en règle, saisir en mains de la Caisse des dépôts et consignations les sommes déposées ou les cautionnements que si celui qui en a fait le dépôt est son débiteur.

SAISIEARRÊT [VOIR: 065 SAISIE - Saisie en mains de la Caisse des dépôts et consignations]
- Art. 1445 Code judiciaire
- Art. 7 et 9 A.R. n° 150 du 18 mars 1935

C.16.0132.N

27 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.3](#)

AC nr. ...

Wanneer aan boord van het daartoe gebruikte motorvoertuig geen eensluidend verklaarde kopie van de vervoersvergunning aanwezig is, is er sprake van één van de in artikel 36 Wet Goederenvervoer over de Weg bedoelde inbreuken waarvoor de bevoegd ambtenaren, onder de voorwaarden gesteld in de artikelen 32 en 34 van die wet, onmiddellijk een geldsom kunnen innen (1). (1) Art. 32, § 1, Wet Goederenvervoer over de Weg, zoals van toepassing vóór de opheffing ervan bij Wet 15 juli 2013.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Wegvervoer - Verplichting houder te zijn van een geldige vervoersvergunning - Begrip
- Artt. 5, § 1, 32, § 1, en 36 Wet 3 mei 1999 betreffende het vervoer van zaken over de weg.

Lorsque le véhicule automobile utilisé à cet effet n'est pas accompagné d'une copie certifiée conforme de la licence de transport, il est question d'une des infractions visées à l'article 36 de la loi du 3 mai 1999 relative au transport de choses par route pour laquelle les fonctionnaires compétents, peuvent percevoir immédiatement une somme moyennant le respect des conditions prévues aux articles 32 et 34 de cette loi (1). (1) Art. 32, § 1er, de la loi du 3 mai 1999, tel qu'il était applicable avant son abrogation par la loi du 15 juillet 2013.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Transport par route - Obligation d'être titulaire d'une licence de transport valable - Notion
- Art. 5, § 1er, 32, § 1er, et 36 L. du 3 mai 1999

C.16.0135.N

9 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.3](#)

AC nr. ...

De rechter is ertoe gehouden om, mits hij het recht van verdediging eerbiedigt, de rechtsnorm te bepalen die van toepassing is op de bij hem ingestelde rechtsvordering en die norm toe te passen; de loutere afwezigheid van verweer tegen de ingeroepen niet-ontvankelijkheid, ontslaat hem daarvan niet.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Afwezigheid van verweer
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie -

3/12/2019

Le juge est tenu, sous réserve du respect des droits de la défense, de déterminer la norme juridique applicable à l'action en justice dont il est saisi et d'appliquer cette norme; la simple absence de moyens de défense contre la fin de non-recevoir invoquée ne l'en dispense pas.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit judiciaire - Procédure - Mission du juge - Motifs suppléés d'office - Absence de moyens de défense
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de

P. 65/691

Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen - Afwezigheid van verweer

conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Droits de la défense - Mission du juge - Motifs supplés d'office - Absence de moyens de défense

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop toepasselijke rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken, en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent.

Le juge est tenu de trancher le litige conformément aux règles de droit qui lui sont applicables; il doit examiner la nature juridique des faits et actes invoqués par les parties et peut, indépendamment de la qualification juridique que les parties y ont attaché, suppléer d'office les motifs qu'ils ont invoqués, à la condition qu'il ne soulève pas de litige dont les parties ont exclu l'existence par conclusions, qu'il ne se fonde que sur des éléments qui lui ont été régulièrement soumis, qu'il ne modifie pas l'objet de la demande et qu'il ne viole pas, à cet égard, les droits de la défense des parties.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Gerechtelijk recht - Rechtspleging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Recht van verdediging - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Taak van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

- Art. 774 Gerechtelijk Wetboek

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Droit judiciaire - Procédure - Mission du juge - Motifs supplés d'office

- Art. 774 Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Droits de la défense - Mission du juge - Motifs supplés d'office

- Art. 774 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Mission du juge - Motifs supplés d'office

- Art. 774 Code judiciaire

C.16.0139.N

13 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.4](#)

AC nr. ...

Indien een van de samenlopende schuldeisers een pauliaanse vordering heeft ingesteld waardoor de eigendomsoverdracht van een bepaald goed dat aan de overledene toebehoorde hem niet tegenwerpelijk is, heeft zulks niet tot gevolg dat dit goed tot het actief van de nalatenschap behoort waarvoor de curator bevoegd is om op te treden (1). (1) Zie Cass. 9 februari 2006, AR C.03.0074.N, AC 2006, nr. 86, en Cass. 13 maart 2015, AR C.14.0415.N, AC 2015, nr. 196; zie ook Cass. 11 januari 1988, AR nr. 7756, AC 1987-88, nr. 286.

PAULIAANSE RECHTSVORDERING - Samenlopende schuldeisers - Niet-tegenwerpelijke eigendomsoverdracht - Bevoegdheid van de curator

- Artt. 813 en 1167 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1189 Gerechtelijk Wetboek

Si un des créanciers concurrents a introduit une action paulienne qui rend le transfert de la propriété d'un bien déterminé qui appartenait au défunt inopposable à son égard, cela n'implique pas que ce bien fait partie de l'actif de la succession pour laquelle le curateur a la compétence d'agir (1). (1) Voir Cass. 9 février 2006, RG C.03.0074.N, Pas. 2006, n° 86 et Cass. 13 mars 2015, RG C.14.0415.N, Pas. 2015, n° 196; Voir aussi Cass. 11 janvier 1988, RG n° 7756, Pas. 1988, n° 286.

ACTION PAULIENNE - Créanciers concurrents - Transfert de propriété non opposable - Compétence du curateur

- Art. 813 et 1167 Code civil

- Art. 1189 Code judiciaire

C.16.0141.N

27 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170127.4](#)

AC nr. ...

Een door een vennootschap gesloten overeenkomst bindt alleen deze vennootschap en niet de natuurlijke persoon die in zijn hoedanigheid van orgaan van de vennootschap de overeenkomst namens de vennootschap heeft gesloten; hij kan enkel als medeschuldenaar van die overeenkomst worden aangemerkt mits hij zich zelf daartoe, in eigen naam, verbonden heeft (1). (1) Zie R. STEENNOT, "De tegenwerpbaarheid van algemene voorwaarden" (noot onder Vred. Etterbeek 28 september 2012), T.Vred. 2013, (574) 577.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Door de vennootschap gesloten overeenkomst - Draagwijdte - Natuurlijke persoon optredend als orgaan - Medeschuldenaar

- Artt. 1108, 1134, eerste lid, en 1165 Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Voor derden - Vennootschappen - Handelsvennootschappen - Door de vennootschap gesloten overeenkomst - Draagwijdte - Natuurlijke persoon optredend als orgaan - Medeschuldenaar

- Artt. 1108, 1134, eerste lid, en 1165 Burgerlijk Wetboek

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Algemeen - Overeenkomst - Door de vennootschap gesloten - Verbindende kracht - Draagwijdte - Natuurlijke persoon optredend als orgaan - Medeschuldenaar

- Artt. 1108, 1134, eerste lid, en 1165 Burgerlijk Wetboek

Une convention conclue par une société lie uniquement cette société et non la personne physique qui a conclu cette convention au nom de la société en sa qualité d'organe de cette dernière; elle ne peut être considéré comme débiteur de cette convention que s'il s'y est engagé en son nom propre (1). (1) Voir R. STEENNOT, "De tegenwerpbaarheid van algemene voorwaarden" (note sous JP. Etterbeek 28 septembre 2012), T.Vred. 2013, (574) 577.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Sociétés - Sociétés commerciales - Convention conclue par la société - Portée - Personne physique agissant en tant qu'organe - Codébiteur

- Art. 1108, 1134, al. 1er, et 1165 Code civil

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Envers les tiers - Sociétés - Sociétés commerciales - Convention conclue par la société - Portée - Personne physique agissant en tant qu'organe - Codébiteur

- Art. 1108, 1134, al. 1er, et 1165 Code civil

SOCIETES - Sociétés commerciales - Généralités - Convention - Conclue par la société - Force obligatoire - Portée - Personne physique agissant en tant qu'organe - Codébiteur

- Art. 1108, 1134, al. 1er, et 1165 Code civil

C.16.0143.N

26 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.1](#)

AC nr. 596

Met betrekking tot de uitspraaktermijn van de arbitrale uitspraak hebben de partijen ofwel de mogelijkheid een termijn vast te stellen of de wijze te bepalen waarop deze termijn zal worden vastgesteld, ofwel, wanneer een dergelijke termijnregeling niet is gebeurd en er zes maanden verstreken zijn sedert de dag waarop alle arbiters hun opdracht tot beslechting van het geschil hebben aanvaard, een verzoek te richten tot de rechtbank van eerste aanleg om een dergelijke termijn vast te stellen; hangende een arbitraal geding verliest de arbiter zijn rechtsmacht niet door het louter tijdsverloop wanneer geen uitspraaktermijn werd bepaald overeenkomstig artikel 1698, 1° en 2°, Gerechtelijk Wetboek.

ARBITRAGE - Uitspraaktermijn - Afwezigheid

- Art. 1698, 1° en 2° Gerechtelijk Wetboek

- vóór de vervanging bij art. 29 Wet 24 juni 2013 tot wijziging van het zesde deel van het Gerechtelijk Wetboek betreffende de arbitrage

En ce qui concerne le délai de prononcé de la sentence arbitrale, les parties ont la possibilité soit de fixer un délai ou de déterminer la façon dont ce délai sera fixé, soit, lorsqu'il n'a pas été procédé à pareil règlement en matière de délai et que six mois se sont écoulés depuis le jour où tous les arbitres ont accepté leur mission de résolution du litige, d'adresser au tribunal de première instance une demande de fixation de pareil délai; au cours d'une instance arbitrale, l'arbitre ne perd pas son pouvoir de juridiction du seul fait de l'écoulement du temps lorsqu'il n'y a pas eu de délai de prononcé prévu conformément à l'article 1698, 1° et 2°, du Code judiciaire.

ARBITRAGE - Délai de prononcé - Absence

- Art. 1698, 1° et 2° Code judiciaire

- avant leur remplacement par l'art. 29 L. du 24 juin 2013 modifiant la sixième partie du Code judiciaire relative à l'arbitrage

C.16.0146.F

16 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170316.12](#)

AC nr. ...

Om een verzoek tot herroeping van het gewijsde ontvankelijk te verklaren, is het niet voldoende dat de verzoeker aantoont dat de tegenpartij zich schuldig heeft gemaakt aan bedrieglijke handelingen die de rechter op een dwaalspoor hebben gebracht.

HERROEPING VAN HET GEWIJSDE - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Bewijs van bedrieglijke handelingen - Artt. 1132 en 1133 Gerechtelijk Wetboek

Een verzoek tot herroeping van het gewijsde mag niet worden ingediend om redenen waarvan de partij weet heeft gehad of weet kon hebben vóór het vonnis waarvan de intrekking wordt gevorderd of vóór het verstrijken van de termijn van de rechtsmiddelen (1). (1) Cass. 16 mei 1974, AC 1974, p. 1035, met concl. procureur-generaal Ganshof van der Meersch in Pas. 1974; Cass. 26 mei 1995, AR C.93.0277.N, AC 1995, nr. 256.

HERROEPING VAN HET GEWIJSDE - Ontvankelijkheid - Artt. 1132 en 1133 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer de verzoeker van nalatigheid blijkt heeft gegeven door niet de nodige stappen te ondernemen die het hem mogelijk hadden gemaakt tijdens het debat, bij de behandeling van de oorspronkelijke vordering, de gegevens over te leggen waarop hij zijn verzoekschrift grondt, is dat verzoek niet ontvankelijk.

HERROEPING VAN HET GEWIJSDE - Ontvankelijkheid - Voorwaarden - Nalatigheid van de verzoeker - Artt. 1132 en 1133 Gerechtelijk Wetboek

Il ne suffit pas, pour déclarer la requête civile recevable, que le requérant prouve que la partie adverse s'est rendue coupable de manoeuvres frauduleuses qui ont induit le juge en erreur.

REQUETE CIVILE - Recevabilité - Conditions - Preuve de manoeuvres frauduleuses - Art. 1132 et 1133 Code judiciaire

La requête civile ne peut être formée pour des causes dont la partie a eu connaissance ou pouvait avoir connaissance avant le jugement dont la rétractation est poursuivie ou avant l'expiration des voies de recours (1). (1) Cass. 16 mai 1974 (Bull. et Pas. 1974, I, 961), avec concl. de M. Ganshof van der Meersch, procureur général; Cass. 26 mai 1995, RG C.93.0277.N, Pas. 1995, n° 256.

REQUETE CIVILE - Recevabilité - Art. 1132 et 1133 Code judiciaire

Lorsque le requérant a fait preuve de négligence en s'abstenant d'accomplir des démarches qui lui auraient permis de produire aux débats, lors de l'instruction de la demande originaire, les éléments sur lesquels il fonde sa requête, celle-ci est irrecevable.

REQUETE CIVILE - Recevabilité - Conditions - Négligence du requérant - Art. 1132 et 1133 Code judiciaire

C.16.0147.F

22 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.7](#)

AC nr. ...

De eerste periodieke evaluatie van een magistraat veronderstelt dat deze zijn functie heeft uitgeoefend gedurende een jaar na zijn eedaflegging (1). (1) Zie Cass. 6 september 2007, AR C.06.0345.N, AC 2007, nr. 388.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Allerlei - Beroepsmagistraat - Benoeming - Eerste periodieke evaluatie - Tijdstip

- Artt. 259novies, § 1, eerste, derde en vierde lid, en 259decies, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

De eerste periodieke evaluatie van een magistraat veronderstelt dat deze zijn functie heeft uitgeoefend gedurende een jaar na zijn eedaflegging (1). (1) Zie Cass. 6 september 2007, AR C.06.0345.N, AC 2007, nr. 388.

MACHTSOVERSCHRIJDING - Beroepsmagistraat - Benoeming - Eerste periodieke evaluatie - Tijdstip

- Artt. 259novies, § 1, eerste, derde en vierde lid, en 259decies, § 1,

La première évaluation périodique d'un magistrat suppose que celui-ci ait exercé sa fonction durant un an après sa prestation de serment (1). (1) Voir Cass. 6 septembre 2007, RG C.06.0345.N, Pas. 2007, n° 388.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Divers - Magistrat professionnel - Nomination - Première évaluation périodique - Moment

- Art. 259novies, § 1er, al. 1er, 3 et 4, 259decies, § 1er, al. 1er Code judiciaire

La première évaluation périodique d'un magistrat suppose que celui-ci ait exercé sa fonction durant un an après sa prestation de serment (1). (1) Voir Cass. 6 septembre 2007, RG C.06.0345.N, Pas. 2007, n° 388.

EXCES DE POUVOIR - Magistrat professionnel - Nomination - Première évaluation périodique - Moment

- Art. 259novies, § 1er, al. 1er, 3 et 4, 259decies, § 1er, al. 1er Code

C.16.0151.F

20 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171020.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats van de huurder - Huurovereenkomst voor de duur van één jaar - Overeenkomst met een beding tot verlenging voor dezelfde duur

De partijen bij een huurovereenkomst van korte duur kunnen in de aanvankelijke overeenkomst de verlenging ervan overeenkomen zodat de huurovereenkomst automatisch wordt verlengd indien vóór de vervaldag geen geldige opzegging wordt betekend (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats van de huurder - Huurovereenkomst voor de duur van één jaar - Overeenkomst met een beding tot verlenging voor dezelfde duur

- Art. 3, § 1, eerste, tweede en derde lid, §§ 2, 3, 4 en 5, § 6, eerste, tweede, derde, vierde en vijfde lid Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

Conclusions de l'avocat général Werquin.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Résidence principale du preneur - Contrat de bail d'une durée d'un an - Contrat comportant une clause de prorogation pour la même durée

Les parties à un bail de courte durée peuvent convenir de sa prorogation dans le contrat initial, de sorte que le bail soit automatiquement prorogé à défaut de congé valablement notifié avant l'échéance (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Résidence principale du preneur - Contrat de bail d'une durée d'un an - Contrat comportant une clause de prorogation pour la même durée

- Art. 3, § 1er, al. 1er, 2 et 3, § 2, 3, 4 et 5, § 6, al. 1er, 2, 3, 4 et 5 L. du 20 février 1991 modifiant et complétant les dispositions du Code civil relatives aux baux à loyer

C.16.0153.F

16 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Hypotheken - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats

Uit de artikelen 83, derde lid, Hypotheekwet en 1582, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de betekening van de aanmaning aan de ingeschreven schuldeisers, aan degenen die een bevel hebben doen overschrijven en aan de schuldenaar ten minste een maand vóór de verkoop, om inzage te nemen van de verkoopsvoorwaarden en aanwezig te zijn bij de toewijzing van het door voornoemd artikel 1582, derde lid, bedoelde pand rechtsgeldig kan plaatsvinden op de woonplaats die de inschrijver in de akte van hypothecaire inschrijving heeft gekozen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing -

Conclusions de l'avocat général Genicot.

SAISIE - Saisie exécution - Saisie immobilière - Inscription hypothécaire - Créancier - Prise de communication du cahier des charges et de l'adjudication - Sommation - Signification - Domicile élu

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Hypothèques - Saisie-exécution - Saisie immobilière - Inscription hypothécaire - Créancier - Prise de communication du cahier des charges et de l'adjudication - Sommation - Signification - Domicile élu

Il suit des articles 83, alinéa 3, de la loi hypothécaire et 1582, alinéa 3, du Code judiciaire, que la signification de la sommation aux créanciers inscrits, à ceux qui ont fait transcrire un commandement et au débiteur un mois au moins avant la vente, de prendre communication du cahier des charges et d'assister à l'adjudication de l'immeuble visée à l'article 1582, alinéa 3 précité, peut avoir lieu valablement au domicile élu par l'inscrivant dans l'acte d'inscription hypothécaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

SAISIE - Saisie exécution - Saisie immobilière - Inscription hypothécaire - Créancier - Prise de communication du cahier des charges et de l'adjudication - Sommation - Signification - Domicile

Aanmaning - Betekening - Gekozen woonplaats
VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Hypotheken - Gedwongen
tenuitvoerlegging - Beslag op onroerend goed - Hypothecaire
inschrijving - Schuldeiser - Wijze van mededeling van de
verkoopsvoorwaarden en van de toewijzing - Aanmaning -
Betekening - Gekozen woonplaats

élu
PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Hypothèques - Saisie-exécution -
Saisie immobilière - Inscription hypothécaire - Créancier - Prise de
communication du cahier des charges et de l'adjudication -
Sommaton - Signification - Domicile élu

C.16.0177.N

3 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.2](#)

AC nr. ...

Artikel IV.1., §1, WER wordt niet geschonden doordat
vrije beroepsbeoefenaren zoals advocaten of de OVB
door middel van zelfregulering bepaalde ethische
regels vastleggen indien deze regels evenredig blijven
met het nagestreefde en door de nationale openbare
overheid opgelegde doel; voor de goede uitoefening
van het beroep van advocaat is het van wezenlijk
belang dat de cliënt in volledige onafhankelijkheid en in
zijn belang wordt verdedigd, dat de advocaat elk risico
van belangenconflict vermijdt en een strikt
beroepsgeheim in acht neemt (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Uitoefening van het beroep - Belang
- Art. IV.1., § 1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

ECONOMIE - Wetboek Economisch Recht - Mededinging -
Beperking
- Art. IV.1., § 1 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

L'article IV.1, § 1er, du Code de droit économique n'est
pas violé dès lors que ceux qui exercent une profession
libérale comme les avocats ou l'Orde van Vlaamse
balies fixent certaines règles éthiques en
s'autoréglant, si ces règles demeurent proportionnées
au but poursuivi et imposé par l'autorité publique
nationale; il est essentiel au bon exercice de la
profession d'avocat que le client soit défendu en toute
indépendance et dans son propre intérêt, que l'avocat
évite tout conflit d'intérêts et respecte strictement le
secret professionnel (1). (1) Voir les concl. du MP
publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Exercice de la profession - Intérêt
- Art. IV.1., § 1er Code de droit économique

ECONOMIE - Code de droit économique - Concurrence - Limite
- Art. IV.1., § 1er Code de droit économique

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

ADVOCAAT - Werkzaamheden in het kader van detachering -
Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Door de wetgever
aan de Orde van Vlaamse balies verleende
bevoegdheidsdelegatie - Draagwijdte

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

AVOCAT - Activités dans le cadre d'un détachement - Règlement
de l'Orde van Vlaamse balies - Délégation de compétence conférée
par le législateur à l'Orde van Vlaamse balies - Portée

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

ADVOCAAT - Regels die de uitoefening van het beroep regelen -
Openbare orde
ADVOCAAT - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse
balies - Verenigbaarheid met het beroep van advocaat in functie
van de onafhankelijkheid - Aan de Orde van Vlaamse balies door
de wetgever toevertrouwde opdracht
ADVOCAAT - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse
balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk
regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

AVOCAT - Règles régissant l'exercice de la profession - Ordre public
AVOCAT - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse
balies - Compatibilité avec la profession d'avocat en fonction de la
garantie de l'indépendance - Mission conférée par le législateur à
l'Orde van Vlaamse balies
AVOCAT - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse
balies - Exclusion des avocats stagiaires - Règles constitutionnelles
relatives à l'égalité et à la non-discrimination

ADVOCAAT - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse
balies - Onderdanen van Lid-Staten van de Europese Unie - Regels
die in België op het beroep van toepassing zijn

ADVOCAAT - Uitoefening van het beroep - Belang

ECONOMIE - Wetboek Economisch Recht - Vrije uitoefening van
economische activiteiten - Beperking

ECONOMIE - Wetboek Economisch Recht - Mededinging -
Beperking

GRONDWET - Art. 11 - Advocaat - Detachering - Reglement van
de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-
stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-
discriminatie

AVOCAT - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse
balies - Ressortissants des Etats membres de l'Union européenne -
Règles applicables à la profession en Belgique

AVOCAT - Exercice de la profession - Intérêt

ECONOMIE - Code de droit économique - Liberté d'exercer des
activités économiques - Limite

ECONOMIE - Code de droit économique - Concurrence - Limite

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 -
Avocat - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies -
Exclusion des avocats stagiaires - Règles constitutionnelles
relatives à l'égalité et à la non-discrimination

GRONDWET - Art. 10 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

De grondwettelijke regels van de gelijkheid en niet-discriminatie houden in dat eenieder die zich in dezelfde toestand bevindt, op dezelfde wijze moet worden behandeld, maar sluiten niet uit dat een verschil in behandeling tussen bepaalde categorieën van personen wordt ingesteld, voor zover dat verschil op een objectief criterium berust en het redelijk verantwoord is; het bestaan van dergelijke verantwoording moet worden beoordeeld in functie van het doel en de gevolgen van de genomen maatregel; het gelijkheidsbeginsel is ook miskend wanneer vaststaat dat tussen de aangewende middelen en het beoogde doel geen redelijk verband van evenredigheid bestaat (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 10 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 11 - Advocaat - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Uitsluiting van de advocaten-stagiairs - Grondwettelijk regels van de gelijkheid en niet-discriminatie

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Door de detachering van advocaten te reglementeren, op de wijze zoals in het bestreden reglement, heeft de OVB, die dient te oordelen of en in hoeverre die activiteit verenigbaar is met het beroep van advocaat in functie van de onafhankelijkheid van de advocaat, de opdracht uitgeoefend die haar is toevertrouwd door de wetgever om te waken over de beroepsbelangen van de balies (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Verenigbaarheid met het beroep van advocaat in functie van de onafhankelijkheid - Aan de Orde van Vlaamse balies door de wetgever toevertrouwde opdracht

- Art. 437, eerste lid, 4°, en tweede lid *Gerechtelijk Wetboek*

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Avocat - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Exclusion des avocats stagiaires - Règles constitutionnelles relatives à l'égalité et à la non-discrimination

Les règles constitutionnelles d'égalité et de non-discrimination impliquent que quiconque se trouvant dans une situation identique doit être traité de manière identique, mais n'exclut pas qu'une différence de traitement entre certaines catégories de personnes soit instituée, pour autant que cette différence soit fondée sur un critère objectif et soit raisonnablement justifiée; l'existence d'une telle justification doit être appréciée en fonction du but et des conséquences de la mesure prise; le principe d'égalité est aussi violé lorsqu'il est établi qu'il n'existe pas de lien raisonnable de proportionnalité entre les moyens utilisés et le but poursuivi (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Exclusion des avocats stagiaires - Règles constitutionnelles relatives à l'égalité et à la non-discrimination

- Art. 10 et 11 Constitution 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Avocat - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Exclusion des avocats stagiaires - Règles constitutionnelles relatives à l'égalité et à la non-discrimination

- Art. 10 et 11 Constitution 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Avocat - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Exclusion des avocats stagiaires - Règles constitutionnelles relatives à l'égalité et à la non-discrimination

- Art. 10 et 11 Constitution 1994

En règlementant le détachement des avocats, comme le fait le règlement attaqué, l'Orde van Vlaamse balies, qui est tenu de décider si et dans quelle mesure cette activité est compatible avec la profession d'avocat en fonction de l'indépendance de ce dernier, se voit attribuer la mission qui lui est conférée par le législateur de veiller aux intérêts professionnels des barreaux (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Compatibilité avec la profession d'avocat en fonction de la garantie de l'indépendance - Mission conférée par le législateur à l'Orde van Vlaamse balies

- Art. 437, al. 1er, 4°, et al. 2 *Code judiciaire*

Onderdanen van Lid-Staten van de Europese Unie, die gerechtigd zijn in België de titel van advocaat te voeren of het beroep van advocaat uit te oefenen, zijn onderworpen aan de regels, van welke oorsprong ook, die in België op het beroep van toepassing zijn, en dus ook aan het bestreden reglement (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Onderdanen van Lid-Staten van de Europese Unie - Regels die in België op het beroep van toepassing zijn

- Artt. 477bis, § 1, eerste lid, 477ter, § 1, eerste lid, en § 2, en 477quinquies, § 1, eerste lid, en § 2, 1° *Gerechtelijk Wetboek*

Uit de bepalingen van artikel II.3 en II.4 WER volgt dat de vrije uitoefening van enige economische activiteit onder meer kan worden beperkt door wetten die de openbare orde betreffen; de regels die de uitoefening van het beroep van advocaat regelen, in het bijzonder met betrekking tot de onafhankelijkheid van de advocaat en de vertrouwelijkheid van de contacten tussen advocaten onderling en tussen advocaten en hun cliënt, zijn van openbare orde (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Regels die de uitoefening van het beroep regelen - Openbare orde

- Artt. II.3 en II.4 *Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht*

ECONOMIE - Wetboek Economisch Recht - Vrije uitoefening van economische activiteiten - Beperking

- Artt. II.3 en II.4 *Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht*

Uit de ruime autonomie die de wetgever aan de communautaire beroepsgroepen van de advocaten heeft gegeven tot het regelen van hun beroep in functie van de specifieke aard van hun werkzaamheden volgt dat hij aan de Ordes de bevoegdheid heeft gegeven om de werkzaamheden van advocaten in het kader van detachering te reglementeren ter vrijwaring van de onafhankelijkheid van de gedetacheerde advocaten, de uitsluiting van verwarring nopens de onafhankelijkheid van de advocaat in geval van detachering, de vertrouwelijkheid van de contacten tussen advocaten en hun cliënt, en het toezicht op de modaliteiten van die detachering door de stafhouder, alsook om die detachering die niet beantwoordt aan voormelde waarborgen van onafhankelijkheid en vertrouwelijkheid onverenigbaar te verklaren met het beroep van advocaat (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Werkzaamheden in het kader van detachering - Reglement van de Orde van Vlaamse balies - Door de wetgever aan de Orde van Vlaamse balies verleende bevoegdheidsdelegatie - Draagwijdte

- Artt. 495, eerste en tweede lid, 496, eerste en tweede lid, en 498 *Gerechtelijk Wetboek*

3/12/2019

Les ressortissants des Etats membres de l'Union européenne, qui ont le droit de faire usage du titre d'avocat ou d'exercer la profession d'avocat en Belgique, sont soumis aux règles, de quelque origine que ce soit, qui s'appliquent à la profession en Belgique, et donc aussi audit règlement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Ressortissants des Etats membres de l'Union européenne - Règles applicables à la profession en Belgique

- Art. 477bis, § 1er, al. 1er, 477ter, § 1er, al. 1er, et § 2, et 477quinquies, § 1er, al. 1er, et § 2, 1° *Code judiciaire*

Il ressort des dispositions des articles 11.3 et 11.4 du Code de droit économique que la liberté d'exercer une activité économique peut être limitée, notamment par des lois qui intéressent l'ordre public; les règles régissant l'exercice de la profession d'avocat, notamment celles concernant l'indépendance de l'avocat et la confidentialité des contacts entre les avocats et entre les avocats et leur client, intéressent l'ordre public (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Règles régissant l'exercice de la profession - Ordre public

- Art. II.3 et II.4 *Code de droit économique*

ECONOMIE - Code de droit économique - Liberté d'exercer des activités économiques - Limite

- Art. II.3 et II.4 *Code de droit économique*

Il résulte de la large autonomie conférée par le législateur aux groupes professionnels communautaires des avocats afin de régler leur profession en fonction de la nature spécifique de leurs activités qu'il a conféré aux ordres la compétence de réglementer les activités des avocats dans le cadre du détachement afin de garantir l'indépendance des avocats détachés, d'exclure la confusion quant à l'indépendance des avocats en cas de détachement, la confidentialité des contacts entre les avocats et entre les avocats et leurs clients, et le contrôle exercé par le bâtonnier sur les modalités de ce détachement ainsi que pour déclarer incompatible avec la profession d'avocat le détachement qui ne satisfait pas auxdites garanties d'indépendance et de confidentialité (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Activités dans le cadre d'un détachement - Règlement de l'Orde van Vlaamse balies - Délégation de compétence conférée par le législateur à l'Orde van Vlaamse balies - Portée

- Art. 495, al. 1er et 2, 496, al. 1er et 2, et 498 *Code judiciaire*

P. 72/691

Het vakantiegeld is aan de werknemer verschuldigd voor vakantiedagen; de werkgever uit de openbare sector die dat vakantiegeld betaalt, ontvangt geen arbeidsprestaties als tegenprestatie; aangezien het aan een derde te wijten ongeval niet de reden is waarom de werkgever die arbeidsprestaties derft, vormt de betaling van het vakantiegeld geen vergoedbare schade (1). (1) In het arbeidsovereenkomstenrecht wordt vakantiegeld niet beschouwd als de tegenprestatie van de arbeid die ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst wordt verricht: het is geen 'loon' in de gebruikelijke zin van 'tegenprestatie van arbeid die ter uitvoering van de overeenkomst wordt verricht' (concl. AG Lenaerts, voor Cass. 20 april 1977, J.T.T. 1977, p.180). Het vormt een 'voordeel dat is verworven krachtens de arbeidsovereenkomst' dat in aanmerking wordt genomen bij de bepaling van het loon in de ruimere betekenis van artikel 39, tweede lid, van de wet van 3 jui 1978 ('De opzeggingsvergoeding behelst niet alleen het lopende loon, maar ook de voordelen verworven krachtens de overeenkomst') of van het vroegere artikel 67, § 2, eerste lid, van die wet ('Het loon omvat, benevens de wedde, alle krachtens de arbeidsovereenkomst verworven voordelen'; Cass. 17 februari 1992, AC 1991-92, nr. 315; zie ook concl. AG Lenaerts voor Cass. 25 april 1988, AC 1987-1988, nr. 513; Cass. 10 november 1986, AC 1986-87, nr. 152; Cass. 28 april 1986, AC 1986-87, nr. 526; Cass. 10 mei 1982 AC 1981-82, nr. 532; Cass. ver. kam. 2 februari 1981, AC 1980-81, nr. 326; Cass. 19 maart 1985, Bull. en Pas. 1985, I, 736; Cass. 22 mei 1974, AC 1974, 1057; Cass. 4 december 1974, AC 1975, 402; Cass. 23 maart 1953, AC 1953, 495). Vakantiegeld is weliswaar verschuldigd naar rata van de ter uitvoering van de arbeidsovereenkomst verrichte arbeid. Aangezien het echter overeenstemt met de dagen waarop de arbeid niet wordt verricht, vormt het geen tegenprestatie van die arbeid.

Le pécule de vacances est dû à l'agent pour des jours de vacances; l'employeur public qui paie ce pécule ne reçoit pas de prestations de travail en contrepartie; dès lors que ce n'est pas l'accident imputable à un tiers qui le prive de ces prestations, le paiement du pécule de vacances ne constitue pas un dommage réparable (1). (1) Dans le droit du contrat de travail, le pécule de vacances n'est pas considéré comme la contrepartie du travail fourni en exécution du contrat de travail : il ne constitue pas de la 'rémunération' au sens usuel de 'contrepartie du travail fourni en exécution du contrat' (concl. av. gén. Lenaerts, avant Cass. 20 avril 1977, J.T.T. 1977, p.180). Il constitue un 'avantage acquis en vertu du contrat de travail' pris en considération lors de la détermination de la rémunération au sens plus large de l'article 39, aliéna 2, de la loi du 3 juillet 1978 ('L'indemnité de congé comprend non seulement la rémunération en cours, mais aussi les avantages acquis en vertu du contrat') ou de l'ancien article 67, § 2, aliéna 1er, de cette loi ('La rémunération comprend, outre le traitement, tous les avantages acquis en vertu du contrat de travail'; Cass. 17 février 1992, Pas. 1992, n° 315; voir aussi concl. av. gén. Lenaerts avant Cass. 25 avril 1988, A.C. 1987-1988, n° 513; Cass. 10 novembre 1986, Pas. 1987, n° 152; Cass. 28 avril 1986, Pas. 1986, n° 526; Cass. 10 mai 1982 (Bull. et Pas. 1981, I, 1035); Cass. ch. réun. 2 février 1981 (Bull. et Pas. 1981, I, 598); Cass. 19 mars 1985 (Bull. et Pas. 1985, I, 736); Cass. 22 mai 1974 (Bull. et Pas. 1974, I, 987); Cass. 4 décembre 1974 (Bull. et Pas. 1975, I, 371); Cass. 23 mars 1953 (Bull. et Pas. 1953, I, 560). Les pécules de vacances sont certes dus au prorata du travail fourni en exécution du contrat de travail. Mais, puisqu'ils correspondent à des journées où le travail n'est pas exécuté, ils ne sont pas la contrepartie de ce travail.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Openbare overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Voorwaarden - Vakantiegeld

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek
JAARLIJKSE VAKANTIE - Vakantiegeld
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération - Pas de prestations de travail - Indemnisation - Conditions - Pécule de vacances

- Art. 1382 et 1383 Code civil
VACANCES ANNUELLES - Pécules de vacances
- Art. 1382 et 1383 Code civil

De werkgever uit de openbare sector die, krachtens zijn wettelijke of reglementaire verplichtingen, aan zijn personeelslid een loon moet betalen zonder als tegenprestatie arbeidsprestaties te ontvangen, heeft recht op een vergoeding in zoverre hij aldus schade lijdt (1). (1) Cass 8 september 2016, AR C.15.0523.F, AC 2016 nr. ***.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Openbare overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Noot van advocaat-generaal Werquin.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Openbare overheid - Werkgever - Wettelijke of reglementaire verplichtingen - Betaling van een loon - Geen arbeidsprestaties - Vergoeding - Voorwaarden - Vakantiegeld

Noot van advocaat-generaal Werquin.

JAARLIJKSE VAKANTIE - Vakantiegeld

L'employeur public qui, en vertu de ses obligations légales ou réglementaires, est tenu de verser une rémunération à son agent sans recevoir de prestations de travail en contrepartie a droit à une indemnité dans la mesure où il subit ainsi un dommage (1). (1) Cass. 8 septembre 2016, RG C.15.0523.F, Pas. 2016, n°...

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération - Pas de prestations de travail - Indemnisation
- Art. 1382 et 1383 Code civil

Note de l'avocat général Werquin.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Pouvoirs publics - Employeur - Obligations légales ou réglementaires - Paiement d'une rémunération - Pas de prestations de travail - Indemnisation - Conditions - Pécule de vacances

Note de l'avocat général Werquin.

VACANCES ANNUELLES - Pécules de vacances

C.16.0180.F

9 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170309.8](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter, na de opzegging van de verhuurder voor persoonlijke gebruik te hebben bekrachtigd, de huurder uitstel verleent voor de teruggave van het goed, zelfs als dat uitstel wordt verleend als vergoeding voor een door de verhuurder gepleegd rechtsmisbruik, gaat de termijn van een jaar waarbinnen het goed moet worden betrokken, in bij het verstrijken van de door de verhuurder gedane opzegging en niet bij teruggave van het goed (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR C.08.0157.F, AC 2009, nr. 231.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Opzegging - Uitstel
- Art. 3, § 2, eerste lid Wet houdende wijziging van de bepalingen van het Burgerlijk wetboek inzake huishuur

- Art. 1244, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de opzegging door de verhuurder op regelmatige wijze is gedaan, heeft het uitstel dat de rechter voor de teruggave van het goed verleent enkel tot gevolg dat de uitzetting van de huurder wordt geschorst maar niet dat de huurovereenkomst op enigerlei wijze wordt verlengd (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR C.08.0157.F, AC 2009, nr. 231.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Regelmatige opzegging - Uitstel
- Art. 1244, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Lorsque, après avoir validé le congé pour occupation personnelle donnée par le bailleur, le juge accorde au preneur un délai de grâce pour la restitution des lieux, ce délai de grâce fût-il accordé en réparation d'un abus de droit commis par le bailleur, le délai d'une année dans lequel les lieux doivent être occupés prend cours à l'expiration du préavis donné par le bailleur et non lors de la restitution des lieux (1). (1) Cass. 2 avril 2009, RG C.08.0157.F, Pas. 2009, n° 231

LOUAGE DE CHOSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Congé - Délai de grâce
- Art. 3, § 2, al. 1er L. du 20 février 1991 modifiant et complétant les dispositions du Code civil relatives aux baux à loyer

- Art. 1244, al. 2 Code civil

Lorsqu'un congé a été régulièrement donné par le bailleur, le délai de grâce accordé pour la restitution des lieux a pour seul effet de faire surseoir à l'expulsion du preneur et n'entraîne aucune prorogation du bail (1). (1) Cass. 2 avril 2009, RG C.08.0157.F, Pas. 2009, n° 231.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a loyer - Fin (congé. prolongation. etc) - Congé régulier - Délai de grâce
- Art. 1244, al. 2 Code civil

Alleen datgene wat de strafrechter zeker en noodzakelijkerwijs heeft geoordeeld m.b.t. het bestaan van de aan de beklaagde ten laste gelegde feiten, met inachtneming van de gronden waarop de strafrechtelijke beslissing noodzakelijkerwijs steunt, heeft gezag van gewijsde in strafzaken (1). (1) Zie Cass. 7 december 2009, AR C.08.0516.F, AC 2009, nr. 722.

RECHTERLIJK GEWIJSD - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Voorwerp - Aanhangigmaking van de feiten onder een oorspronkelijke kwalificatie - Beslissing van de rechter dat hij niet van de feiten heeft kennisgenomen onder een andere kwalificatie

L'autorité de la chose jugée en matière répressive ne s'attache qu'à ce qui a été certainement et nécessairement jugé par le juge pénal concernant l'existence des faits mis à charge du prévenu, en prenant en considération les motifs qui sont le soutien nécessaire de la décision répressive (1). (1) Voir Cass. 7 décembre 2009, RG C.08.0516.F, Pas. 2009, n° 722.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Objet - Saisine des faits sous une qualification originaire - Décision du juge qu'il n'est pas saisi des faits sous une autre qualification

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Contractuele fout - Vordering tot vergoeding van schade - Aanvang - Voorwaarden - Vaststaande schade

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Handelshuur - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Begrip - Aanvang - Tijdstip van aanvang

De verjaring, die een verweermiddel tegen een laattijdige vordering is, vangt in de regel aan op het tijdstip waarop de vordering ontstaat, namelijk wanneer de verplichting die ze bestraft moet worden uitgevoerd; ze kan niet aanvangen voordat die vordering is ontstaan (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VERJARING - Burgerlijke zaken - Algemeen - Begrip - Aanvang - Tijdstip van aanvang

Conclusions de l'avocat général Genicot.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé, renouvellement, etc) - Demande de renouvellement par le preneur - Obligation impérative en faveur de bailleur - Clause qui en dispense - Nullité relative - Conséquence - Dommage pour le preneur - Naissance du dommage - Attitude du bailleur - Dommage certain - Moment

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Contrat - Faute contractuelle - Action en paiement de dommages et intérêts - Point de départ - Conditions - Dommage certain

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Bail commercial - Demande de renouvellement par le preneur - Obligation impérative en faveur de bailleur - Clause qui en dispense - Nullité relative - Conséquence - Dommage pour le preneur - Naissance du dommage - Attitude du bailleur - Dommage certain - Moment

PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Notion - Prise de cours - Point de départ

La prescription, qui est une défense opposée à une action tardive, prend cours en règle au moment de la naissance de l'action, c'est-à-dire lorsque l'obligation qu'elle sanctionne doit être exécutée; elle ne peut prendre cours avant que cette action soit née (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Généralités - Notion - Prise de cours - Point de départ

De vordering tot schadevergoeding voor het herstel van een contractuele fout verjaart bijgevolg niet voordat de voorwaarden van die vordering zijn vervuld, wat impliceert dat niet alleen de fout maar ook de schade bestaat; die schade moet een zeker karakter vertonen, in die zin dat het bestaan ervan niet hypothetisch mag zijn (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Overeenkomst - Contractuele fout - Vordering tot vergoeding van schade - Aanvang - Voorwaarden - Vaststaande schade

De huurder moet de huurhernieuwing aan de verhuurder vragen; die bepaling is dwingend ten voordele van de verhuurder, de "beschermd persoon", zodat het beding dat de huurder ontslaat van de verplichting de huurhernieuwing te vragen, enkel door een relatieve nietigheid is aangetast; daaruit volgt dat de verhuurder die nietigheid kan aanvoeren, deze kan verzaken of ze kan bevestigen; zolang de verhuurder zich niet op die nietigheid heeft beroepen, is de schade voor de huurder hypothetisch (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Handelshuur - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

L'action en paiement de dommages et intérêts en réparation d'une faute contractuelle ne se prescrit dès lors pas avant que les conditions de cette action soient réunies, ce qui implique que non seulement la faute mais également le dommage existent; ce dommage doit présenter un caractère certain, en ce sens que son existence ne doit pas être hypothétique (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Contrat - Faute contractuelle - Action en paiement de dommages et intérêts - Point de départ - Conditions - Dommage certain

Le preneur est tenu de demander le renouvellement du bail au bailleur; cette disposition est impérative en faveur du bailleur, personne protégée, de sorte que la clause qui dispense le preneur de demander le renouvellement du bail n'est entachée que d'une nullité relative; il s'ensuit que le bailleur peut soit invoquer cette nullité, soit y renoncer ou la confirmer; aussi longtemps que le bailleur ne s'est pas prévalu de cette nullité, le dommage en résultant pour le preneur est hypothétique (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Bail commercial - Demande de renouvellement par le preneur - Obligation impérative en faveur de bailleur - Clause qui en dispense - Nullité relative - Conséquence - Dommage pour le preneur - Naissance du dommage - Attitude du bailleur - Dommage certain - Moment

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé, renouvellement, etc) - Demande de renouvellement par le preneur - Obligation impérative en faveur de bailleur - Clause qui en dispense - Nullité relative - Conséquence - Dommage pour le preneur - Naissance du dommage - Attitude du bailleur - Dommage certain - Moment

C.16.0195.N

17 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.3](#)

AC nr. ...

Bij de beoordeling van het bestaan van een handelszaak dient de rechter te onderzoeken of de aanwezige elementen het mogelijk maken een eigen cliënteel aan te trekken en te behouden (1). (1) Zie concl. OM.

HANDELSZAAK - Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria
- Artt. 1399, eerste lid, 1400, 5°, en 1405, 4° Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Vermogens - Samenstelling - Handelszaak - Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria
- Artt. 1399, eerste lid, 1400, 5°, en 1405, 4° Burgerlijk Wetboek

Lors de l'appréciation de l'existence d'un fonds de commerce le juge est tenu d'examiner si les éléments en présence permettent d'attirer et de conserver une clientèle propre (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FONDS DE COMMERCE - Existence - Appréciation par le juge - Critères
- Art. 1399, al. 1er, 1400, 5°, et 1405, 4° Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Patrimoines - Composition - Fonds de commerce - Existence - Appréciation par le juge - Critères
- Art. 1399, al. 1er, 1400, 5°, et 1405, 4° Code civil

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

HANDELSZAAK - Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Wettelijk stelsel - Vermogens - Samenstelling - Handelszaak - Bestaan - Beoordeling door de rechter - Criteria

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

FONDS DE COMMERCE - Existence - Appréciation par le juge - Critères

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime legal - Patrimoines - Composition - Fonds de commerce - Existence - Appréciation par le juge - Critères

C.16.0196.F

4 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.1](#)

AC nr. ...

Het middel dat het arrest verwijt de bewijswaarde te miskennen van de authentieke akte van overdracht die is opgemaakt door de notaris, houdt geen verband met artikel 19, Wet Notarisambt, dat betrekking heeft op de uitvoerbare kracht ervan; het is derhalve niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Authentieke akte - Notariële akte - Bewijswaarde - Verbindende kracht - Onderscheid - Wettelijke bepalingen die geen verband houden met de grief - Gevolg - Ontvankelijkheid

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 19 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

Le moyen qui fait grief à l'arrêt de méconnaître la force probante de l'acte authentique de cession établi par le notaire, est étranger à l'article 19 de la loi du 25 Ventôse an XI contenant l'organisation du notariat, qui a trait à sa force exécutoire; il est partant irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Acte authentique - Acte notarié - Force probante - Force obligatoire - Distinction - Dispositions légales étrangères au grief - Conséquence - Recevabilité

- Art. 1080 Code judiciaire

- Art. 19 L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

De vermelding van het huwelijksvermogensstelsel bij de identificatie van de gehuwde personen die voorkomen in een authentieke akte die de overdracht van de onverdeelde rechten aan een derde vaststelt, mist de bewijswaarde die artikel 1319 Burgerlijk Wetboek verleent aan de authentieke akte voor de overeenkomst die erin is vervat; ze houdt evenmin rechtstreeks verband met de beschikking in de zin van artikel 1320 van dat wetboek.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Geschriften - Bewijswaarde - Authentieke akte - Notariële akte - Draagwijdte

- Artt. 1319 en 1320 Burgerlijk Wetboek

L'énonciation, dans l'identification de personnes mariées qui comparaissent à un acte authentique constatant la cession de droits indivis à un tiers, de leur régime matrimonial, est dépourvue de la force probante que l'article 1319 du Code civil attribue à l'acte authentique pour la convention qu'il renferme; elle n'a pas davantage un rapport direct à la disposition au sens de l'article 1320 de ce code.

PREUVE - Matière civile - Preuve littérale - Valeur probante - Acte authentique - Acte notarié - Portée

- Art. 1319 et 1320 Code civil

C.16.0198.F

27 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Eindvonnissen - Nieuw middel

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Eindvonnissen - Nieuw middel

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Question litigieuse - Jugement définitif - Moyen nouveau

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Question litigieuse - Jugement définitif - Moyen nouveau

Artikel 19, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek laat niet toe dat in eenzelfde zaak en onder dezelfde partijen opnieuw uitspraak kan worden gedaan over een geschilpunt dat door een niet beroepen eindbeslissing reeds is beslecht, zelfs als nieuwe middelen zijn opgeworpen; daaruit volgt dat nieuwe middelen niet kunnen worden aangevoerd tot staving van een definitief beslechte betwisting (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Eindvonnis - Nieuw middel - Geschilpunt

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Geschilpunt - Eindvonnis - Nieuw middel

L'article 19, alinéa 1er, du Code judiciaire exclut qu'il puisse, dans la même cause et entre les mêmes parties, être statué à nouveau sur une question litigieuse qu'une décision définitive non frappée d'appel a déjà tranchée, même si de nouveaux moyens sont soulevés; il s'en suit que de nouveaux moyens ne peuvent être invoqués à l'appui d'une contestation qui a fait l'objet d'une décision définitive (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement définitif - Moyen nouveau - Question litigieuse

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Question litigieuse - Jugement définitif - Moyen nouveau

C.16.0199.N

31 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170331.4](#)

AC nr. ...

Aangezien de wetgever met het voorschrift dat een van de wettelijke duur van de huurhernieuwing afwijkend akkoord moet blijken uit een authentieke akte of een voor de rechter afgelegde verklaring, de bescherming van de huurder heeft beoogd, geldt dit voorschrift bijgevolg slechts om de duur van een hernieuwde handelshuur op minder dan negen jaar te bepalen (1). (1) Zie concl. OM.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Van de wettelijke duur afwijkend akkoord - Vorm - Toepassingsgebied - Hernieuwing voor meer dan negen jaar

- Art. 13, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Duur - Meer dan negen jaar - Akkoord - Vorm

- Art. 13, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

Dès lors qu'en prévoyant qu'un accord dérogeant à la durée légale du renouvellement du bail doit ressortir d'un acte authentique ou d'une déclaration faite devant le juge, le législateur a visé la protection du preneur, cette prescription ne vaut que pour fixer la durée d'un bail commercial renouvelé à moins de neuf ans (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement du bail - Accord dérogeant à la durée légale - Forme - Champ d'application - Renouvellement pour plus de neuf ans

- Art. 13, al. 1er L. du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux, en vue de la protection du fonds de commerce

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement du bail - Durée - Plus de neuf ans - Accord - Forme

- Art. 13, al. 1er L. du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux, en vue de la protection du fonds de commerce

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Duur - Meer dan negen jaar - Akkoord - Vorm

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhernieuwing, enz.) - Huurhernieuwing - Van de wettelijke duur afwijkend akkoord - Vorm - Toepassingsgebied - Hernieuwing voor meer dan negen jaar

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement du bail - Durée - Plus de neuf ans - Accord - Forme

LOUAGE DE CHOSES - Bail commercial - Fin (congé. renouvellement. etc) - Renouvellement du bail - Accord dérogeant à la durée légale - Forme - Champ d'application - Renouvellement pour plus de neuf ans

C.16.0214.N

12 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.1](#)

AC nr. ...

De beslissing over de betwisting of de Belgische dan wel de buitenlandse rechter rechtsmacht heeft om over het geschil te oordelen, is geen beslissing over de bevoegdheid van de Belgische rechter; de wetsbepaling die voorziet dat tegen een beslissing inzake bevoegdheid slechts hoger beroep kan worden ingesteld samen met het hoger beroep tegen een eindvonnis is bijgevolg niet van toepassing op deze beslissing.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Rechtsmacht - Belgische of buitenlandse rechter - Beslissing - Aard - Gevolg - Appellabiliteit

- Artt. 556, eerste lid, en 1050, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

La décision sur la question de savoir si le juge belge ou le juge étranger est compétent pour connaître du litige ne constitue pas une décision sur la compétence du juge belge; la disposition légale qui prévoit qu'un appel ne peut être formé contre la décision rendue sur la compétence qu'avec l'appel dirigé contre un jugement définitif ne s'applique dès lors pas à cette décision.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Pouvoir de juridiction - Juge belge ou étranger - Décision - Nature - Conséquence - Susceptible de faire l'objet d'un appel

- Artt. 556, al. 1er, et 1050, al. 1er et 2 Code judiciaire

C.16.0217.N

9 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170109.2](#)

AC nr. ...

Een tegensprekelijke procedure verliest haar aard niet omdat de rechtbank verklaart dat het om een procedure op eenzijdig verzoekschrift gaat; wanneer een vordering in het kader van een tegensprekelijke procedure wordt gewijzigd in een vordering die ook bij eenzijdig verzoekschrift kon worden ingesteld, behoudt de procedure haar tegensprekelijk karakter; de omstandigheid dat van het vonnis kennis wordt gegeven op grond van artikel 1030 Gerechtelijk Wetboek doet hieraan geen afbreuk en heeft niet tot gevolg dat het hoger beroep tegen dit vonnis bij toepassing van artikel 1031 Gerechtelijk Wetboek moet worden ingesteld binnen de maand vanaf die kennisgeving.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Gerechtsbrief - Tegensprekelijke procedure - Vordering die bij eenzijdig verzoekschrift kan worden gesteld - Onjuiste toepassing - Hoger beroep - Termijn

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Begin - Tegensprekelijke procedure - Vordering die bij eenzijdig verzoekschrift kan worden gesteld - Onjuiste toepassing - Kennisgeving bij gerechtsbrief

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Behandeling en berechting van de vordering - Tegensprekelijke procedure - Vordering die bij eenzijdig verzoekschrift kan worden gesteld - Onjuiste toepassing

Une procédure contradictoire ne perd pas son caractère parce que le tribunal déclare qu'il s'agit d'une procédure sur requête unilatérale; lorsque, dans le cadre d'une procédure contradictoire, une demande se mue en une action qui pouvait également être introduite par requête unilatérale, la procédure conserve son caractère contradictoire; la circonstance que le jugement est notifié conformément à l'article 1030 du Code judiciaire n'y change rien et n'a pas pour conséquence que l'appel formé contre ce jugement doive être introduit en application de l'article 1031 du Code judiciaire dans le mois à partir de cette notification.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Pli judiciaire - Procédure contradictoire - Action qui peut également être formée par requête unilatérale - Application incorrecte - Appel - Délai

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Point de départ - Procédure contradictoire - Action qui peut également être formée par requête unilatérale - Application incorrecte - Notification par pli judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Instruction et jugement de la demande - Procédure contradictoire - Action qui peut également être formée par requête unilatérale - Application incorrecte

C.16.0219.N

13 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170113.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

SCHIP, SCHEEPVAART - Berging zeeschip - Beperking aansprakelijkheid eigenaar

SCHIP, SCHEEPVAART - Berging zeeschip - Betaling van de kosten - Beperking aansprakelijkheid eigenaar - Ambtshalve berging door de overheid - Som voor te schieten door de eigenaar of de aansprakelijke derden - Gevorderde bedrag

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

NAVIRE. NAVIGATION - Renflouage d'un bâtiment de mer - Limitation de la responsabilité du propriétaire

NAVIRE. NAVIGATION - Renflouage d'un bâtiment de mer - Paiement des frais - Limitation de la responsabilité du propriétaire - Renflouage d'office par l'autorité - Somme à avancer par le propriétaire ou par les tiers responsables - Somme réclamée

In geval van aansprakelijkheidsbeperking in overeenstemming met artikel 18 Wrakkenwet, kan de overheid de scheepseigenaar niet verplichten om over te gaan tot de berging van het vaartuig (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

SCHIP, SCHEEPVAART - Berging zeeschip - Beperking aansprakelijkheid eigenaar

- Artt. 15 en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Indien de overheid beslist om ambtshalve tot de berging over te gaan, kan zij krachtens artikel 15 Wrakkenwet, vooraf, van de eigenaar of de aansprakelijke derden eisen om de som voor te schieten die zij voldoende acht om de kosten van de berging te dekken; in dat geval mag, volgens artikel 15, tweede lid, het van de eigenaar van het gestrande of gezonken vaartuig gevorderde bedrag niet meer bedragen dan waartoe de eigenaar zijn aansprakelijkheid kan beperken op grond van artikel 18 van de wet (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

SCHIP, SCHEEPVAART - Berging zeeschip - Betaling van de kosten - Beperking aansprakelijkheid eigenaar - Ambtshalve berging door de overheid - Som voor te schieten door de eigenaar of de aansprakelijke derden - Gevorderde bedrag

- Artt. 15 en 18 Wet 11 april 1989 houdende goedkeuring en uitvoering van diverse Internationale Akten inzake de zeevaart

Si le propriétaire du navire a limité sa responsabilité conformément à l'article 18, l'autorité ne peut pas obliger le propriétaire du navire à renflouer le bâtiment (1). (1) Voir les concl. contraires du MP, publiées à leur date dans AC.

NAVIRE. NAVIGATION - Renflouage d'un bâtiment de mer - Limitation de la responsabilité du propriétaire

- Art. 15 et 18 L. du 11 avril 1989

Si l'autorité décide de procéder d'office au renflouage, elle peut, en vertu de l'article 15 de la loi du 11 avril 1989 portant approbation et exécution de divers Actes internationaux en matière de navigation maritime, exiger au préalable que le propriétaire ou les tiers responsables avancent la somme qu'elle estime suffisante pour couvrir les frais des opérations de renflouage; dans ce cas, suivant l'article 15, alinéa 2, de cette loi, la somme réclamée ne peut pas dépasser celle à laquelle le propriétaire du navire échoué ou coulé peut limiter sa responsabilité en vertu de l'article 18 (1). (1) Voir les concl. contraires du MP, publiées à leur date dans AC.

NAVIRE. NAVIGATION - Renflouage d'un bâtiment de mer - Paiement des frais - Limitation de la responsabilité du propriétaire - Renflouage d'office par l'autorité - Somme à avancer par le propriétaire ou par les tiers responsables - Somme réclamée

- Art. 15 et 18 L. du 11 avril 1989

C.16.0222.F

16 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.4](#)

AC nr. ...

Luidens artikel 5 Gerechtelijk Wetboek bestaat er rechtsweigering wanneer de rechter weigert recht te spreken onder enig voorwendsel, zelfs van het stilzwijgen, de duisterheid of de onvolledigheid van de wet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

RECHTSWEIGERING - Handelshuur - Vraag tot hernieuwing door de huurder - Dwingende verplichting ten voordele van de verhuurder - Beding dat ontslaat van de verplichting - Relatieve nietigheid - Gevolg - Schade voor de huurder - Ontstaan van de schade - Houding van de verhuurder - Vaststaande schade - Tijdstip

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

RECHTSWEIGERING - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek

Aux termes de l'article 5 du Code judiciaire, il y a déni de justice lorsque le juge refuse de juger sous quelque prétexte que ce soit, même du silence, de l'obscurité ou de l'insuffisance de la loi (1). (1) Voir les concl. du MP.

DENI DE JUSTICE - Bail commercial - Demande de renouvellement par le preneur - Obligation impérative en faveur de bailleur - Clause qui en dispense - Nullité relative - Conséquence - Dommage pour le preneur - Naissance du dommage - Attitude du bailleur - Dommage certain - Moment

Conclusions de l'avocat général Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Instruction de la demande - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Mesure préalable - Demande - Introduction

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Instruction de la demande - Pouvoir du juge - Mesure préalable

DENI DE JUSTICE - Jugement avant dire droit - Instruction de la

van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

Elke maatregel waardoor elementen kunnen worden ingezameld die nodig zijn voor het informeren van de rechter over de feiten waardoor het geschil kan worden opgelost, zonder dat dit is beperkt tot de onderzoeksmiddelen die door het Gerechtelijk Wetboek zijn ingevoerd ter vergaring van de bewijzen, vormt in de zin van artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, een voorafgaande maatregel om de vordering te onderzoeken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Onderzoek van de vordering - Bevoegdheid van de rechter - Voorafgaande maatregel

Het verzoek om een voorafgaande maatregel die steunt op voornoemd artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, staat los van de procedure tot vaststelling van de termijnen om ten gronde te concluderen; daaruit volgt dat de partijen een vordering kunnen instellen op grond van artikel 19, derde lid, en nieuwe stukken kunnen overleggen tot staving van die vordering, zelfs na het verstrijken van de termijnen om ten gronde te concluderen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Vonnis alvorens recht te doen - Onderzoek van de vordering - Artikel 19, derde lid, Gerechtelijk Wetboek - Voorafgaande maatregel - Vordering - Instelling

demande - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Mesure préalable - Demande - Introduction

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Instruction de la demande - Pouvoir du juge - Mesure préalable

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Instruction de la demande - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Mesure préalable - Demande - Introduction

Constitue une mesure préalable destinée à instruire la demande, au sens de l'article 19, alinéa 3, du Code judiciaire, toute mesure permettant de recueillir les éléments nécessaires à l'information du juge sur les faits dont dépend la solution du litige, sans que cela soit limité aux moyens d'instruction organisés par le Code judiciaire pour recueillir des éléments de preuve (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Instruction de la demande - Pouvoir du juge - Mesure préalable

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Instruction de la demande - Pouvoir du juge - Mesure préalable

La demande de mesure préalable fondée sur l'article 19, alinéa 3, du Code judiciaire est indépendante de la procédure de fixation des délais pour conclure au fond; il s'ensuit que les parties peuvent introduire une demande fondée sur l'article 19, alinéa 3, et produire des pièces nouvelles à l'appui de cette demande, même après l'expiration des délais fixés pour conclure au fond (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Instruction de la demande - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Mesure préalable - Demande - Introduction

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Jugement avant dire droit - Instruction de la demande - Article 19, alinéa 3, du Code judiciaire - Mesure préalable - Demande - Introduction

Om, ter vaststelling van het bedrag van de rechtsplegingsvergoeding, te oordelen of het geschil een al dan niet in geld waardeerbare vordering betreft, dient uitgegaan van hetgeen in de akte rechtsingang gevorderd wordt of ter beslechting wordt voorgelegd en niet van hetgeen uiteindelijk door de rechter wordt beslist.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Vordering - Al dan niet in geld waardeerbaar - Beoordeling - Criterium
- Artt. 577 en 1022 *Gerechtelijk Wetboek*
- Artt. 2 en 3 *KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid*

Afin de décider si, dans le but de fixer le montant de l'indemnité de procédure, le litige concerne une demande évaluable ou non en argent, il y a lieu de se fonder sur ce qui est réclamé dans l'acte introductif ou sur ce qui fait l'objet du litige et pas sur ce qui est finalement décidé par le juge.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Demande - Évaluable ou non en argent - Appréciation - Critère
- Art. 577 et 1022 *Code judiciaire*
- Art. 2 et 3 *A.R. du 26 octobre 2007*

C.16.0239.N

5 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171005.1](#)

AC nr. 528

Beslissingen inzake bevoegdheid zoals bedoeld in de artikelen 1050, tweede lid en 1055 *Gerechtelijk Wetboek* zijn beslissingen waarbij de rechter in toepassing van de artikelen 639 tot 644 en 660 *Gerechtelijk Wetboek* uitspraak doet over bevoegdheidsconflicten tussen de Belgische hoven en rechtbanken onderling; een beslissing over een exceptie van gebrek aan rechtsmacht die gestoeld is op de rechtsmacht van een buitenlandse rechter is daarentegen geen beslissing inzake bevoegdheid zoals bedoeld in de artikelen 1050, tweede lid en 1055 *Gerechtelijk Wetboek* (1). (1) Zie concl. OM.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Exceptie van gebrek aan rechtsmacht - Beslissing - Aard

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis waarbij de geadieerde rechter zich (on)bevoegd verklaart - Hoger beroep

MACHTEN - Rechterlijke macht - Exceptie van gebrek aan rechtsmacht - Beslissing - Aard

Uit de artikelen 556, eerste lid, 1050, eerste en tweede lid en 1055 *Gerechtelijk Wetboek*, volgt dat geen onmiddellijk hoger beroep openstaat tegen een vonnis waarbij de geadieerde rechter zich bevoegd of onbevoegd verklaart en een dergelijk hoger beroep slechts mogelijk is nadat de rechter die zich bevoegd heeft verklaard of de als bevoegd aangewezen rechter een eindvonnis heeft gewezen over de ontvankelijkheid of de gegrondheid (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis waarbij de geadieerde rechter zich (on)bevoegd verklaart - Hoger beroep

Les décisions concernant la compétence visée aux articles 1050, alinéa 2, et 1055 du Code judiciaire sont des décisions par lesquelles le juge, en application des articles 639 à 644 et 660 du Code judiciaire, statue sur les conflits de compétence entre les cours et tribunaux belges; par contre, une décision sur une exception de défaut de pouvoir de juridiction fondée sur le pouvoir de juridiction d'un juge étranger n'est pas une décision en matière de compétence visée aux articles 1050, alinéa 2, et 1055 du Code judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Exception de défaut de pouvoir de juridiction - Décision - Nature

Conclusions de l'avocat général Mortier.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Jugement par lequel le juge saisi se déclare (in)compétent - Appel

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Exception de défaut de pouvoir de juridiction - Décision - Nature

Il suit des articles 556, alinéa 1er, 1050, alinéas 1er et 2, et 1055 du Code judiciaire qu'il ne peut être formé d'appel immédiat contre le jugement par lequel le juge saisi se déclare compétent ou incompétent et qu'un tel appel n'est possible qu'après que le juge qui s'est déclaré compétent ou le juge désigné comme compétent a rendu un jugement définitif sur la recevabilité ou le bien-fondé (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Décisions et parties - Jugement par lequel le juge saisi se déclare (in)compétent - Appel

De subrogatie door de verzekeraar die de schadevergoeding heeft betaald vindt enkel plaats tegen de aansprakelijke derde; een verzekerde is een derde wanneer de verzekeraar hem geen dekking verleent voor het schadegeval.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeraar - Subrogatie - Aansprakelijke derde

- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Wanneer ten overstaan van een verzekerde geen afstand van verhaal geldt omdat zijn aansprakelijkheid gedekt is door zijn eigen aansprakelijkheidsverzekering, kan de verzekeraar een subrogatoir verhaal uitoefenen tegen deze verzekerde die een derde is.

VERZEKERING - Landverzekering - Verzekeraar - Verzekerde die een derde is - Subrogatoir verhaal

- Art. 41, eerste lid Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

- Art. 22, derde en vierde lid ABR-polis

La subrogation par l'assureur qui a payé l'indemnité ne s'exerce qu'à l'égard du tiers responsable; un assuré est un tiers lorsque l'assureur ne le couvre pas pour le sinistre.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assureur - Subrogation - Tiers responsable

- Art. 41, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Lorsqu'il n'y a pas de désistement d'action à l'égard d'un assuré dès lors que sa responsabilité est couverte par sa propre assurance de la responsabilité, l'assureur peut exercer une action subrogatoire contre cet assuré qui est un tiers.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Assureur - Assuré qui est un tiers - Action subrogatoire

- Art. 41, al. 1er L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

- Art. 22, al. 3 et 4 Police TRC

Uit artikel 89 Zeevaartwet volgt dat enkel de regelmatige houder van het cognossement het recht heeft op aflevering van de goederen en op het recht op schadevergoeding voor verlies en averij dat hieruit voortvloeit, zonder dat hij het bestaan van schade in het eigen vermogen dient te bewijzen; de uitgifte van het cognossement staat eraan in de weg dat de afzender op grond van de onderliggende rechtsverhouding met de zeevervoerder deze rechten uitoefent, behoudens overdracht van schuldvordering of indeplaatsstelling.

SCHIP, SCHEEPVAART - Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Aflevering van de goederen - Schadevergoeding - Cognossementhouder

VERVOER - Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Aflevering van de goederen - Schadevergoeding - Cognossementhouder

ZEEVERVOER [ZIE: 396 SCHIP. SCHEEPVAART] - Goederenvervoer - Rivier- en zeevervoer - Aflevering van de goederen - Schadevergoeding - Cognossementhouder

Il résulte de l'article 89 de la loi maritime du 21 août 1879 que seul le porteur régulier du connaissement a droit à la livraison des marchandises et au droit à l'indemnité pour perte et avarie qui en découle, sans devoir prouver l'existence d'un dommage causé à son propre patrimoine; l'émission du connaissement fait obstacle à ce que le chargeur exerce ces droits sur la base de la relation juridique sous-jacente avec le transporteur maritime, sous réserve d'une cession de créance ou d'une subrogation.

NAVIRE. NAVIGATION - Transport de marchandises - Transport fluvial et maritime - Livraison de marchandises - Indemnité - Porteur du connaissement

TRANSPORT - Transport de biens - Transport fluvial et maritime - Livraison de marchandises - Indemnité - Porteur du connaissement

TRANSPORT MARITIME [VOIR: 396 NAVIRE. NAVIGATION; - Transport de marchandises - Transport fluvial et maritime - Livraison de marchandises - Indemnité - Porteur du connaissement

Degene die op grond van artikel 1384, eerste lid, Burgerlijk Wetboek vergoeding eist van de bewaarder van een zaak, moet enkel bewijzen dat de zaak met een gebrek was behept en dat het gebrek de schade heeft veroorzaakt; dit sluit niet uit dat de schade mede door een fout van het slachtoffer kan zijn veroorzaakt (1). (1) Cass. 7 november 1980, AC 1980-81, nr. 154, met concl. van procureur-generaal Dumon.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Gebrek van de zaak - Bewijs

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer samenloop tussen de aansprakelijkheid op grond van het gebrek van de zaak en de fout van het slachtoffer wordt aangevoerd, kan de rechter die het bestaan van het gebrek van de zaak vaststelt, de bewaarder alleen dan van elke aansprakelijkheid ontslaan wanneer hij aanneemt dat de schade ook zonder het gebrek waarmee de zaak is behept, zou zijn ontstaan zoals zij zich heeft voorgedaan (1). (1) Cass. 30 november 1984, AR nr. 4327, AC 1984-85, nr. 207.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Algemeen - Gebrek van de zaak en fout van het slachtoffer - Het ontslaan van de aansprakelijkheid van de bewaarder door de rechter

- Art. 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Celui qui, sur le fondement de l'article 1384, alinéa 1er du Code civil, réclame des dommages et intérêts au gardien d'une chose, est uniquement tenu de prouver que la chose était atteinte d'un vice et que ce vice a causé le dommage; cela n'exclut pas que le dommage puisse avoir été causé aussi par une faute de la victime (1). (1) Cass. 7 novembre 1980, Pas. 1980-81, n° 154, avec concl. du procureur général Dumon.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Vice de la chose - Preuve

- Art. 1384, al. 1er Code civil

Lorsqu'il existe un concours entre la responsabilité fondée sur le vice de la chose et la faute de la victime, le juge qui constate l'existence du vice qui entache la chose ne peut décharger le gardien de la chose de toute responsabilité que lorsqu'il admet que le dommage se serait aussi produit, tel qu'il s'est réalisé, sans le vice de la chose (1). (1) Cass. 30 novembre 1984, RG n° 4327, Pas. 1984-85, n° 207.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Généralités - Vice de la chose et faute de la victime - Décharge de la responsabilité du gardien de la chose par le juge

- Art. 1384, al. 1er Code civil

C.16.0257.F

29 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170629.4](#)

AC nr. ...

Artikel 627, 3°, van het Gerechtelijk Wetboek, die een imperatieve regel van territoriale bevoegdheid uitvaardigt die voor strikte uitlegging vatbaar is, kan niet worden toegepast wanneer de notaris bij de vrederechter moeilijkheden aanhangig maakt die rijzen met het oog op de opmaak van een inventaris die tot doel heeft de inhoud van nalatenschap te bepalen voorafgaandelijk aan een verdeling.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Plaatselijke bevoegdheid - Nalatenschap - Inhoud - Inventaris - Moeilijkheden bij de opmaak - Bevoegde vrederechter

- Art. 1184 Gerechtelijk Wetboek

L'article 627, 3° du Code judiciaire qui édicte une règle de compétence territoriale impérative de stricte interprétation n'est pas applicable lorsque le juge de paix est saisi par le notaire de difficultés quant à l'établissement d'un inventaire ayant pour objet de déterminer la consistance d'une succession préalablement à un partage.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Compétence territoriale - Succession - Consistance - Inventaire - Difficultés d'établissement - Juge de paix compétent

- Art. 1184 Code judiciaire

C.16.0258.N

19 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170519.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Advies van het

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Mortier.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Principe de l'égalité des armes

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Principe de l'égalité des armes -

P. 84/691

openbaar ministerie - Enkel kennisname van de conclusie en de stukken van de verwerende partij

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Neerlegging van een conclusie door de verwerende partij en niet door de eisende partij

Het recht op een eerlijk proces gewaarborgd door artikel 6.1. EVRM omvat het beginsel van de wapengelijkheid wat een billijk evenwicht vereist tussen partijen en inhoudt dat aan elke partij de redelijke mogelijkheid moet worden geboden om zijn zaak aan de rechter voor te leggen in omstandigheden die haar niet in een duidelijk meer nadelige situatie plaatsen dan haar tegenpartij (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Noch de omstandigheid dat op het ogenblik van de mondelinge behandeling van de zaak op de openbare terechtzitting, de verwerende partij al een conclusie had neergelegd terwijl de eisende partij daartoe nog geen effectieve mogelijkheid had gehad, noch de omstandigheid dat het openbaar ministerie op deze openbare terechtzitting advies heeft verleend na enkel kennis te hebben genomen van de conclusie en de stukken van de verwerende partij heeft tot gevolg dat de eisende partij bij het voorleggen van zijn zaak aan de rechter in een duidelijk meer nadelige situatie werd geplaatst dan de verwerende partij (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Advies van het openbaar ministerie - Enkel kennisname van de conclusie en de stukken van de verwerende partij

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Beginsel van wapengelijkheid - Openbare terechtzitting - Neerlegging van een conclusie door de verwerende partij en niet door de eisende partij

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Audience publique - Avis du ministère public - Conclusions et pièces simplement portées à la connaissance de la partie défenderesse

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Principe de l'égalité des armes - Audience publique - Dépôt de conclusions par la partie défenderesse et pas par la partie demanderesse

Le droit à un procès équitable garanti par l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales comprend le principe de l'égalité des armes ce qui requiert un équilibre équitable entre les parties et implique que chaque partie doit pouvoir disposer de la possibilité raisonnable d'introduire sa cause devant le juge dans des circonstances qui ne la mettent pas dans une situation manifestement plus préjudiciable que celle de la partie adverse (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit de l'égalité des armes

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Ni la circonstance qu'au moment de l'audience publique la partie défenderesse avait déjà déposé des conclusions alors que la partie demanderesse n'en avait pas encore eu effectivement la possibilité, ni la circonstance que le ministère public a donné son avis au cours de cette audience publique après avoir simplement pris connaissance des conclusions et des pièces de la partie défenderesse n'a pour conséquence que la partie demanderesse se retrouve dans une situation manifestement plus préjudiciable que la partie défenderesse lorsqu'elle introduit sa cause devant le juge (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Principe de l'égalité des armes - Audience publique - Avis du ministère public - Conclusions et pièces simplement portées à la connaissance de la partie défenderesse

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Principe de l'égalité des armes - Audience publique - Dépôt de conclusions par la partie défenderesse et pas par la partie demanderesse

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Loyer - Revision triennale - Circonstances nouvelles

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden - Stijging of daling van de huurprijzen met meer dan 15 procent

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Loyer - Revision triennale - Circonstances nouvelles - Augmentation ou baisse des loyers de plus de 15 pct

Een stijging of daling van het algemeen peil van de huurprijzen of van de huurprijzen in de omgeving van het gehuurde goed met meer dan 15 procent kan als een nieuwe omstandigheid worden beschouwd wanneer de rechter vaststelt dat de partijen met deze stijging of daling geen rekening hebben kunnen houden bij de bepaling van de huur (1). (1) Zie (op dit punt strijdige) concl. OM.

Une augmentation ou une diminution du niveau général des loyers ou des loyers dans les environs du bien loué de plus de 15 pct peuvent être considérées comme une circonstance nouvelle lorsque le juge constate que les parties n'ont pu tenir compte de cette augmentation ou de cette diminution lors de la détermination du loyer (1). (1) Voir les concl. du MP (contraires sur ce point) publiées à leur date dans AC.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden - Stijging of daling van de huurprijzen met meer dan 15 procent

- Art. 6, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Loyer - Revision triennale - Circonstances nouvelles - Augmentation ou baisse des loyers de plus de 15 pct

- Art. 6, al. 1er L. du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux, en vue de la protection du fonds de commerce

Onder nieuwe omstandigheden in de zin van artikel 6, eerste lid, Handelshuurwet moeten worden verstaan, objectieve omstandigheden die de huurwaarde van een handelspand duurzaam beïnvloeden, maar die niet voorhanden waren bij het bepalen van de huurprijs en zich sedertdien hebben voorgedaan, zodat er geen rekening mee kon worden gehouden bij het bepalen van de huurprijs (1). (1) Zie concl. OM.

Il y a lieu d'entendre par circonstances nouvelles au sens de l'article 6, alinéa 1er, de la loi du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux, des circonstances objectives qui influencent durablement la valeur locative d'un fonds de commerce mais qui n'existaient pas lors de la détermination du loyer et qui se sont produites depuis lors, de sorte qu'il ne pouvait en être tenu compte lors de la détermination du loyer (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Verplichtingen van partijen - Huurprijs - Driejarige herziening - Nieuwe omstandigheden

- Art. 6, eerste lid Wet van 30 april 1951 op de handelshuurovereenkomsten met het oog op de bescherming van het handelsfonds

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Obligations entre parties - Loyer - Revision triennale - Circonstances nouvelles

- Art. 6, al. 1er L. du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux, en vue de la protection du fonds de commerce

De dag van indiening van het verzoekschrift op de griffie, in de zin van artikel 1079 van het Gerechtelijk Wetboek, is die van de ontvangst ervan op de griffie van het Hof, ongeacht de dag van inschrijving van de zaak op de rol na de betaling van de rolrechten.

Le jour de la remise de la requête au greffe au sens de l'article 1079 du Code judiciaire est celui de sa réception par le greffe de la Cour, quel que soit le jour de l'inscription de la cause au rôle après le paiement des droits de mise au rôle.

C.16.0273.N

14 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.4](#)

AC nr. 470

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Persoon die schade veroorzaakt - Geesteszieke - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

GEESTESZIEKE - Persoon die schade veroorzaakt - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

VERZEKERING - Landverzekering - Artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst - Aansprakelijkheidsverzekeraar - Aansprakelijkheid verzekerde op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

Degene die beweert dat een persoon die schade heeft veroorzaakt, zich in een staat van ernstige geestesstoornis of zwakzinnigheid bevindt die hem voor de controle van zijn daden ongeschikt maakt, zodat hij aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, dient dit, in toepassing van artikel 1315, eerste lid, Burgerlijk Wetboek te bewijzen; hieruit volgt dat wanneer de benadeelde een rechtstreekse vordering instelt tegen de aansprakelijkheidsverzekeraar op grond van artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst, zoals hier van toepassing, en aanvoert dat diens verzekerde aansprakelijk is op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek, terwijl de aansprakelijkheidsverzekeraar opzet in hoofde van zijn verzekerde inroept, de benadeelde in de eerste plaats het bewijs moet leveren dat de verzekerde op het ogenblik van de feiten niet in staat was zijn daden te controleren (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Persoon die schade veroorzaakt - Geesteszieke - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

- Artt. 1315, eerste lid, en 1386bis Burgerlijk Wetboek
- Artt. 8, eerste lid, en 86 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

GEESTESZIEKE - Persoon die schade veroorzaakt - Aansprakelijkheid op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

- Artt. 1315, eerste lid, en 1386bis Burgerlijk Wetboek
- Artt. 8, eerste lid, en 86 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERZEKERING - Landverzekering - Artikel 86 Wet Landverzekeringsovereenkomst - Aansprakelijkheidsverzekeraar - Aansprakelijkheid verzekerde op grond van artikel 1386bis Burgerlijk Wetboek - Bewijslast

- Artt. 1315, eerste lid, en 1386bis Burgerlijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Personne causant un dommage - Malade mental - Responsabilité sur la base de l'article 1386bis du Code civil - Charge de la preuve

MALADE MENTAL - Personne causant un dommage - Responsabilité sur la base de l'article 1386bis du Code civil - Charge de la preuve

ASSURANCES - Assurances terrestres - Loi du 25 juin 1992, article 86 - Assureur en responsabilité - Responsabilité de l'assuré sur la base de l'article 1386bis du Code civil - Charge de la preuve

Quiconque prétend qu'une personne ayant causé un dommage se trouve dans un état grave de déséquilibre mental ou de débilité mentale la rendant incapable du contrôle de ses actions, de sorte qu'elle est responsable sur la base de l'article 1386bis du Code civil, est tenu, en vertu de l'article 1315, alinéa 1er, dudit code, de le prouver; il s'ensuit que, lorsque la personne lésée forme une action directe contre l'assureur en responsabilité sur la base de l'article 86 de la loi du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre, tel qu'applicable en l'espèce, et soutient que son assuré est responsable sur la base de l'article 1386bis du Code civil, alors que l'assureur en responsabilité invoque l'intention dans le chef de son assuré, la personne lésée doit en premier lieu apporter la preuve qu'au moment des faits, l'assuré n'était pas en mesure de contrôler ses actions (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Personne causant un dommage - Malade mental - Responsabilité sur la base de l'article 1386bis du Code civil - Charge de la preuve

- Art. 1315, al. 1er, et 1386bis Code civil

- Art. 8, al. 1er, et 86 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

MALADE MENTAL - Personne causant un dommage - Responsabilité sur la base de l'article 1386bis du Code civil - Charge de la preuve

- Art. 1315, al. 1er, et 1386bis Code civil

- Art. 8, al. 1er, et 86 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

ASSURANCES - Assurances terrestres - Loi du 25 juin 1992, article 86 - Assureur en responsabilité - Responsabilité de l'assuré sur la base de l'article 1386bis du Code civil - Charge de la preuve

- Art. 1315, al. 1er, et 1386bis Code civil

C.16.0279.N

17 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170317.2](#)

AC nr. ...

Artikel 4, eerste lid, Voorafgaande Titel van het Wetboek van Strafvordering, bepaalt niet dat, wanneer de strafrechter definitief heeft geoordeeld over de strafvordering, de voor de burgerlijke rechter aanhangige burgerlijke rechtsvordering slechts mag worden vervolgd nadat afstand werd gedaan van dezelfde voor de strafrechter nog hangende burgerlijke rechtsvordering.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Artikel 4, eerste lid, V.T.Sv. - Definitieve beoordeling van de strafvordering door de strafrechter - Aanhangige burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter - Vervolging

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Artikel 4, eerste lid, V.T.Sv. - Definitieve beoordeling van de strafvordering door de strafrechter - Aanhangige burgerlijke rechtsvordering voor de burgerlijke rechter - Vervolging

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'article 4,alinéa 1er, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale ne prévoit pas que lorsque le juge pénal s'est prononcé définitivement sur l'action publique, l'action civile pendante devant le juge civil ne puisse être poursuivie qu'après qu'il y a eu désistement de la même action civile encore pendante devant le juge pénal.

ACTION CIVILE - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 4, al. 1er - Appréciation définitive de l'action publique par le juge pénal - Action civile pendante devant le juge civil - Poursuite

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 4, al. 1er - Appréciation définitive de l'action publique par le juge pénal - Action civile pendante devant le juge civil - Poursuite

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

C.16.0280.F

13 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170213.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - De artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 870 van het Gerechtelijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verzekering - Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

VERZEKERING - Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

Artikel 870 van het Gerechtelijk Wetboek is de veralgemening van de door artikel 1315 van het Burgerlijk Wetboek vastgelegde regel (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - De artikelen 1315 van het Burgerlijk Wetboek en 870 van het Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Articles 1315 du Code civil et 870 du Code judiciaire

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Assurances - Assurances terrestres - Vol - Couverture - Conditions - Obligation imposée à l'assuré - Manquement - Lien causal - Déchéance - Charge de la preuve

ASSURANCES - Assurances terrestres - Vol - Couverture - Conditions - Obligation imposée à l'assuré - Manquement - Lien causal - Déchéance - Charge de la preuve

L'article 870 du Code judiciaire est la généralisation de la règle consacrée par l'article 1315 du Code civil (1). (1) Voir les concl. contr. du MP.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Articles 1315 du Code civil et 870 du Code judiciaire

De verzekeraar die beweert bevrijd te zijn van de waarborg moet, met toepassing van artikel 1315, tweede lid, van het Burgerlijk Wetboek, aantonen dat de verzekerde het aangevoerde verzuim heeft begaan, dat dit verzuim bestaat in de niet-uitvoering van een bepaalde, door de overeenkomst opgelegde verplichting en dat er een oorzakelijk verband is tussen het verzuim en de schade die zich voordoet (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verzekering - Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

VERZEKERING - Landverzekering - Diefstal - Dekking - Voorwaarden - Aan de verzekerde opgelegde verplichting - Verzuim - Oorzakelijk verband - Verval - Bewijslast

Par application de l'article 1315, alinéa 2, du Code civil, il incombe à l'assureur, qui prétend être déchargé de la garantie, d'établir que l'assuré a commis le manquement allégué, que ce manquement constitue l'inexécution d'une obligation déterminée imposée par le contrat et qu'il existe un lien de causalité entre le manquement et la survenance du dommage (1). (1) Voir les concl. contr. du MP.

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Assurances - Assurances terrestres - Vol - Couverture - Conditions - Obligation imposée à l'assuré - Manquement - Lien causal - Déchéance - Charge de la preuve
ASSURANCES - Assurances terrestres - Vol - Couverture - Conditions - Obligation imposée à l'assuré - Manquement - Lien causal - Déchéance - Charge de la preuve

C.16.0282.F

22 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170622.8](#)

AC nr. ...

De materiële schade geleden door het slachtoffer wegens de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid bestaat in de vermindering van zijn economische waarde op de arbeidsmarkt (1). (1) Cass. 16 maart 2004, AR P.03.1518.N, AC 2004, nr. 146; Cass. 13 november 2002, AR P.02.0966.N, AC 2002, nr. 602; Cass. 19 november 1997, AR P.97.0723.F, AC 1997, nr. 488; Cass. 12 november 1997, AR P.97.0819.F, AC 1997, nr. 470; Cass. 21 oktober 1992, AR 9793, AC 1992, nr. 678.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering van de arbeidsgeschiktheid

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Wanneer, ten gevolge van de vermindering van zijn arbeidsgeschiktheid, het slachtoffer zich harder moet inspannen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen, moet die schade worden beoordeeld in functie van de mate waarin die economische waarde werd aangetast; de vergoeding van die aantasting wordt noch uitgesloten, noch beperkt door het feit dat het slachtoffer, tegen de prijs van die grotere inspanningen, zijn contractuele of statutaire wedde verder is blijven ontvangen (1). (1) Cass. 13 maart 1996, AR P.95.1068.F, AC 1996, nr. 98.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering van de arbeidsgeschiktheid - Grotere inspanningen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen - Wijze van beoordeling - Ontvangst van de wedde

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le dommage matériel subi par la victime en raison de la réduction de sa capacité de travail consiste en la diminution de sa valeur économique sur le marché du travail (1). (1) Cass. 16 mars 2004, RG P.03.1518.N, Pas. 2004, n° 146; Cass. 13 novembre 2002, RG P.02.0966.N, Pas. 2002, n° 602; Cass. 19 novembre 1997, RG P.97.0723.F, Pas. 1997, n° 488; Cass. 12 novembre 1997, RG P.97.0819.F, Pas. 1997, n° 470; Cass. 21 octobre 1992, RG 9793, Pas. 1992, n° 678.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Réduction de la capacité de travail

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Lorsque, ensuite de la réduction de sa capacité de travail, la victime doit fournir des efforts accrus pour accomplir ses tâches professionnelles normales, ce dommage doit être apprécié en fonction de l'atteinte portée à cette valeur économique; la réparation de cette atteinte n'est ni exclue ni restreinte du fait que la victime a continué, au prix de ces efforts accrus, à percevoir son traitement contractuel ou statutaire (1). (1) Cass. 13 mars 1996, RG P.95.1068.F, Pas. 1996, n° 98.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Réduction de la capacité de travail - Efforts accrus pour accomplir ses tâches professionnelles normales - Mode d'appréciation - Perception du traitement

- Art. 1382 et 1383 Code civil

Om de aantasting te begroten van de economische waarde van het slachtoffer op de arbeidsmarkt ten gevolge van de grotere inspanningen die hij moet leveren, moet de rechter de geschiktheid van het slachtoffer, gelet op diens concrete toestand en op de economische en sociale vereisten en realiteiten, om niet alleen zijn beroep ten tijde van het ongeval maar ook andere beroepsactiviteiten uit te oefenen, in overweging nemen; de rechter moet rekening houden met de leeftijd, de opleiding, de beroepsbekwaamheid en het aanpassingsvermogen van het slachtoffer.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Vermindering van de arbeidsgeschiktheid - Grotere inspanningen om zijn normale beroepswerkzaamheden te volbrengen - Begrotingscriteria

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Pour évaluer l'atteinte à la valeur économique de la victime sur le marché du travail résultant des efforts accrus qu'elle doit consentir, le juge doit prendre en considération la capacité de la victime, eu égard à sa situation concrète et aux contraintes et réalités économiques et sociales, d'exercer non seulement la profession qui était la sienne au moment de l'accident mais aussi d'autres activités professionnelles, en tenant compte de son âge, de sa formation, de ses qualifications professionnelles et de sa faculté d'adaptation.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Réduction de la capacité de travail - Efforts accrus pour accomplir ses tâches professionnelles normales - Critères d'évaluation

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.16.0283.N

17 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170317.1](#)

AC nr. ...

Een contractant kan door zijn medecontractant in de regel slechts buitencontractueel aansprakelijk gesteld worden indien de hem ten laste gelegde fout een tekortkoming uitmaakt niet alleen aan de contractuele verbintenis, maar ook aan de algemene zorgvuldigheidsnorm die op hem rust en indien deze fout andere dan aan de slechte uitvoering te wijten schade heeft veroorzaakt (1). (1) Cass. 29 september 2006, AR C.03.0502.N, AC 2006, nr. 447.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Aansprakelijkheid uit en buiten overeenkomst - Fout van een contractpartij bij de uitvoering van de overeenkomst - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst

- Artt. 1382, 1383 en 1384, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Le contractant peut être déclaré quasi-délictuellement responsable par son cocontractant seulement si la faute mise à sa charge constitue un manquement non seulement à l'obligation contractuelle mais aussi au devoir général de diligence qui lui incombe et si cette faute a causé un dommage autre que celui qui est dû à la mauvaise exécution (1). (1) Cass. 29 septembre 2006, RG C.03.0502.N, Pas. 2006, n° 447.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Responsabilités contractuelle et extracontractuelle - Faute d'une partie contractante lors de l'exécution de la convention - Responsabilité extra-contractuelle

- Art. 1382, 1383 et 1384, al. 1er Code civil

C.16.0285.N

24 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

KOOP - Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

KOOP - Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten - Verbod - Termijn - Niet-naleving

Dat verbod blijft bestaan zolang het huwelijk niet is beëindigd; de niet-naleving van dat verbod wordt gesanctioneerd door een relatieve en derhalve voor bevestiging vatbare nietigheid; deze bevestiging kan slechts plaatsgrijpen nadat de nietigheidsgrond heeft opgehouden te bestaan (1). (1) Zie concl. OM.

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

VENTE - Contrat de vente - Entre époux

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

VENTE - Contrat de vente - Entre époux - Interdiction - Délai - Non-respect

Cette interdiction subsiste tant que le mariage n'a pas pris fin; le non-respect de cette interdiction est sanctionné par une nullité relative qui est, dès lors, susceptible d'être confirmée; cette confirmation ne peut avoir lieu qu'après que la cause de nullité a cessé d'exister (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

*KOOP - Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten - Verbod -
Termijn - Niet-naleving
- Art. 1595 Burgerlijk Wetboek*

*VENTE - Contrat de vente - Entre époux - Interdiction - Délai - Non-
respect
- Art. 1595 Code civil*

Krachtens artikel 1595 Burgerlijk Wetboek kunnen echtgenoten in principe geen koopovereenkomst met elkaar sluiten (1). (1) Zie concl. OM.

En vertu de l'article 1595 du Code civil, le contrat de vente ne peut, en principe, avoir lieu entre époux (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

*KOOP - Koopovereenkomst - Tussen echtgenoten
- Art. 1595 Burgerlijk Wetboek*

*VENTE - Contrat de vente - Entre époux
- Art. 1595 Code civil*

C.16.0291.F

26 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.3](#)

AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen de redenen die de bestreden beslissing schragen, kan tot cassatie leiden en is derhalve niet zonder belang (1). (1) Cass. 4 november 2011, AR C. 09.0130.F, AC 2011, nr. 595.

Est apte à entraîner la cassation et n'est dès lors pas dénué d'intérêt le moyen qui critique les motifs qui fondent la décision attaquée (1). (1) Cass. 4 novembre 2011, RG C.09.0130.F, Pas. 2011, n° 595.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Kritiek tegen de redenen die de bestreden beslissing schragen

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Critique des motifs qui fondent la décision attaquée

Het onderzoek naar het bestaan en de draagwijdte van het subjectief recht dat die partij aanvoert, houdt geen verband met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering (1). (1) De rechtspraak van het Hof ligt aldus vast dat de procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dat recht betwist, de vereiste hoedanigheid heeft opdat zijn vordering ontvankelijk kan worden verklaard en dat het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert, geen verband houdt met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering (Cass. 29 oktober 2015, AR C.13.0374.N, AC 2015, nr. 632, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 23 februari 2012, AR C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 4 februari 2011, AR C.09.0420.N, AC 2011, nr. 103; Cass. 16 november 2007, AR C.06.0144.F, AC 2007, nr. 558; Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441; Cass. 2 april 2004, AR C.02.0609.N, AC 2004, nr. 180; Cass. 26 februari 2004, AR C.01.0402.N, AC 2004, nr. 106). Wanneer de verweerder tegen het middel een grond van niet-ontvankelijkheid aanvoert volgens welke de redenen van het arrest waartegen het middel opkomt voldoende zouden zijn om de vordering die het arrest niet-ontvankelijk verklaart, niet-gegrond te verklaren, verwerpt het Hof die grond, aangezien het Hof, dat weliswaar bevoegd is om een foutieve reden van de bestreden beslissing te vervangen door een rechtsgrond waarmee die beslissing naar recht wordt verantwoord, toch niet, zonder buiten zijn bevoegdheid te treden, die beslissing zelf kan wijzigen. (Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441). Het besproken arrest weert een grond van niet-ontvankelijkheid waarin het niet werd verzocht over te gaan tot een dergelijke "vervanging van dictum" maar wel, met verwijzing naar een arrest van 5 september 2014 (AR C.12.0275.N, AC 2014, nr. 493, met andersl. concl. van advocaat-generaal Vandewal), om het derde onderdeel zonder belang te verklaren, zodra het hof van beroep, dat overwoog dat de eiseres over geen enkel subjectief recht beschikte, ongeacht de gebruikte bewoordingen, zijn beslissing om de vordering te verwerpen, naar recht had verantwoord. In mijn conclusie vóór het arrest C.13.0358.F van 5 maart 2015 (Pas. 2015, nr. 161) heb ik eraan herinnerd dat het begrip belang, in cassatie-aangelegenheden, een tweevoudige betekenis heeft. Naast het subjectieve belang bij de cassatie, waarvan de maatstaf bestaat in de grief die de bestreden beslissing aan de eiser in cassatie oplegt, en die zowel op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep als van het middel betrekking kan hebben, wordt onder objectief belang, dat enkel de ontvankelijkheid van het middel betreft, verstaan de vraag of het middel al dan niet tot cassatie kan leiden. In die betekenis is een middel « dénué d'intérêt lorsque

L'examen de l'existence et de la portée du droit subjectif que cette partie invoque ne relève pas de la recevabilité mais du fondement de la demande (1). (1) La jurisprudence de la Cour est ainsi fixée que la partie au procès qui se prétend titulaire d'un droit subjectif a, ce droit fût-il contesté, la qualité requise pour que sa demande puisse être reçue et que l'examen de l'existence et de la portée du droit subjectif que cette partie invoque ne relève pas de la recevabilité mais du fondement de la demande (Cass. 29 octobre 2015, RG C.13.0374.N, Pas. 2015, n° 632, avec concl. de M. Vandewal, avocat général, dans AC; Cass. 23 février 2012, RG C.11.0259.N, Pas. 2012, n° 130, avec concl. de M. Vandewal, avocat général, dans AC; Cass. 4 février 2011, RG C.09.0420.N, Pas. 2011, n° 103; Cass. 16 novembre 2007, RG C.06.0144.F, Pas. 2007, n° 558; Cass. 28 septembre 2007, RG C.06.0180.F, Pas. 2007, n° 441; Cass. 2 avril 2004, RG C.02.0609.N, Pas. 2004, n° 180; Cass. 26 février 2004, RG C.01.0402.N, Pas. 2004, n° 106). Lorsque le défendeur oppose au moyen une fin de non-recevoir faisant valoir que les motifs de l'arrêt que critique le moyen justifieraient de dire non fondée la demande que l'arrêt déclare irrecevable, la Cour rejette celle-ci dès lors que, s'il est en son pouvoir de substituer à un motif erroné de la décision attaquée un motif de droit par lequel cette décision se trouve légalement justifiée, elle ne saurait en revanche, sans excéder ses pouvoirs, modifier cette décision elle-même (Cass. 28 septembre 2007, RG C.06.0180.F, Pas. 2007, n° 441). L'arrêt annoté écarte une fin de non-recevoir qui ne l'invitait pas à procéder à pareille « substitution de dispositif » mais, par référence à un arrêt du 5 septembre 2014 (RG C.12.0275.N, Pas. 2014, n° 493, et les concl. contr. de M. Vandewal, avocat général, dans AC), à tenir le moyen pour dénué d'intérêt en sa troisième branche dès que, en considérant que la demanderesse ne disposait d'aucun droit subjectif, la cour d'appel avait, quels que soient les termes qu'elle avait utilisés, légalement justifié sa décision de rejeter la demande. Dans mes conclusions précédant l'arrêt C.13.0358.F du 5 mars 2015 (Pas. 2015, n° 161), j'ai rappelé que la notion d'intérêt a, en matière de cassation, une double acception. À côté de l'intérêt subjectif à la cassation, dont la mesure est le grief que la décision attaquée inflige à la partie demanderesse en cassation, et qui peut concerner la recevabilité tant du pourvoi que du moyen, l'intérêt objectif, qui ne concerne que la recevabilité du moyen, s'entend de l'aptitude de celui-ci à entraîner la cassation. Un moyen est, en ce sens, « dénué d'intérêt lorsque la Cour constate que, pour une raison ou une autre, il critique des motifs de la décision attaquée peut-être erronés mais qui n'ont aucunement influencé la légalité de son dispositif, celui-ci étant soutenu ou susceptible d'être soutenu par un autre motif exprimé par la décision elle-même ou susceptible d'être déduit

la Cour constate que, pour une raison ou une autre, il critique des motifs de la décision attaquée peut-être erronés mais qui n'ont aucunement influencé la légalité de son dispositif, celui-ci étant soutenu ou susceptible d'être soutenu par un autre motif exprimé par la décision elle-même ou susceptible d'être déduit des constatations de fait qu'elle comporte » (Ph. Gérard, « le moyen qui, fût-il fondé, ne peut entraîner la cassation de la décision attaquée, est irrecevable à défaut d'intérêt », noot onder Cass. 17 juni 2011, Rev. crit. jur. b., 2012, nr. 1, p. 453). Zoals Philippe Gérard preciseert (not. cit., nr. 1, p. 454), « les principales applications de ces principes dans la jurisprudence de la Cour sont la substitution de motifs et la surabondance du motif critiqué ». Daaruit volgt dat het feit dat het middel niet tot cassatie kan leiden, anders gezegd het gebrek aan belang ervan, slechts kan worden afgeleid uit overwegingen die intrinsiek zijn aan de bestreden beslissing zelf. Inzonderheid kan dat gebrek aan belang van het middel niet worden beoordeeld op grond van de beslissing die de rechter op verwijzing zal nemen (supra Cass. 5 maart 2015). Uit de omstandigheid dat de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, het door de eiser aangevoerde subjectief recht als onbestaande heeft aangemerkt, kan niet worden afgeleid dat de rechter op verwijzing gewoonweg de beslissing die de vordering niet-ontvankelijk verklaart, kan vervangen door een beslissing die ze niet-gegrond verklaart. Dit zou neerkomen op een miskennis van de beginselen die zowel de omvang van cassatie als de bevoegdheden van de rechter op verwijzing betreffen en volgens welke die rechter zich niet ertoe mag beperken de fout te herstellen van de rechter wiens beslissing vernietigd werd, maar, doordat hij in diens plaats is getreden, binnen de perken waarin de zaak bij hem aanhangig is, een volledige beslissing moet nemen (zie mijn voornoemde conclusie, p. 573, en noot 4). Het bestreden arrest, dat steunt op redenen volgens welke het door de eiser aangevoerde recht niet zou bestaan, heeft te dezen de vordering van die partij niet-ontvankelijk verklaard omdat zij niet de hoedanigheid had om die vordering in te stellen. De grond van niet-ontvankelijkheid voerde niet aan dat die beslissing geschraagd was door een andere, niet-bekritiseerde reden van de bestreden beslissing en evenmin dat er grond tot vervanging van redenen zou hebben bestaan. Het middel kwam op tegen de wettigheid van het beschikkend gedeelte van de bestreden beslissing ten aanzien van de redenen ervan. Heel terecht werpt het besproken arrest tegen de grond van niet-ontvankelijkheid op dat het middel tot cassatie kan leiden doordat het kritiek uitoefent op de redenen die het beschikkend gedeelte schragen van de bestreden beslissing waartegen het gericht is. Sinds het voornoemde arrest van 5 september 2014 werd gewezen, heeft een arrest van 29 oktober 2015 (AC

des constatations de fait qu'elle comporte » (Ph. Gérard, « le moyen qui, fût-il fondé, ne peut entraîner la cassation de la décision attaquée, est irrecevable à défaut d'intérêt », note sous Cass. 17 juin 2011, Rev. crit. jur. b., 2012, n° 1, p. 453). Comme le précise monsieur Philippe Gérard (not. cit., n° 1, p. 454), « les principales applications de ces principes dans la jurisprudence de la Cour sont la substitution de motifs et la surabondance du motif critiqué ». Il suit de là que l'inaptitude du moyen à entraîner la cassation, soit son défaut d'intérêt, ne peut être déduite que de considérations intrinsèques à la décision attaquée elle-même. Elle ne saurait, spécialement, être appréciée en fonction de la décision que prendra le juge de renvoi (Cass. 5 mars 2015, précité). De la circonstance que le juge qui a rendu la décision attaquée a tenu le droit subjectif allégué par la partie demanderesse pour inexistant, il ne saurait être inféré que le juge de renvoi n'aurait qu'à substituer à la décision disant la demande irrecevable une décision la disant non fondée. Ce serait méconnaître les principes qui gouvernent tant l'étendue de la cassation que les pouvoirs du juge de renvoi et qui veulent que ce juge ne peut se borner à réparer l'erreur commise par le juge dont la décision a été cassée mais, substitué à celui-ci, doit prendre dans les limites de sa saisine une décision complète (voy. mes conclusions précitées, p. 573, et la note 4). Se fondant sur des motifs relatifs à l'inexistence du droit prétendu par la partie demanderesse, l'arrêt attaqué a en l'espèce dit la demande de cette partie irrecevable pour défaut de qualité dans son chef. La fin de non-recevoir ne faisait valoir ni que cette décision était soutenue par un autre motif non critiqué de la décision attaquée ni qu'il y aurait eu matière à substitution de motifs. Le moyen critiquait la légalité du dispositif de la décision attaquée au regard des motifs de celle-ci. L'arrêt annoté oppose dès lors très justement à la fin de non-recevoir qu'est apte à entraîner la cassation le moyen qui critique les motifs qui fondent la disposition de la décision attaquée contre laquelle il est dirigé. Depuis qu'a été rendu l'arrêt précité du 5 septembre 2014, un arrêt du 29 octobre 2015 (Pas. 2015, n° 632) a statué sur le fondement d'un moyen semblable dans les mêmes termes que l'arrêt annoté. La jurisprudence que celui-ci consacre paraît donc pouvoir être tenue pour constante. Th. W.

2015, nr. 632) in dezelfde bewoordingen als het besproken arrest uitspraak gedaan over de gegrondheid van een soortgelijk middel. De rechtspraak die in dat arrest wordt bekrachtigd, kan dus blijkbaar als vaste rechtspraak worden aangemerkt. Th.W.

VORDERING IN RECHTE - Bestaan en omvang van het subjectief recht - Onderzoek door de bodemrechter - Kwalificering

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

DEMANDE EN JUSTICE - Existence et portée du droit subjectif - Examen par le juge du fond - Qualification

- Art. 17 Code judiciaire

De procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dat recht betwist, heeft de vereiste hoedanigheid opdat zijn vordering ontvankelijk kan worden verklaard (1). (1) De rechtspraak van het Hof ligt aldus vast dat de procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, ook al wordt dat recht betwist, de vereiste hoedanigheid heeft opdat zijn vordering ontvankelijk kan worden verklaard en dat het onderzoek van het bestaan en de omvang van het subjectief recht dat die partij aanvoert, geen verband houdt met de ontvankelijkheid maar met de gegrondheid van de vordering (Cass. 29 oktober 2015, AR C.13.0374.N, AC 2015, nr. 632, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 23 februari 2012, AR C.11.0259.N, AC 2012, nr. 130, met concl. van advocaat-generaal Vandewal; Cass. 4 februari 2011, AR C.09.0420.N, AC 2011, nr. 103; Cass. 16 november 2007, AR C.06.0144.F, AC 2007, nr. 558; Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441; Cass. 2 april 2004, AR C.02.0609.N, AC 2004, nr. 180; Cass. 26 februari 2004, AR C.01.0402.N, AC 2004, nr. 106). Wanneer de verweerder tegen het middel een grond van niet-ontvankelijkheid aanvoert volgens welke de redenen van het arrest waartegen het middel opkomt voldoende zouden zijn om de vordering die het arrest niet-ontvankelijk verklaart, niet-gegrond te verklaren, verwerpt het Hof die grond, aangezien het Hof, dat weliswaar bevoegd is om een foutieve reden van de bestreden beslissing te vervangen door een rechtsgrond waarmee die beslissing naar recht wordt verantwoord, toch niet, zonder buiten zijn bevoegdheid te treden, die beslissing zelf kan wijzigen. (Cass. 28 september 2007, AR C.06.0180.F, AC 2007, nr. 441). Het besproken arrest weert een grond van niet-ontvankelijkheid waarin het niet werd verzocht over te gaan tot een dergelijke "vervanging van dictum" maar wel, met verwijzing naar een arrest van 5 september 2014 (AR C.12.0275.N, AC 2014, nr. 493, met andersl. concl. van advocaat-generaal Vandewal), om het derde onderdeel zonder belang te verklaren, zodra het hof van beroep, dat overwoog dat de eiseres over geen enkel subjectief recht beschikte, ongeacht de gebruikte bewoordingen, zijn beslissing om de vordering te verwerpen, naar recht had verantwoord. In mijn conclusie vóór het arrest C.13.0358.F van 5 maart 2015 (Pas. 2015, nr. 161) heb ik eraan herinnerd dat het begrip belang, in cassatie-aangelegenheden, een tweevoudige betekenis heeft. Naast het subjectieve belang bij de cassatie, waarvan de maatstaf bestaat in de grief die de bestreden beslissing aan de eiser in cassatie oplegt, en die zowel op de ontvankelijkheid van het cassatieberoep als van het middel betrekking kan hebben, wordt onder objectief belang, dat enkel de ontvankelijkheid van het middel betreft, verstaan de vraag of het middel al dan niet tot cassatie kan leiden.

La partie au procès qui se prétend titulaire d'un droit subjectif a, ce droit fût-il contesté, la qualité requise pour que sa demande puisse être reçue (1). (1) La jurisprudence de la Cour est ainsi fixée que la partie au procès qui se prétend titulaire d'un droit subjectif a, ce droit fût-il contesté, la qualité requise pour que sa demande puisse être reçue et que l'examen de l'existence et de la portée du droit subjectif que cette partie invoque ne relève pas de la recevabilité mais du fondement de la demande (Cass. 29 octobre 2015, RG C.13.0374.N, Pas. 2015, n° 632, avec concl. de M. Vandewal, avocat général, dans AC; Cass. 23 février 2012, RG C.11.0259.N, Pas. 2012, n° 130, avec concl. de M. Vandewal, avocat général, dans AC; Cass. 4 février 2011, RG C.09.0420.N, Pas. 2011, n° 103; Cass. 16 novembre 2007, RG C.06.0144.F, Pas. 2007, n° 558; Cass. 28 septembre 2007, RG C.06.0180.F, Pas. 2007, n° 441; Cass. 2 avril 2004, RG C.02.0609.N, Pas. 2004, n° 180; Cass. 26 février 2004, RG C.01.0402.N, Pas. 2004, n° 106). Lorsque le défendeur oppose au moyen une fin de non-recevoir faisant valoir que les motifs de l'arrêt que critique le moyen justifieraient de dire non fondée la demande que l'arrêt déclare irrecevable, la Cour rejette celle-ci dès lors que, s'il est en son pouvoir de substituer à un motif erroné de la décision attaquée un motif de droit par lequel cette décision se trouve légalement justifiée, elle ne saurait en revanche, sans excéder ses pouvoirs, modifier cette décision elle-même (Cass. 28 septembre 2007, RG C.06.0180.F, Pas. 2007, n° 441). L'arrêt annoté écarte une fin de non-recevoir qui ne l'invitait pas à procéder à pareille « substitution de dispositif » mais, par référence à un arrêt du 5 septembre 2014 (RG C.12.0275.N, Pas. 2014, n° 493, et les concl. contr. de M. Vandewal, avocat général, dans AC), à tenir le moyen pour dénué d'intérêt en sa troisième branche dès que, en considérant que la demanderesse ne disposait d'aucun droit subjectif, la cour d'appel avait, quels que soient les termes qu'elle avait utilisés, légalement justifié sa décision de rejeter la demande. Dans mes conclusions précédant l'arrêt C.13.0358.F du 5 mars 2015 (Pas. 2015, n° 161), j'ai rappelé que la notion d'intérêt a, en matière de cassation, une double acception. À côté de l'intérêt subjectif à la cassation, dont la mesure est le grief que la décision attaquée inflige à la partie demanderesse en cassation, et qui peut concerner la recevabilité tant du pourvoi que du moyen, l'intérêt objectif, qui ne concerne que la recevabilité du moyen, s'entend de l'aptitude de celui-ci à entraîner la cassation. Un moyen est, en ce sens, « dénué d'intérêt lorsque la Cour constate que, pour une raison ou une autre, il critique des motifs de la décision attaquée peut-être erronés mais qui n'ont aucunement influencé la légalité de son dispositif, celui-ci étant soutenu ou susceptible d'être soutenu par un autre motif exprimé par la décision elle-même ou susceptible d'être déduit

In die betekenis is een middel « dénué d'intérêt lorsque la Cour constate que, pour une raison ou une autre, il critique des motifs de la décision attaquée peut-être erronés mais qui n'ont aucunement influencé la légalité de son dispositif, celui-ci étant soutenu ou susceptible d'être soutenu par un autre motif exprimé par la décision elle-même ou susceptible d'être déduit des constatations de fait qu'elle comporte » (Ph. Gérard, « le moyen qui, fût-il fondé, ne peut entraîner la cassation de la décision attaquée, est irrecevable à défaut d'intérêt », noot onder Cass. 17 juni 2011, Rev. crit. jur. b., 2012, nr. 1, p. 453). Zoals Philippe Gérard preciseert (not. cit., nr. 1, p. 454), « les principales applications de ces principes dans la jurisprudence de la Cour sont la substitution de motifs et la surabondance du motif critiqué ». Daaruit volgt dat het feit dat het middel niet tot cassatie kan leiden, anders gezegd het gebrek aan belang ervan, slechts kan worden afgeleid uit overwegingen die intrinsiek zijn aan de bestreden beslissing zelf. Inzonderheid kan dat gebrek aan belang van het middel niet worden beoordeeld op grond van de beslissing die de rechter op verwijzing zal nemen (supra Cass. 5 maart 2015). Uit de omstandigheid dat de rechter die de bestreden beslissing heeft gewezen, het door de eiser aangevoerde subjectief recht als onbestaande heeft aangemerkt, kan niet worden afgeleid dat de rechter op verwijzing gewoonweg de beslissing die de vordering niet-ontvankelijk verklaart, kan vervangen door een beslissing die ze niet-gegrond verklaart. Dit zou neerkomen op een miskennis van de beginselen die zowel de omvang van cassatie als de bevoegdheden van de rechter op verwijzing betreffen en volgens welke die rechter zich niet ertoe mag beperken de fout te herstellen van de rechter wiens beslissing vernietigd werd, maar, doordat hij in diens plaats is getreden, binnen de perken waarin de zaak bij hem aanhangig is, een volledige beslissing moet nemen (zie mijn voornoemde conclusie, p. 573, en noot 4). Het bestreden arrest, dat steunt op redenen volgens welke het door de eiser aangevoerde recht niet zou bestaan, heeft te dezen de vordering van die partij niet-ontvankelijk verklaard omdat zij niet de hoedanigheid had om die vordering in te stellen. De grond van niet-ontvankelijkheid voerde niet aan dat die beslissing geschraagd was door een andere, niet-bekritiseerde reden van de bestreden beslissing en evenmin dat er grond tot vervanging van redenen zou hebben bestaan. Het middel kwam op tegen de wettigheid van het beschikkend gedeelte van de bestreden beslissing ten aanzien van de redenen ervan. Heel terecht werpt het besproken arrest tegen de grond van niet-ontvankelijkheid op dat het middel tot cassatie kan leiden doordat het kritiek uitoefent op de redenen die het beschikkend gedeelte schragen van de bestreden beslissing waartegen het gericht is. Sinds het voornoemde arrest van 5 september 2014 werd

des constatations de fait qu'elle comporte » (Ph. Gérard, « le moyen qui, fût-il fondé, ne peut entraîner la cassation de la décision attaquée, est irrecevable à défaut d'intérêt », note sous Cass. 17 juin 2011, Rev. crit. jur. b., 2012, n° 1, p. 453). Comme le précise monsieur Philippe Gérard (not. cit., n° 1, p. 454), « les principales applications de ces principes dans la jurisprudence de la Cour sont la substitution de motifs et la surabondance du motif critiqué ». Il suit de là que l'inaptitude du moyen à entraîner la cassation, soit son défaut d'intérêt, ne peut être déduite que de considérations intrinsèques à la décision attaquée elle-même. Elle ne saurait, spécialement, être appréciée en fonction de la décision que prendra le juge de renvoi (Cass. 5 mars 2015, précité). De la circonstance que le juge qui a rendu la décision attaquée a tenu le droit subjectif allégué par la partie demanderesse pour inexistant, il ne saurait être inféré que le juge de renvoi n'aurait qu'à substituer à la décision disant la demande irrecevable une décision la disant non fondée. Ce serait méconnaître les principes qui gouvernent tant l'étendue de la cassation que les pouvoirs du juge de renvoi et qui veulent que ce juge ne peut se borner à réparer l'erreur commise par le juge dont la décision a été cassée mais, substitué à celui-ci, doit prendre dans les limites de sa saisine une décision complète (voy. mes conclusions précitées, p. 573, et la note 4). Se fondant sur des motifs relatifs à l'inexistence du droit prétendu par la partie demanderesse, l'arrêt attaqué a en l'espèce dit la demande de cette partie irrecevable pour défaut de qualité dans son chef. La fin de non-recevoir ne faisait valoir ni que cette décision était soutenue par un autre motif non critiqué de la décision attaquée ni qu'il y aurait eu matière à substitution de motifs. Le moyen critiquait la légalité du dispositif de la décision attaquée au regard des motifs de celle-ci. L'arrêt annoté oppose dès lors très justement à la fin de non-recevoir qu'est apte à entraîner la cassation le moyen qui critique les motifs qui fondent la disposition de la décision attaquée contre laquelle il est dirigé. Depuis qu'a été rendu l'arrêt précité du 5 septembre 2014, un arrêt du 29 octobre 2015 (Pas. 2015, n° 632) a statué sur le fondement d'un moyen semblable dans les mêmes termes que l'arrêt annoté. La jurisprudence que celui-ci consacre paraît donc pouvoir être tenue pour constante. Th. W.

gewezen, heeft een arrest van 29 oktober 2015 (AC 2015, nr. 632) in dezelfde bewoordingen als het besproken arrest uitspraak gedaan over de gegrondheid van een soortgelijk middel. De rechtspraak die in dat arrest wordt bekrachtigd, kan dus blijkbaar als vaste rechtspraak worden aangemerkt. Th.W.

VORDERING IN RECHTE - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Hoedanigheid

- Art. 17 Gerechtelijk Wetboek

DEMANDE EN JUSTICE - Action en justice - Admissibilité - Qualité

- Art. 17 Code judiciaire

Noot van advocaat-generaal Werquin.

VORDERING IN RECHTE - Rechtsvordering - Toelaatbaarheid - Hoedanigheid

Note de l'avocat général Werquin.

DEMANDE EN JUSTICE - Action en justice - Admissibilité - Qualité

Noot van advocaat-generaal Werquin.

VORDERING IN RECHTE - Bestaan en omvang van het subjectief recht - Onderzoek door de bodemrechter - Kwalificering

Note de l'avocat général Werquin.

DEMANDE EN JUSTICE - Existence et portée du droit subjectif - Examen par le juge du fond - Qualification

C.16.0296.N

14 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171214.5](#)

AC nr. 713

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Voorwerp van de vordering

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Notion - Objet de la demande

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Verlies van een kans - Begrip

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Objet de la demande - Perte d'une chance - Notion

Het voorwerp van de vordering is het feitelijke resultaat dat de eiser met zijn vordering beoogt; de rechter die gevat door een vordering tot vergoeding van de schade ingevolge een niet verworven voordeel of een geleden nadeel, vergoeding toekent voor het verlies van een kans op het verwerven van dit voordeel of het vermijden van dit nadeel, wijzigt het voorwerp van de vordering niet; hij is ertoe gerechtigd met eerbiediging van het recht van verdediging (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

L'objet de la demande est le résultat factuel poursuivi par le demandeur dans sa demande; le juge saisi d'une demande en réparation du dommage résultant d'un avantage non acquis ou d'un désavantage subi, qui accorde une indemnité pour la perte d'une chance de se procurer ledit avantage ou d'éviter ledit désavantage, ne modifie pas l'objet de la demande; il est en droit de le faire dès lors qu'il respecte les droits de la défense (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Voorwerp van de vordering - Begrip

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Begrip - Voorwerp van de vordering - Verlies van een kans

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Objet de la demande - Notion

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Notion - Objet de la demande - Perte d'une chance

- Art. 1382 et 1383 Code civil

C.16.0297.N

17 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.4](#)

AC nr. ...

Wanneer schade wordt veroorzaakt door de samenlopende fouten van verschillende personen, moet ieder van hen, in de regel, de volledige schade vergoeden van de slachtoffers die geen fout hebben begaan; de persoon die een fout heeft begaan die in oorzakelijk verband staat met de schade van een slachtoffer dat zelf geen fout heeft begaan en dat rechtstreekse eigen schade lijdt, dient dat slachtoffer volledig te vergoeden (1). (1) Cass. 16 februari 2011, AR P.10.1232.F, AC 2011, nr. 137, met concl. van Advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2011, nr. 137; Cass. 9 oktober 1990, AR 2883, AC 1990-91, nr. 66; Cass. 15 oktober 1986, AR 5141, AC 1986-87, nr. 88.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Verscheidene daders - Hoofdelijkheid - Verscheidene daders - Slachtoffer dat geen fout heeft begaan - Rechtstreekse eigen schade - Vergoeding - Omvang - Vergoedingsplichtigen

- Artt. 1382, 1383 en 1384 Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'un dommage a été causé par les fautes concurrentes de plusieurs personnes, chacune de celles-ci est tenue, en règle, envers les victimes qui n'ont pas commis de faute, à la réparation intégrale du dommage; l'auteur d'une faute en relation causale avec le dommage d'une victime qui n'a pas elle-même commis de faute et qui subit un dommage propre direct est tenu envers cette victime à la réparation intégrale du dommage (1). (1) Cass. 16 février 2011, RG P.10.1232.F, Pas. 2011, n° 137, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 9 octobre 1990, RG 2883, Pas. 1990-91, n° 66; Cass. 15 octobre 1986, RG 5141, Pas. 1986-87, n° 88.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Pluralité d'auteurs. solidarité - Pluralité d'auteurs - Victime n'ayant commis aucune faute - Dommage propre direct - Dommages et intérêts - Etendue - Personnes tenues à réparation

- Art. 1382, 1383 et 1384 Code civil

C.16.0303.F

16 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171016.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

Als een van de partijen is verschenen overeenkomstig de artikelen 728 en 729 en een conclusie ter griffie of ter zitting heeft neergelegd, is de rechtspleging op tegenspraak ten aanzien van die partij op tegenspraak; in dat geval moet de rechter antwoorden op de neergelegde conclusie; indien de partij niet is verschenen en evenmin een conclusie heeft neergelegd, dient de rechter niet te antwoorden op het middel van niet-ontvankelijkheid dat de eiseres in de verzetsdagvaarding heeft aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

- Artt. 728, 729 en 804 Gerechtelijk Wetboek

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Rechtspleging op tegenspraak - Begrip - Gevolg - Motivering - Antwoord op de conclusie

- Artt. 728, 729 en 804 Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Genicot.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Procédure contradictoire - Notion - Conséquence - Motivation - Réponse aux conclusions

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Procédure contradictoire - Notion - Conséquence - Motivation - Réponse aux conclusions

Si une des parties a comparu conformément aux articles 728 et 729 et a déposé au greffe ou à l'audience des conclusions, la procédure est à son égard contradictoire; dans ce cas, le juge est tenu de répondre aux conclusions déposées; si la partie n'a ni comparu ni déposé des conclusions, le juge n'est pas tenu de répondre au moyen d'irrecevabilité soulevé par cette partie dans sa citation en opposition (1). (1) Voir les concl. du MP.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Procédure contradictoire - Notion - Conséquence - Motivation - Réponse aux conclusions

- Art. 728, 729 et 804 Code judiciaire

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Procédure contradictoire - Notion - Conséquence - Motivation - Réponse aux conclusions

- Art. 728, 729 et 804 Code judiciaire

C.16.0309.N

24 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.5](#)

AC nr. ...

De kosten voor de technische hulpverleningswerkzaamheden die niet het gevolg zijn van een noodoproep om mensen te beschermen of te redden, blijven, krachtens de bepalingen van de Wet Civiele Bescherming 1963 en het koninklijk besluit van 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn, niet definitief ten laste van de gemeente en zij kan deze kosten verhalen op degene die aansprakelijk is voor de werkzaamheden.

GEMEENTE - Wet Civiele Bescherming 1963 - Kosten voor technische hulpverleningswerkzaamheden - Verhaalbaarheid - Draagwijdte

- Artt. 1, 2bis, § 1, 4°, en 2bis/1, §§ 1 en 4 Wet 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming

- Art. 2, 2° KB 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Uitlegging - Wet Civiele Bescherming 1963 - Gemeente - Kosten voor technische hulpverleningswerkzaamheden - Verhaalbaarheid - Draagwijdte

- Artt. 1, 2bis, § 1, 4°, en 2bis/1, §§ 1 en 4 Wet 31 december 1963 betreffende de civiele bescherming

- Art. 2, 2° KB 25 april 2007 tot vaststelling van de opdrachten van de hulpdiensten die kunnen verhaald worden en diegene die gratis zijn

Het bestaan van een contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting sluit niet uit dat schade in de zin van artikel 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek ontstaat, tenzij wanneer, blijkens de inhoud of de strekking van de overeenkomst, de wet of het reglement, de te verrichten uitgave of prestatie definitief voor rekening moet blijven van degene die zich ertoe heeft verbonden of die ze ingevolge de wet of het reglement moet verrichten.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Algemeen - Contractuele, wettelijke of reglementaire verplichting - Te verrichten uitgave of prestatie - Definitieve aard of strekking

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

En vertu des dispositions de la loi du 31 décembre 1963 sur la protection civile et de l'arrêté royal du 25 avril 2007 déterminant les missions des services de secours qui peuvent être facturées et celles qui sont gratuites, les frais occasionnés par des travaux de secours technique qui ne résultent pas d'un appel d'urgence en vue de protéger ou de sauver une personne ne demeurent pas définitivement à charge de la commune et elle peut récupérer ces frais à charge de la personne responsable de ces travaux.

COMMUNE - Loi du 31 décembre 1963 sur la protection civile - Frais occasionnés par des travaux de secours technique - Répétibilité - Portée

- Art. 1er, 2bis, § 1er, 4°, et 2bis/1, § 1er et 4 L. du 31 décembre 1963

- Art. 2, 2° AR du 25 avril 2007 déterminant les missions des services de secours qui peuvent être facturées et celles qui sont gratuites

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Interprétation - Loi du 31 décembre 1963 sur la protection civile - Commune - Frais occasionnés par des travaux de secours technique - Répétibilité - Portée

- Art. 1er, 2bis, § 1er, 4°, et 2bis/1, § 1er et 4 L. du 31 décembre 1963

- Art. 2, 2° AR du 25 avril 2007 déterminant les missions des services de secours qui peuvent être facturées et celles qui sont gratuites

L'existence d'une obligation contractuelle, légale ou réglementaire n'exclut pas qu'il y ait un dommage au sens des articles 1382 et 1383 du Code civil, à moins que lorsque, suivant le contenu ou l'économie de la convention, de la loi et ou du règlement, la dépense ou la prestation à effectuer doive être définitivement portée en compte de celui qui s'y est engagé ou qui est tenu de l'exécuter en vertu de la loi ou du règlement.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Généralités - Obligation contractuelle, légale ou réglementaire - Dépense ou prestation à effectuer - Nature ou économie définitive

- Art. 1382 et 1383 Code civil

De verkoper, wanneer hij een fabrikant of een gespecialiseerde verkoper is, is verplicht de zaak zonder gebrek te leveren en moet daarbij alle maatregelen nemen om alle mogelijke gebreken op te sporen, zodat hij, indien het bestaan van een gebrek wordt aangetoond, de door de koper geleden schade moet vergoeden, tenzij hij bewijst dat het gebrek onmogelijk kon worden opgespoord; deze resultaatsverbintenis rust niet op elke professionele verkoper, maar op de fabrikant en op de gespecialiseerde verkoper ongeacht of deze laatste een professionele verkoper is; de rechter oordeelt in feite of een verkoper als een gespecialiseerde verkoper kan worden beschouwd en hanteert daarbij als onderscheidingscriterium de specialisatiegraad en de technische competenties van de verkoper in kwestie (1). (1) Cass. 6 mei 1977, AC 1977, 915; zie ook Cass. 17 mei 1984, AR 7056, AC 1983-84, nr. 529; Cass. 27 juni 1985, AR 7207, AC 1984-85, nr. 657; Cass. 7 december 1990, AR 6754, AC 1990-91, nr. 182; Cass. 19 september 1997, AR C.96.0207.F, AC 1997, nr. 362; Cass. 18 oktober 2001, AR C.99.0326.N, AC 2001, nr. 556.

GEBREK VAN DE ZAAK [ZIE: 008 AANSPRAKELIJKHEID BUI - Verkoper - Fabrikant of gespecialiseerde verkoper

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

KOOP - Verkoper - Fabrikant of gespecialiseerde verkoper - Gebrek van de zaak

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Resultaatsverbintenis - Professionele verkoper - Gespecialiseerde verkoper - Beoordeling door de rechter

- Art. 1643 Burgerlijk Wetboek

Le vendeur qui est un fabricant ou un vendeur spécialisé, a l'obligation de fournir la chose sans vice et doit prendre, à cette fin, toutes les mesures nécessaires pour déceler tous les vices possibles, de sorte que le vendeur-fabricant est tenu à la réparation du dommage subi par l'acheteur si l'existence d'un vice est démontrée, à moins qu'il n'établisse le caractère indécélable de ce vice; cette obligation de résultat n'incombe pas à chaque vendeur professionnel mais au fabricant et au vendeur spécialisé qu'il soit un vendeur professionnel ou pas; le juge apprécie en fait si un vendeur peut être considéré comme un vendeur spécialisé et il utilise à cette fin comme critère de distinction le grade de spécialisation et les compétences techniques du vendeur en question (1). (1) Cass. 6 mai 1977, Pas. 1977, 907; voir aussi Cass. 17 mai 1984, RG 7056, Pas. 1983-84, n° 529; Cass. 27 juin 1985, RG 7207, Pas. 1984-85, n° 657; Cass. 7 décembre 1990, RG 6754, Pas. 1990-91, n° 182; Cass. 19 septembre 1997, RG C.96.0207.F, Pas. 1997, n° 362; Cass. 18 octobre 2001, RG. C.99.0326.N, Pas. 2001, n° 556.

VICE DE LA CHOSE [VOIR: 008 RESPONSABILITE HORS CO - Vendeur - Fabricant ou vendeur spécialisé

- Art. 1643 Code civil

VENTE - Vendeur - Fabricant ou vendeur spécialisé - Vice de la chose

- Art. 1643 Code civil

OBLIGATION - Obligation de résultat - Vendeur professionnel - Vendeur spécialisé - Appréciation par le juge

- Art. 1643 Code civil

C.16.0320.F

13 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.1](#)

AC nr. ...

Luidens artikel 20.6, eerste lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 houdende de Algemene Uitgavenbegroting van het Gewest voor het begrotingsjaar 2007 en artikel 16.6, eerste lid, van de ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 21 december 2007 houdende de algemene uitgavenbegroting voor het begrotingsjaar 2008, moeten de subsidieaanvragen schriftelijk worden ingediend en vergezeld zijn van een begrotingsraming; in zoverre het bestreden arrest overweegt dat "de overeenkomst de betaling van toelagen niet onderwerpt aan de voorwaarde om bepaalde documenten vooraf over te leggen", doet het geen uitspraak over de voorwaarden waaraan het indienen van subsidieaanvragen onderworpen is en schendt het bijgevolg de voormelde wettelijke bepalingen niet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

Aux termes de l'article 20.6, alinéa 1er, de l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 décembre 2006 contenant le budget général des dépenses de la Région pour l'année budgétaire 2007 et de l'article 16.6, alinéa 1er, de l'ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 21 décembre 2007 contenant le budget général des dépenses de la Région pour l'année budgétaire 2008, les demandes de subventions doivent être introduites par écrit et accompagnées d'un budget prévisionnel; en considérant que « la convention ne conditionne pas le paiement des subventions à la communication préalable de certains documents », l'arrêt attaqué ne se prononce pas sur les conditions auxquelles est soumise l'introduction des demandes de subventions et ne viole dès lors pas les dispositions légales précitées (1). (1) Voir les concl. du MP.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Motivering

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gemeenschap en Gewest - Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Ordonnantie van het Brussels Hoofdstedelijk Gewest van 22 december 2006 - Subsidieaanvraag - Subsidies - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Motivering

Artikel 12, derde lid, van de gecoördineerde wetten 17 juli 1991 op de Rijkscomptabiliteit, dat hier van toepassing is, bepaalt dat er, bij ontstentenis van een organieke wet, voor elke toelage in de algemene uitgavenbegroting een speciale bepaling moet zijn die de aard van de toelage preciseert; de verplichting die deze bepaling van openbare orde oplegt, geldt enkel voor de subsidiërende overheid, die deze in acht moet nemen en zich op geen enkele wijze, en, met name door overeenkomst, hieraan mag onttrekken; ze heeft echter geen enkele weerslag op de naleving, door diezelfde overheid, van haar contractuele verbintenissen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Gemeenschap en Gewest - Wet Rijkscomptabiliteit - Subsidiërende overheid - Subsidies - Toelagen - Wettelijke voorwaarden - Afzonderlijke overeenkomst - Gevolg tussen partijen

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 décembre 2006 - Demande de subventions - Subsidies - Conditions légales - Convention distincte - Motivation

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 décembre 2006 - Demande de subventions - Subsidies - Conditions légales - Convention distincte - Conséquence entre parties

Conclusions de l'avocat général Genicot.

COMMUNAUTE ET REGION - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Autorité subsidante - Subsidies - Subventions - Conditions légales - Convention distincte - Conséquence entre parties

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 décembre 2006 - Demande de subventions - Subsidies - Conditions légales - Convention distincte - Conséquence entre parties

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Communauté et Région - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Autorité subsidante - Subsidies - Subventions - Conditions légales - Convention distincte - Conséquence entre parties

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Ordonnance de la Région de Bruxelles-Capitale du 22 décembre 2006 - Demande de subventions - Subsidies - Conditions légales - Convention distincte - Motivation

L'article 12, alinéa 3, des lois sur la comptabilité de l'État, coordonnées le 17 juillet 1991, applicable en l'espèce, dispose qu'en l'absence d'une loi organique, tout subside doit faire l'objet dans le budget général d'une disposition spéciale qui en précise la nature; l'obligation que cette disposition d'ordre public établit s'impose à la seule autorité subsidante, qui ne peut se dispenser de l'observer ni s'en affranchir d'aucune manière, notamment par voie contractuelle; elle est toutefois sans effet sur le respect, par la même autorité, de ses engagements contractuels (1). (1) Voir les concl. du MP.

COMMUNAUTE ET REGION - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Autorité subsidante - Subsidies - Subventions - Conditions légales - Convention distincte - Conséquence entre parties

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Communauté et Région - Lois coordonnées sur la comptabilité de l'Etat - Autorité subsidante - Subsidies - Subventions - Conditions légales - Convention distincte - Conséquence entre parties

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

VORDERING IN RECHTE - Samenhangende vordering - Wijze van instelling

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking aan een erfgenaam - Vordering tot herroeping en nietigverklaring - Hangende de procedure van vereffening en verdeling - Wijze van instelling

Vorderingen die samenhangend zijn, kunnen hetzij bij afzonderlijke gedinginleidende akten worden ingesteld, hetzij bij eenzelfde gedinginleidende akte nu geen enkele wettelijke bepaling de eiser ertoe verplicht om alle vorderingen in een gedinginleidende akte te bundelen; het enkele feit dat er reeds een samenhangende vordering aanhangig is voor de rechtbank, is geen grond van niet-ontvankelijkheid van de later ingestelde vordering (1). (1) Zie concl. OM.

VORDERING IN RECHTE - Samenhangende vordering - Wijze van instelling

- Artt. 700 en 701 Gerechtelijk Wetboek

Wanneer er is gedagvaard in gerechtelijke vereffening en verdeling van een nalatenschap, kan een vordering tot herroeping of vernietiging van een schenking aan een erfgenaam, die binnen de door de wet bepaalde termijnen moet kunnen ingesteld worden, niet enkel in het kader van de procedure van vereffening en verdeling worden ingesteld, maar ook bij afzonderlijke dagvaarding, ook al heeft een dergelijke vordering een weerslag op de omvang van de te vereffenen en verdelen boedel (1). (1) Zie concl. OM.

SCHENKINGEN EN TESTAMENTEN - Schenking aan een erfgenaam - Vordering tot herroeping en nietigverklaring - Hangende de procedure van vereffening en verdeling - Wijze van instelling

- Artt. 700, 701 en 1209, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

DEMANDE EN JUSTICE - Demande connexe - Mode d'introduction

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation à un héritier - Action en révocation et annulation - Procédure pendante de liquidation-partage - Mode d'introduction

Les actions qui sont connexes peuvent être intentées soit par des actes introductifs d'instance distincts, soit par un même acte introductif d'instance, dès lors qu'il n'existe aucune disposition légale obligeant le demandeur à regrouper toutes les actions dans un acte introductif d'instance; le seul fait qu'une action connexe est déjà pendante devant le tribunal ne constitue pas une fin de non-recevoir de l'action introduite ultérieurement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DEMANDE EN JUSTICE - Demande connexe - Mode d'introduction

- Art. 700 et 701 Code judiciaire

En cas de citation dans une liquidation-partage judiciaire d'une succession, une action en révocation ou annulation d'une donation à un héritier, qui doit être introduite dans les délais prévus par la loi, peut être introduite non seulement dans le cadre de la procédure de liquidation-partage, mais également lors d'une citation distincte, même si pareille action a une incidence sur l'étendue de la masse à liquider et à partager (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DONATIONS ET TESTAMENTS - Donation à un héritier - Action en révocation et annulation - Procédure pendante de liquidation-partage - Mode d'introduction

- Art. 700, 701 et 1209, al. 1er Code judiciaire

C.16.0327.N

24 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170224.6](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Artikel 8, eerste en tweede lid, EVO - Bestaan en geldigheid van de overeenkomst of van een bepaling daarvan - Draagwijdte - Partij die zich beroept op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft - Voorwaarden - Gevolg t.a.v. de beoordeling door de rechter

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

CONVENTION - Droit international - Article 8, alinéas 1er et 2 de la Convention de Rome du 19 juin 1980 sur la loi applicable aux obligations contractuelles - Existence et validité de la convention ou d'une de ses dispositions - Portée - Partie qui se réfère à la loi du pays dans lequel elle a sa résidence habituelle - Conditions - Conséquence quant à l'appréciation par le juge

Uit artikel 8, tweede lid, EVO volgt dat een partij zich slechts kan beroepen op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft, indien zij het verweer voert dat zij volgens dit recht geen toestemming tot de overeenkomst heeft verleend en zij aantoonde dat het in de gegeven omstandigheden niet redelijk zou zijn de gevolgen van haar gedrag te bepalen overeenkomstig het recht dat ingevolge het eerste lid van toepassing is; enkel in dat geval dient de rechter, krachtens artikel 8, tweede lid, EVO, te onderzoeken of uit het recht van het land waar de partij haar gewone verblijfplaats heeft, blijkt dat zij geen toestemming tot de overeenkomst heeft verleend (1). (1) Zie concl. OM.

OVEREENKOMST - Internationaal recht - Artikel 8, eerste en tweede lid, EVO - Bestaan en geldigheid van de overeenkomst of van een bepaling daarvan - Draagwijdte - Partij die zich beroept op het recht van het land waar zij haar gewone verblijfplaats heeft - Voorwaarden - Gevolg t.a.v. de beoordeling door de rechter

- Art. 8, eerste en tweede lid Verdrag van Rome van 19 juni 1980 inzake het recht dat van toepassing is op verbintenissen uit overeenkomsten

Il suit de l'article 8, alinéa 2, de la Convention de Rome du 19 juin 1980 sur la loi applicable aux obligations contractuelles qu'une partie ne peut se référer à la loi du pays dans lequel elle a sa résidence habituelle que si elle soutient dans sa défense qu'elle n'a pas consenti à la convention conformément à cette loi et qu'elle démontre qu'il résulte des circonstances données qu'il ne serait pas raisonnable de déterminer les effets de son comportement d'après la loi prévue au paragraphe précédent; seulement dans ce cas, le juge est tenu, en vertu de l'article 8, alinéa 2 de ladite Convention de Rome, d'examiner s'il résulte de la loi du pays dans lequel la partie a sa résidence habituelle, qu'elle n'a pas consenti à la convention (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONVENTION - Droit international - Article 8, alinéas 1er et 2 de la Convention de Rome du 19 juin 1980 sur la loi applicable aux obligations contractuelles - Existence et validité de la convention ou d'une de ses dispositions - Portée - Partie qui se réfère à la loi du pays dans lequel elle a sa résidence habituelle - Conditions - Conséquence quant à l'appréciation par le juge

- Art. 8, al. 1er et 2 Convention de Rome du 19 juin 1980 sur la loi applicable aux obligations contractuelles

C.16.0329.N

26 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.1](#)

AC nr. ...

Krachtens het beginsel van de wilsautonomie zoals neergelegd in artikel 1134 Burgerlijk Wetboek, en de artikelen 1121, 1236 en 1690 Burgerlijk Wetboek kan een contractspartij met een derde overeenkomen om zijn contractuele rechten en verplichtingen over te nemen: een dergelijke overdracht die de overdrager niet bevrijdt, behoeft de instemming van de overgedragen medecontractant niet; het middel dat ervan uitgaat dat een contractoverdracht noodzakelijk de bevrijding van de overdrager onderstelt en bijgevolg niet mogelijk is zonder de instemming van de overgedragen medecontractant, berust het op een andere rechtsopvatting en faalt het naar recht.

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Overdracht - Wederkerige overeenkomst - Wilsovereenstemming - Recht gecedeerde schuldeiser
VERBINTENIS - Overdracht - Wederkerige overeenkomst - Wilsovereenstemming - Recht gecedeerde schuldeiser

En vertu du principe de l'autonomie de la volonté, consacré à l'article 1134 du Code civil, et les articles 1121, 1236 et 1690 du Code civil, une partie contractante peut convenir avec un tiers de reprendre ses droits et obligations contractuels: pareille cession ne libérant pas le cédant, elle ne nécessite pas le consentement du cocontractant cédé; le moyen qui suppose qu'une cession de contrat présuppose la libération du cédant et, par conséquent, n'est pas possible sans le consentement du cocontractant cédé repose sur une autre conception juridique et manque en droit.

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Cession - Convention synallagmatique - Accord de volontés - Droit du créancier cédé
OBLIGATION - Cession - Contrat synallagmatique - Accord de volontés - Droit du créancier cédé

C.16.0330.N

28 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.5](#)

AC nr. 507

Uit artikel 25, eerste lid, 3° en 6° Handelshuurwet, krachtens hetwelk het recht van de huurder op de uitzettingsvergoeding respectievelijk ontstaat op het tijdstip dat de verhuurder, zonder van een gewichtige reden te doen blijken, het voornemen op grond waarvan hij de huurder uit het goed heeft kunnen zetten, niet ten uitvoer brengt binnen zes maanden en gedurende ten minste twee jaren, en op het tijdstip waarop de verhuurder of de nieuwe huurder vóór het verstrijken van een termijn van twee jaar, een soortgelijke handel begint, zonder dat hij hiervan aan de afgaande huurder ten tijde van diens uitzetting kennis heeft gegeven, volgt dat het in artikel 25, eerste lid, bedoelde akkoord pas vanaf dat tijdstip kan worden gesloten.

HUUR VAN GOEDEREN - Handelshuur - Einde (opzegging, huurhervorming, enz.) - Huurder - Recht op uitzettingsvergoeding - Akkoord van partijen - Tijdstip

Il résulte de l'article 25, alinéa 1er, 3° et 6° de la loi du 30 avril 1951 sur les baux commerciaux, en vue de la protection du fonds de commerce, en vertu duquel le droit du preneur à l'indemnité d'éviction naît respectivement au moment où le bailleur, sans justifier d'un motif grave, ne réalise pas dans les six mois et pendant deux ans au moins l'intention pour laquelle il a pu évincer le preneur, et au moment où le bailleur ou le nouveau preneur ouvre avant l'expiration d'un délai de deux ans un commerce similaire, sans en avoir donné connaissance au preneur sortant lors de son éviction, que l'accord visé à l'article 25, alinéa 1er, ne peut être conclu qu'à partir de ce moment.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail commercial - Fin (congé, renouvellement, etc) - Preneur - Droit à l'indemnité d'éviction - Accord des parties - Moment

C.16.0332.F

30 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170130.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats - Huurovereenkomst van korte duur - Opzegging - Kennisgeving - Termijn - Niet-naleving

Uit artikel 3, §§1 tot 6, van de regels betreffende de huurovereenkomsten met betrekking tot de hoofdverblijfplaats van de huurder in het bijzonder, vervat in artikel 2 van de wet van 20 februari 1991, volgt dat indien geen opzegging wordt meegedeelde binnen de termijn bepaald in §6, vierde lid, de huurovereenkomst van korte duur, zelfs als ze voor een duur korter dan drie jaar gesloten is, geacht wordt te zijn aangegaan voor een duur van negen jaar en zij onderworpen is aan de §§ 1 tot 5, vanaf de eerste dag van de derde maand vóór het verstrijken van de oorspronkelijk overeengekomen duur (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Hoofdverblijfplaats - Huurovereenkomst van korte duur - Opzegging - Kennisgeving - Termijn - Niet-naleving

Conclusions de l'avocat général Genicot.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé, prolongation, etc) - Résidence principale - Bail de courte durée - Congé - Notification - Délai - Non-respect

Il suit de l'article 3, § 1er à 6, des règles particulières aux baux relatifs à la résidence principale du preneur contenues dans l'article 2 de la loi du 20 février 1991, que, à défaut de congé notifié dans le délai prévu par le § 6, alinéa 4, le bail de courte durée, cette durée fût-elle inférieure à 3 ans, est réputé avoir été conclu pour une période de neuf ans et est régi par les § 1er à 5, dès le premier jour du troisième mois précédant l'expiration de la durée initialement convenue (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé, prolongation, etc) - Résidence principale - Bail de courte durée - Congé - Notification - Délai - Non-respect

C.16.0334.F

13 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.2](#)

AC nr. ...

De beslissing waarbij schade wordt vergoed door een forfaitaire vergoeding is naar recht verantwoord, wanneer er te veel onbekende variabelen zijn om een beroep te kunnen doen op de door de eiser gevorderde kapitalisatiemethode.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade -

Est justifiée légalement la décision qui décide d'indemniser un dommage par une indemnité forfaitaire lorsqu'il existe trop de variables incertaines pour pouvoir recourir à la méthode de capitalisation sollicitée par le demandeur.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir

C.16.0337.N

8 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170508.2](#)

AC nr. ...

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat de wetgever een evenwicht tot stand wil brengen tussen enerzijds de belangen van de pachter met het oog op zijn bedrijfszekerheid en anderzijds die van de verpachter die in landeigendommen geïnvesteerd heeft en dat artikel 9, tweede lid, een betere omschrijving poogt te geven van de opzegging wegens persoonlijke exploitatie ten einde misbruiken door de verpachters te voorkomen; wanneer de verpachter zijn landbouwbedrijf heeft stopgezet en dit bedrijf na die stopzetting heeft verpacht, wenst de wetgever aldus de bedrijfszekerheid van de pachter vrijwaren, door de verpachter te verbieden de pacht te beëindigen voor persoonlijke exploitatie; uit artikel 9, tweede lid, Pachtwet en de wetsgeschiedenis volgt dat de verpachter die zijn exploitatie heeft stopgezet en ze na die stopzetting heeft verpacht, de pachtovereenkomst evenmin kan beëindigen op grond van persoonlijke exploitatie door een van de in de artikelen 7, 1°, en 8, § 1, van voornoemde wet bedoelde personen.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Persoonlijke exploitatie - Stopzetting exploitatie

Il ressort de la genèse de la loi que le législateur entend établir un équilibre entre, d'une part, les intérêts du preneur en vue de sa sécurité professionnelle et, d'autre part, ceux du bailleur qui a investi dans des biens ruraux et que l'article 9, alinéa 2, tente de donner une meilleure définition du congé en vue de l'exploitation personnelle afin de prévenir des abus par les bailleurs lorsque le bailleur a cessé son exploitation agricole et qu'il l'a donnée à bail après cette cessation, le législateur souhaite ainsi garantir la sécurité professionnelle du preneur, en interdisant au bailleur de mettre fin au bail à ferme en vue de l'exploitation personnelle; il résulte de l'article 9, alinéa 2, de la loi du 4 novembre 1969 sur les baux à ferme et de la genèse de la loi que le bailleur qui a cessé son exploitation et qui l'a donnée à bail après cette cessation ne peut davantage mettre fin au bail à ferme en raison de l'exploitation personnelle par une des personnes visées aux articles 7, 1°, et 8, § 1er, de la loi précitée.

LOUAGE DE CHOSES - Bail à ferme - Fin (congé, prolongation, réintégration, etc) - Exploitation personnelle - Cessation de l'exploitation

C.16.0338.N

9 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.7](#)

AC nr. 627

De termijn voor ontvangst van de offertes, die in principe niet korter mag zijn dan 36 dagen te rekenen vanaf de datum van verzending van de aankondiging, gaat in de dag volgend op de datum van verzending en loopt tot en met de laatste dag van de termijn om middernacht.

OVERHEIDSOPDRACHTEN (WERKEN, LEVERINGEN, DIENSTEN) - Offertes - Ontvangst - Termijn - Berekening - Aanvang - Einde

- Art. 12, derde lid KB 8 januari 1996 betreffende de overheidsopdrachten voor aanneming van werken, leveringen en diensten en de concessies voor openbare werken

Le délai de réception des offres, qui ne peut, en règle générale, être inférieur à 36 jours à compter de la date de l'envoi de l'avis, prend cours le jour qui suit la date de l'envoi et court jusqu'à minuit le dernier jour du délai.

MARCHES PUBLICS (TRAVAUX, FOURNITURES, SERVICES) - Offres - Réception - Délai - Calcul - Point de départ - Fin

- Art. 12, al. 3 A.R. du 8 janvier 1996 relatif aux marchés publics de travaux, de fournitures et de services et aux concessions de travaux publics

C.16.0339.N

9 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.1](#)

AC nr. 377

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

Conclusions de l'avocat général Mortier.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Généralités - Désistement d'instance - Partie qui se désiste - Condamnation aux dépens - Indemnité de procédure - Application

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

De vordering die betrekking heeft op de rechtsplegingsvergoeding, betreft een in geld waardeerbare vordering waarvoor het basisbedrag overeenkomstig artikel 2, eerste lid, Tarief rechtsplegingsvergoeding wordt bepaald.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Vordering met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding - Aard

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2, eerste lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

De vordering die betrekking heeft op de rechtsplegingsvergoeding, betreft een in geld waardeerbare vordering waarvoor het basisbedrag overeenkomstig artikel 2, eerste lid, Tarief rechtsplegingsvergoeding wordt bepaald.(

VORDERING IN RECHTE - Vordering met betrekking tot de rechtsplegingsvergoeding - Aard

- Art. 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 2, eerste lid KB 26 oktober 2007 tot vaststelling van het tarief van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de artikelen 1 tot 13 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid

Uit de samenhang van de artikelen 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat in geval van afstand van geding, de afstand doende partij in de kosten dient te worden verwezen en dat deze kosten de rechtsplegingsvergoeding ten gunste van de wederpartij omvatten (1). (1) Zie concl. OM.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

- Artt. 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

- Artt. 827, eerste lid, 1017, eerste lid, 1018 en 1022, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Afstand van geding - Afstand doende partij - Veroordeling in de kosten - Rechtsplegingsvergoeding - Toepassing

Conclusions de l'avocat général Mortier.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Désistement d'instance - Partie qui se désiste - Condamnation aux dépens - Indemnité de procédure - Application

INDEMNITE DE PROCEDURE - Désistement d'instance - Partie qui se désiste - Condamnation aux dépens - Indemnité de procédure - Application

L'action relative à l'indemnité de procédure concerne une demande évaluable en argent dont le montant de base est déterminé conformément à l'article 2, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Action relative à l'indemnité de procédure - Nature

- Art. 1022, al. 1er Code judiciaire

- Art. 2, al. 1er A.R. du 26 octobre 2007

L'action relative à l'indemnité de procédure concerne une demande évaluable en argent dont le montant de base est déterminé conformément à l'article 2, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure.

DEMANDE EN JUSTICE - Action relative à l'indemnité de procédure - Nature

- Art. 1022, al. 1er Code judiciaire

- Art. 2, al. 1er A.R. du 26 octobre 2007

Il résulte de la lecture combinée des articles 827, alinéa 1er, 1017, alinéa 1er, 1018 et 1022, alinéa 1er, du Code judiciaire qu'en cas de désistement d'instance, la partie qui se désiste doit être condamnée aux dépens et que ces dépens comprennent l'indemnité de procédure au profit de la partie adverse (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Généralités - Désistement d'instance - Partie qui se désiste - Condamnation aux dépens - Indemnité de procédure - Application

- Art. 827, al. 1er, 1017, al. 1er, 1018 et 1022, al. 1er Code judiciaire

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Généralités - Désistement d'instance - Partie qui se désiste - Condamnation aux dépens - Indemnité de procédure - Application

- Art. 827, al. 1er, 1017, al. 1er, 1018 et 1022, al. 1er Code judiciaire

INDEMNITE DE PROCEDURE - Désistement d'instance - Partie qui se désiste - Condamnation aux dépens - Indemnité de procédure - Application

C.16.0340.F

15 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel - Begrip

De appelrechter beperkt zich ertoe een onderzoeksmaatregel, zelfs gedeeltelijk, te bevestigen, wanneer hij anders beschikt over een geschilpunt dat niet de grondslag van die onderzoeksmaatregel vormt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel

- Art. 1068, eerste lid Gerechtigd Wetboek

Het middel, dat steunt op de opvatting dat de appelrechter de zaak niet naar de eerste rechter verwijst zodra hij het beroepen vonnis op een willekeurig punt wijzigt, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Gevolgen - bevoegdheid van de rechter - Bevestiging, zelfs gedeeltelijk, van een onderzoeksmaatregel - Begrip - Hoger beroep tegen gemengde beslissingen

- Art. 1068, eerste lid Gerechtigd Wetboek

Conclusions de l'avocat général Werquin.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Appel contre des décisions mixtes - Confirmation, même partielle, d'une mesure d'instruction

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Appel contre des décisions mixtes - Confirmation, même partielle, d'une mesure d'instruction - Notion

Le juge d'appel se limite à confirmer, même partiellement, une mesure d'instruction, lorsqu'il statue différemment sur un point litigieux qui ne constitue pas le fondement de cette mesure d'instruction (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Appel contre des décisions mixtes - Confirmation, même partielle, d'une mesure d'instruction

- Art. 1068, al. 1er Code judiciaire

Le moyen, qui est fondé sur le soutènement que le juge d'appel ne renvoie pas la cause au premier juge dès qu'il modifie le jugement entrepris sur un point quelconque, manque en droit (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Effets. compétence du juge - Confirmation, même partielle, d'une mesure d'instruction - Notion - Appel contre des décisions mixtes

- Art. 1068, al. 1er Code judiciaire

C.16.0341.F

20 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.3](#)

AC nr. ...

De toestemming met betrekking tot de algemene voorwaarden kan niet worden gegrond op een vermoeden van kennis dat verbonden is aan de hoedanigheid van koopman van de partij die zich verbindt.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Voorwerp - Algemene voorwaarden - Koopman

- Art. 1108 Burgerlijk Wetboek

De uitdrukkelijke of stilzwijgende toestemming van de partij die zich verbindt, vereist effectieve kennis of, minstens, de mogelijkheid om effectief kennis te nemen van de bedingen waarmee moet worden ingestemd.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Voorwerp

Le consentement portant sur les conditions générales ne peut être fondé sur une présomption de connaissance liée à la qualité de commerçant de la partie qui s'oblige.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Consentement - Objet - Conditions générales - Commerçant

- Art. 1108 Code civil

Le consentement, exprès ou tacite, de la partie qui s'oblige requiert la connaissance effective ou, à tout le moins, la possibilité de prendre d'une manière effective connaissance des clauses sur lesquelles il doit porter.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Consentement - Objet

C.16.0351.N

12 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.2](#)

AC nr. ...

Wanneer het Vlaams Gewest de kosten van herhuisvesting prefinanciert, treedt het met betrekking tot de geprefinancierde kosten in alle rechten die de gemeente heeft ten aanzien van de eigenaar en oefent het in dat geval de bevoegdheden uit die artikel 15, § 1, zesde lid, van de Vlaamse Wooncode aan de burgemeester verleent; dit impliceert dat de beslissing om de herhuisvestingskosten te verhalen op de eigenaars en de appreciatiebevoegdheid ter zake alsdan aan het Vlaams Gewest toekomt (1). (1) Art. 15, § 1, zesde en achtste lid, Vlaamse Wooncode, zoals van toepassing vóór de wijziging bij decreet van 29 maart 2013.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Huisvesting - Kosten van herhuisvesting - Prefinanciering door het Vlaams Gewest - Gevolg - Verhaal op de eigenaars - Appreciatiebevoegdheid

- Art. 15, § 1, zesde en achtste lid Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

HUISVESTING - Kosten van herhuisvesting - Prefinanciering door het Vlaams Gewest - Gevolg - Verhaal op de eigenaars - Appreciatiebevoegdheid

- Art. 15, § 1, zesde en achtste lid Decreet Vlaams Parlement 15 juli 1997 houdende de Vlaamse Wooncode

Lorsque la Région flamande préfinance les frais de relogement elle est subrogée dans tous les droits de la commune à l'égard du propriétaire en ce qui concerne les frais préfinancés et elle exerce, dans ce cas, les compétences conférées au bourgmestre par l'article 15, § 1er, alinéa 6 du Code flamand du logement; cela implique que la décision de récupérer les frais de relogement à charge du propriétaire et que le pouvoir d'appréciation en la matière revient à la Région flamande (1). (1) Art. 15, § 1er, alinéas 6 et 8 du Code flamand du Logement tel qu'il était applicable avant la modification par le décret du 29 mars 2013.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Logement - Frais de relogement - Préfinancement par la Région flamande - Conséquence - Récupération à charge des propriétaires - Pouvoir d'appréciation

- Art. 15, § 1er, al. 6 et 8 Décr. du parlement flamand du 15 juillet 1997 contenant le Code flamand du Logement

LOGEMENT - Frais de relogement - Préfinancement par la Région flamande - Conséquence - Récupération à charge des propriétaires - Pouvoir d'appréciation

- Art. 15, § 1er, al. 6 et 8 Décr. du parlement flamand du 15 juillet 1997 contenant le Code flamand du Logement

C.16.0354.N

14 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170914.2](#)

AC nr. 468

Artikel 7 van het decreet van 2 en 17 maart 1791, dat zich verzet tegen een ongeoorloofde beperking van de vrijheid van handel en nijverheid, is van openbare orde (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

ECONOMIE - Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

HANDELSPRAKTIJK - Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

OPENBARE ORDE - Vrijheid van handel en nijverheid - Ongeoorloofde beperking - Verbod - Aard

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

L'article 7 du décret des 2 et 17 mars 1791, qui s'oppose à une limitation illicite de la liberté du commerce et de l'industrie, est d'ordre public (1). (1) Cass. (aud. pl.) 25 juni 2015, RG C.14.0008.F, Pas. 2015, n° 444, avec concl. de M. Werquin, avocat général in Pas. 2015, n° 444; voir aussi Cass. 23 janvier 2015, RG C.13.0579.N, Pas. 2015, n° 59.

ECONOMIE - Liberté du commerce et de l'industrie - Limitation illicite - Interdiction - Nature

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

PRATIQUES DU COMMERCE - Liberté du commerce et de l'industrie - Limitation illicite - Interdiction - Nature

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

COMMERCE. COMMERCANT - Liberté du commerce et de l'industrie - Limitation illicite - Interdiction - Nature

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

ORDRE PUBLIC - Liberté du commerce et de l'industrie - Limitation illicite - Interdiction - Nature

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

De beperking van de concurrentie is onredelijk wanneer die naar voorwerp, territorium of duur verder reikt dan noodzakelijk om de concurrentie tegen te gaan (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

ECONOMIE - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

Het beding dat een onredelijke beperking van de concurrentie naar voorwerp, territorium of duur oplegt, is nietig (1). (1) Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.F, AC 2015, nr. 444, met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie ook Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59.

ECONOMIE - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Vrijheid van handel en nijverheid - Concurrentiebeding - Onredelijke beperking van de concurrentie

- Art. 7 Decr. d'Allarde van 2-17 maart 1791

La limitation est déraisonnable lorsqu'elle excède ce qui est nécessaire quant à l'objet, au territoire ou à la durée pour déjouer la concurrence (1). (1) Cass. (aud. pl.) 25 juni 2015, RG C.14.0008.F, Pas. 2015, n° 444, avec concl. de M. Werquin, avocat général in Pas. 2015, n° 444; voir aussi Cass. 23 janvier 2015, RG C.13.0579.N, Pas. 2015, n° 59.

ECONOMIE - Liberté du commerce et de l'industrie - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

COMMERCE. COMMERCANT - Liberté du commerce et de l'industrie - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Liberté du commerce et de l'industrie - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

La clause qui impose une limitation déraisonnable de la concurrence quant à l'objet, au territoire ou à la durée, est nulle (1). (1) Cass. (aud. pl.) 25 juni 2015, RG C.14.0008.F, Pas. 2015, n° 444, avec concl. de M. Werquin, avocat général in Pas. 2015, n° 444; voir aussi Cass. 23 janvier 2015, RG C.13.0579.N, Pas. 2015, n° 59.

ECONOMIE - Liberté du commerce et de l'industrie - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

COMMERCE. COMMERCANT - Liberté du commerce et de l'industrie - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Liberté du commerce et de l'industrie - Clause de concurrence - Limitation déraisonnable de la concurrence

- Art. 7 Décret d'Allarde des 2-17 mars 1791

C.16.0360.N

7 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170907.2](#)

AC nr. 452

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Voorwaarden - Strikte noodzakelijkheid

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Beslissing tot onteigening - Motivering

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Mortier.

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Conditions - Stricte nécessité

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Décision d'expropriation - Motivation

P. 109/691

Een afdoende motivering zoals bedoeld in artikel 3 van de wet Motivering Bestuurshandelingen, houdt in dat de beslissing door de motivering moet worden gedragen, zodat in verband met onteigeningen de motivering moet vermelden waarom de onteigening noodzakelijk is, hetgeen impliceert dat de motivering moet berusten op werkelijke feiten, dat uit de motivering een redelijk verband tussen de voorgenomen onteigening en het vooropgestelde doel kan worden afgeleid en dat, naargelang het geval, uit die motivering blijkt dat de genomen beleidsopties afgewogen werden (1). (1) Zie concl. OM.

Une motivation adéquate telle que visée à l'article 3 de la loi du 29 juillet 1991 relative à la motivation formelle des actes administratifs signifie que la décision doit être étayée par la motivation, de sorte qu'en matière d'expropriations, la motivation doit indiquer pourquoi l'expropriation est nécessaire, ce qui implique que la motivation doit être fondée sur des faits réels, qu'un rapport raisonnable entre l'expropriation envisagée et le but visé doit pouvoir s'en déduire et que, suivant le cas, il doit en ressortir que les options politiques prises ont été soupesées (1). (1) Voir les concl. du MP.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Beslissing tot onteigening - Motivering
- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Décision d'expropriation - Motivation
- Art. 2 et 3 L. du 29 juillet 1991

Het staat aan de feitenrechter te oordelen of de motivering afdoende is, waarbij hij evenwel niet het wettelijk begrip van de motiveringsplicht van de overheid mag schenden (1). (1) Zie concl. OM.

Il appartient au juge du fond d'apprécier si la motivation est adéquate; ce faisant, il ne peut toutefois violer la notion légale d'obligation de motivation incombant aux autorités (1). (1) Voir les concl. du MP.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Beslissing tot onteigening - Motivering - Beoordeling door de feitenrechter
- Artt. 2 en 3 Wet 29 juli 1991 betreffende de uitdrukkelijke motivering van de bestuurshandelingen

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Décision d'expropriation - Motivation - Appréciation par le juge du fond
- Art. 2 et 3 L. du 29 juillet 1991

Uit artikel 1, eerste lid, van het Eerste Aanvullend Protocol bij het EVRM en artikel 16 Grondwet volgt dat een onteigening ten algemene nutte slechts kan plaatsvinden indien zij strikt noodzakelijk is, zodat de onteigenende overheid aldus dient te onderzoeken of zij het onteigeningsdoel kan verwezenlijken zonder een onteigening uit te voeren (1). (1) Zie concl. OM.

Il résulte de l'article 1er, alinéa 1er, du Protocole additionnel n° 1 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et de l'article 16 de la Constitution qu'une expropriation pour cause d'utilité publique ne peut avoir lieu que si elle est strictement nécessaire, de sorte que les autorités expropriantes sont ainsi tenues d'examiner si elles peuvent réaliser le but de l'expropriation sans effectuer une expropriation (1). (1) Voir les concl. du MP.

ONTEIGENING TEN ALGEMENE NUTTE - Voorwaarden - Strikte noodzakelijkheid

EXPROPRIATION POUR CAUSE D'UTILITE PUBLIQUE - Conditions - Stricte nécessité

C.16.0364.F

24 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

Conclusions de l'avocat général Genicot.

AFPALING - Afpaling die aanleiding geeft tot een betwisting van het eigendomsrecht - Afpaling die de afbakening aanwijst van aan elkaar grenzende erven - Onderscheid - Gevolgen - Overschrijving - De artikelen 1 en 141 van de Hypotheekwet

BORNAGE - Bornage impliquant une contestation du droit de propriété - Bornage déclaratif de la délimitation de fonds contigus - Distinction - Conséquences - Transcription - Articles 1er et 141 de la Loi hypothécaire

Uit de artikelen 646 van het Burgerlijk Wetboek en 1 en 141 van de Hypotheekwet volgt dat de afpaling, die in de regel enkel de afbakening aanwijst van aan elkaar grenzende erven, geen akte is die moet worden overgeschreven en bijgevolg niet onder de toepassing valt van voornoemd artikel 141 en zijn uitvoeringsbesluiten (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

AFPALING - Afpaling die aanleiding geeft tot een betwisting van het eigendomsrecht - Afpaling die de afbakening aanwijst van aan elkaar grenzende erven - Onderscheid - Gevolgen - Overschrijving - De artikelen 1 en 141 van de Hypotheekwet

Il suit des articles 646 du Code civil et 1er et 141 de la loi hypothécaire que le bornage, qui n'est en règle que déclaratif de la délimitation de fonds contigus, n'est pas un acte soumis à la transcription et ne rentre dès lors pas dans le champ d'application de l'article 141 précité et de ses arrêtés d'exécution (1). (1) Voir les concl. du MP.

BORNAGE - Bornage impliquant une contestation du droit de propriété - Bornage déclaratif de la délimitation de fonds contigus - Distinction - Conséquences - Transcription - Articles 1er et 141 de la Loi hypothécaire

C.16.0368.N

23 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.5](#)

AC nr. 670

De gerechtskosten zijn slechts vanaf de veroordeling verschuldigd en kunnen vóór de datum ervan geen interest opbrengen.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Interesten

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

INTEREST - Algemeen - Gerechtskosten

- Art. 1017, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Les dépens ne sont dus qu'à partir de la condamnation et ne sont pas productifs d'intérêts avant cette date.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Intérêts

- Art. 1017, al. 1er Code judiciaire

INTERETS - Généralités - Dépens

- Art. 1017, al. 1er Code judiciaire

Wanneer de rechter de gedwongen overdracht van aandelen beveelt, bepaalt hij vrij het tijdstip van eigendomsoverdracht.

EIGENDOM - Naamloze vennootschappen - Aandelen - Gedwongen overdracht - Eigendomsoverdracht - Tijdstip

- Art. 640 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Naamloze vennootschappen - Aandelen - Gedwongen overdracht - Eigendomsoverdracht - Tijdstip

- Art. 640 Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Lorsque le juge ordonne le transfert forcé des actions, il détermine librement le moment du transfert de propriété.

PROPRIETE - Sociétés anonymes - Actions - Transfert forcé - Transfert de propriété - Moment

- Art. 640 Code des sociétés

SOCIETES - Sociétés commerciales - Sociétés anonymes - Actions - Transfert forcé - Transfert de propriété - Moment

- Art. 640 Code des sociétés

C.16.0372.N

9 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.2](#)

AC nr. 378

Artikel 1629, derde lid Gerechtelijk wetboek, krachtens hetwelk de schuldeisers aan wie het ontwerp van verdeling werd toegestuurd tegenspraak kunnen doen, hetzij bij deurwaardersexploot betekend aan de optredende gerechtsdeurwaarder, hetzij bij verklaring vóór deze laatste, sluit niet uit dat een tegenspraak geldig kan worden gedaan op een andere wijze wanneer deze voldoende waarborgen biedt van rechtszekerheid (1). (1) Zie concl. OM.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak - Vorm

- Art. 1629, derde lid Gerechtelijk Wetboek

GERECHTSDEURWAARDER - Beslag - Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak - Vorm

- Art. 1629, derde lid Gerechtelijk Wetboek

L'article 1629, alinéa 3, du Code judiciaire, en vertu duquel les créanciers auxquels le projet de répartition a été adressé peuvent faire un contredit, soit par exploit d'huissier signifié à l'huissier de justice instrumentant, soit par déclaration devant celui-ci, n'exclut pas que le contredit puisse être fait valablement d'une manière différente s'il présente des garanties suffisantes de sécurité juridique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SAISIE - Saisie exécution - Projet de répartition - Contredit - Forme

- Art. 1629, al. 3 Code judiciaire

HUISSIER DE JUSTICE - Saisie - Saisie-exécution - Projet de répartition - Contredit - Forme

- Art. 1629, al. 3 Code judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Gerechtsdeurwaarder - Tegenspraak - Vorm

Conclusions de l'avocat général Mortier.

SAISIE - Saisie exécution - Projet de répartition - Huissier de justice - Contredit - Forme

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

GERECHTSDEURWAARDER - Beslag - Gedwongen tenuitvoerlegging - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak - Vorm

Conclusions de l'avocat général Mortier.

HUISSIER DE JUSTICE - Saisie - Saisie-exécution - Projet de répartition - Contredit - Forme

C.16.0378.N

7 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170907.3](#)

AC nr. 453

Artikel 91, achtste lid, Gerechtelijk Wetboek, in de versie vóór de wijziging ervan bij de wet van 19 oktober 2015, is niet van toepassing op procedures voor de beslagrechter die krachtens artikel 1395 Gerechtelijk Wetboek als gespecialiseerde rechter in beslagzaken steeds als alleensprekend rechter zetelt.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Burgerlijke zaken - Beslagrechter - Samenstelling van de zetel

L'article 91, alinéa 8, du Code judiciaire, dans sa version applicable avant sa modification par la loi du 19 octobre 2015, ne s'applique pas aux procédures devant le juge des saisies qui, en vertu de l'article 1395 du Code judiciaire, en tant que juge spécialisé en matière de saisies, siège toujours comme juge unique.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière civile - Juge des saisies - Composition du siège

Bij gebrek aan tijdig verzet van de beslagene verwerft de beschikking tot aanstelling van de notaris kracht van gewijsde en kan de beslagene in een later stadium van de procedure de rechtsgeldigheid van de uitvoerbare titel niet meer in vraag stellen, ook al zouden de tegen de titel aangevoerde middelen de openbare orde raken.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Aanstelling van een notaris - Gebrek aan tijdig verzet van de beslagene

- Artt. 1033 en 1034 Gerechtelijk Wetboek

À défaut d'opposition formée dans les délais par le saisi, l'ordonnance de désignation du notaire acquiert force de chose jugée et le saisi ne peut plus remettre en cause dans un stade ultérieur de la procédure la validité du titre exécutoire, quand bien même les moyens invoqués contre le titre seraient d'ordre public.

SAISIE - Saisie exécution - Juge des saisies - Désignation d'un notaire - Défaut d'opposition formée dans les délais par le saisi

- Art. 1033 et 1034 Code judiciaire

In het kader van een verzoek tot aanstelling van een notaris dient de beslagrechter de regelmatigheid en de rechtmatigheid van de tenuitvoerlegging te controleren waarbij hij onder meer dient na te gaan of de schuldeiser beschikt over een rechtsgeldige uitvoerbare titel voor een zekere, vaststaande en opeisbare schuldvordering.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Verzoek tot aanstelling van een notaris - Beslagrechter - Controle

- Art. 1580, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Dans le cadre d'une demande de désignation d'un notaire, le juge des saisies est tenu de contrôler la régularité et la légalité de la saisie, en devant entre autres vérifier si le créancier dispose d'un titre exécutoire valide pour une créance certaine, liquide et exigible.

SAISIE - Saisie exécution - Demande de désignation d'un notaire - Juge des saisies - Contrôle

- Art. 1580, al. 1er Code judiciaire

C.16.0381.N

17 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170217.5](#)

AC nr. ...

Een huurovereenkomst met meerdere huurders doet aan de zijde van de verhuurder een ondeelbare verbintenis ontstaan tot het verschaffen van het huurgenot en aan de zijde van de huurders een deelbare of samengevoegde verbintenis tot betaling van de huurprijs, tenzij de hoofdelijkheid werd bedongen (1). (1) J. HERBOTS, "Concubinaat in het verbintennisrecht" in P. SENA EVE, Concubinaat. De buitenhuwelijkse tweerelatie, Leuven, Acco, 1992, 92, nr. 134.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Meerdere huurders - Verbintenissen van de verhuurder en van de huurders - Aard

OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Huur - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Meerdere huurders - Verbintenissen van de verhuurder en van de huurders - Aard

VERBINTENIS - Huur - Huishuur - Verplichtingen van partijen - Meerdere huurders - Verbintenissen van de verhuurder en van de huurders - Aard

Wordt een huurovereenkomst gesloten met meerdere huurders, dan heeft iedere medehuurder, in beginsel, het recht om met de verhuurder overeen te komen om de huurovereenkomst wat hem betreft te beëindigen; indien in een dergelijk geval de huurovereenkomst die met één van de huurders werd beëindigd, door de medehuurder wordt voortgezet, dan geldt deze vanaf dat ogenblik als enige contractpartij voor de toekomst.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Meerdere huurders - Overeenkomst tot beëindiging met één van de huurders - Voortzetting door de medehuurder

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

OVEREENKOMST - Einde - Huur - Huishuur - Meerdere huurders - Overeenkomst tot beëindiging met één van de huurders - Voortzetting door de medehuurder

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

VERBINTENIS - Huur - Huishuur - Meerdere huurders - Overeenkomst tot beëindiging met één van de huurders - Voortzetting door de medehuurder

- Art. 1134 Burgerlijk Wetboek

Un contrat de bail conclu avec plusieurs preneurs fait naître dans le chef du bailleur l'obligation indivisible d'octroyer la jouissance locative et dans le chef des preneurs l'obligation divisible ou conjointe de payer le loyer, sauf si la solidarité a été stipulée (1). (1) J. HERBOTS, "Concubinaat in het verbintennisrecht" in P. SENA EVE, Concubinaat. De buitenhuwelijkse tweerelatie, Louvain, Acco, 1992, 92, n° 134.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Obligations entre parties - Pluralité de preneurs - Obligations du bailleur et des preneurs - Nature

CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Louage de choses - Bail à loyer - Obligations entre parties - Pluralité de preneurs - Obligations du bailleur et des preneurs - Nature

OBLIGATION - Louage de choses - Bail à loyer - Obligations entre parties - Pluralité de preneurs - Obligations du bailleur et des preneurs - Nature

Lorsqu'un contrat de bail est conclu avec plusieurs preneurs, chaque colocataire a, en principe, le droit de convenir avec le bailleur de mettre fin au bail en ce qui le concerne; si dans un tel cas le contrat de bail auquel il a été mis fin avec un des preneurs est poursuivi par le colocataire, il sera à partir de ce moment la seule partie contractante pour l'avenir.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé, prolongation, etc) - Pluralité de preneurs - Convention de cessation conclue avec un des preneurs - Continuation avec le colocataire

- Art. 1134 Code civil

CONVENTION - Fin - Louage de choses - Bail à loyer - Pluralité de preneurs - Convention de cessation conclue avec un des preneurs - Continuation avec le colocataire

- Art. 1134 Code civil

OBLIGATION - Louage de choses - Bail à loyer - Pluralité de preneurs - Convention de cessation conclue avec un des preneurs - Continuation avec le colocataire

- Art. 1134 Code civil

C.16.0382.N

9 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170609.3](#)

AC nr. 379

De verrijking is niet zonder oorzaak wanneer de vermogensverschuiving haar oorsprong vindt in de eigen wil van de verarmde, waartoe vereist is dat de verarmde de wil had een definitieve vermogensverschuiving ten voordele van de verrijkte tot stand te brengen.

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Vermogenschuiving - Eigen wil van de verarmde

L'enrichissement n'est pas sans cause lorsque le glissement de patrimoine trouve son origine dans la volonté même de la personne appauvrie, ce qui requiert que cette dernière ait eu l'intention d'opérer un transfert de richesse au profit de la personne enrichie.

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Transfert de richesse - Volonté même de la personne appauvrie

Het beginsel van het subsidiair karakter van de rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak, belet dat deze vordering wordt aangenomen wanneer de eiser over een andere vordering beschikte die hij heeft laten teloorgaan, zodat de verrijkingsvordering niet kan ingewilligd worden wanneer zij tot doel heeft een wettelijk beletsel met betrekking tot een aan de eiser ter beschikking staande vordering te omzeilen.

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Wettelijk beletsel met betrekking tot een andere ter beschikking staande vordering

VORDERING IN RECHTE - Verrijking zonder oorzaak - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter

Het subsidiair karakter van de rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak staat evenwel niet eraan in de weg dat de eiser zijn vordering in hooforde steunt op een of meer grondslagen en subsidiair op de verrijking zonder oorzaak, voor het geval de rechter oordeelt dat eerst genoemde grondslagen in werkelijkheid niet voor handen zijn.

VERRIJKING ZONDER OORZAAK - Rechtsvordering uit verrijking zonder oorzaak - Subsidiair karakter - Niet voorhanden zijn van een andere rechtsgrond

Le principe du caractère subsidiaire de l'action fondée sur l'enrichissement sans cause empêche que cette action soit admise lorsque le demandeur dispose d'une autre action qu'il a laissé dépérir, de sorte que l'action fondée sur l'enrichissement sans cause ne peut être accueillie lorsqu'elle a pour but d'éviter un empêchement légal résultant d'une action dont le demandeur disposait.

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire - Obstacle légal relatif à une autre action disponible

DEMANDE EN JUSTICE - Enrichissement sans cause - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire

Le caractère subsidiaire n'empêche toutefois pas que le demandeur fonde, en ordre principal, son action sur un ou plusieurs autres fondements et, en ordre subsidiaire, sur l'enrichissement sans cause au cas où le juge considérerait que les premiers fondements sont en réalité inexistantes.

ENRICHISSEMENT SANS CAUSE - Action résultant de l'enrichissement sans cause - Caractère subsidiaire - Inexistence d'un autre fondement juridique

C.16.0390.N

7 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de zaakvoerders, gewezen zaakvoerders en alle andere personen die ten aanzien van de zaken van de vennootschap werkelijke bestuursbevoegdheid hebben gehad, betrokken zijn bij een faillissement met schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen dat eveneens wordt uitgesproken op de datum van het faillissement van de vennootschap waarvan de sociale schulden het voorwerp uitmaken van de in artikel 265, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen bedoelde aansprakelijkheid, wordt het eerstgenoemde faillissement voor de toepassing van artikel 265, §2, eerste lid, Wetboek van Vennootschappen geacht te hebben voorgedaan in de periode van vijf jaar voorafgaand aan het laatstgenoemde faillissement (1). (1) Cass. 24 maart 2016, AR C.15.0166.N, AC 2016, nr. 217, met concl. OM; wat de ratio legis van deze bepaling betreft: zie Grondwettelijk Hof 8 mei 2014, nr. 79/2014, B.6 en B.9.2, dat een eerder arrest van 17 september 2009, nr. 139/2009, bevestigt.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTS-AKOORD EN GERECHTELIJ -

3/12/2019

Lorsque les gérants ou anciens gérants, ainsi que toute autre personne qui a effectivement détenu le pouvoir de gérer la société, sont impliqués dans une faillite comportant des dettes à l'égard d'un organisme de recouvrement de cotisations de sécurité sociale qui est aussi prononcée à la date de la faillite de la société dont les dettes sociales constituent l'objet de la responsabilité visée à l'article 265, § 2, alinéa 1er du Code des sociétés, la première faillite est considérée, pour l'application de l'article 265, § 2, alinéa 1er, du Code des sociétés, s'être produite au cours de la période de cinq ans qui précède le prononcé de la dernière faillite (1). (1) Cass. 24 mars 2016, RG C.15.0166.N, Pas. 2016, n° 217 avec concl. MP publiées à leur date dans AC; en ce qui concerne la ratio legis de cette disposition: voir C. Const., 8 mai 2014, n° 79/2014; B.6 et B.9.2, qui confirme un arrêt antérieur du 17 septembre 2009, n° 139/2009.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) -

P. 114/691

Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Faillissement - Schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen - Aansprakelijkheid bestuurders - Periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring - Begrip

- Art. 265, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Faillissement - Schulden ten aanzien van een inningsorganisme van de sociale zekerheidsbijdragen - Aansprakelijkheid bestuurders - Periode van vijf jaar voorafgaand aan de faillietverklaring - Begrip

- Art. 265, § 2, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

- Art. 38, § 3octies, 8° Wet 29 juni 1981 houdende de algemene beginselen van de sociale zekerheid voor werknemers

Faillite - Dettes à l'égard d'un organisme de recouvrement des cotisations de sécurité sociale - Responsabilité des dirigeants - Période de cinq ans qui précède la déclaration de faillite - Notion

- Art. 265, § 2, al. 1er Code des sociétés

- Art. 38, § 3octies, 8° L. du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés

SECURITE SOCIALE - Généralités - Faillite - Dettes à l'égard d'un organisme de recouvrement des cotisations de sécurité sociale - Responsabilité des dirigeants - Période de cinq ans qui précède la déclaration de faillite - Notion

- Art. 265, § 2, al. 1er Code des sociétés

- Art. 38, § 3octies, 8° L. du 29 juin 1981 établissant les principes généraux de la sécurité sociale des travailleurs salariés

C.16.0393.N

26 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.3](#)

AC nr. 598

De uitoefening van procesrechten is niet onbepert, maar vindt zijn grenzen in het algemeen rechtsbeginsel van het verbod op rechtsmisbruik: de uitoefening is abusief wanneer zij plaatsvindt zonder redelijk belang, zij aan de andere partij een onevenredig nadeel berokkent of, in het algemeen, zij kennelijk de perken te buiten gaat van de uitoefening van dat recht door een normaal zorgvuldige procespartij waardoor de goede procesorde in het gedrang komt; bij deze beoordeling moet de rechter rekening houden met alle omstandigheden van de zaak.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik

RECHTSMISBRUIK - Gerechtskosten

Misbruik van procesrecht leidt tot vergoeding van de geleden schade of tot herstel in natura; de sanctie van procesrechtsmisbruik kan derhalve erin bestaan dat stukken waarvan de overlegging als abusief wordt aangemerkt uit het debat worden geweerd.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Rechtsmisbruik - Wijze van sanctionering

RECHTSMISBRUIK - Wijze van sanctionering

L'exercice des droits procéduraux n'est pas illimité, mais trouve ses limites dans le principe général du droit de l'interdiction de l'abus de droit: cet exercice est abusif lorsqu'il a lieu sans intérêt raisonnable, qu'il cause à l'autre partie un dommage disproportionné ou, en général, qu'il outrepassé manifestement les limites de l'exercice de ce droit par une partie litigante normalement diligente, compromettant ainsi la bonne administration du procès; lors de cette appréciation, le juge doit tenir compte de toutes les circonstances de la cause.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit

ABUS DE DROIT - Dépens

L'abus d'un droit procédural donne lieu à la réparation du préjudice subi ou à une réparation en nature; partant, la sanction de l'abus d'un droit procédural peut consister à écarter des débats des pièces dont la production est considérée comme abusive.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Abus de droit - Mode de sanction

ABUS DE DROIT - Mode de sanction

C.16.0397.F

6 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171006.3](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 301, §§ 2 en 3, van het Burgerlijk Wetboek volgt niet dat de onderhoudsuitkering na echtscheiding de uitkeringsgerechtigde dezelfde levensstandaard als tijdens het samenleven moet waarborgen (1). (1) Zie Cass. 6 maart 2014, AR C.12.0184.N, AC 2014, nr. 178.

Il ne résulte pas des articles 301, § 2 et 3, du Code civil que la pension alimentaire après divorce doit assurer à l'époux bénéficiaire le maintien du niveau de vie qui était le sien durant la vie commune (1). (1) Voir Cass. 6 mars 2014, RG C.12.0184.N, Pas. 2014, n° 178.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Onderhoudsuitkering - Vaststelling - Criterium

- Art. 301, §§ 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

LEVENSONDERHOUD - Echtscheiding en scheiding van tafel en bed - Gevolgen t.a.v. de personen - T.a.v. de echtgenoten - Onderhoudsuitkering - Vaststelling - Criterium

- Art. 301, §§ 2 en 3 Burgerlijk Wetboek

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Epoux - Pension alimentaire - Fixation - Critère

- Art. 301, § 2 et 3 Code civil

ALIMENTS - Divorce et séparation de corps - Effets du divorce quant aux personnes - Epoux - Pension alimentaire - Fixation - Critère

- Art. 301, § 2 et 3 Code civil

C.16.0402.F

1 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.6](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 867 van het Gerechtelijk Wetboek, dat van toepassing is op de feiten, kan het verzuim of de onregelmatigheid van de vorm van een proceshandeling, met inbegrip van de niet-naleving van de in die afdeling bedoelde termijnen of van de vermelding van een vorm, niet tot nietigheid leiden, wanneer uit de gedingstukken blijkt dat de handeling het doel heeft bereikt dat de wet ermee beoogt, of dat die niet-vermelde vorm wel in acht is genomen.

DAGVAARDING - Burgerlijke zaken - Nietigheid - Proceshandeling - Vorm - Verzuim of onregelmatigheid - Niet-naleving van de termijnen - Verwezenlijking van het door de wet beoogde doel - Niet-vermelde vorm in acht genomen

Het doel dat de wet met de betekening van de dagvaarding beoogt, bestaat in de mededeling van de dagvaarding aan de gedagvaarde partij teneinde haar de mogelijkheid te bieden haar verweermiddelen voor te dragen.

DAGVAARDING - Betekening - Wettelijk doel

En vertu de l'article 867 du Code judiciaire, applicable aux faits, l'omission ou l'irrégularité de la forme d'un acte, en ce compris le non-respect des délais visés par la section dans laquelle figure cet article ou de la mention d'une formalité, ne peut entraîner la nullité, s'il est établi par les pièces de la procédure que l'acte a réalisé le but que la loi lui assigne ou que la formalité non mentionnée a, en réalité, été remplie.

CITATION - Matière civile - Nullité - Acte - Forme - Omission ou irrégularité - Non-respect des délais - Réalisation du but assigné par la loi - Formalité non mentionnée remplie

Le but que la loi attache à la signification de la citation consiste dans la communication de la citation à la partie citée en vue de lui permettre d'exposer ses moyens de défense.

CITATION - Signification - But légal

C.16.0403.F

22 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170922.2](#)

AC nr. ...

Artikel 1590 van het Burgerlijk Wetboek is slechts toepasselijk wanneer de partijen zich wederzijds de mogelijkheid hebben willen voorbehouden om hun belofte te herroepen.

KOOP - Handgeld - Toepassing - Art. 1590 Burgerlijk Wetboek

L'article 1590 du Code civil n'est applicable que lorsque les parties ont voulu se réserver mutuellement la faculté de se dédire.

VENTE - Arrhes - Application - Art. 1590 Code civil

C.16.0405.N

10 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170310.4](#)

AC nr. ...

De vordering wegens burenhinder gesteund op artikel 544 Burgerlijk Wetboek veronderstelt een abnormale hinder veroorzaakt door een daad, verzuim of gedraging die aan de buur toerekenbaar is (1). (1) Cass. 12 maart 1999, AR C.98.0026.N, AC 1999, nr. 149; Cass. 3 april 2009, AR C.08.0617.N, AC 2009, nr. 239; Zie Cass. 4 mei 2012, AR C.10.0080.F, AC 2012, nr. 276; Cass. 11 februari 2016, AR C.15.0031.N, AC 2016, nr. 99.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Bijzondere 3/12/2019

La demande résultant de troubles de voisinage fondée sur l'article 544 du Code civil suppose un trouble anormal causé par un fait, une omission ou un comportement imputable au voisin (1). (1) Cass. 12 mars 1999, RG C.98.0026.N, Pas. 1999, n° 149; Cass. 3 avril 2009, RG C.08.0617.N, Pas. 2009, n° 239; Voir Cass. 4 mai 2012, RG C.10.0080.F, Pas. 2012, n° 276; Cass. 11 février 2016, RG C.15.0031.N, Pas. 2016, n° 99.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Responsabilités particulières -

P. 116/691

C.16.0411.F

15 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.4](#)

AC nr. ...

Het arrest, dat stelt dat de verzekeraar zich thans niet redelijkerwijs kan beroepen op een beding dat de verzekerde verplicht om de vergoeding aan te wenden voor de herbouw van zijn pand, op grond dat de brand is uitgebroken in augustus 1984, dus meer dan dertig jaar geleden, en dat de verzekeraar tot nu toe geen enkele vergoeding heeft gestort, en bijgevolg weigert om aan dat beding zijn uitwerking te verlenen, zonder vast te stellen dat de verzekeraar zich aan rechtsmisbruik schuldig heeft gemaakt, miskent de verbindende kracht van artikel 11 van de algemene voorwaarden.

OVEREENKOMST - Verbindende kracht (niet-uitvoering) - Landverzekering - Algemene voorwaarden van de brandverzekeringsovereenkomst - Artikel 11 - Verplichting om de vergoeding aan te wenden voor de herbouw - Indien onmogelijk, recht op de waarde van het sloopmateriaal
- Art. 1134, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Wanneer de verzekeringsovereenkomst de betaling van de vergoeding afhankelijk maakt van de verplichting, voor de verzekerde, eigenaar van het door brand getroffen gebouw, om dat te herbouwen, verliest laatstgenoemde het recht op de vergoeding wanneer hij het gebouw verkoopt zonder het te hebben herbouwd.

VERZEKERING - Landverzekering - Brandverzekeringsovereenkomst - Schadegeval - Betaling van de vergoeding aan de verzekerde - Voorwaarde - Verplichting tot herbouw of herstel - Verkoop van het pand vóór de herbouw

- Art. 36 Wet van 11 juni 1874 houdende de titels X en XI van Boek I van het Wetboek van Koophandel. WETBOEK VAN KOOPHANDEL : BOEK I _ TITELS X en XI _ Verzekering in het algemeen en Verzekeringen in het algemeen

L'arrêt, qui considère que l'assureur ne peut raisonnablement invoquer actuellement une clause qui prévoit l'obligation pour l'assuré d'affecter l'indemnité à la reconstruction de son immeuble, aux motifs que l'incendie a eu lieu au mois d'août 1984, soit il y a plus de trente ans et qu' à ce jour, l'assureur n'a versé aucune indemnité, et refuse, dès lors, de lui donner effet, sans constater l'existence d'un abus de droit de l'assureur, méconnaît la force obligatoire de l'article 11 des conditions générales.

CONVENTION - Force obligatoire (inexécution) - Assurances terrestres - Conditions générales du contrat d'assurances contre l'incendie - Article 11 - Obligation d'emploi de l'indemnité à la reconstruction - En cas d'impossibilité, droit à la valeur des matériaux de démolition
- Art. 1134, al. 1er Code civil

Lorsque le contrat d'assurance soumet le paiement de l'indemnité à l'obligation pour l'assuré qui en est le propriétaire de reconstruire le bâtiment incendié, celui-ci perd le droit à cette indemnité lorsqu'il vend le bâtiment sans avoir procédé à la reconstruction.

ASSURANCES - Assurances terrestres - Contrat d'assurances contre l'incendie - Sinistre - Paiement de l'indemnité à l'assuré - Condition - Obligation de rebâtir ou réparer - Vente de l'immeuble avant la reconstruction

- Art. 36 L. du 11 juin 1874 contenant les titres X et XI, livre 1er, du code de commerce. - CODE DE COMMERCE : LIVRE I _ TITRES X et XI _ Des assurances en général et De quelques assurances terrestres en particulier

C.16.0417.N

26 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171026.4](#)

AC nr. 599

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar of de oorzaak van een abnormaal verbruik kan worden beschouwd als een verborgen oorzaak; het Hof gaat alleen na of de feitenrechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of daaruit onmogelijk kunnen worden afgeleid.

RETRIBUTIE - Vlaams Gewest - Heffing op waterverbruik - Verzoek tot minnelijke schikking - Abnormaal hoog verbruik - Verborgen oorzaak - Toetsing door de rechter - Draagwijdte - Taak van het Hof

- Art. 19, eerste en derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de

Le juge du fond apprécie souverainement si la cause d'une consommation anormale peut être considérée comme une cause cachée; la Cour se borne à vérifier si le juge d'appel ne tire pas des faits qu'il a constatés des conséquences qui leur sont étrangères ou qu'ils ne peuvent justifier.

REDEVANCE - Région flamande - Redevance sur la consommation d'eau - Demande d'arrangement à l'amiable - Consommation anormalement élevée - Cause cachée - Contrôle par le juge - Portée - Mission de la Cour

- Art. 19, al. 1er et 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 8 avril 2011 portant définition des droits et obligations des exploitants

exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoerin

des réseaux publics de distribution d'eau et de leurs clients relatifs à la fourniture d'eau destinée à la consommation humaine, la mise en oeuvre

De saneringsbijdrage is verschuldigd op het waterverbruik, namelijk op de door de klant afgenomen hoeveelheid water zoals deze blijkt uit de meterstand, ongeacht of dit water effectief verontreinigd is, onverminderd de mogelijkheid om in bepaalde gevallen om sociale, economische of ecologische redenen van de betaling van deze bijdrage te worden vrijgesteld.

La contribution d'assainissement est due sur la consommation d'eau, c'est-à-dire sur la quantité d'eau prélevée par le client telle qu'elle ressort de l'index, que cette eau soit effectivement polluée ou non, sans préjudice de la possibilité d'être exempté du paiement de cette contribution dans certains cas pour des raisons sociales, économiques ou écologiques.

RETRIBUTIE - Vlaams Gewest - Heffing op waterverbruik - Saneringsbijdrage - Toepassingsvoorwaarden

REDEVANCE - Région flamande - Redevance sur la consommation d'eau - Contribution d'assainissement - Conditions d'application

- Artt. 13, §§ 1 en 2, 14, § 1, eerste lid, §§ 2 en 3 Besluit van de Vlaamse Regering 8 april 2011 houdende bepalingen van rechten en plichten van de exploitanten van een openbaar waterdistributienetwerk en hun klanten met betrekking tot de levering van water bestemd voor menselijke consumptie, de uitvoerin

- Art. 13, § 1er et 2, 14, § 1er, al. 1er, § 2 et 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 8 avril 2011 portant définition des droits et obligations des exploitants des réseaux publics de distribution d'eau et de leurs clients relatifs à la fourniture d'eau destinée à la consommation humaine, la mise en oeuvre

- Artt. 16bis, §§ 1 en 2, 16ter, § 1, 16quater en 16sexies Decreet Vlaamse Gemeenschap 24 mei 2002 betreffende water bestemd voor menselijke aanwending

- Art. 16bis, § 1er et 2, 16ter, § 1er, 16quater et 16sexies Décret Communauté flamande du 24 mai 2002 relatif aux eaux destinées à l'utilisation humaine

C.16.0418.N

21 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling - Criterium

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Appréciation - Critère

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Délais de conclusions - Délais fixés par le juge - Conditions - Envoi à la partie adverse - Dépôt au greffe - Tardiveté

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Délais de conclusions - Délais fixés par le juge - Conditions - Envoi à la partie adverse - Dépôt au greffe - Tardiveté

Het belang van een middel wordt objectief beoordeeld in het licht van een mogelijke vernietiging van de bestreden beslissing en niet op grond van de voortzetting van het geding voor de verwijzingsrechter (1). (1) Zie concl. OM.

L'intérêt d'un moyen est apprécié de manière objective à la lumière d'une cassation éventuelle de la décision attaquée et pas sur la base de la poursuite de l'instance devant le juge de renvoi (1). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Belang - Beoordeling - Criterium

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Intérêt - Appréciation - Critère

Wanneer de rechter termijnen bepaalt om conclusie te nemen, moeten telkens zowel de neerlegging van de conclusie ter griffie als de toezending ervan aan de tegenpartij binnen de bepaalde termijnen plaatsvinden; de enkele toezending van de conclusie aan de tegenpartij binnen de door de rechter bepaalde termijn voldoet niet aan de wettelijke vereiste; in voorkomend geval moet de rechter de laattijdig ter griffie neergelegde conclusie uit het debat weren, ook al is ze tijdig aan de tegenpartij gezonden (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

- Art. 747, § 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Termijnen door de rechter bepaald - Vereisten - Toezending aan de tegenpartij - Neerlegging ter griffie - Laattijdigheid

- Art. 747, § 2, derde en zesde lid Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le juge fixe les délais pour conclure, il faut que tant le dépôt des conclusions au greffe que leur envoi à la partie adverse aient lieu dans les délais fixés; le simple envoi des conclusions à la partie adverse dans le délai fixé par le juge ne répond pas aux conditions légales; le cas échéant, le juge doit écarter des débats les conclusions déposées tardivement au greffe fussent-elles envoyées en temps utile à la partie adverse (1). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC.

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Délais de conclusions - Délais fixés par le juge - Conditions - Envoi à la partie adverse - Dépôt au greffe - Tardiveté

- Art. 747, § 2, al. 3 et 6 Code judiciaire

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Délais de conclusions - Délais fixés par le juge - Conditions - Envoi à la partie adverse - Dépôt au greffe - Tardiveté

- Art. 747, § 2, al. 3 et 6 Code judiciaire

C.16.0421.F

6 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171006.4](#)

AC nr. ...

De voogd ad hoc, die werd aangewezen om de niet-ontvoogde minderjarige te vertegenwoordigen, is niet verplicht het kind, ongeacht zijn leeftijd en de omstandigheden van de zaak, te ontmoeten en hem zijn mening over het geschil te vragen.

AFSTAMMING - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aanwijzing van een voogd ad hoc - Belang van het kind - Ontmoeting met de voogd ad hoc

- Art. 12 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 331sexies Burgerlijk Wetboek

GRONDWET - Art. 22 - Artikel 22bis - Afstamming - Vordering tot betwisting van vaderschap - Aanwijzing van een voogd ad hoc - Belang van het kind - Ontmoeting met de voogd ad hoc

- Art. 12 Verdrag inzake de Rechten van het Kind aangenomen te New York op 20 november 1989

- Art. 22bis De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 331sexies Burgerlijk Wetboek

Le tuteur ad hoc désigné pour représenter le mineur non émancipé n'a pas l'obligation, quels que soient l'âge de l'enfant et les circonstances de la cause, de rencontrer celui-ci et lui demander son opinion sur le litige.

FILIATION - Action en contestation de paternité - Désignation d'un tuteur ad hoc - Intérêt de l'enfant - Rencontre avec le tuteur ad hoc

- Art. 12 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994

- Art. 331sexies Code civil

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 22 - Article 22bis - Filiation - Action en contestation de paternité - Désignation d'un tuteur ad hoc - Intérêt de l'enfant - Rencontre avec le tuteur ad hoc

- Art. 12 Convention relative aux Droits de l'Enfant adoptée à New York le 20 novembre 1989

- Art. 22bis La Constitution coordonnée 1994

- Art. 331sexies Code civil

C.16.0428.N

12 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170612.1](#)

AC nr. ...

Degene die schadevergoeding vordert moet bewijzen dat er tussen de fout en de schade, zoals die zich heeft voorgedaan, een oorzakelijk verband bestaat; dit verband veronderstelt dat, zonder de fout, de schade zich niet had voorgedaan, zoals ze zich heeft voorgedaan er is bijgevolg geen oorzakelijk verband wanneer de schade zich eveneens zou hebben voorgedaan indien de verweerder de hem verweten handelwijze correct had uitgevoerd; de rechter moet aldus bepalen wat de verweerder, had moeten doen om rechtmatig te handelen; hij moet abstractie maken van het foutieve element in de historiek van het schadegeval, zonder de andere omstandigheden ervan te wijzigen, en nagaan of de schade zich ook in dat geval zou hebben voorgedaan.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Beoordeling - Omstandigheden - Rechtmatig handelen

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Oorzaak - Begrip - Beoordeling door de rechter - Oorzakelijk verband - Beoordeling - Omstandigheden - Rechtmatig handelen

Il incombe au demandeur en réparation d'établir l'existence d'un lien de causalité entre la faute et le dommage tel qu'il s'est réalisé; ce lien suppose que, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est réalisé; par conséquent, il n'y a pas de lien de causalité lorsque le dommage se serait également produit si le défendeur avait correctement effectué le mode d'action qui lui est reproché; le juge doit ainsi déterminer ce que le défendeur aurait dû faire pour agir régulièrement; il doit faire abstraction de l'élément fautif dans l'historique du sinistre, sans en modifier les autres circonstances, et vérifier si le dommage se serait également produit dans ce cas.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Notion. appréciation par le juge - Lien de causalité - Appréciation - Circonstances - Comportement régulier

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Cause - Notion - Appréciation par le juge - Lien de causalité - Appréciation - Circonstances - Comportement régulier

C.16.0435.N

23 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170623.3](#)

AC nr. ...

Een vordering tot wijziging van een vóór de inwerkingtreding van de wet van 19 maart 2010 vastgestelde onderhoudsbijdrage wordt slechts beschouwd als een nieuwe vordering waarop deze wet van toepassing is, wanneer de vordering tot wijziging van de vastgestelde onderhoudsbijdrage is ingesteld na de inwerkingtreding van voornoemde wet van 19 maart 2010, dus na 31 juli 2010 (1). (1) Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek, zoals gewijzigd door de Wet van 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdrage voor hun kinderen.

LEVENSONDERHOUD - Onderhoudsgeld voor kinderen - Te betalen door ouders - Berekening - Wet 19 maart 2010 - Werking in de tijd - Nieuwe vordering - Toepassingsgebied

- Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 17, eerste, tweede en derde lid, en 18 Wet 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen

VORDERING IN RECHTE - Onderhoudsgeld voor kinderen - Te betalen door ouders - Berekening - Wet 19 maart 2010 - Werking in de tijd - Nieuwe vordering - Toepassingsgebied

- Art. 1321 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 17, eerste, tweede en derde lid, en 18 Wet 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Onderhoudsgeld voor kinderen - Te betalen door ouders - Berekening - Wet 19 maart

3/12/2019

Une action en modification d'une contribution alimentaire fixée avant l'entrée en vigueur de la loi du 19 mars 2010 n'est considérée comme une demande nouvelle à laquelle ladite loi s'applique que si l'action en modification de la contribution alimentaire fixée a été introduite après l'entrée en vigueur de la loi précitée du 19 mars 2010, donc après le 31 juillet 2010.

ALIMENTS - Pension alimentaire pour les enfants - A payer par les parents - Calcul - Loi du 19 mars 2010 - Application dans le temps - Demande nouvelle - Champ d'application

- Art. 1321 Code judiciaire

- Art. 17, al. 1er, 2 et 3, et 18 L. du 19 mars 2010

DEMANDE EN JUSTICE - Pension alimentaire pour les enfants - A payer par les parents - Calcul - Loi du 19 mars 2010 - Application dans le temps - Demande nouvelle - Champ d'application

- Art. 1321 Code judiciaire

- Art. 17, al. 1er, 2 et 3, et 18 L. du 19 mars 2010

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Pension alimentaire pour les enfants - A payer par les parents - Calcul -

P. 120/691

- Art. 1321 *Gerechtelijk Wetboek*
- Artt. 17, eerste, tweede en derde lid, en 18 *Wet 19 maart 2010 tot bevordering van een objectieve berekening van de door de ouders te betalen onderhoudsbijdragen voor hun kinderen*

- Art. 1321 *Code judiciaire*
- Art. 17, al. 1er, 2 et 3, et 18 *L. du 19 mars 2010*

C.16.0437.F

1 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171201.1](#)

AC nr. ...

De uitkering na echtscheiding heeft niet tot doel de uitkeringsgerechtigde in staat te stellen de kosten van de opvoeding en het onderhoud van de gemeenschappelijke kinderen te kunnen dragen.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de personen - Echtgenoten - Uitkering na echtscheiding

- Art. 301, § 3 *Burgerlijk Wetboek*

La pension après divorce n'a pas pour objet de permettre au bénéficiaire d'assumer les frais d'éducation et d'entretien d'enfants communs.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux personnes - Epoux - Pension après divorce

- Art. 301, § 3 *Code civil*

C.16.0439.N

21 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.4](#)

AC nr. ...

Het bestaan en de geldigheid van de oorzaak als ontstaansvoorwaarde van een verbintenis dient beoordeeld te worden op het tijdstip van het sluiten van de overeenkomst.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Oorzaak - Bestaan - Geldigheid - Beoordeling - Tijdstip

- Artt. 1108 en 1131 *Burgerlijk Wetboek*

L'existence et la validité de la cause en tant que condition de la naissance d'une obligation doivent être appréciées au moment de la conclusion de la convention.

CONVENTION - Éléments constitutifs - Cause - Existence - Validité - Appréciation - Moment

- Art. 1108 et 1131 *Code civil*

Het is geoorloofd een hypotheek te vestigen voor toekomstige schuldvorderingen op voorwaarde dat de hypotheekakte de mogelijkheid biedt de schuldvorderingen die de partijen bedoelden te waarborgen te bepalen (1). (1) Het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op het eerste onderdeel. Het was immers van mening dat, nu uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan bleek dat de verweerster in de akte van 24 februari 2003 een hypotheek verleende aan de eiseres tot waarborg voor "alle bedragen die [de vennootschap] hetzij alleen hetzij met een of meer derden verschuldigd zou zijn aan de Bank, uit hoofde van alle afgesloten en/of af te sluiten bankverrichtingen en/of bankdiensten", de appelrechters met hun oordeel dat "de [verweerster] een hypotheek heeft gesteld voor alle sommen op het ogenblik dat zij aandeelhouder en zaakvoerder van de [vennootschap] was", maar dat het "duidelijk niet de wil van de [verweerster] is geweest noch kan geweest zijn, dat zij met haar onroerend goed schuldvorderingen zou zeker stellen van de [vennootschap], na het na het einde van haar mandaat en aandeelhouderschap en wanneer [zij] zelf geen belangen of bestuursbevoegdheid meer had in de vennootschap", van die akte een uitlegging geven die met de bewoordingen ervan niet verenigbaar is en aldus de bewijskracht ervan schenden.

VOORRECHTEN EN HYPOTHEKEN - Hypotheken - Vestiging - Voor toekomstige schuldvorderingen

Opdat toekomstige verbintenissen het voorwerp van een overeenkomst kunnen uitmaken, is vereist dat zij bepaald zijn, of ten minste bepaalbaar zonder dat een nieuwe wilsovereenstemming tussen de partijen is vereist.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Voorwerp - Toekomstige verbintenissen

- Art. 1130, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

VERBINTENIS - Toekomstige verbintenissen - Voorwerp van overeenkomst

- Art. 1130, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Il est autorisé d'établir une hypothèque pour des créances futures à la condition que l'acte d'hypothèque offre la possibilité de déterminer les créances que les parties souhaitaient garantir (1). (1) Le MP a conclu aussi à la cassation, mais sur le moyen en sa première branche. Il a en effet estimé que, dès lors qu'il ressort des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que la défenderesse a consenti une hypothèque à la demanderesse dans un acte du 24 février 2003 afin de garantir «tous les montants dus soit par [la société] elle-même soit par la société et un ou plusieurs tiers à la Banque, du chef de toutes les opérations ou/et services bancaires conclus et/ou à conclure», les juges d'appel en considérant que «la [défenderesse] a contracté une hypothèque pour toutes les sommes au moment où elle était actionnaire et gérant de la [société]» mais «que la [défenderesse] n'avait manifestement pas la volonté ou ne pouvait avoir la volonté de garantir par son bien immobilier des créances de la [société] après la fin de son mandat et de son actionnariat, et lorsqu'elle n'avait elle-même plus aucun intérêt ou pouvoir de gestion dans la société», interprètent cet acte d'une manière inconciliable avec ses termes et, dès lors, viole la foi due qui lui est due.

PRIVILEGES ET HYPOTHEQUES - Hypothèques - Etablissement - Pour des créances futures

Pour que des obligations futures puissent être l'objet d'une convention, il est requis qu'elles soient certaines ou à tout le moins qu'elles puissent être certaines sans qu'un nouvel accord de volonté entre les parties soit requis.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Objet - Obligations futures

- Art. 1130, al. 1er Code judiciaire

OBLIGATION - Obligations futures - Objet de la convention

- Art. 1130, al. 1er Code judiciaire

Artikel 1046 Gerechtelijk Wetboek geldt slechts voor de beslissingen waarbij de rechter geen enkel feitelijk of juridisch geschilpunt beslecht of erop vooruitloopt, zodat de beslissing geen enkele partij een onmiddellijk nadeel kan berokkenen; het beroepen vonnis dat uitspraak doet over de betwisting tussen partijen over de samenhang tussen de onderscheiden vorderingen doet uitspraak over een juridisch geschilpunt en is geen maatregel van inwendige aard (1). (1) Zie Cass. 3 oktober 2014, AR C.13.0164.N, AC 2014, nr. 574 en Cass. 17 december 2003, AR P.03.1450.F, AC 2003, nr. 655.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Algemeen - Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

SAMENHANG - Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

SAMENLOOP VAN MISDRIJVEN [ZIE: 419/07 STRAF] - Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Verzoek tot samenvoeging wegens samenhang - Beslissing rechter - Aard

L'article 1046 du Code judiciaire n'est applicable qu'aux décisions par lesquelles le juge ne tranche aucune question de fait ou de droit litigieuse ou n'en préjuge pas, de sorte que la décision ne peut infliger à aucune des parties un grief immédiat; le jugement dont appel qui statue sur le litige entre les parties relatif à la connexité entre les différentes demandes se prononce sur une question de droit et n'est pas une mesure d'ordre (1). (1) Voir Cass. 3 octobre 2014, RG C.13.0164.N, Pas. 2014, n° 574 et Cass. 17 décembre 2003, RG P.03.1450.F, Pas. 2003, n° 655.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Généralités - Demande de jonction du chef de connexité - Décision du juge - Nature

CONNEXITE - Demande de jonction du chef de connexité - Décision du juge - Nature

CONCOURS D'INFRACTIONS [VOIR: 419/07 PEINE - Demande de jonction du chef de connexité - Décision du juge - Nature

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Demande de jonction du chef de connexité - Décision du juge - Nature

C.16.0443.F

20 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170420.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 215, § 2, tweede lid, Burgerlijk Wetboek, dwingende wetsbepaling ten voordele van de echtgenoten, volgt dat de werkelijke kennis van het huwelijk door de verhuurder die een opzegging ter kennis brengt of een exploit betekent, volstaat opdat de desbetreffende echtgenoot de nietigheid van die akten kan invoeren (1). (1) Zie Cass. 7 april 1994, AR C.93.0423.F, AC 1994, nr. 161.

HUUR VAN GOEDEREN - Huishuur - Einde (opzegging, verlenging, enz.) - Huur van een onroerend goed door een echtgenoot vóór het huwelijk - Voornaamste gezinswoning - Opzeggingen, kennisgevingen en exploiten - Opzegging door de verhuurder - Bestemmingen

- Art. 215, § 2, tweede lid Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSELS - Primair stelsel (Wederzijdse rechten en verplichtingen van de echtgenoot) [Zie: 200 HUWELIJK] - Huur van een onroerend goed door een echtgenoot vóór het huwelijk - Voornaamste gezinswoning - Opzeggingen, kennisgevingen en exploiten - Opzegging door de verhuurder - Bestemmingen

- Art. 215, § 2, tweede lid Burgerlijk Wetboek

Il suit de l'article 215, § 2, alinéa 2, du Code civil, disposition légale impérative en faveur des époux, que la connaissance effective du mariage par le bailleur qui notifie un congé ou signifie un exploit suffit à autoriser le conjoint concerné à se prévaloir de la nullité de ces actes (1). (1) Voir Cass. 7 avril 1994, RG C.93.0423.F, Pas. 1994 n°161.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a loyer - Fin (congé, prolongation, etc.) - Immeuble loué par un époux avant le mariage - Logement principal de la famille - Congés, notifications et exploits - Renon donné par le bailleur - Destinataires

- Art. 215, § 2, al. 2 Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Régime primaire (droits et devoirs respectifs des époux) [voir: 200 mariage - Immeuble loué par un époux avant le mariage - Logement principal de la famille - Congés, notifications et exploits - Renon donné par le bailleur - Destinataires

- Art. 215, § 2, al. 2 Code civil

C.16.0444.F

15 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171215.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Algemeen - Terugneming van aandelen - Gevolgen - Overdracht van de eigendom van de aandelen - Betaling van de prijs - Tijdstip van betaling

Conclusions de l'avocat général Werquin.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Généralités - Retrait d'actions - Conséquences - Transfert de la propriété des actions - Paiement du prix - Moment du paiement

Uit artikel 640, eerste lid, van het Wetboek van vennootschappen volgt niet dat de rechter, die de waarde van de aandelen begroot op de datum van de eigendomsoverdracht, de betaling van de prijs gelijktijdig met die overdracht moet bevelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. .

VENNOOTSCHAPPEN - Handelsvennootschappen - Algemeen - Terugneming van aandelen - Gevolgen - Overdracht van de eigendom van de aandelen - Betaling van de prijs - Tijdstip van betaling

- Art. 640, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Il ne suit pas de l'article 640, alinéa 1er, du Code des sociétés que le juge, qui évalue les actions à la date du transfert de propriété, doit ordonner le paiement du prix de manière concomitante à ce transfert (1). (1) Voir les concl. du MP.

SOCIETES - Sociétés commerciales - Généralités - Retrait d'actions - Conséquences - Transfert de la propriété des actions - Paiement du prix - Moment du paiement

- Art. 640, al. 1er Code des sociétés

C.16.0446.N

22 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170522.2](#)

AC nr. ...

Wanneer cassatie wordt uitgesproken zonder verwijzing doet het Hof uitspraak over de kosten krachtens artikel 1111, laatste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 8 december 2014, AR S.13.0018.N, AC 2014, nr. 763.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Gerechtskosten - Burgerlijke zaken - Procedure in cassatie - Cassatie zonder verwijzing - Rechtsplegingsvergoeding - Basis-, minimum- en maximumbedragen - Vaststelling

Lorsque la cassation est prononcée sans renvoi, la Cour statue sur les dépens en vertu de l'article 1111, dernier alinéa, du Code judiciaire (1). (1) Voir Cass. 8 décembre 2014, RG S.13.0018.N, Pas 2014, n° 763.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Frais et dépens - Matière civile - Procédure en cassation - Cassation sans renvoi - Indemnité de procédure - Montants de base, minima et maxima - Constatation

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en cassation - Cassation sans renvoi - Indemnité de procédure - Montants de base, minima et maxima - Constatation

INDEMNITE DE PROCEDURE - Frais et dépens - Matière civile - Procédure en cassation - Cassation sans renvoi - Indemnité de procédure - Montants de base, minima et maxima - Constatation

C.16.0454.F

13 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.3](#)

AC nr. ...

De kennis van het bestaan van schade of van de verzwaren ervan impliceert niet de kennis van de omvang ervan (1). (1) Cass. 9 december 2010, AR C.10.0306.F, AC 2010, nr. 725.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Vordering tot schadevergoeding - Vijfjarige verjaring - Aanvang - Kennis van de schade of van de verzwaren ervan

- Art. 2262bis, § 1, tweede lid Burgerlijk Wetboek

La connaissance de l'existence d'un dommage ou de son aggravation n'implique pas la connaissance de son étendue (1). (1) La connaissance de l'existence d'un dommage ou de son aggravation n'implique pas la connaissance de son étendue.

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Responsabilité hors contrat - Action en réparation du dommage - Prescription de cinq ans - Point de départ - Connaissance du dommage ou de son aggravation

- Art. 2262bis, § 1er, al. 2 Code civil

C.16.0458.N

21 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170421.2](#)

AC nr. ...

De gehele of gedeeltelijke veroordeling tot de oorzaken van het beslag is een privaatrechtelijke sanctie die kan worden opgelegd aan de derde-beslagene die door zijn doen of nalaten de werking van het beslag dwarsboomt (1). (1) Zie Cass. 4 oktober 2001, AR C.99.0098.N, AC 2001, nr. 524.

BESLAG - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Veroordeling tot de

La condamnation totale ou partielle aux causes de la saisie constitue une sanction de droit privé qui peut être infligée au tiers saisi qui fait obstacle à la saisie du fait de son action ou de son omission (1). (1) Voir Cass. 4 octobre 2001, RG C.99.0098.N, Pas. 2001, n° 524.

SAISIE - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Déclaration - Défaut de déclaration ou imprécision - Condamnation aux causes de la

oorzaken van het beslag - Aard - Oogmerk
- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 *Gerechtelijk Wetboek*

saisie - Nature - But
- Art. 1452, al. 1er, 1456, 1539 et 1542 *Code judiciaire*

De rechter beschikt voor het opleggen van de sanctie van de gehele of gedeeltelijke veroordeling tot de oorzaken van het beslag over een beoordelings- en matigingsbevoegdheid en kan in uitzonderlijke gevallen beslissen, om hetzij deze sanctie niet op te leggen, hetzij deze te matigen (1). (1) Zie Cass. 26 april 2002, AR C.01.0253.F, AC 2002, nr. 255; Cass. 15 mei 2014, AR C.13.0420.N, AC 2014, nr. 347.

Afin d'infliger la sanction de la condamnation totale ou partielle aux causes de la saisie, le juge dispose d'un pouvoir d'appréciation et de modération et peut décider, dans des cas exceptionnels, soit de ne pas infliger la sanction soit de la modérer (1). (1) Voir Cass. 26 avril 2002, RG C.01.0253.F, Pas.2002, n° 255; Cass. 15 mai 2014, RG C.13.0420.N, Pas. 2014, n° 347.

BESLAG - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid

SAISIE - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Déclaration - Défaut de déclaration ou imprécision - Sanction - Condamnation aux causes de la saisie - Juge des saisies - Compétence

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 *Gerechtelijk Wetboek*

- Art. 1452, al. 1er, 1456, 1539 et 1542 *Code judiciaire*

Indien de rechter op grond van de omstandigheden van de zaak op onaantastbare wijze oordeelt over het opleggen van de sanctie en het matigen ervan (1), beschikt het Hof niettemin over een marginaal toetsingsrecht (2) ter zake de evenredigheid tussen de zwaarte van de inbreuk en de opgelegde sanctie. (1) Zie Cass. 3 december 1990, AR 8820, AC 1990-91, nr. 174. (2) Zie over het begrip "marginale toetsing" de concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER vóór Cass. 23 oktober 2012, AR P.12.0318.N, AC 2012, nr. 560, r.o. 14, en de aldaar geciteerde rechtspraak van het Hof.

Si le juge apprécie de manière souveraine sur la base des circonstances de la cause s'il y a lieu d'infliger une sanction ou de la modérer (1), la Cour dispose néanmoins d'un droit de contrôle marginal (2) quant à la proportionnalité entre la gravité de l'infraction et la sanction infligée. (1) Voir Cass. 3 décembre 1990, RG 8820, Pas 1990-91, n° 174. (2) Voir à propos de la notion de "contrôle marginal" les conclusions de l'avocat général P. DUINSLAEGER avant Cass. 23 octobre 2012, RG P.12.0318.N, Pas 2012, n° 560, cons. 14, et la jurisprudence de la Cour citée.

BESLAG - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

SAISIE - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Déclaration - Défaut de déclaration ou imprécision - Sanction - Condamnation aux causes de la saisie - Juge des saisies - Compétence - Imposition ou modération de la sanction - Appréciation - Nature - Cour de cassation - Contrôle - Nature

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 *Gerechtelijk Wetboek*

- Art. 1452, al. 1er, 1456, 1539 et 1542 *Code judiciaire*

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Saisie - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Déclaration - Défaut de déclaration ou imprécision - Sanction - Condamnation aux causes de la saisie - Juge des saisies - Compétence - Imposition ou modération de la sanction - Appréciation - Nature - Cour de cassation - Contrôle - Nature

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 *Gerechtelijk Wetboek*

- Art. 1452, al. 1er, 1456, 1539 et 1542 *Code judiciaire*

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Appréciation souveraine par le juge du fond - Saisie - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Déclaration - Défaut de déclaration ou imprécision - Sanction - Condamnation aux causes de la saisie - Juge des saisies - Compétence - Imposition ou modération de la sanction - Appréciation - Nature - Cour de cassation - Contrôle - Nature

- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 *Gerechtelijk Wetboek*

- Art. 1452, al. 1er, 1456, 1539 et 1542 *Code judiciaire*

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Sanctie - Veroordeling tot de oorzaken van het beslag - Beslagrechter - Bevoegdheid - Opleggen of matigen van de

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Sanction - Condamnation aux causes de la saisie - Juge des saisies - Compétence - Imposition ou modération de la sanction -

sanctie - Beoordeling - Aard - Hof van Cassatie - Toetsing - Aard - Beslag - Algemeen - Derdenbeslag - Derde-beslagene - Verklaring - Verzuim of onnauwkeurigheid
- Artt. 1452, eerste lid, 1456, 1539 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

Appréciation - Nature - Cour de cassation - Contrôle - Nature - Saisie - Généralités - Saisie-arrêt - Tiers saisi - Déclaration - Défaut de déclaration ou imprécision
- Art. 1452, al. 1er, 1456, 1539 et 1542 Code judiciaire

C.16.0461.N

2 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.3](#)

AC nr. 609

Uit artikel 1709 Burgerlijk wetboek en artikel 1, eerste lid, 1° Pachtwet volgt dat wanneer een eigenaar tegen betaling van een vergoeding het genot van een onroerend goed geeft aan een persoon die dit goed, met instemming van de eigenaar hoofdzakelijk gebruikt in zijn landbouwbedrijf, de dwingende bepalingen van de Pachtwet in beginsel van toepassing zijn.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Dwingende bepalingen Pachtwet - Toepassing

Wanneer bijzondere omstandigheden voorhanden zijn, waarbij de eigenaar zich bevindt in een wachtsituatie die verantwoordt dat de dwingende bepalingen van de Pachtwet niet van toepassing zijn, kunnen de partijen zonder enige bedoeling van wetsontduiking een overeenkomst van bezetting ter bedde sluiten waarbij aan de gebruiker slechts een precair gebruiksrecht wordt toegekend, zodat de bezetting ter bedde bijgevolg niet enkel de bedoeling veronderstelt om slechts een precair gebruiksrecht en geen aan de Pachtwet onderworpen pachtrecht te verlenen, maar ook het bestaan van bijzondere omstandigheden die de uitsluiting van de dwingende bepalingen van de Pachtwet verantwoorden.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Begrip - Aard van wetgeving - Wachtsituatie - Overeenkomst van bezetting ter bedde

- Art. 1709 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1, eerste lid, 1° Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

Il résulte des articles 1709 du Code civil et 1er, alinéa 1er, 1° de la loi sur les baux à ferme que, lorsqu'un propriétaire donne, contre paiement d'une indemnité, la jouissance d'un bien immeuble à une personne qui affecte principalement, avec l'accord du propriétaire, ce bien à son exploitation agricole, les dispositions impératives de la loi sur les baux à ferme sont applicables.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Notion. nature de la législation - Dispositions impératives de la loi sur les baux à ferme - Application

En présence de circonstances particulières, dans lesquelles le propriétaire se trouve dans une situation d'attente justifiant l'inapplication des dispositions impératives de la loi sur les baux à ferme, les parties peuvent conclure, sans la moindre intention de fraude à la loi, un contrat d'occupation en vertu duquel l'utilisateur ne se voit accorder qu'un droit d'usage précaire, de sorte que l'occupation précaire suppose non seulement l'intention de n'accorder qu'un droit d'usage précaire et non un droit de bail à ferme soumis à la loi sur les baux à ferme, mais aussi l'existence de circonstances particulières justifiant l'exclusion des dispositions impératives de la loi sur les baux à ferme.

LOUAGE DE CHOSES - Bail a ferme - Notion. nature de la législation - Situation d'attente - Contrat d'occupation précaire

- Art. 1709 Code civil
- Art. 1er, al. 1er, 1° L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

C.16.0466.F

15 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170515.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Minnelijke regeling - Kwijtschelding - Hoofdellijke medeschuldnaars

Conclusions de l'avocat général Genicot.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Règlement amiable - Remise de dette - Codébiteurs solidaires

Uit de artikelen 1285, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek en de artikelen 1675/10, § 2 en 4 en 1675/3, derde lid van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat een minnelijke aanzuiveringsregeling in het raam van een collectieve schuldenregeling die voorziet in een volledige of gedeeltelijke kwijtschelding ten voordele van een van de hoofdelijke medeschuldenaars de bevrijding van de andere schuldenaars tot gevolg heeft, tenzij de schuldeiser zich uitdrukkelijk zijn rechten tegen laatstgenoemden heeft voorbehouden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

COLLECTIEVE SCHULDENREGLING - Minnelijke regeling - Kwijtschelding - Hoofdelijke medeschuldenaars

Il suit des articles 1285, alinéa 1er, du Code civil et des articles 1675/10, § 2 et 4 et 1675/3, alinéa 3, du Code judiciaire, qu'un plan de règlement amiable réalisé dans le cadre d'un règlement collectif de dettes, qui prévoit une remise de dette totale ou partielle en faveur de de l'un des codébiteurs solidaires entraîne la libération des autres débiteurs, à moins que le créancier n'ait expressément réservé ses droits contre ces derniers (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Règlement amiable - Remise de dette - Codébiteurs solidaires

C.16.0471.N

12 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170512.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stedenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

BEWIJS - Algemeen - Stedenbouw - Herstel van de plaats in de vorige staat - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stedenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

Voor de ontvankelijkheid van de herstelvordering van de stedenbouwkundige inspecteur is niet vereist dat het stedenbouwkundig misdrijf door een proces-verbaal in de zin van artikel 6.1.5 van de Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening werd vastgesteld (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening, zoals van toepassing vóór de wijziging ervan door het decreet van 11 mei 2012.

BEWIJS - Algemeen - Stedenbouw - Herstel van de plaats in de vorige staat - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stedenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

- Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Stedenbouwkundige inspecteur - Herstelvordering - Ontvankelijkheid - Voorwaarde - Stedenbouwkundig misdrijf - Vaststelling

- Artt. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 en 6.1.41 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Inspecteur urbaniste - Demande de réparation - Recevabilité - Condition - Infraction urbanistique - Constatation

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

PREUVE - Généralités - Urbanisme - Remise des lieux en état - Inspecteur urbaniste - Demande de réparation - Recevabilité - Condition - Infraction urbanistique - Constatation

La recevabilité de la demande de réparation introduite par l'inspecteur urbaniste ne requiert pas que l'infraction urbanistique soit constatée par un procès-verbal au sens de l'article 6.1.5 du Code flamand de l'aménagement du territoire (1) (2). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC. (2) Art. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 et 6.1.41, du Code flamand de l'aménagement du territoire, tels qu'ils étaient applicables avant leur modification par le décret du 11 mai 2012.

PREUVE - Généralités - Urbanisme - Remise des lieux en état - Inspecteur urbaniste - Demande de réparation - Recevabilité - Condition - Infraction urbanistique - Constatation

- Art. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 et 6.1.41 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Inspecteur urbaniste - Demande de réparation - Recevabilité - Condition - Infraction urbanistique - Constatation

- Art. 6.1.5, 6.1.6, 6.1.7 et 6.1.41 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

C.16.0479.F

1 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.7](#)

AC nr. ...

De notariële akte vormt een uitvoerbare titel wanneer ze, in haar authentieke vorm, alle gegevens bekrachtigt die nodig zijn om het bestaan, de opeisbaarheid en het bedrag van de schuldvordering te bepalen.

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Notariële akte - Uitvoerbare titel

- Art. 19 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

- Art. 1494, eerste lid *Gerechtelijk Wetboek*

L'acte notarié constitue un titre exécutoire lorsqu'il consacre, en la forme authentique, les éléments nécessaires à la détermination de l'existence, de l'exigibilité et du montant de la créance.

SAISIE - Saisie exécution - Acte notarié - Titre exécutoire

- Art. 19 L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

- Art. 1494, al. 1er *Code judiciaire*

C.16.0485.F

1 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170601.8](#)

AC nr. ...

Het door de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij tegen de door de eiser ingestelde vordering tot bindendverklaring van het arrest aangevoerde middel van niet-ontvankelijkheid, afgeleid uit het gebrek aan belang van die vordering, is gegrond, wanneer geen enkel middel is gericht tegen de beslissing van de rechter die de vordering van de eiser tegen de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij niet-ontvankelijk verklaart en de eiser niet aantoonde dat hij belang erbij heeft dat het arrest van het Hof ten aanzien van de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij bindend wordt verklaard.

CASSATIE - Bindendverklaring - Door de tot bindendverklaring van het arrest opgeroepen partij aangevoerde middel van niet-ontvankelijkheid, afgeleid uit een gebrek aan belang - Geen cassatiemiddel - Gegrondheid

Est fondée la fin de non-recevoir opposée par la partie appelée en déclaration d'arrêt commun à la demande en déclaration d'arrêt commun faite par le demandeur et déduite du défaut d'intérêt dans le chef de ce dernier, dès lors qu'aucun moyen de cassation n'est dirigé contre la décision du juge déclarant la demande du demandeur dirigée contre la partie appelée en déclaration d'arrêt commun irrecevable et que le demandeur n'établit pas avoir intérêt à ce que l'arrêt de la Cour soit déclaré commun à la partie appelée en déclaration d'arrêt commun.

CASSATION - Appel en déclaration d'arrêt commun - Fin de non-recevoir opposée par la partie appelée en déclaration d'arrêt commun et déduite du défaut d'intérêt - Absence de moyen de cassation - Fondement

C.16.0491.F

15 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170915.5](#)

AC nr. ...

De procespartij die beweert houder te zijn van een subjectief recht, heeft, ook al wordt dat recht betwist, de vereiste hoedanigheid en het vereiste belang om haar vordering ontvankelijk verklaard te zien worden (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr.

VORDERING IN RECHTE - Vordering tot staking van een met de eerlijke marktpraktijken strijdige daad - Toelaatbaarheid - Hoedanigheid

- Art. 17 *Gerechtelijk Wetboek*

La partie au procès qui se prétend titulaire d'un droit subjectif a, ce droit fût-il contesté, la qualité et l'intérêt requis pour que sa demande puisse être reçue (1). (1) Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0291.F, Pas. 2017, n° X.

DEMANDE EN JUSTICE - Action en cessation d'un acte contraire aux pratiques honnêtes du marché - Admissibilité - Qualité

- Art. 17 *Code judiciaire*

Het onderzoek van het bestaan en van de draagwijdte van het subjectieve recht waarop die partij zich beroept, heeft geen betrekking op de ontvankelijkheid maar op de gegrondheid van de vordering (1). (1) Cass. 26 januari 2017, AR C.16.0291.F, AC 2017, nr.

VORDERING IN RECHTE - Bestaan en draagwijdte van het subjectieve recht - Omschrijving

- Art. 17 *Gerechtelijk Wetboek*

L'examen de l'existence et de la portée du droit subjectif que cette partie invoque ne relève pas de la recevabilité mais du fondement de la demande (1). (1) Cass. 26 janvier 2017, RG C.16.0291.F, Pas. 2017, n° X.

DEMANDE EN JUSTICE - Existence et portée du droit subjectif - Qualification

- Art. 17 *Code judiciaire*

Wanneer de notaris een hoger bod aanvaardt op voorwaarde dat de opbieder een borg stelt en die voorwaarde niet werd vervuld op de zitdag voor de definitieve toewijzing, weert hij het hoger bod zonder dat hij daarbij een met redenen omkleed proces-verbaal dient op te stellen.

BESLAG - Algemeen - Proces-verbal van met redenen omklede weigering - Verplichting - Beslag op onroerend goed - Notaris - Hoger bod - Borg - Definitieve toewijzing - Geen borg - Wering

- Art. 1592, vijfde lid Gerechtelijk Wetboek

Lorsque le notaire accepte une surenchère sous la condition que le surenchérisseur constitue une caution et que cette condition n'a pas été remplie lors de la séance d'adjudication définitive, il écarte la surenchère sans devoir dresser un procès-verbal de refus motivé.

SAISIE - Généralités - Procès-verbal de refus motivé - Obligation - Saisie immobilière - Notaire - Surenchère - Caution - Adjudication définitive - Absence de caution - Ecartement

- Art. 1592, al. 5 Code judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal Werquin.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 158 - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

De beslissing waarbij de Raad van State uitspraak over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding doet, is als dusdanig niet van dien aard dat ze het voorwerp van een cassatieberoep kan uitmaken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 158 Grondwet 1994

- Art. 33 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 158 - Cassatieberoep - Burgerlijke zaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Raad van State - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding

- Art. 158 Grondwet 1994

- Art. 33 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973

- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Werquin.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 158 - Pourvoi en cassation - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure - Compétence

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure - Compétence

La décision par laquelle le Conseil d'État statue sur les dépens et sur l'indemnité de procédure n'est, comme telle, pas de nature à faire l'objet d'un pourvoi en cassation (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure

- Art. 158 Constitution 1994

- Art. 33 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

- Art. 609, 2° Code judiciaire

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 158 - Pourvoi en cassation - Matière civile - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Conseil d'Etat - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure

- Art. 158 Constitution 1994

- Art. 33 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973

- Art. 609, 2° Code judiciaire

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

- Art. 158 Grondwet 1994
- Art. 33 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Art. 609, 2° Gerechtelijk Wetboek

Al zou de vordering tot de bevoegdheid van de hoven en rechtbanken van de rechterlijke orde behoren, de Raad van State is als enige bevoegd om uitspraak te doen over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding, zoals deze worden bedoeld in de artikelen 30, § 1, tweede lid, en 30/1 van de gecoördineerde wetten van 12 januari 1973 en in de artikelen 66 tot 77 van het besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

RAAD VAN STATE - Afdeling bestuursrechtspraak - Beslissing over de kosten en over de rechtsplegingsvergoeding - Bevoegdheid

- Artt. 30, § 1, tweede lid, en 30/1 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van 12 januari 1973
- Artt. 66 tot 77 Besluit van de Regent van 23 augustus 1948 tot regeling van de rechtspleging voor de afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure - Compétence

- Art. 158 Constitution 1994
- Art. 33 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- Art. 609, 2° Code judiciaire

Le Conseil d'État est, lors même que la demande relèverait de la compétence des cours et tribunaux de l'ordre judiciaire, seul compétent pour statuer sur les dépens et sur l'indemnité de procédure visés aux articles 30, § 1er, alinéa 2, et 30/1 des lois coordonnées du 12 janvier 1973 et aux articles 66 à 77 de l'arrêté du Régent du 23 août 1948 déterminant la procédure devant la section du contentieux administratif du Conseil d'État (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSEIL D'ETAT - Section du contentieux administratif - Décision sur les dépens et sur l'indemnité de procédure - Compétence

- Art. 30, § 1er, al. 2, et 30/1 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12 janvier 1973
- Art. 66 à 77 Arrêté du Régent du 23 août 1948 déterminant la procédure devant la section du contentieux administratif du Conseil d'Etat.

C.16.0504.F

15 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170615.15](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

HANDELSREGISTER - Kruispuntbank van Ondernemingen - Handelsonderneming - Inschrijving - Vordering in rechte - Rechtsvordering gegrond op een andere activiteit dan die waarop de inschrijving betrekking heeft - Rechtsvordering gegrond op een activiteit die niet valt onder het maatschappelijk doel waarvoor de onderneming is ingeschreven - Middel van niet-ontvankelijkheid - Tijdstip

Uit artikel III, 26, § 2, van het Wetboek van economisch recht volgt niet dat het middel van niet-ontvankelijkheid waarin het voorziet, voor de eerste maal voor de eerste rechter moet worden voorgesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

HANDELSREGISTER - Kruispuntbank van Ondernemingen - Handelsonderneming - Inschrijving - Vordering in rechte - Rechtsvordering gegrond op een andere activiteit dan die waarop de inschrijving betrekking heeft - Rechtsvordering gegrond op een activiteit die niet valt onder het maatschappelijk doel waarvoor de onderneming is ingeschreven - Middel van niet-ontvankelijkheid - Tijdstip

- Art. III, 26, § 2 Wetbank 28 februari 2013 van economisch recht

Conclusions du premier avocat général Henkes.

REGISTRE DE COMMERCE - Banque-Carrefour des entreprises - Entreprise commerciale - Inscription - Action en justice - Action fondée sur une activité autre que celle qui fait l'objet de l'inscription - Action fondée sur une activité qui ne tombe pas sous l'objet social pour lequel l'entreprise est inscrite - Fin de non-recevoir - Moment

Il ne suit pas de l'article III, 26, § 2, du Code de droit économique que la fin de non-recevoir qu'elle prévoit doive être proposée pour la première fois devant le premier juge (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGISTRE DE COMMERCE - Banque-Carrefour des entreprises - Entreprise commerciale - Inscription - Action en justice - Action fondée sur une activité autre que celle qui fait l'objet de l'inscription - Action fondée sur une activité qui ne tombe pas sous l'objet social pour lequel l'entreprise est inscrite - Fin de non-recevoir - Moment

- Art. III, 26, § 2 Code de droit économique

De rechter heeft de plicht ambtshalve de rechtsmiddelen op te werpen waarvan de toepassing geboden is door de feiten die door de partijen zelf worden aangevoerd tot staving van hun eisen (1); hiermee worden gelijkgesteld de feiten die de rechter zelf naar voor brengt uit de elementen die hem regelmatig werden voorgelegd (2). (1) Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 december 2012, AR C.12.0018.N, AC 2012, nr. 690; zie ook A. FETTWEIS, "Le rôle actif du juge balisé par le principe dispositif et le respect des droits de la défense", in S. GILSON (ed.), Au-delà de la loi, Actualités et évolutions des principes généraux du droit, Louvain-la-Neuve, Anthemis 2006, (127) 147. (2) Cass. 5 september 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen
RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen
VORDERING IN RECHTE - Oorzaak van de vordering - Opdracht van de rechter - Ambtshalve opwerpen van rechtsmiddelen

Le juge est tenu de relever d'office les moyens de droit dont l'application est commandée par les faits spécialement invoqués par les parties au soutien de leurs prétentions (1) ; il y a lieu d'y assimiler les faits que le juge met lui-même en avant et qu'il puise dans les éléments qui lui ont été régulièrement soumis (2). (1) Cass. 31 octobre 2013, RG C.13.0005.N, Pas. 2013, n° 571, avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général; Cass. 27 septembre 2013, RG C.12.0381.F, Pas. 2013, n° 487; Cass. 5 septembre 2013, AR C.12.0599.N, AC 2013, nr. 426; Cass. 14 décembre 2012, RG C.12.0018.N, Pas. 2012, n° 690; voir également A. FETTWEIS, "Le rôle actif du juge balisé par le principe dispositif et le respect des droits de la défense", in S. GILSON (éd.), Au-delà de la loi, Actualités et évolutions des principes généraux du droit, Louvain-la-Neuve, Anthemis 2006, (127) 147. (2) Cass. 5 septembre 2013, RG C.12.0599.N, Pas. 2013, n° 426.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Mission du juge - Moyens soulevés d'office
TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Mission du juge - Moyens soulevés d'office
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Mission du juge - Moyens soulevés d'office
DEMANDE EN JUSTICE - Cause de la demande - Mission du juge - Moyens soulevés d'office

De rechter is gehouden het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels; hij moet de juridische aard van de door partijen aangevoerde feiten en handelingen onderzoeken en mag, ongeacht de juridische omschrijving die de partijen daaraan hebben gegeven, de door hen aangevoerde redenen ambtshalve aanvullen op voorwaarde dat hij geen betwisting opwerpt waarvan de partijen bij conclusie het bestaan hebben uitgesloten, dat hij enkel steunt op elementen die hem regelmatig zijn voorgelegd, dat hij het voorwerp van de vordering niet wijzigt en dat hij daarbij het recht van verdediging van de partijen niet miskent (1). (1) Cass. 6 mei 2016, AR C.15.0365.F, www.juridat.be; Cass. 8 mei 2015, AR C.14.0231.N-C.14.0489.N, AC 2015, nr. 300; Cass. 30 januari 2014, AR C.12.0305.N, AC 2014, nr. 83; Cass. 23 januari 2014, AR C.12.0467.N, AC 2014, nr. 58; Cass. 31 oktober 2013, AR C.13.0005.N, AC 2013, nr. 571, met concl. van advocaat-generaal A. VAN INGELGEM; Cass. 27 september 2013, AR C.12.0381.F, AC 2013, nr. 487; Cass. 27 juni 2013, AR C.11.0508.F, AC 2013, nr. 399; Cass. 25 maart 2013, AR C.12.0037.N, AC 2013, nr. 207.

RECHT VAN VERDEDIGING - Burgerlijke zaken - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

REDEKENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

VORDERING IN RECHTE - Oorzaak van de vordering - Opdracht van de rechter - Ambtshalve aanvullen van redenen

De regel volgens dewelke de rechter gehouden is het geschil te beslechten overeenkomstig de daarop van toepassing zijnde rechtsregels vormt een algemeen rechtsbeginsel (impliciete oplossing).

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Opdracht van de rechter - Beslechting van het geschil overeenkomstig de toepasselijke rechtsregels

Le juge est tenu de trancher le litige conformément aux règles de droit qui lui sont applicables; il doit examiner la nature juridique des faits et actes invoqués par les parties et peut, indépendamment de la qualification juridique que les parties y ont attaché, suppléer d'office les motifs qu'ils ont invoqués, à la condition qu'il ne soulève pas de litige dont les parties ont exclu l'existence par conclusions, qu'il ne se fonde que sur des éléments qui lui ont été régulièrement soumis, qu'il ne modifie pas l'objet de la demande et qu'il ne viole pas, à cet égard, les droits de la défense des parties (1). (1) Cass. 6 mai 2016, RG C.15.0365.F, Pas. 2016, n° 305; Cass. 8 mai 2015, RG C.14.0231.N-C.14.0489.N, Pas. 2015, n° 300; Cass. 30 janvier 2014, RG C.12.0305.N, Pas. 2014, n° 83; Cass. 23 janvier 2014, RG C.12.0467.N, Pas. 2014, n° 58; Cass. 31 octobre 2013, RG C.13.0005.N, Pas. 2013, n° 571, avec concl. de M. Van Ingelgem, avocat général; Cass. 27 septembre 2013, RG C.12.0381.F, Pas. 2013, n° 487; Cass. 27 juin 2013, RG C.11.0508.F, Pas. 2013, n° 399; Cass. 25 mars 2013, RG C.12.0037.N, Pas. 2013, n° 207.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière civile - Mission du juge - Motifs complétés d'office

TRIBUNAUX - Matière civile - Généralités - Mission du juge - Motifs complétés d'office

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Mission du juge - Motifs complétés d'office

DEMANDE EN JUSTICE - Cause de la demande - Mission du juge - Motifs complétés d'office

La règle suivant laquelle le juge est tenu de trancher le litige conformément aux règles de droit qui lui sont applicables constitue un principe général du droit (solution implicite).

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Mission du juge - Litige tranché conformément aux règles de droit applicables

C.16.0538.N

23 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.6](https://eur-lex.europa.eu/eli/be/cass/2017/arr/20171123/6)

AC nr. 673

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

NATIONALITEIT - Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

NATIONALITEIT - Verrijving Belgische nationaliteit - Vreemdeling van wie een ouder de Belgische nationaliteit bezit - Verblijfsrecht

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Fraus omnia corrumpit" - Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

NATIONALITE - Perte de la nationalité belge - Mariage de complaisance - Modalités

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

NATIONALITE - Acquisition de la nationalité belge - Etranger dont un auteur possède la nationalité belge - Droit de séjour

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Fraus omnia corrumpit" - Perte de la nationalité belge - Mariage de

P. 132/691

Uit artikel 23 WBN, zoals gewijzigd bij wet van 27 december 2006, volgt dat een schijnhuwelijk naar de wil van de wetgever enkel kan leiden tot het verlies van de Belgische nationaliteit volgens de modaliteiten opgenomen in deze wetsbepalingen; hieruit volgt dat de toepassing van het *fraus omnia corrumpit*-beginsel niet kan leiden tot het verlies van de Belgische nationaliteit met terugwerkende kracht, noch op een wijze die anderszins afwijkt van wat is bepaald in het voormelde artikel 23 WBN (1). (1) Zie concl. OM.

NATIONALITEIT - Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Fraus omnia corrumpit" - Verlies Belgische nationaliteit - Schijnhuwelijk - Modaliteiten

- Art. 23 Wetboek van de Belgische nationaliteit

Voor de verkrijging van de Belgische nationaliteit wordt krachtens artikel 12bis, §1, 2°, WBN, in de versie van toepassing na wijziging bij wet van 27 december 2006 en vóór wijziging bij wet van 4 december 2012, geen verblijfsrecht vereist (1). (1) Zie concl. OM.

NATIONALITEIT - Verrijking Belgische nationaliteit - Vreemdeling van wie een ouder de Belgische nationaliteit bezit - Verblijfsrecht

- Art. 12bis, § 1, 2° Wetboek van de Belgische nationaliteit

Il résulte de l'article 23 du Code belge de la nationalité, tel que modifié par la loi du 27 décembre 2006, qu'un mariage de complaisance ne peut, selon la volonté du législateur, entraîner la perte de la nationalité belge que selon les modalités reprises dans ces dispositions légales; il en résulte que l'application du principe *fraus omnia corrumpit* ne peut entraîner la perte de la nationalité belge ni rétroactivement, ni sous une forme autrement dérogatoire au prescrit de l'article 23 précité du Code belge de la nationalité (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

NATIONALITE - Perte de la nationalité belge - Mariage de complaisance - Modalités

- Art. 23 Code de la nationalité belge

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Fraus omnia corrumpit" - Perte de la nationalité belge - Mariage de complaisance - Modalités

- Art. 23 Code de la nationalité belge

En vertu de l'article 12bis, § 1er, 2°, du Code belge de la nationalité, dans sa version applicable après sa modification par la loi du 27 décembre 2006 et avant sa modification par la loi du 4 décembre 2012, le droit de séjour n'est pas requis pour l'acquisition de la nationalité belge (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

NATIONALITE - Acquisition de la nationalité belge - Etranger dont un auteur possède la nationalité belge - Droit de séjour

- Art. 12bis, § 1er, 2° Code de la nationalité belge

C.16.0542.F

4 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170904.2](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 1356, eerste lid, Burgerlijk Wetboek en 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter, bij gebrek aan betwisting door de partij aan wie de bekentenis wordt tegengeworpen, geen voorlegging moet eisen van de aan zijn advocaat verleende bijzondere lastgeving om rekening te houden met het bestaan van een dergelijke bekentenis.

ADVOCAAT - Bekentenis - Bijzondere lastgeving - Bewijs - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Advocaat - Bijzondere lastgeving - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

- Art. 440, tweede lid, en 850 Gerechtelijk Wetboek

MACHTEN - Rechterlijke macht - Burgerlijke zaken - Bekentenis - Advocaat - Bijzondere lastgeving - Bewijs - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 1356, eerste lid Burgerlijk Wetboek

Il suit des articles 1356, alinéa 1er, du Code civil et 440, alinéa 2, et 850 du Code judiciaire que, à défaut de contestation de la partie à laquelle l'aveu est opposé, le juge ne doit pas exiger la production du mandat spécial conféré à son avocat pour retenir l'existence d'un tel aveu.

AVOCAT - Aveu - Mandat spécial - Preuve - Pouvoir du juge

- Art. 1356, al. 1er Code civil

- Art. 440, al. 2, et 850 Code judiciaire

PREUVE - Matière civile - Aveu - Avocat - Mandat spécial - Pouvoir du juge

- Art. 1356, al. 1er Code civil

- Art. 440, al. 2, et 850 Code judiciaire

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Matière civile - Aveu - Avocat - Mandat spécial - Preuve - Pouvoir du juge

- Art. 1356, al. 1er Code civil

C.16.0545.N

23 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.7](#)

AC nr. 671

Uit artikel 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, volgt dat Het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap, aan wie de rechten van het Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap zijn overgedragen, enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming uitgekeerd aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnances of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn (1); de subrogatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap heeft geen betrekking op de uitkeringen die het heeft gedaan aan derden ten behoeve van de persoon met een handicap. (1) Cass. 9 februari 2015, AR C.13.0571.N, AC 2015, nr. 92. (2) Art. 6, § 4, van het Decreet van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap, zoals ingevoerd bij Decreet van 8 mei 2002 en zoals van kracht vóór de opheffing bij Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Allerlei - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Indeplaatsstelling - Omvang - Uitkeringen - Aan de personen met een handicap - Aan derden

- Art. 6, § 4 Decr. van de Vlaamse Gemeenschap van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

INDEPLAATSTELLING - Omvang - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Uitkeringen - Aan de personen met een handicap - Aan derden

- Art. 6, § 4 Decr. van de Vlaamse Gemeenschap van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

MINDERJARIGHEID - Sociale integratie - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Indeplaatsstelling - Omvang - Uitkeringen - Aan de personen met een handicap - Aan derden

- Art. 6, § 4 Decr. van de Vlaamse Gemeenschap van 27 juni 1990 houdende oprichting van een Vlaams Fonds voor de Sociale Integratie van Personen met een Handicap

Il résulte de l'article 6, § 4, du décret du 27 juin 1990 portant création d'un Fonds flamand pour l'intégration sociale des personnes handicapées qu'à l'égard de tiers qui, en vertu d'autres lois, décrets, ordonnances ou dispositions réglementaires ou en vertu du droit commun, sont redevables d'une indemnité du chef du même dommage, l'Agence flamande pour les personnes handicapées, à laquelle les droits du Fonds flamand pour l'intégration sociale des personnes handicapées ont été transférés, n'est subrogée dans les droits de la personne handicapée qu'à concurrence du montant de l'intervention qui lui est allouée (1) ; la subrogation de l'Agence flamande pour les personnes handicapées ne concerne pas les allocations qu'elle a versées aux tiers au profit de la personne handicapée. (1) Cass. 9 février 2015, RG C.13.0571.N, Pas 2015, n° 92. (2) Art. 6, § 4, du décret du 27 juin 1990 portant création d'un Fonds flamand pour l'intégration sociale des personnes handicapées, tel qu'inséré par le décret du 8 mai 2002 et tel qu'il était en vigueur avant son abrogation par le décret du 7 mai 2004 portant création de l'agence autonomisée interne dotée de la personnalité juridique Agence flamande pour les personnes handicapées.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Divers - Agence flamande pour les personnes handicapées - Subrogation - Etendue - Allocations - Aux personnes handicapées - Aux tiers

- Art. 6, § 4 Décr. Comm. fl. du 27 juin 1990

SUBROGATION - Etendue - Agence flamande pour les personnes handicapées - Allocations - Aux personnes handicapées - Aux tiers

- Art. 6, § 4 Décr. Comm. fl. du 27 juin 1990

HANDICAPES - Intégration sociale - Agence flamande pour les personnes handicapées - Subrogation - Etendue - Allocations - Aux personnes handicapées - Aux tiers

- Art. 6, § 4 Décr. Comm. fl. du 27 juin 1990

C.16.0546.F

18 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.2](#)

AC nr. ...

De beslagrechter die, krachtens de artikelen 1395, eerste lid, en 1498 van het Gerechtelijk Wetboek, kennisneemt van een vordering betreffende de middelen tot tenuitvoerlegging op de goederen van de schuldenaar, beoordeelt de wettigheid en de regelmatigheid van het beslag maar kan geen uitspraak doen over andere geschillen betreffende de tenuitvoerlegging; hij kan, behoudens de uitdrukkelijk in de wet bepaalde gevallen, geen uitspraak doen over de grond van de zaak; hij kan geen uitspraak doen over de rechten van de partijen die zijn vastgelegd in de akte waarvan de tenuitvoerlegging wordt gevorderd.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Burgerlijke zaken - Bevoegdheid - Volstreekte bevoegdheid (materiële - persoonlijke) - Beslagrechter - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Allerlei - Beslagrechter - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

BESLAG - Gedwongen tenuitvoerlegging - Beslagrechter - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 1395, eerste lid, en 1498 Gerechtelijk Wetboek

Le juge des saisies, qui, en vertu des articles 1395, alinéa 1er, et 1498 du Code judiciaire, connaît d'une demande ayant trait aux voies d'exécution sur les biens du débiteur, apprécie la légalité et la régularité de la saisie mais n'est pas compétent pour statuer sur d'autres contestations qui concernent l'exécution; sauf dans les cas expressément prévus par la loi, il ne peut se prononcer au fond; il ne peut statuer sur les droits des parties fixés dans le titre dont l'exécution est poursuivie.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière civile - Compétence - Compétence d'attribution - Juge des saisies - Pouvoir du juge

- Art. 1395, al. 1er, et 1498 Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière civile - Divers - Juge des saisies - Pouvoir du juge

- Art. 1395, al. 1er, et 1498 Code judiciaire

SAISIE - Saisie exécution - Juge des saisies - Pouvoir du juge

- Art. 1395, al. 1er, et 1498 Code judiciaire

C.16.0548.N

2 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171102.4](#)

AC nr. 610

De betekening, vóór dewelke de dwangsom niet kan worden verbeurd, heeft tot doel ter kennis te brengen aan de schuldenaar dat de schuldeiser nakoming verlangt van de rechterlijke uitspraak.

DWANGSOM - Verbeuren van de dwangsom - Betekening - Doel

- Art. 1385bis, derde lid Gerechtelijk Wetboek

La signification, avant laquelle l'astreinte ne peut être encourue, a pour but d'informer le débiteur que le créancier exige l'exécution de la décision judiciaire.

ASTREINTE - Fait d'encourir l'astreinte - Signification - But

- Art. 1385bis, al. 3 Code judiciaire

Uit artikel 1385bis Gerechtelijk wetboek volgt dat de rechter in hoger beroep als rechter die de dwangsom heeft opgelegd dient te worden beschouwd, wanneer uit het dictum van de beslissing in hoger beroep onmiskenbaar blijkt dat de appelrechter de uitspraak van de rechter in eerste aanleg betreffende de hoofdveroordeling waaraan de veroordeling tot betaling van de dwangsom was verbonden, dan wel de veroordeling tot de dwangsom, geheel of ten dele, heeft vernietigd en op een van deze punten een van de uitspraak in eerste aanleg afwijkende beslissing heeft genomen.

DWANGSOM - Oplegging van dwangsom - Rechter in eerste aanleg - Afwijkende beslissing in hoger beroep - Dwangsomrechter - Bepaling

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

Il résulte de l'article 1385bis du Code judiciaire que le juge d'appel doit être considéré comme le juge qui a imposé l'astreinte, lorsqu'il ressort sans ambiguïté du dispositif de la décision rendue en appel que le juge d'appel a infirmé, en totalité ou en partie, le jugement rendu en première instance en ce qui concerne la condamnation principale assortie de l'astreinte ou en ce qui concerne la condamnation à cette dernière, et qu'il a rendu sur un de ces points une décision s'écartant du jugement de première instance.

ASTREINTE - Imposition d'une astreinte - Juge de première instance - Décision divergente en appel - Juge de l'astreinte - Détermination

- Art. 1385bis Code judiciaire

Uit artikel 1385bis Gerechtelijk wetboek volgt dat in geval de rechter in eerste aanleg een dwangsom heeft opgelegd en zijn vonnis op dit punt in hoger beroep wordt bevestigd, de rechter in eerste aanleg geldt als de rechter die de dwangsom heeft opgelegd.

DWANGSOM - Oplegging van dwangsom - Rechter in eerste aanleg - Bevestiging in hoger beroep - Dwangsomrechter - Bepaling

- Art. 1385bis Gerechtelijk Wetboek

Uit artikel 1385bis, derde lid, Gerechtelijk Wetboek, dat overeenstemt met artikel 1, derde lid, van de Eenvormige Wet betreffende de dwangsom, volgt dat wanneer de uitvoerbaarheid van de dwangsomveroordeling werd geschorst door het instellen van een rechtsmiddel, de bekrachtigde uitspraak tezamen met de uitspraak in hoger beroep moet worden betekend alvorens opnieuw dwangsommen kunnen worden verbeurd.

DWANGSOM - Instellen van een rechtsmiddel - Verbeuren van dwangsommen

Il résulte de l'article 1385bis du Code judiciaire que, dans le cas où le juge de première instance a imposé une astreinte et que son jugement est confirmé sur ce point, ce juge de première instance est réputé être le juge qui a imposé l'astreinte.

ASTREINTE - Imposition d'une astreinte - Juge de première instance - Confirmation en appel - Juge de l'astreinte - Détermination

- Art. 1385bis Code judiciaire

Il résulte de l'article 1385bis, alinéa 3, du Code judiciaire, qui correspond à l'article 1er, alinéa 3, de la Loi uniforme relative à l'astreinte, que, lorsque l'exécution de la condamnation à une astreinte est suspendue par l'introduction d'un recours, la décision confirmée doit être signifiée en même temps que la décision rendue en appel avant que les astreintes puissent de nouveau être encourues.

ASTREINTE - Introduction d'un recours - Fait d'encourir des astreintes

C.17.0004.F

8 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171208.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

MILIEURECHT - Milieuvergunning - Beslissingen van de overheden - Vermeldingen van de specifieke exploitatienormen en van de technische en financiële garanties - Niet-naleving door de exploitant van een inrichting van klasse 1 of 2

Uit de onderlinge samenhang tussen artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 betreffende een vorderingsrecht inzake bescherming van het leefmilieu en de artikelen 10, §1, 45, §1, tweede lid, 1°, 58, §1, en 77, eerste lid, van het decreet van de Waalse Gewestraad van 11 maart 1999 betreffende de milieuvergunning volgt dat de niet-naleving, door de exploitant van een inrichting van klasse 1 of 2, van de specifieke exploitatienormen en technische en financiële garanties die de bevoegde overheid nodig acht en die vermeld worden in de beslissing tot toekenning van de milieuvergunning of in de beslissing van de overheid die van het verhaal kennisneemt, de bepalingen van wetten, decreten, ordonnances, verordeningen of besluiten betreffende de bescherming van het leefmilieu in de zin van artikel 1 van de wet van 12 januari 1993 schendt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 695.

MILIEURECHT - Milieuvergunning - Beslissingen van de overheden - Vermeldingen van de specifieke exploitatienormen en van de technische en financiële garanties - Niet-naleving door de exploitant van een inrichting van klasse 1 of 2

Conclusions du premier avocat général Henkes.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Permis d'environnement - Décisions des autorités - Mentions des conditions particulières d'exploitation et des garanties techniques et financières - Non-respect par l'exploitant d'un établissement de classe 1 ou de classe 2

Il suit du rapprochement de l'article 1er de la loi du 12 janvier 1993 concernant un droit d'action en matière de protection de l'environnement avec les articles 10, § 1er, 45, § 1er, alinéa 2, 1°, 58, § 1er, et 77, alinéa 1er du décret du conseil régional wallon du 11 mars 1999 relatif au permis d'environnement que le non-respect par l'exploitant d'un établissement de classe 1 ou de classe 2 des conditions particulières d'exploitation et des garanties techniques et financières jugées nécessaires par l'autorité compétente mentionnées dans la décision accordant le permis d'environnement ou dans la décision de l'autorité de recours constitue la violation de dispositions des lois, décrets, ordonnances, règlements ou arrêtés relatifs à la protection de l'environnement au sens de l'article 1er de la loi du 12 janvier 1993 (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Permis d'environnement - Décisions des autorités - Mentions des conditions particulières d'exploitation et des garanties techniques et financières - Non-respect par l'exploitant d'un établissement de classe 1 ou de classe 2

C.17.0006.N

28 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.9](#)

AC nr. 508

Uit artikel 29bis, §§4, eerste lid, en 5 WAM 1989 en uit de wetsgeschiedenis waaruit blijkt dat het de bedoeling van de wetgever was dat de last van voormelde schade uiteindelijk moet gedragen worden door degene die in gemeen recht aansprakelijk is voor het ongeval, behoudens in zoverre het slachtoffer zelf schuld heeft aan het ongeval, volgt dat wanneer het slachtoffer alleen aansprakelijk is voor het ongeval, de verzekeraar van een betrokken motorrijtuig die dit slachtoffer heeft vergoed in het kader van artikel 29bis WAM, de vergoeding niet kan terugvorderen op grond van artikel 29bis, §4 WAM maar hij wel een regresvordering heeft op grond van artikel 1251, 3° Burgerlijk Wetboek tegen de verzekeraars van de andere in het ongeval betrokken motorrijtuigen voor een gelijk deel van de aan het slachtoffer betaalde vergoeding.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Meerdere motorrijtuigen betrokken - Slachtoffer aansprakelijk - Vergoeding van het slachtoffer - Regresvordering van de verzekeraar - Rechtsgrond

Uit artikel 29bis, §1, eerste lid, WAM en artikel 1251, 3°, Burgerlijk Wetboek, volgt dat wanneer bij een verkeersongeval meerdere motorrijtuigen betrokken zijn, de respectieve verzekeraars het slachtoffer moeten vergoeden en de last in beginsel elk voor een gelijk deel moeten dragen, waarbij diegene die tot vergoeding van het slachtoffer overgaat, op grond van artikel 1251, 3° Burgerlijk Wetboek, een regresvordering heeft tegen de andere aansprakelijkheidsverzekeraars voor wat hij boven zijn deel betaalt aan het slachtoffer.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Verkeersongeval - Meerdere motorrijtuigen betrokken - Vergoeding van het slachtoffer

Il résulte de l'article 29bis, §§ 4, alinéas 1er et 5 de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs et des travaux préparatoires de la loi dont il ressort que le législateur a voulu que la charge dudit dommage soit finalement supportée par celui qui est responsable en droit commun de l'accident, sauf dans la mesure où la victime est elle-même responsable de l'accident, que, lorsque la victime est seule responsable de l'accident, l'assureur d'un véhicule automoteur concerné qui a indemnisé cette victime dans le cadre de l'article 29bis de la loi du 21 novembre 1989 ne peut réclamer l'indemnité sur la base de l'article 29bis, § 4 de la loi du 21 novembre 1989 mais il dispose d'une action récursoire sur la base de l'article 1251, 3°, du Code civil contre les assureurs des autres véhicules à moteur impliqués dans l'accident pour une part égale à l'indemnité payée à la victime.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Plusieurs véhicules impliqués - Victime responsable - Indemnisation de la victime - Action récursoire de l'assureur - Fondement juridique

Il résulte des articles 29bis, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs et 1251, 3°, du Code civil que, lorsque plusieurs véhicules sont impliqués dans un accident de la circulation, il faut que les assureurs respectifs indemnisent la victime et, en principe, que chacun supporte la charge à part égale, celui qui procède à l'indemnisation de la victime disposant, sur la base de l'article 1251, 3°, du Code civil, d'une action récursoire contre les autres assureurs de la responsabilité à concurrence de ce qu'il a payé à la victime en plus de sa part.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Accident de la circulation - Plusieurs véhicules impliqués - Indemnisation de la victime

C.17.0007.N

6 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171106.1](#)

AC nr. ...

Artikel 19bis-11, §2, WAM omvat een wettelijk vergoedingsstelsel ten voordele van een benadeelde persoon, ongeacht zijn hoedanigheid of de aard van de door hem geleden schade, ten aanzien van de verzekeraars die de burgerlijke aansprakelijkheid van de bestuurders van de in het ongeval betrokken voertuigen dekken, met uitzondering van de verzekeraars van de bestuurders die ongetwijfeld niet aansprakelijk zijn; dit vergoedingsstelsel staat los van aansprakelijkheid, wat tot gevolg heeft dat beperkingen op de vergoedingsplicht van voormelde verzekeraars die kaderen binnen een stelsel dat steunt op aansprakelijkheid, zoals deze bepaald bij artikel 3 WAM en artikel 8, 1°, Modelovereenkomst, in het kader van hun vergoedingsplicht op grond van artikel 19bis-11, §2, WAM niet van toepassing zijn.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Geen mogelijkheid om te bepalen welk van die voertuigen het ongeval heeft veroorzaakt - Verzekeraar - Benadeelde - Eigen schade - Verhaalbaarheid

L'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs comprend un régime d'indemnisation au profit d'une personne lésée, quelle que soit sa qualité ou la nature du dommage subi par elle, à l'égard des assureurs couvrant la responsabilité civile des conducteurs des véhicules impliqués dans l'accident, à l'exception des assureurs des conducteurs dont la responsabilité n'est pas indubitablement engagée; ce régime d'indemnisation ne se fonde pas sur la responsabilité, ce qui a pour conséquence que des limitations à l'obligation d'indemnisation des assureurs précités qui s'inscrivent dans le cadre d'un régime reposant sur la responsabilité, comme celle prévue aux articles 3 de la loi du 21 novembre 1989 et 8, 1°, contrat-type joint à l'arrêté royal du 14 décembre 1992, dans le cadre de leur obligation d'indemnisation sur la base de l'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989, ne sont pas applicables.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Implication de plusieurs véhicules dans l'accident - Impossibilité de déterminer lequel de ceux-ci a causé l'accident - Assureur - Personne lésée - Dommage propre - Répétibilité

C.17.0012.F

22 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171222.1](#)

AC nr. ...

De daden van tenuitvoerlegging van een uitvoerbare titel moeten hun grondslag vinden in die titel, die nog steeds moet kunnen worden uitgevoerd.

BESLAG - Algemeen - Uitvoerbare titel - Uitvoerbaarheid - Géén uitvoerbaarheid
- Artt. 1494, eerste lid, en 1539, eerste lid *Gerechtigd Wetboek*

Les actes d'exécution d'un titre exécutoire doivent être fondés sur ce titre qui doit conserver une actualité exécutoire.

SAISIE - Généralités - Titre exécutoire - Actualité exécutoire - Absence
- Art. 1494, al. 1er, et 1539, al. 1er *Code judiciaire*

C.17.0015.F

13 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171013.4](#)

AC nr. ...

De vordering, die betrekking heeft op de vergoeding van het verlies van de winst uit een activiteit waarvoor de onderneming niet is ingeschreven en van de daartoe bestemde middelen, is een op die activiteit gegronde vordering (1). (1) Zie Cass. 8 februari 2013, AR C.10.0669.N, AC 2013, nr. 94.

HANDELSREGISTER - Kruispuntbank van Ondernemingen - Onderneming - Niet-ingeschreven activiteit - Derving van de winst uit de activiteit - Vordering tot vergoeding - Gelijkstelling

- Art. 14, vierde lid *Wet 16 januari 2003 tot oprichting van een Kruispuntbank van Ondernemingen, tot modernisering van het handelsregister, tot oprichting van erkende ondernemingsloketten en houdende diverse bepalingen*

L'action, qui porte sur l'indemnisation de la perte du bénéfice d'une activité pour laquelle l'entreprise n'est pas inscrite et des moyens y affectés est une action basée sur cette activité (1). (1) Voir Cass. 8 février 2013, RG C.10.0669.N, Pas. 2013, n° 94.

REGISTRE DE COMMERCE - Banque-Carrefour des entreprises - Entreprise - Activité non inscrite - Perte du bénéfice d'activité - Action en indemnisation - Assimilation

- Art. 14, al. 4 L. du 16 janvier 2003

Uit artikel 577-9, § 2, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de mede-eigenaar de onregelmatigheid van een beslissing van de algemene vergadering wil aanvoeren, dit moet doen binnen de door haar bepaalde termijn van vier maanden, ook als die onregelmatigheid ontstaan is uit de strijdigheid van een bepaling in de basisakte of in het reglement van mede-eigendom met een dwingende bepaling van de wet.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Algemene vergadering - Beslissing - Betwisting door een mede-eigenaar - Art. 577-9, § 2 Burgerlijk Wetboek

Il suit de l'article 577-9, § 2, du Code civil que le copropriétaire qui entend invoquer l'irrégularité d'une décision de l'assemblée générale doit le faire dans le délai de quatre mois qu'elle prévoit même lorsque cette irrégularité procède de la contrariété d'une disposition de l'acte de base ou du règlement de copropriété à une disposition impérative de la loi.

PROPRIETE - Copropriété - Assemblée générale - Décision - Contestation par un copropriétaire - Art. 577-9, § 2 Code civil

Uit de artikelen 577-5, § 3, 577-8, § 4, 3° 5° en 6°, en 577-9, § 1, van het Burgerlijk Wetboek volgt dat de syndicus gemachtigd is een procedure tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten van de mede-eigendom in te stellen, zoals die door de algemene vergadering van de mede-eigenaars werden vastgesteld, maar moet van die algemene vergadering daartoe geen toestemming of bekrachtiging krijgen.

EIGENDOM - Mede-eigendom - Vordering tot betaling van voorschotten en achterstallen van lasten - Syndicus - Bevoegdheid

- Artt. 577-5, § 3, 577-8, § 4, 3°, 5° en 6°, en 577-9, § 1 Burgerlijk Wetboek

Il suit des articles 577-5, §3, 577-8, §4, 3° 5° et 6°, et 577-9, §1er, du Code civil que le syndic est habilité à introduire une procédure en paiement des provisions et arriérés de charges de la copropriété, telles qu'elles ont été fixées par l'assemblée générale des copropriétaires, sans devoir y être autorisé par cette assemblée générale ni devoir en obtenir ratification.

PROPRIETE - Copropriété - Action en paiement des provisions et arriérés de charge - Syndic - Pouvoir

- Art. 577-5, § 3, 577-8, § 4, 3°, 5° et 6°, et 577-9, § 1er Code civil

Artikel 149 van de Grondwet beperkt zich ertoe de rechter de naleving van een vormvereiste op te leggen die geen verband houdt met de waarde van de redenen van de vonnissen en de arresten.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Artikel 149 Grondwet - Motivering - Vormvereiste - Grief die geen verband houdt met het aangevoerde artikel - Ontvankelijkheid

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Artikel 149 Grondwet - Motivering - Vormvereiste

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

L'article 149 de la Constitution se borne à imposer au juge le respect d'une règle de forme, étrangère à la valeur des motifs des jugements et arrêts.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Article 149 Constitution - Motivation - Règle de forme - Grief étranger à l'article invoqué - Recevabilité

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Article 149 Constitution - Motivation - Règle de forme

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

De uitwinningvergoeding, die een cliënteelvergoeding is die aan de agent verschuldigd is na de beëindiging van de overeenkomst, vormt geen vergoeding voor een handelstransactie tussen die agent en de principaal en valt bijgevolg niet onder de toepassing van de wet van 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties (1). (1) Zie Cass. 27 mei 2016, AR C.15.0292.F, AC 2016, nr.

BETALING - Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningvergoeding - Aard - Betalingsachterstand

- Art. 20, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Artt. 2.1 en 3, eerste lid Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

KOOPHANDEL, KOOPMAN - Zelfstandig handelsagent - Beëindiging van de overeenkomst - Recht op een uitwinningvergoeding - Aard - Betalingsachterstand

- Art. 20, eerste lid Wet 13 april 1995 betreffende de handelsagentuurovereenkomst

- Artt. 2.1 en 3, eerste lid Wet 2 augustus 2002 betreffende de bestrijding van de betalingsachterstand bij handelstransacties

L'indemnité d'éviction, qui est une indemnité de clientèle due à l'agent après la cessation du contrat, ne constitue pas la rémunération d'une transaction commerciale conclue entre cet agent et le commettant et ne rentre dès lors pas dans le champ d'application de la loi du 2 août 2002 concernant la lutte contre le retard de paiement dans les transactions commerciales (1). (1) Voir Cass. 27 mai 2016, RG C.15.0292.F, Pas. 2016, n° X.

PAYEMENT - Agent commercial indépendant - Cessation du contrat - Droit à une indemnité d'éviction - Nature - Retard de paiement

- Art. 20, al. 1er L. du 13 avril 1995

- Art. 2.1 et 3, al. 1er L. du 2 août 2002

COMMERCE. COMMERCANT - Agent commercial indépendant - Cessation du contrat - Droit à une indemnité d'éviction - Nature - Retard de paiement

- Art. 20, al. 1er L. du 13 avril 1995

- Art. 2.1 et 3, al. 1er L. du 2 août 2002

C.17.0066.N

28 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.6](#)

AC nr. 509

Aan het voorhanden zijn van de betaling van een vermeende schuld wordt geen afbreuk gedaan door de bedoelingen van de vertegenwoordiger van de solvens die buiten diens vertegenwoordigingsbevoegdheid heeft gehandeld.

TERUGVORDERING VAN HET ONVERSCHULDIGD BETAALDE - Vermeende schuld - Vertegenwoordiger van de solvens - Betaling buiten vertegenwoordigingsbevoegdheid - Toepassing

- Art. 1235 Burgerlijk Wetboek

Les intentions du représentant du solvens qui a agi en dehors de son pouvoir de représentation sont sans incidence sur l'existence du paiement d'une prétendue dette.

REPETITION DE L'INDU - Prétendue dette - Représentant du solvens - Paiement en dehors du pouvoir de représentation - Application

- Art. 1235 Code civil

C.17.0069.F

1 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171201.2](#)

AC nr. ...

De beslissing van de rechter om de vordering tot uitvoerbaarverklaring van een buitenlandse rechterlijke beslissing niet in te willigen, op grond dat die beslissing niet in haar geheel is overgelegd, verhindert de eiser niet om zijn vordering te hernemen waarbij die beslissing in haar geheel wordt overgelegd.

UITVOERBAARVERKLARING - Vordering tot uitvoerbaarverklaring - Buitenlandse beslissing - Uitgifte - Afwezigheid - Herneming van de vordering - Overlegging

- Art. 24, § 1, 1° Wet 16 juli 2004 houdende het Wetboek van internationaal privaatrecht

La décision du juge que la demande de déclaration de force exécutoire d'une décision judiciaire étrangère ne peut être admise, au motif que cette décision n'est pas produite dans son intégralité, n'empêche pas le demandeur de réitérer sa demande en produisant cette décision intégralement.

EXEQUATUR - Demande de déclaration de force exécutoire - Décision étrangère - Expédition - Absence - Réitération de la demande - Production

- Art. 24, § 1er, 1° L. du 16 juillet 2004 portant le Code de droit international privé

Het gezag van het rechterlijk gewijsde strekt zich niet verder uit dan tot hetgeen het voorwerp van de beslissing heeft uitgemaakt.

L'autorité de chose jugée n'a lieu qu'à l'égard de ce qui fait l'objet de la décision.

C.17.0070.F

18 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170918.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening van de beslissing - Partij aan wie de beslissing betekend werd - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening - Voorwaarden - Geding

De betekening, die de beroepstermijn doet lopen, is deze die gedaan is volgens de door de artikelen 33 tot 42bis van het Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorschriften en die de door de artikelen 43 tot 45 van dat Wetboek vereiste vermeldingen bevat; uit die bepalingen volgt niet dat, om de beroepstermijn te doen lopen, de betekening vereist dat er een geding hangende is tussen de partij die doet betekenen en de partij aan wie ze laat betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening - Voorwaarden - Geding

- Artt. 33 tot 42bis, 43 en 45 Gerechtelijk Wetboek

Artikel 1051, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat de termijn om hoger beroep in te stellen een maand is te rekenen vanaf de betekening van het vonnis; krachtens die bepaling loopt de beroepstermijn ten aanzien van de partij aan wie het vonnis betekend werd enkel voor het hoger beroep dat moet worden ingesteld tegen de partij die het vonnis heeft doen betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Burgerlijke zaken (handelszaken en sociale zaken inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Onsplitsbaar geschil - Termijn - Aanvang - Betekening van de beslissing - Partij aan wie de beslissing betekend werd - Draagwijdte

- Art. 1051 Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Genicot.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Point de départ - Signification de la décision - Partie à laquelle la décision a été signifiée - Portée

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Point de départ - Signification - Conditions - Lien d'instance

La signification, qui fait courir le délai d'appel, est celle qui est faite conformément aux modes prescrits par les articles 33 à 42bis du Code judiciaire et qui contient les mentions exigées par les articles 43 et 45 de ce code; il ne résulte pas de ces dispositions que la signification exige, pour faire courir le délai d'appel, l'existence d'une instance liée entre la partie qui fait signifier et celle à laquelle elle fait signifier (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Point de départ - Signification - Conditions - Lien d'instance

- Art. 33 à 42bis, 43 et 45 Code judiciaire

L'article 1051, alinéa 1er, du Code judiciaire dispose que le délai pour interjeter appel est d'un mois à partir de la signification du jugement; en vertu de cette disposition, le délai d'appel ne court à l'égard de la partie à laquelle le jugement a été signifié qu'en ce qui concerne l'appel à diriger contre la partie qui a fait signifier le jugement (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière civile (y compris les matières commerciale et sociale) - Appel principal. forme. délai. litige indivisible - Délai - Point de départ - Signification de la décision - Partie à laquelle la décision a été signifiée - Portée

- Art. 1051 Code judiciaire

C.17.0071.N

12 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.11](#)

AC nr. 551

Conclusie van advocaat-generaal Vandewal.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Reorganisatieplan - Intrekking

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Vandewal.

CONTINUITÉ DES ENTREPRISES - Plan de réorganisation - Révocation

P. 141/691

De intrekking van het reorganisatieplan ontnemt het elke uitwerking, behoudens wat betreft de reeds uitgevoerde betalingen en verrichtingen, onder meer de reeds verrichte overdracht van het geheel of een gedeelte van de onderneming of van haar activiteiten; de intrekking heeft tot gevolg dat de schuldenaar en de schuldeisers zich in dezelfde toestand bevinden, behalve wat de voornoemde elementen betreft, als er geen gehomologeerd reorganisatieplan zou zijn geweest; de appelrechters die, ondanks de intrekking van een eerste reorganisatieplan en de gevolgen daarvan, oordelen dat door de nieuwe procedure afbreuk wordt gedaan aan de verworvenheden van de schuldeisers uit het eerste reorganisatieplan, met name de daarin voorziene termijnen van betaling, verantwoord hun beslissing om het verzoek van de schuldenaar tot opening van een nieuwe procedure onontvankelijk te verklaren, niet naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

La révocation du plan de réorganisation le prive de tout effet, sauf pour ce qui concerne les paiements et les opérations déjà effectués, et notamment la cession déjà intervenue de tout ou partie de l'entreprise ou de ses activités; la révocation implique que le débiteur et les créanciers se retrouvent, hormis les éléments susmentionnés, dans la position qu'ils auraient eue s'il n'y avait pas eu de plan de réorganisation homologué; lorsqu'ils considèrent, malgré la révocation d'un premier plan de réorganisation et ses conséquences, que la nouvelle procédure porte atteinte aux acquis des créanciers obtenus lors du premier plan de réorganisation, à savoir les délais de paiement prévus par lui, les juges d'appel ne justifient pas légalement leur décision de déclarer irrecevable la demande d'ouverture d'une nouvelle procédure formée par le débiteur (1). (1) Voir les concl. du MP. publiées à leur date dans AC.

CONTINUÏTEIT VAN DE ONDERNEMING - Reorganisatieplan -
Intrekking

- Art. 58, vierde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de
continuïteit van de ondernemingen

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ -
Gerechtelijk akkoord - Continuïteit van de onderneming -
Reorganisatieplan - Intrekking

- Art. 58, vierde lid Wet 31 januari 2009 betreffende de
continuïteit van de ondernemingen

CONTINUITE DES ENTREPRISES - Plan de réorganisation -
Révocation

- Art. 58, al. 4 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des
entreprises

FAILLITE ET CONCORDATS - Concordats - Continuïteit de
l'entreprise - Plan de réorganisation - Révocation

- Art. 58, al. 4 L. du 31 janvier 2009 relative à la continuité des
entreprises

C.17.0079.N

12 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.12](#)

AC nr. 552

Wanneer op de rijbaan geen rijstroken zijn aangebracht en het verkeer zich moet begeven naar een wegversmalling, geniet de meest rechts rijdende bestuurder overeenkomstig artikel 12.3.1, eerste lid, Wegverkeersreglement voorrang van doorgang; in die omstandigheden maakt het uitwijken naar links van de meest rechts rijdende bestuurder geen manoeuvre uit in de zin van artikel 12.4 Wegverkeersreglement (1). (1) Zie Cass. 22 december 1987, AR 1642, AC 1987-88, nr. 253; Cass. 24 november 2000, AR C.99.0341.N, AC 2000, nr. 642; Cass. 22 oktober 2002, AR P.01.1058.N, AC 2002, nr. 556; Cass. 7 oktober 2014, AR P.13.0163.N, AC 2014, nr. 578.

s'il n'est pas prévu de bandes de circulation sur la chaussée et que la circulation donne lieu à un rétrécissement de la chaussée, le conducteur circulant le plus à droite bénéficie de la priorité de passage conformément à l'article 12.3.1, alinéa 1er, du code de la route; dans ces circonstances, le mouvement vers la gauche du conducteur circulant le plus à droite ne constitue pas une manoeuvre au sens de l'article 12.4 du code de la route (1). (1) Voir Cass. 22 décembre 1987, RG 1642, Pas. 1988, n° 253; Cass. 24 novembre 2000, RG C.99.0341.N, Pas. 2000, n° 642; Cass. 22 octobre 2002, RG P.01.1058.N, Pas. 2002, n° 556; Cass. 7 octobre 2014, RG P.13.0163.N, Pas. 2014, n° 578.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art.
12 - Art. 12.4 - Manoeuvre - Toepassingsgebied -
Wegversmalling - Meest rechts rijdende bestuurder - Utwijken
naar links

- Artt. 12.3.1, eerste lid, en 12.4 KB van 1 december 1975
houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer
3/12/2019

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions
réglementaires - Article 12 - Article 12, # 4 - Manoeuvre - Champ
d'application - Rétrécissement de la chaussée - Conducteur
circulant le plus à droite - Mouvement vers la gauche

- Art. 12.3.1, al. 1er, et 12.4 A.R. du 1er décembre 1975 portant
règlement général sur la police de la circulation routière

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Voorrang van rechts - Toepassingsgebied - Wegversmalling - Voorrang van doorgang

- Artt. 12.3.1, eerste lid, en 12.4 KB van 1 december 1975 houdende algemeen reglement op de politie van het wegverkeer

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 3 - Priorité de droite - Champ d'application - Rétrécissement de la chaussée - Priorité de passage

- Art. 12.3.1, al. 1er, et 12.4 A.R. du 1er décembre 1975 portant règlement général sur la police de la circulation routière

C.17.0086.N

30 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171130.9](#)

AC nr. 684

Degene die een op een misdrijf gebaseerde vordering instelt, moet bewijzen dat de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn, dat het aan de tegenpartij kan worden aangerekend en dat, indien deze laatste een rechtvaardigingsgrond aanvoert, diens rechtvaardigingsgrond niet bestaat, voor zover aan die aanvoering enige geloofwaardigheid kan worden gehecht (1). (1) Zie Cass. 30 september 2004, AR C.03.0527.F, AC 2004, nr. 445; Cass. 11 juni 2010, AR C.09.0178.F, AC 2010, nr. 419.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Misdrijf - Vordering op basis van een misdrijf - Bewijslast

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Rechtsvordering gegrond op een misdrijf - Bewijslast

Il incombe au demandeur à l'action fondée sur une infraction de prouver que les éléments constitutifs de l'infraction sont réunis, qu'elle peut être imputée à la partie adverse et que, si cette dernière invoque une cause de justification, cette cause de justification n'existe pas, pour autant que l'on puisse y attacher quelque crédit (1). (1) Voir Cass. 30 septembre 2004, RG C.03.0527.F, Pas. 2004, n° 445; Cass. 11 juin 2010, RG C.09.0178.F, Pas. 2010, n° 419.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Infraction - Action sur la base d'une infraction - Charge de la preuve

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action en justice sur la base d'une infraction - Charge de la preuve

Uit artikel 39, eerste en tweede lid, Wegverkeersreglement volgt dat de autobusbestuurder die een manoeuvre uitvoert door het verlaten van een halteplaats, de in artikel 39, eerste lid, Wegverkeersreglement bepaalde grond van rechtvaardiging kan aanvoeren.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Algemeen - Reglementsbepalingen - Artikel 39 - Autobusbestuurder - Uitvoeren van een manoeuvre - Verlenen van voorrang - Grond van rechtvaardiging

Il résulte de l'article 39, alinéas 1er et 2, du code de la route que le conducteur d'autobus qui exécute une manoeuvre en quittant un point d'arrêt peut invoquer la cause de justification prévue à l'article 39, alinéa 1er, du code de la route.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Généralités - Dispositions réglementaires - Article 39 - Conducteur d'autobus - Exécution d'une manoeuvre - Céder le passage - Cause de justification

C.17.0090.F

17 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171117.3](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de ontbinding van een contract met opeenvolgende prestaties niet ertoe kan leiden dat de wederzijdse prestaties die ter uitvoering van het contract zijn verricht, niet kunnen worden tenietgedaan wanneer ze niet vatbaar zijn voor teruggave, ontzegt de partij jegens wie de verbintenis niet werd uitgevoerd, het recht niet de ontbinding van dat contract te vorderen (1). (1) Zie Cass. 5 juni 2009, AR C.07.0482.N, AC 2009, nr. 375; Cass. 19 mei 2011, AR C.09.0645.F, AC 2011, nr. 326.

OVEREENKOMST - Einde - Gerechtelijke ontbinding - Wederkerig contract met opeenvolgende prestaties

- Art. 1184 Burgerlijk Wetboek

La circonstance que la résolution d'un contrat à prestations successives ne peut avoir pour effet d'annuler les prestations effectuées en exécution du contrat lorsqu'elles ne sont pas susceptibles de restitution, ne prive pas la partie envers laquelle l'engagement n'a point été exécuté du droit de demander la résolution dudit contrat (1). (1) Voir Cass. 5 juin 2009, RG C.07.0482.N, Pas. 2009, n° 375; Cass. 19 mai 2011, RG C.09.0645.F, Pas. 2011, n° 326.

CONVENTION - Fin - Résolution judiciaire - Contrat synallagmatique à prestations successives

- Art. 1184 Code civil

Een begunstiging in een levensverzekering of een schuldsaldoverzekering is slechts een voordeel in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek wanneer deze begunstiging als een onrechtstreekse schenking kan worden gekwalificeerd.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Bedongen huwelijksvermogensstelsel - Verlies van voordelen - Voordelen - Begrip - Draagwijdte - Levensverzekering - Schuldsaldoverzekering - Begunstiging

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 108, eerste lid, en 131 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSLS - Bedongen stelsels - Echtscheiding - Gevolg - Verlies van voordelen - Voordelen - Begrip - Draagwijdte - Levensverzekering - Schuldsaldoverzekering - Begunstiging

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 108, eerste lid, en 131 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERZEKERING - Levensverzekering - Schuldsaldoverzekering - Begunstiging - Huwelijksvermogensstelsels - Bedongen stelsels - Echtscheiding - Gevolg - Verlies van voordelen - Voordelen - Begrip

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

- Artt. 108, eerste lid, en 131 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

Met voordelen in de zin van art. 299 Burgerlijk Wetboek worden bedoeld, eensdeels, alle schenkingen tussen echtgenoten, anderdeels, de voordelen die tegelijk overlevingsrechten zijn, met name de bedingen van vooruitmaking en de bedingen van ongelijke verdeling van de huwelijksgemeenschap (1). (1) Cass. 23 november 2001, AR C.99.0012.N, AC 2001, nr. 641.

ECHTSCHIEDING EN SCHEIDING VAN TAFEL EN BED - Gevolgen t.a.v. de goederen - Bedongen huwelijksvermogensstelsel - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

HUWELIJKSVERMOGENSSTELSLS - Bedongen stelsels - Echtscheiding - Gevolg - Verlies van voordelen - Voordelen

- Art. 299 Burgerlijk Wetboek

Une attribution bénéficiaire d'une assurance-vie ou d'une assurance solde restant dû n'est un avantage au sens de l'art. 299 du Code civil que lorsque cette attribution bénéficiaire peut être qualifiée de donation indirecte.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Régime matrimonial conventionnel - Perte des avantages - Avantages - Notion - Portée - Assurance-vie - Assurance solde restant dû - Attribution bénéficiaire

- Art. 299 Code civil

- Art. 108, al. 1er, et 131 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

REGIMES MATRIMONIAUX - Régimes conventionnels - Divorce - Conséquence - Perte des avantages - Avantages - Notion - Portée - Assurance-vie - Assurance solde restant dû - Attribution bénéficiaire

- Art. 299 Code civil

- Art. 108, al. 1er, et 131 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

ASSURANCES - Assurance vie - Assurance solde restant dû - Attribution bénéficiaire - Régimes matrimoniaux - Régimes conventionnels - Divorce - Conséquence - Perte des avantages - Avantages - Notion

- Art. 299 Code civil

- Art. 108, al. 1er, et 131 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

Par avantages au sens de l'art. 299 du Code civil, il y a lieu d'entendre, d'une part, toutes les donations entre époux et, d'autre part, les avantages constituant simultanément les droits de survie, à savoir les dispositions faites par préciput et les dispositions de partage inégal de la communauté (1). (1) Cass. 23 novembre 2001, RG C.99.0012.N, Pas. 2001, n° 641.

DIVORCE ET SEPARATION DE CORPS - Effets du divorce quant aux biens - Régime matrimonial conventionnel - Perte des avantages - Avantages

- Art. 299 Code civil

REGIMES MATRIMONIAUX - Régimes conventionnels - Divorce - Conséquence - Perte des avantages - Avantages

- Art. 299 Code civil

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

HANDELSPRAKTIJK - Overeenkomst - Herroepingsbeding - Invoeging - Verplichting - Dading - Toepassing

Conclusions du premier avocat général Henkes.

PRATIQUES DU COMMERCE - Contrat - Clause de rétractation - Insertion - Obligation - Transaction - Application

Uit de artikelen 58, §1, en 60 van de wet van 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming volgt dat de overeenkomst, om te worden onderworpen aan de bij voornoemd artikel 60 opgelegde verplichting tot invoering van een herroepingsbeding, betrekking moet hebben op de verkoop, door een onderneming aan een consument, van goederen of diensten; de dading die, luidens artikel 2044 van het Burgerlijk Wetboek, een contract is waarbij partijen een gerezen geschil beëindigen of een toekomstig geschil voorkomen, is geen koopovereenkomst of dienstenovereenkomst in de zin van de voormelde artikelen 58 en 60 (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 696.

HANDELSPRAKTIJK - Overeenkomst - Herroepingsbeding - Invoering - Verplichting - Dading - Toepassing

- Artt. 58, § 1, en 60 Wet 6 april 2010 betreffende marktpraktijken en consumentenbescherming

Il suit des articles 58, § 1er et 60 de la loi du 6 avril 2010 relative aux pratiques du marché et à la protection du consommateur que pour être soumis à l'obligation faite par l'article 60 précité d'insérer une clause de rétractation, le contrat doit avoir pour objet la vente par une entreprise à un consommateur de biens ou de services; la transaction, qui, aux termes de l'article 2044 du Code civil, est un contrat par lequel les parties terminent une contestation née, ou préviennent une contestation à naître, n'est pas un contrat de vente ou de service au sens des articles 58 et 60 précités (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRATIQUES DU COMMERCE - Contrat - Clause de rétractation - Insertion - Obligation - Transaction - Application

- Art. 58, § 1er, et 60 L. du 6 avril 2010 relative aux pratiques du marché et à la protection du consommateur

C.17.0115.N

9 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.9](#)

AC nr. 629

Voor het opleggen van een administratieve geldboete wegens doorbreking van een door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd stakingsbevel volstaat het wetens en willens voortzetten van handelingen, werken of wijzigingen in strijd met dit door de stedenbouwkundig inspecteur bekrachtigd bevel tot staking; de enkele omstandigheid dat een natuurlijke persoon bij het doorbreken van een stakingsbevel is opgetreden als orgaan van een rechtspersoon, doet geen afbreuk aan zijn eigen verantwoordelijkheid voor de miskening van het stakingsbevel wanneer vaststaat dat hij het bevel tot staking wetens en willen heeft doorbroken.

STEDENBOUW - Sancties - Stakingsbevel - Doorbreking - Administratieve geldboete

- Art. 6.1.49, § 1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Pour que soit infligée une amende administrative du chef de la violation d'un ordre de cessation ratifié par l'inspecteur urbaniste, il suffit de perpétuer sciemment et volontairement des actes, des travaux ou des modifications contraires à cet ordre de cessation ratifié par l'inspecteur urbaniste; la seule circonstance qu'une personne physique a agi en tant qu'organe d'une personne morale lors de la violation d'un ordre de cessation est sans incidence sur sa propre responsabilité pour la violation de l'ordre de cessation lorsqu'il est constant qu'elle a sciemment et volontairement violé l'ordre de cessation.

URBANISME - Sanctions - Ordre de cessation - Violation - Amende administrative

- Art. 6.1.49, § 1er, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

C.17.0118.N

9 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171109.10](#)

AC nr. 630

Bij de beoordeling of voor het toekennen van planschadevergoeding is voldaan aan de voorwaarde dat het perceel in aanmerking komt voor een vergunning om te bouwen of voor het verkavelen van gronden, kan niet worden verwezen naar ruimtelijke structuurplannen aangezien deze uit zichzelf geen rechtsgevolgen hebben voor de burger en zij geen afbreuk kunnen doen aan de bindende en verordenende voorschriften van de bestemmingsplannen, zoals die bestonden de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het definitief ruimtelijk uitvoeringsplan en waaraan de burger rechtmatige verwachtingen kan ontleen (1). (1) Zie GwH 22 december 2016, nr. 164/2016.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding - Voorwaarde - In aanmerking komen voor bouw- of verkavelingsvergunning - Criterium - Ruimtelijke structuurplannen

- Artt. 2.1.1, eerste lid, 2.1.2, § 7 en 2.6.1, § 2 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De ruimtelijke structuurplannen richten zich tot het bestuur en niet tot de burger; ze vormen een beleidskader aan de hand waarvan de ruimtelijke uitvoeringsplannen worden opgesteld, maar ze bevatten, in tegenstelling tot die laatste, geen bindende en verordenende bestemmingsvoorschriften (1). (1) Zie GwH 22 december 2016, nr. 164/2016.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Ruimtelijke structuurplannen - Begrip - Aard

- Art. 2.1.1, eerste lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

De voorwaarde voor de toepassing van planschadevergoeding dat het perceel de dag voorafgaand aan de inwerkingtreding van het plan "in aanmerking kwam voor een vergunning om te bouwen of te verkavelen" en dat "het stedenbouwkundig voor bebouwing in aanmerking komt", houdt in dat de aflevering van een bouw- of verkavelingsvergunning op grond van de geldende wettelijke regels en de bindende en verordenende voorschriften mogelijk was, dit wil zeggen dat deze regels en voorschriften zich niet tegen de aflevering van een vergunning verzetten (1). (1) Zie GwH 22 december 2016, nr. 164/2016.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Planschadevergoeding

- Art. 2.6.1, §§ 2 en 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei

3/12/2019

Pour apprécier s'il a été satisfait à la condition suivant laquelle la parcelle entre en ligne de compte pour un permis de construire ou de lotir des terrains afin d'octroyer une indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale, il ne peut être fait référence aux schémas de structure d'aménagement étant donné qu'en soi, ils ne produisent pas d'effet juridique pour le citoyen et qu'ils ne peuvent porter atteinte aux prescriptions contraignantes et réglementaires des plans d'affectation, tels qu'ils existaient la veille de l'entrée en vigueur du plan d'exécution spatial définitif et qui pouvaient susciter des attentes légitimes chez le citoyen (1). (1) Voir Cour const. 22 décembre 2016, n° 164/2016.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale - Condition - Entrer en ligne de compte pour un permis de construire ou de lotir - Critère - Schémas de structure d'aménagement

- Art. 2.1.1, al. 1er, 2.1.2, § 7, et 2.6.1, § 2 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

Les schémas de structure d'aménagement s'adressent à l'administration et non au citoyen; ils constituent le cadre politique sur la base duquel les plans d'exécution spatiaux sont établis, mais ne contiennent pas, contrairement à ces derniers, de prescriptions de destination contraignante et réglementaire (1). (1) Voir Cour const. 22 décembre 2016, n° 164/2016.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Schémas de structure d'aménagement - Notion - Nature

- Art. 2.1.1, al. 1er Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

La condition d'application de l'indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale suivant laquelle, la veille de l'entrée en vigueur du plan, la parcelle "entrait en ligne de compte pour un permis de construire ou de lotir" et suivant laquelle "elle est constructible du point de vue urbanistique" implique que la délivrance d'un permis de bâtir ou de lotir était possible sur la base des règles légales en vigueur et des prescriptions obligatoires et réglementaires, c'est-à-dire que ces règles et ces prescriptions ne s'opposent pas à la délivrance d'un permis (1). (1) Voir Cour const. 22 décembre 2016, n° 164/2016.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Indemnisation des dommages résultant de la planification spatiale

- Art. 2.6.1, § 2 et 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai

P. 146/691

De wetsbepaling die voorziet dat de woonuitbreidingsgebieden uitsluitend bestemd zijn voor groepswooningbouw zolang de bevoegde overheid over de ordening van het gebied niet heeft beslist en zolang, volgens het geval, ofwel die overheid geen besluit tot vastlegging van de uitgaven voor de voorzieningen heeft genomen, ofwel omtrent deze voorzieningen geen met waarborgen omklede verbintenis is aangegaan door de promotor, houdt in dat woonuitbreidingsgebieden niet voor andere in woongebieden toegelaten bestemmingen dan "groepswooningbouw" kunnen worden aangewend, zolang de bevoegde overheid niet over de ordening van het gebied heeft beslist, dit wil zeggen zolang de ordening van dit gebied niet is vastgesteld, hetzij in een goedgekeurd bijzonder plan van aanleg of ruimtelijk uitvoeringsplan, hetzij in een globaal plan dat het voorwerp uitmaakt van een behoorlijk vergunde verkaveling(1); hoewel woonuitbreidingsgebieden in beginsel reservegebieden zijn(2), sluit geen enkele wettelijke bepaling uit dat groepswooningbouw in dergelijke gebieden kan worden gerealiseerd zonder dat vooraf wordt vastgesteld dat de woongebieden niet volstaan om aan de woonbehoeften te voldoen. (1) Zie RvS 17 mei 2011, nr. 213.293, N.V. Vestabuild e.a.; RvS 2 oktober 2015, nr. 232.409, Deputatie van de Provincieraad van Vlaams-Brabant. (2) RvS 6 maart 2008, nr. 180.545, Tjigtgat.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Woonuitbreidingsgebieden - Begrip - Bestemming

- Art. 5.1.1 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

Onder groepswooningbouw dient te worden verstaan het gelijktijdig oprichten van meerdere gebouwen bestemd voor bewoning die een samenhangend geheel vormen (1); de algemene bestemming groepswooningbouw laat aldus meer toe dan sociale woningbouw en sluit zuiver particulier initiatief niet uit (2). (1) RvS 30 maart 2010, nr. 202.563, N.V. Amsto. (2) RvS 24 september 1992, nr. 40.491, De Brabandere.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Woonuitbreidingsgebieden - Groepswooningbouw

- Art. 5.1.1 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

La disposition légale qui prévoit que les zones d'extension de l'habitat sont réservées exclusivement à la construction groupée d'habitations tant que l'autorité compétente ne s'est pas prononcée sur l'aménagement de la zone et que, selon le cas, soit ladite autorité n'a pas pris de décision d'engagement des dépenses relatives aux équipements, soit que ces derniers n'ont pas fait l'objet d'un engagement accompagné de garanties de la part du promoteur implique que des zones d'extension de l'habitation ne peuvent être utilisées pour des affectations autorisées en zone d'habitat autres que la "construction groupée d'habitations", tant que l'autorité compétente ne s'est pas prononcée sur l'aménagement de la zone, c'est-à-dire tant que l'aménagement de cette zone n'a pas été fixé, soit dans un plan particulier d'aménagement ou dans un plan d'exécution spatial, soit dans un plan global faisant l'objet d'un lotissement dûment autorisé (1); bien que les zones d'extension de l'habitat soient en principe des zones de réserve (2), aucune disposition légale n'exclut que la construction groupée d'habitations puisse être réalisée dans de telles zones sans constater au préalable que les zones d'habitat ne suffisent pour satisfaire aux besoins en logement. (1) Voir C.E. 17 mai 2011, n° 213.293, S.A. Vestabuild et crts ; C.E. 2 octobre 2015, n° 232.409, Deputatie van de Provincieraad van Vlaams-Brabant. (2) C.E. 6 mars 2008, n° 180.545, Tjigtgat.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Zones d'extension de l'habitat - Notion - Affectation

- Art. 5.1.1 A.R. du 28 décembre 1972

Par construction groupée d'habitations, il y a lieu d'entendre la construction simultanée de plusieurs bâtiments destinés à l'habitation qui forment un ensemble cohérent (1); l'affectation générale de construction groupée d'habitations permet ainsi davantage que le logement social et n'exclut pas l'initiative purement privée (2). (1) C.E. 30 mars 2010, n° 202.563, S.A. Amsto. (2) C.E. 24 septembre 1992, n° 40.491, De Brabandere.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Zones d'extension de l'habitat - Construction groupée d'habitations

- Art. 5.1.1 A.R. du 28 décembre 1972

Percelen gelegen in niet-geordende woonuitbreidingsgebieden komen, mits is voldaan aan de andere in artikel 2.6.1, §3, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vermelde voorwaarden, in aanmerking voor een vergunning om te bouwen of te verkavelen en komen stedenbouwkundig voor bebouwing in aanmerking, met name voor groepswooningbouw.

STEDENBOUW - Ruimtelijke ordening - Plan van aanleg - Percelen in niet-geordende woonuitbreidingsgebieden - Gevolg - Bouw- of verkavelingsvergunning

- Art. 2.6.1, §§ 2 en 3 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

- Art. 5.1.1 KB 28 december 1972 betreffende de inrichting en toepassing van de ontwerp-gewestplannen en gewestplannen

Les parcelles situées dans des zones d'extension de l'habitat non aménagées entrent, à condition de remplir les autres conditions figurant à l'article 2.6.1, § 3, du Code flamand de l'Aménagement du Territoire, en ligne de compte pour un permis de construire ou de lotir et sont constructibles du point de vue urbanistique, à savoir pour la construction groupée d'habitations.

URBANISME - Aménagement du territoire. plan d'aménagement - Parcelles dans des zones d'extension de l'habitat non aménagées - Conséquence - Permis de construire ou de lotir

- Art. 2.6.1, § 2 et 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétable relative à l'aménagement du territoire

- Art. 5.1.1 A.R. du 28 décembre 1972

C.17.0120.N

12 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.13](#)

AC nr. 553

De keuze voor een gewone gerechtelijke procedure in plaats van voor de procedure van onbetwiste geldschulden maakt op zich geen fout uit en geeft geen blijk van procesmisbruik (1). (1) Het OM concludeerde eveneens tot vernietiging, doch op het eerste onderdeel van het enig cassatiemiddel; het was van oordeel dat de appelrechters, die op grond van hun ambtshalve aangevoerd middel oordelen dat de gedingkosten, met uitzondering van de kosten van tenuitvoerlegging waarvan sprake in artikel 1024 Gerechtelijk Wetboek, ten laste moeten worden gelegd van de eiseres, zonder de eiseres de mogelijkheid te geven daaromtrent tegenspraak te voeren, het recht van verdediging van eiseres hebben miskend.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Fout - Procesmisbruik - Onbetwiste geldschulden - Invordering - Keuze voor de gemeenrechtelijke procedure

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

VERBINTENIS - Onbetwiste geldschulden - Invordering - Keuze voor de gemeenrechtelijke procedure

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

VORDERING IN RECHTE - Onbetwiste geldschulden - Invordering - Keuze voor de gemeenrechtelijke procedure

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

De procedure van invordering van onbetwiste geldschulden is facultatief en de schuldeiser behoudt de mogelijkheid om de geldschulden in te vorderen via een gewone gerechtelijke procedure.

VERBINTENIS - Onbetwiste geldschulden - Invordering - Procedure - Aard

- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

Le choix d'une procédure judiciaire ordinaire au lieu de la procédure des dettes d'argent non contestées ne constitue pas en soi une faute et ne révèle pas un abus de procédure (1). (1) Le ministère public a également conclu à l'annulation, mais sur la première branche de l'unique moyen de cassation; il était d'avis que les juges d'appel, qui ont considéré sur la base de leur moyen invoqué d'office que les dépens de l'instance, à l'exception des frais d'exécution dont il est question à l'article 1024 du Code judiciaire, doivent être mis à charge de la demanderesse, sans donner à la demanderesse la possibilité de mener un débat contradictoire à ce propos, ont violé les droits de la défense de la demanderesse.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Abus de procédure - Dettes d'argent non contestées - Recouvrement - Choix de la procédure de droit commun

- Art. 1382 et 1383 Code civil

- Art. 1394/20 Code judiciaire

OBLIGATION - Dettes d'argent non contestées - Recouvrement - Choix de la procédure de droit commun

- Art. 1382 et 1383 Code civil

- Art. 1394/20 Code judiciaire

DEMANDE EN JUSTICE - Dettes d'argent non contestées - Recouvrement - Choix de la procédure de droit commun

- Art. 1382 et 1383 Code civil

- Art. 1394/20 Code judiciaire

La procédure de recouvrement de dettes d'argent non contestées est facultative et le créancier conserve la possibilité de recouvrer les dettes d'argent par une procédure judiciaire ordinaire.

OBLIGATION - Dettes d'argent non contestées - Recouvrement - Procédure - Nature

- Art. 1394/20 Code judiciaire

VORDERING IN RECHTE - Onbetwiste geldschulden - Invordering -
Procedure - Aard
- Art. 1394/20 Gerechtelijk Wetboek

DEMANDE EN JUSTICE - Dettes d'argent non contestées -
Recouvrement - Procédure - Nature
- Art. 1394/20 Code judiciaire

De wetsbepaling die voorziet dat de proceshandelingen en akten die nietig zijn of nodeloze kosten veroorzaken door toedoen van een ministerieel ambtenaar, te zijnen laste komen, laat slechts toe om kosten ten laste te leggen van de ministerieel ambtenaar die ze heeft veroorzaakt; zij laat niet toe om de nodeloos geachte kosten ten laste te leggen van een partij.

La disposition légale qui prévoit que les procédures et les actes nuls ou frustratoires par le fait d'un officier ministériel sont à la charge de cet officier permet uniquement de mettre à charge de l'officier ministériel les frais qu'il a causés; elle ne permet pas de mettre à charge d'une partie les frais jugés frustratoires.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Procedure voor de feitenrechter - Nodeloze kosten - Tenlastelegging - Artikel 866 Burgerlijk Wetboek - Toepassingsgebied
- Art. 866 Gerechtelijk Wetboek

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure devant le juge du fond - Frais frustratoires - Mise à charge - Code civil, article 866 - Champ d'application
- Art. 866 Code judiciaire

C.17.0135.N

28 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.7](#)

AC nr. 510

De tegenspraak waarvan sprake in het kader van het opmaken van het ontwerp van verdeling overeenkomstig de artikelen 1627 en volgende Gerechtelijk Wetboek kan enkel betrekking hebben op de verdeling en kan er niet toe leiden dat de regelmatigheid van de voorafgaande procedure wordt ter discussie gesteld.

Le contredit dont il est question dans le cadre de l'élaboration du projet de distribution conformément aux articles 1627 et suivants du Code civil peut uniquement porter sur la répartition et ne saurait conduire à ce que la régularité de la procédure préalable soit remise en question.

BESLAG - Bewarend beslag - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak
VERDELING - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Tegenspraak

SAISIE - Saisie conservatoire - Distribution par contribution - Projet de distribution - Contredit
PARTAGE - Distribution par contribution - Projet de distribution - Contredit

Het voeren van tegenspraak krachtens artikel 1629 Gerechtelijk Wetboek kan blijken geven van misbruik van procesrecht wanneer dit recht wordt uitgeoefend op een kennelijk onzorgvuldige wijze.

La formation d'un contredit en vertu de l'article 1629 du Code judiciaire peut révéler un abus de procédure lorsque ce droit est exercé avec une légèreté manifeste.

BESLAG - Bewarend beslag - Misbruik van procesrecht - Toepassing - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak
VERDELING - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak - Misbruik van procesrecht - Toepassing

SAISIE - Saisie conservatoire - Abus de procédure - Application - Distribution par contribution - Projet de distribution - Formation du contredit
PARTAGE - Distribution par contribution - Projet de distribution - Formation du contredit - Abus de procédure - Application

Na het verstrijken van de termijn van tegenspraak bedoeld in artikel 1629 Gerechtelijk Wetboek kunnen schuldeisers geen tegenspraak meer doen gelden, kan evenmin met andere schuldeisers worden rekening gehouden, komt het eventueel batig saldo toe aan de beslagen schuldenaar en doet, indien de schuldeiser wiens schuldvordering achteraf niet blijkt te bestaan overgaat tot restitutie van het ontvangen bedrag, de gerechtsdeurwaarder, in dezelfde vormen, de verdeling van dit bedrag tussen de overige schuldeisers die waren betrokken bij de evenredige verdeling.

Après l'expiration du délai pour former un contredit visé à l'article 1629 du Code judiciaire, les créanciers ne peuvent plus faire valoir de contredit et il ne peut davantage être tenu compte d'autres créanciers, et si le créancier dont la créance s'avère par la suite inexistante procède à la restitution du montant reçu, l'huissier de justice répartit ce montant, dans les mêmes formes, entre les autres créanciers concernés par la distribution par contribution.

BESLAG - Bewarend beslag - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak - Verstrijken van de termijn van tegenspraak

VERDELING - Evenredige verdeling - Ontwerp van verdeling - Voeren van tegenspraak - Verstrijken van de termijn van tegenspraak

SAISIE - Saisie conservatoire - Distribution par contribution - Projet de distribution - Formation du contredit - Expiration du délai de contredit

PARTAGE - Distribution par contribution - Projet de distribution - Formation du contredit - Expiration du délai de contredit

C.17.0211.N

28 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170928.8](#)

AC nr. 511

Een afstand van recht dient beperkend te worden uitgelegd en een stilzwijgende afstand wordt niet vermoed en kan slechts worden afgeleid uit feiten die voor geen andere uitleg vatbaar zijn, zodat een aangifte van een schuldvordering in het faillissement van de schuldenaar, bijgevolg, in beginsel, niet kan worden uitgelegd als een afstand van het recht om een beroep te doen op schuldvergelijking met een tegenvordering vanwege de gefailleerde.

AFSTAND VAN RECHT - Aangifte van schuldvordering in het faillissement - Schuldvergelijking met de tegenvordering van de gefailleerde - Afstand van recht - Toepassing

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek
- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Aangifte van schuldvordering in het faillissement - Schuldvergelijking met de tegenvordering van de gefailleerde - Afstand van recht - Toepassing

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek
- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

SCHULDVERGELIJKING - Aangifte van schuldvordering in het faillissement - Schuldvergelijking met de tegenvordering van de gefailleerde - Afstand van recht - Toepassing

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek
- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

Indien gelet op het gelijkheidsbeginsel tussen schuldeisers schuldvergelijking na faillissement in beginsel is uitgesloten, dan lijdt deze regel uitzondering wanneer tussen de schuldvorderingen een nauwe samenhang bestaat, ook al zijn de voorwaarden voor schuldvergelijking eerst na het faillissement in vervulling gegaan.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldvergelijking na faillissement - Nauwe samenhang tussen schuldvorderingen - Toepassing

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek
- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

SCHULDVERGELIJKING - Faillissement - Schuldvergelijking na faillissement - Nauwe samenhang tussen schuldvorderingen - Toepassing

- Artt. 1289, 1290, 1291, eerste lid, en 1298 Burgerlijk Wetboek
- Art. 17.2° Wet 8 augustus 1997

La renonciation à un droit doit être interprétée strictement et une renonciation tacite à un droit ne se présume pas, elle ne peut être déduite que de faits qui ne sont susceptibles d'aucune autre interprétation, de sorte qu'une déclaration de créance au passif de la faillite du débiteur ne peut, en principe, être interprétée comme une renonciation au droit de se prévaloir de la compensation avec une demande reconventionnelle du failli.

RENONCIATION - Déclaration de créance au passif de la faillite - Compensation avec la demande reconventionnelle du failli - Renonciation à un droit - Application

- Art. 1289, 1290, 1291, al. 1er, et 1298 Code civil
- Art. 17.2° L. du 8 août 1997 sur les faillites

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Déclaration de créance au passif de la faillite - Compensation avec la demande reconventionnelle du failli - Renonciation à un droit - Application

- Art. 1289, 1290, 1291, al. 1er, et 1298 Code civil
- Art. 17.2° L. du 8 août 1997 sur les faillites

COMPENSATION - Déclaration de créance au passif de la faillite - Compensation avec la demande reconventionnelle du failli - Renonciation à un droit - Application

- Art. 1289, 1290, 1291, al. 1er, et 1298 Code civil
- Art. 17.2° L. du 8 août 1997 sur les faillites

Si, eu égard au principe de l'égalité entre les créanciers, la compensation après faillite est en principe exclue, cette règle souffre une exception lorsqu'il existe une étroite connexité entre les créances, même si les conditions de la compensation ne sont remplies qu'après la faillite.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Compensation après faillite - Etroite connexité entre les créances - Application

- Art. 1289, 1290, 1291, al. 1er, et 1298 Code civil
- Art. 17.2° L. du 8 août 1997 sur les faillites

COMPENSATION - Faillite - Compensation après faillite - Etroite connexité entre les créances - Application

- Art. 1289, 1290, 1291, al. 1er, et 1298 Code civil
- Art. 17.2° L. du 8 août 1997 sur les faillites

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Voorrangsregel - Verplichting van de voorrangschuldige om voorrang te verlenen - Gedrag van de voorranggerechtigde - Redelijke verwachting

Hoewel de verkeersvoorrang aan geen enkele voorwaarde ondergeschikt is en de verplichting om voorrang te verlenen bijgevolg een algemene strekking heeft en losstaat van de naleving, door de voorranggerechtigde weggebruiker, van de voorschriften van de wegcode, veronderstelt die verplichting vooralsnog dat het naderen van de voorranggerechtigde kan worden waargenomen; wanneer de voorranggerechtigde niet in zicht is, omdat hij nog ver verwijderd is, heeft de voorrangschuldige geen andere mogelijkheid dan zijn weg te vervolgen bij een normale verkeerssituatie op de hoofdweg, rekening houdend met de inrichting van de plaats; het gedrag van de voorranggerechtigde dat de redelijke verwachtingen van de voorrangschuldige weggebruiker verijdelt, stelt de voorrangschuldige vrij van de verplichtingen die uit de voorrangsregel voortvloeien (1). (1) Zie concl OM in Pas. 2017, nr. ...

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.3 - Voorrangsregel - Verplichting van de voorrangschuldige om voorrang te verlenen - Gedrag van de voorranggerechtigde - Redelijke verwachting

Conclusions de l'avocat général Genicot.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 3 - Règle de priorité de passage - Obligation du débiteur de priorité de céder le passage - Comportement du créancier - Prévision raisonnable

Si la priorité de passage n'est subordonnée à aucune condition et si, en conséquence, l'obligation de céder le passage est générale et indépendante du respect des prescriptions du code de la route par le conducteur prioritaire, encore cette obligation suppose-t-elle que l'arrivée du prioritaire puisse être observée; lorsque le prioritaire n'est pas en vue, en raison de son éloignement, le débiteur de priorité n'a d'autre possibilité que de poursuivre sa marche eu égard à une circulation normale sur la voie principale, compte tenu de la disposition des lieux; le comportement du prioritaire de nature à déjouer toute prévision raisonnable exonère le débiteur des obligations découlant de la règle de priorité (1). (1) Voir les concl. du MP.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 3 - Règle de priorité de passage - Obligation du débiteur de priorité de céder le passage - Comportement du créancier - Prévision raisonnable

De regel dat de ontbinding van een wederkerige overeenkomst krachtens artikel 1184 Burgerlijk Wetboek, tot gevolg heeft dat de overeenkomst, in beginsel, met terugwerkende kracht wordt ongedaan gemaakt, sluit niet uit dat contractuele bedingen die tot voorwerp hebben de gevolgen van de ontbinding tussen de partijen te regelen, verder uitwerking krijgen.

*OVEREENKOMST - Einde - Wederkerig contract - Ontbinding
OVEREENKOMST - Einde - Wederkerig contract - Ontbinding
OVEREENKOMST - Rechten en verplichtingen van partijen - Tussen partijen - Ontbinding - Terugwerkende kracht*

La règle que la résolution d'un contrat synallagmatique en vertu de l'article 1184 du Code civil entraîne, en principe, l'anéantissement du contrat avec effet rétroactif n'exclut pas que les clauses contractuelles qui ont pour objet de régler les conséquences de la résolution entre les parties de continuer à produire leur effet.

*CONVENTION - Fin - Contrat synallagmatique - Résolution
CONVENTION - Fin - Contrat synallagmatique - Résolution
CONVENTION - Droits et obligations des parties - Entre parties - Résolution - Effet rétroactif*

Uit de bepalingen van de wet van 19 december 1950 tot instelling van de Orde der Dierenartsen volgt dat de rechtsprekende functies binnen de Orde der Dierenartsen zijn voorbehouden aan de gewestelijke raden en de gemengde raden van beroep en dat aan de hoge raad geen rechtsprekende functies worden verleend.

DIERENARTS - Orde der Dierenartsen - Wraking - Hoge Raad - Rechtsprekende functie

WRAKING - Orde der Dierenartsen - Hoge Raad - Rechtsprekende functie

Il ressort des dispositions de la loi du 19 décembre 1950 créant l'Ordre des médecins vétérinaires que les fonctions juridictionnelles au sein de cet Ordre sont réservées aux conseils régionaux et aux conseils mixtes d'appel et que le conseil supérieur n'a aucune fonction juridictionnelle.

VETERINAIRE - Ordre des médecins vétérinaires - Récusation - Conseil supérieur - Fonction juridictionnelle

RECUSATION - Ordre des médecins vétérinaires - Conseil supérieur - Fonction juridictionnelle

C.17.0236.N

14 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171214.3](#)

AC nr. 714

Uit de bedoeling van de wetgever om slachtoffers van ongevallen waarin verscheidene voertuigen betrokken zijn en waarvoor niet kan vastgesteld worden welk voertuig voor het ongeval aansprakelijk is, vergoeding van hun schade te waarborgen, volgt dat de verdeling in gelijke delen zoals bedoeld in artikel 19bis-11, § 2, WAM hen niet kan worden tegengeworpen en uitsluitend geldt tussen de verzekeraars van de in het ongeval betrokken voertuigen onderling.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Aansprakelijk voertuig - Bepaling - Onmogelijkheid - Benadeelde - Verzekeraars - Verdeling - Begrip

Il résulte de l'intention du législateur de garantir l'indemnisation de leur dommage aux victimes d'accidents impliquant plusieurs véhicules et pour lesquels il n'est pas possible de déterminer lequel de ceux-ci a causé l'accident que la répartition par parts égales visée à l'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989 ne peut leur être opposée et vaut uniquement entre les assureurs des véhicules impliqués dans l'accident.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Implication de plusieurs véhicules dans un accident - Véhicule responsable - Détermination - Impossibilité - Personne lésée - Assureurs - Répartition - Notion

C.17.0244.N

18 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171218.2](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1437, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, kan de schuldeiser die bewijst dat er gegronde redenen zijn om het beslag te handhaven, gemachtigd worden om het te vernieuwen; bij deze beoordeling dient de beslagrechter na te gaan of aan de voorwaarde van de urgentie nog steeds is voldaan en of, in geval van gewijzigde omstandigheden, de schuldvordering van de beslaglegger nog steeds beantwoordt aan de kwaliteiten bedoeld in artikel 1415, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek (1). (1) Zie Cass. 18 juni 1999, AR C.98.0002.N, AC 1999, nr. 376 en Cass. 30 oktober 1981, AC 1981-82, nr. 153.

BESLAG - Bewarend beslag - Vernieuwing van het beslag - Voorwaarden - Urgentie - Schuldvordering

En vertu de l'article 1437, alinéa 1er, du Code judiciaire, le créancier qui établit que, pour de justes motifs, la saisie doit être maintenue, peut obtenir l'autorisation de la renouveler; lors de cette appréciation, le juge des saisies est tenu de vérifier si la condition de l'urgence est encore remplie et si, en cas de modification des circonstances, la créance du saisissant satisfait encore aux qualités visées à l'article 1415, alinéa 1er, du Code judiciaire (1). (1) Voir Cass. 18 juin 1999, RG C.98.0002.N, Pas. 1999, n° 376 et Cass. 30 octobre 1981, Pas. 1982, n° 153.

SAISIE - Saisie conservatoire - Renouvellement de la saisie - Conditions - Urgence - Créance

C.17.0250.F

22 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171222.2](#)

AC nr. ...

Hoewel de verpachter geen einde kan maken aan de pacht om de exploitatie ervan aan een vennootschap over te dragen, voldoet de natuurlijke persoon aan wie de exploitatie wordt overgedragen, aan de voorwaarde om het goed persoonlijk te exploiteren wanneer hij dat doet in de hoedanigheid van orgaan of bestuurder van een vennootschap of van beherende vennoot van een landbouwvennootschap waarin de pacht wordt ingebracht (1). (1) Zie Cass. 13 oktober 2006, AR C.05.0165.N, AC 2006, nr. 487; GwH 20 november 2008, nr. 164/2008.

HUUR VAN GOEDEREN - Pacht - Einde (opzegging, verlenging, terugkeer) - Opzegging door de verpachter - Overdracht van de exploitatie aan een afstammeling - Persoonlijke exploitatie - Landbouwvennootschap - Beherende vennoot

- Artt. 7, 1°, 8, § 1, en 9 Wet van 4 november 1969 tot wijziging van de pachtwetgeving en van de wetgeving betreffende het recht van voorkoop ten gunste van huurders van landeigendommen

- Art. 838, eerste lid Wetboek 7 mei 1999 van vennootschappen

Si le bailleur ne peut mettre fin au bail en vue de céder l'exploitation à une société, la personne physique à qui l'exploitation est cédée satisfait à la condition d'exploiter personnellement le bien lorsqu'elle le fait en qualité d'organe ou de dirigeant d'une société ou d'associé gérant d'une société agricole à laquelle elle apporte le bail (1). (1) V. Cass. 13 octobre 2006, RG C.05.0165.N, Pas. 2006, n° 487; C. const., Arrêt n° 164/2008 du 2008.

LOUAGE DE CHOSSES - Bail a ferme - Fin (congé. prolongation. réintégration. etc) - Congé donné par le bailleur - Cession de l'exploitation à un descendant - Exploitation personnelle - Société agricole - Associé gérant

- Art. 7, 1°, 8, § 1er, et 9 L. du 4 novembre 1969 modifiant la législation sur le bail à ferme et sur le droit de préemption en faveur des preneurs de biens ruraux

- Art. 838, al. 1er Code des sociétés

C.17.0260.N

23 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171023.2](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 1110, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek, plaatst de vernietiging met verwijzing, de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd; de partijen kunnen derhalve, binnen deze grenzen, alle middelen opwerpen waarover zij voor de vernietiging beschikten (1). (1) Zie Cass. 7 november 2016, AR C.16.0067.N, AC 2016, nr. 624.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging - Partijen - Middelen

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging - Partijen - Middelen

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Gedeeltelijke vernietiging

En vertu de l'article 1110, alinéa 1er, du Code judiciaire, la cassation avec renvoi remet les parties, dans les limites de la cassation, dans l'état où elles se trouvaient devant le juge dont la décision a été cassée; les parties peuvent, partant, dans ces limites, soulever tous les moyens dont elles disposaient avant la cassation (1). (1) Voir Cass. 7 novembre 2016, RG C.16.0067.N, Pas. 2016, n° 624.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation partielle

CASSATION - Etendue - Matière civile - Cassation partielle - Parties - Moyens

RENVOI APRES CASSATION - Matière civile - Cassation partielle - Parties - Moyens

RENVOI APRES CASSATION - Matière civile - Cassation partielle

C.17.0278.N

12 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171012.14](#)

AC nr. 554

Een op een prejudiciële vraag gewezen arrest van het Hof van Justitie van de Europese Unie bindt niet slechts de verwijzende rechter, maar ook elke andere nationale rechter, wat betreft de uitleg van de in het geding zijnde bepalingen van Unierecht, onder voorbehoud van de mogelijkheid voor deze nationale rechter om een nieuwe vraag te stellen aan het Hof van Justitie.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Uitlegging van het unierecht - Beslissing van het Hof van Justitie - Bindend karakter

Un arrêt de la Cour de justice de l'Union européenne rendu sur question préjudicielle lie non seulement le juge de renvoi, mais également tout autre juge national, en ce qui concerne les dispositions en cause du droit de l'Union, sous réserve de la possibilité pour ce juge national de poser une nouvelle question à la Cour de justice.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Interprétation du droit de l'union - Décision de la Cour de justice - Caractère

- Art. 19, eerste en derde lid, b) Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

- Art. 267, tweede en derde lid Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Uitlegging van het unierecht - Beslissing van het Hof van Justitie - Bindend karakter

- Art. 19, eerste en derde lid, b) Verdrag van Lissabon tot wijziging van het verdrag betreffende de Europese Unie en het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en Slotakte, gedaan te Lissabon op 13 december 2007

- Art. 267, tweede en derde lid Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

contraignant

- Art. 19, al. 1er et 3, b) *Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007*

- Art. 267, al. 2 et 3 *Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne*

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Interprétation du droit de l'union - Décision de la Cour de justice - Caractère contraignant

- Art. 19, al. 1er et 3, b) *Traité de Lisbonne modifiant le Traité sur l'Union européenne et le Traité instituant la Communauté européenne. et à l'Acte final, faits à Lisbonne le 13 décembre 2007*

- Art. 267, al. 2 et 3 *Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne*

C.17.0338.N

14 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171214.4](#)

AC nr. 715

De verdeling in gelijke delen zoals bedoeld in artikel 19bis-11, § 2, WAM geldt uitsluitend tussen de verzekeraars onderling; de benadeelde kan bijgevolg van iedere verzekeraar van een bij het ongeval betrokken voertuig, met uitzondering van hen wiens verzekerde ongetwijfeld niet aansprakelijk is, het geheel van de door hem geleden schade vorderen.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Betrokkenheid van meerdere voertuigen bij een ongeval - Aansprakelijk voertuig - Bepaling - Onmogelijkheid - Benadeelde - Verzekeraars - Verdeling - Begrip

La répartition par parts égales visée à l'article 19bis-11, § 2, de la loi du 21 novembre 1989 vaut uniquement entre les assureurs; la personne lésée peut par conséquent réclamer à chaque assureur d'un véhicule impliqué dans l'accident, à l'exception de ceux de l'assuré dont la responsabilité n'est pas indubitablement engagée, la totalité du dommage qu'elle a subi.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Implication de plusieurs véhicules dans un accident - Véhicule responsable - Détermination - Impossibilité - Personne lésée - Assureurs - Répartition - Notion

C.17.0389.N

23 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171123.8](#)

AC nr. 672

De nietigheidsgrond van bedrog sluit niet uit dat wanneer het bedrog betrekking heeft op een onderdeel van de overeenkomst en een gedeeltelijke vernietiging van de overeenkomst mogelijk is, de rechter op verzoek van de benadeelde partij de nietigheid kan beperken tot een gedeelte van de overeenkomst, voor zover het behoud van de gedeeltelijk vernietigde overeenkomst beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1). (1) Zie Cass. 10 januari 2014, AR C.13.0123.F, AC 2014, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES in Pas. 2014, nr. 14; Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59; RW 2015-16, 1187, noot F. PEERAER; Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.N, AC 2015, nr. 444, met andersl. concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie tevens T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015, 133 e.v.; F. PEERAER, "Nietigheid op maat: proportionaliteit en werkzaamheid bij partiële nietigheid, reductie en conversie", TPR 2016, 179 e.v.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - Gevolg - Nietigheid - Omvang - Gedeeltelijke vernietiging - Artt. 1108, 1109 en 1116 Burgerlijk Wetboek

Indien de toestemming van een der partijen is aangetast door bedrog dan kan, wanneer het bedrog betrekking heeft op een onderdeel van de overeenkomst en een gedeeltelijke vernietiging van de overeenkomst mogelijk is, de rechter op verzoek van de benadeelde partij de nietigheid beperken tot dat gedeelte van de overeenkomst, voor zover het behoud van de gedeeltelijk vernietigde overeenkomst beantwoordt aan de bedoeling van de partijen (1); hierbij dient de rechter na te gaan of een partiële nietigheid verenigbaar is met het doel dat de partijen bij het sluiten van de overeenkomst voor ogen hadden en of hierdoor geen afbreuk wordt gedaan aan de gerechtvaardigde belangen en verwachtingen van de partijen. (1) Zie Cass. 10 januari 2014, AR C.13.0123.F, AC 2014, nr. 14, met concl. van advocaat-generaal A. HENKES in Pas. 2014, nr. 14; Cass. 23 januari 2015, AR C.13.0579.N, AC 2015, nr. 59; RW 2015-16, 1187, noot F. PEERAER; Cass. (volt. zitt.) 25 juni 2015, AR C.14.0008.N, AC 2015, nr. 444, met andersl. concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN in Pas. 2015, nr. 444; zie tevens T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015, 133 e.v.; F. PEERAER, "Nietigheid op maat: proportionaliteit en werkzaamheid bij partiële nietigheid, reductie en conversie", TPR 2016, 179 e.v.

Le dol, cause de nullité, n'exclut pas que, lorsqu'il porte sur un élément de la convention et qu'une annulation partielle de la convention est possible, le juge puisse, à la demande de la partie lésée, limiter la nullité à une partie de la convention, pour autant que le maintien de la convention partiellement annulée réponde à l'intention des parties (1). (1) Voir Cass. 10 janvier 2014, RG C.13.0123.F, Pas 2014, n° 14, avec concl. de M. Henkes, avocat général in Pas. 2014, n° 14; Cass. 23 janvier 2015, RG C.13.0579.N, Pas 2015, n° 59; RW 2015-16, 1187, note F. PEERAER; Cass. (aud. pl.) 25 juin 2015, RG C.14.0008.N, Pas 2015, n° 444, avec les conclusions contraires de l'avocat général T. WERQUIN in Pas. 2015, n° 444; voir aussi T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015, 133 et suiv. ; F. PEERAER, "Nietigheid op maat: proportionaliteit en werkzaamheid bij partiële nietigheid, reductie en conversie", TPR 2016, 179 et suiv.

CONVENTION - Eléments constitutifs - Consentement - Dol - Conséquence - Nullité - Etendue - Annulation partielle - Art. 1108, 1109 et 1116 Code civil

Si le consentement de l'une des parties est entaché de dol, le juge peut, lorsque la fraude porte sur un élément du contrat et qu'une annulation partielle du contrat est possible, limiter, à la demande de la partie lésée, la nullité à une partie de la convention, pour autant que le maintien de la convention partiellement annulée réponde à l'intention des parties (1) ; ce faisant, le juge est tenu d'examiner si une nullité partielle est compatible avec l'objectif poursuivi par les parties au moment de la conclusion du contrat et si elle ne porte pas atteinte aux intérêts et aux attentes légitimes des parties. (1) Voir Cass. 10 janvier 2014, RG C.13.0123.F, Pas 2014, n° 14, avec concl. de M. Henkes, avocat général in Pas. 2014, n° 14; Cass. 23 janvier 2015, RG C.13.0579.N, Pas 2015, n° 59; RW 2015-16, 1187, note F. PEERAER; Cass. (aud. pl.) 25 juin 2015, RG C.14.0008.N, Pas 2015, n° 444, avec les conclusions contraires de l'avocat général T. WERQUIN in Pas. 2015, n° 444; voir aussi T. TANGHE, Gedeeltelijke ontbinding en vernietiging van overeenkomsten, Antwerpen, Intersentia, 2015, 133 et suiv. ; F. PEERAER, "Nietigheid op maat: proportionaliteit en werkzaamheid bij partiële nietigheid, reductie en conversie", TPR 2016, 179 et suiv.

OVEREENKOMST - Bestanddelen - Toestemming - Bedrog - Gevolg - Nietigheid - Omvang - Gedeeltelijke vernietiging - Voorwaarde - Beoordeling door de rechter - Criteria
- Artt. 1108, 1109 en 1116 Burgerlijk Wetboek

CONVENTION - Éléments constitutifs - Consentement - Dol - Conséquence - Nullité - Etendue - Annulation partielle - Condition - Appréciation par le juge - Critères
- Art. 1108, 1109 et 1116 Code civil

C.17.0664.F

22 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171222.3](#)

AC nr. ...

Het verzoekschrift tot onttrekking van de zaak aan de rechter, dat per post is verzonden naar de griffie van het Hof van Cassatie, is niet kennelijk onontvankelijk (1). (1) Zie, in tegenovergestelde zin, Cass. 26 oktober 2007, AR C.07.0500.F, AC 2007, nr. 509.

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking van de zaak - Verzending per post - Ontvankelijkheid

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

VERWIJZING VAN EEN RECHTBANK NAAR EEN ANDERE - Burgerlijke zaken - Vordering tot onttrekking van de zaak - Verzending per post - Ontvankelijkheid

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 653 Gerechtelijk Wetboek

N'est pas manifestement irrecevable la requête en dessaisissement du juge envoyée par la poste au greffe de la Cour de cassation (1). (1) V. en sens opposé Cass. 26 octobre 2007, RG C.07.0500.F, Pas. 2007, n° 509.

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Requête en dessaisissement - Envoi par la poste - Recevabilité

- Art. 653 Code judiciaire

- Art. 653 Code judiciaire

RENVOI D'UN TRIBUNAL A UN AUTRE - Matière civile - Requête en dessaisissement - Envoi par la poste - Recevabilité

- Art. 653 Code judiciaire

- Art. 653 Code judiciaire

D.15.0012.N

3 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170203.3](#)

AC nr. ...

Cassatieberoep kan worden ingesteld tegen de beslissing in laatste aanleg van de Kamer van verwijzing en instaatstelling over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren (1). (1) Zie Cass. 10 juni 2005, AR D.02.0029.N, AC 2005, nr. 334, met concl. van advocaat-generaal BRESSELEERS; zie ook Cass. 1 juni 2006, AR C.05.0440.N en C.06.0017.N, inzake het cassatieberoep bij evaluatie.

BEDRIJFSREVISOR - Tucht - Kamer van verwijzing en instaatstelling - Beslissing in laatste aanleg over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren - Cassatieberoep

- Artt. 2 en 608 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 44, § 1, eerste lid, 46, § 1, 47 en 55 tot 57 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Bedrijfsrevisor - Kamer van verwijzing en instaatstelling - Beslissing in laatste aanleg over de verwijzing naar de tuchtinstantie bij de bedrijfsrevisoren

- Artt. 2 en 608 Gerechtelijk Wetboek

- Artt. 44, § 1, eerste lid, 46, § 1, 47 en 55 tot 57 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren

Un pourvoi en cassation peut être formé contre la décision rendue en dernier ressort par la Chambre de renvoi et de mise en état sur le renvoi devant l'instance disciplinaire des réviseurs (1). (1) Voir Cass. 10 juin 2005, RG D.02.0029.N, Pas. 2005, n° 334, avec concl. de M. BRESSELEERS, avocat général publiées à leur date dans AC; voir aussi Cass. 1 juin 2006, RG C.05.0440.N et C.06.0017.N, concernant le pourvoi en cassation en matière d'évaluation.

REVISEUR D'ENTREPRISE - Discipline - Chambre de renvoi et de mise en état - Décision rendue en dernier ressort sur le renvoi à l'instance disciplinaire des réviseurs d'entreprise - Pourvoi en cassation

- Art. 2 et 608 Code judiciaire

- Art. 44, § 1er, al. 1er, 46, § 1er, 47 et 55 à 57 L. du 22 juillet 1953

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Réviseur d'entreprise - Chambre de renvoi et de mise en état - Décision rendue en dernier ressort sur le renvoi à l'instance disciplinaire des réviseurs d'entreprise

- Art. 2 et 608 Code judiciaire

- Art. 44, § 1er, al. 1er, 46, § 1er, 47 et 55 à 57 L. du 22 juillet 1953

De beslissing van de Raad van het Instituut van de bedrijfsrevisoren tot overmaking van het verslag aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling is geen beslissing over de gegrondheid van de tuchtvervolging, maar een louter voorbereidende handeling; het gebrek waarmee deze beslissing eventueel is aangetast kan slechts leiden tot het niet in overweging nemen van de tuchtvordering, indien dit gebrek de beslissing van de tuchtcommissie of van de commissie van beroep kan beïnvloeden of bij de tuchtrechtelijk vervolgde aanleiding kan geven tot gereede twijfel over de geschiktheid van de tuchtcommissie of de commissie van beroep om zijn zaak eerlijk te behandelen (1). (1) Zie Cass. 24 september 2015, AR D.14.0014.N, AC 2015, nr. 555, toen evenwel met betrekking tot de commissie kwaliteitscontrole van het Instituut van de bedrijfsrevisoren (art. 8-14 van het KB 26 april 2007). Nu gaat het om de commissie van " toezicht " (art. 3-7).

BEDRIJFSREVISOR - Tucht - Vooronderzoek in tuchtzaken - Raad van het Instituut van de bedrijfsrevisoren - Beslissing tot overmaking van het verslag aan de Kamer van verwijzing en instaatstelling - Gebrek waarmee deze beslissing is aangetast - Gevolg

- Artt. 52, 53, § 1, 54 en 58, § 1 Wet 22 juli 1953 houdende oprichting van een instituut der bedrijfsrevisoren

- Artt. 3, § 1, 4, § 1, 5 en 7, § 3 KB 26 april 2007 tot organisatie van het toezicht en de kwaliteitscontrole en houdende het tuchtreglement voor de bedrijfsrevisoren

La décision du Conseil de l'Institut des réviseurs d'entreprises de soumettre le rapport à la Chambre de renvoi et de mise en état ne constitue pas une décision sur le bien-fondé des poursuites disciplinaire, mais simplement un acte préparatoire; le vice dont est éventuellement entachée cette décision peut entraîner la non-prise en considération de l'action disciplinaire, si ce vice peut influencer la décision de la commission de discipline ou de la commission d'appel ou peut susciter dans le chef de la personne poursuivie disciplinairement un doute raisonnable quant à l'aptitude de la commission de discipline ou de la commission d'appel pour instruire sa cause de manière équitable (1). (1) Voir Cass. 24 septembre 2015, RG D.14.0014.N, Pas 2015, n° 555, alors concernant toutefois la commission contrôle de qualité de l'Institut des réviseurs d'entreprise(A.R. du 26 avril 2007, art. 8-14). Il s'agit actuellement de la commission «de surveillance» (art. 3 - 7).

REVISEUR D'ENTREPRISE - Discipline - Information en matière disciplinaire - Conseil de l'Institut des réviseurs d'entreprises - Décision de soumettre le rapport à la chambre de renvoi et de mise en état - Vice entachant cette décision - Conséquence

- Art. 52, 53, § 1er, 54 et 58, § 1er L. du 22 juillet 1953

- Art. 3, § 1er, 4, § 1er, 5 et 7, § 3 A.R. du 26 avril 2007

D.16.0005.N

7 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170407.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Tucht - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

*ADVOCAAT - Tucht - Stafhouder - Hoger beroep
CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Algemeen - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid
HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Stafhouder*

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Discipline - "Orde van Vlaamse Balies" - Recevabilité

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

*AVOCAT - Discipline - Bâtonnier - Appel
POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Généralités - "Orde van Vlaamse Balies" - Recevabilité
APPEL - Matière disciplinaire - Bâtonnier*

De inzake toepasselijke bepalingen van het Gerechtelijk Wetboek staan niet eraan in de weg dat zowel de Orde van advocaten waartoe de betrokken advocaat behoort als de Orde van Vlaamse balies waarvan de Orde van advocaten deel uitmaakt, gemachtigd zijn om op te treden als eiser of verweerder voor het Hof van Cassatie dat uitspraak doet over de cassatieberoepen tegen de beslissingen in laatste aanleg van de raden van beroep van de Orde van advocaten (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Algemeen - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

- Artt. 455, 495, eerste en tweede lid, 1121/1, § 1, 1°, 1121/2 en 1121/3, § 1 Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Tucht - Orde van Vlaamse Balies - Ontvankelijkheid

- Artt. 455, 495, eerste en tweede lid, 1121/1, § 1, 1°, 1121/2 en 1121/3, § 1 Gerechtelijk Wetboek

De termijn om hoger beroep in te stellen geeft aan tot wanneer de stafhouder hoger beroep kan instellen tegen een beslissing van de tuchtraad in tuchtzaken, maar belet niet dat de stafhouder hoger beroep kan instellen vooraleer de beslissing in tuchtzaken waartegen hoger beroep wordt ingesteld hem door de secretaris van de tuchtraad ter kennis is gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

ADVOCAAT - Tucht - Stafhouder - Hoger beroep

- Artt. 461, § 2, en 463, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Tuchtzaken - Stafhouder

- Artt. 461, § 2, en 463, eerste en tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Les dispositions du Code judiciaire applicables en l'espèce ne font pas obstacle à ce que tant l'Ordre des avocats auquel appartient l'avocat concerné que l'Orde van Vlaamse balies dont relève l'Ordre des avocats, soient autorisés à agir en tant que demandeur ou défendeur devant la Cour de cassation qui se prononce sur les pourvois dirigés contre les sentences rendues en dernier ressort par les conseils d'appel de l'Ordre des avocats (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Généralités - "Orde van Vlaamse Balies" - Recevabilité

- Art. 455, 495, al. 1er et 2, 1121/1, § 1er, 1°, 1121/2 et 1121/3, § 1er Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Discipline - "Orde van Vlaamse Balies" - Recevabilité

- Art. 455, 495, al. 1er et 2, 1121/1, § 1er, 1°, 1121/2 et 1121/3, § 1er Code judiciaire

Le délai pour interjeter appel indique jusqu'à quel moment le bâtonnier peut former appel contre une sentence rendue par le conseil de discipline en matière disciplinaire, mais ne fait pas obstacle à ce que le bâtonnier puisse former appel avant que la sentence rendue en matière disciplinaire faisant l'objet de l'appel lui soit notifiée par le secrétaire du conseil de discipline (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AVOCAT - Discipline - Bâtonnier - Appel

- Art. 461, § 2, et 463, al. 1er et 2 Code judiciaire

APPEL - Matière disciplinaire - Bâtonnier

- Art. 461, § 2, et 463, al. 1er et 2 Code judiciaire

D.16.0014.F

26 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170126.4](#)

AC nr. ...

Aangezien de stafhouder geen uitspraak doet over de gegrondheid van de tuchtrechtelijke vervolgingen, is hij, in de regel, niet onderworpen aan de waarborgen van artikel 6.1. van dat verdrag of aan het algemeen rechtsbeginsel van de onpartijdigheid en de onafhankelijkheid van de rechter; dat is evenwel anders wanneer het eerlijk karakter van het proces ernstig in het gedrang dreigt te komen door de niet-inachtneming van vereisten van voormelde bepaling vóór de aanhangigmaking van de zaak bij de tuchtrechter (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid - Gevolg - Voorbehoud

- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

3/12/2019

Dès lors que le bâtonnier ne se prononce pas sur le bien-fondé des poursuites disciplinaires, il n'est, en règle, pas assujéti aux garanties de l'article 6, § 1er, de cette convention ou au principe général du droit relatif à l'impartialité et à l'indépendance du juge; il en est toutefois autrement lorsque l'inobservation des exigences de cette disposition avant la saisine du juge disciplinaire compromet gravement le caractère équitable du procès (1). (1) Cass. 17 avril 2015, RG D.14.0006.N, Pas. 2015, n° 260.

AVOCAT - Matière disciplinaire - Procédure - Bâtonnier - Qualité - Conséquence - Réserve

- Art. 459, § 1er Code judiciaire

P. 158/691

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid - Gevolg - Voorbehoud

- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Onpartijdigheid van de rechter - Advocaat - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid - Gevolg - Voorbehoud

De stafhouder, die een klacht heeft ontvangen en onderzocht of ambtshalve of op schriftelijke aangifte door de procureur-generaal een onderzoek heeft ingesteld, handelt als een orgaan van de Orde en is geen gerecht in de zin van artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden (1). (1) Cass. 17 april 2015, AR D.14.0006.N, AC 2015, nr. 260.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid

- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Advocaat - Tuchtzaken - Rechtspleging - Stafhouder - Hoedanigheid

- Art. 459, § 1 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Avocat - Matière disciplinaire - Procédure - Bâtonnier - Qualité - Conséquence - Réserve

- Art. 459, § 1er Code judiciaire

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Impartialité du juge - Avocat - Matière disciplinaire - Procédure - Bâtonnier - Qualité - Conséquence - Réserve

Le bâtonnier, qui a reçu et examiné une plainte ou a procédé à une enquête d'office ou sur les dénonciations écrites du procureur général, agit en tant qu'organe de l'Ordre et n'est pas un tribunal au sens de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Cass. 17 avril 2015, RG D.14.0006.N, Pas. 2015, n° 260.

AVOCAT - Matière disciplinaire - Procédure - Bâtonnier - Qualité

- Art. 459, § 1er Code judiciaire

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Avocat - Matière disciplinaire - Procédure - Bâtonnier - Qualité

- Art. 459, § 1er Code judiciaire

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

D.16.0016.N

28 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170428.4](#)

AC nr. ...

De termijn om in tuchtzaken cassatieberoep in te stellen bedraagt twee maanden te rekenen van de kennisgeving van de beslissing; wanneer de kennisgeving is gebeurd bij aangetekende brief of bij gewone brief, begint de termijn te lopen vanaf de derde werkdag die volgt op die waarop de brief aan de postdiensten overhandigd werd, tenzij de geadresseerde het tegendeel bewijst.

ADVOCAAT - Tucht - Cassatieberoep

- Artt. 53bis, 2°, en 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Kennisgeving beslissing - Aangetekende brief

- Artt. 53bis, 2°, en 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Algemeen - Advocaat

- Artt. 53bis, 2°, en 1121/5, 1° Gerechtelijk Wetboek

Le délai pour introduire un pourvoi en cassation en matière disciplinaire est de deux mois à compter de la notification de la décision; lorsque la notification est effectuée par pli recommandé ou par pli simple, le délai commence à courir à partir du troisième jour ouvrable qui suit celui où le pli a été remis aux services de la poste, sauf preuve contraire du destinataire.

AVOCAT - Discipline - Pourvoi en cassation

- Art. 53bis, 2°, et 1121/5, 1° Code judiciaire

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Notification de la décision - Lettre recommandée

- Art. 53bis, 2°, et 1121/5, 1° Code judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Généralités - Avocat

- Art. 53bis, 2°, et 1121/5, 1° Code judiciaire

Mede gelet op de proceshouding van de eiser in het algemeen kan de vordering tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep gegrond voorkomen (1). (1) Zie Cass. 17 mei 2001, AR C.99.0271.F, AC 2001, nr. 289; zie ook Cass. 17 november 2006, AR F.05.0050.N, AC 2006, nr. 575.

CASSATIEBEROEP - Tuchtzaken - Algemeen - Tergend en roekeloos cassatieberoep - Schadevergoeding - Redenen

- Art. 563, derde lid *Gerechtigd Wetboek*

Eu égard à l'attitude générale du demandeur au cours du procès, la demande de dommages et intérêts du chef de pourvoi téméraire et vexatoire peut paraître fondée (1). (1) Voir Cass. 17 mai 2001, RG C.99.0271.F, Pas. 2001, n° 289; voir aussi Cass. 17 novembre 2006, RG F.05.0050.N, Pas. 2006, n° 575.

POURVOI EN CASSATION - Matière disciplinaire - Généralités - Pourvoi en cassation vexatoire et téméraire - Dommages et intérêts - Motifs

- Art. 563, al. 3 *Code judiciaire*

D.17.0012.F

3 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171103.2](#)

AC nr. ...

De rechter die kennisneemt van hetzelfde te bespreken en te beslechten geschilpunt, neemt kennis van hetzelfde geschil (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1994, AR C.93.0485.F, AC 1994, nr. 444.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Rechter die vroeger van hetzelfde geschil heeft kennisgenomen als rechter

- Art. 828, 9° *Gerechtigd Wetboek*

WRAKING - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Rechter die vroeger van hetzelfde geschil heeft kennisgenomen als rechter

- Art. 828, 9° *Gerechtigd Wetboek*

Connaît du même différend le juge qui connaît de la même question litigieuse à débattre et à trancher (1). (1) Voir Cass. 29 octobre 1994, RG C.93.0485.F, Pas. 1994, n° 444.

AVOCAT - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Juge ayant précédemment connu du même différend comme juge

- Art. 828, 9° *Code judiciaire*

RECUSATION - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Juge ayant précédemment connu du même différend comme juge

- Art. 828, 9° *Code judiciaire*

De omstandigheid dat bepaalde leden van de tuchtraad vroeger hebben deelgenomen aan een beslissing die de eiser schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen, kan geen gewettigde verdenking doen ontstaan omtrent de geschiktheid van die leden om op onpartijdige wijze uitspraak te doen over nieuwe tegen hem ingestelde vervolgingen (1). (1) Zie Cass. 15 maart 2002, AR C.02.0028.F, AC 2002, nr. 185.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Deelname aan een vroegere beslissing die dezelfde persoon schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen

- Art. 828, 9° *Gerechtigd Wetboek*

WRAKING - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Deelname aan een vroegere beslissing die dezelfde persoon schuldig verklaart aan tuchtrechtelijke tekortkomingen

- Art. 828, 9° *Gerechtigd Wetboek*

La circonstance que certains membres du conseil de discipline ont déjà participé à une sentence déclarant le demandeur coupable de manquements disciplinaires n'est pas de nature à faire naître une suspicion légitime quant à l'aptitude de ces membres à statuer de manière impartiale sur de nouvelles poursuites exercées contre lui (1). (1) Voir Cass. 15 mars 2002, RG C.02.0028.F, Pas. 2002, n° 185.

AVOCAT - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Participation à une sentence antérieure déclarant la même personne coupable de manquements disciplinaires

- Art. 828, 9° *Code judiciaire*

RECUSATION - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Participation à une sentence antérieure déclarant la même personne coupable de manquements disciplinaires

- Art. 828, 9° *Code judiciaire*

De omstandigheid dat een vordering tot herroeping van het uitstel, dat aan de eiser was toegekend door een vroegere beslissing, bij de tuchtraad aanhangig zou kunnen worden gemaakt of zelfs dat de tuchtraad zou moeten beschouwen dat die vordering bij hem aanhangig is gemaakt, zou niet tot gevolg hebben dat het nieuwe geschil zou moeten worden beschouwd als hetzelfde geschil in de zin van artikel 828, 9°, van het Gerechtelijk Wetboek, als dat welk door die beslissing is beslecht.

WRAKING - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Vroegere veroordeling tot een straf van schorsing met uitstel - Aanhangigmaking bij de tuchtraad van een vordering tot herroeping van het uitstel - Begrip van hetzelfde geschil

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Vroegere veroordeling tot een straf van schorsing met uitstel - Aanhangigmaking bij de tuchtraad van een vordering tot herroeping van het uitstel - Begrip van hetzelfde geschil

- Art. 828, 9° Gerechtelijk Wetboek

Zolang het tegendeel niet is bewezen, wordt de rechter vermoed onpartijdig en onafhankelijk te zijn; het is niet voldoende dat een partij beweert dat zij een subjectieve twijfel heeft omtrent de onpartijdigheid of de onafhankelijkheid van de rechter, om daaruit te besluiten dat het bewezen is dat er een schijn van partijdigheid bestaat of dat de rechter niet onafhankelijk en niet onpartijdig is (1). (1) Cass. 2 april 2009, AR D.09.0001.N, AC 2009, nr. 257.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Advocaat - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter - Beginsel

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter - Beginsel

WRAKING - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Onpartijdigheid en onafhankelijkheid van de rechter

Advocaten die als rechter zitting houden in een tuchtraad, kunnen slechts onder dezelfde voorwaarden als elke rechter worden gewraakt.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

La circonstance que le conseil de discipline pourrait être saisi, voire devrait se considérer comme saisi, d'une demande tendant à la révocation du sursis accordé au demandeur par une sentence antérieure n'aurait pas pour effet que le nouveau différend devrait être considéré comme le même, au sens de l'article 828, 9°, du Code judiciaire, que celui que cette sentence a tranché.

RECUSATION - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Condamnation antérieure à une peine de suspension avec sursis - Saisine du conseil de discipline d'une demande de révocation du sursis - Notion de même différend

- Art. 828, 9° Code judiciaire

AVOCAT - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Condamnation antérieure à une peine de suspension avec sursis - Saisine du conseil de discipline d'une demande de révocation du sursis - Notion de même différend

- Art. 828, 9° Code judiciaire

Le juge est présumé impartial et indépendant jusqu'à preuve du contraire; il ne suffit pas qu'une partie affirme qu'elle a un doute subjectif quant à l'impartialité ou l'indépendance du juge pour en déduire qu'il est établi qu'il existe une apparence de partialité ou que le juge n'est ni indépendant ni impartial (1). (1) Cass. 2 avril 2009, RG D.09.0001.N, Pas. 2009, n° 257.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Avocat - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Impartialité et indépendance du juge - Principe

AVOCAT - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Impartialité et indépendance du juge - Principe

RECUSATION - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Impartialité et indépendance du juge

Les avocats siégeant comme juges dans un conseil de discipline ne peuvent faire l'objet d'une récusation qu'aux mêmes conditions que tout juge.

AVOCAT - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Règles applicables

- Art. 2, 828 et s. Code judiciaire

RECUSATION - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Règles applicables

- Art. 2, 828 et s. Code judiciaire

De in het Gerechtelijk Wetboek gestelde regels, met inbegrip van die bedoeld in de artikelen 828 en volgende, zijn krachtens artikel 2 van dat wetboek van toepassing op alle rechtsplegingen, behoudens wanneer deze geregeld worden door niet uitdrukkelijk opgeheven wetsbepalingen of door rechtsbeginselen waarvan de toepassing niet verenigbaar is met de toepassing van de bepalingen van dat wetboek (1). (1) Cass. 20 september 1979, AC 1979-80, nr. 45.

ADVOCAAT - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Tuchtzaken - Advocaat die als rechter zitting houdt in een tuchtraad - Toepasselijke regels

- Artt. 2, 828 e.v. Gerechtelijk Wetboek

Les règles énoncées dans le Code judiciaire, y compris celles des articles 828 et suivants, s'appliquent, en vertu de l'article 2 du même code, à toutes les procédures, sauf lorsque celles-ci sont régies par des dispositions légales non expressément abrogées ou par des principes de droit dont l'application n'est pas compatible avec celle des dispositions dudit code (1). (1) Cass. 20 septembre 1979 (Bull. et Pas. 1980, I, 93).

AVOCAT - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Règles applicables

- Art. 2, 828 et s. Code judiciaire

RECUSATION - Matière disciplinaire - Avocat siégeant comme juges dans un conseil de discipline - Règles applicables

- Art. 2, 828 et s. Code judiciaire

F.12.0056.F

2 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170302.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 410 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zowel vóór als na de vervanging ervan door artikel 37 van de wet van 15 juni 1999, volgt dat de belastingadministratie, zolang niet definitief uitspraak is gedaan over het beroep van de belastingschuldige tegen de lastens hem gevestigde aanslag, enkel tegen hem kan optreden om de bedragen in te vorderen die haar in de zin van die bepaling onbetwistbaar verschuldigd zijn (1). (1) Cass. 22 september 2011, AR F.10.0015.N, AC 2011, nr. 492.

VERJARING - Belastingzaken - Schorsing - Betwiste belastingschuld - Invordering

- Art. 410 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De verjaring van een rechtsvordering loopt niet tegen degene die de voornoemde rechtsvordering niet kan uitoefenen wegens een wettelijke verhindering; artikel 2251 van het Burgerlijk Wetboek, luidens hetwelk de verjaring loopt tegen alle personen, behalve tegen hen voor wie de wet uitzondering maakt, legt zodoende die regel vast die het toepast op de schorsingsgronden die gebaseerd zijn op de voorwaarde van de persoon tegen wie de verjaring loopt.

VERJARING - Algemeen - Schorsing

- Art. 2251 Burgerlijk Wetboek

Il suit de l'article 410 du Code des impôts des revenus 1992, tant avant qu'après son remplacement par l'article 37 de la loi du 15 juin 1999, qu'aussi longtemps qu'il n'a pas été statué définitivement sur le recours du contribuable contre une cotisation enrôlée à sa charge, l'administration fiscale ne peut agir contre lui en recouvrement que des sommes qui lui sont incontestablement dues au sens de cette disposition (1). (1) Cass. 22 septembre 2011, RG F.10.0015.N, Pas. 2011, n° 492.

PRESCRIPTION - Matière fiscale - Suspension - Dette d'impôt contestée - Recouvrement

- Art. 410 Code des impôts sur les revenus 1992

La prescription d'une action ne court pas contre celui qui est dans l'impossibilité d'exercer cette action par suite d'un empêchement résultant de la loi; en disposant que la prescription court contre toutes personnes, à moins qu'elles soient dans quelque exception établie par la loi, l'article 2251 du Code civil consacre cette règle qu'il applique aux causes de suspension fondées sur la condition de la personne contre laquelle on prescrit.

PRESCRIPTION - Généralités - Suspension

- Art. 2251 Code civil

Het arrest, dat steunt op de mogelijkheden van de belastingadministratie om, overeenkomstig artikel 145 van het koninklijk besluit tot uitvoering van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, een akte van afstand van de op de verjaring verlopen termijn voor te stellen of beslag te leggen, ontkent zodoende dat de onmogelijkheid, voor de belastingadministratie, om haar rechtsvordering tot invordering uit te oefenen, tot gevolg heeft dat de verjaring van die rechtsvordering wordt geschorst en is derhalve niet naar recht verantwoord.

VERJARING - Belastingzaken - Schorsing - Betwiste belastingschuld - Invordering - Grens

- Art. 2251 Burgerlijk Wetboek

- Art. 410 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

N'est pas légalement justifiée, l'arrêt qui se fonde sur les facultés ouvertes à l'administration fiscale de proposer un acte de renonciation au temps couru de la prescription conformément à l'article 145 de l'arrêté royal d'exécution du Code des impôts sur les revenus 1992 ou d'effectuer une saisie pour dénier à l'impossibilité pour celle-ci d'exercer son action en recouvrement l'effet de suspendre le cours de la prescription de cette action.

PRESCRIPTION - Matière fiscale - Suspension - Dette d'impôt contestée - Recouvrement - Limite

- Art. 2251 Code civil

- Art. 410 Code des impôts sur les revenus 1992

F.13.0176.N

16 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Belastingplichtige - Onderhoudsuitkering - Aftrek van zijn totale netto-inkomen - Voorwaarde

Een belastingplichtige kan 80 pct. van een onderhoudsuitkering aftrekken van zijn totale netto-inkomen indien hij die onderhoudsuitkering werkelijk betaalde in het belastbare tijdperk ter uitvoering van een verplichting op grond van een in artikel 104, 1°, WIB92 vermelde wetsbepaling; wanneer na dat belastbare tijdperk blijkt dat de belastingplichtige tot die betaling niet gehouden was zodat de onderhoudsuitkering aan hem dient te worden terugbetaald, staat het vast dat hij op het moment van de betaling daartoe niet gehouden was op grond van een in artikel 104, 1°, WIB92 vermelde wetsbepaling; in voorkomend geval kan de belastingplichtige bijgevolg de onderhoudsuitkering niet aftrekken van het totale netto-inkomen (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Belastingplichtige - Onderhoudsuitkering - Aftrek van zijn totale netto-inkomen - Voorwaarde

- Art. 104, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Charges déductibles du revenu global net imposable - Contribuable - Rente alimentaire - Déduction de son revenu global net imposable - Condition

Un contribuable peut déduire quatre-vingt pour cent d'une rente alimentaire de l'ensemble de ses revenus nets s'il a effectivement payé ladite rente au cours de la période imposable en exécution d'une obligation résultant d'une disposition légale visée à l'article 104, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992; s'il apparaît, postérieurement à cette période imposable, que le contribuable n'était pas tenu d'effectuer ce paiement et que la rente alimentaire doit dès lors lui être remboursée, il est constant qu'au moment où le paiement a été effectué, il n'était pas tenu de procéder à celui-ci en vertu d'une disposition légale visée à l'article 104, 1°, dudit Code; le contribuable ne peut dès lors pas, dans ce cas, déduire la rente alimentaire du revenu global net (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Charges déductibles du revenu global net imposable - Contribuable - Rente alimentaire - Déduction de son revenu global net imposable - Condition

- Art. 104, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.14.0025.F

2 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170302.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Afzonderlijke zaken voor de feitenrechter - Verschillende beslissingen - Enig cassatieberoep - Ontvankelijkheid - Gedeeltelijke afstand - Uitwerking - Totale afstand - Uitwerking

Conclusions du premier avocat général Henkes.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Généralités - Causes distinctes devant le juge du fond - Différentes décisions - Pourvoi unique - Recevabilité - Désistement partiel - Effet - Désistement total - Effet

Uit de omstandigheid dat rechtshandelingen van de lasthebber worden toegekend aan de lastgever, kan niet worden afgeleid dat de lastgever een activiteit uitoefent op de plaats waar de lasthebber materieel actief is (1). (1) Id. Cass. 22 september 2011, AR F.10.0042.N, AC 2011, nr. 491.

Aangezien die grond van niet-ontvankelijkheid het cassatieberoep aantast in zoverre het gericht is tegen elk bestreden arrest, heeft de omstandigheid dat de partij afstand doet van het cassatieberoep in zoverre het gericht is tegen één van die arresten, niet tot gevolg dat voornoemd cassatieberoep, in zoverre het tegen het andere arrest is gericht, regelmatig bij het Hof aanhangig is gemaakt (1); dergelijke afstand heeft niet tot gevolg dat hierdoor het oorspronkelijk cassatieberoep ontvankelijk wordt, voor zover het blijft bestaan, evenmin als het nieuwe cassatieberoep dat de eiser zou instellen tegen de beslissing waartegen hij het cassatieberoep heeft gericht waarvan hij afstand heeft gedaan; wanneer de partij haar afstand tot het gehele cassatieberoep uitbreidt, moet van die afstand akte worden verleend en is het nieuwe cassatieberoep tegen een van de arresten ontvankelijk. (1) Id. Wanneer de afstand ertoe strekt een grond van niet-ontvankelijkheid te vermijden die de akte aantast waarvan de partij afstand doet, is die afstand, om uitwerking te kunnen hebben, noodgedwongen totaal. Daarom heeft het Hof m.b.t. een memorie van antwoord die aan een cassatieberoep een middel van niet-ontvankelijkheid tegenwierp maar niet aan de eiser was betekend zoals bepaald in artikel 1092 van het Gerechtelijk Wetboek, gewijzigd bij artikel 7 van de wet van 2014, zonder acht te slaan op de akte waarmee de verweerster verklaarde van het tegen het cassatieberoep opgeworpen middel van niet-ontvankelijkheid afstand te doen, de memorie van antwoord niet-ontvankelijk verklaard (Cass. 20 mei 2016, AR C.15.0014.F, niet gepubliceerd).

De l'attribution au mandant des actes juridiques accomplis par le mandataire, il ne se déduit pas que le mandant exerce une activité à l'endroit où agit matériellement le mandataire (1). (1) Id. Cass. 22 septembre 2011, RG. F.10.0042.N, Pas. 2011, n° 491.

Dès lors que cette cause d'irrecevabilité affecte le pourvoi en tant qu'il est dirigé contre chacun des arrêts attaqués, la circonstance que la partie se désiste du pourvoi en tant qu'il est dirigé contre l'un de ceux-ci n'a pas pour effet que la Cour se trouverait régulièrement saisie de ce recours en tant qu'il est dirigé contre l'autre (1) ; pareil désistement ne saurait avoir pour effet de rendre recevables ni le pourvoi initial en tant qu'il subsiste ni le nouveau pourvoi que le demandeur dirigerait contre la décision à l'égard de laquelle il s'est désisté de son recours; lorsque la partie étend son désistement à l'ensemble du pourvoi, il y a lieu de le décréter et le nouveau pourvoi formé contre un des arrêts est recevable. (1) Id. Lorsque le désistement tend à obvier à une cause d'irrecevabilité affectant l'acte dont la partie se désiste, il ne peut être que total pour pouvoir produire ses effets. C'est ce qui explique que, s'agissant d'un mémoire en réponse qui, opposant au pourvoi une fin de non-recevoir, n'avait pas été signifié au demandeur comme le prescrit l'article 1092, alinéa 4, du Code judiciaire tel qu'il a été modifié par l'article 7 de la loi 2014, la Cour, sans avoir égard à l'acte par lequel la partie défenderesse déclarait se désister de la fin de non-recevoir opposée au pourvoi, a tenu le mémoire en réponse pour irrecevable (Cass. 20 mai 2016, RG C.15.0014.F, inédit).

Uit artikel 1079, eerste lid, van het Gerechtelijk Wetboek, dat strikt moet worden uitgelegd, volgt dat een enig cassatieberoep in burgerlijke zaken, al zijn de partijen dezelfde en de aangevoerde middelen aanverwant, niet kan worden ingesteld tegen verschillende beslissingen die gewezen zijn in afzonderlijke zaken die de rechter niet heeft gevoegd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017 nr ?.; Cass. 29 september 2016, AR F.16.0035.F, niet gepubliceerd; Cass. 26 november 2004, AC 2004, nr. 569, en noot (1), p. 1903, en Cass. 13 januari 1848, Bull. et Pas. 1848, I, 41; raadpl. ook Cass. 28 februari 1997, AC 1997, nr. 115, en Cass. 5 maart 1954, AC 1954, p. 456 (redenen); R.P.D.B., v° "Pourvoi en cassation en matière civile", door Ph. Gérard, J.-Fr. van Drooghenbroeck en H. Boularbah, nr. 176; Scheyven, tweede uitg. nr. 149. De andersluidende rechtspraak inzake plaatselijke belastingen waarnaar R.P.D.B. verwijst, is, zoals de verweerster terecht aanvoert, niet meer ter zake dienend sinds die aangelegenheid onderworpen is aan de regels van het Gerechtelijk Wetboek betreffende het cassatieberoep.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Vormen - Algemeen - Afzonderlijke zaken voor de feitenrechter - Verschillende beslissingen - Enig cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Il suit de l'article 1079, alinéa 1er, du Code judiciaire, qui est de stricte interprétation, qu'en matière civile un pourvoi unique ne peut, alors même que les parties sont les mêmes et les moyens invoqués similaires, être formé contre différentes décisions rendues dans des causes distinctes que le juge n'a pas jointes (1). (1) Voir les concl. du MP; Cass. 29 septembre 2016, RG F.16.0035.F, inédit; Cass. 26 novembre 2004, Pas. 2004, n° 569, et la note (1), p. 1866, et Cass. 13 janvier 1848, Bull. et Pas, 1848, I, 41; cons. aussi Cass. 28 février 1997, *ibid.*, 1997, I, n° 115, et Cass. 5 mars 1954, *ibid.*, 1954, I, 578 (motifs); R.P.D.B., v° « Pourvoi en cassation en matière civile », par PH. GÉRARD, J.-FR. VAN DROOGHENBROECK ET H. BOULARBAH, n° 176; Scheyven, 2e éd., n° 149. À noter que la jurisprudence contraire en matière de taxes locales à laquelle le R.P.D.B. fait référence n'est, comme l'indique à juste titre la défenderesse, plus pertinente depuis que cette matière est soumise aux règles du Code judiciaire qui régissent le pourvoi en cassation.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Formes - Généralités - Causes distinctes devant le juge du fond - Différentes décisions - Pourvoi unique - Recevabilité

F.14.0076.F

10 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 37 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat roerende goederen en kapitalen die inkomsten opleveren, voor het uitoefenen van de beroepswerkzaamheid van de belastingplichtige worden gebruikt enkel en alleen omdat die goederen en kapitalen door die werkzaamheid zijn voortgebracht.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Inkomsten uit roerende goederen - Belastingplichtige - Onderhoudsuitkering - Aftrek van zijn totale netto-inkomen - Voorwaarde

- Art. 37 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne suit pas de l'article 37 du Code des impôts sur les revenus que des avoirs mobiliers productifs de revenus sont affectés à l'exercice de l'activité professionnelle du contribuable du seul fait que ces avoirs ont été produits par cette activité.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus de biens meubles - Contribuable - Rente alimentaire - Déduction de son revenu global net imposable - Condition

- Art. 37 Cône des impôts sur les revenus 1992

F.14.0208.F

9 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170209.12](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling vereist dat het exploit, dat aan de maatschappelijke zetel van een partij werd betekend overeenkomstig artikel 35 Gerechtelijk Wetboek, vermeldt dat de betekening niet aan de persoon kon worden gedaan in de zin van de artikelen 33 en 34 van dat wetboek (1). (1) Uit art. 862, § 1, 6°, Gerechtelijk Wetboek, vóór de opheffing ervan door art. 24 Wet 22 oktober 2015, zoals het in dit geval van toepassing is, kan weliswaar worden afgeleid dat de betekening van de exploit en van de uitvoeringsakten de vermelding moet bevatten dat zij aan de persoon of op een andere, bij wet bepaalde wijze is gedaan. De betekening vermeldt in dit geval dat ze werd gedaan overeenkomstig artikel 35 Gerechtelijk Wetboek. Voor het overige is niet vereist dat de akte vaststelt dat ze niet aan de persoon kon worden betekend.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Betekening aan de maatschappelijke zetel van een partij - Betekening aan de persoon - Onmogelijkheid - Geen vermelding - Verplichting

- Artt. 33, 34 en 35 Gerechtelijk Wetboek

De discordantie, m.b.t. de vermelding van de identiteit van de ontvanger van de betekening, tussen het afschrift en het origineel van het exploit kan, omdat moet worden aangenomen dat die persoon werkt voor de partij aan wie de akte werd betekend, niet tot de nietigheid van de akte leiden krachtens artikel 45 Gerechtelijk Wetboek; die discordantie kan de belangen van die partij immers niet schaden.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Betekening aan de maatschappelijke zetel van een partij - Identiteit van de ontvanger van de betekening - Vermelding - Discordantie tussen het origineel en het afschrift van het exploit - Ontvanger van de betekening werkt voor de partij aan wie de akte werd betekend

- Art. 45 Gerechtelijk Wetboek

Aucune disposition légale n'impose que l'exploit qui a été signifié au siège social d'une partie conformément à l'article 35 du Code judiciaire mentionne que la signification n'a pu être faite à personne au sens des articles 33 et 34 de ce code (1). (1) Il se déduit certes de l'article 862, § 1er, 6°, du Code judiciaire, avant son abrogation par l'article 24 de la loi du 22 octobre 2015, tel qu'il s'applique en l'espèce, que la signification des exploits et des actes d'exécution doit contenir la mention qu'elle a été faite à personne ou selon un autre mode fixé par la loi. En l'espèce, la signification indique qu'elle a été faite conformément à l'article 35 du Code judiciaire. Il n'est pour le surplus pas requis que l'acte constate que la signification n'a pu se faire à personne

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Signification au siège social d'une partie - Signification à personne - Impossibilité - Pas de mention - Obligation

- Art. 33, 34 et 35 Code judiciaire

La discordance, s'agissant de la mention de l'identité de la personne qui a reçu la signification, entre la copie et l'original de l'exploit n'est pas de nature, dès lors qu'il doit être admis que cette personne est une préposée de la partie à qui l'acte a été signifié, à entraîner la nullité de l'acte en vertu de l'article 45 du Code judiciaire, cette discordance n'étant pas de nature à nuire aux intérêts de cette partie.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Signification au siège social d'une partie - Identité de la personne qui a reçu la signification - Mention - Discordance entre l'original et la copie de l'exploit - La personne qui a reçu la signification est une préposée de la partie à qui l'acte a été signifié

- Art. 45 Code judiciaire

Hoewel de vermelding van de naam en voornaam van de instrumenterende plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder krachtens artikel 43, 5°, Gerechtelijk Wetboek, op straffe van nietigheid is voorgeschreven, kan die nietigheid, omdat het verzuim of de onregelmatigheid die wordt aangeklaagd niet wordt vermeld in artikel 862, § 1, van dat wetboek, enkel worden uitgesproken wanneer dat verzuim of die onregelmatigheid, zoals vereist door artikel 861 van dat wetboek, de belangen schaadt van de partij die de exceptie opwerpt; de onregelmatigheid betreffende de vermelding van de identiteit van de ministerieel ambtenaar die een rechterlijke beslissing betekent, die de mogelijkheden van beroep van de partij aan wie de akte wordt betekend niet in het gedrang brengt, kan haar belangen niet schaden (1). (1) Zie Cass. 30 november 1981, AC 1981-82, nr. 213, gewezen onder vigeur van art. 862 Gerechtelijk Wetboek, vóór de wijziging ervan door art. 34 Wet 3 augustus 1992.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Op straffe van nietigheid voorgeschreven vermeldingen - Instrumenterende plaatsvervangend gerechtsdeurwaarder - Verzuim of onregelmatigheid - Omstandigheden - Niet schadelijk voor de belangen van de partij

- Artt. 43, 5°, 861 en 862, § 1 Gerechtelijk Wetboek

Si la mention des nom et prénom de l'huissier de justice suppléant instrumentant est, en vertu de l'article 43, 5°, du Code judiciaire, prescrite à peine de nullité, celle-ci ne peut, dès lors que l'omission ou l'irrégularité dénoncée n'est pas de celles qui sont visées à l'article 862, § 1er, de ce code, être prononcée que si, comme l'exige l'article 861 du même code, cette omission ou cette irrégularité nuit aux intérêts de la partie qui invoque l'exception; l'irrégularité touchant la mention de l'identité de l'officier ministériel qui signifie une décision judiciaire, qui n'affecte pas les possibilités de recours de la partie à qui l'acte est signifié, n'est pas de nature à nuire aux intérêts de celle-ci (1). (1) Voir Cass. 30 novembre 1981, Bull. et Pas., 1981, I, 443, rendu sous l'empire de l'article 862 du Code judiciaire avant sa modification par l'article 34 de la loi du 3 août 1992.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Mentions prescrites à peine de nullité - Huissier de justice suppléant instrumentant - Omission ou irrégularité - Circonstances - Pas de nature à nuire aux intérêts de la partie

- Art. 43, 5°, 861 et 862, § 1er Code judiciaire

F.15.0009.F

19 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170119.8](#)

AC nr. ...

Uit de samenlezing van de artikelen 249, eerste lid, 251, 255, eerste lid, 471, §§ 1 en 3, eerste lid, 472, §§ 1 en 2 en 497 WIB92 volgt dat de bezwaarprocedure bij de administratie van het kadaster beperkt is tot de betwistingen over het bedrag van het kadastraal inkomen en dat zij bijgevolg geen verband houdt met de betwistingen over de aard van de desbetreffende goederen (1). (1) Zie Cass. 12 december 2008, AR F.07.0101.N, AC 2008, nr. 731 en concl. adv.-gen. THUIS; Cass. 6 maart 2015, AR F.14.0021.N, AC 2015, nr. 166 en concl. adv.-gen. THUIS.

INKOMSTENBELASTINGEN - Kadastraal inkomen - Bezwaar - Voorwerp

- Art. 497 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit de la combinaison des articles 249, alinéa 1er, 251, 255, alinéa 1er, 471, § 1er et § 3, alinéa 1er, 472, § 1er et 2 ainsi que 497 du Code des impôts sur les revenus 1992, que la procédure de réclamation auprès de l'administration du cadastre se limite aux contestations sur le montant du revenu cadastral et qu'elle est dès lors étrangère à celles qui portent sur la nature des biens concernés (1). (1) Voir Cass. 12 décembre 2008, RG.F.07.0101.N, Pas. 2008, n° 731 avec concl. de Monsieur Thijs, avocat général; Cass. 6 mars 2015, RG. F.14.0021.N, Pas. 2015, n° 166 avec concl. de M. Thijs, avocat général.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Revenu cadastral - Réclamation - Objet

- Art. 497 Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0010.F

29 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GRONDWETTELIJK HOF - Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 - Beslissing - Gezag

3/12/2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Compétence - Etendue - Examen de la conformité des normes de droit interne visées à l'article 26, § 4, de la loi spéciale du 6 janvier 1989

COUR CONSTITUTIONNELLE - Compétence - Etendue - Examen de la conformité des normes de droit interne visées à l'article 26, § 4, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 - Décision - Autorité

P. 167/691

Uit artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof volgt niet dat de bevoegdheid van het Grondwettelijk Hof wordt uitgebreid tot het onderzoek naar de verenigbaarheid van de daarin bedoelde normen van intern recht met de normen van Europees of internationaal recht die grondrechten bekrachtigen die tevens op geheel of gedeeltelijk analoge wijze zijn gewaarborgd in een bepaling uit titel II van de Grondwet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

GRONDWETTELIJK HOF - Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989

- Art. 26, § 4 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Wanneer het Grondwettelijk Hof aan die normen van Europees of internationaal recht het onderzoek toevoegt naar de verenigbaarheid van een norm van intern recht met een bepaling uit titel II van de Grondwet, zijn beslissing, in zoverre ze betrekking heeft op de voornoemde, rechtstreeks toepasselijke van het internationaal verdragsrecht, niet het gezag heeft dat artikel 9, § 2, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 eraan toekent (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

GRONDWETTELIJK HOF - Bevoegdheid - Omvang - Onderzoek naar de verenigbaarheid van de in artikel 26, § 4, van de bijzondere wet van 6 januari 1989 - Beslissing - Gezag

- Art. 9, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Il ne résulte pas de l'article 26, § 4, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle que la compétence de la Cour constitutionnelle s'étend à l'examen de la conformité des normes de droit interne qui y sont visées aux normes de droit européen ou de droit international qui consacrent des droits fondamentaux également garantis de manière partiellement ou totalement analogue par une disposition du titre II de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Compétence - Etendue - Examen de la conformité des normes de droit interne visées à l'article 26, § 4, de la loi spéciale du 6 janvier 1989

- Art. 26, § 4 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

Lorsque la Cour constitutionnelle étend aux normes de droit européen ou de droit international l'examen de la conformité d'une norme de droit interne à une disposition du titre II de la Constitution, sa décision n'a, dans la mesure où elle porte sur lesdites normes du droit international conventionnel directement applicables, pas l'autorité que lui attribue l'article 9, § 2, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Compétence - Etendue - Examen de la conformité des normes de droit interne visées à l'article 26, § 4, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 - Décision - Autorité

- Art. 9, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

F.15.0021.F

8 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171208.3](#)

AC nr. ...

Doordat het begrip beroepsinkomsten in artikel 23, §1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 gedefinieerd wordt, kan het niet in zijn gebruikelijke betekenis worden aangewend voor de toepassing ervan op de personenbelasting.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Algemeen - Wettelijke definitie

- Art. 23, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

De omstandigheid dat geldsommen die een werknemer zich onrechtmatig toekent ten nadele van zijn werkgever, niet beantwoorden aan het begrip bezoldiging in de zin van artikel 31, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, sluit niet uit dat die geldsommen belastbare beroepsinkomsten van een andere categorie kunnen uitmaken.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bezoldigingen - Geldsommen die een

3/12/2019

Dès lors que l'article 23, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 en donne la définition, la notion de revenus professionnels ne peut être prise dans son sens usuel pour l'application de l'impôt des personnes physiques.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Généralités - Définition légale

- Art. 23, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992

La circonstance que des sommes d'argent qu'un travailleur s'attribue illicitement au préjudice de son employeur ne répondent pas à la notion de rémunération au sens de l'article 31, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 n'exclut pas que ces sommes puissent constituer des revenus professionnels imposables d'une autre catégorie.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Rémunérations - Sommes d'argent qu'un

P. 168/691

werknemer zich onrechtmatig toekent ten nadele van zijn werkgever - Aanslag

- Art. 31, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Artikel 27, eerste en tweede lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 geeft geen limitatieve opsomming van de categorieën van baten die belast kunnen worden, maar omschrijft als baten zowel de inkomsten van een vrij beroep, een ambt of een post, als alle niet als winst of als bezoldigingen aan te merken inkomsten uit een winstgevende bezigheid, ongeacht de benaming ervan.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Baten uit vrije beroepen en winstgevende bezigheden - Baten - Definitie

- Art. 27, eerste en tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

travailleur s'attribue illicitement au préjudice de son employeur - Imposition

- Art. 31, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

L'article 27, alinéas 1er et 2, du Code des impôts sur les revenus 1992 n'énumère pas de manière limitative les catégories de profits susceptibles d'être taxées mais qualifie de profits aussi bien les revenus d'une profession libérale, charge ou office que tous les revenus d'une occupation lucrative autres que les bénéfiques ou les rémunérations, quelle que soit leur dénomination.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Profits des professions libérales et profits d'occupations lucratives - Profits - Qualification

- Art. 27, al. 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0030.F

5 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170105.2](#)

AC nr. ...

Een niet-ondertekend stuk van een administratiedienst dat, bij wijze van inlichting, redenen opgeeft in antwoord op het niet-akkoord van de belastingplichtige, is geen beslissing tot taxatie in de zin van artikel 346, vijfde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Onenigheid van de belastingplichtige - Met redenen omkleed antwoord van de administratie - Beslissing tot taxatie - Niet-ondertekend stuk

- Art. 346, vijfde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Ne constitue pas une décision de taxation au sens de l'article 346, alinéa 5, du Code des impôts sur les revenus 1992, un document émanant d'un service de l'administration, dépourvu de signature, qui donne, à titre informatif, des motifs en réponse au désaccord du contribuable.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Rectification de la déclaration par l'administration - Désaccord du contribuable - Réponse motivée de l'administration - Décision de taxation - Document non signé

- Art. 346, al. 5 Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0034.N

16 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Verzendingsdatum

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Aanvang - Bezwaartermijn

De loutere bewering door de belastingplichtige dat een aanslagbiljet niet verzonden is, heeft niet tot gevolg dat het bestuur dat voorhoudt dat het op het juiste adres van de belastingplichtige en in de gepaste vorm een aanslagbiljet heeft verzonden, ook het bewijs moet leveren dat die verzending effectief is gebeurd (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagbiljet - Verzendingsdatum

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Avertissement extrait de rôle - Date d'envoi

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Point de départ - Délai de réclamation

La simple allégation du contribuable suivant laquelle un avertissement-extrait de rôle n'a pas été envoyé n'a pas pour effet d'obliger l'administration, qui soutient avoir effectué l'envoi de ce document à l'adresse exacte du contribuable et dans les formes requises, à apporter en outre la preuve de ce que l'envoi a effectivement eu lieu (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Avertissement extrait de rôle - Date d'envoi

Indien de rechter aan de vastgestelde ongrondwettigheid van artikel 371 WIB92 zonder meer een einde kan stellen door dit wetsartikel aan te vullen aan de hand van artikel 53bis, 2°, Gerechtelijk Wetboek, kan en moet hij dit doen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Bezwaartermijn - Aanvang

Si le juge a la possibilité de mettre fin à l'inconstitutionnalité constatée de l'article 271 du Code des impôts sur les revenus 1992 en se bornant à compléter cet article à l'aide de l'article 53bis, 2°, du Code judiciaire, il peut et doit le faire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Délai de réclamation - Point de départ

F.15.0048.N

24 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

VERKEERSBELASTING OP MOTORRIJTUIGEN (MOTORRIJTUIGE - Buitenlandse leaseonderneming - Gebruik van het voertuig in België - Wijze van inschrijving

De verdragsbepalingen inzake het vrij verkeer van diensten verzetten er zich niet tegen dat een buitenlandse leaseonderneming een voertuig op haar naam kan registreren in de lidstaat van gebruik mits opgave van het adres van de huurder, die verblijfshouder is in deze lidstaat. Artikel 3 en bijlage 1 van de Richtlijn 1999/37/EG van de Raad van 29 april 1999 vereisen niet dat de leaseauto in de lidstaat waarin hij wordt gebruikt op het adres van de buitenlandse leaseonderneming kan worden geregistreerd (1). (1) Zie concl. OM.

VERKEERSBELASTING OP MOTORRIJTUIGEN (MOTORRIJTUIGE - Buitenlandse leaseonderneming - Gebruik van het voertuig in België - Wijze van inschrijving

- Art. 3 en bijlage 1 Richtlijn 1999/37/EG van de Raad van 29 april 1999 inzake de kentekenbewijzen van motorvoertuigen
- Art. 10 KB 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen

Conclusions du procureur général Thijs.

TAXE DE CIRCULATION SUR LES VEHICULES AUTOMOBILES - Entreprise de leasing étrangère - Utilisation du véhicule en Belgique - Modalités d'immatriculation

Les dispositions du traité relatives à la libre circulation des services ne font pas obstacle à ce qu'une entreprise de leasing étrangère puisse immatriculer un véhicule à son nom dans l'État membre d'utilisation, pour autant qu'elle indique l'adresse du locataire qui a sa résidence dans ledit État membre. L'article 3 et l'annexe 1 de la directive 1999/37/CE du Conseil du 29 avril 1999 ne requièrent pas que le véhicule donné en leasing puisse être immatriculé dans l'État membre d'utilisation à l'adresse de l'entreprise de leasing étrangère (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

TAXE DE CIRCULATION SUR LES VEHICULES AUTOMOBILES - Entreprise de leasing étrangère - Utilisation du véhicule en Belgique - Modalités d'immatriculation

- Art. 3 et annexe 1er Directive 1999/37/CE du Conseil du 29 avril 1999
- Art. 10 A.R. du 20 juillet 2001

F.15.0049.F

29 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.4](#)

AC nr. ...

Artikel 6.1 van het Europees Verdrag tot Bescherming van de Rechten van de Mens en de Fundamentele Vrijheden, dat elke onafhankelijke en onpartijdige rechtbank hoort na te leven, is niet van toepassing op de gewestelijke directeur der directe belastingen die, overeenkomstig artikel 375, § 1, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, als administratieve overheid uitspraak doet op een bezwaar.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Toepassingsgebied - Gewestelijk directeur der directe belastingen die als administratieve overheid uitspraak doet op een bezwaar

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'article 6, 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, au respect de laquelle un tribunal indépendant et impartial est tenu, ne s'applique pas au directeur régional des contributions directes qui, conformément à l'article 375, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, statue sur une réclamation en tant qu'autorité administrative.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Champ d'application - Directeur régional des contributions directes qui statue sur une réclamation en tant qu'autorité administrative

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

F.15.0050.N

20 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.1](#)

AC nr. ...

Het bewijsrisico dat aan de toepassingsvoorwaarden is voldaan van de van de normale regeling van de belasting afwijkende bijzondere regeling van belastingheffing over de winstmarge gerealiseerd door belastingplichtige wederverkopers, ligt bij de belastingplichtige.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Belastingheffing over de winstmarge - Belastingplichtige wederverkopers - Bijzondere regeling - Toepassingsvoorwaarden - Bewijsrisico

- Art. 58, § 4, eerste lid, en § 4, 12° Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

Le risque de la preuve qu'il est satisfait aux conditions d'application du régime particulier d'imposition de la marge bénéficiaire réalisée par les assujettis-revendeurs, qui déroge au régime normal de la taxe, est supporté par l'assujetti.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTÉE - Imposition de la marge bénéficiaire - Assujettis-revendeurs - Régime particulier - Conditions d'application - Risque de la preuve

- Art. 58, § 4, al. 1er, et § 4, 12° Code de la taxe sur la valeur ajoutée

F.15.0051.F

29 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170929.1](#)

AC nr. ...

Het middel dat opkomt tegen de tegenstrijdigheid in de redengeving is slechts zonder belang, wanneer andere redenen van het arrest dan die waartussen tegenstrijdigheid wordt aangevoerd, een toereikende grondslag van de bestreden beslissing vormen (1). (1) Zie Cass. 21 oktober 2002, AR S.99.0090.F, AC 2002, nr. 554.

CASSATIEMIDDELEN - Algemeen - Belang - Tegenstrijdigheid in de redengeving

Le moyen pris de la contradiction de motifs n'est dénué d'intérêt que lorsque les motifs de l'arrêt, autres que ceux entre lesquels la contradiction est dénoncée, suffisent à fonder la décision critiquée (1). (1) Voir Cass. 21 octobre 2002, RG. S.99.0090.F, Pas. 2002, n° 554.

MOYEN DE CASSATION - Généralités - Intérêt - Contradiction des motifs

F.15.0064.N

24 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Algemeen - Beleggingsvennootschappen - Fiscaal stelsel

De artikelen 170 en 172 Grondwet verplichten de wetgever niet ertoe elk aspect van een belasting of een vrijstelling zelf te regelen. Een delegatie aan de Koning is niet in strijd met het fiscaal legaliteitsbeginsel voor zover de machtiging voldoende nauwkeurig is omschreven en betrekking heeft op de tenuitvoerlegging van maatregelen waarvan de essentiële elementen voorafgaandelijk door de wetgever zijn vastgelegd (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 172 - Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

Conclusions du procureur général Thijs.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 170 - Principe de légalité en matière fiscale - Délégation au Roi - Conditions d'admissibilité

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Principe de légalité en matière fiscale - Délégation au Roi - Conditions d'admissibilité

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Généralités - Sociétés d'investissement - Régime fiscal

Les articles 170 et 172 de la Constitution n'obligent pas le législateur à régler lui-même chacun des aspects d'un impôt ou d'une exemption; une délégation conférée au Roi n'est pas contraire au principe de légalité en matière fiscale pour autant qu'elle soit définie de manière suffisamment précise et qu'elle porte sur l'exécution de mesures dont les éléments essentiels ont été fixés préalablement par le législateur (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 172 - Principe de légalité en matière fiscale - Délégation au Roi - Conditions d'admissibilité

- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994
GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 170 -
Fiscaal legaliteitsbeginsel - Delegatie aan de Koning -
Toelaatbaarheidsvoorwaarden
- Artt. 170 en 172 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 170 et 172 La Constitution coordonnée 1994
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 170 -
Principe de légalité en matière fiscale - Délégation au Roi -
Conditions d'admissibilité
- Art. 170 et 172 La Constitution coordonnée 1994

De uitgekeerde dividenden maken geen deel uit van de belastinggrondslag voor de vennootschapsbelasting van de in de artikelen 114, 118 en 119quinquies van het WIB92 bedoelde beleggingsvennootschappen, hetgeen voor gevolg heeft dat de roerende voorheffing op uitgekeerde dividenden wordt niet verrekend met de vennootschapsbelasting indien deze dividenden uitgekeerd worden aan de bedoelde beleggingsvennootschappen (1). (1) Zie concl. OM.

Les dividendes distribués ne sont pas compris dans la base imposable à l'impôt des sociétés des sociétés d'investissement visées aux articles 114, 118 et 119quinquies du Code des impôts sur les revenus 1992, de sorte que le précompte mobilier retenu sur les dividendes distribués n'est pas imputé sur l'impôt sur les sociétés lorsque ces dividendes sont distribués aux sociétés d'investissement précitées (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Algemeen - Beleggingsvennootschappen - Fiscaal stelsel

- Art. 143, §§ 1 en 2 Wet 4 december 1990 op de financiële transacties en de financiële markten

- Artt. 114, 118, 119quinquies, en 185 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 123 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Généralités - Sociétés d'investissement - Régime fiscal

- Art. 143, § 1er et 2 L. du 4 décembre 1990

- Art. 114, 118, 119quinquies et 185 Code des impôts sur les revenus 1992

- Art. 123 Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

F.15.0075.N

21 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.1](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 8 en 238bis K van de Franse Code général des impôts, in de uitlegging ervan die in Frankrijk gangbaar is, volgt niet dat de maatschappelijke rechten in die burgerlijke vastgoedvennootschappen, die een onderscheiden rechtspersoonlijkheid en fiscale persoonlijkheid hebben van hun leden, beantwoorden aan het begrip onroerend goed voor de toepassing van artikel 3.1 Frans-Belgisch Dubbelbelastingverdrag.

Il ne suit pas des articles 8 et 238bis K du Code général des impôts français, tels qu'ils sont usuellement interprétés en France, que les droits sociaux détenus dans les sociétés civiles immobilières ayant une personnalité juridique et fiscale distincte de celle de leurs membres répondent à la notion de bien immobilier aux fins de l'application de l'article 3.1 de la Convention belgo-française préventive de doubles impositions.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Artikel 3.2 - Slotprotocol - Punt 2 - Franse Code général des impôts - Artikel 8 - Artikel 238bis K. - Onroerend goed

- Art. 3.2 Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

- punt 2, Slotprotocol Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

- Artt. 8 en 238bis K Frans Code général des impôts

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions - Article 3.2 - Protocole final - Point 2 - Code général des impôts français - Article 8 - Article 238bis K. - Bien immobilier

- Art. 3.2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

- Protocole final, point 2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

- Art. 8 et 238bis K Code général des impôts français

F.15.0081.N

21 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.2](#)

AC nr. ...

Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verhindert niet dat onderscheiden administratieve procedures tot oplegging van fiscale sancties, die tegen eenzelfde persoon en wegens dezelfde feiten werden ingesteld alvorens één ervan definitief werd beëindigd, tot hun einde worden voortgezet en, desgevallend, beëindigd worden met een beslissing tot oplegging van een sanctie, op voorwaarde dat vaststaat dat de desbetreffende procedures, zowel substantieel als temporeel, voldoende nauw met elkaar verbonden zijn (1). (1) Zie concl. OM.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN - Sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Administratieve sancties - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - "Non bis in idem" - Definitieve administratieve sanctie van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM
- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

- Art. 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

L'article 4, § 1er du Septième Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'homme, ne s'oppose pas à ce que des procédures administratives distinctes visant à l'application de sanctions fiscales, qui ont été engagées contre une seule et même personne et en raison des mêmes faits antérieurement à la clôture définitive de l'une d'entre elles, se poursuivent jusqu'à leur terme et aboutissent, le cas échéant, à une décision d'infliger une sanction, à condition que l'existence d'un lien matériel et temporel suffisamment étroit entre les procédures en question soit établie (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

AMENDE ADMINISTRATIVE EN MATIERE FISCALE - Sancties de nature pénale - Procédures administratives parallèles

- Art. 4, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.
- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Sancties administratives - "Non bis in idem" - Sancties administratives de nature pénale - Procédures administratives parallèles

- Art. 4, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.
- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sancties. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines - "Non bis in idem" - Sanction administrative définitive de nature répressive - Procédures administratives parallèles

- Art. 4, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.
- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Article 4, § 1er du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Sancties administratives en matière fiscale - Procédures administratives parallèles

- Art. 4, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.
- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 7 - Sancties administratives en matière fiscale - Procédures administratives parallèles

- Art. 4, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.
- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Non bis in idem" - Sancties administratives de nature pénale - Procédures administratives parallèles

- Art. 4, § 1er Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 14.7 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

- Art. 14, § 7 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

ADMINISTRATIEVE GELDBOETE IN SOCIALE ZAKEN - Sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

AMENDE ADMINISTRATIVE EN MATIERE FISCALE - Sanctions de nature pénale - Procédures administratives parallèles

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Administratieve sancties - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Sanctions administratives - "Non bis in idem" - Sanctions administratives de nature pénale - Procédures administratives parallèles

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Sancties - verhogingen - administratieve boeten - straffen - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Sanctions. accroissement d'impôt. amendes administratives. peines - "Non bis in idem" - Sanctions administratives de nature pénale - Procédures administratives parallèles

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 7 - Sanctions administratives en matière fiscale - Procédures administratives parallèles

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Artikel 4.1 Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Administratieve sancties inzake belastingen - Parallel lopende administratieve procedures

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Article 4, § 1er du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Sanctions administratives en matière fiscale - Procédures administratives parallèles

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Non bis in idem" - Administratieve sancties van strafrechtelijke aard - Parallel lopende administratieve procedures

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Non bis in idem" - Sanctions administratives de nature pénale - Procédures administratives parallèles

F.15.0098.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.8](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

Conclusions du procureur général Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Ontheffing - Ambtshalve ontheffing - Overbelastingen - Nieuwe bescheiden of feiten

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Dégrèvement d'office - Surtaxes - Documents ou faits nouveaux

Voor de toepassing van artikel 376, §1 en §2, WIB92 gelden alleen als nieuwe feiten of bescheiden die welke een bewijs kunnen opleveren dat voordien niet is geleverd en dat de belastingplichtige niet kon overleggen of aanvoeren voordat de termijnen van bezwaar of beroep waren verstreken; de omstandigheid dat een arrest van de Raad van State een gemeentelijk belastingreglement dat betrekking heeft op een bepaald dienstjaar heeft vernietigd, kan niet gelden als een nieuw feit tot staving van een verzoek tot ambtshalve ontheffing dat betrekking heeft op ander dienstjaar (1). (1) Zie concl. OM.

Aux fins de l'application de l'article 376, § 1er et 2, du Code des impôts sur les revenus 1992, seuls les faits ou documents de nature à faire une preuve qui n'a pas été faite antérieurement et que le redevable n'était pas en mesure de produire ou d'alléguer avant l'expiration des délais de réclamation ou de recours constituent des documents ou faits nouveaux; la circonstance qu'un arrêt du Conseil d'État a annulé un règlement-taxe communal se rapportant à un exercice déterminé ne saurait être considérée comme un fait nouveau pouvant être invoqué à l'appui d'une demande de dégrèvement d'office portant sur un autre exercice (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Ontheffing - Ambtshalve ontheffing - Overbelastingen - Nieuwe bescheiden of feiten

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Dégrèvement - Dégrèvement d'office - Surtaxes - Documents ou faits nouveaux

- Art. 376, §§ 1 en 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 376, § 1er et 2 Code des impôts sur les revenus 1992

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Taxe d'inoccupation afférente aux sites d'activité économique - Force majeure - Notion

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Taxe d'inoccupation afférente aux sites d'activité économique - Force majeure - Notion

In geval van overmacht is de leegstandsheffing niet verschuldigd; er is sprake van overmacht indien de leegstand te wijten is aan redenen buiten de wil van de houder van het zakelijk recht; het bestaan van overmacht om aan de leegstand een einde te stellen staat los van het al dan niet indienen van een verzoek tot opschorting van de heffing en van het al dan niet verkrijgen van de opschorting van de heffing (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAP EN GEWEST - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

- Artt. 15, §§ 1 en 2, 26, § 3, en 34, §§ 1 en 2 Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overmacht - Begrip

- Artt. 15, §§ 1 en 2, 26, § 3, en 34, §§ 1 en 2 Decreet houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1996

La taxe d'inoccupation n'est pas due en cas de force majeure; il y a force majeure lorsque la désaffectation est due à des motifs étrangers à la volonté du détenteur du droit réel; l'impossibilité de mettre fin, pour des raisons de force majeure, à la désaffectation est étrangère à la question de savoir si une demande de suspension de la taxe a été introduite et si ladite suspension a été accordée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COMMUNAUTE ET REGION - Région flamande - Taxe d'inoccupation afférente aux sites d'activité économique - Force majeure - Notion

- Art. 15, § 1er et 2, 26, § 3, et 34, § 1er et 2 Décret contenant diverses mesures d'accompagnement du budget 1996

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Taxe d'inoccupation afférente aux sites d'activité économique - Force majeure - Notion

- Art. 15, § 1er et 2, 26, § 3, et 34, § 1er et 2 Décret contenant diverses mesures d'accompagnement du budget 1996

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekening van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions - Prévention de la double imposition des dividendes - régime d'imputation de la quotité forfaitaire d'impôt étranger

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Primauté van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Primauté du droit international sur le droit interne - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions

Krachtens het algemeen rechtsbeginsel inzake de primauteit van het internationale recht op het nationale recht, heeft het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag voorrang op de bepalingen van het nationale recht; hieruit volgt dat aangezien het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag, België verplicht tot het verlenen van een minimum verrekenbaar bedrag aan forfaitaire buitenlandse belasting, geen gevolg kan gegeven worden aan interne Belgische regels die deze vermindering aan bijkomende voorwaarden onderwerpen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Primauteit van het internationale recht op het nationale recht - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964

Uit artikel 19.A.1, tweede lid, van het Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag volgt dat België een forfaitair gedeelte van buitenlandse belasting moet verlenen waarvan het tarief minstens gelijk is aan 15 procent van het netto bedrag van de roerende inkomsten (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Internationale verdragen - Frans-Belgisch dubbelbelastingverdrag van 10 maart 1964 - Voorkoming van dubbele belasting op dividenden - Stelsel van verrekening van het forfaitair gedeelte van de buitenlandse belasting

- Art. 19.A.1, tweede lid Overeenkomst van 10 maart 1964 tussen België en Frankrijk tot voorkoming van dubbel belasting en tot regeling van wederzijdse administratieve en juridische bijstand inzake inkomstenbelastingen

En vertu du principe général de droit relatif à la primauté du droit international sur le droit interne, la Convention franco-belge préventive de doubles impositions prime les dispositions du droit interne; il s'ensuit que, dans la mesure où ladite convention oblige la Belgique à accorder l'imputation d'une quotité forfaitaire minimale d'impôt étranger, il ne saurait être donné effet à des règles de droit interne belge qui subordonnent cette réduction à des conditions supplémentaires (1). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Primauté du droit international sur le droit interne - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions

Il suit de l'article 19.A.1, alinéa 2, de la Convention franco-belge préventive de doubles impositions que la Belgique doit accorder l'imputation d'une quotité forfaitaire d'impôt étranger dont le taux est au moins égal à 15 pour cent du montant net des revenus mobiliers (1). (1) Voir les conclusions du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Conventions internationales - Convention franco-belge du 10 mars 1964 préventive de doubles impositions - Prévention de la double imposition des dividendes - régime d'imputation de la quotité forfaitaire d'impôt étranger

- Art. 19.A.1, al. 2 Convention du 10 mars 1964 entre la Belgique et la France tendant à éviter les doubles impositions et à établir des règles d'assistance administrative et juridique réciproque en matière d'impôts sur les revenus

Uit artikel 327, §1, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat de ambtenaar die belast is met de vestiging of de invordering van de belastingen, om de daarin vermelde akten, stukken, registers en bescheiden te kunnen raadplegen of daarvan afschriften te kunnen nemen, een bijzondere graad moet kunnen aantonen of moet bewijzen dat hij bevoegd is om de belasting te inkohieren (1). (1) In zijn arrest van 22 november 2001 (AR F.99.0038.N, AC 2001, nr. 637), heeft het Hof bepaald wat moet worden verstaan onder "ambtenaar belast met de vestiging of de invordering van de belastingen" in de zin van artikel 235, §1, eerste lid, WIB64. Op het middel dat, in substantie, aanvoerde dat voornoemd begrip begrepen moest worden in de betekenis die hieraan was gegeven door de administratieve commentaar en, derhalve, enkel betrekking had op "enerzijds de territoriaal bevoegde controleurs en hoofdcontroleurs en anderzijds de ontvangers of hun gedelegeerden of waarnemers", heeft het Hof beslist dat uit de samenhang van de artikelen 235, §1, eerste lid, 242 en 243 van dat wetboek volgt dat artikel 235 niet inhoudt dat alleen tot het aanzoeken bevoegd zouden zijn de territoriaal bevoegde controleurs en hoofdcontroleurs en de ontvangers of hun gedelegeerden en hun waarnemers; dat voornoemd artikel enkel ertoe strekt op te leggen dat de ondervragende ambtenaar handelt met het oog op de vestiging of de invordering van de belastingen en niet met het oog op andere doeleinden. Er dient erop te worden gewezen dat hoewel het precedent van 22 november 2001 als model heeft gediend voor het antwoord van het Hof in onderstaand arrest, het Hof daarvan is afgeweken, doordat het de ambtenaar belast met de vestiging of de invordering van de belastingen niet anders omschrijft dan als een ambtenaar die behoort tot de administratie die belast is met de vestiging of de invordering van de belastingen. In tegenstelling tot het voormelde precedent, voegt het Hof hieraan niet langer toe dat die ambtenaar moet "handelen met het oog op de vestiging of de invordering van de belastingen en niet met het oog op andere doeleinden", aangezien die verduidelijking eerder lijkt te zijn ingegeven door de omstandigheden van de zaak waarvan het Hof in 2001 heeft kennisgenomen. A.H.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Ambtenaar belast met de vestiging of de invordering van de belastingen - Definitie

- Art. 327, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne suit pas de l'article 327, § 1er, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 que, pour pouvoir consulter les actes, pièces, registres et documents qui y sont visés ou en prendre copie, le fonctionnaire chargé de l'établissement ou du recouvrement des impôts doit justifier d'un grade particulier ou du pouvoir d'enrôler l'impôt (1). (1) Dans son arrêt du 22 novembre 2001 (RG F.99.0038.N, Pas. 2001, n° 637), la Cour a déterminé ce qu'il y a lieu d'entendre par « fonctionnaire chargé de l'établissement ou du recouvrement des impôts » au sens de l'article 235, § 1er, alinéa 1er du C.I.R. 1964. En substance, saisie d'un moyen qui soutenait que cette notion devait être comprise dans le sens qui lui est donné par le commentaire administratif et, partant, ne visait que, « d'une part, les contrôleurs et les contrôleurs en chef territorialement compétents et, d'autre part, les receveurs ou leurs délégués et intérimaires », la Cour a décidé qu'il suit du rapprochement des articles 235, § 1er, alinéa 1er, 242 et 243 de ce code, que l'article 235 n'implique pas que seuls les contrôleurs et les contrôleurs en chef territorialement compétents, les receveurs et leurs délégués ou intérimaires sont habilités à présenter ces requêtes; que cet article tend uniquement à imposer que le fonctionnaire qui présente la requête agisse dans le but d'établir ou de recouvrer les impôts et non dans d'autres intentions. L'on observera que, si le précédent du 22 novembre 2001 a servi de modèle à la réponse donnée par la Cour dans l'arrêt annoté, elle s'en écarte, en ne définissant le fonctionnaire chargé de l'établissement ou du recouvrement des impôts pas autrement que comme un fonctionnaire qui fait partie de l'administration en charge de l'établissement ou du recouvrement des impôts. La Cour, à la différence du précédent précité, n'ajoute plus que ce fonctionnaire doit « agir dans le but d'établir ou de recouvrer les impôts et non dans d'autres intentions », dès lors que cette précision semble plutôt avoir été dictée par les circonstances de l'espèce et le moyen dont la Cour a eu à connaître en 2001. A.H.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Fonctionnaire chargé de l'établissement ou du recouvrement des impôts - Définition

- Art. 327, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overdracht tijdens de opschortingstermijn

De oorspronkelijke eigenaar is, als gevolg van de overdracht van de bedrijfsruimte tijdens de opschortingstermijn, zonder dat aan de leegstand of de verwaarlozing een einde werd gesteld, alsnog alle heffingen verschuldigd die zonder de opschorting verschuldigd zouden zijn, ook al werd de heffing pas ingekohierd na de datum van de authentieke akte van de overdracht (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Overdracht tijdens de opschortingstermijn

- Artt. 15, §§ 1 en 2, 34, §§ 1 en 2, en 41, § 2 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Taxe d'inoccupation afférente aux sites d'activité économique - Cession pendant le délai de suspension

Le propriétaire originaire reste redevable, à la suite de la cession du site d'activité économique pendant le délai de suspension sans qu'il ait été mis fin à la désaffectation ou à l'abandon, de l'ensemble des taxes qui auraient été dues en l'absence de suspension, même si la taxe n'a été enrôlée qu'après la date de l'acte authentique relatif à la cession (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Taxe d'inoccupation afférente aux sites d'activité économique - Cession pendant le délai de suspension

- Art. 15, § 1er et 2, 34, § 1er et 2, et 41, § 2 Décret du 19 avril 1995 portant des mesures visant à lutter contre et à prévenir la désaffectation et l'abandon de sites d'activité économique

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 1a, Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Begrip werknemer - AOW-uitkering - Artikel 34, § 1, 1°, WIB92 - Invloed

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Belastbaarheid op grond van artikel 34, § 1, 1°, WIB92

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - AOW-uitkering - Beroepswerkzaamheid in Nederland - Verband

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Artikel 18.1 sub b, Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag - Sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aanzien worden als een basispensioen

De omstandigheid dat België op grond van artikel 18.1 sub b, van het Belgisch-Nederlands Dubbelbelastingverdrag als woonstaat heffingsbevoegd is voor pensioenen en andere al dan niet periodieke uitkeringen die worden betaald aan een inwoner ter uitvoering van de Nederlandse sociale wetgeving heeft niet tot gevolg dat op sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aanzien worden als een basispensioen steeds belasting verschuldigd is; dit is slechts het geval indien de AOW-uitkering op grond van de Belgische fiscale wet als pensioen belastbaar is (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Artikel 18.1 sub b, Belgisch-

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Règlement (CEE) n° 1408/71, article 1a - Travailleur - Notion - Allocation AOW - C.I.R. 1992, article 34, § 1er, 1° - Incidence

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Caractère imposable en vertu de l'article 34, § 1er, 1°, du C.I.R. 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Allocation AOW - Exercice d'une activité professionnelle aux Pays-Bas - Lien

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Convention belgo-néerlandaise de double imposition, article 18.1, b - Allocations de sécurité sociale de droit néerlandais qui sont considérées comme une pension de base

La circonstance qu'en vertu de l'article 18.1, b), de la Convention belgo-néerlandaise de double imposition, la Belgique peut, en tant qu'État de résidence, imposer les pensions de retraite et autres allocations, périodiques ou non, payées à un résident en exécution de la législation sociale des Pays-Bas, n'a pas pour conséquence qu'un impôt est toujours dû sur les allocations de sécurité sociale de droit néerlandais qui sont considérées comme une pension de base; tel n'est le cas que si l'allocation AOW est imposable à titre de pension en vertu de la loi fiscale belge (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Convention belgo-

Nederlands Dubbelbelastingverdrag - Sociale zekerheidsuitkeringen naar Nederlands recht die aanzien worden als een basispensioen

- Art. 18.1, sub b Verdrag 5 juni 2001 tussen het Koninkrijk België en het Koninkrijk der Nederlanden tot het vermijden van dubbele belasting en tot het voorkomen van het ontgaan van belasting inzake belastingen naar het inkomen en naar het vermogen

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Een pensioen is slechts belastbaar op grond van artikel 34, §1, 1°, WIB92 indien er een rechtstreeks of onrechtstreeks verband bestaat met de beroepswerkzaamheid; een basispensioen dat wordt toegekend omwille van een periode van tewerkstelling of dat wordt gefinancierd door een premie die wordt ingehouden op het loon of door een premie die onder meer wordt geheven in functie van een beroepsinkomen, vertoont een band met de beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - Belastbaarheid op grond van artikel 34, § 1, 1°, WIB92

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Indien de genietter van een AOW-uitkering een beroepswerkzaamheid in Nederland heeft verricht en aldus tot de financiering van de AOW heeft bijgedragen door middel van een premie die wordt ingehouden op het loon of door middel van betaling van een premie die onder meer wordt geheven in functie van een beroepsinkomen is er voor het deel van de AOW-uitkering dat betrekking heeft op die periode van tewerkstelling een verband met de beroepswerkzaamheid van de genietter in de zin van artikel 34, §1, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Pensioenen - AOW-uitkering - Beroepswerkzaamheid in Nederland - Verband

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Uit de bepaling van artikel 1a van de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen, die een definitie bevat van het begrip "werknemer" in de zin van die verordening kan niet worden afgeleid dat een AOW-uitkering net als een Belgisch pensioen moet belastbaar zijn op grond van artikel 34, §1, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Artikel 1a, Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Begrip werknemer - AOW-uitkering - Artikel 34, § 1, 1°, WIB92 - Invloed

- Art. 1a Verordening Raad E.G. nr. 1408/71 van 14 juni 1971

3/12/2019

néerlandaise de double imposition, article 18.1, b - Allocations de sécurité sociale de droit néerlandais qui sont considérées comme une pension de base

- Art. 18.1, b) Convention du 5 juin 2001 entre le Royaume de Belgique et le Royaume des Pays-Bas tendant à éviter la double imposition et à prévenir l'évasion fiscale en matière d'impôts sur le revenu et sur la fortune

- Art. 34, § 1er, 1° Côte des impôts sur les revenus 1992

Une pension n'est imposable en vertu de l'article 34, § 1er, 1°, du C.I.R. 1992 que s'il existe un lien direct ou indirect avec l'activité professionnelle; une pension de base accordée en raison d'une période de travail ou financée par une prime retenue sur la rémunération ou levée, notamment, en fonction d'un revenu professionnel, présente un lien avec l'activité professionnelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Caractère imposable en vertu de l'article 34, § 1er, 1°, du C.I.R. 1992

- Art. 34, § 1er, 1° Côte des impôts sur les revenus 1992

Si le bénéficiaire d'une allocation AOW a exercé une activité professionnelle aux Pays-Bas et a ainsi contribué au financement de l'AOW au moyen d'une prime retenue sur la rémunération ou au moyen du paiement d'une prime levée, notamment, en fonction d'un revenu professionnel, il existe, pour la partie de l'allocation AOW qui se rapporte à cette période de travail, un lien avec l'activité professionnelle du bénéficiaire au sens de l'article 34, § 1er, 1°, du C.I.R. 1992 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Pensions - Allocation AOW - Exercice d'une activité professionnelle aux Pays-Bas - Lien

- Art. 34, § 1er, 1° Côte des impôts sur les revenus 1992

Il ne se déduit pas de la disposition de l'article 1a du règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 relatif à l'application des régimes de sécurité sociale aux travailleurs salariés et à leur famille qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté, qui définit la notion de « travailleur » aux fins de l'application de ce règlement, qu'une allocation AOW doit, à l'instar d'une pension belge, pouvoir être imposée en vertu de l'article 34, § 1er, 1°, du C.I.R. 1992 (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Règlement (CEE) n° 1408/71, article 1a - Travailleur - Notion - Allocation AOW - C.I.R. 1992, article 34, § 1er, 1° - Incidence

- Art. 1a Règlement C.E.E. n°1408/71 du Conseil du 14 juin 1971

P. 179/691

betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loonrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de gemeenschap verplaatsen

- Art. 34, § 1, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

relatif à l'application des régimes de sécurité sociale aux travailleurs salariés et à leur famille qui se déplacent à l'intérieur de la communauté

- Art. 34, § 1er, 1° Côte des impôts sur les revenus 1992

F.15.0120.F

27 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.8](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Privévermogen - Normaal beheer - Speculatieve verrichting

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Aandelen of deelbewijzen van vennootschappen - Speculatie - Winsten of baten - Overeenstemmend met het bedrag van de meerwaarde

Uit artikel 90, 1°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (1) volgt niet dat een verrichting die de grenzen van het normale beheer van een privévermogen te boven gaat een speculatieve verrichting is, en evenmin dat winst of baten uit een speculatie met aandelen of deelbewijzen van vennootschappen niet kunnen overeenstemmen met het bedrag van de meerwaarde die op die effecten is gerealiseerd wanneer de aankoopprijs ervan en de doorverkoopprijs ervan marktconform zijn (2). (1) In de versie die van toepassing is voor het aanslagjaar 2008, namelijk zoals gewijzigd bij KB van 20 december 1996 "houdende diverse fiscale maatregelen, met toepassing van de artikelen 2, § 1, en 3, § 1, 2° en 3°, van de wet van 26 juli 1996 strekkende tot realisatie van de budgettaire voorwaarden tot deelname van België aan de Europese Economische en Monetaire Unie", en vóór de wijziging ervan door artikel 6 van de wet van 11 december 2008 "houdende wijziging van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 teneinde het in overeenstemming te brengen met de Richtlijn 90/434/EEG van de Raad van 23 juli 1990 betreffende de gemeenschappelijke fiscale regeling voor fusies, splitsingen, gedeeltelijke splitsingen, inbreng van activa en aandelenruil met betrekking tot vennootschappen uit verschillende lidstaten en voor de verplaatsing van de statutaire zetel van een SE of een SCE van een lidstaat naar een andere lidstaat, gewijzigd bij de Richtlijn 2005/19/EEG van de Raad van 17 februari 2005". (2) Zie conclusie OM in Pas. 2017, nr. ***.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Privévermogen - Normaal beheer - Speculatieve verrichting

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Aandelen of deelbewijzen van vennootschappen - Speculatie - Winsten of baten - Overeenstemmend met het bedrag van de meerwaarde

3/12/2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Patrimoine privé - Gestion normale - Opération spéculative

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Actions ou parts de sociétés - Spéculation - Bénéfices ou profits - Correspondant au montant de la plus-value

Il ne suit de l'article 90, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992 (1) ni qu'une opération qui excède les limites de la gestion normale d'un patrimoine privé est une opération spéculative ni que les bénéfices ou profits résultant d'une spéculation sur actions ou parts de sociétés ne puissent correspondre au montant de la plus-value réalisée sur ces titres lorsque leur prix d'achat et leur prix de revente sont conformes aux prix du marché (2). (1) Dans sa version telle qu'applicable pour l'exercice d'imposition 2008, c'est-à-dire tel que modifié par l'arrêté royal du 20 décembre 1996 « portant des mesures fiscales diverses en application des articles 2, § 1er, et 3, § 1er, 2° et 3° de la loi du 26 juillet 1996 visant à réaliser les conditions budgétaires de la participation de la Belgique à l'Union économique et monétaire européenne », et avant sa modification par l'article 6 de la Loi du 11 décembre 2008 « modifiant le Code des impôts sur les revenus 1992 en vue de le mettre en concordance avec la Directive 90/434/CEE du Conseil du 23 juillet 1990 concernant le régime fiscal commun applicable aux fusions, scissions, scissions partielles, apports d'actifs et échanges d'actions intéressant des sociétés d'Etats membres différents ainsi qu'au transfert de siège statutaire d'une SE ou d'une SCE d'un Etat membre à un autre, modifiée par la Directive 2005/19/CE du Conseil du 17 février 2005 ». (2) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Patrimoine privé - Gestion normale - Opération spéculative

- Art. 90, 1° Côte des impôts sur les revenus 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Actions ou parts de sociétés - Spéculation - Bénéfices ou profits - Correspondant au montant de la plus-value

P. 180/691

F.15.0127.N

16 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.4](#)

AC nr. ...

Artikel 171, tweede lid, Grondwet verhindert niet dat het gezag van gewijsde van een eindbeslissing met betrekking tot een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan, zich uitstrekt tot een geschilpunt met betrekking tot een belastingschuld die in een later aanslagjaar is ontstaan en dat overeenstemt met het geschilpunt dat in de eerste beslissing werd beslecht (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan - Gezag van gewijsde

- Art. 171, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Belastingzaken - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan

- Art. 171, tweede lid De gecoördineerde Grondwet 1994

Artikel 32 WIB92 voert een wettelijk vermoeden in dat alle voordelen die een vennootschap aan een bedrijfsleider verleent of toekent, hun oorzaak vinden in de uitoefening van de beroepswerkzaamheid en aldus belastbare bezoldigingen van bedrijfsleiders uitmaken; zowel de vennootschap als de bedrijfsleider kunnen dit vermoeden weerleggen door aan te tonen dat het voordeel een andere oorzaak heeft dan de uitoefening van de beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Belastingzaken - Vermoedens - Bezoldigingen van bedrijfsleiders - Wettelijk vermoeden - Weerlegging

- Art. 32 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Van het totaal belastbaar netto-inkomen aftrekbare lasten - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan - Gezag van gewijsde

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

BEWIJS - Belastingzaken - Vermoedens - Bezoldigingen van bedrijfsleiders - Wettelijk vermoeden - Weerlegging

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Belastingzaken - Onderhoudsgelden - Onderhoudsverstrekking in natura - Eindbeslissing m.b.t. een belastingschuld die in een bepaald aanslagjaar is ontstaan

L'article 171, alinéa 2, de la Constitution ne s'oppose pas à ce que l'autorité de chose jugée d'une décision définitive relative à une dette fiscale née au cours d'un exercice d'imposition déterminé s'attache à une contestation portant sur une dette fiscale qui est née au cours d'un exercice d'imposition ultérieur et qui est identique à la contestation ayant fait l'objet de la première décision (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Charges déductibles du revenu global net imposable - Pensions alimentaires - Pension alimentaire servie en nature - Décision définitive relative à une dette fiscale née au cours d'un exercice d'imposition déterminé - Autorité de chose jugée

- Art. 171, al. 2 La Constitution coordonnée 1994

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière fiscale - Pensions alimentaires - Pension alimentaire servie en nature - Décision définitive relative à une dette fiscale née au cours d'un exercice d'imposition déterminé

- Art. 171, al. 2 La Constitution coordonnée 1994

L'article 32 du Code des impôts sur les revenus 1992 instaure une présomption légale selon laquelle tous les avantages qu'une société alloue ou attribue à un dirigeant d'entreprise trouvent leur origine dans l'exercice de l'activité professionnelle et constituent ainsi des rémunérations imposables de dirigeants d'entreprise; tant la société que le dirigeant d'entreprise peuvent renverser cette présomption en démontrant que l'avantage a une origine autre que l'exercice de l'activité professionnelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière fiscale - Présomptions - Rémunérations des dirigeants d'entreprise - Présomption légale - Renversement

- Art. 32 Code des impôts sur les revenus 1992

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Charges déductibles du revenu global net imposable - Pensions alimentaires - Pension alimentaire servie en nature - Décision définitive relative à une dette fiscale née au cours d'un exercice d'imposition déterminé - Autorité de chose jugée

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

PREUVE - Matière fiscale - Présomptions - Rémunérations des dirigeants d'entreprise - Présomption légale - Renversement

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière fiscale - Pensions alimentaires - Pension alimentaire servie en nature - Décision définitive relative à une dette fiscale née au cours d'un exercice d'imposition déterminé

Conclusie van procureur-generaal Thijs.*BEWIJS - Belastingzaken - Vermoedens - Opeenstapeling*Conclusie van procureur-generaal Thijs.*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Bewijsmiddelen - Aankoop van goederen - Vermoeden van belastbaarheid*

De rechter stelt op onaantastbare wijze het bestaan vast van de feiten waarop hij steunt, terwijl de feiten die hij als uitgangspunt van zijn redenering neemt, moeten vaststaan, dit wil zeggen moeten bewezen zijn; geen enkele wetsbepaling belet evenwel dat de aanname van dit feit zelf het resultaat kan zijn van een bewijsvoering door vermoedens (1). (1) Zie concl. OM.

*BEWIJS - Belastingzaken - Vermoedens - Opeenstapeling**- Artt. 1349 en 1353 Burgerlijk Wetboek**- Art. 59, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde*

Het in artikel 64, § 1, van het BTW-wetboek neergelegd wettelijk vermoeden heeft tot gevolg dat wanneer de administratie bewijst dat goederen die door hun aard bestemd zijn om verkocht te worden, door de belastingplichtige werden aangekocht, hij geacht wordt die goederen te hebben geleverd onder voorwaarden die maken dat btw verschuldigd is; de omstandigheid dat het bewijs van het bestaan van niet geboekte aankopen en van een meeromzet werd geleverd door feitelijke vermoedens, verhindert niet dat vervolgens op dit vaststaande gegeven het wettelijke vermoeden van artikel 64, § 1, BTW-wetboek wordt toegepast (1). (1) Zie concl. OM.

*BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Bewijsmiddelen - Aankoop van goederen - Vermoeden van belastbaarheid**- Art. 64, § 1 Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde*Conclusions du procureur général Thijs.*PREUVE - Matière fiscale - Présomptions - Accumulation*Conclusions du procureur général Thijs.*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Moyens de preuve - Achat de biens - Présomption d'assujettissement*

Le juge constate de manière souveraine l'existence des faits sur lesquels il se fonde, tandis que les faits qu'il prend comme point de départ de son raisonnement doivent être établis, c'est-à-dire qu'ils doivent être prouvés; aucune disposition légale n'empêche toutefois que l'admission de ce fait même puisse être le résultat d'une preuve par présomptions (1). (1) Voir les concl. du MP. publiées à leur date dans AC.

*PREUVE - Matière fiscale - Présomptions - Accumulation**- Art. 1349 et 1353 Code civil**- Art. 59, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée*

Il résulte de la présomption légale instituée par l'article 64, § 1er, du Code de la taxe sur la valeur ajoutée que lorsque l'administration prouve que des produits qui, par leur nature, sont destinés à être vendus ont été achetés par le redevable, celui-ci est censé avoir livré lesdits produits dans des conditions qui rendent la taxe sur la valeur ajoutée exigible; la circonstance que la preuve de l'existence d'achats non comptabilisés et d'un chiffre d'affaire supplémentaire a été rapportée par des présomptions de l'homme ne s'oppose pas à ce que la présomption légale de l'article 64, § 1er, du code précité soit ensuite appliquée à ce fait établi (1). (1) Voir les concl. du MP. publiées à leur date dans AC.

*TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Moyens de preuve - Achat de biens - Présomption d'assujettissement**- Art. 64, § 1er Code de la taxe sur la valeur ajoutée*Conclusie van procureur-generaal Thijs.*INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Overdracht van het goed - Invordering lastens de nieuwe eigenaar - Toepassingsmodaliteiten*Conclusions du procureur général Thijs.*IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Transfert du bien - Recouvrement à charge du nouveau propriétaire - Modalités d'application*

Het Vlaams Gewest kan de onroerende voorheffing, ingekohierd op naam van de vroegere eigenaar van een onroerend goed dat van titularis is veranderd, slechts invorderen ten laste van de nieuwe eigenaar op voorwaarde dat de belastingschuld op het ogenblik van de verzending van het aanslagbiljet aan de nieuwe eigenaar nog niet is verjaard ten opzichte van de vroegere eigenaar; de verjaring ten aanzien van de nieuwe eigenaar begint dan te lopen vanaf het verstrijken van twee maanden na de toezending van het exemplaar van het aanslagbiljet aan de nieuwe eigenaar (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Overdracht van het goed - Invordering lastens de nieuwe eigenaar - Toepassingsmodaliteiten

- Artt. 396, 413, eerste lid, en 443bis, § 1, eerste lid, en § 2 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

La Région flamande ne peut recouvrer, à charge du nouveau propriétaire, le précompte immobilier enrôlé au nom de l'ancien propriétaire d'un immeuble ayant changé de titulaire que si, au moment de l'envoi de l'avertissement-extrait de rôle au nouveau propriétaire, la dette d'impôt n'est pas encore prescrite à l'égard du propriétaire précédent; le délai de prescription à l'égard du nouveau propriétaire commence à courir à l'expiration des deux mois qui suivent l'envoi de l'exemplaire de l'avertissement-extrait de rôle au nouveau propriétaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Transfert du bien - Recouvrement à charge du nouveau propriétaire - Modalités d'application

- Art. 396, 413, al. 1er, et 443bis, § 1er, al. 1er, et § 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0145.N

10 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.1](#)

AC nr. ...

De fiscale wetgeving bevat geen algemene bepaling die het gebruik verbiedt van onrechtmatig verkregen bewijs voor het vaststellen van een belastingschuld en zo, daartoe gronden aanwezig zijn, voor het opleggen van een verhoging of een boete. Het gebruik door de administratie van onrechtmatig verkregen bewijs dient te worden getoetst aan de beginselen van behoorlijk bestuur en het recht op een eerlijk proces: behoudens wanneer de wetgever ter zake in bijzondere sancties voorziet, kan het gebruik van onrechtmatig verkregen bewijs in fiscale zaken slechts worden geweerd indien de bewijsmiddelen verkregen zijn op een wijze die zozeer indruist tegen hetgeen van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht dat dit gebruik onder alle omstandigheden als ontoelaatbaar moet worden geacht, of indien dit gebruik het recht van de belastingplichtige op een eerlijk proces in het gedrang brengt; de rechter kan bij die afweging onder meer rekening houden met één of meer van volgende omstandigheden: het zuiver formeel karakter van de onregelmatigheid, de weerslag ervan op het recht of de vrijheid die door de overschreden norm worden beschermd, het al dan niet opzettelijk karakter van de door de overheid begane onrechtmatigheid en de omstandigheid dat de ernst van de inbreuk veruit de begane onrechtmatigheid overstijgt (1). (1) Zie, op het vlak van de BTW, Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0077.N, AC 2015, nr. 335.

BELASTING - Belastingenschuld - Bewijsmiddelen - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

3/12/2019

La législation fiscale ne contient aucune disposition générale interdisant l'utilisation d'une preuve obtenue de manière illicite pour déterminer la dette d'impôt et pour infliger, s'il y a lieu, un accroissement ou une amende. L'utilisation par l'administration d'une preuve obtenue de manière illicite doit être contrôlée à la lumière des principes de bonne administration et du droit à un procès équitable: sauf lorsque le législateur prévoit des sanctions particulières, l'utilisation d'une preuve obtenue de manière illicite en matière fiscale ne peut être écartée que si les moyens de preuve ont été obtenus d'une manière qui est tellement contraire à ce qui est raisonnablement attendu d'une autorité agissant correctement que cette utilisation doit en toutes circonstances être considérée comme étant inadmissible, ou si cette utilisation met en péril le droit du contribuable à un procès équitable; lors de ce contrôle, le juge peut notamment tenir compte d'une ou de plusieurs des circonstances suivantes: le caractère purement formel de l'irrégularité, sa répercussion sur le droit ou la liberté protégés par la norme transgressée, le caractère intentionnel ou non de l'illicéité commise par l'autorité et la circonstance que la gravité de l'infraction excède de manière importante l'illicéité commise (1). (1) Voyez, en matière de T.V.A., Cass. 22 mai 2015, RG F.13.0077.N, Pas. 2015, n° 335.

IMPOT - Dette fiscale - Moyens de preuve - Preuve obtenue de manière illicite - Conditions d'admissibilité

P. 183/691

BELASTINGEN (MET DE INKOMSTENBELASTINGEN GELIJKES - Belasting op de inverkeerstelling - Bewijs - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijsvoering - Onrechtmatig verkregen bewijs - Toelaatbaarheidsvoorwaarden

TAXES ASSIMILEES AUX IMPOTS SUR LES REVENUS - Taxe de mise en circulation - Preuve - Preuve obtenue de manière illicite - Conditions d'admissibilité

PREUVE - Matière fiscale - Administration de la preuve - Preuve obtenue de manière illicite - Conditions d'admissibilité

F.15.0146.N

5 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vestiging van een subsidiaire aanslag - Aanslagjaar

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Hertaxatie

De schending van elke mogelijke wettelijke regel, andere dan een regel betreffende de verjaring, kan aanleiding geven tot de hertaxatie bij toepassing van artikel 356 WIB92 voor zover de rechter die de vernietiging uitspreekt niet oordeelt over de omvang van de belastbare grondslag en het bestaan van de belastbare materie niet ontkent (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Hertaxatie

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Voor de vestiging van een subsidiaire aanslag in de zin van artikel 356 WIB92, is niet vereist dat de nietig verklaarde aanslag en de subsidiaire aanslag betrekking hebben op hetzelfde aanslagjaar; de subsidiaire aanslag kan ook worden gevestigd voor een vroeger of later aanslagjaar dan dat van de nietig verklaarde aanslag, voor zover op het ogenblik dat de oorspronkelijke aanslag werd gevestigd, het aanslagjaar waaraan de subsidiaire is verbonden, door de administratie had kunnen worden belast rekening houdend met de wettelijke verjaringstermijnen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslag en inkohiering - Vestiging van een subsidiaire aanslag - Aanslagjaar

- Art. 356 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Etablissement d'une cotisation subsidiaire - Exercice d'imposition

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Etablissement d'une nouvelle cotisation

La violation de toute règle légale autre qu'une règle relative à la prescription peut donner lieu à l'établissement d'une nouvelle cotisation en application de l'article 356 du Code des impôts sur les revenus 1992, pour autant que le juge qui ordonne l'annulation ne se prononce pas sur l'étendue de la base imposable et ne dénie pas l'existence de la matière fiscale (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Etablissement d'une nouvelle cotisation

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

L'établissement d'une cotisation subsidiaire au sens de l'article 356 du Code des impôts sur les revenus 1992 ne requiert pas que la cotisation déclarée nulle et la cotisation subsidiaire concernent le même exercice d'imposition; la cotisation subsidiaire peut également se rapporter à un exercice d'imposition antérieur ou postérieur à celui de la cotisation annulée, pour autant qu'au moment où elle a établi la cotisation primitive, l'administration était en droit, compte tenu des délais de prescription légaux, de procéder à l'imposition relativement à l'exercice imposable auquel se rapporte la cotisation subsidiaire précitée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Cotisation et enrôlement - Etablissement d'une cotisation subsidiaire - Exercice d'imposition

- Art. 356 Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0151.N

16 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt -

P. 184/691

Met het begrip inning van de belasting wordt bedoeld de handeling waarmee het bestuur de belasting in ontvangst neemt en aanvaardt als regelmatige betaling voor het door haar aangenomen bedrag; als aanvangspunt van de bezwaartermijn veronderstelt het begrip inning van de belasting dat het verschuldigde bedrag aan belasting aan de belastingschuldige ter kennis werd gebracht zodat deze met kennis van zaken een bezwaar kan indienen; wanneer aan de belastingschuldige kennis werd gegeven van het verschuldigde bedrag aan belasting en de belastingschuldige dit bedrag vervolgens betaalt, geldt de datum van betaling als datum van de inning van de belasting (1). (1) Zie andersluidende concl. OM.

La notion de perception de l'impôt vise l'acte par lequel l'administration prend l'impôt en recette et l'admet à titre de paiement régulier pour le montant admis par elle; s'agissant du point de départ du délai de réclamation, la notion de perception de l'impôt suppose que le montant de l'impôt dû a été porté à la connaissance du redevable de sorte que celui-ci puisse introduire une réclamation en connaissance de cause; lorsque le montant de l'impôt dû a été porté à la connaissance du redevable et que celui-ci en effectue ensuite le paiement, la date de paiement vaut comme date de perception de l'impôt (1). (1) Voir les concl. contraires du MP publiées à leur date dans AC.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Bezwaar - Eurovignet - Inning van de belasting - Aanvangspunt van de bezwaartermijn - Begrippen
- Art. 371, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Réclamations - Eurovignette - Perception de l'impôt - Point de départ du délai de réclamation - Notions
- Art. 371, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0155.N

24 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Terugbetaling van belaste onrechtmatige inkomsten

Werkelijke en bewezen terugbetalingen aan de benadeelde van aan belasting onderworpen onrechtmatige inkomsten verkregen tijdens de uitoefening van de beroepswerkzaamheid, zijn aftrekbare beroepskosten, ook al zijn die inkomsten strafrechtelijk verbeurdverklaard met toewijzing aan deze benadeelde (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Terugbetaling van belaste onrechtmatige inkomsten
- Artt. 49, eerste lid, en 53, 6° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Remboursement de revenus illicites taxés

Les remboursements effectifs et prouvés, faits à la personne lésée, de revenus illicites taxés qui ont été obtenus dans le cadre de l'exercice de l'activité professionnelle constituent des frais professionnels déductibles, même si lesdits revenus ont fait l'objet d'une confiscation pénale avec restitution à la personne lésée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Remboursement de revenus illicites taxés
- Art. 49, al. 1er, et 53, 6° Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0160.N

3 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170303.1](#)

AC nr. ...

Inzake verkeersbelasting op de autovoertuigen moet het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie van de belastingplichtige in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd.

VERKEERSBELASTING OP MOTORRIJTUIGEN (MOTORRIJTUIGE - Cassatieberoep - Vormen - Ondertekening
- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

En ce qui concerne la taxe de circulation sur les véhicules automobiles, la requête introduisant le pourvoi en cassation du contribuable doit en tout cas être signée et déposée par un avocat.

TAXE DE CIRCULATION SUR LES VEHICULES AUTOMOBILES - Pourvoi en cassation - Formes - Signature
- Art. 1080 Code judiciaire

- Artt. 3.1.0.0.1 en 3.8.0.0.2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit

- Art. 3.1.0.0.1 et 3.8.0.0.2 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

Inzake verkeersbelasting op de autovoertuigen moet het verzoekschrift houdende voorziening in cassatie van de belastingplichtige in elk geval door een advocaat worden ondertekend en neergelegd.

En ce qui concerne la taxe de circulation sur les véhicules automobiles, la requête introduisant le pourvoi en cassation du contribuable doit en tout cas être signée et déposée par un avocat.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Allerlei - Ondertekening - Betwisting inzake verkeersbelasting

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Divers - Signature - Contestation relative à la taxe de circulation

- Art. 1080 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1080 Code judiciaire

- Artt. 3.1.0.0.1 en 3.8.0.0.2 Decreet 13 december 2013 houdende de Vlaamse Codes Fiscaliteit

- Art. 3.1.0.0.1 et 3.8.0.0.2 Décret du 13 décembre 2013 portant le Code flamand de la Fiscalité

F.15.0163.N

16 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.6](#)

AC nr. ...

De aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop in het kader van een beroepsactiviteit vormt een aftrekbare beroepskost in de zin van artikel 49 WIB92; bijgevolg rust de bewijslast van de echtheid en het bedrag van deze aankopen op de belastingplichtige en dient hij dit bewijs te leveren overeenkomstig de regels vervat in de artikelen 49 en 50 WIB92.

Le prix d'achat de marchandises commerciales destinées à la revente dans le cadre d'une activité commerciale constitue des frais professionnels déductibles au sens de l'article 49 du Code des impôts sur les revenus 1992; il s'ensuit que la charge d'apporter la preuve de la réalité et du montant de ces achats incombe au contribuable et que celui-ci doit rapporter cette preuve conformément aux règles contenues dans les articles 49 et 50 dudit code.

BEWIJS - Belastingzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Inkomstenbelastingen - Personenbelasting - Beroepsinkomsten - Beroepskosten - Aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop - Bewijslast

PREUVE - Matière fiscale - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Impôts sur les revenus - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Prix d'achats de marchandises commerciales destinées à la revente - Charge de la preuve

- Artt. 49 en 50 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 49 et 50 Code des impôts sur les revenus 1992

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Aankoopprijs van handelsgoederen bestemd voor de doorverkoop - Bewijslast

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Prix d'achats de marchandises commerciales destinées à la revente - Charge de la preuve

- Artt. 49 en 50 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 49 et 50 Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0164.F

5 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170105.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Conclusions du premier avocat général Henkes.

SUCCESSIERECHTEN - Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Tegenstrijdig belang of onevenwichtig beding - Verplichting van de notaris - Vermelding in de notariële akte - Geen vermelding

DROITS DE SUCCESSION - Régime matrimonial - Dissolution du mariage - Clause modificative d'attribution de la communauté conjugale - Conflit d'intérêt ou engagement disproportionné - Obligation du notaire - Mention dans l'acte notarié - Défaut

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

Conclusions du premier avocat général Henkes.

SUCCESSIERECHTEN - Overlevende echtgenoot - Huwelijksvereenkomst niet onderworpen aan de regels betreffende de schenkingen - Toekenning van meer dan de helft van de gemeenschap op voorwaarde van overleving - Heffing van de successierechten en van de rechten van overgang bij overlijden - Gelijktelling met de overlevende echtgenoot die het deel van de andere echtgenoot krachtens een schenking of een uiterste wilsbeschikking verkrijgt

DROITS DE SUCCESSION - Epoux survivant - Convention de mariage non sujette aux règles relatives aux donations - Attributaire sous condition de survie pour plus que la moitié de la communauté - Perception des droits de succession et de mutation par décès - Assimilation à l'époux survivant qui recueille la portion de l'autre époux en vertu d'une donation ou d'une disposition testamentaire

SUCCESSIERECHTEN - Toekenning van het gehele gemeenschappelijk vermogen aan een van de echtgenoten - Geen

DROITS DE SUCCESSION - Attribution de la totalité du patrimoine commun à un des époux - Pas de condition de survie - Nature de

*voorwaarde van overleving - Aard van de overeenkomst -
Successierechten - Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van
het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de
huwelijksgemeenschap*

*la convention - Droits de succession - Régime matrimonial -
Dissolution du mariage - Clause modificative d'attribution de la
communauté conjugale*

De schending van artikel 9, § 1, van de wet van 25 ventôse jaar XI op het notarisambt, volgens welke de notaris in de notariële akte moet vermelden dat hij m. n. de aandacht van de partijen heeft gevestigd op de aanwezigheid van tegenstrijdige belangen of van onevenwichtige bedingen, is geen grond van nietigheid van de authentieke akte (1). (1) Zie gedeeltelijke andersluidende conclusie OM. Het Hof heeft dezelfde dag, in de zaak AR F.15.0198.F, op de andersluidende schriftelijke conclusie van het OM, een arrest gewezen dat, in de eerste plaats, een voorgaande leer bevestigt volgens welke artikel 1464, tweede lid, dat, in afwijking van het eerste lid, bepaalt dat het beding van ongelijke verdeling en het beding van verblijving van het gehele gemeenschappelijk vermogen als schenkingen worden beschouwd voor het aandeel boven de helft dat aan de langstlevende echtgenoot wordt toegewezen in de waarde, op de dag van de verdeling, van de tegenwoordige of toekomstige goederen die de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen heeft gebracht door een uitdrukkelijk beding in de huwelijksovereenkomst, een afwijkende bepaling is die ertoe strekt de rechten van de reservataire erfgenamen te vrijwaren en enkel tot gevolg heeft dat de toekenning van de goederen die door de vooroverleden echtgenoot in het gemeenschappelijk vermogen zijn ingebracht, voor het aandeel boven de helft die aan de overlevende echtgenoot wordt toegekend, met het oog op het vaststellen van de rechten van die reservataire erfgenamen als een schenking moet worden beschouwd (Cass. 10 december 2010, AR F.08.0102.N, AC 2010, nr. 726, met concl. van advocaat-generaal Thijs). In dit geval is de eiser in cassatie gehuwd onder het stelsel van de wettelijke gemeenschap, bij gebrek aan een huwelijksovereenkomst. De echtgenoten hebben hun huwelijksvermogensstelsel in die zin gewijzigd dat zij zijn overeengekomen dat "in geval van ontbinding van het huwelijk door overlijden het gemeenschappelijk vermogen wordt toebedeeld aan de heer M.P., voornoemd". De echtgenote van de eiser, die door een ongeneeslijke ziekte wordt getroffen en op sterven ligt, overlijdt de dag na het verlijden van de akte; haar echtgenoot is de enige wettelijke en reservataire erfgenaam van de gehele nalatenschap van de overledene, waarbij hij het gemeenschappelijk vermogen verkrijgt. Het geschil heeft betrekking op de belasting van die overdracht van het gehele gemeenschappelijk vermogen. Het bestreden arrest zegt voor recht dat de huwelijksovereenkomst die in articula mortis is verleden, moet worden beschouwd als een onrechtstreekse schenking waarop artikel 7 Wetboek Successierechten van toepassing is. Het cassatieberoep tegen die beslissing voert een middel aan dat steunt op de schending van de artikelen 1461 en 1464 Burgerlijk Wetboek en van artikel 7 Wetboek

N'est pas une cause de nullité de l'acte authentique, la violation de l'article 9, § 1er, de la loi du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat, selon lequel le notaire doit faire mention dans l'acte notarié qu'il a notamment attiré l'attention des parties sur l'existence d'intérêts contradictoires ou d'engagements disproportionnés (1). (1) Voir les concl. partiellement contraires du MP. La Cour a rendu le même jour en la cause inscrite à son rôle général sous le numéro F.15.0198.F, sur conclusions écrites contraires du Ministère Public, un arrêt qui, d'abord, confirme un enseignement précédent, selon lequel l'article 1464, alinéa 2, qui, par dérogation à l'alinéa 1er, dispose que la stipulation de parts inégales et la clause d'attribution de tout le patrimoine commun sont considérées comme des donations pour la part dépassant la moitié qu'elles attribuent au conjoint survivant dans la valeur, au jour du partage, des biens présents ou futurs que l'époux prédécédé a fait entrer dans le patrimoine commun par une stipulation expresse du contrat de mariage, est une dérogation visant à protéger les droits des héritiers réservataires et a pour seul effet que l'attribution des biens apportés par le conjoint prédécédé dans le patrimoine commun doit être considérée, pour la part dépassant la moitié attribuée au conjoint survivant, comme une donation pour la détermination des droits de ces héritiers réservataires (Cass. 10 décembre 2010, RG F.08.0102.N, Pas. 2010, n° 726 avec concl. de M. Thijs, avocat général). En l'espèce, le demandeur en cassation s'est marié sous le régime de la communauté légale, à défaut de convention matrimoniale. Les conjoints ont apporté à leur régime matrimonial une modification consistant à prévoir que « in geval van ontbinding van het huwelijk door overlijden wordt het gemeenschappelijk vermogen toebedeeld aan de heer M.P., voornoemd ». L'épouse du demandeur, victime d'une maladie incurable et à l'article de la mort, est décédée le lendemain de la passation de l'acte ; elle le laisse pour seul héritier légal et réservataire de la totalité de la succession de la défunte, le patrimoine commun étant recueilli par lui. Le litige concerne l'imposition de cette transmission de la totalité du patrimoine commun. L'arrêt attaqué dit pour droit que la convention matrimoniale passée in articula mortis s'analyse en une donation indirecte à laquelle l'article 7 du Code des droits de succession s'applique. Le pourvoi, qui est dirigé contre cette décision, présente un moyen pris de la violation des articles 1461 et 1464 du Code Civil et de l'article 7 du Code des droits de succession. La Cour décide que l'arrêt attaqué, pour lequel la présomption du caractère onéreux de la convention visée à l'article 1464, alinéa 1er, du Code civil ne peut être invoquée par le demandeur parce que l'attribution de toute la communauté à son profit n'a pas été conclue sous condition de sa survie, ne justifie pas légalement sa décision de faire application de l'article 7

Successierechten. Het Hof beslist dat het bestreden arrest, volgens hetwelk het vermoeden van het bezwarend karakter van de overeenkomst bedoeld in artikel 1464, eerste lid, Burgerlijk Wetboek, niet door de eiser kan worden aangevoerd omdat de toekenning van de gehele gemeenschap in zijn voordeel niet werd overeengekomen op voorwaarde van overleving, zijn beslissing om artikel 7 Wetboek Successierechten toe te passen niet naar recht verantwoordt. Aldus bevestigt het Hof de leer die hierboven is weergegeven in de samenvatting nr. 2. AH

SUCCESSIERECHTEN - Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Tegenstrijdig belang of onevenwichtig beding - Verplichting van de notaris - Vermelding in de notariële akte - Geen vermelding
- Art. 9, § 1 Wet 25 ventôse jaar XI op het notarisambt

SUCCESSIERECHTEN - Overlevende echtgenoot - Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Toekenning van meer dan de helft van de gemeenschap op voorwaarde van overleving - Heffing van de successierechten en van de rechten van overgang bij overlijden - Gelijktelling met de overlevende echtgenoot die het deel van de andere echtgenoot krachtens een schenking of een uiterste wilsbeschikking verkrijgt
- Art. 5 Wetboek van Successierechten

SUCCESSIERECHTEN - Huwelijksvermogensstelsel - Ontbinding van het huwelijk - Beding tot wijziging van de toekenning van de huwelijksgemeenschap - Toekenning van het gehele gemeenschappelijk vermogen aan een van de echtgenoten - Geen voorwaarde van overleving - Aard van de overeenkomst - Successierechten
- Art. 7 Wetboek van Successierechten
- Artt. 1388, 1389, 1461 en 1464 Burgerlijk Wetboek

du Code des droits de succession. De la sorte la Cour confirme l'enseignement repris ci-dessus sous le résumé n° 2. AH

DROITS DE SUCCESSION - Régime matrimonial - Dissolution du mariage - Clause modificative d'attribution de la communauté conjugale - Conflit d'intérêt ou engagement disproportionné - Obligation du notaire - Mention dans l'acte notarié - Défaut
- Art. 9, § 1er L. du 25 ventôse an XI contenant organisation du notariat

DROITS DE SUCCESSION - Epoux survivant - Convention de mariage non sujette aux règles relatives aux donations - Attributaire sous condition de survie pour plus que la moitié de la communauté - Perception des droits de succession et de mutation par décès - Assimilation à l'époux survivant qui recueille la portion de l'autre époux en vertu d'une donation ou d'une disposition testamentaire

- Art. 5 Code des droits de succession

DROITS DE SUCCESSION - Régime matrimonial - Dissolution du mariage - Clause modificative d'attribution de la communauté conjugale - Attribution de la totalité du patrimoine commun à un des époux - Pas de condition de survie - Nature de la convention - Droits de succession

- Art. 7 Code des droits de succession

- Art. 1388, 1389, 1461 et 1464 Code civil

F.15.0171.N

5 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170505.3](#)

AC nr. ...

Alleen die diverse inkomsten zijn belastbaar die de belastingplichtige tijdens het belastbaar tijdperk behaald of verkregen heeft of vermoed wordt behaald of verkregen te hebben; uit geen enkele wetsbepaling volgt dat die inkomsten belastbaar zijn vanaf het ogenblik waarop de schuldvordering die eraan ten grondslag ligt zeker en vaststaand is (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Belastbaar tijdperk
- Artt. 90, 1°, 97 en 360 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 204, 4°, a) Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Belastbaar tijdperk
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - rekening-courant - Vennoot in vennootschap waarvan hij

3/12/2019

Seuls sont imposables les revenus divers que le contribuable a obtenus ou recueillis ou est présumé avoir obtenus ou recueillis au cours de la période imposable; il ne résulte d'aucune disposition légale que ces revenus sont imposables à partir du moment où la créance qui en constitue la base est certaine et liquide (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Période imposable
- Art. 90, 1°, 97 et 360 Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 204, 4°, a) Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

Conclusions de l'avocat général Van Ingelgem.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Période imposable
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - compte-courant - Associé d'une société dont il est actionnaire -

P. 189/691

aandeelhouder is - Voorwaarde

REKENING-COURANT - Venoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Voorwaarde

De feitenrechter oordeelt onaantastbaar over de voorwaarden, de modaliteiten en de gevolgen van de rekening-courant van een venoot in de vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, mits hij het wettigheidstoezicht door het Hof niet onmogelijk maakt; inschrijvingen op de rekening-courant van een venoot in een vennootschap waarvan hij aandeelhouder is, kunnen als betaling gelden (1). (1) Zie concl. OM.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - rekening-courant - Venoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Voorwaarde

REKENING-COURANT - Venoot in vennootschap waarvan hij aandeelhouder is - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Voorwaarde

Condition

COMPTE COURANT - Associé d'une société dont il est actionnaire - Appréciation souveraine par le juge du fond - Condition

Le juge du fond apprécie souverainement les conditions, les modalités et les conséquences du compte courant d'un associé d'une société dont il est actionnaire, pour autant qu'il ne mette pas la Cour dans l'impossibilité d'exercer son contrôle de légalité; des inscriptions au compte courant d'un associé d'une société dont il est actionnaire peuvent valoir paiement (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - compte-courant - Associé d'une société dont il est actionnaire - Condition

COMPTE COURANT - Associé d'une société dont il est actionnaire - Appréciation souveraine par le juge du fond - Condition

F.15.0173.F

27 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.9](#)

AC nr. ...

Artikel 26, eerste lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen, dat niet noodzakelijk vereist dat de verrichting is geschied met de bedoeling een belastbare winst aan de belasting te onttrekken, verstaat onder 'abnormale voordelen', die voordelen die, gelet op de economische omstandigheden van het ogenblik, strijdig zijn met de gewone gang van zaken, met de regels of met de gevestigde handelsgebruiken, en onder 'goedgunstige voordelen', de voordelen die worden verleend zonder de uitvoering van een verbintenis te vormen, of die welke worden verleend zonder enige tegenwaarde (1). (1) Zie Cass. 30 oktober 2008, AR F.07.0008.F, AC 2008, nr. 598 en Cass. 16 september 2010, AR F.09.0060.F, arrest niet gepubliceerd, alsook R. BIZAC, "Les avantages anormaux et bénévoles", R.G.F., 1993, 313 -330.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Winsten - Abnormale of goedgunstige voordelen

- Art. 26, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Sans exiger nécessairement que l'opération ait été réalisée dans l'intention de soustraire un bénéfice taxable à l'impôt, l'article 26, alinéa 1er, du code des impôts sur les revenus 1992 entend, par avantages anormaux, les avantages qui, eu égard aux circonstances économiques du moment, sont contraires à l'ordre habituel des choses, aux règles ou aux usages commerciaux établis et, par avantages bénévoles, les avantages accordés sans qu'ils constituent l'exécution d'une obligation, ou ceux qui sont accordés sans aucune contrepartie (1). (1) Voir Cass. 30 octobre 2008, RG F.07.0008.F, Pas. 2008, n° 598 et Cass. 16 septembre 2010, RG F.09.0060.F, inédit ainsi que R. BIZAC, "Les avantages anormaux et bénévoles", R.G.F., 1993, 313 -330.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Bénéfices - Avantages anormaux ou bénévoles

- Art. 26, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.15.0180.F

6 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170406.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen - Jaarrekening - Getrouw beeld van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap - Ontoereikend karakter - Toepassing van het koninklijk besluit

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Commissie voor Boekhoudkundige Normen - Advies - Rechter -

3/12/2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités - Arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés - Comptes annuels - Image fidèle du patrimoine, de la situation financière ainsi que des résultats de la société - Insuffisance - Application de l'arrêté royal

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Généralités - Commission des normes comptables - Avis - Juge - Pouvoir

P. 190/691

De rechter mag afwijken van de adviezen van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen, zonder dat er daarom sprake dient te zijn van een uitdrukkelijke afwijking of van een schending van een grondwettelijke of Europese norm (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Commissie voor Boekhoudkundige Normen - Advies - Rechter - Bevoegdheid

Volgens artikel 24, eerste lid, van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het Wetboek van vennootschappen, dat de omzetting is van artikel 2.3 van de Vierde Richtlijn 78/660/EEG van de Raad van 25 juli 1978, moet de jaarrekening een getrouw beeld geven van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap, en krachtens artikel 24, tweede lid, van dat koninklijk besluit, dat de omzetting is van artikel 2.4 van de richtlijn, moeten, wanneer de toepassing van de bepalingen betreffende de jaarrekening niet volstaat om te voldoen aan dat voorschrift, aanvullende inlichtingen worden verstrekt in de toelichting; hieruit volgt dat de toepassing van de bepalingen van het koninklijk besluit, in de regel, een getrouw beeld geeft van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2016, nr. ...

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Algemeen - Koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen - Jaarrekening - Getrouw beeld van het vermogen, de financiële positie en het resultaat van de vennootschap - Ontoereikend karakter - Toepassing van het koninklijk besluit
- Art. 24 KB 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen

Le juge peut s'écarter des avis de la commission des normes comptables sans qu'il y ait une dérogation expresse ou une violation d'une norme constitutionnelle ou européenne (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Généralités - Commission des normes comptables - Avis - Juge - Pouvoir

Suivant l'article 24, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés, qui transpose l'article 2.3. de la quatrième directive 78/660/CEE du Conseil du 25 juillet 1978, les comptes annuels doivent donner une image fidèle du patrimoine, de la situation financière ainsi que du résultat de la société et en vertu de l'article 24, alinéa 2, de cet arrêté royal, transposant l'article 2.4. de la directive, si l'application des dispositions relatives aux comptes annuels ne suffit pas pour satisfaire à ce prescrit, des informations complémentaires doivent être fournies dans l'année; il s'ensuit que l'application des dispositions de l'arrêté royal donne, en règle, une image fidèle du patrimoine, de la situation financière, ainsi que des résultats de la société (1). (1) Voir les concl. du MP.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Généralités - Arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés - Comptes annuels - Image fidèle du patrimoine, de la situation financière ainsi que des résultats de la société - Insuffisance - Application de l'arrêté royal
- Art. 24 A.R. du 30 janvier 2001 portant exécution du code des sociétés

De mogelijkheid de registratie aan te vechten op grond van artikel 7 Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek sluit uit dat wanneer de heffingsplichtige die mogelijkheid niet heeft benut of ze tevergeefs heeft uitgeput, de rechter die op grond van artikel 26, §5, Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten en artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek kennis neemt van het tegen de heffing ingediende bezwaar, nog uitspraak doet over de wettigheid van de registratie op grond waarvan de heffing is vastgesteld (1). (1) Cass. 6 maart 2015, AR F.14.0084.N, AC 2015, nr. 168, met concl. van advocaat-generaal D. Thijs; Cass. 22 mei 2015, AR F.13.0178.N, AC 2015, nr. 338, met concl. van advocaat-generaal D. Thijs.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Heffingsplichtige - Niet benutten of vergeefs uitputten van de mogelijkheid tot betwisting van de registratie - Voor de rechter ingediend bezwaar tegen de heffing

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 7 en 26, § 5 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

De registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten is een individuele fiscale rechtshandeling waarmee het bestuur de toestand van leegstand of verwaarlozing vaststelt en beoogt de opgenomen goederen na twee opeenvolgende registraties aan de heffing te onderwerpen; een geschil in verband met de wettigheid van de registratie in de inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten is een geschil betreffende de toepassing van de belastingwet bedoeld in artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek.

BELASTING - Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 5, 7 en 15, § 1 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Leegstandsdecreet Bedrijfsruimten - Inventaris van de leegstaande bedrijfsruimten - Registratie

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 5, 7 en 15, § 1 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

La possibilité de contester l'enregistrement en vertu de l'article 7 du décret du 19 avril 1995 et de l'article 569, alinéa 1er, 32°, du Code judiciaire exclut que, lorsque le redevable n'a pas fait usage de cette faculté ou l'a épuisée en vain, le juge qui est saisi de la réclamation dirigée contre la redevance en vertu de l'article 26, § 5, de ce décret et de l'article 569, alinéa 1er, 32°, du code précité, statue encore sur la légalité de l'enregistrement sur la base duquel la redevance est établie (1). (1) Cass. 6 mars 2015, RG F.14.0084.N, AC 2015, n° 168, avec concl. de M. Thijs, avocat général; Cass. 22 mai 2015, RG F. 13.0178.N, AC 2015, n° 338, avec concl. de M. Thijs, avocat général.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Enregistrement dans l'inventaire des sites d'activité économique désaffectés - Redevable - Non utilisée ou épuisée en vain - Réclamation contre la redevance introduite devant le juge

- Art. 569, al. 1er, 32° Code judiciaire
- Art. 7 et 26, § 5 Décret du 19 avril 1995 portant des mesures visant à lutter contre et à prévenir la désaffectation et l'abandon de sites d'activité économique

L'enregistrement dans l'inventaire des sites d'activité économique est un acte juridique fiscal individuel par lequel l'administration constate la situation en matière de désaffectation ou d'abandon et entend soumettre les immeubles qui y sont repris à la redevance après deux enregistrements consécutifs; toute contestation portant sur la légalité de l'enregistrement dans l'inventaire des sites d'activité économique désaffectés est une contestation relative à l'application d'une loi d'impôt au sens de l'article 569, alinéa 1er, 32°, du Code judiciaire.

IMPOT - Décret du 19 avril 1995 - Inventaire des sites d'activité économique désaffectés - Enregistrement

- Art. 569, al. 1er, 32° Code judiciaire
- Art. 5, 7 et 15, § 1er Décret du 19 avril 1995 portant des mesures visant à lutter contre et à prévenir la désaffectation et l'abandon de sites d'activité économique

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Décret du 19 avril 1995 - Inventaire des sites d'activité économique désaffectés - Enregistrement

- Art. 569, al. 1er, 32° Code judiciaire
- Art. 5, 7 et 15, § 1er Décret du 19 avril 1995 portant des mesures visant à lutter contre et à prévenir la désaffectation et l'abandon de sites d'activité économique

Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet in de zin van artikel 569, eerste lid, 32°, Gerechtelijk Wetboek omvatten niet alleen de betwistingen over de verschuldigdheid van de aanslag of de heffing zelf, maar ook de betwistingen naar aanleiding van andere individuele fiscale rechtshandelingen vóór of na de vestiging van de belasting, onverminderd de bevoegdheid van de beslagrechter voor vorderingen betreffende bewarende beslagen en middelen tot tenuitvoerlegging.

BELASTING - Geschillen betreffende de toepassing van een belastingwet

- Art. 569, eerste lid, 32° Gerechtelijk Wetboek

Les contestations relatives à l'application d'une loi d'impôt au sens de l'article 569, alinéa 1er, 32°, du Code judiciaire comprennent non seulement les contestations ayant trait à l'exigibilité de la cotisation ou de la redevance elle-même, mais également celles qui concernent d'autres actes juridiques fiscaux individuels antérieurs ou postérieurs à l'établissement de l'impôt, sans préjudice de la compétence du juge des saisies pour les demandes en matière de saisies conservatoires et de mesures d'exécution.

IMPOT - Contestations relatives à l'application d'une loi d'impôt

- Art. 569, al. 1er, 32° Code judiciaire

F.15.0186.N

16 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170616.7](#)

AC nr. ...

Niet alleen eigenaars van tweede verblijven die dit tweede verblijf zelf gebruiken, maar ook eigenaars van tweede verblijven die dit tweede verblijf verhuren of door een derde laten gebruiken, genieten rechtstreeks dan wel onrechtstreeks het voordeel van de investeringen die de provincie doet in diverse provinciale voorzieningen; bijgevolg is het, in het licht van het financiële doel van de belastingreglementen op tweede verblijven, niet onredelijk om de eigenaar als belastingplichtige aan te merken en daarbij geen onderscheid te maken tussen eigenaars die het tweede verblijf zelf gebruiken en eigenaars die het tweede verblijf verhuren of door een derde laten gebruiken.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Provinciebelastingen - Tweede verblijf - Eigenaar - Belastingplichtige - Redenen

Les investissements effectués par la province dans diverses infrastructures provinciales bénéficient, directement ou indirectement, non seulement aux propriétaires de seconde résidence qui utilisent celle-ci eux-mêmes, mais également aux propriétaires de seconde résidence qui les donnent en location ou qui les mettent à la disposition de tiers; eu égard à l'objectif financier des règlements-taxe sur les secondes résidences, il n'est dès lors pas déraisonnable de considérer le propriétaire comme un contribuable et de ne pas opérer, à cet égard, de distinction entre les propriétaires qui utilisent eux-mêmes la seconde résidence et les ceux qui la donnent en location ou qui la mettent à la disposition de tiers.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Taxes provinciales - Seconde résidence - Propriétaire - Contribuable - Motifs

F.15.0189.N

24 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

SUCCESSIERECHTEN - Erfgoederen - Huwelijksvoordelen - Inkorting

Een huwelijksvoordeel valt niet in de nalatenschap, maar behoort de langstlevende echtgenoot toe ingevolge de vereffening en verdeling van het huwelijksvermogensstelsel; de inkorting van het voordeel heeft niet tot gevolg dat het voordeel alsnog in de nalatenschap valt en derhalve onderworpen zou zijn aan het successierecht (1). (1) Zie concl. OM.

SUCCESSIERECHTEN - Erfgoederen - Huwelijksvoordelen - Inkorting

- Artt. 1, 1°, 2 en 5 Wetboek van Successierechten

Conclusions du procureur général Thijs.

DROITS DE SUCCESSION - Biens successoraux - Avantages matrimoniaux - Réduction

Un avantage matrimonial ne tombe pas dans la succession, mais appartient à l'époux survivant à la suite de la liquidation et du partage du régime matrimonial; la réduction de l'avantage n'a pas pour conséquence de faire tomber celui-ci dans la succession et de le soumettre dès lors au droit des successions (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE SUCCESSION - Biens successoraux - Avantages matrimoniaux - Réduction

- Art. 1er, 1°, 2 et 5 Code des droits de succession

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Coördinatiecentra - Vennootschapsbelasting van een vorig aj. - Dubbele belasting

Wanneer de vennootschapsbelasting van een vorig aanslagjaar wordt opgenomen in de berekeningsgrondslag van de coördinatiecentra in een volgend aanslagjaar, leidt zulks tot dubbele belasting in de zin van artikel 376, § 1, WIB92 aangezien aldus het met de vennootschapsbelasting overeenstemmend deel van de winst van het vorig aanslagjaar een tweede maal wordt belast, terwijl de belastingwet daarin niet voorziet (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Allerlei - Coördinatiecentra - Vennootschapsbelasting van een vorig aj. - Dubbele belasting

- Art. 376, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 5, § 1, eerste lid KB nr. 187 van 30 december 1982 betreffende de oprichting van coördinatiecentra

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Divers - Centres de coordination - Impôt des sociétés d'un exercice d'imposition antérieur - Double emploi

L'inclusion de l'impôt des sociétés établi lors d'un exercice d'imposition antérieur dans la base de calcul des centres de coordination lors d'un exercice suivant entraîne un double emploi au sens de l'article 376, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, dans la mesure où la partie du bénéfice de l'exercice d'imposition antérieur correspondant à l'impôt des sociétés fait l'objet d'une seconde imposition alors que la loi fiscale ne le prévoit pas (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Divers - Centres de coordination - Impôt des sociétés d'un exercice d'imposition antérieur - Double emploi

- Art. 376, § 1er Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 5, § 1er, al. 1er A.R. n° 187 du 30 décembre 1982 relatif à la création de centres de coordination

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Voordeel van alle aard - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

Enkel in de mate dat het voordeel van alle aard betrekking heeft op uitgaven die, waren ze door de genierter van het voordeel zelf gedaan, de aard van beroepskosten zouden hebben gehad, mag het ermee overeenstemmende bedrag onder de beroepskosten van de genierter worden opgenomen (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Voordeel van alle aard - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

- Artt. 36, § 1, en 49 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Avantage de toute nature - Conditions de déductibilité

Ce n'est que dans la mesure où l'avantage de toute nature se rapporte à des dépenses qui auraient revêtu le caractère de frais professionnels si elles avaient été exposées par le bénéficiaire de l'avantage lui-même que le montant correspondant peut être repris parmi les frais professionnels du bénéficiaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Avantage de toute nature - Conditions de déductibilité

- Art. 36, § 1er, et 49 Code des impôts sur les revenus 1992

Artikel 55 van de wet van 7 november 1987 heeft niet tot gevolg dat de derde-beslagene geen melding dient te maken van het bestaan van de activa waaruit de collectieve of individuele spaarrekeningen zijn samengesteld in de verklaring van derde-beslagene die ertoe strekt aan de beslagleggende schuldeisers transparantie te verschaffen over de activa van de schuldenaar.

BESLAG - Algemeen - Beslag onder derden - Verklaring van derde-beslagene - Te vermelden activa

- Artt. 1452 en 1542 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 164, § 1 Koninklijk Besluit tot uitvoering van het Wetboek van Inkomstenbelastingen 1992

- Art. 55 Wet 7 november 1987 waarbij voorlopige kredieten worden geopend voor de begrotingsjaren 1987 en 1988 en houdende financiële en diverse bepalingen

Il ne résulte pas de l'article 55 de la loi du 7 novembre 1987 que l'existence des actifs composant les comptes d'épargne collectifs ou individuels ne doit pas être mentionnée par le tiers saisi dans sa déclaration, qui vise à garantir aux créanciers saisissants la transparence des actifs du débiteur.

SAISIE - Généralités - Saisie-arrêt - Déclaration du tiers saisi - Actifs à mentionner

- Art. 1452 et 1542 Code judiciaire

- Art. 164, § 1er Arrêté Royal d'exécution du Code des Impôts sur les Revenus 1992

- Art. 55 L. du 7 novembre 1987

F.16.0008.F

11 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170511.6](#)

AC nr. ...

Uit artikel 52, 6°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 en artikel 45 van het koninklijk besluit van 30 januari 2001 tot uitvoering van het wetboek van vennootschappen volgt dat de waardevermindering van een immaterieel vast actief die niet ten laste is genomen van de resultatenrekening die betrekking heeft op het tijdvak waarin die waardevermindering is opgetreden, zelfs al had ze ten laste moeten zijn genomen krachtens de boekhoudkundige waarderingsregels en het voorzichtigheids criterium waaraan die regels moeten voldoen, niet als beroepskosten aftrekbaar is voor het aanslagjaar waartoe dat tijdvak behoort.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Immateriële vaste activa - Waardevermindering - Tenlasteneming van de resultatenrekening - Geen tenlasteneming

Il suit des articles 52, 6°, du Code des impôts sur les revenus 1992 et 45 de l'arrêté royal du 30 janvier 2001 portant exécution du Code des sociétés, que la perte de valeur d'une immobilisation incorporelle, qui eût-elle dû l'être en vertu des règles comptables d'évaluation et du critère de prudence auquel celles-ci doivent répondre, n'a pas été prise en charge par le compte de résultats afférent à la période de sa survenance, n'est pas déductible à titre de frais professionnel pour l'exercice d'imposition dont ladite période relève.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Immobilisation incorporelle - Perte de valeur - Prise en charge par le compte de résultats - Défaut

F.16.0011.F

30 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170330.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Vernietiging door de bodemrechter van een beslissing van de directeur van de belastingen - schorsing gedurende zes maanden van de termijnen voor verzet, hoger beroep of cassatie

Uit artikel 356, eerste lid, WIB92 volgt niet dat het de partijen zou verbieden een beroep in te stellen tijdens de schorsing van de daarin bepaalde termijnen (1). (1) Over het begrip 'termijn' in de zin van artikel 356, eerste lid - wachttermijn of schorsingstermijn? - en de gevolgen, zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Annulation judiciaire au fond d'une décision directoriale d'imposition - Suspension pendant six mois des délais d'opposition, d'appel ou de cassation

Il ne suit pas de l'article 356, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992, qu'il interdirait aux parties de former un recours pendant la suspension des délais qu'il prévoit (1). (1) Sur la notion du délais prévu à l'article 356, al. 1er - délais d'attente ou de suspension? - et les conséquences, voir les concl. du MP.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorziening voor het hof van beroep - Vernietiging door de bodemrechter van een beslissing van de directeur van de belastingen - schorsing gedurende zes maanden van de termijnen voor verzet, hoger beroep of cassatie

- Art. 356, eerste lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

IMPOTS SUR LES REVENUS - Recours devant la cour d'appel - Annulation judiciaire au fond d'une décision directoriale d'imposition - Suspension pendant six mois des délais d'opposition, d'appel ou de cassation

- Art. 356, al. 1er Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0013.N

10 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Bestemming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling - Vrijstelling

Met soortgelijke weldadigheidsinstellingen in de zin van artikel 12, § 1, WIB92 worden de instellingen bedoeld die op eender welke wijze fysieke of geestelijke zorg verstrekken; de omstandigheid dat het verstrekken van fysieke of geestelijke zorg niet gepaard gaat met een overnachting in de instelling of met het verschaffen van onderdak belet niet dat een instelling die deze zorg verstrekt een soortgelijke weldadigheidsinstelling is zoals bedoeld in artikel 12, § 1, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Bestemming tot weldadigheidsinstelling - Soortgelijke weldadigheidsinstelling

- Artt. 12, § 1, en 253, 1° zoals van toepassing in het Vlaams Gewest Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Affectation à une oeuvre de bienfaisance - Oeuvre analogue de bienfaisance - Exonération

Il y a lieu d'entendre par « oeuvres analogues de bienfaisance » au sens de l'article 12, § 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 les institutions qui fournissent des soins physiques ou psychiques de toutes les manières possibles; la circonstance que l'administration de soins physiques ou psychiques ne soit pas combinée avec un séjour de nuit dans l'institution ou avec un hébergement ne fait pas obstacle à ce qu'une institution qui dispense ce type de soins soit une oeuvre analogue de bienfaisance au sens de l'article 12, § 1er, dudit code (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Exonération - Affectation à une oeuvre de bienfaisance - Oeuvre analogue de bienfaisance

- Art. 12, § 1er, et 253, 1° tel qu'applicable dans la Région flamande Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0019.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.9](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Aftrek voor risicokapitaal - Verbod tot recuperatie - Controlewissel - Niet beantwoordend aan "rechtmatige financiële of economische behoeften"

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Pertes professionnelles - Déduction pour capital à risque - Interdiction de récupérer - Changement de contrôle - Ne répondant pas à des "besoins légitimes de caractère financier ou économique"

Ter beoordeling van de "rechtmatige financiële of economische behoeften" in de zin van artikel 207, derde lid, WIB92, moeten alle omstandigheden ten aanzien van alle bij de controleverwerving of controlewissel betrokken partijen, waaronder de aandeelhouders of vennoten, in aanmerking worden genomen; bepalend daarbij is het antwoord op de vraag of door deze controleverwerving of controlewijziging geen oneigenlijk gebruik wordt gemaakt van de vennootschap met de hoofdzakelijke bedoeling belasting te ontwijken door de verliezen van de vennootschap fiscaal aftrekbaar te maken, terwijl het niet vereist is dat het de uitsluitende bedoeling is belasting te ontwijken (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfsverliezen - Aftrek voor risicokapitaal - Verbod tot recuperatie - Controlewissel - Niet beantwoordend aan "rechtmatige financiële of economische behoeften"

- Art. 207, derde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Pour apprécier les « besoins légitimes de caractère financier ou économique » au sens de l'article 207, alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992, il y a lieu de tenir compte de l'ensemble des circonstances se rapportant à toutes les parties concernées par la prise ou le changement de contrôle, dont les actionnaires ou les associés; à cet égard, il est déterminant de savoir si cette prise ou ce changement de contrôle a donné lieu à un usage impropre de la société ayant principalement pour but d'éviter l'impôt en permettant à celle-ci de déduire fiscalement ses pertes; il n'est cependant pas requis que le seul but consiste à éviter l'impôt (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Pertes professionnelles - Déduction pour capital à risque - Interdiction de récupérer - Changement de contrôle - Ne répondant pas à des "besoins légitimes de caractère financier ou économique"

- art. 207, al. 3 Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0027.N

10 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170210.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

SUCCESSIERECHTEN - Verkrijging van aandelen van een familiale vennootschap - Participatievoorwaarde van 50 % - Familie van de erflater

Een rechtspersoon is geen familie in de zin van voormeld artikel 60/1, § 1, eerste lid, 2°, Wetboek Successierechten zodat de aandelen ervan in de familiale vennootschap niet kunnen worden samengeteld met de aandelen van de erflater; de omstandigheid dat de aandelen in de rechtspersoon toebehoren aan de familie van de erflater doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

SUCCESSIERECHTEN - Verkrijging van aandelen van een familiale vennootschap - Participatievoorwaarde van 50 % - Familie van de erflater

- Artt. 60/1, § 1, eerste lid, 2°, en 60/1, § 2, 5° Wetboek van Successierechten

Conclusions du procureur général Thijs.

DROITS DE SUCCESSION - Acquisition d'actions d'une entreprise familiale - Condition de participation de 50 % - Famille du testateur

Une personne morale n'est pas couverte par la notion de famille au sens de l'article 60/1, § 1er, alinéa 1er, 2°, du Code des droits de succession, de sorte que les actions qu'elle détient dans l'entreprise familiale ne peuvent être additionnées aux actions du testateur ; la circonstance que les parts de la personne morale appartiennent à la famille du testateur ne change rien à cette réalité (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE SUCCESSION - Acquisition d'actions d'une entreprise familiale - Condition de participation de 50 % - Famille du testateur

- Art. 60/1, § 1er, al. 1er, 2°, et 60/1, § 2, 5° Code des droits de succession

F.16.0030.F

10 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Inhouding - Inkomsten van belastbare kapitalen en roerende goederen - Inkomsten van Belgische oorsprong - Toegekende of betaalbaar gestelde inkomsten - Vennootschap die de inkomsten verschuldigd is - Geen enkele inhouding of storting van roerende voorheffing - Aan de rechtspersonenbelasting onderworpen verkrijger - Verplichtingen

3/12/2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte mobilier - Retenue - Revenus de capitaux et biens mobiliers imposables - Revenus d'origine belge - Revenus attribués ou mis en paiement - Société débitrice des revenus - Aucune retenue ni versement de précompte mobilier - Bénéficiaire assujettis à l'impôt des personnes morales - Obligations

P. 197/691

Uit de artikelen 261, 1°, en 262, 1°, a), van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat de vennootschap die de inkomsten verschuldigd is maar, hoewel de wet haar daartoe verplicht, niet aan de bron de roerende voorheffing inhoudt op de inkomsten die ze toekent of betaalbaar stelt, van haar wettelijke verplichting tot inhouding van die roerende voorheffing ontheven zou zijn louter op grond dat de verkrijger van die inkomsten een aan de rechtspersonenbelasting onderworpen belastingplichtige zou zijn, en evenmin dat, in dat geval, die verkrijger degene zou worden die de voormelde voorheffing verschuldigd is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, AR F.16.0030.F, nr. 633.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Inhouding - Inkomsten van belastbare kapitalen en roerende goederen - Inkomsten van Belgische oorsprong - Toegekende of betaalbaar gestelde inkomsten - Vennootschap die de inkomsten verschuldigd is - Geen enkele inhouding of storting van roerende voorheffing - Aan de rechtspersonenbelasting onderworpen verkrijger - Verplichtingen

- Artt. 261, 1°, en 262, 1°, a Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne suit des articles 261, 1°, et 262, 1°, a), du Code des impôts sur les revenus 1992, ni que la société débitrice des revenus qui, alors que la loi le lui impose, ne retient pas le précompte mobilier à la source sur les revenus qu'elle attribue ou met en paiement, serait déchargée de son obligation légale de retenir ce précompte mobilier par le seul fait que le bénéficiaire de ces revenus serait un contribuable soumis à l'impôt des personnes morales, ni qu'en ce cas, ce bénéficiaire en deviendrait le redevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte mobilier - Retenue - Revenus de capitaux et biens mobiliers imposables - Revenus d'origine belge - Revenus attribués ou mis en paiement - Société débitrice des revenus - Aucune retenue ni versement de précompte mobilier - Bénéficiaire assujettis à l'impôt des personnes morales - Obligations

- Art. 261, 1°, et 262, 1°, a Cône des impôts sur les revenus 1992

F.16.0036.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.11](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Vastrentende effecten - Kapitalisatiebonnen en kapitalisatiecontracten - Faillissement van de emittent - Verworven gekapitaliseerde intresten - Belastbaarheid

Uit de bepalingen van artikel 19, §1, 1°, en §2, eerste lid WIB92 volgt dat ter zake van kapitalisatiebonnen en kapitalisatiecontracten in beginsel enkel de som die boven de uitgifteprijs wordt betaald of toegekend als roerend inkomen belastbaar is onder de vorm van roerende voorheffing; wanneer bij de terugbetaling van bedoelde effecten ingevolge vereffening of faillissement van de emittent, de houder van de effecten in het geheel minder ontvangt dan de uitgifteprijs en aldus geen meerwaarde realiseert, levert deze terugbetaling geen belastbare inkomsten op (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Roerende voorheffing - Vastrentende effecten - Kapitalisatiebonnen en kapitalisatiecontracten - Faillissement van de emittent - Verworven gekapitaliseerde intresten - Belastbaarheid

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte mobilier - Titres à revenus fixes - Bons de capitalisation et contrats de capitalisation - Faillite de l'émetteur - Intérêts capitalisés acquis - Caractère imposable

Il suit des dispositions de l'article 19, § 1er, 1°, et § 2, alinéa 1er, du Code des impôts sur les revenus 1992 qu'en ce qui concerne les bons de capitalisation et les contrats de capitalisation, seule la somme payée ou attribuée en sus du prix d'émission est en principe imposable en tant que revenu mobilier sous forme d'un précompte mobilier; si, lors du remboursement des titres concernés ensuite de la liquidation ou de la faillite de l'émetteur, le détenteur des titres obtient au total une somme inférieure au prix d'émission et ne réalise dès lors pas de plus-value, ce remboursement ne génère pas de revenus imposables (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte mobilier - Titres à revenus fixes - Bons de capitalisation et contrats de capitalisation - Faillite de l'émetteur - Intérêts capitalisés acquis - Caractère imposable

P. 198/691

F.16.0039.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.10](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Verandering van eigenaar

Een bedrijfsruimte, die vóór het verlijden van de authentieke akte van overdracht reeds eenmaal in de inventaris werd opgenomen, kan pas twee jaar na het verlijden van de authentieke akte het voorwerp kan uitmaken van een leegstandsheffing ten laste van de nieuwe eigenaar die gedurende die termijn van twee jaar is vrijgesteld van de heffing; die tijdelijke vrijstelling van de heffing wordt niet ongedaan gemaakt door de omstandigheid dat de leegstand nog voortduurt nadat een termijn van twee jaar verstreken is sinds het verlijden van de authentieke akte van overdracht (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Leegstandsheffing Bedrijfsruimten - Verandering van eigenaar

- Art. 15, §§ 1, 2 en 3 Decreet 19 april 1995 houdende maatregelen ter bestrijding en voorkoming van leegstand en verwaarlozing van bedrijfsruimten

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Taxes régionales - Région flamande - Taxe sur les sites d'activité économique désaffectés - Changement de propriétaire

Un site d'activité économique qui a déjà été enregistré une fois dans l'inventaire avant le passage de l'acte authentique de transfert ne peut faire l'objet d'une taxe sur les sites d'activité économique désaffectés établie à charge du nouveau propriétaire qu'après l'expiration d'un délai de deux ans à compter du passage de l'acte authentique en question, le nouveau propriétaire étant exonéré de la taxe pendant ces deux années; cette exonération temporaire de la taxe n'est pas mise à néant par le fait que la désaffectation se prolonge au-delà d'un délai de deux ans à compter du passage de l'acte authentique de transfert (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Taxes régionales - Région flamande - Taxe sur les sites d'activité économique désaffectés - Changement de propriétaire

- Art. 15, § 1er, 2 et 3 Décret du 19 avril 1995 portant des mesures visant à lutter contre et à prévenir la désaffectation et l'abandon de sites d'activité économique

F.16.0046.F

8 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170908.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 25 van de wet van 14 februari 1961 voor economische expansie, sociale vooruitgang en financieel herstel volgt niet dat de ambtenaren van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening niet enkel ter plaatse inzage en afschrift kunnen nemen van alle boeken, registers en documenten die nuttig zijn voor het volbrengen van hun opdracht, maar deze ook in beslag mogen nemen (1). (1) Het OM. heeft schriftelijk in dezelfde zin geconcludeerd, maar heeft in de zaak met rolnummer F.14.0047.F, die met deze zaak samenhangt, de volgende toelichting gegeven: "La question posée ne saurait recevoir de réponse à l'abri de tout doute. Par contre, est certain que les travaux préparatoires de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique ne nous apprennent rien. L'avant-projet n'a donné lieu à aucune modification. La loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail, telle qu'elle a été modifiée en 1978 est muette quant à ce. Ce n'est qu'après sa modification par la loi du 12 décembre 1989, soit postérieurement aux exercices litigieux, qu'elle a défini les attributions des contrôleurs, permettant expressément à ceux-ci de saisir les supports d'information (article 4, c) et d). La loi du 16 novembre 1972 a été modifiée une nouvelle fois par la loi du 20 juillet 2006. Le législateur entendait tenir compte de l'évolution de l'informatique et s'adapter à la jurisprudence de la CEDH condamnant les « fishing expeditions », qui consistent à aller à la pêche aux informations en exigeant en justice la condamnation de la partie adverse à produire des pièces dans l'espoir d'y trouver des arguments à faire valoir (C.E.D.H., 25 février 1993, Funke c. France). Cette loi restreint dès lors les possibilités de saisie. L'article 25 de la loi de 1961 ne semble pas avoir fait l'objet de commentaires en doctrine, si ce n'est B. Graulich et P. Palsterman qui, dans « Les droits et obligations des chômeurs » de 1986, écrivent que l'article 25 « doit être interprété restrictivement. Il restreint la liberté individuelle des personnes et les agents qui l'invoquent ne peuvent aller au-delà ». Je suggère de suivre ces auteurs et, privilégiant l'interprétation littérale de cette disposition, qui limite son caractère intrusif, lequel ne lui a été explicitement donné que par la loi précitée du 12 décembre 1989, de dire que l'article litigieux n'autorisait pas les agents de l'Office nationale de l'emploi de saisir, au sens propre, les livres, registres et documents nécessaires à l'accomplissement de leur mission mais qu'ils devaient en prendre connaissance en copie sur place » (tweede onderdeel van het enige middel).

Il ne s'agit pas de l'article 25 de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique, de progrès social et de redressement financier que les agents de l'Office national de l'emploi ont, outre celui d'en prendre connaissance et copie sur place, le pouvoir de saisir les livres, registres et documents nécessaires à l'accomplissement de leur mission (1). (1) Le ministère public a conclu par écrit dans le même sens, mais s'en est expliqué dans la cause inscrite au rôle général de la Cour sous le numéro F.16.0047.F., connexe à la présente cause, dans les termes suivants : « La question posée ne saurait recevoir de réponse à l'abri de tout doute. Par contre, est certain que les travaux préparatoires de la loi du 14 février 1961 d'expansion économique ne nous apprennent rien. L'avant-projet n'a donné lieu à aucune modification. La loi du 16 novembre 1972 concernant l'inspection du travail, telle qu'elle a été modifiée en 1978 est muette quant à ce. Ce n'est qu'après sa modification par la loi du 12 décembre 1989, soit postérieurement aux exercices litigieux, qu'elle a défini les attributions des contrôleurs, permettant expressément à ceux-ci de saisir les supports d'information (article 4, c) et d). La loi du 16 novembre 1972 a été modifiée une nouvelle fois par la loi du 20 juillet 2006. Le législateur entendait tenir compte de l'évolution de l'informatique et s'adapter à la jurisprudence de la CEDH condamnant les « fishing expeditions », qui consistent à aller à la pêche aux informations en exigeant en justice la condamnation de la partie adverse à produire des pièces dans l'espoir d'y trouver des arguments à faire valoir (C.E.D.H., 25 février 1993, Funke c. France). Cette loi restreint dès lors les possibilités de saisie. L'article 25 de la loi de 1961 ne semble pas avoir fait l'objet de commentaires en doctrine, si ce n'est B. Graulich et P. Palsterman qui, dans « Les droits et obligations des chômeurs » de 1986, écrivent que l'article 25 « doit être interprété restrictivement. Il restreint la liberté individuelle des personnes et les agents qui l'invoquent ne peuvent aller au-delà ». Je suggère de suivre ces auteurs et, privilégiant l'interprétation littérale de cette disposition, qui limite son caractère intrusif, lequel ne lui a été explicitement donné que par la loi précitée du 12 décembre 1989, de dire que l'article litigieux n'autorisait pas les agents de l'Office national de l'emploi de saisir, au sens propre, les livres, registres et documents nécessaires à l'accomplissement de leur mission mais qu'ils devaient en prendre connaissance et copie sur place » (2ème branche du moyen unique).

F.16.0049.N

20 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170120.6](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

GRONDWETTELIJK HOF - Beslissing - Ongrondwettelijkheid van een wet - Retroactieve werking

Wanneer het Grondwettelijk Hof vaststelt dat een wet ongrondwettelijk is, dan heeft die beslissing in de regel een declaratief karakter en werkt zij dus retroactief; hieruit volgt dat het Hof een in laatste aanleg gewezen rechterlijke beslissing kan vernietigen wanneer de wetsbepaling die ten grondslag ligt aan die beslissing, vernietigd werd door het Grondwettelijk Hof, ook al werd het vernietigingsarrest van het Grondwettelijk Hof gewezen en bekendgemaakt na de uitspraak van die rechterlijke beslissing (1). (1) Zie concl. van het OM.

GRONDWETTELIJK HOF - Beslissing - Ongrondwettelijkheid van een wet - Retroactieve werking

- Artt. 8, derde lid, en 9, § 1 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Conclusions du procureur général Thijs.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Décision - Inconstitutionnalité d'une loi - Effet rétroactif

Lorsque la Cour constitutionnelle constate l'inconstitutionnalité d'une loi, cette décision revêt en principe un caractère déclaratif et s'applique dès lors rétroactivement; il s'ensuit que la Cour peut casser une décision judiciaire rendue en dernier ressort lorsque la disposition légale sur laquelle cette décision se fonde a été annulée par la Cour constitutionnelle, alors même que l'arrêt d'annulation de la Cour constitutionnelle a été rendu et publié après le prononcé de ladite décision judiciaire (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Décision - Inconstitutionnalité d'une loi - Effet rétroactif

- Artt. 8, al. 3, et 9, § 1er Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

F.16.0054.F

15 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170615.16](#)

AC nr. ...

Conclusie van eerste advocaat-generaal Henkes.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Rechtspleging - Niet van ambtswege gevestigde belasting - Bezwaar - Beslissing van het gemeentecollege - Geen beslissing - Betwisting voor de rechtbank van eerste aanleg - Termijn - Aanvang

Uit het onderling verband tussen artikel 1385undecies van het Gerechtelijk Wetboek en de artikelen L3321-10, eerste en tweede lid, alsook L 3321-11 van het Wetboek van de plaatselijke democratie en de decentralisatie volgt dat, bij ontstentenis van een beslissing van het gemeentecollege dat kennis genomen heeft van een bezwaar tegen een belasting die niet van ambtswege werd gevestigd, de betrokken belastingplichtige de betwisting betreffende de toepassing van het gemeentelijk belastingreglement aanhangig mag maken bij de rechtbank van eerste aanleg, zodra de termijn van zes maanden te rekenen van de datum van ontvangst van dat bezwaar is verstreken (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ***.

GEMEENTE-, PROVINCIE- EN PLAATSELIJKE BELASTINGEN - Rechtspleging - Niet van ambtswege gevestigde belasting - Bezwaar - Beslissing van het gemeentecollege - Geen beslissing - Betwisting voor de rechtbank van eerste aanleg - Termijn -

3/12/2019

Conclusions du premier avocat général Henkes.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Procédure - Taxe non établie d'office - Réclamation - Décision du collège communal - Absence - Contestation devant le tribunal de première instance - Délai - Point de départ

Il suit du rapprochement de l'article 1385undecies du Code judiciaire et des articles L3321-10, alinéa 1er et 2 ainsi que L 3321-11 du Code de la démocratie locale et de la décentralisation qu'en l'absence de décision du collège communal saisi d'une réclamation dirigée contre une taxe qui n'a pas été établie d'office, le contribuable concerné peut porter la contestation sur l'application du règlement-taxe communal devant le tribunal de première instance dès l'expiration d'un délai de six mois à compter de la date de la réception de cette réclamation (1). (1) Voir les concl. du MP.

TAXES COMMUNALES, PROVINCIALES ET LOCALES - Procédure - Taxe non établie d'office - Réclamation - Décision du collège communal - Absence - Contestation devant le tribunal de première instance - Délai - Point de départ

P. 201/691

Aanvang

- Art. 1385undecies *Gerechtig Wetboek*
- Artt. L 3321-10, eerste en tweede lid, en L 3321-11 *Waals Wetboek van de plaatselijke democratie en decentralisatie*

- Art. 1385undecies *Code judiciaire*
- Art. L 3321-10, al. 1er et 2, et L 3321-11 *Code de la démocratie locale et de la décentralisation*

F.16.0057.N

24 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Vrijstellingsvoorwaarden

De vrijstelling van de onroerende voorheffing voor nationale domeingoederen, veronderstelt dat het onroerend goed op zichzelf niets opbrengt; het onproductief zijn van het onroerend goed is niets anders dan de ongeschiktheid van het onroerend goed om het voorwerp te zijn van een privaat genot vanwege de openbare dienst die er eigenaar van is, welke ongeschiktheid voort vloeit uit de bestemming die aan het onroerend goed wordt gegeven. Opdat een onroerend goed een productief karakter verkrijgt, volstaat het dat het onroerend goed op zichzelf iets opbrengt; de omstandigheid dat de belastingplichtige met betrekking tot het onroerend goed kosten draagt die zijn opbrengst overstijgen, heeft niet tot gevolg dat het onroerend goed op zichzelf niets opbrengt (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Vrijstelling - Nationale domeingoederen - Vrijstellingsvoorwaarden
- Art. 253, 3° *Wetboek Inkomstenbelastingen 1992*

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Exonération - Domaines nationaux - Conditions d'exonération

L'exonération du précompte immobilier pour les biens immobiliers ayant le caractère de domaines nationaux suppose que le bien immobilier est improductif par lui-même; l'improductivité du bien immobilier n'est autre que son caractère impropre à toute jouissance privative, lequel est lié au fait qu'un service public en est propriétaire et découle de l'affectation qui lui est donnée. Pour qu'un bien immobilier acquière un caractère productif, il suffit qu'il produise quelque chose par lui-même; la circonstance que le contribuable supporte, en relation avec le bien immobilier, des frais qui sont supérieurs au produit qu'il en retire n'a pas pour conséquence que le bien immobilier est improductif par lui-même (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Exonération - Domaines nationaux - Conditions d'exonération
- Art. 253, 3° *Côte des impôts sur les revenus 1992*

F.16.0063.N

16 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.2](#)

AC nr. ...

De vermelding op het aanslagbiljet van de datum van de verjaardag van de inventarisatieopname is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid van het aanslagbiljet en de verkeerde vermelding ervan kan derhalve niet de nietigheid van het aanslagbiljet en evenmin de nietigheid van de heffing tot gevolg hebben.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Vlaams Gewest - Leegstandsdecreet - Aanslagbiljet - Datum inventarisatieopname - Verkeerde vermelding

La mention sur l'avertissement-extrait de rôle de la date anniversaire de l'inscription à l'inventaire n'est pas prescrite à peine de nullité de l'avertissement-extrait de rôle et la mention d'une date erronée ne saurait dès lors entraîner ni la nullité de l'avertissement-extrait de rôle ni la nullité de la taxe.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Région flamande - Décret du 22 décembre 1995 - Avertissement-extrait de rôle - Date d'inscription à l'inventaire - Mention erronée

F.16.0065.N

3 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170303.2](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de eiseres aan de raadsman van de verweerder het ontwerp van haar cassatieberoep had meegedeeld, voorafgaandelijk aan de neerlegging van het niet vooraf betekend verzoekschrift ter griffie van het Hof, kan niet tot gevolg hebben dat het cassatieberoep ontvankelijk is of dat eiseres op ontvankelijke wijze een memorie van toelichting zou kunnen laten betekenen aan de verweerder en ter griffie van het Hof neerleggen.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Niet-betekening - Ontwerp van cassatieberoep - Voorafgaande mededeling

- Artt. 1079 en 1087 Gerechtelijk Wetboek

La circonstance que la demanderesse a communiqué son projet de pourvoi en cassation au conseil du défendeur avant de déposer au greffe de la Cour la requête non préalablement signifiée ne peut avoir pour conséquence que le pourvoi en cassation est recevable ou que la demanderesse pourrait valablement faire signifier au défendeur et déposer au greffe de la Cour un mémoire ampliatif.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Absence de signification - Projet de pourvoi en cassation - Communication préalable

- Art. 1079 et 1087 Code judiciaire

F.16.0067.N

24 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170324.6](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

SUCCESSIERECHTEN - Nalatenschap - Bestaande schulden - Optioneel finaal verrekenbeding - Verrekenschuld - Tijdstip van ontstaan

VERBINTENIS - Opschortende voorwaarde

De echtgenoten gaan bij de opname van het finaal verrekenbeding een verbintenis onder opschortende voorwaarde aan van hun vooroverlijden en van het lichten van de optie door de langstlevende van hen, zodat de schuld reeds vóór het overlijden bestaat, en bijgevolg als passief van de nalatenschap in aanmerking komt (1). (1) Zie de schriftelijke concl. OM die neergelegd werd in de analoge zaak F.15.0190.N tussen dezelfde advocaten zodat er in de zaak F.16.0067.N ter zitting mondeling naar verwezen werd. Deze conclusie steunt op het studiewerk van mevrouw de referendaris J. del Corral.

SUCCESSIERECHTEN - Nalatenschap - Bestaande schulden - Optioneel finaal verrekenbeding - Verrekenschuld - Tijdstip van ontstaan

- Art. 27, eerste lid Wetboek van Successierechten

Conclusions du procureur général Thijs.

DROITS DE SUCCESSION - Succession - Dettes existantes - Clause facultative de liquidation finale - Dette de liquidation - Moment de la naissance

OBLIGATION - Condition suspensive

Les époux qui insèrent une clause de liquidation finale prennent un engagement sous la condition suspensive de leur prédécès et de la levée de l'option par le conjoint survivant, de sorte que la dette existe déjà avant le décès et est dès lors admissible au passif de la succession (1). (1) Voir les concl. écrites déposées par le MP publiées à leur date dans AC dans la cause analogue F.15.0190.N qui a été plaidée par les mêmes avocats, de sorte qu'il y a été fait référence oralement à l'audience dans la cause F.16.0067.N. Ces conclusions s'appuient sur l'étude réalisée par madame le référendaire J. del Corral.

DROITS DE SUCCESSION - Succession - Dettes existantes - Clause facultative de liquidation finale - Dette de liquidation - Moment de la naissance

- Art.27, al. 1er Code des droits de succession

Een verbintenis is aangegaan onder een opschortende voorwaarde wanneer haar uitvoering afhangt van een toekomstige en onzekere gebeurtenis of van een gebeurtenis die reeds heeft plaatsgehad, maar aan partijen nog onbekend is; anders dan bij een alternatieve en een facultatieve verbintenis is het bij een verbintenis onder opschortende voorwaarde onzeker of de schuldenaar uiteindelijk zal moeten presteren nu de opeisbaarheid van de verbintenis onder opschortende voorwaarde afhangt van de verwezenlijking van de voorwaarde (1). (1) Zie de schriftelijke concl. OM die neergelegd werd in de analoge zaak F.15.0190.N tussen dezelfde advocaten zodat er in de zaak F.16.0067.N ter zitting mondeling naar verwezen werd. Deze conclusie steunt op het studiewerk van mevrouw de referendaris J. del Corral.

VERBINTENIS - Opschortende voorwaarde

Une obligation est contractée sous condition suspensive lorsque son exécution dépend d'un événement futur et incertain ou d'un événement actuellement arrivé mais encore inconnu des parties; à la différence de l'obligation alternative et de l'obligation facultative, l'obligation sous condition suspensive se caractérise par le fait qu'il n'est pas certain que le débiteur devra en fin de compte s'acquitter de son obligation, dès lors que l'exigibilité de l'obligation sous condition suspensive dépend de la réalisation de la condition (1). (1) Voir les concl. écrites déposées par le MP publiées à leur date dans AC dans la cause analogue F.15.0190.N qui a été plaidée par les mêmes avocats, de sorte qu'il y a été fait référence oralement à l'audience dans la cause F.16.0067.N. Ces conclusions s'appuient sur l'étude réalisée par madame le référendaire J. del Corral.

OBLIGATION - Condition suspensive

F.16.0069.F

27 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.11](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 49, eerste lid, 66, § 1, en 24, eerste lid, 2°, en derde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt dat de in voornoemd artikel 66, § 1, vermelde beperking tot 75 pct. uitsluitend geldt voor de kosten en minderwaarden betreffende voertuigen die worden gebruikt voor de beroepsactiviteit van de belastingplichtige, met uitsluiting van die welke behoren tot de stock van zijn onderneming in het raam van een activiteit van autohandel.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Vaststelling van het belastbaar netto-inkomen - Bedrijfslasten - Voertuigen - Onkosten en minderwaarden - Beperking tot 75 pct - Toepassingsgebied

- Art. 66, § 1 Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il suit des articles 49, alinéa 1er, 66, § 1er, et 24, alinéa 1er, 2°, et alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992, que la limitation de 75 p.c. prévue à l'article 66, § 1er, précité frappe uniquement les frais et moins-values afférents à des véhicules qui sont affectés à l'activité professionnelle du contribuable, à l'exclusion de ceux qui font partie du stock de son entreprise dans le cadre d'une activité de négoce en véhicules automobiles.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Détermination du revenu global net imposable - Charges professionnelles - Véhicules - Frais et moins-values - Limitation à 75 p.c. - Champ d'application

- Art. 66, § 1er Côte des impôts sur les revenus 1992

F.16.0075.N

16 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171116.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal m.o. Van der Fraenen.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

Conclusions de l'avocat général délégué Van der Fraenen.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Impositions distinctes - Divers - Cotisation sur les commissions secrètes - Sanction pénale - Mission du juge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Cotisation sur les commissions secrètes - Sanction pénale - Mission du juge

Wanneer de rechter aanvaardt dat de bijzondere aanslag in zijn geheel beschouwd een sanctie in de zin van artikel 6.1 EVRM uitmaakt, moet hij in concreto nagaan of er omstandigheden bestaan die verantwoorden dat de aanslag wordt verminderd tot onder het door de wet bepaalde tarief; bij de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel kan de rechter onder meer rekening houden met het feit dat de geheime commissielonen konden worden belast bij de genieeter en er bijgevolg geen verlies aan belastinginkomsten is voor de Staat (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Afzonderlijke aanslagen - Allerlei - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Aanslag geheime commissielonen - Strafsanctie - Taak van de rechter

Lorsque le juge admet que la cotisation spéciale, considérée dans son ensemble, constitue une sanction au sens de l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, il doit vérifier concrètement s'il existe des circonstances justifiant que la cotisation soit réduite à un taux inférieur à celui prévu par la loi; lorsqu'il contrôle le respect du principe de proportionnalité, le juge peut notamment tenir compte du fait que les commissions secrètes ont pu être taxées dans le chef du bénéficiaire, de sorte que l'État n'a subi aucune perte de recettes fiscales (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Impositions distinctes - Divers - Cotisation sur les commissions secrètes - Sanction pénale - Mission du juge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Cotisation sur les commissions secrètes - Sanction pénale - Mission du juge

F.16.0082.F

27 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170427.10](#)

AC nr. ...

Noch uit artikel 355 van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 (1), noch uit enige andere bepaling volgt dat de administratie, om de verjaring te vermijden en over een nieuwe aanslagtermijn te beschikken, de nieuwe aanslag zou moeten vestigen volgens de procedure van aanslag van ambtswege wanneer de oorspronkelijke aanslag ambtshalve werd gevestigd en nietig werd verklaard wegens een andere oorzaakdan de schending van de voorwaarden waaronder de in artikel 351, eerste lid, van dat wetboek bedoelde procedure kan worden ingesteld (1). (1) In de versie ervan die van toepassing is op de aanslagjaren 1993 en 1994.

INKOMSTENBELASTINGEN - Vennootschapsbelasting - Algemeen - Vestiging van de aanslag - Termijnen - Aanslag van ambtswege - Oorspronkelijke aanslag ambtshalve gevestigd - Nietigverklaring - Nieuwe aanslag - Nieuwe termijn - Procedure

Il ne suit ni de l'article 355 du Code des impôts sur les revenus 1992 (1) ni d'aucune autre disposition que, pour pouvoir être relevée de la forclusion et bénéficier d'un nouveau délai d'imposition, l'administration serait tenue d'établir la nouvelle cotisation suivant la procédure de taxation d'office lorsque la cotisation primitive a été établie d'office et qu'elle a été annulée pour une autre cause que la violation des conditions de mise en oeuvre de ladite procédure prévues à l'article 351, alinéa 1er, du même code. (1) Dans sa version applicable aux exercices d'imposition 1993 et 1994.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des sociétés - Généralités - Etablissement de l'impôt - Délais - Taxation d'office - Cotisation primitive établie d'office - Annulation - Nouvelle cotisation - Nouveau délai - Procédure

F.16.0085.F

8 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170908.3](#)

AC nr. ...

Een betwisting betreffende een aanslag in de inkomstenbelasting valt niet onder de toepassing van artikel 378 WIB92, zodat het cassatieverzoekschrift moet worden ondertekend door een advocaat bij het Hof van Cassatie overeenkomstig artikel 1080 Gerechtelijk Wetboek, wanneer de oorspronkelijke vordering van de fiscus, schuldeiser van een farmaceutische vennootschap voor aanslagen in de vennootschapsbelasting, betrekking heeft op de nietigverklaring van de overeenkomst van overdracht, door twee andere farmaceutische vennootschappen, van hun deelbewijzen in die vennootschap en op hun veroordeling om de prijs ervan terug te betalen, en de nieuwe vordering van de fiscus, waarover het bestreden arrest uitspraak doet, betrekking heeft op de veroordeling van de twee vennootschappen tot betaling van een vergoeding tot herstel van de schade die was veroorzaakt door de misdrijven van valsheid en gebruik van valse stukken die zij hadden gepleegd.

CASSATIEBEROEP - Belastingzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verzoekschrift - Ondertekening - Advocaat bij het Hof van Cassatie - Afwijking - Betwisting betreffende een aanslag in de inkomstenbelasting

Ne tombe pas sous l'application de l'article 378 du Code des impôts sur les revenus 1992, de sorte que la requête en cassation doit être signée par un avocat à la Cour de cassation conformément à l'article 1080 du Code judiciaire, la contestation relative à une cotisation à l'impôt sur les revenus lorsque la demande initiale du Fisc, créancier d'une société pharmaceutique pour des cotisations à l'impôt des sociétés, porte sur l'annulation de la convention de cession par deux autres sociétés pharmaceutiques de leurs parts de cette société et leur condamnation à en restituer le prix, et que la demande nouvelle du Fisc, sur laquelle statue l'arrêt attaqué, porte sur la condamnation des deux sociétés au paiement d'une somme d'argent au titre de dommages et intérêts pour réparer le préjudice subi à la suite des infractions de faux et usage de faux commises par celles-ci.

POURVOI EN CASSATION - Matière fiscale - Formes - Formes du pourvoi et indications - Requête - Signature - Avocat à la Cour de cassation - Dérogation - Contestation relative à une cotisation à l'impôt sur les revenus

F.16.0092.F

11 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170511.7](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat er, op verzoek van de verweerders, tien dagen na de eerste betekening een tweede betekening op een ander adres van de eiser is gedaan, met de vermelding dat ze de betekening van tien dagen eerder tenietdoet en vervangt, waarbij die betekening een verschrijving in het adres van betekening bevat, betekent niet dat de eerste betekening, waarvan de regelmatigheid niet wordt betwist, haar uitwerking verliest; het cassatieberoep dat is ingesteld bij een verzoekschrift dat op de griffie van het Hof is ingediend buiten de termijn die vanaf de eerste betekening is ingegaan, is laattijdig (1). (1) Cass. 4 oktober 1996, AR C.93.0396.N, AC 1996, nr. 354. Vgl. Cass. 6 mei 2013, AR S.12.0065.F, AC 2013, nr. 281, en Cass. 14 mei 2007, AR S.06.0070.F, AC 2007, nr. 247; D. RENDERS en J.-F. VAN DROOGENBROECK, «Erreur de droit et droit à l'erreur», in Liber amicorum M. Mahieu, Larcier, 2008, inz. Nr. 42, p 483.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Termijnen van cassatieberoep en betekening - Duur, begin en einde - Eerste betekening - Tweede betekening die de eerste vervangt

- Art. 1097 Gerechtelijk Wetboek

La circonstance qu'une seconde signification à une autre adresse du demandeur ait eu lieu à la requête des défendeurs dix jours après la première signification, avec la mention qu'elle annule et remplace la signification faite dix jours avant qui comporte une erreur matérielle dans l'adresse de signification, ne prive pas d'effet la première signification, dont la régularité n'est pas contestée; le pourvoi introduit par une requête qui a été remise au greffe de la Cour en dehors du délai ayant pris cours à partir de la première signification est tardif (1). (1) Cass. 4 octobre 1996, RG. C.93.0396.N, Bull. et Pas., n° 354. Comp. Cass. 6 mai 2013, RG S.12.0065.F, Pas. 2013, n° 281, et Cass. 14 mai 2007, RG. S.06.0070.F, Pas. 2007, n° 247; D. RENDERS et J.-F. VAN DROOGENBROECK, «Erreur de droit et droit à l'erreur», in Liber Amicorum M. Mahieu, Larcier, 2008, spéc. n° 42, p. 483.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Durée, point de départ et fin - Première signification - Seconde signification remplaçant une première

- Art. 1097 Code judiciaire

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Afvalstoffenheffing - Aftrekbaarheid als beroepskost

Een afvalstoffenheffing wordt betaald door de heffingsplichtige ten aanzien van wie het aftrekverbod vervat in artikel 198, §1, 5°, WIB92 geldt; de omstandigheid dat deze de door hem betaalde heffing verhaalt op zijn klanten, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

GEMEENSCHAPS- EN GEWESTBELASTING - Gewestbelastingen - Vlaams Gewest - Afvalstoffenheffing - Aftrekbaarheid als beroepskost

- Art. 198, § 1, 5° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 5 Decr. Vl. R. 2 juli 1981 betreffende het beheer van afvalstoffen

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Taxes régionales - Région flamande - Taxe sur les déchets - Déductibilité en tant que frais professionnels

La taxe sur les déchets est payée par le redevable à qui s'applique l'interdiction de déduire édictée par l'article 198, § 1er, 5°, du Code des impôts sur les revenus 1992; la circonstance que celui-ci répercute sur son client la taxe qu'il a payée est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS COMMUNAUTAIRES ET REGIONAUX - Taxes régionales - Région flamande - Taxe sur les déchets - Déductibilité en tant que frais professionnels

- Art. 198, § 1er, 5° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 5 Décr. Comm. fl. du 2 juillet 1981

Overmacht in de zin van artikel 257, 4°, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992, zoals gewijzigd bij artikel 2, 2°, van het decreet van het Waals Gewest van 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen, die de belastingplichtige verhindert zijn zakelijke rechten op het onroerend goed uit te oefenen, veronderstelt een omstandigheid buiten de menselijke wil die deze niet kon voorzien of voorkomen (1). (1) Cass. 4 juni 2015, AR F.14.0094.F, AC 2015, nr. 372, en noot (1). Vgl. Cass. 26 september 2008, AR C.06.0442.N, AC 2008, nr. 508 en Cass. 7 april 2016, AR F.14.0074.N, AC 2016, nr. 243.

INKOMSTENBELASTINGEN - Voorheffingen en belastingkrediet - Onroerende voorheffing - Bebouwd, niet-ingericht, onbezet en improductief onroerend goed - Kwijtschelding of vermindering van de onroerende voorheffing - Leegstand die de wettelijke termijn overschrijdt - Geen kwijtschelding of vermindering - Uitzonderingen - Overmacht

- Art. 257, 4° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992
- Art. 2, 2° Decreet Waalse Overheidsdienst 10 december 2009 houdende fiscale billijkheid en milieuefficiëntie voor het wagenpark en de passiefhuizen

La force majeure, au sens de l'article 257, 4°, du Code des impôts sur les revenus 1992, tel que modifié par l'article 2, 2°, du décret de la Région wallonne du 10 décembre 2009 d'équité fiscale et d'efficacité environnementale pour le parc automobile et les maisons passives, empêchant l'exercice par le contribuable de ses droits réels sur l'immeuble, suppose une circonstance indépendante de la volonté humaine que celle-ci n'a pu ni prévoir ni conjurer (1). (1) Cass. 4 juin 2015, RG. F.14.0094.F, Pas. 2015, n° 372 et la note (1). Comp. Cass. 26 septembre 2008, RG C.06.0442.N, Pas. 2008, n° 508 et Cass. 7 avril 2016, RG F.14.0074.N, Pas. 2016, n° 243.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Précomptes et crédit d'impôts - Précompte immobilier - Bien immobilier bâti, non meublé, inoccupé et improductif - Remise ou modération du précompte immobilier - Inoccupation dépassant la période légale - Pas de remise ou modération - Exceptions - Force majeure

- Art. 257, 4° Code des impôts sur les revenus 1992
- Art. 2, 2° Décr. du Service public de wallonie du 10 décembre 2009 d'équité fiscale et d'efficacité environnementale pour le parc automobile et les maisons passives

Uit de bepalingen van de artikelen 354, tweede lid, en 333, derde lid WIB92 volgt niet dat het vestigen van een aanslag binnen de aanvullende aanslagtermijn van twee jaar in geval van belastingontduiking onderworpen is aan de voorwaarde dat de administratie de belastingplichtige vooraf schriftelijk en op nauwkeurige wijze kennis heeft gegeven van de aanwijzingen van belastingontduiking.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Aanslagtermijn - Aanvullende aanslagtermijn
- Artt. 333, derde lid, en 354, tweede lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne suit pas des dispositions des articles 354, alinéa 2, et 333, alinéa 3, du Code des impôts sur les revenus 1992 que l'établissement d'une cotisation dans le délai d'imposition supplémentaire de deux ans prévu en cas de fraude fiscale soit subordonné à la condition que l'administration ait notifié préalablement au contribuable, par écrit et de manière précise, les indices de fraude fiscale.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Délais - Délai d'imposition supplémentaire
- Art. 333, al. 3, et 354, al. 2 Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0118.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.13](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douane - Nomenclatuur - Indeling van de goederen - Interpretatieregels - Voorrang van de post met de meest specifieke omschrijving

De interpretatieregel opgenomen in de eerste zin van regel 3, a), op grond waarvan de post met de meest specifieke omschrijving voorrang heeft boven posten met een meer algemene strekking, is van toepassing op alle goederen die vatbaar zijn voor indeling onder twee of meer posten, en dus niet uitsluitend op mengsels, samengestelde werken of goederen opgemaakt in stellen of assortimenten; dat de tweede zin van regel 3, a) bijkomend bepaalt dat die verschillende posten als even specifiek worden aangemerkt wanneer het gaat om een mengsel, samengesteld werk, stel of assortiment waarvan telkens een gedeelte van de samenstellende stoffen, bestanddelen of artikelen in twee of meer afzonderlijke posten kan worden ingedeeld, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douane - Nomenclatuur - Indeling van de goederen - Interpretatieregels - Voorrang van de post met de meest specifieke omschrijving
- Bijlage I, regel 3, a) Verordening (EG) nr. 1549/2006 van de Commissie van 17 oktober 2006 tot wijziging van Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief

Conclusions du procureur général Thijs.

DOUANES ET ACCISES - Douanes - Nomenclature - Classification des marchandises - Règles d'interprétation - Priorité de la position la plus spécifique

La règle d'interprétation figurant à la première phrase de la règle 3, a), suivant laquelle la position la plus spécifique a la priorité sur les positions d'une portée plus générale s'applique à toutes les marchandises qui paraissent devoir être classées sous deux ou plusieurs positions et donc pas seulement à des produits mélangés, des articles composites ou des marchandises présentées en assortiments; est sans incidence à cet égard le fait que la seconde phrase de la règle 3, a) prévoit à titre accessoire que ces différentes positions sont à considérer comme également spécifiques lorsqu'il s'agit de produits mélangés, d'articles composites ou d'assortiments dont une partie des matières ou articles qui les composent peut être classée sous deux ou plusieurs positions différentes (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DOUANES ET ACCISES - Douanes - Nomenclature - Classification des marchandises - Règles d'interprétation - Priorité de la position la plus spécifique
- Annexe I, règle 3, a) Règl. Comm. CE n° 1549/2006 du 17 octobre 2006

F.16.0128.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.14](#)

AC nr. ...

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Belastbaarheidsvoorwaarden
INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden -

3/12/2019

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Plusvalues - Plus-values de cessation - Conditions d'imposabilité
IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Plusvalues - Plus-values de cessation -

P. 208/691

De belastbaarheid van een stopzettingsmeerwaarde op grond van artikel 28, eerste lid, 1°, WIB92 veronderstelt dat de meerwaarde voortkomt uit activa die voor de beroepswerkzaamheid zijn gebruikt, terwijl niet vereist is dat de meerwaarde haar oorzaak vindt in die beroepswerkzaamheid (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Belastbaarheidsvoorwaarden

- Art. 28, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'imposabilité d'une plus-value de cessation au sens de l'article 28, alinéa 1er, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992 suppose que la plus-value provienne d'éléments d'actifs affectés à l'usage professionnel, mais il n'est pas requis que la plus-value trouve son origine dans ladite activité professionnelle (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Plusvalues - Plus-values de cessation - Conditions d'imposabilité

- Art. 28, al. 1er, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

Een behaalde stopzettingsmeerwaarde is pas belastbaar op het ogenblik dat de schuldvordering van de overdrager zeker en vaststaand wordt (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Meerwaarden - Stopzettingsmeerwaarden - Tijdstip van belastbaarheid

- Art. 28, eerste lid, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Une plus-value de cessation réalisée ne devient imposable qu'au moment où la créance du cédant acquiert un caractère certain et liquide (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Plusvalues - Plus-values de cessation - Point de départ de l'imposabilité

- Art. 28, al. 1er, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0133.F

10 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171110.4](#)

AC nr. ...

Uit artikel 346, eerste en vijfde lid, van het Wetboek van de inkomstenbelastingen 1992 volgt niet dat de redenen die de taxatieambtenaar opgeeft tot staving van zijn beslissing om met de onenigheid van de belastingplichtige geen rekening te houden en derhalve de wijziging door te voeren waartoe hij heeft beslist op grond van de inkomsten en andere, reeds ter kennis gebrachte gegevens, wanneer zijn redenen die van het bericht van wijziging aanvullen of verduidelijken zonder deze te vervangen, tot een nieuw wijzigingsbericht moeten leiden.

INKOMSTENBELASTINGEN - Aanslagprocedure - Wijziging door de administratie van een aangifte - Aanvullende aanslagtermijn

- Art. 346, eerste en vijfde lid Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Il ne suit pas de l'article 346, alinéas 1er et 5, du Code des impôts sur les revenus 1992, que si, sans s'y substituer, ils éclairent ou complètent ceux de l'avis de rectification, les motifs donnés par le fonctionnaire taxateur à l'appui de sa décision de ne pas tenir compte du désaccord du contribuable et de mettre dès lors en oeuvre la rectification envisagée sur la base des revenus et autres éléments déjà annoncés doivent donner lieu à un nouvel avis de rectification.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Etablissement de l'impôt - Rectification de la déclaration par l'administration - Délai d'imposition supplémentaire

- Art. 346, al. 1er et 5 Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0135.N

21 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171221.15](#)

AC nr. ...

Artikel 90, 1°, WIB92 en artikel 90, 10°, WIB92 viseren onderscheiden situaties, naargelang er al dan niet sprake is van een normale verrichting van het privévermogen; artikel 90, 10°, WIB92 betreft de normale verrichtingen van beheer van een privévermogen bestaande uit onroerende goederen; zodra de overdracht onder bezwarende titel van in een in België gelegen gebouwd onroerend goed niet kan worden beschouwd als een normale verrichting van het beheer van een privévermogen, valt deze overdracht binnen het bereik van artikel 90, 1°, WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Overdracht van een gebouwd onroerend goed - Belastbaarheid - Artikel 90, 1° of artikel 90, 10° WIB92 - Criterium van onderscheid

- Art. 90, 1° en 10° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

Conclusie van procureur-generaal Thijs.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Overdracht van een gebouwd onroerend goed - Belastbaarheid - Artikel 90, 1° of artikel 90, 10° WIB92 - Criterium van onderscheid

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Abnormale verrichtingen - Aan- en verkoop van een onroerend goed - Meerwaarde - Belastbaarheid

Wanneer zowel de aankoop als de verkoop van een onroerend goed geen normale verrichtingen van beheer van een privévermogen zijn, is de bij de verkoop gerealiseerde meerwaarde het resultaat van die abnormale verrichtingen en integraal belastbaar op grond van artikel 90, 1°, WIB92, verminderd met de kosten bedoeld in artikel 97 WIB92 (1). (1) Zie concl. OM.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Diverse inkomsten - Abnormale verrichtingen - Aan- en verkoop van een onroerend goed - Meerwaarde - Belastbaarheid

- Art. 90, 1° Wetboek Inkomstenbelastingen 1992

L'article 90, 1°, et l'article 90, 10°, du Code des impôts sur les revenus 1992 visent des situations qui se distinguent par l'existence ou non d'opérations de gestion normale du patrimoine privé; l'article 90, 10°, de ce code concerne les opérations de gestion normale d'un patrimoine privé consistant en biens immobiliers; dès lors que la cession à titre onéreux d'un immeuble bâti situé en Belgique ne peut être considérée comme une opération de gestion normale d'un patrimoine privé, elle entre dans le champ d'application de l'article 90, 1°, du code précité (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Cession d'un immeuble bâti - Imposabilité - C.I.R., article 90, 1°, ou article 90, 10° - Critère de distinction

- Art. 90, 1° et 10° Code des impôts sur les revenus 1992

Conclusions du procureur général Thijs.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Cession d'un immeuble bâti - Imposabilité - C.I.R., article 90, 1°, ou article 90, 10° - Critère de distinction

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Opérations anormales - Achat et vente d'un bien immobilier - Plus-value - Imposabilité

Lorsque l'achat et la vente d'un bien immobilier ne constituent pas des opérations de gestion normale d'un patrimoine privé, la plus-value réalisée lors de la vente résulte des opérations anormales et est intégralement imposable sur la base de l'article 90, 1°, du Code des impôts sur les revenus 1992, sous déduction des frais visés à l'article 97 du même code (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus divers - Opérations anormales - Achat et vente d'un bien immobilier - Plus-value - Imposabilité

- Art. 90, 1° Code des impôts sur les revenus 1992

F.16.0142.N

21 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170921.4](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 32, 49 en 52, 4° WIB92 volgt dat bezoldigingen betaald aan gezinsleden slechts aftrekbare beroepskosten van de bedrijfsleider zijn wanneer ze inherent zijn aan zijn activiteiten als bedrijfsleider binnen de vennootschap en niet aan de maatschappelijk activiteit van de vennootschap.

INKOMSTENBELASTINGEN - Personenbelasting - Bedrijfsinkomsten - Bedrijfslasten - Bedrijfsleider - Bezoldiging gezinsleden - Aftrekbaarheidsvoorwaarden

Il résulte de la lecture combinée des articles 32, 49 et 52, 4°, du Code des impôts sur les revenus 1992 que les rémunérations payées aux membres de la famille ne constituent des frais professionnels déductibles dans le chef du dirigeant d'entreprise que si elles sont inhérentes à ses activités de dirigeant d'entreprise au sein de la société et non à l'activité sociale de la société.

IMPOTS SUR LES REVENUS - Impôt des personnes physiques - Revenus professionnels - Charges professionnelles - Dirigeant d'entreprise - Rémunération des membres de la famille - Conditions de déductibilité

G.16.0229.N

12 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170112.2](#)

AC nr. ...

De in artikel 664 Gerechtelijk Wetboek bepaalde voorwaarde om aanspraak te hebben op rechtsbijstand moet zijn vervuld in hoofde van de verzoeker zelf; curatoren die niet optreden als procesvertegenwoordiger van de gefailleerde en de boedel van de schuldeisers, maar als de materiële procespartij in een betwisting omtrent hun afzonderlijk ereloon dat alleen ten laste is van de betrokken hypothecaire schuldeisers, moeten hun onvermogen bewijzen.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Allerlei - Rechtsbijstand - Voorwaarde - Onvermogen - Curator - Afzonderlijk ereloon - Betwisting - Materiële procespartij

- Art. 664 Gerechtelijk Wetboek

RECHTSBIJSTAND - Voorwaarde - Onvermogen - Faillissement - Curator - Afzonderlijk ereloon - Betwisting - Materiële procespartij

- Art. 664 Gerechtelijk Wetboek

La condition prévue à l'article 664 du Code judiciaire pour avoir droit à l'assistance judiciaire doit être remplie dans le chef du demandeur lui-même; les curateurs qui n'interviennent pas en tant que représentants en justice du failli et de la masse des créanciers, mais en tant que parties matérielles au procès dans une contestation relative à leurs honoraires séparés qui sont uniquement à charge des créanciers hypothécaires concernés, sont tenus d'apporter la preuve de leur indigence.

FAILLITE ET CONCORDATS - Divers - Assistance judiciaire - Condition - Indigence - Curateur - Honoraires séparés - Contestation - Partie matérielle au procès

- Art. 664 Code judiciaire

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Condition - Indigence - Faillite - Curateur - Honoraires séparés - Contestation - Partie matérielle au procès

- Art. 664 Code judiciaire

G.16.0248.F

30 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170130.3](#)

AC nr. ...

De rechtsbijstand die aan verzoeker wordt verleend om het advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie in te winnen, wordt onderworpen aan de voorafgaande consignatie van een bedrag van 1.000 euro in handen van de ontvanger der registratie wanneer uit de door verzoeker verstrekte toelichtingen en overgelegde stukken blijkt dat zijn inkomsten net onder de door het bureau vastgestelde grens van behoeftigheid liggen, maar hem een omvangrijke erfenis is nagelaten die het voorwerp uitmaakt van een geschil en die hem zou toelaten nog binnen het jaar vrij aanzienlijke tegoeden in ontvangst te nemen.

RECHTSBIJSTAND - Bureau voor rechtsbijstand - Advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie - Toekenning - Voorafgaande consignatie - Bedrag - Omstandigheden

RECHTSBIJSTAND - Bureau voor rechtsbijstand - Advies van een advocaat bij het Hof van Cassatie - Toekenning - Voorafgaande consignatie - Bedrag - Omstandigheden

L'assistance judiciaire accordée pour recueillir l'avis d'un avocat à la Cour de cassation est subordonnée à la consignation préalable d'une somme de 1.000 euros entre les mains du receveur de l'enregistrement lorsqu'il ressort des explications fournies et des pièces produites par le requérant que ses revenus sont légèrement en-deca du seuil de l'indigence tel que fixé par le bureau mais qu'il est bénéficiaire d'une importante succession faisant l'objet d'un litige pouvant lui permettre de recueillir des avoirs assez considérables encore endéans de l'année.

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Bureau d'assistance judiciaire - Avis d'un avocat à la Cour de cassation - Accord - Consignation préalable - Montant - Circonstances

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Bureau d'assistance judiciaire - Avis d'un avocat à la Cour de cassation - Accord - Consignation préalable - Montant - Circonstances

P.14.0490.N

4 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.6](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt onaantastbaar over het al dan niet bestaan van samenloop tussen de feiten die hem gelijktijdig ter beoordeling worden voorgelegd en wanneer hij een dergelijke samenloop aanneemt, staat het hem vrij bij de beoordeling van één van die feiten, rekening te houden met, naar zijn oordeel, relevante gegevens die betrekking hebben op een ander feit; aldus is de beslissing dat de beklaagden aan de hand van het veelvoud van gepleegde feiten waarbij telkens een eerder beperkt bedrag werd afgehaald, op het ogenblik van het plegen van elk afzonderlijk feit zich ervan bewust waren dat het totaalbedrag van die afhalingen, dat het resultaat is van die afzonderlijke verduisteringen, een betekenisvol nadeel inhield voor de vermogensbelangen van de vennootschap naar recht verantwoord (1). (1) Zie J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN en E. ROGER FRANCE, *Droit pénal des affaires*, Bruylant, 2005, p. 352; Th. AFSCHRIFT en V. DE BRAUWERE, *Manuel de droit pénal financier*, Kluwer, pp. 119 et 120; A. DE NAUW, *Inleiding tot het bijzonder strafrecht*, Kluwer, 4e ed., p. 236; A. De Nauw, «Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon», *RW*, 1997-98, p. 525; K. GEENS, «Een 'nieuw' strafbaar misbruik : dat van vennootschapsgoederen», in *Liber Amicorum Jean-Pierre Lagae*, 1998, pp. 54 et 55; J.-L. DUPLAT, «Le délit d'abus de biens sociaux dans le Code pénal belge», *L'expert comptable*, 1998, pp. 40 et 41; Ph. ERNST, «Misbruik van vennootschapsgoederen. Enkele bedenkingen vanuit het vennootschapsrecht bij de introductie van een nieuw misdrijf in het rechtspersonenrecht», *TRV*, 1998, p. 78; Fr. ROGGEN, «L'incrimination nouvelle d'abus de biens sociaux en droit belge», *Rev. dr. ULB, Bruylant*, p. 135; Ph. 'T KINT, «L'application aux A.S.B.L. du nouveau délit d'abus de biens sociaux en comparaison avec le délit d'abus de confiance», *RPS*, 1998, p. 377; L. BIHAIN, «Le délit d'abus de biens sociaux», *RDC*, 1998, pp. 93 et 94; E. ROGER FRANCE, «La répression des abus de biens sociaux : le nouvel article 492bis du Code pénal», *JT*, 1996, p. 535, n° 9; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux, droit fiscal et groupe de sociétés», *RGF*, 1998, p. 261; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux», *Qualifications et jurisprudence pénales, La Charte*, p. 3; J.-P. COLLIN, «Abus de confiance et infractions assimilées», *Droit pénal et procédure pénale, suppl. 3 (1er mars 2002)*, p. 24; B. TILLEMANN et Ph. TRAEST, «Een nieuw misdrijf : misbruik van vennootschapsgoederen», in *Faillissement en gerechtelijk akkoord : het nieuwe recht*, Kluwer, 1998, pp. 428 et 429; M. BOVERIE, «La responsabilité pénale des mandataires locaux», in *Les missions du Bourgmestre, UVCW, mis à jour au 1er janvier 2005 par S. Smoos*; I. VEROUGSTRAETE, *Manuel de la faillite et du concordat*, Kluwer, 2003, p. 676.

Le juge se prononce souverainement sur l'existence ou non d'un concours entre les faits soumis simultanément à son appréciation et, lorsqu'il admet un tel concours, il lui est loisible, à l'examen de l'un de ces faits, de tenir compte d'éléments qu'il estime pertinents concernant un autre fait; ainsi, la décision selon laquelle les prévenus, à la lumière de la multiplicité des faits commis pour lesquels un montant préalablement limité a été à chaque fois retiré, avaient conscience au moment de la commission de chaque fait distinct que le montant total de ces retraits, résultat de ces détournements distincts, était significativement préjudiciable aux intérêts patrimoniaux de la société, est légalement justifiée (1). (1) Voir J. SPREUTELS, Fr. ROGGEN et E. ROGER FRANCE, *Droit pénal des affaires*, Bruylant, 2005, p. 352; Th. AFSCHRIFT et V. DE BRAUWERE, *Manuel de droit pénal financier*, Kluwer, pp. 119 et 120; A. DE NAUW, *Inleiding tot het bijzonder strafrecht*, Kluwer, 4ème éd., p. 236; A. De Nauw, «Misbruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon», *RW*, 1997-98, p. 525; K. GEENS, «Een 'nieuw' strafbaar misbruik : dat van vennootschapsgoederen», dans *Liber Amicorum Jean-Pierre Lagae*, 1998, pp. 54 et 55; J.-L. DUPLAT, «Le délit d'abus de biens sociaux dans le Code pénal belge», *L'expert comptable*, 1998, pp. 40 et 41; Ph. ERNST, «Misbruik van vennootschapsgoederen. Enkele bedenkingen vanuit het vennootschapsrecht bij de introductie van een nieuw misdrijf in het rechtspersonenrecht», *T.R.V.*, 1998, p. 78; Fr. ROGGEN, «L'incrimination nouvelle d'abus de biens sociaux en droit belge», *Rev. dr. ULB, Bruylant*, p. 135 ; Ph. 'T KINT, «L'application aux A.S.B.L. du nouveau délit d'abus de biens sociaux en comparaison avec le délit d'abus de confiance», *R.P.S.*, 1998, p. 377; L. BIHAIN, «Le délit d'abus de biens sociaux», *RDC*, 1998, pp. 93 et 94 ; E. ROGER FRANCE, «La répression des abus de biens sociaux : le nouvel article 492bis du Code pénal», *J.T.*, 1996, p. 535, n° 9; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux, droit fiscal et groupe de sociétés», *R.G.F.*, 1998, p. 261; E. ROGER FRANCE, «Abus de biens sociaux», *Qualifications et jurisprudence pénales, La Charte*, p. 3; J.-P. COLLIN, «Abus de confiance et infractions assimilées», *Droit pénal et procédure pénale, suppl. 3 (1er mars 2002)*, p. 24; B. TILLEMANN et Ph. TRAEST, «Een nieuw misdrijf : misbruik van vennootschapsgoederen», dans *Faillissement en gerechtelijk akkoord : het nieuwe recht*, Kluwer, 1998, pp. 428 et 429; M. BOVERIE, «La responsabilité pénale des mandataires locaux», dans *Les missions du Bourgmestre, UVCW, mis à jour au 1er janvier 2005 par S. Smoos*; I. VEROUGSTRAETE, *Manuel de la faillite et du concordat*, Kluwer, 2003, p. 676.

FAILLISSEMENT, FAILLISEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Misdrifven in verband met faillissement, bedrieglijk onvermogen - Misbruik van vennootschapsgoederen - Betekenisvol nadeel voor de vermogensbelangen van de vennootschap - Pluraliteit van afzonderlijke strafbare feiten - Samenloop - Eéndaadse samenloop - Voortgezet misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 65 en 492bis Strafwetboek

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezet misdrijf - Misbruik van vennootschapsgoederen - Betekenisvol nadeel voor de vermogensbelangen van de vennootschap - Pluraliteit van afzonderlijke strafbare feiten - Draagwijdte

- Artt. 65 en 492bis Strafwetboek

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - Betekenisvol nadeel voor de vermogensbelangen van de vennootschap - Pluraliteit van afzonderlijke strafbare feiten - Samenloop - Eéndaadse samenloop - Voortgezet misdrijf - Draagwijdte

- Artt. 65 en 492bis Strafwetboek

FAILLITE ET CONCORDATS - Infractions en relation avec la faillite. insolvabilité frauduleuse - Abus de biens sociaux - Préjudice significatif pour les intérêts patrimoniaux de la société - Pluralité de faits punissables distincts - Concours - Concours idéal - Infraction continuée - Portée

- Art. 65 et 492bis Code pénal

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Infraction continuée - Abus de biens sociaux - Préjudice significatif pour les intérêts patrimoniaux de la société - Pluralité de faits punissables distincts - Portée

- Art. 65 et 492bis Code pénal

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - Préjudice significatif pour les intérêts patrimoniaux de la société - Pluralité de faits punissables distincts - Concours - Concours idéal - Infraction continuée - Portée

- Art. 65 et 492bis Code pénal

Uit de bepalingen van de artikelen 6.1 en 6.3.c EVRM en artikel 14.3.d IVBPR en uit het algemeen rechtsbeginsel van het recht op een eerlijk proces volgt dat een beklagde het recht heeft om tegenwoordig te zijn bij het tegen hem gevoerde strafproces en te beslissen of hij zichzelf zal verdedigen, al dan niet met bijstand van een raadsman, dan wel zich te laten vertegenwoordigen door een raadsman vermits hij zijn strafproces daadwerkelijk moet kunnen volgen en eraan deelnemen, overleg moet kunnen plegen met zijn raadsman, hem instructies kunnen geven, verklaringen afleggen en tegenspraak kunnen voeren over het bewijsmateriaal; deze rechten, waarvan de naleving moet worden beoordeeld rekening houdend met de gehele rechtspleging, zijn evenwel niet absoluut en de enkele omstandigheid dat een beklagde om medische redenen niet in staat zou zijn om de appelprocedure op verzet van een tegen hem regelmatig ingestelde strafvordering bij te wonen, heeft niet noodzakelijk tot gevolg dat het recht op een eerlijk proces zich ertegen verzet dat die rechtspleging spijs die onmogelijkheid doorgang vindt, voor zover het recht van verdediging afdoende is gewaarborgd, waarbij het aan de rechter staat te oordelen of rekening houdend met alle concrete elementen van de gehele rechtspleging eisers recht op een eerlijk proces en recht van verdediging voldoende zijn gewaarborgd door zijn vertegenwoordiging op de rechtszitting door zijn raadsman tijdens de appelprocedure op verzet (1). (1) Cass. 21 juni 2016, AR P.15.0403, AC 2016, nr. 414; Cass. 20 september 2016, AR P.16.0231.N, AC 2016, nr. 509; zie C. VAN DE HEYNING, "Het recht op deelname aan de procedure: wanneer ben je (tijdig) ziek genoeg?", noot onder de twee hierboven vermelde arresten, RABG 2017/1, pp. 66-71; .EHRM 12 februari 1985, Colozza t. Italië, ro 27; EHRM 25 november 1997, Zana t. Turkije, ro 68; EHRM 20 oktober 2005, Romanov t. Rusland, ro 107; EHRM 5 oktober 2006, Marcello Viola t. Italië, ro 53; P. LEMMENS, "Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens" in Strafrecht voor rechtspractici, Leuven, Acco, 1985, 187-188, nr. 24; EHRM 23 februari 1994, Stanford t. Verenigd Koninkrijk, ro 26; EHRM 15 juni 2004, S.C. t. Verenigd Koninkrijk, ro 28; EHRM 16 december 1999, T. t. Verenigd Koninkrijk, ro 83.

RECHTEN VAN DE MENS - Internationaal verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.3 - Artikel 14.3.d - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

Il résulte des articles 6, § 1er, 6, § 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 3, d, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et du principe général du droit à un procès équitable qu'un prévenu a le droit d'être présent au procès pénal mené contre lui et de décider s'il se défendra lui-même, avec ou sans l'assistance d'un conseil, ou s'il se fera représenter par un conseil, dès lors qu'il doit pouvoir suivre son procès pénal et y participer de façon effective, se concerter avec son conseil, lui donner des instructions, faire des déclarations et contredire les éléments de preuve; ces droits, dont l'observation doit s'apprécier à la lumière de l'ensemble de la procédure, ne sont toutefois pas absolus et la seule circonstance qu'un prévenu ne soit pas en état, pour des raisons médicales, d'assister à la procédure en appel menée sur opposition d'une action publique exercée régulièrement contre lui, n'a pas nécessairement pour conséquence que le droit à un procès équitable s'oppose à ce que la procédure se poursuive, nonobstant cette impossibilité, pour autant que les droits de la défense soient garantis à suffisance, le juge étant appelé à décider si, en tenant compte de tous les éléments concrets de l'ensemble de la procédure, le droit à un procès équitable et les droits de défense du demandeur sont garantis à suffisance du fait d'avoir été représenté à l'audience par son conseil au cours de la procédure en appel sur opposition (1). (1) Cass. 21 juin 2016, RG P.15.0403, Pas. 2016, n° 414; Cass. 20 septembre 2016, RG P.16.0231.N, Pas. 2016, n° 509; voir C. VAN DE HEYNING « Het recht op deelname aan de procedure: wanneer ben je (tijdig) ziek genoeg? », note sous les deux arrêts susmentionnés, R.A.B.G. 2017/1, p. 66-71; Cour eur. D.H. 12 février 1985, Colozza c. Italie, n° 27; Cour eur. D.H. 25 novembre 1997, Zana c. Turquie, n° 68; Cour eur. D.H. 20 octobre 2005, Romanov c. Russie, n° 107; Cour eur. D.H. 5 octobre 2006, Marcello Viola c. Italie, n° 53; P. LEMMENS, "Het strafproces en het Europees Verdrag over de rechten van de mens" dans Strafrecht voor rechtspractici, Louvain, Acco, 1985, 187-188, n° 24; Cour eur. D.H. 23 février 1994, Stanford c. Royaume Uni, n° 26; Cour eur. D.H. 15 juin 2004, S.C. c. Royaume Uni, n° 28; Cour eur. D.H. 16 décembre 1999, T. c. Royaume Uni, n° 83.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14 - Article 14, § 3 - Article 14, § 3, d - Droit à un procès équitable - Présence en personne au tribunal - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Présence en personne au tribunal -

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht op een eerlijk proces - Persoonlijke aanwezigheid bij de berechting - Draagwijdte

Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droit à un procès équitable - Présence en personne au tribunal - Portée

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droit à un procès équitable - Présence en personne au tribunal - Portée

P.14.0856.N

10 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170110.1](#)

AC nr. 305

De verplichting voor de kamer van inbeschuldigingstelling die overeenkomstig artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering heeft beslist tot de nietigheid van stukken en hun verwijdering uit het strafdossier en de neerlegging heeft bevolen ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, om de bestemming te bepalen van deze stukken is niet op straffe van nietigheid voorgeschreven; het verzuim over die bestemming te beslissen is zonder gevolg voor de beslissing over de nietigheid van de stukken, de verwijdering ervan en de neerlegging ervan ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, alsmede voor de beslissing om al dan niet nog de inzage en de aanwending van deze stukken toe te staan.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichting de bestemming van deze stukken te bepalen - Verzuim

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichting de bestemming van deze stukken te bepalen - Verzuim

Uit artikel 235bis, § 6, Wetboek van Strafvordering volgt dat de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van die bepaling heeft beslist tot de nietigverklaring van stukken, hun verwijdering uit het strafdossier en hun neerlegging ter griffie van de rechtbank van eerste aanleg, verplicht is te oordelen in welke mate deze stukken nog in de strafprocedure mogen worden ingezien en aangewend en dit rekening houdend met de rechten van partijen en de verenigbaarheid met het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging; de kamer van inbeschuldigingstelling maakt die afweging onaantastbaar in feite en moet alleen in het geval een partij uitdrukkelijk heeft aangevoerd dat de verdere inzage en de aanwending van de nietigverklaarde stukken noodzakelijk is voor het recht op een eerlijk proces en recht van verdediging, uitdrukkelijk deze afweging en de gronden waarop ze is gebeurd, vermelden.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - 3/12/2019

L'obligation pour la chambre des mises en accusation qui, conformément à l'article 235bis, § 6, du Code d'instruction criminelle, a prononcé la nullité des pièces, ordonné leur retrait du dossier répressif et leur dépôt au greffe du tribunal de première instance, de déterminer la destination de ces pièces, n'est pas prescrite à peine de nullité; l'omission de se prononcer sur cette destination est sans conséquence pour la décision rendue sur l'annulation des pièces, leur retrait et leur dépôt au greffe du tribunal de première instance, ainsi que pour la décision d'autoriser encore ou non la consultation et l'utilisation de ces pièces.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Chambre des mises en accusation - Pièces annulées - Obligation de déterminer la destination de ces pièces - Omission

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Pièces annulées - Obligation de déterminer la destination de ces pièces - Omission

Il résulte de l'article 235bis, § 6, du Code d'instruction criminelle que la chambre des mises en accusation qui, sur la base de cette disposition, a prononcé la nullité des pièces, a ordonné leur retrait du dossier répressif et leur dépôt au greffe du tribunal de première instance, est tenue de décider dans quelle mesure ces pièces peuvent encore être consultées et utilisées lors de la procédure pénale et ce, en tenant compte des droits des parties et à la compatibilité avec le droit à un procès équitable et les droits de la défense; la chambre des mises en accusation procède souverainement à cette appréciation en fait et ne doit indiquer expressément cette appréciation et les motifs sur lesquels elle se fonde que lorsqu'une partie a expressément invoqué la nécessité d'en encore pouvoir consulter et utiliser les pièces annulées afin de bénéficier d'un procès équitable et exercer les droits de la défense.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité

P. 215/691

Regelmatigheid van de procedure - Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichte beoordeling in welke mate deze nog mogen worden aangewend - Aard - Redengeving - Verplichting

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Nietigverklaarde stukken - Verplichte beoordeling in welke mate deze nog mogen worden aangewend - Aard - Redengeving - Verplichting

de la procédure - Chambre des mises en accusation - Pièces annulées - Obligation d'apprécier dans quelle mesure celles-ci peuvent encore être utilisées - Nature - Motivation - Obligation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Pièces annulées - Obligation d'apprécier dans quelle mesure celles-ci peuvent encore être utilisées - Nature - Motivation - Obligation

P.14.1001.N

14 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.2](#)

AC nr. ...

Het recht op bijstand van een advocaat geldt bij onderzoekshandelingen die een actieve medewerking van de verdachte veronderstellen (1); de noodzakelijke dialoog tussen de agenten die met een huiszoeking zijn belast en de persoon bij wie de onderzoekshandeling wordt uitgevoerd, vereist geen actieve medewerking. (1) EHRM 8 december 2009, Savas t. Turkije, EHRM 29 juni 2010, Karadag t. Turkije

ADVOCAAT - Onderzoek in strafzaken - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Toepassing

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Recht op bijstand van een advocaat

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Artikel 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Toepassing - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 6

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Recht van verdediging - Recht op bijstand van een advocaat - Draagwijdte - Toepassing

- Art. 6.3.c Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

Het zwijgrecht en het verbod op gedwongen zelfincriminatie zijn niet van toepassing op bewijsmiddelen die kunnen worden verkregen door het gebruik van dwang en die bestaan onafhankelijk van de wil van de verdachte (1). (1) EHRM 11 juli 2006, Jalloh t. Duitsland, EHRM 15 maart 2011, Begu t. Roemenië.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Verbod van

3/12/2019

Le droit à l'assistance d'un avocat vaut pour les actes d'instruction qui supposent une collaboration active de l'inculpé (1); le dialogue nécessaire entre les agents en charge de la perquisition et la personne chez laquelle elle est pratiquée ne requiert pas de collaboration active. (1) Cour eur. D.H. 8 décembre 2009, Savas c/ Turquie; Cour eur. D.H. 29 juin 2010, Karadag c/ Turquie.

AVOCAT - Instruction en matière répressive - Droit à l'assistance d'un avocat - Portée - Application

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Perquisition - Droit à l'assistance d'un avocat

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Article 6, § 3 - Article 6, § 3, c - Droits de la défense - Droit à l'assistance d'un avocat - Portée - Application - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Droits de la défense - Droit à l'assistance d'un avocat - Portée - Application

- Art. 6, § 3, c Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle

Le droit au silence et l'interdiction de forcer l'auto-incrimination ne s'appliquent pas aux éléments de preuve qui peuvent être obtenus par le recours à la contrainte et qui existent indépendamment au mépris de la volonté de l'accusé (1). (1) Cour eur. D.H. 11 juillet 2006, Jalloh c/ Allemagne; Cour eur. D.H. 15 mars 2011, Begu c/ Roumanie.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

P. 216/691

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Personen bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd, bevinden zich niet in een situatie die vergelijkbaar is met deze waarin personen zich bevinden die meewerken aan een reconstructie van de feiten vermits de reconstructie van de feiten de actieve medewerking van de verdachte vereist terwijl de huiszoeking kan plaatsvinden buiten de aanwezigheid van de verdachte en leidt tot het verzamelen van bewijs dat bestaat los van de wil van de verdachte, zodat, wanneer voor het Hof de vraag rijst naar de bestaanbaarheid van de artikelen 87 en 89bis van het Wetboek van Strafvordering met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet in samenhang gelezen met artikel 6 EVRM doordat zij niet vereisen dat bij een huiszoeking verricht in de woning van de verdachte die verdachte zich kan laten vergezellen door zijn raadsman, terwijl dat wel het geval is bij een plaatsbezoek dat georganiseerd wordt met het oog op een reconstructie overeenkomstig artikel 62, tweede lid van het Wetboek van Strafvordering, het Hof de vraag aan het Grondwettelijk Hof niet moet stellen.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting van het Hof van Cassatie - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
GRONDWETTELIJK HOF - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Persoon bij wie een huiszoeking wordt

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Les personnes chez lesquelles une perquisition est pratiquée ne se trouvent pas dans une situation comparable à celle dans laquelle se trouvent ceux qui collaborent à la reconstitution des faits dès lors que cette reconstitution requiert la collaboration active de l'inculpé, alors que la perquisition peut se dérouler en l'absence de ce dernier et permet de recueillir des preuves indépendamment de la volonté de l'inculpé, de sorte que, lorsque se pose devant elle la question de la compatibilité des articles 87 et 89bis du Code d'instruction criminelle avec les articles 10 et 11 de la Constitution, lus en combinaison avec l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales en ce qu'ils n'exigeaient pas qu'un inculpé puisse se faire accompagner par son conseil lors qu'une perquisition pratiquée chez lui, alors que tel est le cas lors d'une descente sur les lieux organisée en vue d'une reconstitution, conformément à l'article 62, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, la Cour de cassation n'est pas tenue de soumettre la question à la Cour constitutionnelle.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation - Droit à l'assistance d'un avocat - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle
CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation - Droit au silence - Interdiction de forcer l'auto-incrimination - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle
COUR CONSTITUTIONNELLE - Droit au silence - Interdiction de forcer l'auto-incrimination - Personne chez laquelle une

uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting van het Hof van Cassatie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering GRONDWETTELIJK HOF - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering PREJUDICIEEL GESCHIL - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie - Recht op bijstand van een advocaat - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle COUR CONSTITUTIONNELLE - Droit à l'assistance d'un avocat - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Droit au silence - Interdiction de forcer l'auto-incrimination - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Droit à l'assistance d'un avocat - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation - Droit à l'assistance d'un avocat - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering
PREJUDICIEEL GESCHIL - Zwijgrecht - Verbod van gedwongen zelfincriminatie - Persoon bij wie een huiszoeking wordt uitgevoerd - Persoon die meewerkt aan de reconstructie van de feiten - Onderscheid - Bestaanbaarheid met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraagstelling aan het Grondwettelijk Hof - Verplichting voor het Hof van Cassatie

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 26 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Artt. 62, tweede lid, 87 en 89bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle
QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Droit au silence - Interdiction de forcer l'auto-incrimination - Personne chez laquelle une perquisition est pratiquée - Personne collaborant à la reconstitution des faits - Distinction - Compatibilité avec les articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle devant la Cour constitutionnelle - Obligation de la Cour de cassation

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 26 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 62, al. 2, 87 et 89bis Code d'Instruction criminelle

P.14.1698.N

7 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.1](#)

AC nr. ...

De rechter die op grond van de artikelen 42, 1° en 43 Strafwetboek voorwerpen wil verbeurd verklaren, dient vast te stellen dat die zaken eigendom zijn van de veroordeelde (1). (1) Cass. 12 januari 2000, AR P.99.1189.F, AC 2000, nr. 23.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Zaken die gediend hebben tot het plegen van het misdrijf - Vaststelling van de wettelijke voorwaarden

Om te voldoen aan het voorschrift van artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat ieder veroordelend vonnis de toegepaste wetsbepalingen moet vermelden, volstaat het dat de rechter wat de bestraffing betreft de artikelen vermeldt die de hoofdstraffen bepalen, zonder dat hij noodzakelijk melding hoeft te maken van de artikelen die de bijkomende straffen bepalen (1). (1) Zie: Cass. 30 september 2009, AR P.09.0709.F, AC 2009, nr. 537.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste westbepalingen - Verplichting

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Veroordelend vonnis - Vermelding van de toegepaste westbepalingen - Verplichting

Le juge qui, sur la base des articles 42, 1°, et 43 du Code pénal, veut confisquer des objets, doit constater que ces choses sont la propriété du condamné (1). (1) Cass. 12 janvier 2000, RG P.99.1189.F, Pas. 2000, n° 23.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Choses ayant servi à commettre l'infraction - Constatation des conditions légales

Afin de satisfaire au prescrit de l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, qui prévoit que tout jugement de condamnation doit énoncer les dispositions de la loi dont il est fait application, il suffit que le juge, en ce qui concerne la sanction, énonce les articles qui fixent les peines principales, sans devoir nécessairement mentionner les articles qui fixent les peines accessoires (1). (1) Voir Cass. 30 septembre 2009, RG P.09.0709.F, Pas. 2009, n° 537.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Jugement de condamnation - Mention des dispositions de la loi dont il est fait application - Obligation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Jugement de condamnation - Mention des dispositions de la loi dont il est fait application - Obligation

P.14.1719.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.2](#)

AC nr. 354

Er is een zwaardere straf in de zin van de bepaling van artikel 2, tweede lid, Strafwetboek, indien de straf die de beklaagde kon oplopen op het ogenblik van de rechterlijke beslissing, zwaarder is dan de straf die hij kon oplopen op het tijdstip van het plegen van de feiten; daartoe moet de op het ogenblik van de feiten toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf worden vergeleken met de op het ogenblik van de rechterlijke beslissing toepasselijke maximum hoofdgevangenisstraf en die wordt bepaald rekening houdend met het op het ogenblik van de feiten respectievelijk op het ogenblik van de rechterlijke beslissing geldende herhalingsregime en dit ongeacht de tijdsvoorwaarden waarin die bijzondere herhalingsregimes voorzien (1). (1) Cass. 19 mei 2009, AR P.08.1164.N, AC 2009, nr. 327 met concl. van advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Niet terugwerkende kracht van de strafwetten - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Draagwijdte - Herhalingsregime

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Strafzaken - Artikel 2, eerste lid Strafwetboek - Niet terugwerkende kracht van de strafwetten - Artikel 2, tweede lid Strafwetboek - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Draagwijdte - Herhalingsregime

Rekening houdende met het op het ogenblik van de feiten geldende bijzondere herhalingsregime zijn de strafbepalingen van de artikelen 12, eerste lid, 1°, a), en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 minder zwaar dan deze voortvloeiend uit de artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, §1, Sociaal Strafwetboek.

STRAF - Zwaarste straf - Herhalingsregime - Sociaal strafrecht - Retroactiviteit van de zachtere strafwet - Bepaling van de minst zware straf - Artikelen 12, eerste lid, 1°, a) en 15 van de Buitenlandse Arbeidskrachtenwet 1999 - Artikelen 101, vijfde lid, 108 en 175, § 1, Sociaal Strafwetboek

Il y a peine plus forte au sens de l'article 2, alinéa 2, du Code pénal si la peine que le prévenu pouvait encourir au moment de la décision judiciaire est plus forte que celle encourue au moment de la commission des faits; à cet égard, la peine d'emprisonnement principal maximale applicable au moment des faits doit être comparée à la peine d'emprisonnement principal maximale applicable au moment de la décision judiciaire et elle est fixée compte tenu du régime de la récidive en vigueur respectivement au moment des faits et au moment de la décision judiciaire et cela indépendamment des conditions de temps que prévoient ces régimes particuliers de la récidive (1). (1) Cass. 19 mai 2009, RG P.08.1164.N, Pas. 2009, n° 327, avec concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Effet non rétroactif des lois pénales - Rétroactivité de la loi pénale plus favorable - Portée - Régime de la récidive

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Matière répressive - Article 2, alinéa 1er, du Code pénal - Effet non rétroactif des lois pénales - Article 2, alinéa 2, du Code pénal - Rétroactivité de la loi pénale plus favorable - Portée - Régime de la récidive

En tenant compte du régime particulier de la récidive en vigueur au moment des faits, les dispositions pénales des articles 12, alinéa 1er, 1°, a), et 15 de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers sont moins sévères que celles découlant des articles 101, alinéa 5, 108 et 175, § 1er, du Code pénal social.

PEINE - Peine la plus forte - Régime de la récidive - Code pénal social - Rétroactivité de la loi pénale plus favorable - Fixation de la peine moins forte - Articles 12, alinéa 1er, 1°, a), et 15 de la loi du 30 avril 1999 relative à l'occupation des travailleurs étrangers - Code pénal social, articles 101, alinéa 5, 108 et 175, § 1er

Aangezien het materieel bestanddeel van het misdrijf omschreven in artikel 1 Besluit Poliomyelitis bestaat uit het niet-naleven van de in die bepaling omschreven verplichting tot inenting tegen poliomyelitis, kan het misdrijf in België worden gelokaliseerd wanneer de nakoming ervan in België diende te gebeuren; dit is het geval wanneer de persoon die het recht van bewaring of de voogdij uitoefent over kinderen die in de loop van de in artikel 1 Besluit Poliomyelitis omschreven periode in België hebben verbleven en op de lijst zijn opgenomen, zich in België heeft gevestigd (1). (1) Zie concl. OM.

GENEESKUNDE - Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Strafbaarstelling - Misdrijf - Materieel bestanddeel - Lokalisatie van het misdrijf - Toepassing

- Art. 1, eerste lid, 1° Wet 1 september 1945
- Artt. 1, 3 en 8 KB 26 oktober 1966 waarbij de inenting tegen poliomyelitis verplicht gesteld wordt

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

GENEESKUNDE - Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Personen op wie de verplichting rust

GENEESKUNDE - Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Strafbaarstelling - Misdrijf - Materieel bestanddeel - Lokalisatie van het misdrijf - Toepassing

De verplichting tot vaccinatie van kinderen rust op de in artikel 7 Besluit Poliomyelitis bedoelde personen die in België verblijven en wier kinderen op de in artikel 3 Besluit Poliomyelitis bedoelde lijst werden opgenomen; de aanwezigheid van het kind in België tijdens de volledige door artikel 1 Besluit Poliomyelitis aangeduide periode is hiervoor niet vereist, maar het volstaat dat het kind zich tijdens deze periode op enig ogenblik in België bevindt en op de voormelde lijst is ingeschreven (1). (1) Zie concl. OM.

GENEESKUNDE - Allerlei - Besluit Poliomyelitis - Verplichting tot vaccinatie - Personen op wie de verplichting rust

- Art. 1, eerste lid, 1° Wet 1 september 1945
- Artt. 1, 3 en 8 KB 26 oktober 1966 waarbij de inenting tegen poliomyelitis verplicht gesteld wordt

Dès lors que l'élément matériel de l'infraction qualifiée à l'article 1er de l'arrêté royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique consiste en l'inobservation de l'obligation prévue par ladite disposition, l'infraction peut être localisée en Belgique lorsqu'il devait y être satisfait en Belgique; tel est le cas lorsque la personne chargée de l'exercice du droit de garde ou de la tutelle sur des enfants qui ont résidé en Belgique au cours de la période définie à l'article 1er de l'arrêté royal du 26 octobre 1966 et qui figurent sur la liste, s'est établie en Belgique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ART DE GUERIR - Divers - Arrête royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique - Obligation de vaccination - Caractère répréhensible - Infraction - Élément matériel - Localisation de l'infraction - Application

- Art. 1er, al. 1er, 1° L. sanitaire du 1er septembre 1945
- Art. 1er, 3 et 8 A.R. du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique

Conclusions de l'avocat général Timperman.

ART DE GUERIR - Divers - Arrête royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique - Obligation de vaccination - Personnes auxquelles incombe l'obligation

ART DE GUERIR - Divers - Arrête royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique - Obligation de vaccination - Caractère répréhensible - Infraction - Élément matériel - Localisation de l'infraction - Application

L'obligation de vaccination des enfants incombe aux personnes visées à l'article 7 de l'arrêté royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique qui résident en Belgique et dont les enfants figurent sur la liste visée à l'article 3 dudit arrêté royal; la présence de l'enfant en Belgique durant l'intégralité de la période indiquée à l'article 1er de l'arrêté royal du 26 octobre 1966 n'est pas requise, mais il suffit que l'enfant se trouve en Belgique à un quelconque moment durant cette période et soit inscrit sur la liste précitée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

ART DE GUERIR - Divers - Arrête royal du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique - Obligation de vaccination - Personnes auxquelles incombe l'obligation

- Art. 1er, al. 1er, 1° L. sanitaire du 1er septembre 1945
- Art. 1er, 3 et 8 A.R. du 26 octobre 1966 rendant obligatoire la vaccination antipoliomyélique

Krachtens de Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 betreffende de toepassing van de sociale zekerheidsregelingen op loontrekkenden en hun gezinnen, die zich binnen de Gemeenschap verplaatsen en de Verordening (EG) nr. 883/2004 van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 betreffende de coördinatie van de socialezekerheidsstelsels kan een werknemer enkel worden beschouwd als een persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten en aldus onder de werkingssfeer valt van artikel 14, lid 2, Verordening (EEG) nr. 1408/71 en artikel 13, lid 1, b), Verordening (EG) nr. 883/2004, indien hij gewoonlijk werkzaamheden in loondienst verricht op het grondgebied van meerdere lidstaten, wat inhoudt dat hij in die meerdere lidstaten doorgaans activiteiten van betekenis verricht en dus geen activiteiten met slechts een marginale betekenis.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Sociale zekerheid - Werknemer - Persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Europese Unie - Werknemer - Persoon die in twee of meer lidstaten werkzaamheden in loondienst pleegt te verrichten

En vertu du Règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 relatif à l'application des régimes de sécurité sociale aux travailleurs salariés et à leur famille qui se déplacent à l'intérieur de la Communauté et du Règlement (CE) n° 883/2004 du Parlement européen et du Conseil du 29 avril 2004 sur la coordination des systèmes de sécurité sociale, un travailleur peut uniquement être considéré comme une personne exerçant une activité salariée dans deux ou plusieurs États membres, relevant ainsi du champ d'application de l'article 14, alinéa 2, du Règlement (CEE) n° 1408/71 et de l'article 13, alinéa 1er, b), du Règlement (CE) n° 883/2004, s'il exerce habituellement une activité salariée sur le territoire de plusieurs États membres, ce qui implique qu'il exerce la plupart du temps des activités d'importance et donc non pas des activités à titre seulement accessoire.

UNION EUROPEENNE - Divers - Sécurité sociale - Travailleur salarié - Personne exerçant une activité salariée dans deux ou plusieurs Etats membres

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Union européenne - Travailleur salarié - Personne exerçant une activité salariée dans deux ou plusieurs Etats membres

P.15.0020.N

9 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.1](#)

AC nr. 317

Artikel 65 Strafwetboek is niet van toepassing op de minnelijke schikking, zoals geregeld in artikel 216bis Wetboek van Strafvordering, dat immers geen bestraffing inhoudt.

MINNELIJKE SCHIKKING - Artikel 65, Strafwetboek - Toepasselijkheid

STRAFVORDERING - Minnelijke schikking - Artikel 65, Strafwetboek - Toepasselijkheid

L'article 65 du Code pénal n'est pas applicable à la transaction, telle que régie par l'article 216bis du Code d'instruction criminelle, laquelle ne constitue effectivement pas une sanction.

TRANSACTION PENALE - Code pénal, article 65 - Applicabilité

ACTION PUBLIQUE - Transaction pénale - Code pénal, article 65 - Applicabilité

Uit artikel 216bis, § 1, eerste en zevende lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat een gedeeltelijke betaling van de voorgestelde geldsom de strafvordering niet doet vervallen, ook al is in het voorstel de totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven.

MINNELIJKE SCHIKKING - Strafvordering - Voorgestelde totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven - Gedeeltelijke betaling

STRAFVORDERING - Minnelijke schikking - Voorgestelde totale geldsom verdeeld over verschillende misdrijven - Gedeeltelijke betaling

Il résulte de l'article 216bis, § 1er, alinéas 1er et 7, du Code d'instruction criminelle qu'un paiement partiel de la somme d'argent proposée n'éteint pas l'action publique, même si, dans la proposition, la somme totale est répartie entre différentes infractions.

TRANSACTION PENALE - Action publique - Somme totale d'argent proposée répartie entre différentes infractions - Paiement partiel

ACTION PUBLIQUE - Transaction pénale - Somme totale d'argent proposée répartie entre différentes infractions - Paiement partiel

P.15.0053.N

21 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.2](#)

AC nr. ...

Noch uit de artikelen 12 en 22 Taalwet Gerechtszaken, noch uit enige andere wettelijke bepaling volgt dat de door het openbaar ministerie overgelegde rechtspraak, die geen stukken zijn zoals bedoeld in artikel 22 Taalwet Gerechtszaken, moet vertaald worden naar de taal van de rechtspleging.

Taalgebruik - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Rechtspraak overgelegd door het openbaar ministerie - Aard

Il ne résulte ni des articles 12 et 22 de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, ni d'aucune autre disposition légale que la jurisprudence produite par le ministère public, qui ne constitue pas des pièces telles que visées à l'article 22 de ladite loi, doit être traduite dans la langue de la procédure.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Jurisprudence produite par le ministère public - Nature

P.15.0057.N

4 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.4](#)

AC nr. ...

Uit de bepalingen van artikel 29, § 3, Wegverkeerswet en punt 5.2 van de bijlage 2 Technische voorschriften voor de snelheidsmeters bij het Koninklijk Besluit van 12 oktober 2010 betreffende de goedkeuring, de ijking en de installatie van de meettoestellen gebruikt om toezicht te houden op de naleving van de wet betreffende de politie van het wegverkeer en haar uitvoeringsbesluiten, volgt dat de rechter op de met een geïjkt meettoestel vastgestelde snelheid de in artikel 5.2 van de bijlage 2, van vermeld koninklijk besluit van 12 oktober 2010 bepaalde foutmarge in aanmerking moet nemen om de werkelijke snelheid te bepalen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 29 - Artikel 29, § 3 - Overschrijden van de toegelaten maximumsnelheid - Bepaling van de werkelijke snelheid - Goedkeuring, ijking en installatie van meettoestellen - Technische voorschriften voor snelheidsmeters - Foutmarge van de meettoestellen

WEGVERKEER - Allerlei - Goedkeuring, ijking en installatie van meettoestellen - Technische voorschriften voor snelheidsmeters - Foutmarge van de meettoestellen - Overschrijden van de toegelaten maximumsnelheid - Bepaling van de werkelijke snelheid

Il résulte des dispositions de l'article 29, § 3, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et du point 5.2 de l'annexe 2 'Spécifications techniques pour les cinémomètres' à l'arrêté royal du 12 octobre 2010 relatif à l'approbation, à la vérification et à l'installation des instruments de mesure utilisés pour surveiller l'application de la loi relative à la police de la circulation routière et des arrêtés pris en exécution de celle-ci qu'à l'égard de la vitesse établie par l'appareil de mesure vérifié, le juge doit tenir compte de la marge d'erreur prévue à l'article 5.2 de l'annexe 2 de l'arrêté royal précité du 12 octobre 2010 pour déterminer la vitesse effective.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 29 - Article 29, § 3 - Dépassement de la vitesse maximale autorisée - Détermination de la vitesse effective - Approbation, vérification et installation des instruments de mesure - Spécifications techniques pour les cinémomètres - Marge d'erreur des cinémomètres

ROULAGE - Divers - Approbation, vérification et installation des instruments de mesure - Spécifications techniques pour les cinémomètres - Marge d'erreur des cinémomètres - Dépassement de la vitesse maximale autorisée - Détermination de la vitesse effective

P.15.0102.N

2 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.5](#)

AC nr. 299

Een akte van rechtspleging wordt geacht in de taal van de rechtspleging te zijn gesteld wanneer alle vermeldingen vereist voor de regelmatigheid van deze akte in die taal zijn gesteld; het gebruik van aan vreemde talen ontleende woorden die behoren tot het gewone taalgebruik, tast de eentaligheid van de akte niet aan (1). (1) Cass. 19 september 2006, AR P.06.0298.N, AC 2006, nr. 424; Cass. 16 december 2014, AR P.14.1048.N, AC 2014, nr. 797 met concl. van advocaat-generaal L. DECREUS; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, APR, Story-Scientia, 1973, pp. 6-7, nr. 8 en p. 147, nr. 239; D. LINDEMANS, De eentalige akte in de Gerechtstaalwet, P&B 2008, 321-333.

Un acte de procédure est supposé avoir été rédigé dans la langue de la procédure lorsque toutes les mentions requises pour la régularité de cet acte sont rédigées dans cette langue; l'usage de termes empruntés à des langues étrangères qui relèvent de l'usage courant n'entache pas le caractère unilingue de l'acte (1). (1) Cass. 19 septembre 2006, RG P.06.0298.N, Pas. 2006, n° 424; Cass. 16 décembre 2014, RG P.14.1048.N, Pas. 2014, n° 797, avec concl. de M. DECREUS, avocat général; L. LINDEMANS, Taalgebruik in gerechtszaken, A.P.R., Story-Scientia, 1973, pp. 6-7, n° 8 et p. 147, n° 239; D. LINDEMANS, « De eentalige akte in de Gerechtstaalwet », P&B 2008, 321-333.

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Taal van de rechtspleging - Eéntaligheid van de akte - Draagwijdte

- Artt. 24 en 40 Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Het staat de rechter aan de bij hem aanhangig gemaakte feiten de juiste kwalificatie te geven en wanneer de nieuwe kwalificatie een misdrijf betreft waarvan één der onderdelen ook valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken oplevert, dan moet die kwalificatie aangevuld worden door ook de valsheid in geschrifte en gebruik van valse stukken te omschrijven in de bewoordingen van de wet; de omstandigheid dat de aanvankelijke kwalificatie geen valsheid in geschrifte of gebruik van valse stukken omvatte, doet hieraan geen afbreuk en maakt geen niet-toegelaten ontduubeling van de kwalificatie uit zodat hierdoor de toestand van de beklagde niet verzwaaard wordt (1). (1) Cass. 6 januari 2009, AR P.08.1289.N, AC 2009, nr. 11.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Nieuwe kwalificatie in misdrijf waarvan één der onderdelen valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken oplevert - Draagwijdte

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Bevoegdheid - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van de feiten - Nieuwe kwalificatie in misdrijf waarvan één der onderdelen valsheid in geschriften en gebruik van valse stukken oplevert - Draagwijdte

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Langue de la procédure - Caractère unilingue d'un acte - Portée

- Art. 24 et 40 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Il appartient au juge de donner aux faits dont il est saisi leur qualification exacte et lorsque la nouvelle qualification concerne une infraction dont l'un des éléments constitue également un faux en écritures et un usage de faux, cette qualification doit être complétée en reprenant également le faux en écritures et l'usage de faux dans les termes de la loi; la circonstance que la qualification initiale ne comportait pas le faux en écritures ou l'usage de faux n'y fait pas obstacle et cela ne constitue pas de dédoublement illicite de la qualification et la situation du prévenu ne s'en trouve pas aggravée (1). (1) Cass. 6 janvier 2009, RG P.08.1289.N, Pas. 2009, n° 11.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Qualification des faits - Requalification des faits - Nouvelle qualification en infraction dont l'un des éléments constitue un faux en écritures et usage de faux - Portée

FAUX ET USAGE DE FAUX - Compétence - Qualification des faits - Requalification des faits - Nouvelle qualification en infraction dont l'un des éléments constitue un faux en écritures et usage de faux - Portée

In correctionele- of politiezaken, maakt de verwijzingsbeschikking van een onderzoeksgerecht of de dagvaarding om voor het vonnisgerecht te verschijnen niet de daarin vervatte kwalificatie bij de vonnisgerechten aanhangig, maar de feiten zoals zij blijken uit de stukken van het onderzoek of het opsporingsonderzoek en die aan de verwijzingsbeschikking of dagvaarding ten grondslag liggen; deze eerste kwalificatie is in wezen voorlopig en het vonnisgerecht heeft ook in hoger beroep het recht en de plicht om aan de ten laste gelegde feiten hun juiste omschrijving te geven, mits het recht van verdediging wordt geëerbiedigd en deze verplichting geldt niet alleen ingeval van onduidelijkheid van de akte van aanhangigmaking; op grond van de gegevens van de verwijzingsbeschikking of de dagvaarding en van het strafdossier oordeelt de rechter onaantastbaar of de feiten die hij onder de verbeterde omschrijving bewezen verklaart, werkelijk deze zijn welke het voorwerp uitmaken van de vervolgingen of daaraan ten grondslag liggen en in dat geval maakt hij geen nieuwe feiten voor hem aanhangig en is geen nieuwe dagvaarding of vrijwillige verschijning vereist (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389 en noot MT; Cass. 20 februari 2007, AR P.06.1377.N, AC 2007, nr. 104; Cass. 24 mei 2011, AR P.11.0070.N, AC 2009, nr. 344; Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0625.N, AC 2013, nr. 43; P. MORLET, *Changement de qualification. Droits et devoirs du juge*, Rev. dr. P. MORLET, 1990, pp 561 ev.

*ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -
Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking - Taak van het
vonnisgerecht - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van
de feiten - Draagwijdte*

*RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Aanhangigmaking -
Taak van het vonnisgerecht - Kwalificatie van de feiten -
Heromschrijving van de feiten - Draagwijdte*

*STRAFVORDERING - Aanhangigmaking - Taak van het
vonnisgerecht - Kwalificatie van de feiten - Heromschrijving van
de feiten - Draagwijdte*

En matière correctionnelle ou de police, l'ordonnance de renvoi rendue par la juridiction d'instruction ou la citation à comparaître devant la juridiction de jugement saisissent ces juridictions de jugement non de la qualification qui y figure, mais des faits tels qu'ils ressortent des pièces de l'instruction ou de l'information et qui fondent l'ordonnance de renvoi ou la citation; cette première qualification est essentiellement provisoire et la juridiction de jugement, même en degré d'appel, a le droit et le devoir, moyennant le respect des droits de la défense, de donner aux faits mis à charge leur qualification exacte et cette obligation ne vaut pas uniquement à défaut de précision dans l'acte de saisine; le juge pénal apprécie souverainement, sur la base des éléments de l'ordonnance de renvoi ou de la citation et du dossier répressif, si les faits qu'il déclare établis en corrigeant leur qualification sont réellement ceux qui constituent l'objet des poursuites ou les fondent et, dans ce cas, il n'est pas saisi de faits nouveaux et une nouvelle citation ou comparution volontaire n'est pas requise (1). (1) Cass. 13 septembre 2005, RG P.05.0657.N, Pas. 2005, n° 430; Cass. 5 septembre 2006, RG P.06.0649.N, Pas. 2006, n° 389 et voir note signée M.T.; Cass. 24 mai 2011, RG P.11.0070.N, Pas. 2009, n° 344; Cass. 20 février 2007, RG P.06.1377.N, Pas. 2007, n° 104; Cass. 22 janvier 2013, RG P.12.0625.N, Pas. 2013, n° 43; P. MORLET, "Changement de qualification. Droits et devoirs du juge", R.D.P.C., 1990, pp. 561 s.

*APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Matière répressive - Action publique - Saisine - Mission de la
juridiction de jugement - Qualification des faits - Requalification
des faits - Portée*

*TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Saisine -
Mission de la juridiction de jugement - Qualification des faits -
Requalification des faits - Portée*

*ACTION PUBLIQUE - Saisine - Mission de la juridiction de
jugement - Qualification des faits - Requalification des faits -
Portée*

Artikel 5 Wet Rookverbod 2009 bepaalde vóór de vernietiging ervan door het Grondwettelijk Hof bij arrest nr. 37/2011 van 15 maart 2011 een uitzondering voor kansspelinrichtingen van klasse I, maar deze uitzondering was beperkt in de tijd; hieruit blijkt dat de wetgever een algemeen rookverbod in kansspelinrichtingen van klasse I niet onvereenigbaar achtte met de doelstellingen van de wetgeving op de kansspelen (1). (1) GwH, 15 maart 2011, nr. 37/2011.

MISDRUIF - Allerlei - Wet Rookverbod 2009 - Artikel 5 - Uitzonderingsbepaling voor kansspelinrichtingen van klasse I - Beperking in de tijd van de uitzonderingsbepaling - Draagwijdte

- Art. 5 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Casino - Wet Rookverbod 2009 - Artikel 5 - Uitzonderingsbepaling voor kansspelinrichtingen van klasse I - Beperking in de tijd van de uitzonderingsbepaling - Draagwijdte

- Art. 5 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

De bepaling van artikel 56 VWEU vereist een grensoverschrijdend element in de voorliggende feiten opdat zij van toepassing zou zijn (1). (1) HvJ 16 februari 1995, C-29/94 tot C-35/94, Aubertin e.a., I -311 tot 318; K. LENAERTS en P. VAN NUFFEL, Europees recht, Antwerpen, Intersentia, 2011, 193-194, nr. 253.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Artikel 56 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Vrij verkeer van personen, diensten en kapitaal

- Art. 56 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese Unie

Het Grondwettelijk Hof is niet bevoegd om bij wijze van prejudiciële beslissing een rechterlijke uitspraak te toetsen aan de artikelen 10, 11, 12 en 14 van de Grondwet.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Toetsing van een gerechtelijke uitspraak

- Art. 26, § 1, 3° Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Toetsing van een gerechtelijke uitspraak

L'article 5 de la loi du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac prévoyait, avant son annulation par la Cour constitutionnelle par arrêt n° 37/2011 du 15 mars 2011, une exception pour les établissements de jeux de hasard de classe I, mais cette exception était limitée dans le temps; il en ressort que le législateur n'estimait pas une interdiction générale de fumer dans des établissements de jeux de hasard de classe I inconciliable avec les objectifs de la législation sur les jeux de hasard (1). (1) C.C. 15 mars 2011, n° 37/2011.

INFRACTION - Divers - Loi du 22 décembre 2009 - Article 5 - Disposition dérogatoire pour les établissements de jeux de hasard de classe I - Limitation dans le temps de la disposition dérogatoire - Portée

- Art. 5 L. du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac

JEUX ET PARIS - Casino - Loi du 22 décembre 2009 - Article 5 - Disposition dérogatoire pour les établissements de jeux de hasard de classe I - Limitation dans le temps de la disposition dérogatoire - Portée

- Art. 5 L. du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac

La disposition de l'article 56 du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne requiert un élément d'extranéité dans les faits en question afin d'être applicable (1). (1) C.J.U.E. 16 février 1995, C-29/94 à C-35/94, Aubertin et crts, I-311 à 318; K. LENAERTS et P. VAN NUFFEL, Europees recht, Anvers, Intersentia, 2011, 193-194, n° 253.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Traité sur le fonctionnement de L'union européenne, article 56 - Libre circulation des capitaux et des personnes et libre prestation des services

- Art. 56 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union européenne

La Cour constitutionnelle n'est pas compétente pour confronter à titre préjudiciel une décision judiciaire aux articles 10, 11, 12 et 14 de la Constitution.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Contrôle d'une décision judiciaire

- Art. 26, § 1er, 3° Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Contrôle d'une décision judiciaire

Het roken in een speelzaal van een kansspelinrichting levert een inbreuk op op het rookverbod dat geldt in plaatsen waar al dan niet tegen betaling diensten aan het publiek worden verstrekt.

GEZONDHEIDSPOLITIE - Over de mens - Wet Rookverbod 2009 - Roken in de speelzaal van een kansspelinrichting - Plaatsen waar diensten aan het publiek worden verstrekt - Casino

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Casino - Wet Rookverbod 2009 - Roken in de speelzaal van een kansspelinrichting - Plaatsen waar diensten aan het publiek worden verstrekt

Krachtens artikel 51 Handvest Grondrechten Europese Unie zijn de bepalingen van die akte gericht tot de instellingen en de organen van de Unie met inachtneming van het subsidiariteitsbeginsel en, uitsluitend wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen, tot de Lidstaten, zodat wanneer een dergelijke aangelegenheid niet aan de orde is de prejudiciële vraag niet dient te worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie (1). (1) Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr. 781 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, Pas., 2015, nr. 781; Cass. 15 oktober 2014, AR P.14.1399.F, AC 2014, nr. 612.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

- Art. 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest Grondrechten van de Europese Unie - Artikel 51 - Hof van Justitie van de Europese Unie - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

- Art. 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest Grondrechten van de Europese Unie - Toepassingsgebied

- Art. 51 Handvest van de grondrechten van de Europese Unie van 12 december 2007

Overeenkomstig artikel 267, eerste lid, VWEU is het Hof van Justitie van de Europese Unie bevoegd om, bij wijze van prejudiciële beslissing, uitspraak te doen over de uitlegging van de verdragen en over de geldigheid en de uitlegging van de handelingen van de instellingen, de organen of de instanties van de Unie.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Instellingen - Artikel 267 Verdrag betreffende de werking van de Europese Unie - Hof van Justitie van de Europese Unie - Bevoegdheid

- Art. 267 Verdrag van 25 maart 1957 de werking van de Europese

Fumer dans une salle de jeux d'un établissement de jeux de hasard constitue une infraction à l'interdiction de fumer qui vaut dans les lieux dans lesquels des services sont fournis au public à titre gratuit ou moyennant paiement.

POLICE SANITAIRE - Police sanitaire de l'homme - Loi du 22 décembre 2009 - Fumer dans une salle de jeux d'un établissement de jeux de hasard - Lieux dans lesquels sont fournis au public - Casino

JEUX ET PARIS - Casino - Loi du 22 décembre 2009 - Fumer dans une salle de jeux d'un établissement de jeux de hasard - Lieux dans lesquels sont fournis au public

En vertu de l'article 51 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, les dispositions de cette Charte s'adressent aux institutions et organes de l'Union dans le respect du principe de subsidiarité, ainsi qu'aux États membres uniquement lorsqu'ils mettent en oeuvre le droit de l'Union, de sorte que, lorsqu'il ne s'agit pas d'une telle matière, il n'y a pas lieu de poser la question préjudicielle à la Cour de Justice de l'Union européenne (1). (1) Cass. 23 décembre 2015, RG P.15.1596.F, Pas. 2015, n° 781, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 15 octobre 2014, RG P.14.1399.F, Pas. 2014, n° 612.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de Justice de l'Union européenne - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites

- Art. 51 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Charte de l'Union européenne - Article 51 - Cour de Justice de l'Union européenne - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites

- Art. 51 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Charte de l'Union européenne - Champ d'application

- Art. 51 Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne du 12 décembre 2007

Aux termes de l'article 267, alinéa 1er, du Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, la Cour de justice de l'Union européenne est compétente pour statuer, à titre préjudiciel, sur l'interprétation des traités et sur la validité et l'interprétation des actes pris par les institutions, organes ou organismes de l'Union.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Institutions - Traité sur le fonctionnement de l'Union européenne, article 267 - Cour de Justice de l'Union européenne - Compétence

- Art. 267 Traité du 25 mars 1957 sur le fonctionnement de l'Union

Uit de wetsgeschiedenis, de aard en de doelstelling van de bepalingen van artikel 2, 3°, b), v, artikel 3, §1 en artikel 6 Wet Rookverbod 2009, volgt dat het verbod tot het verlenen van diensten in een rookkamer een algemene draagwijdte heeft en niet beperkt is tot enkel het opdienen van dranken (1). (1) Cass. 25 mei 2016, AR P. 14.1640.F, AC 2016, nr. 347 met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE in Pas. 2016, nr. 347; Cass.16 oktober 2013, AR P.13.0725.F, AC 2013, nr. 525.

GEZONDHEIDSPOLITIE - Over de mens - Wet Rookverbod 2009 - Rookkamer - Verbod tot het verlenen van diensten - Draagwijdte

- Artt. 2, 3°, b), v, 3, § 1, en 6 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Casino - Wet Rookverbod 2009 - Rookkamer - Verbod tot het verlenen van diensten - Draagwijdte

- Artt. 2, 3°, b), v, 3, § 1, en 6 Wet 22 december 2009 betreffende een algemene regeling voor rookvrije gesloten plaatsen toegankelijk voor het publiek en ter bescherming van werknemers tegen tabaksrook

Il résulte de la genèse légale, de la nature et de l'objectif des dispositions de l'article 2, 3°, b), v, de l'article 3, § 1er, et de l'article 6 de la loi du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac que l'interdiction de fournir des services dans un fumoir a une portée générale et ne se limite pas uniquement au service de boissons (1). (1) Cass. 25 mai 2016, RG P.14.1640.F, Pas. 2016, n° 347, avec concl. de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général ; Cass. 16 octobre 2013, RG P.13.0725.F, Pas. 2013, n° 525.

POLICE SANITAIRE - Police sanitaire de l'homme - Loi du 22 décembre 2009 - Fumoir - Interdiction de fournir des services - Portée

- Art. 2, 3°, b), v, 3, § 1er, et 6 L. du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac

JEUX ET PARIS - Casino - Loi du 22 décembre 2009 - Fumoir - Interdiction de fournir des services - Portée

- Art. 2, 3°, b), v, 3, § 1er, et 6 L. du 22 décembre 2009 instaurant une réglementation générale relative à l'interdiction de fumer dans les lieux fermés accessibles au public et à la protection des travailleurs contre la fumée du tabac

P.15.0131.N

21 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.1](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 203, eerste lid, en 644, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en artikel 52, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, volgt dat hoger beroep alleen op geldige wijze ter griffie kan worden ingesteld op de dagen en uren waarop de griffie overeenkomstig de wettelijke voorschriften voor het publiek toegankelijk is; de sluiting van de griffie buiten deze uren geeft geen aanleiding tot verlenging van de beroepstermijn.

GRIFFIE - GRIFFIER - Instellen van hoger beroep - Strafzaken - Uren waarop de griffie toegankelijk is

- Artt. 203, eerste lid, en 644, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Instellen van hoger beroep - Uren waarop de griffie toegankelijk is

- Artt. 203, eerste lid, en 644, tweede lid Wetboek van Strafvordering

- Art. 52, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Il résulte des articles 203, alinéa 1er, et 644, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle et de l'article 52, alinéa 2, du Code judiciaire que l'appel ne peut être introduit valablement au greffe qu'aux jours et heures pendant lesquels ce greffe est accessible au public conformément aux prescriptions légales; la fermeture du greffe en dehors de ces heures n'entraîne pas la prorogation du délai d'appel.

GREFFE. GREFFIER - Introduction de l'appel - Matière répressive - Heures pendant lesquelles le greffe est accessible

- Art. 203, al. 1er, et 644, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 52, al. 2 Code judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de l'appel - Heures pendant lesquelles le greffe est accessible

- Art. 203, al. 1er, et 644, al. 2 Code d'Instruction criminelle

- Art. 52, al. 2 Code judiciaire

Uit de wetgeschiedenis blijkt dat het, met de invoering bij wet van 7 april 1964 van de laatste zin van artikel 622 Wetboek van Strafvordering luidens dewelke de veroordeelde, indien de straf is verjaard, alleen in eer en rechten hersteld kan worden wanneer de niet-uitvoering niet aan hem te wijten is, de uitdrukkelijke wil van de wetgever was om de bestaande mogelijkheden van herstel in eer en rechten uit te breiden tot de gevallen waar de strafuitvoering verjaard is door het eenvoudig verloop van de verjaringstermijn, zonder dat de veroordeelde zich hieraan heeft onttrokken, maar slechts een afwachtende houding had aangenomen.

HERSTEL IN EER EN RECHTEN - Niet-uitvoering van de straf - Afwachtende houding van de veroordeelde - Verjaring van de strafuitvoering

- Art. 622 Wetboek van Strafvordering

STRAFUITVOERING - Herstel in eer en rechten - Niet-uitvoering van de straf - Afwachtende houding van de veroordeelde - Verjaring van de strafuitvoering

- Art. 622 Wetboek van Strafvordering

Il ressort de la genèse légale qu'en insérant par la loi du 7 avril 1964 la dernière phrase à l'article 622 du Code d'instruction criminelle, selon laquelle le condamné, lorsque la peine est prescrite, ne peut être réhabilité que si le défaut d'exécution ne lui est pas imputable, la volonté expresse du législateur était d'élargir les possibilités existantes de réhabilitation aux cas de prescription de l'action publique en raison du simple écoulement du délai de prescription, sans que le condamné s'y soit soustrait, mais en ayant adopté une attitude d'expectative.

REHABILITATION - Défaut d'exécution d'une peine - Attitude d'expectative du condamné - Prescription de l'action publique

- Art. 622 Code d'Instruction criminelle

APPLICATION DES PEINES - Réhabilitation - Défaut d'exécution d'une peine - Attitude d'expectative du condamné - Prescription de l'action publique

- Art. 622 Code d'Instruction criminelle

Het gebruik van valse stukken duurt voort, zelfs zonder een nieuw feit van de dader en zonder zijn herhaalde tussenkomst, zolang het door hem beoogde doel niet is bereikt en zolang de hem verweten handeling in zijn voordeel en zonder dat hij zich ertegen verzet, de gunstige uitwerking blijft hebben die hij ervan verwacht en het staat aan de rechter om hierover onaantastbaar in feite te oordelen (1). (1) Cass. 19 februari 2013, AR P. 12.0867.N, AC 2013, nr. 116.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Valsheid en gebruik van valse stukken - Gebruik van valse stukken - Duur

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik van valse stukken - Duur - Voorwaarden - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

- Artt. 193, 196, 197, 213 en 214 Strafwetboek

L'usage de faux se poursuit, même sans fait nouveau de l'auteur du faux et sans intervention itérative de sa part, tant que le but qu'il visait n'est pas atteint et tant que l'acte initial qui lui est reproché ne cesse pas d'engendrer, à son avantage et sans qu'il s'y oppose, l'effet favorable qu'il en attend et il appartient au juge d'apprécier souverainement les faits à ce sujet (1). (1) Cass. 19 février 2013, RG P.12.0867.N, Pas. 2013, nr. 116.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Faux et usage de faux - Usage de faux - Durée

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage de faux - Durée - Conditions - Appréciation souveraine par le juge du fond

- Art. 193, 196, 197, 213 et 214 Code pénal

Uit het faillissement van een vennootschap volgt niet dat het gebruik door een feitelijke zaakvoerder van akten waarbij in strijd met de werkelijkheid een stroman wordt aangeduid als zaakvoerder of een zetelverplaatsing werd opgenomen, noodzakelijk ophoudt op het tijdstip van het faillissement.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Gebruik van valse stukken - Faillissement - Gebruik van valse akten na faillissement - Duur

- Art. 16 Wet 8 augustus 1997

Il ne résulte pas de la faillite d'une société que l'usage, par un gérant de fait, d'actes où, contrairement à la réalité, un homme de paille est désigné comme gérant ou un déplacement de siège a été enregistré, cesse nécessairement au moment de la faillite.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Usage de faux - Faillite - Usage d'actes faux après faillite - Durée

- Art. 16 L. du 8 août 1997 sur les faillites

Vóór hun vervanging bij de respectieve artikelen 320 en 324 van de programmawet van 22 december 2003, in werking getreden op 10 januari 2004, bepaalden artikel 42, eerste lid, Accijnswet 1997 en artikel 15, eerste lid, van de wet van 3 april 1997 betreffende het fiscaal stelsel van gefabriceerde tabak dat ongeacht de in die wetten bepaalde straffen, de ontdoken accijns altijd verschuldigd blijft, maar krachtens de artikelen 320 en 324 voormeld is deze accijns niet meer verschuldigd op accijnsproducten die, naar aanleiding van de vaststelling van een in die wetten bedoelde overtreding, effectief in beslag worden genomen en naderhand worden verbeurdverklaard of bij wege van transactie aan de Schatkist worden afgestaan; deze wetswijzigingen hebben geen betrekking op de straf voor de overtreding, maar enkel op de accijnsschuld zodat zij geen onmiddellijke werking hebben op de vóór hun inwerkingtreding definitief verschuldigd geworden, maar nog niet betaalde accijns, zonder dat artikel 2, tweede lid, Strafwetboek daaraan afbreuk doet vermits die bepaling enkel van toepassing is op straffen, maar niet op de veroordeling tot betaling van ontdoken accijns, die louter burgerlijk van aard is (1). (1) Zie: Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1434.N, AC 2008, nr. 69.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Artikel 42, eerste lid, Wet Accijnsprodukten - Wetswijziging - Artikel 320 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Werking in de tijd - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

DOUANE EN ACCIJNZEN - Artikel 42, eerste lid, Wet Accijnsprodukten - Wetswijziging - Artikel 320 Programmawet van 22 december 2003 - Draagwijdte van de wetswijziging

DOUANE EN ACCIJNZEN - Gefabriceerde tabak - Fiscaal stelsel - Artikel 15, eerste lid, wet 3 april 1997 - Wetswijziging - Artikel 324 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Werking in de tijd - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

DOUANE EN ACCIJNZEN - Gefabriceerde tabak - Fiscaal stelsel - Artikel 15, eerste lid, wet 3 april 1997 - Wetswijziging - Artikel 324 Programmawet van 22 december 2003 - Draagwijdte van de wetswijziging

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Douane en accijnzen - Gefabriceerde tabak - Fiscaal stelsel - Artikel 15, eerste lid, wet 3 april 1997 - Wetswijziging - Artikel 324 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Gevolg - Artikel 2, tweede lid,

Avant leur remplacement respectivement par les articles 320 et 324 de la loi-programme du 22 décembre 2003, entrée en vigueur le 10 janvier 2004, l'article 42, alinéa 1er, de la loi du 10 juin 1997 sur les produits soumis à accise et l'article 15, alinéa 1er de la loi du 3 avril 1997 relative au régime fiscal des tabacs manufacturés disposaient que, nonobstant les sanctions prévues par ces lois, l'accise éludée est toujours due, mais, en vertu des articles 320 et 324 précités, cette accise n'est plus due sur les produits d'accises qui, suite à la constatation d'une infraction visée par ces lois, sont effectivement saisis et ultérieurement confisqués ou, ensuite d'une transaction, sont abandonnés au Trésor; ces modifications de loi ne concernent pas la sanction prévue pour l'infraction, mais uniquement la dette d'accise, de sorte qu'elle n'a pas d'effet immédiat sur l'accise définitivement due avant son entrée en vigueur mais non encore acquittée, sans que l'article 2, alinéa 2, du Code pénal y fasse obstacle dès lors que cette disposition est uniquement applicable aux peines et non à la condamnation au paiement de l'accise éludée qui est seulement de nature civile (1). (1) Voir Cass. 29 janvier 2008, RG P.07.1434.N, Pas. 2008, n° 69.

DOUANES ET ACCISES - Article 42, alinéa 1er, de la loi du 10 juin 1997 relative au régime général, à la détention, à la circulation et aux contrôles des produits soumis à accise - Modification de loi - Article 320 de la loi-programme du 22 décembre 2003 - Modification de loi ne concernant que la dette d'accise et non la peine - Application dans le temps - Code pénal, article 2, alinéa 2 - Compatibilité

DOUANES ET ACCISES - Article 42, alinéa 1er, de la loi du 10 juin 1997 relative au régime général, à la détention, à la circulation et aux contrôles des produits soumis à accise - Modification de loi - Article 320 de la loi-programme du 22 décembre 2003 - Portée de la modification de la loi

DOUANES ET ACCISES - Tabac manufacturé - Régime fiscal - Article 15, alinéa 1er, de la Loi du 3 avril 1997 relative au régime fiscal des tabacs manufacturés - Modification de loi - Article 324 de la Loi-programme du 22 décembre 2003 - Modification de loi ne concernant que la dette d'accise et non la peine - Application dans le temps - Code pénal, article 2, alinéa 2 - Compatibilité

DOUANES ET ACCISES - Tabac manufacturé - Régime fiscal - Article 15, alinéa 1er, de la Loi du 3 avril 1997 relative au régime fiscal des tabacs manufacturés - Modification de loi - Article 324 de la Loi-programme du 22 décembre 2003 - Portée de la modification de la loi

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Douanes et accises - Tabac manufacturé - Régime fiscal - Article 15, alinéa 1er, de la Loi du 3 avril 1997 relative au régime fiscal des tabacs manufacturés - Modification de loi - Article 324 de la Loi-programme du 22 décembre 2003 - Modification de loi ne

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Douane en accijnzen - Artikel 42, eerste lid, Wet Accijnsprodukten - Wetswijziging - Artikel 320 Programmawet van 22 december 2003 - Wetswijziging die niet de straf maar enkel de accijnsschuld betreft - Gevolg - Artikel 2, tweede lid, Strafwetboek - Verenigbaarheid

concernant que la dette d'accise et non la peine - Conséquence - Code pénal, article 2, alinéa 2 - Compatibilité

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Douanes et accises - Article 42, alinéa 1er, de la loi du 10 juin 1997 relative au régime général, à la détention, à la circulation et aux contrôles des produits soumis à accise - Modification de loi - Article 320 de la loi-programme du 22 décembre 2003 - Modification de loi ne concernant que la dette d'accise et non la peine - Conséquence - Code pénal, article 2, alinéa 2 - Compatibilité

P.15.0308.N

3 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.3](#)

AC nr. ...

Artikel 67bis Wegverkeerswet voert een vermoeden van schuld in voor de titularis van de nummerplaat van een voertuig waarmee een overtreding van die wet is gepleegd, maar waarvan de bestuurder niet geïdentificeerd werd, vermoeden dat door elk middel van recht kan worden weerlegd en waartoe de rechter alle feitelijke gegevens die hem door de betrokkene worden voorgelegd in aanmerking kan nemen, waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, wat vereist dat hij de betrouwbaarheid van dit bewijs kan beoordelen; zo kan hij bepaalde gegevens en bewijsmiddelen verwerpen omdat hij die op grond van de feitelijke gegevens die hij vermeldt, zoals de omstandigheden waarin ze worden voorgelegd, ongeloofwaardig acht, wat geen miskenning van het recht op een eerlijk proces noch van het recht op wapengelijkheid oplevert (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Weerlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Vermoeden van schuld

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging

Bij ontstentenis van daartoe strekkende conclusie, is de rechter niet ertoe gehouden zijn beslissing dat de verjaring van de strafvordering niet is ingetreden, nader te motiveren.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Verjaring - Schorsing - Stuiting - Daden of gebeurtenissen die de verjaring schorsen of stuiten - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsing - Stuiting - Daden of gebeurtenissen die de verjaring schorsen of stuiten - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daden of
3/12/2019

L'article 67bis de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière insère une présomption de culpabilité pour le titulaire de la plaque d'immatriculation d'un véhicule avec lequel une infraction à ladite loi a été commise, mais dont le conducteur n'a pas été identifié, présomption pouvant être renversée par tout moyen de droit et pour laquelle le juge peut prendre en considération tous les éléments de fait que la personne concernée lui aura présentés, dont il apprécie souverainement la valeur probante, sous réserve du respect du droit à un procès équitable, ce qui requiert qu'il peut apprécier la fiabilité de ladite preuve; ainsi, il peut rejeter certains éléments et moyens de preuve parce qu'il ne les estime pas crédibles sur la base des éléments de fait qu'il énonce, telles les circonstances dans lesquelles ils sont présentés, ce qui ne constitue pas une violation du droit à un procès équitable ni du droit à l'égalité des armes (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Renversement - Appréciation souveraine par le juge du fond - L. du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 67bis - Présomption de culpabilité

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Présomption de culpabilité - Renversement

À défaut de conclusions en ce sens, le juge n'est pas tenu de motiver plus avant sa décision de ne pas déclarer l'action publique prescrite.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Action publique - Prescription - Suspension - Interruption - Actes ou événements suspensifs ou interruptifs de la prescription - Indication dans le jugement ou l'arrêt - Obligation

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Suspension - Interruption - Actes ou événements suspensifs ou interruptifs de la prescription - Indication dans le jugement ou l'arrêt - Obligation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique -

gebeurtenissen die de verjaring stuiten - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Daden of gebeurtenissen die de verjaring schorsen - Vermelding in het vonnis of arrest - Verplichting

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Vermoeden van schuld - Weerlegging

Een onjuiste beoordeling en het feit dat de rechter anders oordeelt dan een partij aanvoert, leveren mogelijks een schending van de wet op, maar geen motiveringsgebrek.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Onjuiste beoordeling door rechter en andere beoordeling door rechter dan aangevoerd door partij

Interruption - Actes ou évènements interruptifs de la prescription - Indication dans le jugement ou l'arrêt - Obligation

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Actes ou évènements suspensifs de la prescription - Indication dans le jugement ou l'arrêt - Obligation

Conclusions de l'avocat général Decreus.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - L. du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 67bis - Présomption de culpabilité - Renversement - Appréciation souveraine par le juge du fond

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Présomption de culpabilité - Renversement

Une appréciation erronée et le fait que le juge se prononce différemment de ce qu'une partie invoque donnent éventuellement lieu à une violation de la loi, mais pas à un défaut de motivation.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appréciation erronée par le juge et différente de ce que la partie invoque

P.15.0333.N

7 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 429, vierde lid, Wetboek van Strafvordering en haar doelstelling volgt dat het in de regel volstaat dat de eiser tijdig ter griffie van het Hof het bewijs neerlegt van de afgifte ter post van de aangetekende zending houdende diens memorie, op naam van de bestemming en waarop een datumstempel is aangebracht, zonder dat het vereist is dat ook een kopie van de aldus toegezonden memorie met desgevallend bijhorend schrijven wordt neergelegd; de advocaat die een dergelijk bewijs neerlegt, wordt vermoed met die zending de kwestieuze memorie te hebben toegestuurd, behoudens tegenbewijs.

ADVOCAAT - Cassatieberoep - Memorie - Terkennisbrenging aan de verweerder - Neerlegging ter griffie van het bewijs van verzending - Begrip - Vermoeden van kennisgeving van de memorie - Strafzaken

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Te voegen stukken (bij cassatieberoep of memorie) - Memorie - Terkennisbrenging aan de verweerder - Neerlegging ter griffie van het bewijs van verzending

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 429, alinéa 4, du Code d'instruction criminelle et de l'objectif qu'il poursuit qu'en principe, il suffit que le demandeur dépose en temps utile au greffe de la Cour la preuve estampillée de la date de la remise à la poste de l'envoi au nom du destinataire par courrier recommandé comportant son mémoire, sans que soit également requis le dépôt d'une copie du mémoire ainsi envoyé, et ses éventuelles annexes; l'avocat qui dépose une telle preuve est censé, par cet envoi, avoir fait parvenir le mémoire en question, jusqu'à preuve du contraire.

AVOCAT - Pourvoi en cassation - Mémoire - Communication au défendeur - Dépôt au greffe de la preuve de l'envoi - Notion - Présomption de la communication du mémoire - Matière répressive

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Pièces à joindre (au pourvoi ou au mémoire) - Mémoire - Communication au défendeur - Dépôt au greffe de la preuve de l'envoi

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling die erin bestaan een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat zolang de lasthebber ad hoc niet van zijn mandaat is ontlast, hij als enige bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen en de keuze te bepalen van de raadsman die voor de rechtspersoon optreedt, zodat indien namens de rechtspersoon een memorie van antwoord wordt ingediend uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan moet blijken dat de raadsman die de memorie heeft ondertekend, werd aangesteld door de lasthebber ad hoc.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Memorie van antwoord - Neerlegging namens een rechtspersoon - Ontvankelijkheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Rechtspersoon - Aanwijzing lasthebber ad hoc - Doel - Gevolg - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Il résulte du texte de l'article 2bis du Titre préliminaire du Code de procédure pénale et de l'objectif visant à garantir une défense indépendante à la personne morale, que, tant que le mandataire ad hoc n'est pas déchargé de son mandat, il est seul compétent pour représenter la personne morale et faire le choix du conseil qui agit pour la personne morale, de sorte que, si un mémoire en réponse est introduit au nom de la personne morale, il doit ressortir des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard que le conseil qui a signé le mémoire a été désigné par le mandataire ad hoc.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Mémoire en réponse - Dépôt au nom d'une personne morale - Recevabilité

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

ACTION PUBLIQUE - Personne morale - Désignation d'un mandataire ad hoc - Objectif - Conséquence - Application

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

P.15.0368.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.2](#)

AC nr. ...

Een burgerlijke partij kan slechts incidenteel beroep instellen op voorwaarde dat de beklaagde tegen wie zij incidenteel beroep instelt, een ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen de beslissing op de tegen hem gerichte burgerlijke rechtsvordering; op het enkel hoger beroep van een beklaagde en bij afwezigheid van een ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van een burgerlijke partij kan de appelrechter de niet-inwilliging door een beroepen vonnis van een burgerlijke rechtsvordering van die burgerlijke partij tegen die beklaagde niet hervormen in een inwilliging ervan.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafzaken - Hoger beroep - Enkel hoger beroep van beklaagde - Afwezigheid van ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van burgerlijke partij

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Enkel hoger beroep van beklaagde - Afwezigheid van ontvankelijk hoofd- of incidenteel beroep van burgerlijke partij - Burgerlijke rechtsvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Burgerlijke partij

Une partie civile ne peut introduire un appel incident qu'à la condition que le prévenu contre lequel elle l'interjette ait introduit un appel recevable contre la décision rendue sur l'action civile dirigée contre lui; sur le seul appel d'un prévenu et en l'absence d'un appel principal ou incident recevable d'une partie civile, le juge d'appel ne peut inverser la décision rendue par le jugement dont appel de ne pas accueillir l'action civile dirigée par cette partie civile contre ce prévenu.

ACTION CIVILE - Matière répressive - Appel - Seul appel du prévenu - Absence d'appel principal ou incident recevable de la partie civile

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Seul appel du prévenu - Absence d'appel principal ou incident recevable de la partie civile - Action civile

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel incident - Partie civile

P.15.0431.N

6 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.2](#)

AC nr. 369

Het incidenteel beroep van een geïntimeerde is enkel de uitoefening van het rechtsmiddel dat hij binnen de wettelijke termijn bij wijze van hoofdberoep had kunnen instellen tegen de beslissing die betrekking heeft op de partijen op wiens hoger beroep hij geïntimeerde is, in zoverre die beslissing gewezen is op de burgerlijke rechtsvordering.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Incidenteel beroep - Incidenteel beroep van de geïntimeerde

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Wanneer een beklaagde of de vervolgende partij binnen de wettelijke termijn geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een op tegenspraak gewezen vonnis dat die beklaagde op strafgebied veroordeelt voor een misdrijf, dan heeft dat vonnis kracht van gewijsde en staat het bijgevolg vast dat de beklaagde dat misdrijf heeft gepleegd en daardoor een fout heeft begaan in de zin van de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek zodat het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen dat vonnis, dat enkel betrekking kan hebben op de beslissing over haar burgerlijke rechtsvordering, aan de beklaagde het recht verleent incidenteel beroep in te stellen tegen die beslissing in zoverre zij hem tot schadevergoeding veroordeelt; dat incidenteel beroep laat de beklaagde weliswaar toe te betwisten dat zijn fout schade aan de burgerlijke partij heeft veroorzaakt, maar laat hem niet toe nog betwisting te voeren over het bestaan zelf van het misdrijf en dus van de fout.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Vonnis dat de beklaagde op strafgebied veroordeelt - Geen hoger beroep van de beklaagde of van de vervolgende partij - Gevolg - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Draagwijdte

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

L'appel incident d'une partie intimée n'est que l'exercice du recours qu'elle eût pu exercer par la voie d'un appel principal, dans le délai légal, contre la décision qui concerne les parties sur l'appel desquelles elle est intimée, dans la mesure où cette décision est rendue sur l'action civile.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel incident - Appel incident - Appel incident d'une partie intimée

- Art. 203, § 4 Code d'Instruction criminelle

Lorsqu'un prévenu ou une partie poursuivante n'ont pas interjeté appel, dans le délai légal, d'un jugement rendu contradictoirement qui condamne ce prévenu au pénal du chef d'une infraction, ledit jugement acquiert force de chose jugée et il constate, par conséquent, que le prévenu a commis cette infraction et a, de ce fait, commis une faute au sens des articles 1382 et 1383 du Code civil, de sorte que l'appel formé par la partie civile contre ledit jugement, qui ne peut concerner que la décision rendue sur son action civile, confère au prévenu le droit de former un appel incident contre cette décision, en tant qu'elle le condamne à des dommages et intérêts; cet appel incident permet, certes, au prévenu de contester que sa faute a causé un dommage à la partie civile, mais ne lui permet pas de contester encore l'existence même de l'infraction et donc de la faute.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Jugement qui condamne le prévenu au pénal - Pas d'appel interjeté par le prévenu ou par la partie poursuivante - Conséquence - Appel formé par la partie civile - Portée

- Art. 203, § 4 Code d'Instruction criminelle

P.15.0464.N

20 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.1](#)

AC nr. 401

Overeenkomstig artikel 47sexies, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering is een stelselmatige observatie in de zin van dit wetboek onder meer een observatie van meer dan vijf opeenvolgende dagen of van meer dan vijf niet-opeenvolgende dagen gespreid over een periode van een maand zodat de stelselmatigheid van de observatie aldus enkel volgt uit objectieve criteria, te weten haar duur of haar frequentie binnen een bepaalde tijdsperiode; subjectieve criteria zoals het incidenteel, oppervlakkig of occasioneel karakter van de observatie of de mate van inmenging in de privésfeer spelen geen rol.

Conformément à l'article 47sexies, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, une observation systématique au sens de ce code est notamment une observation de plus de cinq jours consécutifs ou de plus de cinq jours non consécutifs repartis sur une période d'un mois, de sorte que l'appréciation du caractère systématique de l'observation ne se fait qu'à l'aune de critères objectifs, à savoir sa durée ou sa fréquence au cours d'une période déterminée; des critères subjectifs tels que le caractère accessoire, superficiel ou occasionnel de l'observation ou le degré d'ingérence dans la vie privée sont sans pertinence.

P.15.0472.N

28 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.6](#)

AC nr. ...

Artikel 61bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, krachtens hetwelk de onderzoeksrechter overgaat tot de inverdenkingstelling van elke persoon tegen wie ernstige aanwijzingen van schuld bestaan, houdt voor de raadkamer geen beletsel in om een door de onderzoeksrechter niet in verdenking gestelde verdachte tegen wie voldoende bezwaren bestaan, naar de vonnisrechter te verwijzen; een dergelijke beslissing van de raadkamer is niet behept met een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid als bedoeld in artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetwijziging van art. 420 Wetboek van Strafvordering door artikel 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Verwijzing - Geen inverdenkingstelling door onderzoeksrechter

De raadkamer waarvoor een verdachte niet heeft aangevoerd dat zijn recht op een eerlijk proces en recht van verdediging zijn miskend ingevolge een gebrek aan inverdenkingstelling door de onderzoeksrechter, schendt noch miskent artikel 6.3.a EVRM en artikel 14.3.a en 14.3.b IVBPR, het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces door die verdachte wegens het bestaan van voldoende bezwaren te verwijzen naar de vonnisrechter; een dergelijke beslissing is niet behept met een onregelmatigheid, verzuim of nietigheid als bedoeld in artikel 135, § 2, Wetboek van Strafvordering (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetwijziging van art. 420 Wetboek van Strafvordering door artikel 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Raadkamer - Verwijzing - Geen inverdenkingstelling door onderzoeksrechter - Geen aanvoering door verdachte van miskening van zijn rechten op een eerlijk proces en verdediging

L'article 61bis, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, aux termes duquel le juge d'instruction procède à l'inculpation de toute personne contre laquelle existent des indices sérieux de culpabilité, n'empêche pas la chambre du conseil de renvoyer à la juridiction de jugement un suspect n'ayant pas été inculpé par le juge d'instruction, contre lequel existent des charges suffisantes; une telle décision de la chambre du conseil n'est pas entachée d'une irrégularité, d'une omission ou d'une cause de nullité telles que visées à l'article 135, § 2, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Le pourvoi est antérieur à la modification de l'article 420 du Code d'instruction criminelle par l'article 115 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, M.B. 19 février 2016.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Chambre du conseil - Renvoi - Pas d'inculpation par le juge d'instruction

La chambre du conseil devant laquelle un suspect n'a pas invoqué la violation de son droit à un procès équitable ni de ses droits de défense à la suite d'un défaut d'inculpation par le juge d'instruction, ne viole ni ne méconnaît les articles 6, § 3, a, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 3, a et b, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, les droits de la défense et le droit à un procès équitable en renvoyant ce suspect à la juridiction de jugement en raison de l'existence de charges suffisantes; une telle décision n'est pas entachée d'une irrégularité, d'une omission ou d'une cause de de nullité telles que visées à l'article 135, § 2, du Code d'instruction criminelle (1). (1) Le pourvoi est antérieur à la modification de l'article 420 du Code d'instruction criminelle par l'article 115 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, M.B. 19 février 2016.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Chambre du conseil - Renvoi - Pas d'inculpation par le juge d'instruction - Pas d'allégation par le suspect de la violation de son droit à un procès équitable et de ses droits de défense

Uit de samenhang van de bepalingen van artikel 1.1 van de Richtlijn 2006/126/EG van 20 december 2006 van het Europees Parlement en de Raad betreffende het rijbewijs, artikel 26 van de Wegverkeerswet en artikel 1 van het Koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs, volgt dat een Europees rijbewijs een nationaal rijbewijs is dat in een lidstaat van de Europese Unie werd uitgereikt en dat werd uitgegeven volgens het in de hogervermelde Richtlijn bepaalde model; de rechter bepaalt in feite, mitsdien onaantastbaar, of het rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie beantwoordt aan het modelrijbewijs van de Europese Unie en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Richtlijn betreffende rijbewijs - Europees model van rijbewijs - Draagwijdte

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Rijbewijs - Rijbewijs uitgegeven door een lidstaat van de Europese Unie - Conformiteit met Europees model - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 26 - Rijbewijs - Model van Belgisch rijbewijs

WEGVERKEER - Allerlei - Koninklijk besluit betreffende het rijbewijs - Europees rijbewijs - Begrip - Draagwijdte

Il résulte de la combinaison de l'article 1.1 de la Directive 2006/126/CE du Parlement européen et du Conseil du 20 décembre 2006 relative au permis de conduire, de l'article 26 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et de l'article 1er de l'arrêté royal du 23 mars 1998 relatif au permis de conduire qu'un permis de conduire européen est un permis de conduire national qui est délivré dans un État membre de l'Union européenne et émis selon le modèle prévu dans la Directive 2006/126/CE susmentionnée; le juge détermine en fait, dès lors souverainement, si le permis de conduire émis par un État membre de l'Union européenne correspond au modèle de permis de conduire de l'Union européenne et la Cour vérifie uniquement si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Directive 2006/126/CE du Parlement européen et du Conseil du 20 décembre 2006 relative au permis de conduire - Modèle européen de permis de conduire - Portée

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Permis de conduire - Permis de conduire édité par un État membre de l'Union européenne - Conformité avec le modèle européen - Portée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 26 - Permis de conduire - Modèle de permis de conduire belge

ROULAGE - Divers - Arrêté royal du 23 mars 1998 relatif au permis de conduire - Permis de conduire européen - Notion - Portée

De appelrechters die, na het verval van de strafvordering te hebben vastgesteld, bij de beoordeling van de tegen de beklaagde ingestelde burgerrechtelijke rechtsvordering vaststellen dat hij de als misdrijf omschreven feiten heeft gepleegd, dienen dit niet te doen met eenstemmigheid aangezien de beoordeling van de burgerrechtelijke rechtsvordering door de appelrechters immers geen repressieve draagwijdte heeft (1). (1) Cass. 22 januari 2013, AR P.12.0543.N, AC 2013, nr. 42.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafzaken - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafzaken - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de

Les juges d'appel qui, ayant constaté l'extinction de l'action publique, constatent, lors de l'examen de l'action civile exercée contre le prévenu, qu'il a commis les faits qualifiés d'infraction ne sont pas tenus de se prononcer à l'unanimité des voix, dès lors que l'appréciation de l'action civile par les juges d'appel n'a, en effet, pas de portée répressive (1). (1) Cass. 22 janvier 2013, RG P.12.0543.N, Pas. 2013, n° 42.

ACTION CIVILE - Matière répressive - Procédure en degré d'appel - Constatation de l'extinction de l'action publique - Appréciation de l'action civile dirigée contre le prévenu - Portée

ACTION CIVILE - Matière répressive - Procédure en degré d'appel - Constatation de l'extinction de l'action publique - Appréciation de l'action civile dirigée contre le prévenu - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Constatation de l'extinction de

strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vaststelling van het verval van de strafvordering - Beoordeling van de tegen de beklaagde gerichte burgerrechtelijke vordering - Draagwijdte

Overeenkomstig de artikelen 27 en 40 Taalwet Gerechtszaken moet, op straffe van nietigheid, de rechtspleging voor het Hof wanneer de bestreden beslissing in het Frans of in het Nederlands is geweest, gevoerd worden in de taal van die beslissing; uit die bepalingen volgt dat een cassatieberoep door middel van een akte in het Nederlands tegen een Franstalig arrest nietig is (1). (1) Cass. 18 oktober 1991, AC 1991-92, nr. 98; L. LINDEMANS, Taalgebruik in rechtszaken, APR, 1973, E. Story-Scientia PVBA, Gent-Leuven, pp.153-154, nrs. 243-244 en p. 167, nr. 260.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Strafzaken - Cassatieberoep - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In cassatie - Strafzaken - Cassatieberoep - Bestreden beslissing in het Frans - Cassatieberoep in het Nederlands

Voor het bestaan van misbruik van vertrouwen is niet vereist dat de overhandiging van de bedoelde goederen, gelden, koopwaren, biljetten of geschriften feitelijk heeft plaatsgegrepen en is het voldoende dat degene die misbruik van vertrouwen pleegt, de door hem verduisterde of verspilde goederen afwendt van het doel waarvoor hij ze te zijner beschikking had; giraal geld houdt de terbeschikkingstelling van materieel geld in en kan het voorwerp uitmaken van het misdrijf van misbruik van vertrouwen (1). (1) Cass. 4 december 2007, AR P.07.1135.N, AC 2007, nr. 610; Cass. 9 februari 2016, AR P.14.0777.N, AC 2016, nr. 88 met concl. van plaatsvervangend advocaat-generaal DE SWAEF; L. HUYBRECHTS, Misbruik van vertrouwen, Comm.Straf., 16.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Constitutieve bestanddelen - Terbeschikkingstelling van de verduisterde of verspilde goederen - Draagwijdte - Giraal geld

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Constitutieve bestanddelen - Terbeschikkingstelling van de verduisterde of verspilde goederen -

l'action publique - Appréciation de l'action civile dirigée contre le prévenu - Portée

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Constatation de l'extinction de l'action publique - Appréciation de l'action civile dirigée contre le prévenu - Portée

En vertu des articles 27 et 40 de loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, si la décision attaquée a été rendue en français ou en néerlandais, la procédure devant la Cour de cassation doit, à peine de nullité, être faite en la langue de cette décision; il suit de ces dispositions qu'est nul le pourvoi formé par un acte rédigé en langue néerlandaise contre un arrêt rendu en français (1). (1) Cass. 18 octobre 1991, Pas. 1991-92, n° 98; L. LINDEMANS, Taalgebruik in rechtszaken, APR, 1973, E. Story-Scientia PVBA, Gent-Leuven, pp.153-154, nos 243-244 et p. 167, n° 260.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme du pourvoi en cassation et indications - Décision attaquée rédigée en français - Pourvoi en cassation rédigé en néerlandais

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme du pourvoi en cassation et indications - Décision attaquée rédigée en français - Pourvoi en cassation rédigé en néerlandais

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En cassation - Matière répressive - Pourvoi en cassation - Décision attaquée rédigée en français - Pourvoi en cassation rédigé en néerlandais

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En cassation - Matière répressive - Pourvoi en cassation - Décision attaquée rédigée en français - Pourvoi en cassation rédigé en néerlandais

L'abus de confiance ne requiert pas que la remise des effets, deniers, marchandises, billets, quittances ou écrits visés ait eu lieu en fait; il suffit que celui qui commet l'abus de confiance écarte les biens qu'il a détournés ou dissipés de l'objectif pour lequel il les avait à sa disposition; la monnaie scripturale impliquant la mise à disposition de monnaie matérielle, elle peut faire l'objet du délit d'abus de confiance (1). (1) Cass. 4 décembre 2007, RG P.07.1135.N, Pas. 2007, n° 610; Cass. 9 février 2016, RG P.14.0777.N, Pas. 2016, n° 88 avec concl. de M. DE SWAEF, avocat général suppléant; L. HUYBRECHTS, Misbruik van vertrouwen, Comm. Straf., 16.

ABUS DE CONFIANCE - Eléments constitutifs - Mise à disposition des biens détournés ou dissipés - Portée - Monnaie scripturale

ABUS DE CONFIANCE - Eléments constitutifs - Mise à disposition des biens détournés ou dissipés - Portée - Monnaie scripturale

P.15.0541.N

3 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.6](#)

AC nr. ...

Wanneer voor het Hof van Cassatie niet blijkt dat de beklaagde voor de appelrechters heeft aangevoerd dat de eerste rechter door de heromschrijving zich heeft uitgesproken over een ander feit dan het aanhangig gemaakte feit is zijn middel nieuw en bijgevolg onontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Heromschrijving der feiten door eerste rechter - Geen aanvoering door beklaagde in beroep dat het gaat om ander feit dan aanhangig gemaakt

Lorsqu'il ne ressort pas devant la Cour de cassation que le prévenu a invoqué devant les juges d'appel que le juge du fond s'est prononcé, par la requalification, sur un fait autre que celui de la saisine, son moyen est nouveau et, par conséquent, irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Requalification des faits par le juge du fond - Pas d'allégation en appel par le prévenu qu'il s'agit d'un fait autre que celui de la saisine

P.15.0632.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.3](#)

AC nr. ...

Artikel 149 Grondwet verplicht de kamer van inbeschuldigingstelling die op grond van artikel 624 Wetboek van Strafvordering een verzoek tot herstel in eer en rechten afwijst omdat de eiser geen blijk heeft gegeven van verbetering en van goed gedrag, de concrete elementen te vermelden waarop dit oordeel is gesteund (1). (1) Het cassatieberoep dateert van vóór de wetwijziging van art. 624 Wetboek van Strafvordering door artikel 26 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, B.S. 30 december 2016.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Herstel in eer en rechten - Verzoek tot herstel in eer en rechten - Afwijzing

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Herstel in eer en rechten - Verzoek tot herstel in eer en rechten - Afwijzing

HERSTEL IN EER EN RECHTEN - Verzoek tot herstel in eer en rechten - Afwijzing

L'article 149 de la Constitution oblige la chambre des mises en accusation qui, sur la base de l'article 624 du Code d'instruction criminelle, rejette une requête en réhabilitation parce que le requérant n'a pas fait preuve d'amendement ni été de bonne conduite, à indiquer les éléments concrets qui fondent cette décision (1). (1) Le pourvoi est antérieur à la modification de loi de l'article 624 du Code d'instruction criminelle par l'article 26 de la loi du 25 décembre 2016 modifiant le statut juridique des détenus et la surveillance des prisons et portant des dispositions diverses en matière de justice, M.B. 30 décembre 2016.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen d'office - Réhabilitation - Requête en réhabilitation - Rejet

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Réhabilitation - Requête en réhabilitation - Rejet

REHABILITATION - Requête en réhabilitation - Rejet

P.15.0781.N

16 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.2](#)

AC nr. 334

De strafrechter is niet bevoegd om kennis te nemen van de vordering in vrijwaring van een beklaagde tegen een medebeklaagde met wie hij in solidum gehouden is tot vergoeding van de schade van de burgerlijke partij (1). (1) Zie: Cass. 7 april 2007, AR P.06.1345.F, AC 2007, nr. 174.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Beklaagde veroordeeld in solidum met een medebeklaagde tot vergoeding van de schade - Vordering in vrijwaring van de beklaagde tegen een medebeklaagde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering -

Le juge pénal est sans compétence pour connaître de l'action en garantie dirigée par un prévenu contre un coprévenu avec lequel il est condamné in solidum au paiement de dommages et intérêts envers la partie civile (1). (1) Voir Cass. 7 avril 2007, RG P.06.1345.F, Pas. 2007, n° 174.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Action civile (règles particulières) - Prévenu condamné in solidum avec un coprévenu au paiement de dommages et intérêts - Action en garantie dirigée par le prévenu contre un coprévenu - Compétence du juge

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action civile - Prévenu

Beklaagde veroordeeld in solidum met een medebeklaagde tot vergoeding van de schade - Vordering in vrijwaring van de beklagde tegen een medebeklaagde - Bevoegdheid van de rechter

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De verzekeraar die tot gedwongen tussenkomst wordt opgeroepen kan het debat weigeren wanneer zijn recht van verdediging niet wordt gevrijwaard, meer bepaald wanneer zijn recht van verdediging wegens een reeds verkregen beslissing in gevaar is gebracht (1). (1) Zie: Cass. 4 januari 1984, AR 3054, AC 1983-1984, nr. 228 en Cass. 25 november 1992, AR 77, AC 1991-1992, nr. 752.

TUSSENKOMST - Strafzaken - Landverzekering - Verzekeraar - Gedwongen tussenkomst - Weigering van het debat

- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 89, § 5 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

VERZEKERING - Landverzekering - Gedwongen tussenkomst van de verzekeraar - Weigering van het debat

- Art. 812, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

- Art. 89, § 5 Wet 25 juni 1992 op de landverzekeringsovereenkomst

condamné in solidum avec un coprévenu au paiement de dommages et intérêts - Action en garantie dirigée par le prévenu contre un coprévenu - Compétence du juge

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

L'assureur appelé en intervention peut refuser le débat lorsque son droit de défense n'est pas garanti, plus précisément lorsque ce droit est compromis par une décision déjà rendue (1). (1) Voir Cass. 4 janvier 1984, RG 3054, Pas. 1984, n° 228 et Cass. 25 novembre 1992, RG 77, Pas. 1992, n° 752.

INTERVENTION - Matière répressive - Assurances terrestres - Assureur - Intervention forcée - Refuser de participer au débat

- Art. 812, al. 1er Code judiciaire

- Art. 89, § 5 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

ASSURANCES - Assurances terrestres - Intervention forcée de l'assureur - Refuser de participer au débat

- Art. 812, al. 1er Code judiciaire

- Art. 89, § 5 L. du 25 juin 1992 sur le contrat d'assurance terrestre

P.15.0807.N

16 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.4](#)

AC nr. 336

Artikel 3, 1°, Materialendecreet bepaalt dat onder afvalstof wordt verstaan elke stof of elk voorwerp waarvan de houder zich ontdoet, voornemens is zich te ontdoen of zich moet ontdoen en dit artikel bepaalt eveneens welke stoffen en voorwerpen niet als afvalstoffen worden beschouwd; bij afwezigheid van nadere bepalingen in het decreet heeft het begrip achterlaten zijn gewone betekenis, dit is niet alleen het laten staan of liggen van een voorwerp waarvan men zich ontdoet, maar ook het veroorzaken en laten voortduren van de aldus ontstane toestand nadat de voortbrengende werking heeft opgehouden, zodat met achterlaten niet alleen het storten wordt bedoeld, maar ook het verzuim om de gedeponeerde afval te verwijderen.

MILIEURECHT - Materialendecreet - Artikel 3, 1° - Afvalstof - Begrip - Draagwijdte

- Art. 3, 1° Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

L'article 3, 1°, du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets prévoit qu'il est entendu par déchet, chaque matière ou chaque objet dont le propriétaire se défait, a l'intention de se défaire ou doit se défaire et cet article détermine également les substances et objets qui ne sont pas considérés comme des déchets; à défaut de définition plus précise dans le décret, la notion d'abandon revêt son acception usuelle, à savoir non seulement le fait de laisser un objet dont on se défait, mais également le fait de causer ou de faire perdurer la situation ainsi créée après que l'action génératrice a cessé, de sorte que l'abandon vise non seulement le déversement, mais également l'omission d'enlever les déchets déposés.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 3, 1° - Déchet - Notion - Portée

- Art. 3, 1° Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

De legaliteit van een strafbepaling vereist dat ze voldoende toegankelijk is en op zichzelf of in context met andere bepalingen gelezen op voldoende precieze wijze de als strafbaar gestelde gedraging omschrijft, zodat de draagwijdte ervan redelijk voorzienbaar is; het gegeven dat de rechter over een zekere beoordelingsvrijheid beschikt is als dusdanig niet strijdig met die vereiste van redelijke voorzienbaarheid en aan deze vereiste is voldaan als het voor de persoon op wie de strafbepaling toepasselijk is, mogelijk is om op grond van de strafbepaling de handelingen en verzuimen te kennen die zijn strafrechtelijke aansprakelijkheid meebrengen, waarbij onder meer rekening dient te worden gehouden met de interpretatie van de strafbepaling in het licht van de doelstellingen van de wetgever, de wetsgeschiedenis en de door de rechtscolleges gegeven interpretatie omtrent de strafbepaling (1). (1) Cass. 25 november 1997, AR P.96.1187.N, AC 1997, nr. 504; Cass. 15 juni 2004, AR P.04.0358.N, AC 2004, nr. 324; Cass. 9 november 2004, AR P.04.0849.N, AC 2004, nr. 539; Cass. 2 juni 2009, AR P.09.0071.N, AC 2009, nr. 366.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Strafbepalingen - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen

De rechter heeft geen onbepaalde beleidsruimte om de begrippen afvalstoffen en achterlaten naar eigen inzicht in te vullen en elkeen die afvalstoffen zoals gedefinieerd door artikel 3, 1°, Materialendecreet achterlaat, dit is er zich van ontdoet en verzuimt dit afval te verwijderen, kan weten wanneer hij strafbaar handelt; de vereiste van de redelijke voorzienbaarheid van een strafbaarstelling houdt niet in dat de decreetgever bovendien voorschrijft dat dit achterlaten van afvalstoffen ook een inbreuk inhoudt op enige andere bepaling van het Materialendecreet dan wel de uitvoeringsbesluiten ervan.

MILIEURECHT - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Verbodsbepalingen - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalstromen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

MILIEURECHT - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Strafbepaling - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

La légalité d'une disposition pénale requiert qu'elle soit suffisamment accessible et que, lue isolément ou en combinaison avec d'autres dispositions, elle qualifie de manière suffisamment précise le comportement considéré comme étant punissable, de sorte que sa portée soit raisonnablement prévisible; le fait que le juge dispose d'un certain pouvoir d'appréciation n'est pas, en soi, contradictoire avec cette exigence d'une prévisibilité raisonnable et cette exigence est rencontrée lorsque la personne à laquelle s'applique la disposition pénale a la possibilité de connaître, sur la base de cette disposition légale, les actes et manquements entraînant sa responsabilité pénale, et il y a notamment lieu de tenir compte de l'interprétation de la disposition pénale à la lumière des objectifs du législateur, de la genèse de la loi et de l'interprétation donnée par les juridictions quant à la disposition pénale (1). (1) Cass. 25 novembre 1997, RG P.96.1187.N, Pas. 1997, n° 504; Cass. 15 juin 2004, RG P.04.0358.N, Pas. 2004, n° 324; Cass. 9 novembre 2004, RG P.04.0849.N, Pas. 2004, n° 539; Cass. 2 juin 2009, RG P.09.0071.N, Pas. 2009, n° 366.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Matière répressive - Notion - Condition de la prévisibilité raisonnable - Portée - Limites

Le juge n'a pas un pouvoir illimité pour compléter les notions de déchets et d'abandon d'après son propre point de vue et quiconque abandonne des déchets, selon la définition prévue à l'article 3, 1°, du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets, à savoir qu'il s'en défait et omet de les enlever, peut savoir quand son comportement est punissable; la condition de la prévisibilité raisonnable d'un comportement punissable n'implique pas que le pouvoir décretaal prescrive en outre que cet abandon de déchets constitue une infraction à toute autre disposition du décret du Conseil flamand du 23 décembre 2011 de la Région flamande du 23 décembre 2011 ou à ses arrêtés d'exécution.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 12, § 1er - Dispositions d'interdiction - Portée - Principe de légalité - Condition de la prévisibilité raisonnable

- Art. 3, 1° et 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 12, § 1er - Abandon de déchets - Caractère répréhensible - Article 16.6.3, §

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

MILIEURECHT - Decreet 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Strafbbaarstelling - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

MILIEURECHT - Materialendecreet - Artikel 3, 1° - Afvalstof - Begrip - Draagwijdte - Legaliteitsbeginsel - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Begrip - Vereiste van redelijke voorzienbaarheid - Draagwijdte - Grenzen - Milieurecht - Materialendecreet - Begrip afvalstoffen en achterlaten van afvalstoffen

- Artt. 3, 1° en 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Elk achterlaten van afvalstoffen is verboden en in het Materialendecreet en zijn uitvoeringsbesluiten komen geen bepalingen voor die het achterlaten van afvalstoffen regelen zodat de strafbaarstelling ervan uitsluitend uit de bepalingen van artikel 12, §1, Materialendecreet en artikel 16.6.3, §1, DABM volgt; de rechter die een beklagde veroordeelt voor een dergelijk misdrijf, moet bijgevolg geen melding maken van andere bepalingen van het Materialendecreet of de uitvoeringsbesluiten ervan.

1er, du décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 - Portée - Principe de légalité - Condition de la prévisibilité raisonnable

- Art. 3, 1° et 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 contenant des dispositions générales concernant la politique de l'environnement - Article 16.6.3, § 1er, du décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 - Caractère répréhensible - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 12, § 1er - Abandon de déchets - Portée - Principe de légalité - Condition de la prévisibilité raisonnable

- Art. 3, 1° et 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 3, 1° - Déchet - Notion - Portée - Principe de légalité - Condition de la prévisibilité raisonnable

- Art. 3, 1° et 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Notion - Condition de la prévisibilité raisonnable - Portée - Limites - Droit de l'environnement - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Notion de déchets et d'abandon de déchets

- Art. 3, 1° et 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

Tout abandon de déchets est interdit et, dans le décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets et ses arrêtés d'exécution, aucune disposition ne régit l'abandon de déchets, de sorte que son caractère répréhensible ressort exclusivement des dispositions de l'article 12, § 1er du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 et de l'article 16.6.3, § 1er, du décret de la Région flamande du 5 avril 1995 contenant des dispositions générales concernant la politique de l'environnement; le juge qui condamne un prévenu du chef d'une telle infraction ne doit, par conséquent, pas mentionner d'autres dispositions du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 ou de ses arrêtés d'exécution.

- Art. 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

MILIEURECHT - Decreet 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid - Artikel 16.6.3, § 1 DABM - Strafbaarstelling - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Achterlaten van afvalstoffen - Draagwijdte

- Art. 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalkringlopen en afvalstoffen

- Art. 16.6.3, § 1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

Het legaliteitsbeginsel in strafzaken is een grondrecht dat op geheel of gedeeltelijk analoge wijze is gewaarborgd door de artikelen 12, tweede lid, en 14 Grondwet en de artikelen 7.1 EVRM en 15.1 IVBPR en in dat geval is het Hof, overeenkomstig artikel 26, §4, eerste lid, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, in de regel verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan het Grondwettelijk Hof over de bestaanbaarheid van de in het geding zijnde wettelijke bepalingen met de grondrechten bepaald in titel II van de Grondwet; overeenkomstig artikel 26, §4, tweede lid, 2°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof, geldt die verplichting evenwel niet wanneer het Hof oordeelt dat de vermelde bepalingen uit Titel II van de Grondwet klaarblijkelijk niet zijn geschonden (1). (1) Cass. 21 oktober 2014, AR P.14.0367.N, AC 2014, nr. 626.

GRONDWET - Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

GRONDWET - Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 15 - Artikel 15.1 - Legaliteitsbeginsel - Draagwijdte

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Draagwijdte

durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 12, § 1er - Abandon de déchets - Caractère répréhensible - Article 16.6.3, § 1er, du décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 - Portée

- Art. 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 contenant des dispositions générales concernant la politique de l'environnement - Article 16.6.3, § 1er, du décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 - Caractère répréhensible - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 12, § 1er - Abandon de déchets - Portée

- Art. 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

- Art. 16.6.3, § 1er Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

Le principe de légalité en matière répressive est un droit fondamental garanti de manière totalement ou partiellement analogue par les articles 12, alinéa 2, et 14 de la Constitution et par les articles 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 15, § 1er, du Pacte international relatif aux droits civils et politiques et, dans ce cas, la Cour est, en principe, tenue, conformément à l'article 26, § 4, alinéa 1er, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, de poser à la Cour constitutionnelle une question préjudicielle sur la compatibilité des dispositions légales litigieuses avec les droits fondamentaux garantis au titre II de la Constitution; en vertu de l'article 26, § 4, alinéa 2, 2°, de la loi spéciale du 6 janvier 1989, cette obligation ne s'applique toutefois pas lorsque la Cour estime que les dispositions précitées du titre II de la Constitution ne sont manifestement pas violées (1). (1) Cass. 21 octobre 2014, RG P.14.0367.N, Pas. 2014, n° 626.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 14 - Principe de légalité - Matière répressive - Portée

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Principe de légalité - Matière répressive - Portée

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Principe de légalité - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 15 - Article 15, § 1er - Principe de légalité - Portée

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Matière répressive - Portée

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 12, §1, Materialendecreet blijkt dat dit artikel twee verbodsbepalingen bevat, die afzonderlijk van elkaar kunnen bestaan, met name: 1° het verbod afvalstoffen achter te laten en 2° het verbod afvalstoffen te beheren in strijd met de voorschriften van dit decreet of met de uitvoeringsbesluiten ervan (1). (1) GwH, 29 januari 2014, nr. 15/2014, B 3.

MILIEURECHT - Materialendecreet - Artikel 12, § 1 - Verbodsbepalingen

- Art. 12, § 1 Decr. VI. Overheid 23 december 2011 betreffende het duurzaam beheer van materiaalcringen en afvalstoffen

Il ressort de la genèse légale de l'article 12, § 1er, du décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets que cet article comporte deux interdictions qui peuvent exister indépendamment l'une de l'autre, à savoir: 1° l'interdiction d'abandonner des déchets et 2° l'interdiction de gérer des déchets en violation des dispositions dudit décret ou de ses arrêtés d'exécution (1). (1) C. const. 29 janvier 2014, n° 15/2014, B 3.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret de la Région flamande du 23 décembre 2011 relatif à la gestion durable de cycles de matériaux et de déchets - Article 12, § 1er - Dispositions d'interdiction

- Art. 12, § 1er Décr. Rég. fl. du 23 décembre 2011

P.15.0809.N

7 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.1](#)

AC nr. ...

De bepalingen van artikel 35, § 4, vijfde lid, Voorlopige Hechteniswet vereisen niet dat de mededeling die de veroordeelde opdraagt te verschijnen ter tenuitvoerlegging van de hem opgelegde gevangenisstraf gebeurt door middel van een opsluitingsbriefje met opgave van de plaats waar hij zich dient aan te bieden; deze mededeling kan eveneens gebeuren door elke kennisgeving waarbij de bevoegde overheid de veroordeelde duidelijk opdraagt zich op een bepaald moment of binnen een opgegeven tijdsspanne bij een aangeduide dienst aan te bieden en het feit dat de veroordeelde aan een dergelijk bevel geen gevolg geeft, kan leiden tot het verzuim van verschijning op grond waarvan de rechter kan oordelen dat de borgsom vervalft aan de Staat (1). (1) Cass. 12 juni 2007, AR P.07.0237.N, AC 2007, nr. 318 met concl. eerste advocaat-generaal DE SWAEF; Cass. 19 juli 2005, AR P.05.1008.N, AC 2005, nr. 390, RDPC, 2006, p. 285 en noot G.-F. RANERI, "La mise en liberté sous caution dans la jurisprudence de la Cour de Cassation".

BORGTOCHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Uitnodiging tot verschijning voor tenuitvoerlegging - Voorwaarden - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Uitnodiging tot verschijning voor tenuitvoerlegging - Voorwaarden - Draagwijdte

Les dispositions de l'article 35, § 4, alinéa 5, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive ne requièrent pas que la communication qui somme le condamné de se présenter en vue de l'exécution de la peine d'emprisonnement qui lui a été infligée, soit faite par le biais d'un billet d'écrou indiquant le lieu où il doit se rendre; cette communication peut également être faite par toute notification par laquelle l'autorité compétente somme clairement le condamné de se rendre à un moment déterminé ou dans un laps de temps imparti auprès du service indiqué et le fait que le condamné ne donne aucune suite à une telle convocation peut entraîner le défaut de présentation sur la base duquel le juge peut ordonner l'attribution du cautionnement à l'État (1). (1) Cass. 12 juin 2007, RG P.07.0237.N, Pas. 2007, n° 318, avec les conclusions de M. le premier avocat général DE SWAEF; Cass. 19 juillet 2005, RG P.05.1008.N, Pas. 2005, n° 390, R.D.P.C. 2006, p. 285 et la note G.-F. RANERI, «La mise en liberté sous caution dans la jurisprudence de la Cour de cassation».

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution du cautionnement à l'État à défaut de présentation - Exécution du jugement - Invitation à se présenter en vue de l'exécution - Conditions - Portée

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution du cautionnement à l'État à défaut de présentation - Exécution du jugement - Invitation à se présenter en vue de l'exécution - Conditions - Portée

De rechter oordeelt op grond van alle gegevens die hem regelmatig ter kennis zijn gebracht op het moment van zijn uitspraak, onaantastbaar of de veroordeelde die niet is verschenen ter tenuitvoerlegging van zijn straf een wettige grond van verschoning voor dat verzuim aanvoert; aldus kan de rechter, ook al stelt hij vast dat de veroordeelde voorheen door zijn foutieve nalatigheid geen gevolg heeft gegeven aan een bevel van het openbaar ministerie om zich aan te bieden met het oog op die tenuitvoerlegging, de verschoonbaarheid van de veroordeelde afleiden uit het feit dat hij zich heeft aangeboden om zijn straf te ondergaan nadat hij door het openbaar ministerie werd gedagvaard tot vervallenverklaring van de borgsom (1). (1) *Contra G. TIMMERMANS, Etude sur la détention préventive, Gent, Hoste, 1878, p. 303, nr. 390.*

BORGTICHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verzuim om te verschijnen - Wettige grond van verschoning - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 35, § 4, vijfde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verzuim om te verschijnen - Wettige grond van verschoning - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 35, § 4, vijfde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verzuim om te verschijnen - Wettige grond van verschoning - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 35, § 4, vijfde en zevende lid Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Le juge apprécie souverainement, sur la base de tous les éléments qui ont été régulièrement portés à sa connaissance au moment du prononcé de sa décision, si le condamné en défaut de s'être présenté en vue de l'exécution de sa peine invoque une cause légitime d'excuse à cet égard; ainsi, bien qu'il constate que, par sa négligence fautive, le condamné n'a précédemment donné aucune suite à l'ordre du ministère public de se présenter en vue de cette exécution, le juge peut déduire le caractère excusable du condamné du fait qu'il s'est présenté afin de subir sa peine après avoir été cité par le ministère public en vue de la suppression du cautionnement (1). (1) *Contra G. TIMMERMANS, Étude sur la détention préventive, Gand, Hoste, 1878, p. 303, n° 390.*

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution du cautionnement à l'État à défaut de présentation - Exécution du jugement - Défaut de présentation - Cause légitime d'excuse - Conditions - Portée

- Art. 35, § 4, al. 5 et 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution du cautionnement à l'État à défaut de présentation - Exécution du jugement - Défaut de présentation - Cause légitime d'excuse - Conditions - Portée

- Art. 35, § 4, al. 5 et 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution du cautionnement à l'État à défaut de présentation - Exécution du jugement - Défaut de présentation - Cause légitime d'excuse - Conditions - Portée

- Art. 35, § 4, al. 5 et 6 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Ter ondersteuning van haar stelling waarvan zij de bewijslast heeft, kan de burgerlijke partij alle door haar vergaarde bewijsmiddelen aan de rechter voorleggen, waaronder de resultaten van een onderzoek op haar verzoek uitgevoerd door een privédetective en geen enkele bepaling verplicht een burgerlijke partij om voorafgaandelijk aan de onderzoeksrechter, de onderzoeksgerechten of het vonnisgerecht daartoe het stellen van deze onderzoekshandelingen te vragen; de enkele omstandigheid dat dergelijk onderzoek door de burgerlijke partij eenzijdig gevoerd wordt, belet de rechter niet vrij de bewijswaarde van de gegevens ervan die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en die de beklagde bijgevolg naar hun juistheid en authenticiteit kan betwisten, te beoordelen en zulks levert geen miskennis van het recht van verdediging noch van het recht op een eerlijk proces, waarvan de wapengelijkheid deel uitmaakt, op (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Beoordeling door de rechter van de bewijsmiddelen - Draagwijdte

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Draagwijdte - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Beoordeling door de rechter van de bewijsmiddelen - Draagwijdte

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Recht van verdediging - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Beoordeling door de rechter - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Bewijsvoering - Burgerlijke partij - Onderzoek uitgevoerd door een privédetective op verzoek van de burgerlijke partij - Eénzijdig karakter van het onderzoek - Beoordeling van bewijswaarde door rechter - Draagwijdte

À l'appui de sa thèse dont elle a la charge de la preuve, la partie civile peut présenter au juge tous les éléments de preuve qu'elle a recueillis, dont les résultats d'une enquête menée à sa demande par un détective privé et aucune disposition n'oblige une partie civile de solliciter préalablement ces actes d'instruction au juge d'instruction ou aux juridictions d'instruction ou de jugement; la seule circonstance qu'une telle enquête soit menée unilatéralement par la partie civile n'empêche pas le juge d'apprécier souverainement la valeur probante de éléments recueillis, lesquels sont soumis à la contradiction des parties et dont le prévenu peut, par conséquent, critiquer l'exactitude ou l'authenticité, et cela ne constitue ni une violation des droits de la défense, ni une violation du droit à un procès équitable dans lequel s'inscrit l'égalité des armes (1). (1) D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Kluwer, Comm. Straf.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Enquête menée par un détective privé à la demande de la partie civile - Appréciation par le juge des éléments de preuve - Portée

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Partie civile - Enquête menée par un détective privé à la demande de la partie civile - Caractère unilatéral de l'enquête - Appréciation de la valeur probante par le juge - Portée - Droit à un procès équitable - Administration de la preuve

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Partie civile - Enquête menée par un détective privé à la demande de la partie civile - Appréciation par le juge des éléments de preuve - Portée

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Partie civile - Enquête menée par un détective privé à la demande de la partie civile - Caractère unilatéral de l'enquête - Appréciation de la valeur probante par le juge - Droits de la défense - Droit à un procès équitable - Portée

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Partie civile - Enquête menée par un détective privé à la demande de la partie civile - Appréciation par le juge - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Administration de la preuve - Partie civile - Enquête menée par un détective privé à la demande de la partie civile - Caractère unilatéral de l'enquête - Appréciation de la valeur probante par le juge - Portée

Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering houdt voor het openbaar ministerie de ambtsverplichting in om personen die geen procespartij zijn in de betrokken zaak of aanleg, maar die volgens de gegevens van het strafdossier het risico lopen om de eventueel lastens een procespartij te bevelen verbeurdverklaring te moeten ondergaan omdat die verbeurdverklaring slaat op goederen waarop zij een rechtmatig bezit hebben, op de hoogte te brengen van de rechtszitting waarop de zaak wordt behandeld om daar hun recht van verdediging te kunnen uitoefenen; het feit dat het openbaar ministerie die bepaling niet naleeft, heeft voor de rechter evenwel niet tot gevolg dat hij in de voor hem aanhangige zaak geen uitspraak mag doen tegenover de procespartijen, noch dat zijn beslissing nietig is ingevolge schending van enige verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling, dan wel miskennis van enig algemeen rechtsbeginsel (1). (1) Zie E. FRANCIS, Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken, T. Strafr. 2011, (306) 320.

OPENBAAR MINISTERIE - Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Ambtsverplichting - Niet-naleving

OPENBAAR MINISTERIE - Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Ambtsverplichting

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Openbaar ministerie - Ambtsverplichting - Niet-naleving

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Artikel 5ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Openbaar ministerie - Ambtsverplichting

L'article 5ter du Titre préliminaire du Code de procédure pénale impose au ministère public l'obligation d'informer les personnes qui ne sont pas parties au procès dans la cause ou l'instance concernée, mais qui, à la lumière des éléments du dossier répressif, risquent de se voir imposer, sur des biens qui sont légitimement en leur possession, une confiscation qui serait prononcée, le cas échéant, à charge d'une partie au procès, de la date de l'audience au cours de laquelle l'affaire sera examinée, afin de pouvoir y faire valoir leurs droits de la défense; le non-respect de cette disposition par le ministère public n'a toutefois pas pour effet que le juge ne peut pas se prononcer à l'égard des parties au procès dans l'affaire dont il est saisi, ni que sa décision est nulle pour violation d'une disposition conventionnelle ou légale ou méconnaissance d'un principe général du droit, quels qu'ils soient (1). (1) Voir E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T. Strafr. 2011, (306) 320.

MINISTERE PUBLIC - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 5ter - Obligation liée à la fonction - Inobservation

MINISTERE PUBLIC - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 5ter - Obligation liée à la fonction

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 5ter - Ministère public - Obligation liée à la fonction - Inobservation

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Titre préliminaire du Code de procédure pénale, article 5ter - Ministère public - Obligation liée à la fonction

P.15.0879.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.3](#)

AC nr. 355

Uit de bepaling van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering volgt dat het gerecht in hoger beroep dat een vrijsprekend vonnis wijzigt in een schuldigverklaring en een veroordeling tot straf, zowel de beslissing over de schuldigverklaring als de veroordeling tot straf eenparig moet nemen (1). (1) A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », RDPC, 1981, pp. 401-430; G. NEVEN, « La Cour, statuant à l'unanimité ... », JT 1950, p. 286, nr. 18.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Schuldigverklaring en veroordeling in beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

STRAFVORDERING - Rechtspleging in hoger beroep - Vrijsprekend vonnis - Schuldigverklaring en veroordeling in beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

Il résulte de l'article 211bis du Code d'instruction criminelle que la juridiction d'appel qui convertit un jugement d'acquiescement en une déclaration de culpabilité et en une condamnation à une peine, doit statuer à l'unanimité tant sur la déclaration de culpabilité que sur la condamnation à une peine (1). (1) A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P.C. 1981, p. 401-430 ; G. NEVEN, « La Cour, statuant à l'unanimité... », J.T. 1950, p. 286, n° 18.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Jugement d'acquiescement - Déclaration de culpabilité et condamnation en appel - Code d'instruction criminelle, article 211bis - Portée

ACTION PUBLIQUE - Procédure en degré d'appel - Jugement d'acquiescement - Déclaration de culpabilité et condamnation en appel - Code d'instruction criminelle, article 211bis - Portée

De appelrechters die oordelen dat de vordering van de burgerlijke partijen verjaard is omdat het vertrekpunt van de verjaring niet moet bepaald worden in hoofde van de burgerlijke partijen die belast zijn met de terugvordering van de onterecht betaalde uitgaven, maar wel in hoofde van het verzekeringsstelsel dat de voor die prestaties bestemde fondsen heeft geleverd, met name het RIZIV en die deze vordering aldus verjaard verklaren door het vertrekpunt van de verjaring te bepalen op het ogenblik van kennis door het RIZIV terwijl de beklaagden hebben aangevoerd dat de verjaring begint te lopen van de kennis door de burgerlijke partijen, miskennen hun recht van verdediging door hen niet in de mogelijkheid te stellen hierover verweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verjaring - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Recht van verdediging - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Bepaling vertrekpunt verjaring - Gebrek aan mogelijkheid tot voeren van verweer daarover door burgerlijke partij

Les juges d'appel qui ont conclu à la prescription de l'action des parties civiles parce que le point de départ de la prescription ne doit pas être déterminé dans le chef des parties civiles chargées de la récupération des dépenses payées indûment, mais bien dans le chef du système d'assurances qui a libéré les fonds destinés à ces parties, à savoir l'INAMI, et qui ont ainsi déclaré cette action prescrite en fixant le point de départ de la prescription au moment où l'INAMI a été informée, alors que les prévenus ont fait valoir que la prescription commence à courir à partir du moment où les parties civiles ont été informées, ont violé leurs droits de défense en ne leur permettant pas d'opposer leur défense à cet égard (1). (1) Voir Cass. 28 mars 2017, RG P.16.0558.N, Pas. 2017, n° 220; Cass. 28 mars 2017, RG P.16.0547.N, Pas. 2017, n° 219.

ACTION CIVILE - Action civile devant le juge pénal - Droits de la défense - Fixation du point de départ de la prescription - Impossibilité pour la partie civile d'opposer sa défense à cet égard

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Action civile devant le juge pénal - Prescription - Fixation du point de départ de la prescription - Impossibilité pour la partie civile d'opposer sa défense à cet égard

TRIBUNAUUX - Matière répressive - Action civile - Droits de la défense - Fixation du point de départ de la prescription - Impossibilité pour la partie civile d'opposer sa défense à cet égard

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Matière répressive - Action civile devant le juge pénal - Fixation du point de départ de la prescription - Impossibilité pour la partie civile d'opposer sa défense à cet égard

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Action civile intentée devant le juge répressif - Droits de la défense - Fixation du point de départ de la prescription - Impossibilité pour la partie civile d'opposer sa défense à cet égard

Alleen de onherroepelijke beslissingen van de rechter die uitspraak doen over de gegrondheid van de strafvordering en de redenen die daarvoor, zelfs impliciet, de noodzakelijke grondslag vormen, hebben gezag van gewijsde.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Strafvordering - Non bis in idem principe - Beslissingen over de gegrondheid van de strafvordering - Draagwijdte

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Non bis in idem principe - Strafzaken - Strafvordering - Beslissingen over de gegrondheid van de strafvordering - Gezag van gewijsde - Draagwijdte

Seules les décisions irrévocables rendues par le juge statuant sur le bien-fondé de l'action publique et sur les motifs qui en constituent, même implicitement, le fondement nécessaire, ont autorité de chose jugée.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Action publique - Principe non bis in idem - Décisions rendues sur le bien-fondé de l'action publique - Portée

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe non bis in idem - Matière répressive - Action publique - Décisions rendues sur le bien-fondé de l'action publique - Autorité de chose jugée - Portée

De eed die bij de boedelbeschrijving wordt afgelegd, heeft betrekking op de vermeldingen die nuttig zijn voor het vaststellen van de omvang van de boedel (1). (1) Zie Cass. 3 maart 2015, AR P.14.0032.N, AC 2015, nr. 152.

EED - Eed bij boedelbeschrijving - Voorwerp

- Art. 226 Strafwetboek

Er is geen verduistering als bedoeld bij artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek wanneer diegene die het bestaan van een rekening aangeeft, de stand ervan niet vermeldt op voorwaarde dat daardoor geen tegoeden worden onttrokken aan de boedel; de rechter oordeelt hierover onaantastbaar.

MEINEED - Eed bij boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Aangifte van bestaan van een rekening - Niet-vermelding van de stand van de rekening - Strafbaarheid

- Art. 1138, 11° Gerechtelijk Wetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Eed bij boedelbeschrijving - Aangifte van bestaan van een rekening - Niet-vermelding van de stand van de rekening - Niet-vermelding waardoor een goed onttrokken wordt aan de boedel

- Art. 1138, 11° Gerechtelijk Wetboek

ONVERDEELDHEID - Boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Aangifte van bestaan van een rekening - Niet-vermelding van de stand van de rekening - Verduistering

- Art. 1138, 11° Gerechtelijk Wetboek

Onder verduistering, in de zin van artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek, moet worden verstaan iedere daad of iedere nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel van de gemeenschap (1). (1) Zie Cass. 29 oktober 1973, AC 1974, 237 met concl. van eerste advocaat-generaal Mahaux; Cass. 8 december 1981, AR 6795, AC 1981-82, nr. 233; Cass. 22 december 1987, AR 1266, AC 1987-88, nr. 249; Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-90, nr. 375; Cass. 9 november 1993, RW, 1993-94, 881 met noot VAN OVERBEKE, S.

MEINEED - Eed bij boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Verduistering

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

ONVERDEELDHEID - Boedelbeschrijving - Artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek - Verduistering

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

Le serment prêté à l'inventaire concerne les indications nécessaires à la détermination de la consistance du patrimoine (1). (1) Voir Cass. 3 mars 2015, RG P.14.0032.N, Pas. 2015, n° 152.

SERMENT; VOIR AUSSI: 077 PREUVE - Serment prêté à l'inventaire - Objet

- Art. 226 Code pénal

Il n'y a pas détournement tel que visé à l'article 1183, 11°, du Code judiciaire, lorsque la personne qui déclare l'existence d'un compte n'en mentionne pas la situation, sous réserve que des avoirs ne soient pas de ce fait soustraits à l'inventaire; le juge se prononce souverainement à cet égard.

FAUX SERMENT - Serment prêté à l'inventaire - Article 1183, 11°, du Code judiciaire - Déclaration de l'existence d'un compte - Non indication de la situation du compte - Caractère répréhensible

- Art. 1138, 11° Code judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Serment prêté à l'inventaire - Déclaration de l'existence d'un compte - Non indication de la situation du compte - Non indication par laquelle un avoir est soustrait à l'inventaire

- Art. 1138, 11° Code judiciaire

INDIVISION - Inventaire - Article 1183, 11°, du Code judiciaire - Déclaration de l'existence d'un compte - Non indication de la situation du compte - Détournement

- Art. 1138, 11° Code judiciaire

Le détournement visé par l'article 1183, 11°, du Code judiciaire doit s'entendre de tout acte ou de toute abstention tendant à la dissimulation, au préjudice de la masse de la communauté, d'un bien faisant partie de celle-ci (1). (1) Voir Cass. 29 octobre 1973, Pas. 1974, 221, avec concl. de M. Mahaux, premier avocat général; Cass. 8 décembre 1981, RG 6795, Pas. 1982, 479; Cass. 22 décembre 1987, RG 1266, Pas. 1988, n° 249; Cass. 21 février 1990, RG 7817, Pas. 1990, n° 375; Cass. 9 novembre 1993, R.W. 1993-1994, 881, avec la note de VAN OVERBEKE, S.

FAUX SERMENT - Serment prêté à l'inventaire - Article 1183, 11°, du Code judiciaire - Détournement

- Art. 1183, 11° Code judiciaire

INDIVISION - Inventaire - Article 1183, 11°, du Code judiciaire - Détournement

- Art. 1183, 11° Code judiciaire

Het instellen van een incidenteel hoger beroep vereist het bestaan van een ontvanke- lijk hoger beroep door een partij tegen wie het incidenteel beroep is gericht (1). (1) Cass. 15 juni 2005, AR P.05.0278.F,AC 2005, nr. 344, RDPC 2006, p. 115 en noot G.-F. RANERI, "Le sort de l'appel incident greffé sur l'appel principal recevable"; Cass. 2 september 1997, AC 1997, AR P.97.1093.N, AC 1997, nr. 327.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Draagwijdte

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Incidenteel beroep - Voorwaarden - Draagwijdte

- Art. 203, § 4 Wetboek van Strafvordering

Indien de eerste rechter, nadat hij zich op strafgebied heeft uitgesproken over de aan de burgerlijke rechtsvordering ten grondslag liggende misdrijven en die misdrijven bewezen heeft verklaard, de behandeling van de op die misdrijven gesteunde burgerlijke rechtsvordering uitstelt bij toepassing van artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de beklaagde zijn hoger beroep richt tegen zowel de beslissing op de straf- als op de burgerlijke rechtsvordering, hebben de appelrechters gelet op de devolutive werking van het hoger beroep van de beklaagde ook te oordelen over de tegen de beklaagde door de burgerlijke partij gerichte burgerlijke rechtsvordering en kunnen zij het incidenteel beroep van de burgerlijke partij ontvankelijk verklaren; het gegeven dat de appelrechters de beslissing op de burgerlijke rechtsvordering ten onrechte evoceren kan de beklaagden geen nadeel toebrengen, indien de appelrechters krachtens de devolutive kracht van het hoger beroep van de beklaagden en het incidenteel beroep van de burgerlijke partijen gehouden waren over die beslissing te oordelen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Uitspraak op strafgebied - Uitstel van de behandeling van de burgerlijke rechtsvordering - Principaal beroep van de beklaagde - Incidenteel beroep van de burgerlijke partij - Beslissing tot evocatie - Devolutive werking van het hoger beroep van de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 203 en 215 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Uitspraak op strafgebied - Uitstel van de behandeling van de burgerlijke rechtsvordering - Principaal beroep van de beklaagde - Incidenteel beroep van de burgerlijke partij - Beslissing tot evocatie - Devolutive werking van het hoger beroep van de beklaagde - Draagwijdte

- Artt. 203 en 215 Wetboek van Strafvordering

La formation d'un appel incident requiert l'existence d'un appel recevable introduit par une partie contre laquelle l'appel incident est dirigé (1). (1) Cass. 15 juin 2005, RG P.05.0278.F, Pas. 2005, n° 344, R.D.P.C. 2006, p. 115 et la note de G.-F. RANERI, «Le sort de l'appel incident greffé sur l'appel principal recevable»; Cass. 2 septembre 1997, RG P.97.1093.N, Pas. 1997, n° 327.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Portée

- Art. 203, § 4 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel incident - Conditions - Portée

- Art. 203, § 4 Code d'Instruction criminelle

Lorsque, après avoir statué au pénal sur les infractions qui fondent l'action civile et les avoir déclarées établies, le juge du fond remet l'examen de l'action civile fondée sur ces infractions, en application de l'article 4 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale et que le prévenu interjette appel de la décision rendue tant sur l'action publique que sur l'action civile, les juges d'appel sont également tenus, eu égard à l'effet dévolutif de l'appel du prévenu, de statuer sur l'action civile dirigée par la partie civile contre le prévenu, et ils peuvent déclarer recevable l'appel incident formé par la partie civile; le fait que les juges d'appel évoquent, à tort, la décision rendue sur l'action civile, ne peut porter préjudice aux prévenus si les juges d'appel étaient tenus de statuer sur cette décision, en vertu de l'effet dévolutif de l'appel des prévenus et de l'appel incident des parties civiles.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Décision rendue au pénal - Remise de l'examen de l'action civile - Appel principal du prévenu - Appel incident de la partie civile - Décision d'évocation - Effet dévolutif de l'appel du prévenu - Portée

- Art. 203 et 215 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Décision rendue au pénal - Remise de l'examen de l'action civile - Appel principal du prévenu - Appel incident de la partie civile - Décision d'évocation - Effet dévolutif de l'appel du prévenu - Portée

- Art. 203 et 215 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de rechter stukken uit het debat weert waarop een medebeklaagde zich beroept omdat ze in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, kan uit het feit alleen dat deze medebeklaagde wordt vervolgd voor feiten waarvoor ook de beklagde wordt vervolgd, niet worden afgeleid dat het recht van verdediging van deze laatste wordt miskend; de beklagde moet aanvoeren dat deze stukken ook voor zijn verdediging van belang zijn (1). (1) Cass. 22 januari 2008, AR P.07.1415.N, AC 2008, nr. 47, NC 2008, p.449 en noot M. MINNAERT, "Tolken en vertalen in een fair trial"; inzonderheid de rechtspraak sub III; Cass. 13 maart 1992, AR F.1943.N, AC 1991-92, nr. 371.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Weren van stukken in een andere taal dan die van de rechtspleging gesteld neergelegd door een medebeklaagde - Gevolg voor de andere beklagden - Draagwijdte

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Weren van stukken in een andere taal dan die van de rechtspleging gesteld neergelegd door een medebeklaagde - Gevolg voor de andere beklagden - Recht van verdediging - Draagwijdte

Lorsque le juge écarte des débats des pièces invoquées par un co-prévenu parce qu'elles sont rédigées dans une langue autre que celle de la procédure, il ne peut être déduit du seul fait que ce co-prévenu est poursuivi du chef de mêmes faits que le prévenu, la violation des droits de défense de ce dernier; le prévenu doit invoquer que ces pièces sont également importantes pour assurer sa défense (1). (1) Cass. 22 janvier 2008, RG P.07.1415.N, Pas. 2008, n° 47, N.C. 2008, p. 449 et la note M. MINNAERT, «Tolken en vertalen in een fair trial»; particulièrement la jurisprudence sub III; Cass. 13 mars 1992, RG F.1943.N, Pas. 1992, n° 371.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Fait d'écarter des pièces déposées par un co-prévenu et rédigées dans une langue autre que celle de la procédure - Conséquence pour les autres prévenus - Portée

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Fait d'écarter des pièces déposées par un co-prévenu et rédigées dans une langue autre que celle de la procédure - Conséquence pour les autres prévenus - Droits de la défense - Portée

P.15.1096.N

7 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.3](#)

AC nr. ...

Onder slagen in de zin van artikel 398, eerste lid, Strafwetboek wordt onder meer verstaan een schok of een stoot tegen een menselijk lichaam, waardoor het in bruuske aanraking komt met een ander voorwerp van harde aard; iemand een duw geven zodat hij valt, ongeacht of hij tegen een voorwerp, op de grond of in het water valt, is een slag in de zin van voormelde bepaling (1). (1) Zie: Cass. 18 februari 1987, AR 5571, AC 1986 - 1987, nr. 359.

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Slagen - Begrip - Toepassing

Par coups au sens de l'article 398, alinéa 1er, du Code pénal, il est notamment entendu un choc ou un heurt contre un corps humain, par lequel il entre brusquement en contact avec un autre objet dur; donner une poussée à quelqu'un de sorte qu'il tombe, que ce soit contre un objet, sur le sol ou dans l'eau, est un coup au sens de la disposition précitée (1). (1) Voir Cass. 18 février 1987, RG 5571, Pas. 1987, n° 359.

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Coups - Notion - Application

P.15.1134.N

24 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.1](#)

AC nr. ...

Artikel 281, § 3, AWDA belet niet dat het openbaar ministerie alleen beslist over de strafvordering inzake misdrijven die vallen onder zijn bevoegdheid, ook al werden zij samen met douanemisdrijven vastgesteld door de administratie van douane en accijnzen en ook al stelt deze geen vervolging in (1). (1) Zie GwH 16 februari 2005, nr. 40/2005; A. DE NAUW, "Overzicht van douanestrafprocesrecht", RW 2004-05, 921-936.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Misdrijven en douanemisdrijven - Beslissing door openbaar ministerie over strafvordering inzake

3/12/2019

L'article 281, § 3, de la loi générale sur les douanes et accises ne fait pas obstacle à ce que le ministère public décide seul quant à l'action publique exercée du chef d'infractions qui relèvent de sa compétence, même si celles-ci ont été constatées en même temps que des infractions en matière douanière par l'administration des douanes et accises et même si cette dernière n'engage pas de poursuites (1). (1) Voir Cour const. 16 février 2005, n° 40/2005; A. DE NAUW, « Overzicht van douanestrafprocesrecht », RW 2004-05, 921-936.

DOUANES ET ACCISES - Infractions et infractions en matière douanière - Décision du ministère public quant à l'action publique

P. 250/691

De door artikel 271 AWDA aan de verbalisanten opgelegde verplichting strekt niet ertoe om op dat ogenblik de geverbaliseerde de gelegenheid te geven verweer te voeren over de in het proces-verbaal vermelde materiële vaststellingen van de verbalisanten en eventuele gevolgtrekkingen maar strekt enkel ertoe de geverbaliseerde, ook als hij ongeletterd is, in te lichten over de inhoud van het proces-verbaal; deze formaliteit en de overhandiging of, zo de geverbaliseerde afwezig blijft, de toezending van een afschrift van het proces-verbaal, hebben als doel daarna het recht van verdediging van de geverbaliseerde te waarborgen (1). (1) Cass. 11 februari 2014, AR P.12.0989.N, AC 2014, nr. 106.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging of toezending van een afschrift van het proces-verbaal - Doel

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van de hem regelmatig overgelegde gegevens, waaronder de verklaringen van de beklaagden, ook deze die hen voordelig zijn; bij afwezigheid van daartoe strekkende conclusie, hoeft hij niet bijzonder te motiveren in welke mate hij deze verklaringen in aanmerking neemt noch hoe de verklaringen van een beklagde tegenover deze van de medebeklaagden dienen te worden afgewogen.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Verklaringen van beklaagden - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de rechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verklaringen van beklaagden - Bewijswaarde

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verklaringen van beklaagden - Onaantastbare beoordeling door de rechter

Uit artikel 6.3.c EVRM vloeit niet voort dat een inzake douane en accijnzen geverbaliseerde overtreder op het ogenblik dat hij wordt uitgenodigd om tegenwoordig te zijn bij het opmaken van het proces-verbaal en de overhandiging van een afschrift, de bijstand moet genieten van een raadsman (1). (1) Cass. 11 februari 2014, AR P.12.0989.N, AC 2014, nr. 106.

ADVOCAAT - Douane en accijnzen - Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal - Bijstand van een raadsman

DOUANE EN ACCIJNZEN - Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging
3/12/2019

L'obligation faite aux agents verbalisateurs par l'article 271 de la loi générale sur les douanes et accises ne vise pas à permettre au contrevenant de se défendre à ce stade par rapport aux constatations matérielles et aux conséquences éventuelles énoncées dans le procès-verbal des agents verbalisateurs, mais vise uniquement à informer le contrevenant, fût-il illettré, du contenu du procès-verbal; cette formalité et la remise ou, si le contrevenant demeure absent, l'envoi d'une copie du procès-verbal ont pour but de garantir ultérieurement les droits de la défense du contrevenant (1). (1) Cass. 11 février 2014, RG P.12.0989.N, Pas. 2014, n° 106.

DOUANES ET ACCISES - Constatation d'infractions, de fraudes ou de contraventions - Rédaction du procès-verbal - Invitation à être présent adressée au contrevenant verbalisé - Remise ou envoi d'une copie du procès-verbal - But

Le juge apprécie souverainement la valeur probante des éléments qui lui sont régulièrement soumis, et notamment des déclarations des prévenus, y compris celles qui leur sont favorables; en l'absence de conclusions sur ce point, il n'est pas tenu de motiver spécialement dans quelle mesure ces déclarations sont prises en considération, ni comment les déclarations d'un prévenu doivent être mises en relation avec celles des coprévenus.

PREUVE - Matière répressive - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Déclarations faites par des prévenus - Valeur probante - Appréciation souveraine par le juge

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Déclarations faites par des prévenus - Valeur probante

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Déclarations faites par des prévenus - Appréciation souveraine par le juge

Il ne résulte pas de l'article 6.3.c de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales qu'un contrevenant verbalisé en matière de douanes et accises doit bénéficier de l'assistance d'un avocat au moment où il est invité à être présent lors de la rédaction du procès-verbal et de la remise de la copie (1). (1) Cass. 11 février 2014, RG P.12.0989.N, Pas. 2014, n° 106.

AVOCAT - Douanes et accises - Constatation d'infractions, de fraudes ou de contraventions - Rédaction du procès-verbal - Invitation à être présent adressée au contrevenant verbalisé - Remise d'une copie du procès-verbal - Assistance d'un conseil

DOUANES ET ACCISES - Constatation d'infractions, de fraudes ou de contraventions - Rédaction du procès-verbal - Invitation à être

van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal - Bijstand van een raadsman

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.c - Douane en accijnzen - Vaststelling van misdrijven, fraudes of overtredingen - Opmaken van het proces-verbaal - Uitnodiging van de geverbaliseerde om tegenwoordig te zijn - Overhandiging van een afschrift van het proces-verbaal - Bijstand van een raadsman

présent adressée au contrevenant verbalisé - Remise d'une copie du procès-verbal - Assistance d'un conseil

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, c - Douanes et accises - Constatation d'infractions, de fraudes ou de contraventions - Rédaction du procès-verbal - Invitation à être présent adressée au contrevenant verbalisé - Remise d'une copie du procès-verbal - Assistance d'un conseil

P.15.1340.N

7 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.3](#)

AC nr. ...

De artikelen 12 en 14 Grondwet en artikel 2 Strafwetboek verzetten zich niet tegen de strafbaarheid wegens het zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning gewoonlijk gebruiken van een grond voor het parkeren van voertuigen, waarbij dat gewoonlijk gebruik blijft voortduren zolang de grond verder door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat wordt gebruikt voor het parkeren van voertuigen, ook al heeft dit gewoonlijk gebruik een aanvang genomen vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling.

GRONDWET - Art. 14 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

GRONDWET - Art. 12 - Legaliteitsbeginsel - Strafzaken - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Legaliteitsbeginsel - Stedenbouw - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Gewoonlijk gebruik daterend van vóór de inwerkingtreding van de strafbaarstelling - Draagwijdte

Les articles 12 et 14 de la Constitution et l'article 2 du Code pénal ne s'opposent pas au caractère punissable du fait d'utiliser habituellement un terrain pour le parcage de véhicules sans autorisation urbanistique préalable, alors que cette utilisation habituelle se poursuit tant que le terrain est utilisé à une certaine fréquence pour le parcage de véhicules par des actes positifs de mise en stationnement et d'enlèvement de véhicules, même si cette utilisation régulière a débuté avant que son caractère punissable soit en vigueur.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 14 - Principe de légalité - Matière répressive - Urbanisme - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Code flamand de l'aménagement du territoire - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques - Utilisation habituelle ayant débuté avant l'entrée en vigueur de son caractère punissable - Portée

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Principe de légalité - Matière répressive - Urbanisme - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Code flamand de l'aménagement du territoire - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques - Utilisation habituelle ayant débuté avant l'entrée en vigueur de son caractère punissable - Portée

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe de légalité - Urbanisme - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Code flamand de l'aménagement du territoire - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques - Utilisation habituelle ayant débuté avant l'entrée en vigueur de son caractère punissable - Portée

PEINE - Généralités, peines et mesures, légalité - Principe de légalité - Urbanisme - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Code flamand de l'aménagement du territoire - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques - Utilisation habituelle ayant débuté avant l'entrée en vigueur de son caractère punissable - Portée

De door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 6° en 7°, en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 6° en 7°, en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een bebouwd onroerend goed of het opsplitsen van een woning of het wijzigen van het aantal wooneenheden die hoofdzakelijk bestemd zijn voor huisvesting, valt niet te vergelijken met de door de artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°, b) en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepaalde strafrechtelijk gesanctioneerde vergunningsplicht voor het gewoonlijk gebruiken voor het parkeren van voertuigen.; waar er in het eerst bedoelde geval vergunningsplicht en ook strafbaarheid is vanaf het ogenblik dat de functiewijziging of de opsplitsing of wijziging wordt gerealiseerd, is er in het tweede geval slechts vergunningsplicht en strafbaarheid indien met een zekere regelmaat en gedurende een zekere tijd de vereiste handelingen zijn gesteld, zodat de daders van deze misdrijven zich dan ook niet in een vergelijkbare rechtstoestand bevinden en er geen aanleiding is om hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Cass. 14 oktober 2014, AR P.14.0507.N, AC 2014, nr. 601.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Geen vergelijkbare rechtstoestanden

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Geen vergelijkbare rechtstoestanden

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikelen 4.2.1, 6° en 7°, en 6.1.1, eerste lid, 1° - Geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een onroerend goed zonder vergunning - Draagwijdte

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikelen 4.2.1, 5°, b), en 6.1.1, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Draagwijdte

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Draagwijdte

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Artikelen 99, § 1, eerste lid, 6° en 7°, en 146, eerste lid, 1° - Geheel of gedeeltelijk wijzigen van de hoofdfunctie van een onroerend goed zonder vergunning - Draagwijdte

L'obligation de permis sanctionnée pénalement prévue aux articles 99, § 1er, alinéa 1er, 6° et 7°, et 146, alinéa 1er, 1°, du décret du Conseil flamand du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire et aux articles 4.2.1, 6° et 7°, et 6.1.1, alinéa 1er, 1°, du Code flamand de l'aménagement du territoire pour la modification totale ou partielle de la fonction principale d'un bien immeuble bâti, la subdivision d'une habitation ou la modification du nombre d'unités d'habitation qui sont principalement destinées au logement n'est pas comparable à l'obligation de permis sanctionnée pénalement prévue aux articles 99, § 1er, alinéa 1er, 5°, b), et 146, alinéa 1er, 1°, du décret du Conseil flamand du 18 mai 1999 et aux articles 4.2.1, 5°, b) et 6.1.1, alinéa 1er, 1°, du Code flamand de l'aménagement du territoire pour l'utilisation habituelle pour le parcage de véhicules; dans le premier cas, il y a obligation de permis et également caractère punissable dès l'instant où la modification de la fonction, la subdivision ou la modification est réalisée, alors que, dans le second cas, il y a obligation de permis et caractère punissable uniquement si les actes requis sont posés à une certaine fréquence et durant un certain temps, de sorte que les auteurs de ces infractions ne se trouvent pas dans des situations juridiques comparables, ce qui ne donne pas lieu de poser une question préjudicielle à cet égard (1). (1) Cass. 14 octobre 2014, RG P.13.0209.N, Pas. 2014, n° 601.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Pas de situations juridiques comparables

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Pas de situations juridiques comparables

URBANISME - Permis de bâtir - Code flamand de l'aménagement du territoire - Articles 4.2.1, 6° et 7°, et 6.1.1, alinéa 1er, 1° - Modification totale ou partielle de la fonction principale d'un immeuble sans permis - Portée

URBANISME - Permis de bâtir - Code flamand de l'aménagement du territoire - Articles 4.2.1, 5°, b), et 6.1.1, alinéa 1er, 1° - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques - Portée

URBANISME - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Articles 99, § 1er, alinéa 1er, 5°, b), et 146, alinéa 1er, 1° - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques - Portée

URBANISME - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Articles 99, § 1er, alinéa 1er, 6° et 7°, et 146, alinéa 1er, 1° - Modification totale ou partielle de la fonction principale d'un immeuble sans permis - Portée

Krachtens de artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1°, Stedenbouwdecreet 1999 en de artikelen 4.2.1, 5°), b) en 6.1.1, eerste lid, 1°, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening is vanaf 1 mei 2000 strafbaar het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens zonder een voorafgaande stedenbouwkundige vergunning en met gewoonlijk gebruik beoogt de decreetgever geen vergunningsplicht voor het toevallig parkeren van voertuigen, maar vereist hij een gebruik van de grond dat een zekere regelmaat vertoont en een zekere tijd moet duren vooraleer een stedenbouwkundige vergunning noodzakelijk is, zodat het misdrijf bestaat van zodra door meerdere handelingen van gebruik zonder dat daartoe de nodige vergunning was verkregen, het gewoonlijk gebruik ontstaat, wat de rechter onaantastbaar in feite beoordeelt.; het gewoonlijk gebruik blijft voortduren zolang de grond verder wordt gebruikt voor het parkeren van voertuigen door positieve daden van het stallen en verwijderen van voertuigen met een zekere regelmaat en tot zolang kan er van instandhouding, dit is de onthouding om door enige handeling aan het bestaan van de gecreëerde toestand van onrechtmatig gebruik van de grond een einde te maken, geen sprake zijn (1). (1) Cass 6 december 2011, AR P.11.0599.N, AC 2011, nr. 671; Cass. 14 oktober 2014, AR P.13.0209.N, AC 2014, nr. 601; Cass. 18 november 2016, AR C.15.0434.N, arrest niet gepubliceerd.

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Artikelen 4.2.1, 5°, b), en 6.1.1, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Stedenbouwdecreet 1999 - Artikelen 99, § 1, eerste lid, 5°, b), en 146, eerste lid, 1° - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens

En vertu des articles 99, § 1er, alinéa 1er, 5°, b), et 146, alinéa 1er, 1°, du décret du Conseil flamand du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire, 4.2.1, 5°), b), et 6.1.1, alinéa 1er, 1°, du Code flamand de l'aménagement du territoire, utiliser habituellement ou aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques sans autorisation urbanistique préalable est puni depuis le 1er mai 2000 et le pouvoir décretaal ne vise pas par les termes ? utiliser habituellement' l'obligation d'autorisation pour un parcage fortuit de véhicules mais requiert une utilisation du terrain avec une certaine régularité et qui doit durer un certain temps avant qu'une autorisation soit nécessaire; l'infraction existe dès que l'utilisation habituelle résulte de plusieurs actes d'utilisation sans que l'autorisation nécessaire ait été obtenue, ce que le juge apprécie souverainement en fait; l'utilisation habituelle se poursuit tant que le terrain est utilisé à une certaine fréquence pour le parcage de véhicules par des actes positifs de mise en stationnement et d'enlèvement de véhicules, et tant qu'il ne peut être question de maintien, à savoir l'abstention de mettre un terme par un quelconque agissement à l'existence de la situation créé d'utilisation illégale du terrain (1). (1) Cass. 6 décembre 2011, RG P.11.0599.N; Cass. 14 octobre 2014, RG P.13.0209.N, Pas. 2014, n° 601; Cass. 18 novembre 2016, RG C.15.0434.N, inédit.

URBANISME - Permis de bâtir - Code flamand de l'aménagement du territoire - Articles 4.2.1, 5°, b), et 6.1.1, alinéa 1er, 1° - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques

URBANISME - Permis de bâtir - Décret du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire - Articles 99, § 1er, alinéa 1er, 5°, b), et 146, alinéa 1er, 1° - Fait d'utiliser habituellement ou d'aménager un terrain pour le parcage de véhicules, voitures ou remorques

Artikel 8 KB Bloedproef bepaalt dat de bloedanalyse plaatsvindt volgens de methode omschreven in artikel 63, §2, Wegverkeerswet en overeenkomstig die bepaling bestaat de bloedanalyse uit een kwantitatieve bepaling op plasma door middel van gas- of vloeistofchromatografie-massaspectometrie met gebruik van gedeuteerde interne standaarden voor een of meerdere van de stoffen vermeld in het artikel, zodanig dat het eigenlijk detecteren van de stoffen bedoeld in artikel 37bis Wegverkeerswet gebeurt op het plasma dat aanwezig is in het bloedmonster, hetgeen veronderstelt dat het bloedmonster eerst moet worden gecentrifugeerd teneinde het plasma af te scheiden, wat een eerste stap is in het analyseproces; artikel 6/1 KB Bloedproef bepaalt dat vooraleer de analyse wordt verricht, het bloedmonster rechtop en bij een temperatuur van + 4° Celsius wordt bewaard in een daartoe bestemde koelkast maar deze bepaling schrijft niet voor dat die temperatuur moet worden behouden tijdens het analyseproces (1). (1) De feiten dateren van 2 mei 2014. Het KB van 4 juni 1999 werd inmiddels opgeheven en vervangen door het KB van 27 november 2015 tot uitvoering van de wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd op 16 maart 1968, wat betreft de speekselanalyse en de bloedproef bij het sturen onder invloed van bepaalde psychotrope stoffen en de erkenning van de laboratoria.

BLOEDPROEF - Koninklijk Besluit van 4 juni 1999 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het gehalte van andere stoffen dan alcohol die de rijvaardigheid beïnvloeden - Artikelen 6/1 en 8 - Bloedanalyse - Methode - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 37 - Artikel 37bis - Stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Bloedproef - Bloedanalyse - Methode - Draagwijdte

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 63 - Artikel 63, § 2 - Bloedproef - Bloedanalyse - Methode - Draagwijdte

L'article 8 de l'arrêté royal du 4 juin 1999 relatif au prélèvement sanguin en vue du dosage d'autres substances que l'alcool susceptibles d'avoir une influence sur les capacités de conduite d'un véhicule, dispose que l'analyse du sang est effectuée selon la méthode décrite à l'article 63, § 2, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et conformément à cette disposition, cette analyse consiste en une détermination quantitative dans le plasma par chromatographie en phase gazeuse ou en phase liquide-spectométrie de masse avec usage de standards internes deutérés pour une ou plusieurs substances mentionnées par cet article, de telle sorte que la détection proprement dite des substances visées à l'article 37bis de la loi précitée est effectuée dans le plasma présent dans l'échantillon sanguin, ce qui suppose que cet échantillon doit d'abord être centrifugé afin d'isoler le plasma, ceci constituant une première étape du processus d'analyse; l'article 6/1 de l'arrêté royal du 4 juin 1999 dispose qu'avant de procéder à l'analyse, l'échantillon sanguin doit être conservé debout à une température de + 4° C dans un frigo prévu à cet effet, mais cette disposition ne prescrit pas que cette température doit être maintenue au cours du processus d'analyse (1). (1) Les faits remontent au 2 mai 2014. Depuis lors, l'AR du 4 juin 1999 a été abrogé et remplacé par l'AR du 27 novembre 2015 portant exécution de la loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée le 16 mars 1968, en ce qui concerne l'analyse salivaire et le prélèvement sanguin dans le cadre de la conduite sous l'influence de certaines substances psychotropes ainsi que l'agrément des laboratoires.

PRELEVEMENT SANGUIN - Arrêté royal du 4 juin 1999 relatif au prélèvement sanguin en vue du dosage d'autres substances que l'alcool susceptibles d'avoir une influence sur les capacités de conduite d'un véhicule - Articles 6/1 et 8 - Analyse sanguine - Méthode - Portée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 37 - Article 37bis - Substances qui influencent la capacité de conduite - Prélèvement sanguin - Analyse sanguine - Méthode - Portée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 63 - Article 63, § 2 - Prélèvement sanguin - Analyse sanguine - Méthode - Portée

De ontzegging door de rechtbank, bijkomend aan de veroordeling wegens overtreding bepaald in de Wet Dierenbescherming, van het recht om definitief of voor een termijn van één maand tot drie jaar dieren van één of meer soorten te houden, is een bijkomende straf en geen veiligheidsmaatregel (1). (1) Impliciete beslissing.

DIEREN - Wet Dierenbescherming - Artikel 40 - Ontzegging door de rechtbank van het recht om dieren te houden - Aard van de beslissing

- Art. 40 Wet 14 augustus 1986 betreffende de bescherming en het welzijn der dieren

De rechter die krachtens artikel 65, eerste lid, Strafwetboek vaststelt dat meerdere misdrijven de uitvoering zijn van eenzelfde misdadig opzet, moet ter bestraffing voor het geheel van die misdrijven slechts één straf opleggen, namelijk de zwaarste; de toepassing van die regel heeft tot gevolg dat de rechter de voor de lichtste misdrijven voorgeschreven straffen met inbegrip van de bijkomende straffen buiten beschouwing moet laten, behoudens wettelijke uitzonderingen (1). (1) Zie: Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1821.F, AC 2012, nr. 68.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Verschillende misdrijven - Eenheid van strafbaar opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Verschillende misdrijven - Eenheid van strafbaar opzet

- Art. 65, eerste lid Strafwetboek

L'interdiction, définitive ou pour une période d'un mois à trois ans, de détenir des animaux d'une ou plusieurs espèces, prononcée par le tribunal accessoirement à une condamnation du chef d'une infraction définie par la loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux, est une peine accessoire et non une mesure de sûreté (1). (1) Décision implicite.

ANIMAUX - Loi du 14 août 1986 relative à la protection et au bien-être des animaux - Article 40 - Interdiction de détenir des animaux prononcée par le tribunal - Nature de la décision

- Art. 40 Loi relative à la protection et au bien-être des animaux

Le juge qui constate, en vertu de l'article 65, alinéa 1er, du Code pénal, que plusieurs infractions constituent l'exécution d'une même intention délictueuse, doit prononcer une seule peine, la plus forte, pour sanctionner l'ensemble de ces infractions; l'application de cette règle implique que, sauf les exceptions prévues par la loi, le juge doit écarter complètement le régime répressif prévu par les incriminations moins sévères, en ce compris les peines accessoires (1). (1) Voir Cass. 25 janvier 2012, RG P.11.1821.F, Pas. 2012, n° 68.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Pluralité d'infractions - Intention délictueuse unique

- Art. 65, al. 1er Code pénal

PEINE - Concours - Concours idéal - Pluralité d'infractions - Intention délictueuse unique

- Art. 65, al. 1er Code pénal

P.15.1380.N

14 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.4](#)

AC nr. ...

Geen wetsbepaling schrijft voor dat een afzonderlijke motivering vereist is voor de keuze van de straf en het afwijzen van een door de beklaagde gevraagde of door het openbaar ministerie gevorderde werkstraf (1). (1) Contra: Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

- Art. 37ter, § 3, tweede lid Strafwetboek

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

- Art. 37ter, § 3, tweede lid Strafwetboek

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Aucune disposition légale ne prescrit l'obligation de motiver distinctement le choix de la peine et le refus d'octroyer la peine de travail demandée par le prévenu ou requise par le ministère public (1). (1) Contra: Cass. 24 septembre 2008, RG P.08.1234.F, Pas. 2008, n° 504.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Divers - Matière répressive - Demande ou requête visant une peine de travail - Refus - Motivation

- Art. 37ter, § 3, al. 2 Code pénal

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Demande ou requête visant une peine de travail - Refus - Motivation

- Art. 37ter, § 3, al. 2 Code pénal

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Hoewel verscheidene feiten, die elk afzonderlijk strafbaar kunnen zijn, samen slechts één misdrijf kunnen opleveren wegens de eenheid van opzet van de dader, kunnen de feiten welke reeds het voorwerp zijn van een eindbeslissing van de feitenrechter, niet één misdrijf opleveren met nieuwe feiten, zelfs van dezelfde aard, welke zijn gepleegd na die eindbeslissing (1). (1) Cass. 21 september 1982, AR 7594, AC 1982-1983, nr. 53.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - Feiten die slechts één misdrijf opleveren wegens eenheid van opzet - Nieuwe feiten gepleegd na de eindbeslissing van de feitenrechter over vroegere feiten - Strafbaarheid

- Art. 65 Strafwetboek

Si plusieurs faits, dont chacun pris isolément peut être punissable, peuvent constituer ensemble une seule infraction, en raison de l'unité d'intention de leur auteur, les faits faisant déjà l'objet d'une décision définitive du juge du fond ne sauraient constituer une infraction unique avec des faits nouveaux, ceux-ci fussent-ils de même nature, commis après la décision définitive (1). (1) Cass. 21 septembre 1982, RG 7594, Pas. 1982, n° 53.

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Unité d'intention - Faits ne constituant qu'une infraction unique en raison de l'unité d'intention - Faits nouveaux commis après la décision définitive du juge du fond sur des faits antérieurs - Caractère répréhensible

- Art. 65 Code pénal

P.15.1398.N

3 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.1](#)

AC nr. 517

De strafrechter kan het openbaar ministerie niet verplichten stukken waaruit instructies aan politieambtenaren zouden moeten blijken bij het strafdossier te voegen wat een ontoelaatbare inmenging in de opdrachten van het openbaar ministerie zou impliceren maar de strafrechter kan het openbaar ministerie wel verzoeken bepaalde stukken te voegen die hij nuttig acht voor de waarheidsvinding of voor het recht op een eerlijk proces van een partij; indien het openbaar ministerie weigert op dit verzoek in te gaan, staat het aan de rechter te oordelen wat daarvan de impact is op de bewijsvoering en het recht op een eerlijk proces van die partij waardoor het recht op een eerlijk proces afdoende gewaarborgd is (1). (1) Zie Cass. 5 september 2017, AR P.17.0645.N, AC 2017, nr. 517.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verzoek aan openbaar ministerie door strafrechter - Weigering door openbaar ministerie

OPENBAAR MINISTERIE - Onafhankelijkheid ten aanzien van de strafrechter - Toepassing

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verzoek aan openbaar ministerie door strafrechter - Weigering door openbaar ministerie

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verplichting van openbaar ministerie door strafrechter - Mogelijkheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Voeging van stukken aan het strafdossier - Verzoek aan openbaar ministerie door strafrechter - Weigering door openbaar ministerie

Le juge pénal ne peut obliger le ministère public à joindre au dossier répressif des pièces évoquant prétendument des instructions données à des fonctionnaires de police, ce qui constituerait une ingérence inadmissible dans les missions du ministère public, mais le juge pénal peut demander au ministère public de joindre des pièces bien précises qu'il juge utiles à la manifestation de la vérité ou au droit d'une partie à un procès équitable; si le ministère public refuse d'accéder à cette demande, il appartient au juge d'apprécier l'incidence de ce refus sur l'administration de la preuve et le droit de cette partie à un procès équitable; de la sorte, le droit à un procès équitable est garanti à suffisance (1). (1) Voir Cass. 5 septembre 2017, RG P.17.0645.N, Pas. 2017, n° 517.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Jonction de pièces au dossier répressif - Requête du juge pénal adressée au ministère public - Refus du ministère public

MINISTERE PUBLIC - Indépendance vis-à-vis du juge pénal - Application

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Jonction de pièces au dossier répressif - Requête du juge pénal adressée au ministère public - Refus du ministère public

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Jonction de pièces au dossier répressif - Obligation imposée au ministère public par le juge pénal - Possibilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Jonction de pièces au dossier répressif - Requête du juge pénal adressée au ministère public - Refus du ministère public

P.15.1413.N

12 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.2](#)

AC nr. 463

Conclusie van advocaat-generaal Timperman.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Aanhoudingsbevel

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Timperman.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mandat d'arrêt délivré par

P. 257/691

uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Vervolg en berechting van de in verdenking gestelde wegens feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Voorlopige hechtenis

l'autorité judiciaire belge - Remise - Poursuites et jugement d'un inculpé du chef de faits pour lesquels la remise a été refusée - Détention préventive

De omstandigheid dat een in verdenking gestelde na zijn overlevering in voorlopige hechtenis verblijft wegens feiten waarvoor die overlevering is geweigerd, verhindert niet dat hij voor die feiten kan worden vervolgd en berecht, wanneer de voorlopige hechtenis ook wettelijk gerechtvaardigd is door feiten waarvoor hij wel is overgeleverd (1). (1) Zie concl. OM.

La circonstance qu'un inculpé reste en détention préventive après sa remise, du chef de faits pour lesquels cette remise est refusée, n'empêche pas qu'il puisse être poursuivi et jugé du chef de ces faits lorsque la détention préventive est également justifiée légalement par des faits ayant motivé sa remise (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Aanhoudingsbevel uitgevaardigd door een Belgische rechterlijke autoriteit - Overlevering - Vervolg en berechting van de in verdenking gestelde wegens feiten waarvoor de overlevering is geweigerd - Voorlopige hechtenis
- Art. 37, § 1 en 2, 3° Wet 19 december 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Mandat d'arrêt délivré par l'autorité judiciaire belge - Remise - Poursuites et jugement d'un inculpé du chef de faits pour lesquels la remise a été refusée - Détention préventive
- Art. 37, § 1 et 2, 3° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

P.15.1562.N

14 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.10](#)

AC nr. ...

Is bij gebrek aan belang niet ontvankelijk, het cassatiemiddel dat de schending aanvoert van artikel 149 Grondwet, doordat het bestreden vonnis na het telast gelegde feit te hebben geherkwalificeerd in een inbreuk op artikel 22, § 1, tweede lid, WAM, om als houder of bestuurder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht, het beroepen vonnis bevestigt dat de eiseres veroordeelde tot straf wegens inbreuk op artikel 22, §1, eerste lid, WAM, om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht, vermits de tegen de eiseres uitgesproken straf niet hoger is dan die welke tegen haar kan worden uitgesproken als houdster of bestuurster van het niet-verzekerd voertuig voor de inbreuk bepaald in artikel 22, § 1, tweede lid, WAM.

Est irrecevable, à défaut d'intérêt, le moyen qui invoque la violation de l'article 149 de la Constitution, en ce que le jugement attaqué, après avoir procédé à la requalification du fait mis à charge en une infraction à l'article 22, § 1er, alinéa 2, de la loi du 21 novembre 1989, pour avoir mis en circulation un véhicule non assuré en tant que détenteur ou conducteur, confirme le jugement dont appel ayant condamné la demanderesse à une peine du chef d'infraction à l'article 22, § 1er, alinéa 1er, de la loi du 21 novembre 1989, pour avoir mis en circulation un véhicule non assuré en tant que propriétaire, dès lors que la peine prononcée à charge de la demanderesse n'est pas supérieure à celle pouvant lui être infligée en tant que détentrice ou conductrice du véhicule non assuré pour l'infraction prévue à l'article 22, § 1er, alinéa 2, de la loi du 21 novembre 1989.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - WAM-verzekering - Veroordeling om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht - Hoger beroep - Herkwalificatie van het feit in "om als houder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht" - Bevestiging van het beroepen vonnis - Cassatiemiddel dat de schending van artikel 149 Grondwet aanvoert - Ontvankelijkheid

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Assurance automobile obligatoire - Condamnation du chef d'avoir mis en circulation un véhicule non assuré en tant que propriétaire - Appel - Requalification du fait en "avoir mis en circulation un véhicule non assuré en tant que détenteur" - Confirmation du jugement dont appel - Moyen de cassation invoquant la violation de l'article 149 de la Constitution - Recevabilité

- Art. 22, § 1 Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

- Art. 22, § 1er L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

VERZEKERING - WAM- verzekering - Veroordeling om als eigenaar een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht - Hoger beroep - Herkwalificatie van het feit in "om als houder een niet-verzekerd voertuig in het verkeer te hebben gebracht" - Bevestiging van het beroepen vonnis - Cassatiemiddel dat de schending van artikel 149 Grondwet aanvoert - Ontvankelijkheid

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Condamnation du chef d'avoir mis en circulation un véhicule non assuré en tant que propriétaire - Appel - Requalification du fait en "avoir mis en circulation un véhicule non assuré en tant que détenteur" - Confirmation du jugement dont appel - Moyen de cassation invoquant la violation de l'article 149 de la Constitution - Recevabilité

P.16.0013.N

20 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.3](#)

AC nr. 403

Noch uit de artikelen 10, eerste lid, Wet In- uit- en doorvoer Goederen en 231, §2, AWDA, noch uit enige andere wetsbepaling volgt dat de door de erkende deskundigen bepaalde waarden van de in- of uitgevoerde diamanten voor de strafrechter bindend zijn voor de berekening van de toepasselijke geldboete of de te bevelen veroordeling tot betaling van de tegenwaarde van de niet-overgelegde goederen, wat niet belet dat de strafrechter bij zijn beoordeling over de schuld en de straf de bevindingen van deze erkende deskundigen, die geen door de strafrechter aangestelde deskundigen zijn, in aanmerking kan nemen.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Strafrechter - Beoordeling schuld en straf

DOUANE EN ACCIJNZEN - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Strafrechter - Beoordeling schuld en straf

Noch uit de artikelen 3 en 4 van het koninklijk besluit van 30 april 2004 houdende maatregelen betreffende het toezicht op de diamantsector noch uit enige andere bepaling van het KB Toezicht Diamantsector volgt dat de bevindingen van de erkende deskundigen onder meer op het vlak van waardebepaling bindend zouden zijn voor de douaneadministratie; uit de tekst van artikel 4, §4, KB Toezicht Diamantsector volgt alleen dat eventuele door de erkende deskundigen vastgestelde afwijkingen tot een onderzoek en vervolging door de douaneadministratie aanleiding kunnen geven.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Artikelen 3 en 4 KB Toezicht Diamantsector - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Vastgestelde afwijkingen - Douaneadministratie

DOUANE EN ACCIJNZEN - Artikelen 3 en 4 KB Toezicht Diamantsector - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Douaneadministratie

Il ne résulte ni de l'article 10, alinéa 1er, de la loi du 11 septembre 1962 relative à l'importation, à l'exportation et au transit des marchandises et de la technologie y afférente, ni de l'article 231, § 2, de la loi générale sur les douanes et accises, ni d'aucune autre disposition légale que les valeurs déterminées par les experts reconnus des diamants importés ou exportés sont contraignantes pour le juge pénal dans le calcul de l'amende applicable ou la condamnation au paiement de la contre-valeur des marchandises non remises qu'il y a lieu de prononcer, ce qui n'empêche pas le juge pénal de prendre en considération les constatations de ces experts reconnus qu'il n'a pas désignés pour apprécier la culpabilité et la peine.

DOUANES ET ACCISES - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Juge pénal - Appréciation de la culpabilité et de la peine

DOUANES ET ACCISES - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Juge pénal - Appréciation de la culpabilité et de la peine

Il ne résulte ni des articles 3 et 4 de l'arrêté royal du 30 avril 2004 portant des mesures relatives à la surveillance du secteur du diamant ni d'aucune autre disposition dudit arrêté royal que les constatations des experts reconnus ayant notamment trait à la détermination de la valeur seraient contraignantes pour l'administration des douanes; il ressort uniquement de l'article 4, § 4, de cet arrêté royal que des dérogations éventuellement constatées par les experts reconnus peuvent conduire l'administration des douanes à procéder à une enquête et à engager des poursuites.

DOUANES ET ACCISES - Arrêté royal du 30 avril 2004, articles 3 et 4 - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Dérogations établies - Administration des douanes

DOUANES ET ACCISES - Arrêté royal du 30 avril 2004, articles 3 et 4 - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Administration des douanes

Uit de enkele omstandigheid dat een beklagde niet betrokken is bij de waardebepalingen door de erkende deskundigen en er de facto geen tegenexpertise meer kan worden gevraagd en uitgevoerd indien de goederen zijn vrijgegeven, kan geen miskennis van het recht op een eerlijk proces of een miskennis van het recht van verdediging worden afgeleid.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklagde - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging

DOUANE EN ACCIJNZEN - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklagde - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Waarborg

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Douane en accijnzen - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklagde - Waarborg voor recht van verdediging

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Douane en accijnzen - Waardebepaling in- of uitgevoerde diamanten door erkende deskundigen - Geen betrokkenheid of tegenexpertise door beklagde - Waarborg voor recht op eerlijk proces en tegenspraak

La violation du droit à un procès équitable ou des droits de la défense ne saurait être déduite de la seule circonstance que le prévenu n'a pas été impliqué lors de la détermination des valeurs par les experts reconnus et que, de facto, aucune contre-expertise ne peut plus être sollicitée et menée lorsque les marchandises ont été libérées.

DOUANES ET ACCISES - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Pas d'implication ou de contre-expertise du prévenu - Droit à un procès équitable - Droits de la défense

DOUANES ET ACCISES - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Pas d'implication ou de contre-expertise du prévenu - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Garantie

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Douanes et accises - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Pas d'implication ou de contre-expertise du prévenu - Garantie des droits de la défense

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Douanes et accises - Détermination par des experts reconnus de la valeur des diamants importés ou exportés - Pas d'implication ou de contre-expertise du prévenu - Garantie du droit à un procès équitable et du droit au contradictoire

P.16.0033.N

7 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal met opdracht Winants.

DIEFSTAL EN AFPERSING - Invloed op het bestaan van het dreigend kwaad - Draagwijdte - Constitutieve bestanddelen - Bedreiging - Begrip - Vrees voor een dreigend kwaad - Afweermiddelen of tegenmaatregelen getroffen door het slachtoffer

Het aanwenden van enig afweermiddel of het stellen van enige tegenmaatregel door het slachtoffer of de enkele omstandigheid dat een slachtoffer meent iets te kunnen ondernemen tegen het kwaad waarmee het bedreigd wordt, al dan niet door een beroep te doen op de overheid, sluiten niet noodzakelijk uit dat er sprake is van een dreigend kwaad als bedoeld bij de bepalingen van de artikel 470 en 483, tweede lid, Strafwetboek aangezien deze elementen niet noodzakelijk inhouden dat de bedreiging ophoudt te bestaan en dat het slachtoffer zich niet gedwongen voelt daarop in te gaan (1). (1) Zie concl OM.

DIEFSTAL EN AFPERSING - Constitutieve bestanddelen - Bedreiging - Begrip - Vrees voor een dreigend kwaad - Afweermiddelen of tegenmaatregelen getroffen door het slachtoffer - Invloed op het bestaan van het dreigend kwaad - Draagwijdte

Conclusions de l'avocat général délégué Winants.

VOL ET EXTORSION - Influence sur l'existence du mal imminent - Portée - Éléments constitutifs - Menace - Notion - Crainte d'un mal imminent - Moyens dissuasifs ou mesures d'opposition de la part de la victime

Le recours à tout moyen dissuasif ou à toute mesure d'opposition par la victime ou la simple circonstance qu'une victime estime pouvoir entreprendre quelque chose contre le mal dont elle est menacée, en faisant ou non appel aux autorités, n'excluent pas nécessairement qu'il soit question d'un mal imminent tel que visé aux dispositions des articles 470 et 483, alinéa 2, du Code pénal, dès lors que ces éléments n'impliquent pas nécessairement que les menaces cessent d'exister et que la victime ne se sent pas forcée d'y accéder (1). (1) Voir les conclusions du M.P., publiées à leur date dans A.C.

VOL ET EXTORSION - Éléments constitutifs - Menace - Notion - Crainte d'un mal imminent - Moyens dissuasifs ou mesures d'opposition de la part de la victime - Influence sur l'existence du mal imminent - Portée

Strafbaar op grond van artikel 550bis, § 2, Strafwetboek is degene die zich in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, toegang verschaft tot gegevens die buiten deze bevoegdheid vallen; daaronder valt niet degene die toegang neemt tot gegevens die zijn opgenomen in een informaticasysteem waartoe hij toegangsbevoegdheid heeft, maar die deze bevoegdheid afwendt van de finaliteit ervan (1). (1) Zie Cass. 5 januari 2011, AR P.10.1094.F, T.Strafr. 2012, 162; COPPENS, J., "Interne hacking en misbruik van vertrouwen: over het onderscheid tussen het overschrijden van de toegangsbevoegdheid en het afwenden van gegevens binnen de toegangsbevoegdheid bekomen" (noot onder Cass. 5 januari 2011), T. Strafr. 2012, 163-167.

*INFORMATICA - Informaticasysteem - Toegangsbevoegdheid
MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Materieel bestanddeel - Informaticasysteem - Overschrijding toegangsbevoegdheid*

Est passible de sanctions sur la base de l'article 550bis, § 2, du Code pénal, celui qui, au sein d'un système informatique pour lequel il détient un pouvoir d'accès, accède à des données auxquelles son pouvoir ne s'étend pas; n'est pas visé celui qui accède à des données stockées dans un système informatique pour lequel il détient un pouvoir d'accès, mais qui détourne son pouvoir de sa finalité (1). (1) Voir Cass. 5 janvier 2011, RG P.10.1094.F, T.Strafr. 2012, 162 ; COPPENS, J., "Interne hacking en misbruik van vertrouwen: over het onderscheid tussen het overschrijden van de toegangsbevoegdheid en het afwenden van gegevens binnen de toegangsbevoegdheid bekomen" (note sous Cass. 5 janvier 2011), T. Strafr. 2012, 163-167.

*INFORMATIQUE - Système informatique - Pouvoir d'accès
INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément matériel - Système informatique - Dépassement du pouvoir d'accès*

Uit de wetsgeschiedenis van de wet van 9 juli 1997 houdende maatregelen teneinde de gerechtelijke achterstand weg te werken bij de hoven van beroep, waarbij de artikelen 102, §2, 106bis en 109ter in het Gerechtelijk Wetboek werden ingevoerd, blijkt dat onder het begrip burgerlijke zaken in de zin van artikel 106bis, §1, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek ook de strafzaken begrepen zijn waarvan de behandeling is beperkt tot de burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.11.1250.N, AC 2011, nr. 656.

*BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Hof van beroep - Wet van 9 juli 1997 - Aanvullende kamers - Bevoegdheid
RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Hof van beroep - Wet van 9 juli 1997 - Aanvullende kamers - Bevoegdheid*

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Hof van beroep - Wet van 9 juli 1997 - Aanvullende kamers - Zitting in burgerlijke, fiscale en handelszaken - Burgerlijke zaken - Begrip - Strafzaak waarvan de behandeling beperkt is tot de burgerlijke rechtsvordering - Bevoegdheid

Il ressort de la genèse de la loi du 9 juillet 1997 contenant des mesures en vue de résorber l'arriéré judiciaire dans les cours d'appel, insérant les articles 102, §2, 106bis et 109ter dans le Code judiciaire, que la notion de matière civile au sens de l'article 106bis, § 1er, alinéa 2, du Code judiciaire comprend aussi la matière répressive dont l'instruction se limite à l'action civile (1). (1) Cass. 29 novembre 2011, RG P.11.1250.N, Pas. 2011, n° 656.

*COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Action civile (règles particulières) - Cour d'appel - Loi du 9 juillet 1997 - Chambres supplémentaires - Compétence
TRIBUNAUX - Matière répressive - Action civile - Cour d'appel - Loi du 9 juillet 1997 - Chambres supplémentaires - Compétence*

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Cour d'appel - Loi du 9 juillet 1997 - Chambres supplémentaires - Audience en matières civile, fiscale et commerciale - Matière civile - Notion - Affaire pénale dont l'instruction se limite à l'action civile - Compétence

Wanneer de werkgever een werknemer die ingevolge de fout van een derde een bestendige arbeidsongeschiktheid heeft opgelopen, vervroegd op pensioen stelt, is het invaliditeitspensioen dat hij zijn werknemer uitkeert, voor de pensioenschuldenaar geen schade (1). (1) Cass. 26 mei 2009, AR P.08.1288.N, AC 2009, nr. 343 met concl. van eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Begrip - Vormen - Betaling van vervroegd invaliditeitspensioen door werkgever krachtens het statuut van de ambtenaren der Europese Gemeenschappen

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Lorsqu'un employeur met prématurément à la pension un employé en incapacité de travail permanente par la faute d'un tiers, la pension d'invalidité qu'il verse à son employé ne constitue pas un dommage pour le débiteur de la pension (1). (1) Cass. 26 mai 2009, RG P.08.1288.N, Pas. 2009, n° 343 avec concl. de M. De Swaef, premier avocat général, publiées à leur date dans AC.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Faute - Paiement de la pension d'invalidité prématurée par l'employeur en vertu du statut des agents des Communautés européennes

- Art. 1382 et 1383 Code civil

P.16.0184.N

17 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.10](#)

AC nr. ...

Voor de schuldigverklaring en veroordeling van de dader aan de witwasmisdrijven van artikel 505, eerste lid, 3° en 4°, Strafwetboek volstaat het dat de illegale herkomst of oorsprong van de zaken bedoeld in artikel 42, 3°, Strafwetboek en de door de dader vereiste kennis daarvan bewezen zijn, zonder dat vereist is dat de strafrechter het precieze misdrijf kent, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke legale herkomst of oorsprong kan uitsluiten (1). (1) Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213.

HELING - Witwassen - Constitutieve bestanddelen - Illegale herkomst of oorsprong - Bepaling

Pour la déclaration de culpabilité et la condamnation de l'auteur du chef des infractions de blanchiment de l'article 505, alinéa 1er, 3° et 4°, du Code pénal, il suffit que la provenance ou l'origine illicite des choses visées à l'article 42, 3°, du Code pénal et la connaissance requise que l'auteur en avait soit établie, sans qu'il soit nécessaire que le juge pénal connaisse l'infraction précise, à condition que, sur la base des données de fait, il puisse exclure toute provenance ou origine licite (1). (1) Cass. 3 avril 2012, RG P.10.2021.N, Pas. 2012, n° 213.

RECEL - Blanchiment - Eléments constitutifs - Provenance ou origine illicite - Détermination

P.16.0213.N

20 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.4](#)

AC nr. 404

Artikel 78 CDW moet zo worden uitgelegd dat de douaneautoriteiten de resultaten van het gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen, welk onderzoek is verricht op basis van monsters die van deze goederen zijn genomen, kunnen extrapoleren naar goederen die in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften waren opgenomen en waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht en ook niet meer kan worden verricht aangezien reeds vrijgave van deze goederen is verleend, wanneer het om identieke goederen gaat, waarbij het aan de verwijzende rechter staat om dit te verifiëren; de determinerende voorwaarde voor het extrapoleren is het identiek karakter van de goederen waarvan aangifte is gedaan, wat wil zeggen dat de goederen afkomstig zijn van dezelfde fabrikant, dezelfde benaming en samenstelling hebben en er hetzelfde uitzien als de goederen waarop de andere aangiften betrekking hebben zodat het extrapoleren bijgevolg niet afhankelijk is van de voorwaarden dat de douaneaangiften door eenzelfde aangever zijn ingediend en evenmin dat de aangiften waarvoor wordt geëxtrapoleerd dateren van vóór de aangifte waarvoor een onderzoek werd uitgevoerd (1). (1) Hof van Justitie 27 februari 2014 (C-571/12) Greencarrier Freight Services Latvia SIA t. Valsts ienākumu dienests.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Douaneautoriteiten - Resultaten van gedeeltelijk onderzoek van in een douaneaangifte opgenomen goederen - Extrapolatie naar goederen in eerder door diezelfde aangever ingediende douaneaangiften opgenomen - Goederen waarvoor geen dergelijk onderzoek is verricht

De regel 2.a), van de algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk douanetarief, zoals vervangen bij de Verordening (EG) nr. 1214/2007 van de Commissie van 20 september 2007, belet niet dat de fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed worden vastgesteld aan de hand van de omschrijving in documenten, verklaringen of andere stukken, zoals handelsdocumenten en gegevens betreffende de invoertransacties waaruit de benaming en de samenstelling van de goederen blijkt.

DOUANE EN ACCIJNZEN - Fysieke aanwezigheid van een zuivere of verwerkte stof en de essentiële kenmerken van een goed - Vaststelling

EUROPESE UNIE - Allerlei - Algemene regels voor de interpretatie van de gecombineerde nomenclatuur van de bijlage I bij Verordening (EEG) nr. 2658/87 van de Raad met betrekking tot de tarief- en statistiek nomenclatuur en het gemeenschappelijk

L'article 78 du Code des douanes communautaire doit être interprété en ce sens qu'il permet aux autorités douanières de procéder à l'extension des résultats de l'examen partiel de marchandises visées par une déclaration en douane, effectué à partir d'échantillons prélevés sur ces dernières, à des marchandises visées par des déclarations antérieures soumises par le même déclarant en douane, qui n'ont pas fait et ne peuvent plus faire l'objet d'un tel examen, leur mainlevée ayant été octroyée, lorsque ces marchandises sont identiques, ce qu'il incombe à la juridiction nationale de vérifier; la condition déterminante pour l'extension est le caractère identique des marchandises ayant fait l'objet d'une déclaration, à savoir que les marchandises proviennent du même fabricant, ont une dénomination, une composition ainsi qu'une apparence identiques à celles des marchandises ayant fait l'objet des autres déclarations, de sorte que l'extension n'est, par conséquent, pas subordonnée aux conditions que les déclarations en douane aient été introduites par un même déclarant ni davantage que les déclarations pour lesquelles il y a extension soient antérieures à la déclaration ayant fait l'objet d'un examen (1). (1) C.J.U.E. 27 février 2014 (C-571/12) SIA Greencarrier Freight Services Latvia c. Valsts ienākumu dienests.

DOUANES ET ACCISES - Autorités douanières - Résultats de l'examen partiel de marchandises visées par une déclaration en douane - Extension à des marchandises visées par des déclarations antérieures soumises par le même déclarant en douane - Marchandises n'ayant pas fait l'objet d'un tel examen

La règle 2.a), des règles générales pour l'interprétation de la nomenclature combinée de l'annexe I du règlement (CEE) n° 2658/87 du Conseil relatif à la nomenclature tarifaire et statistique et au tarif douanier commun, telle que remplacée par le Règlement (CE) n° 1214/2007 de la Commission du 20 septembre 2007, n'empêche pas d'établir la présence physique d'une substance pure ou transformée et les caractéristiques essentielles d'un article à la lumière de la description faite dans des documents, déclarations ou autres pièces, comme des documents commerciaux et des données relatives aux transactions à l'importation révélant la dénomination et la composition des marchandises.

DOUANES ET ACCISES - Présence physique d'une substance pure ou transformée et caractéristiques essentielles d'un article - Constatation

UNION EUROPEENNE - Divers - Règles générales pour l'interprétation de la nomenclature combinée de l'annexe I du règlement (CEE) n° 2658/87 du Conseil relatif à la nomenclature tarifaire et statistique au tarif douanier commun - Règle 2.a) -

P.16.0261.N

28 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.3](#)

AC nr. ...

De artikelen 2.7.1.0.1, 3.1.0.0.1, 3.2.1.0.1, 3.2.2.0.1, 5.0.0.0.1, eerste lid, 4° en 5.0.0.0.11 Vlaamse Codex Fiscaliteit en de artikelen 2.7.1.0.1, 5.0.0.0.1, eerste lid, 4° en 5.0.0.0.11 Vlaamse Codex Fiscaliteit, zoals ingevoegd bij het decreet van 19 december 2014 tot wijziging van de Vlaamse Codex Fiscaliteit van 13 december 2013, zijn bij toepassing van artikel 325 van dit decreet in werking getreden op 1 januari 2015; bij een wijziging van de fiscale wetgeving zijn de bepalingen van de nieuwe fiscale wet niet van toepassing op rechtshandelingen en toestanden die juridisch voltrokken zijn onder de oude wet (1). (1) N. GEELHAND DE MERXEM, "Boete wegens laattijdige indiening aangifte drastisch verzwaaard", Fiscoloog 2015, afl. 1413, (3) 5; T. LAUWERS, "De Vlaamse erfbelasting ingevolge de Vlaamse Codex Fiscaliteit", NNK 2015, afl. 3-4, (3) 12; J. RUYSEVELDT, Successierechten, Brussel, Hogere Leergangen voor Fiscale en Sociale Wetenschappen cvo, 2015, 310; A. TIBERGHEN, Handboek voor fiscaal recht 2015-2016, Mechelen, Kluwer, 2016, 1058, nr. 2130.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Fiscale wetgeving - Vlaamse Codex Fiscaliteit - Wijziging

Het gebruik van onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs maar louter worden aangewend ter oriëntering en voor de verdere uitbouw van een strafonderzoek, leidt niet tot de onontvankelijkheid van de strafvordering.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs - Gebruik

Les articles 2.7.1.0.1, 3.1.0.0.1, 3.2.1.0.1, 3.2.2.0.1, 5.0.0.0.1, alinéa 1er, 4°, et 5.0.0.0.11 du Code flamand de la fiscalité et les articles 2.7.1.0.1, 5.0.0.0.1, alinéa 1er, 4°, et 5.0.0.0.11 du Code flamand de la fiscalité, tel qu'inséré par le décret de la Région flamande du 19 décembre 2014 portant modification du Code flamand de la fiscalité, sont, en application de l'article 325 dudit décret, entrés en vigueur le 1er janvier 2015; en cas de modification de la législation fiscale, les dispositions de la nouvelle loi fiscale ne s'appliquent pas aux actes juridiques et situations qui, sous l'empire de l'ancienne loi, sont définitivement accomplis d'un point de vue juridique (1). (1) N. GEELHAND DE MERXEM, "Alourdissement sensible de l'amende en cas de dépôt tardif de la déclaration", Le Fiscologue 2015, éd. 1413, (3) 5; T. LAUWERS, "De Vlaamse erfbelasting ingevolge de Vlaamse Codex Fiscaliteit", N.N.K. 2015, éd. 3-4, (3) 12; J. RUYSEVELDT, Successierechten, Bruxelles, Hogere Leergangen voor Fiscale en Sociale Wetenschappen cvo, 2015, 310; A. TIBERGHEN, Manuel de Droit fiscal 2015-2016, Malines, Kluwer, 2016, 1058, n° 2130.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Législation fiscale - Code flamand de la fiscalité - Modification

L'usage de renseignements obtenus de manière illicite qui ne servent pas de preuve mais qui ne sont employés qu'en vue d'orienter et de développer une instruction pénale n'entraîne pas l'irrecevabilité de l'action publique.

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction pénale - Renseignements obtenus illégalement qui ne servent pas de preuve - Usage

Krachtens artikel 51 Handvest Grondrechten Europese Unie zijn de bepalingen van dit handvest gericht tot de Lidstaten uitsluitend van toepassing wanneer zij het recht van de Unie ten uitvoer brengen; bijgevolg geldt de verplichting om de grondrechten te eerbiedigen zoals ze in het kader van het Handvest Grondrechten Europese Unie zijn omschreven, enkel indien de lidstaten het communautair recht toepassen (1). (1) Zie Cass. 23 december 2015, AR P.15.1596.F, AC 2015, nr 781, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; DE VOS, P. en VERBEKE, D., "Beperkt het handvest van de grondrechten van de EU de toepassing van de Antigoon-doctrine in fiscalibus?" (noot onder HvJ, 17 december 2015, zaak C-419/14), TFR 2016, (356) 361.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beginselen - Handvest Grondrechten Europese Unie - Toepassingsgebied

Uit de artikelen 6 en 8 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, volgt niet dat inlichtingen die werden verkregen met miskenning van het recht op privacy nooit in aanmerking mogen worden genomen; een miskenning van het recht op privacy doet immers het recht op een eerlijk proces niet noodzakelijk teniet en het staat aan de rechter te oordelen of de miskenning van het recht op privacy in het licht van de gehele procedure heeft geleid tot de miskenning van het recht op een eerlijk proces.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Inlichtingen verkregen met miskenning van het recht op privacy - Beoordeling door de rechter

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Strafonderzoek - Inlichtingen verkregen met miskenning van het recht op privacy - Beoordeling door de rechter

En vertu de l'article 51 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, les dispositions de cet instrument, qui s'adressent aux États membres, ne sont applicables que lorsqu'ils mettent en oeuvre le droit de l'Union; par conséquent, l'obligation de respecter les droits fondamentaux, tels qu'ils sont définis dans le cadre de la Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne, ne vaut que si les États membres appliquent le droit communautaire (1). (1) Voir Cass. 23 décembre 2015, RG P.15.1596.F, Pas. 2015, n° 781, avec les conclusions de M. l'avocat général VANDERMEERSCH ; DE VOS, P. et VERBEKE, D., « Beperkt het handvest van de grondrechten van de EU de toepassing van de Antigoon-doctrine in fiscalibus ? » (note sous C.J., 17 décembre 2015, cause C-419/14), T.F.R. 2016, (356) 361.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Principes - Charte des droits fondamentaux de l'Union européenne - Champ d'application

Il ne ressort pas des articles 6 et 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tels qu'interprétés par la Cour européenne des droits de l'homme, que des renseignements obtenus en violation du droit au respect de la vie privée ne puissent jamais être pris en considération; en effet, la méconnaissance du droit au respect de la vie privée ne contrevient pas nécessairement au droit à un procès équitable et il appartient au juge de déterminer, au regard de l'ensemble de la procédure, si la méconnaissance du droit au respect de la vie privée a entraîné une violation du droit à un procès équitable.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Renseignements obtenus en violation du droit au respect de la vie privée - Appréciation par le juge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Instruction pénale - Renseignements obtenus en violation du droit au respect de la vie privée - Appréciation par le juge

Uit de tekst van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en van artikel 13 van de wet van 9 december 2004 betreffende de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter Wetboek van Strafvordering volgt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op onregelmatig verkregen inlichtingen die niet als bewijs in aanmerking kunnen worden genomen, maar louter worden aangewend ter oriëntering en voor de verdere uitbouw van een strafonderzoek; dit ontslaat evenwel de rechter die vaststelt dat dergelijke inlichtingen onrechtmatig werden verkregen, niet van de verplichting na te gaan of het gebruik van die inlichtingen met dat doel het recht van de partijen op een eerlijk proces niet aantast, waarbij het eerlijk proces in zijn geheel moet worden beschouwd.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs - Gebruik - Verplichting rechter

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafonderzoek - Onrechtmatig verkregen inlichtingen die niet dienen als bewijs - Gebruik - Verplichting rechter

Uit de wetsgeschiedenis van artikel 492bis, eerste lid, Strafwetboek volgt dat de vermelding in de misdrijfomschrijving van het begrip "op betekenisvolle wijze" tot doel had te vermijden dat onbelangrijke feiten onder de strafwet zouden vallen en het wijst op de verhouding van het misbruik tot het resultaat ervan; het nadeel dat door het gebruik van de goederen of van het krediet van de rechtspersoon is veroorzaakt, moet gewichtig zijn voor de vermogensbelangen van de rechtspersoon en voor die van zijn schuldeisers of vennoten (1). (1) Parl. St. Senaat 1996-97, nr. 1-499/18, 6; GwH 15 maart 2006, nr. 40/2006, ro B.6 en B.7.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - "Op betekenisvolle wijze"

Il résulte du libellé de l'article 32 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale et de l'article 13 de la loi du 9 décembre 2004 sur l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle que ces dispositions ne sont pas applicables aux renseignements obtenus de façon irrégulière qui ne peuvent être pris en considération en tant qu'éléments de preuve, mais qui sont exclusivement employés en vue d'orienter et de développer une instruction pénale; cela ne dispense toutefois pas le juge qui constate que de tels renseignements ont été obtenus de manière illicite de l'obligation de vérifier si l'usage des renseignements à cette fin n'a pas porté atteinte au droit des parties à un procès équitable, lequel doit être pris dans son ensemble.

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction pénale - Renseignements obtenus illégalement qui ne servent pas de preuve - Usage - Obligation du juge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Instruction pénale - Renseignements obtenus illégalement qui ne servent pas de preuve - Usage - Obligation du juge

Il résulte de la genèse légale de l'article 492bis, alinéa 1er, du Code pénal que l'indication dans la qualification de l'infraction de la notion «significativement» avait pour objectif d'éviter que des faits vétilles relèvent du droit pénal et cette notion illustre le rapport entre l'abus et le résultat de cet abus; le préjudice causé par l'usage des biens ou du crédit de la personne morale doit être considérable pour les intérêts patrimoniaux de la personne morale et pour ceux de ses créanciers ou associés (1). (1) Doc., Sén., 1996-97, n° 1-499/18, 6 ; C.C. 15 mars 2006, n° 40/2006, B.6 et B.7.

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - "Significativement"

In de zin van het algemene rechtsbeginsel non bis in idem, dat vastgelegd is in artikel 4, § 1, Zevende Aanvullend Protocol EVRM en artikel 14.7 IVBPR, wordt een vervolging als strafrechtelijk omschreven wanneer ze volgens het interne recht aan een strafrechtelijke omschrijving beantwoordt, wanneer het misdrijf, naargelang zijn aard, geldt voor alle burgers of wanneer de bestraffing van het misdrijf, naargelang de aard en de ernst ervan, een repressief dan wel een preventief oogmerk heeft, zonder dat het vereist is dat de veroordeling of de vrijspraak waardoor deze strafvervolging wordt beëindigd, door een strafrechter zou worden uitgesproken; de rechter oordeelt in feite of een beklaagde vervolgd wordt wegens een strafbaar feit waarvoor hij reeds strafrechtelijk vervolgd of bestraft werd; het Hof gaat na of die rechter, in het licht van de gegevens die hij in aanmerking neemt, zijn beslissing naar recht heeft kunnen verantwoorden, bijvoorbeeld met betrekking tot de tuchtrechtelijke vervolging (1). (1) Zie Cass. 14 oktober 2015, AR P.15.0609.F, AC 2015, nr. 602 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Tucht sanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Tucht sanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 4, § 1 - "Non bis in idem" - Tucht sanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.7 - "Non bis in idem" - Tucht sanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Non bis in idem" - Tucht sanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - "Non bis in idem" - Tucht sanctie - Latere strafrechtelijke vervolging - Toepassing

Au sens du principe général de droit non bis in idem consacré par les articles 4, § 1er du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14.7 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, une poursuite est qualifiée de pénale lorsqu'elle répond à une qualification pénale selon le droit interne, lorsque, selon sa nature, l'infraction vaut pour l'ensemble des citoyens ou lorsque, selon sa nature et sa gravité, la sanction de l'infraction poursuit un but répressif ou préventif, sans qu'il soit requis que la condamnation ou l'acquiescement mettant un terme à cette poursuite soit prononcé par un juge répressif; le juge apprécie en fait si un prévenu est poursuivi en raison d'un fait punissable pour lequel il a déjà été poursuivi ou sanctionné pénalement, la Cour vérifiant si, à la lumière des éléments qu'il a retenus, ce juge a pu légalement justifier sa décision, par exemple quant à des poursuites disciplinaires (1). (1) Voir Cass. 14 octobre 2015, RG P.15.0609.F, avec concl. de M. VANDERMEERSCH Avocat général, Pas. 2015, n° 602.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 7 - "Non bis in idem" - Sanction disciplinaire - Poursuite pénale ultérieure - Application

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole additionnel n° 7 - Article 4, § 1er - "Non bis in idem" - Sanction disciplinaire - Poursuite pénale ultérieure - Application

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole additionnel n° 7 - Article 4, § 1er - "Non bis in idem" - Sanction disciplinaire - Poursuite pénale ultérieure - Application

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 7 - "Non bis in idem" - Sanction disciplinaire - Poursuite pénale ultérieure - Application

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Non bis in idem" - Sanction disciplinaire - Poursuite pénale ultérieure - Application

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - "Non bis in idem" - Sanction disciplinaire - Poursuite pénale ultérieure - Application

De strafrechter kan de beklaagde een rechtsplegingsvergoeding toekennen in hoger beroep ten laste van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die, bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie of van de beklaagde, hoger beroep heeft ingesteld tegen een vonnis waarbij haar vordering onontvankelijk wordt verklaard nadat de beklaagde op de strafvordering werd veroordeeld (3); de omstandigheid dat de beklaagde een kennelijk niet-ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing die hem, in zijn betrekkingen met de burgerlijke partij, geen enkel nadeel berokkende, staat niet eraan in de weg dat een rechtsplegingsvergoeding wordt toegekend ten laste van die burgerlijke partij die, van haar kant, door haar hoger beroep, de beslissing van de correctionele rechtbank wilde doen wijzigen en die een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde vorderde. (3) Zie GwH, 9 maart 2017, nr. 33/2017, dat uitspraak doet over de prejudiciële vraag gesteld bij Cass. 26 oktober 2016, AR P.16.0288.F - P.16.0289.F - P.16.0290.F, AC 2016, nr....

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep door de burgerlijke partij alleen - Hoger beroep niet-gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep door de burgerlijke partij alleen - Hoger beroep niet-gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Le prévenu peut se voir accorder par le juge répressif une indemnité de procédure d'appel à charge de la partie civile succombante qui, en l'absence de tout recours du ministère public ou du prévenu, a interjeté appel d'un jugement déclarant sa demande irrecevable après avoir condamné le prévenu sur l'action publique (1); la circonstance que le prévenu a formé un recours manifestement irrecevable contre une décision qui, dans ses rapports avec la partie civile, ne lui causait aucun préjudice, ne saurait faire obstacle à l'allocation d'une indemnité de procédure à charge de celle-ci qui, elle, par son appel, entendait voir réformer la décision du tribunal correctionnel et postulait une indemnité à charge du prévenu. (1) Voir C. const., 9 mars 2017, n° 33/2017, statuant sur la question préjudicielle posée par Cass. 26 octobre 2016, RG P.16.0288.F-P.16.0289.F-P.16.0290.F, Pas. 2016, à sa date.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Procédure devant le juge du fond - Poursuites mues par le ministère public ou renvoi devant le tribunal correctionnel - Prévenu condamné au pénal - Constitution de partie civile déclarée irrecevable - Appel de la partie civile seule - Appel non fondé - Indemnité de procédure d'appel

- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle

INDEMNITE DE PROCEDURE - Procédure devant le juge du fond - Poursuites mues par le ministère public ou renvoi devant le tribunal correctionnel - Prévenu condamné au pénal - Constitution de partie civile déclarée irrecevable - Appel de la partie civile seule - Appel non fondé - Indemnité de procédure d'appel

- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle

De strafrechter kan de beklaagde een rechtsplegingsvergoeding toekennen in hoger beroep ten laste van de in het ongelijk gestelde burgerlijke partij die, bij ontstentenis van enig beroep van het openbaar ministerie of van de beklaagde, hoger beroep heeft ingesteld tegen een vonnis waarbij haar vordering onontvankelijk wordt verklaard nadat de beklaagde op de strafvordering werd veroordeeld (3); de omstandigheid dat de beklaagde een kennelijk niet-ontvankelijk hoger beroep heeft ingesteld tegen een beslissing die hem, in zijn betrekkingen met de burgerlijke partij, geen enkel nadeel berokkende, staat niet eraan in de weg dat een rechtsplegingsvergoeding wordt toegekend ten laste van die burgerlijke partij die, van haar kant, door haar hoger beroep, de beslissing van de correctionele rechtbank wilde doen wijzigen en die een rechtsplegingsvergoeding ten laste van de beklaagde vorderde. (3) Zie GwH, 9 maart 2017, nr. 33/2017, dat uitspraak doet over de prejudiciële vraag gesteld bij Cass. 26 oktober 2016, AR P.16.0288.F - P.16.0289.F - P.16.0290.F, AC 2016, nr....

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep van de beklaagde is niet ontvankelijk en hoger beroep van de burgerlijke partij is niet gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Procedure voor de feitenrechter - Strafvordering ingesteld door het openbaar ministerie of verwijzing naar de correctionele rechtbank - Beklaagde strafrechtelijk veroordeeld - Burgerlijke partijstelling niet-ontvankelijk verklaard - Hoger beroep van de beklaagde is niet ontvankelijk en hoger beroep van de burgerlijke partij is niet gegrond - Rechtsplegingsvergoeding in hoger beroep

- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162bis, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Le prévenu peut se voir accorder par le juge répressif une indemnité de procédure d'appel à charge de la partie civile succombante qui, en l'absence de tout recours du ministère public ou du prévenu, a interjeté appel d'un jugement déclarant sa demande irrecevable après avoir condamné le prévenu sur l'action publique (1); la circonstance que le prévenu a formé un recours manifestement irrecevable contre une décision qui, dans ses rapports avec la partie civile, ne lui causait aucun préjudice, ne saurait faire obstacle à l'allocation d'une indemnité de procédure à charge de celle-ci qui, elle, par son appel, entendait voir réformer la décision du tribunal correctionnel et postulait une indemnité à charge du prévenu. (1) Voir C. const., 9 mars 2017, n° 33/2017, statuant sur la question préjudicielle posée par Cass. 26 octobre 2016, RG P.16.0288.F-P.16.0289.F-P.16.0290.F, Pas. 2016, à sa date.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Procédure devant le juge du fond - Poursuites mues par le ministère public ou renvoi devant le tribunal correctionnel - Prévenu condamné au pénal - Constitution de partie civile déclarée irrecevable - Appel du prévenu irrecevable et appel de la partie civile non fondé - Indemnité de procédure d'appel

- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle

INDEMNITE DE PROCEDURE - Procédure devant le juge du fond - Poursuites mues par le ministère public ou renvoi devant le tribunal correctionnel - Prévenu condamné au pénal - Constitution de partie civile déclarée irrecevable - Appel du prévenu irrecevable et appel de la partie civile non fondé - Indemnité de procédure d'appel

- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 162bis, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het Grondwettelijk Hof geen toepassing maakt van artikel 28, tweede lid, Bijzonder Wet Grondwettelijk Hof (1) om de gevolgen van zijn beslissing te moduleren in de tijd, is de door het Grondwettelijk Hof in antwoord op een prejudiciële vraag vastgestelde ongrondwettigheid gericht tegen de nietigverklarde bepaling zoals ze sinds haar inwerkingtreding van toepassing was (2). (1) Art. 28, zoals aangevuld met een tweede lid door de Bijzondere wet van 25 december 2016 tot wijziging van de bijzondere wet van 6 januari 1989 op het Grondwettelijk Hof, teneinde het Grondwettelijk Hof te machtigen om in een op prejudiciële vraag gewezen arrest de gevolgen te handhaven van een ongrondwettig verklaarde bepaling. (2) Zonder een eventuele miskenning op te werpen van het beginsel van de niet-terugwerkende kracht van de strafwet (zie art. 2 Strafwetboek en artikel 7.1 EVRM), voerde de eiser aan dat het wettigheidsbeginsel (cf. art. 14 Grondwet) verbood dat hij tot een rechtsplegingsvergoeding zou worden veroordeeld terwijl hij op het ogenblik waarop hij hoger beroep instelde - d.i. vóór het arrest van het Grondwettelijk Hof -, niet kon weten dat hij daartoe kon worden veroordeeld.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Vaststelling van ongrondwettigheid zonder modulering van de gevolgen in de tijd

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

- Art. 28, tweede lid Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Lorsque la Cour constitutionnelle ne fait pas application de l'article 28, alinéa 2, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 (1) pour moduler dans le temps les effets de sa décision, le constat d'inconstitutionnalité qu'elle prononce dans sa réponse à une question préjudicielle vise la disposition censurée telle qu'elle était applicable depuis son entrée en vigueur (2). (1) Art. 28, tel que complété d'un alinéa 2 par la loi spéciale du 25 décembre 2016 modifiant la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle en vue d'autoriser la Cour constitutionnelle à maintenir dans un arrêt rendu sur question préjudicielle les effets d'une disposition déclarée inconstitutionnelle. (2) Sans invoquer une éventuelle violation du principe de la non-rétroactivité de la loi pénale (cf. art. 2 du Code pénal et 7.1 C.E.S.D.H.), le demandeur soutenait que le principe de légalité (cf. art. 14 de la Constitution) interdisait qu'il soit condamné à payer une indemnité de procédure alors qu'au moment où il a interjeté appel - soit avant l'arrêt de la Cour constitutionnelle -, il ne pouvait savoir qu'il pourrait l'être.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Constat d'inconstitutionnalité sans modulation des effets dans le temps

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Constat d'inconstitutionnalité sans modulation des effets dans le temps

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Constat d'inconstitutionnalité sans modulation des effets dans le temps

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Constat d'inconstitutionnalité sans modulation des effets dans le temps

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

- Art. 28, al. 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

De rechter beoordeelt onaantastbaar of rekening houdend met de complexiteit van de zaak, de houding van de beklagde, de houding van de overheid en het belang van de zaak voor de beklagde binnen een redelijke termijn over de strafvervolgning werd beslist waarbij hij moet rekening houden met de particuliere omstandigheden van de zaak en de procedure in haar geheel; een langdurig beraad door de rechter, zelfs indien daardoor de in artikel 648, 4°, Gerechtelijk Wetboek bedoelde termijn van zes maanden wordt overschreden, levert als dusdanig geen overschrijding op van de redelijke termijn (1). (1) Cass. 28 november 2000, AR P.99.0082.N, AC 2000, nr. 648; Cass. 12 maart 1996, AR P.94.1281.N, AC 1996, nr. 96.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Overschrijding van de redelijke termijn - Langdurig beraad - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.3.c - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Langdurig beraad - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Langdurig beraad - Draagwijdte

De regel dat het niet aan het Hof maar aan de feitenrechter staat om te oordelen of de redelijke termijn-vereiste is miskend, kent een uitzondering wanneer de overschrijding van de redelijke termijn te wijten is aan de duur van het beraad door de appelrechter waarover de beklagde geen verweer heeft kunnen voeren, maar ook in dat geval moet het redelijk karakter van de termijn worden beoordeeld op grond van de concrete omstandigheden van de zaak (1). (1) Cass. 29 november 2011, AR P.10.1766.N, AC 2011, nr. 650; Cass. 14 september 2010, AR P.10.0953.N, AC 2010, nr. 518; Cass. 15 maart 2005, AR P.05.0125.N, AC 2005, nr. 160; Cass. 13 februari 2001, AC 2001, nr. 86; Cass. 30 juni 2000, AR C.98.0484.N, AC 2000, nr. 424; Cass. 30 september 1997, AR P.96.0489.N, AC 1997, nr. 375; Cass. 9 januari 1996, AR P.94.0613.N, AC 1996, nr. 16.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Rechten van de Mens - Artikel 6 E.V.R.M. en artikel 14.3.c I.V.B.P.R. - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door het Hof - Voorwaarde

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door het Hof - Voorwaarde

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14 - Artikel 14.3.c - Strafzaken -

Le juge apprécie souverainement, à la lumière des circonstances particulières de l'espèce et de la procédure dans son ensemble et en tenant compte de la complexité de l'affaire, de l'attitude du prévenu et des autorités et de l'importance de la cause pour le prévenu, s'il a été statué dans un délai raisonnable sur l'accusation en matière pénale; un délibéré prolongé du juge n'entraîne pas en soi un dépassement du délai raisonnable, même si le délai de six mois visé à l'article 648, 4°, du Code judiciaire s'en trouve dépassé (1). (1) Cass. 28 novembre 2000, RG P.99.0082.N, Pas. 2000, n° 648; Cass. 12 mars 1996, RG P.94.1281.N, Pas. 1996, n° 96.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Dépassement du délai raisonnable - Délibéré prolongé - Portée

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14 - Article 14, § 3, c - Matière répressive - Dépassement du délai raisonnable - Appréciation souveraine par le juge du fond - Délibéré prolongé - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Dépassement du délai raisonnable - Appréciation souveraine par le juge du fond - Délibéré prolongé - Portée

La règle selon laquelle il n'appartient pas à la Cour mais au juge du fond de décider s'il y a non-respect de l'exigence du délai raisonnable connaît une exception lorsque le dépassement du délai raisonnable est dû à la durée des délibérations par le juge d'appel, à laquelle le prévenu n'a pu opposer de défense; mais même dans ce cas, le caractère raisonnable du délai doit être apprécié à la lumière des circonstances concrètes de la cause (1). (1) Cass. 29 novembre 2011, RG P.10.1766.N, Pas. 2011, n° 650; Cass. 14 septembre 2010, RG P.10.0953.N, Pas. 2010, n° 518; Cass. 15 mars 2005, RG P.05.0125.N, Pas. 2005, n° 160; Cass. 13 février 2001, Pas. 2001, n° 86; Cass. 30 juin 2000, RG C.98.0484.N, Pas. 2000, n° 424; Cass. 30 septembre 1997, RG P.96.0489.N, Pas. 1997, n° 375; Cass. 09 janvier 1996, RG P.94.0613.N, Pas. 1996, n° 16.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Droits de l'homme - Article 6, Conv. D.H. et P.I.D.C.P., article 14, § 3, c - Dépassement du délai raisonnable - Appréciation par la Cour - Condition

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Dépassement du délai raisonnable - Appréciation par la Cour - Condition

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14 - Article 14, § 3, c - Matière répressive -

P.16.0351.N

4 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.1](#)

AC nr. ...

Artikel 19, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat een vonnis een eindvonnis is in zoverre daarmee de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt is uitgeput, behoudens de rechtsmiddelen bij de wet bepaald; die bepaling is enkel van toepassing op beslissingen die de rechter uitspreekt binnen het kader van dezelfde rechtspleging hetgeen niet het geval is wanneer de kamer van inbeschuldigingstelling uitspraak doet, eensdeels, over een gevraagde bijkomende onderzoekshandeling op grond van artikel 61quinqües, Wetboek van Strafvordering en, anderdeels, over de regeling van de rechtspleging en de binnen dat kader aangevoerde onregelmatigheid van het gerechtelijk onderzoek (1). (1) P. TAELMAN, Het gezag van rechterlijk gewijsde: een begrippenstudie, Diegem, Kluwer, 2001, p. 109; zie ook Cass. 17 april 2012, AR P. 11.2059.N, AC 2012, nr. 235 en andersl.concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER, NC 2013, p. 124 en noot P. HELSEN, p. 129, “ De weigering tot regeling der rechtspleging: twee kansen voor de prijs van één?” , RW 2012-2013, p. 373 en noot B. DE SMET, p. 376-379, “De beslissing van de raadkamer in geval van onvolledig gerechtelijk onderzoek”, T. Strafr. 2012, 336 en noot JVG.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Verzoek tot bijkomende onderzoekshandeling - Regeling van de rechtspleging - Regelmaticheid van de procedure - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Eindvonnis - Begrip - Draagwijdte

L'article 19, alinéa 1er, du Code judiciaire dispose que le jugement est définitif dans la mesure où il épuise la juridiction du juge sur une question litigieuse, sauf les recours prévus par la loi; cette disposition n'est applicable qu'aux décisions que le juge prononce dans le cadre de la même procédure, ce qui n'est pas le cas lorsque la chambre des mises en accusation statue, d'une part, sur une demande visant l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire, sur la base de l'article 61quinqües du Code d'instruction criminelle et, d'autre part, sur le règlement de la procédure et l'irrégularité de l'instruction judiciaire invoquée dans ce cadre (1). (1) P. TAELMAN, Het gezag van rechterlijk gewijsde: een begrippenstudie, Diegem, Kluwer, 2001, p. 109; voir également Cass. 17 avril 2012, RG P. 11.2059.N, Pas. 2012, n° 235 et les conclusions contraires de M. l'avocat général P. DUINSLAEGER, N.C. 2013, p. 124 et la note P. HELSEN, p. 129, “ De weigering tot regeling der rechtspleging: twee kansen voor de prijs van één?” , RW 2012-2013, p. 373 et la note B. DE SMET, p. 376-379, “De beslissing van de raadkamer in geval van onvolledig gerechtelijk onderzoek”, T. Strafr. 2012, 336 et la note JVG.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Portée

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Portée

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Demande visant l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Portée

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Demande visant l'accomplissement d'un acte d'instruction complémentaire - Règlement de la procédure - Régularité de la procédure - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Jugement définitif - Notion - Portée

Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek, dat krachtens artikel 2 van dat wetboek van toepassing is op strafzaken, houdt een algemene regel in waaruit volgt dat de nieuwe wetten op de rechtspleging onmiddellijk van toepassing zijn op de hangende rechtsgedingen, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald en zonder dat die rechtsgedingen ingevolge de enkele toepassing van de nieuwe wet kunnen worden onttrokken aan de instantie van het gerecht waarvoor ze op geldige wijze aanhangig zijn en aldus is een wet die de rechtspleging voor het Hof van Cassatie wijzigt, in de regel van toepassing op alle procedures voor het Hof waarin het cassatieberoep dateert vanaf de datum van inwerkingtreding van die wet (1); in geval van wijziging van de wetgeving betreffende de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen, is het echter de wet die van kracht is op de datum van de uitspraak van de bestreden beslissing, die in de regel de rechtsmiddelen regelt die daartegen openstaan (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P. 15.0262.F, AC 2015, nr. 369. De problematiek die aan de orde was in dit arrest betrof niet de afschaffing van een mogelijkheid tot cassatieberoep, maar de verplichting tot betekening van het cassatieberoep. (2) Cass. 6 oktober 1999, AR P.99.1247.F, AC 1999, 1227; D. VANDERMEERSCH en M. NOLET DE BRAUWERE, "La jurisprudence de la Cour de Cassation à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale", Hof van Cassatie van België. Jaarverslag 2016, pp. 1-3; R. VERSTRAETEN en H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", NC 2015, p. 384; X. (H. VAN BAVEL), "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr., 2016, p. 46, nr. 98; P. VANLERSBERGHE, "Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek", Gerechtelijk recht. Artikelsgewijze commentaar, pp. 25 en 27.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Wet tot wijziging van de rechtspleging voor het Hof - Toepasselijkheid - Draagwijdte

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Wet tot wijziging van de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen - Toepasselijkheid - Draagwijdte

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Cassatieberoep - Strafzaken - Algemeen - Wet tot wijziging van de rechtspleging voor het Hof - Toepasselijkheid - Draagwijdte

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Cassatieberoep - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Algemeen - Wet tot wijziging van de mogelijkheid rechtsmiddelen in te stellen - Toepasselijkheid - Draagwijdte

L'article 3 du Code judiciaire, qui, en vertu de son article 2, est applicable en matière répressive, implique une règle générale dont il résulte que les nouvelles lois de procédure sont immédiatement applicables aux procès en cours, sauf les exceptions prévues par la loi et sans dessaisissement, à la suite de la seule application de la nouvelle loi, de la juridiction qui, à son degré, en avait été valablement saisie et, ainsi, une loi qui modifie la procédure devant la Cour de cassation est, en principe, applicable à toutes les procédures en cassation engagées devant la Cour par un pourvoi formé postérieurement à l'entrée en vigueur de cette loi (1); en cas de modification de la législation relative à la possibilité d'introduction de recours, la loi en vigueur au jour de la prononciation de la décision attaquée est toutefois celle qui, en principe, régit les recours susceptibles d'être exercés contre cette décision (2). (1) Cass. 3 juin 2015, AR P. 15.0262.F, AC 2015, n° 369. La problématique dont il était question dans cet arrêt ne concernait pas la suppression d'une possibilité d'appel, mais l'obligation de signifier le pourvoi. (2) Cass. 6 octobre 1999, RG P.99.1247.F, Pas. 1999, 1227; D. VANDERMEERSCH et M. NOLET DE BRAUWERE, "La jurisprudence de la Cour de Cassation à la suite des réformes de la procédure en cassation en matière pénale", Cour de cassation de Belgique. Rapport annuel 2016, pp. 1-3; R. VERSTRAETEN et H. DEMEDTS, "De cassatieprocedure in strafzaken na de wet van 14 februari 2014: brengt vernieuwing ook verbetering?", N.C. 2015, p. 384; X. (H. VAN BAVEL), "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr., 2016, p. 46, n° 98; P. VANLERSBERGHE, "Artikel 3 Gerechtelijk Wetboek", Gerechtelijk recht. Artikelsgewijze commentaar, pp. 25 et 27.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Loi modifiant la procédure devant la Cour - Applicabilité - Portée

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Loi modifiant la possibilité d'introduction de recours - Applicabilité - Portée

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Pourvoi en cassation - Matière répressive - Généralités - Loi modifiant la procédure devant la Cour - Applicabilité - Portée

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Pourvoi en cassation - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Généralités - Loi modifiant la possibilité d'introduction de recours - Applicabilité - Portée

De beslissing over de betrouwbaarheid van een bewijsmiddel houdt verband met de bewijswaardering, en die beslissing komt enkel toe aan de vonnisrechter; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling dat er geen reden is om een stuk als bewijsmiddel te weren omdat de aangevoerde onregelmatigheid de betrouwbaarheid ervan niet aantast, is dan ook niet bindend voor de vonnisrechter en belet niet dat de partijen voor die rechter verweer voeren over de betrouwbaarheid van dat stuk (1). (1) Cass. 19 mei 2015, AR P.14.0921.N, AC 2015, nr. 322; Cass. 3 april 2012, AR P.11.2095.N, AC 2012, nr. 214 met concl. advocaat-generaal P. DUINSLAEGER.

BEWIJS - Strafzaken - Algemeen - Betrouwbaarheid van een bewijsmiddel - Aangevoerde onregelmatigheid - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Draagwijdte

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Draagwijdte

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Regeling van de rechtspleging - Regelmaticheid van de procedure - Middel dat verband houdt met de bewijswaardering - Uitspraak door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

La décision rendue sur la fiabilité d'un élément de preuve relève de l'appréciation de la preuve et cette décision appartient uniquement à la juridiction de jugement; la décision de la chambre des mises en accusation selon laquelle il n'y a pas lieu d'écarter une pièce en tant qu'élément de preuve parce que l'irrégularité invoquée n'en entache pas la fiabilité ne lie ainsi pas la juridiction de jugement et n'empêche pas que les parties assurent devant cette juridiction leur défense sur la fiabilité de cette pièce (1). (1) Cass. 3 avril 2012, RG P.11.2095.N, Pas. 2012, n° 214, avec les conclusions de M. l'avocat général P. DUINSLAEGER, publiées à leur date dans AC; Cass. 19 mai 2015, RG P.14.0921.N, Pas. 2015, n° 322.

PREUVE - Matière répressive - Généralités - Fiabilité d'un élément de preuve - Irrégularité invoquée - Moyen qui concerne l'appréciation de la preuve - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Portée

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Moyen qui concerne l'appréciation de la preuve - Portée

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Moyen qui concerne l'appréciation de la preuve - Portée

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Règlement de la procédure - Régularité de la procédure - Moyen qui concerne l'appréciation de la preuve - Décision prononcée par la juridiction d'instruction - Portée

Na zijn verklaring van cassatieberoep beschikt de eiser in cassatie over een termijn zoals bepaald in 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering om eventueel een memorie in te dienen met middelen tot staving van zijn cassatieberoep, maar die memorie is niet vereist voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl daarentegen artikel 204 Wetboek van Strafvordering de appellant verplicht, op straffe van verval van het hoger beroep, om binnen de termijn voor het hoger beroep in een verzoekschrift of op een formulier waarvan het model is bepaald door de Koning, nauwkeurig de grieven te vermelden die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; aldus is de rechtspleging voor het Hof wezenlijk verschillend van deze voor de rechter in hoger beroep en is de rechtstoestand van degene die hoger beroep instelt is niet vergelijkbaar met deze van degene die cassatieberoep instelt zodat de prejudiciële vraag die geen betrekking heeft op vergelijkbare rechtstoestanden die verschillend worden behandeld, niet dient te worden gesteld (1). (1) De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking trad op 1 februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen , bedraagt de termijn thans , ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot AW). Drie beroepen tot vernietiging werden ingesteld tegen de artikelen 25 tot 28, 31 en 50 van de wet van 14 februari 2014 en één van de middelen was gericht tegen de termijn van 15 dagen na de uitspraak om cassatieberoep in te stellen. Bij arrest 108/2015 van 16 juli 2015 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat die beperking van de cassatietermijn niet onevenredig was onder meer omdat de nieuwe termijn overeenstemde met de beroepstermijnen voor vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (B.19.2.). Ingevolge de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zgn. Potpourri II-wet - B.S. 19 februari 2016), meer bepaald artikel 88, 1°, werden de beroepstermijnen voor de

Après sa déclaration de pourvoi en cassation, le demandeur en cassation dispose d'un délai prévu à l'article 429, alinéas 1er et 2, du Code d'instruction criminelle, pour introduire éventuellement un mémoire contenant des moyens à l'appui de son pourvoi, mais ce mémoire n'est pas requis pour la recevabilité du pourvoi, alors que, l'article 204 du Code d'instruction criminelle oblige l'appelant, à peine de déchéance de l'appel, à mentionner précisément, dans le délai applicable à l'appel, les griefs élevés contre le jugement dont appel dans une requête ou sur un formulaire dont le modèle est déterminé par le Roi; ainsi, la procédure devant la Cour est substantiellement différente de celle devant le juge d'appel et la situation juridique de celui qui introduit cet appel n'est pas comparable à celle de celui qui introduit le pourvoi en cassation, de sorte qu'il n'y a pas lieu de poser la question préjudicielle qui ne concerne pas des situations juridiques comparables qui sont traitées différemment (1). (1) La loi du 14 février 2014 relative à la procédure en cassation en matière pénale (MB 27 février 2014) a apporté une série de réformes importantes au pourvoi en matière répressive, dans le but de souligner le caractère exceptionnel de ce recours. Ces modifications sont entrées en vigueur le 1er février 2015, hormis la condition pour les avocats d'être titulaires d'une attestation de formation en procédure en cassation, laquelle n'entraîne en vigueur que le 1er février 2016. Une des modifications concerne le délai d'introduction du pourvoi: alors que l'ancien article 359 du Code d'instruction criminelle parlait de quinze jours francs, le délai compte aujourd'hui, ensuite de la modification des articles 359 et 423 du Code d'instruction criminelle, quinze jours et les travaux parlementaires indiquent expressément qu'ils sont calculés conformément aux articles 52 et 53 du Code judiciaire (Doc. parl., Sénat, Séance 2012-2013, n° 5-1832/1, p. 12), de sorte qu'il ne s'agit plus de délais francs (Cass. 19 mai 2015, RG P.15.0559.N, Pas. 2015, n° 326 et note AW). Trois recours en annulation ont été formés contre les articles 25 à 28, 31 et 50 de la loi du 14 février 2014 et l'un des moyens était dirigé contre le délai de 15 jours (à dater) du prononcé de la décision pour introduire le pourvoi en cassation. Par l'arrêt n° 108/2015 du 16 juillet 2015, la Cour constitutionnelle a décidé que cette restriction n'était pas disproportionnée notamment parce que le nouveau délai correspondait aux délais de recours applicables aux jugements des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels (B.19.2.). Ensuite de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice (la loi dite Potpourri II - M.B. février 2016), plus précisément l'article 88, 1°, les délais de recours pour les jugements des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels (art. 172, alinéa 2, 174, alinéa 2 et 203, § 1er, alinéa 1er du Code d'instruction

vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid en 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering) evenwel gebracht op 30 dagen. Op basis hiervan waren de eisers in cassatie de mening toegedaan dat de redenering van het Grondwettelijk Hof, gelet op de wet van 15 februari 2016, niet meer opging en wensten zij dan ook dat een nieuwe prejudiciële vraag zou worden gesteld nopens de verenigbaarheid van artikel 423, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, juncto artikel 6 EVRM. Met bovenstaand arrest verwerpt het Hof van Cassatie deze zienswijze. AW

Hoger beroep - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Gevolg - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Verschillende rechtstoestanden

Krachtens artikel 423 Wetboek van Strafvordering moet de verklaring van cassatieberoep worden gedaan binnen vijftien dagen na de uitspraak van de bestreden beslissing, behoudens wanneer de wet een andere termijn bepaalt; de cassatieberoepen die niet binnen die termijn zijn ingesteld, zijn niet ontvankelijk.

Cassatieberoep - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Witwassen - Constitutieve bestanddelen - Illegale herkomst of oorsprong - Bepaling

criminelle) ont toutefois été portés à 30 jours. Sur cette base, les demandeurs en cassation étaient d'avis qu'en égard à la loi du 15 février 2016, le raisonnement de la Cour constitutionnelle ne tenait plus la route et ils souhaitèrent dès lors qu'une nouvelle question préjudicielle soit posée concernant la compatibilité de l'article 423 du Code d'instruction criminelle, modifié par la loi du 14 février 2014, avec les articles 10 et 11 de la Constitution, lus en combinaison avec l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Par l'arrêt ci-dessus, la Cour de cassation rejette cette thèse. AW

Appel - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Conséquence - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Situations juridiques différentes

En vertu de l'article 423 du Code d'instruction criminelle, la déclaration de pourvoi en cassation est faite dans les quinze jours du prononcé de la décision attaquée, sauf dans les cas où la loi établit un autre délai; les pourvois en cassation qui n'ont pas été introduits dans ce délai sont irrecevables.

Pourvoi en cassation - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Blanchiment - Éléments constitutifs - Provenance ou origine illicite - Détermination

Na zijn verklaring van cassatieberoep beschikt de eiser in cassatie over een termijn zoals bepaald in 429, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering om eventueel een memorie in te dienen met middelen tot staving van zijn cassatieberoep, maar die memorie is niet vereist voor de ontvankelijkheid van het cassatieberoep, terwijl daarentegen artikel 204 Wetboek van Strafvordering de appellant verplicht, op straffe van verval van het hoger beroep, om binnen de termijn voor het hoger beroep in een verzoekschrift of op een formulier waarvan het model is bepaald door de Koning, nauwkeurig de grieven te vermelden die tegen het beroepen vonnis worden ingebracht; aldus is de rechtspleging voor het Hof wezenlijk verschillend van deze voor de rechter in hoger beroep en is de rechtstoestand van degene die hoger beroep instelt is niet vergelijkbaar met deze van degene die cassatieberoep instelt zodat de prejudiciële vraag die geen betrekking heeft op vergelijkbare rechtstoestanden die verschillend worden behandeld, niet dient te worden gesteld (1). (1) De wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken (BS 27 februari 2014) heeft een aantal belangrijke hervormingen aangebracht aan het penaal cassatieberoep, met de bedoeling het buitengewoon karakter van dit rechtsmiddel te onderstrepen. Deze wijzigingen zijn van kracht met ingang van 1 februari 2015, behoudens de vereiste voor de advocaten om houder te zijn van een getuigschrift van een opleiding in cassatieprocedures die pas in werking trad op 1 februari 2016. Eén van de wijzigingen betreft de termijn om cassatieberoep in te stellen: daar waar het oude artikel 359 Sv. sprak over vijftien vrije dagen , bedraagt de termijn thans , ingevolge de gewijzigde artikelen 359 en 423 Sv. vijftien dagen en de parlementaire voorbereiding vermeldt uitdrukkelijk dat ze berekend worden overeenkomstig de artikelen 52 en 53 van het Gerechtelijk Wetboek (Parl.St., Senaat, Zitting 2012-2013, n° 5- 1832/1, blz. 12), zodat het geen vrije termijnen meer zijn (Cass. 19 mei 2015, AR P.15.0559.N, AC 2015, nr. 326 en noot AW). Drie beroepen tot vernietiging werden ingesteld tegen de artikelen 25 tot 28, 31 en 50 van de wet van 14 februari 2014 en één van de middelen was gericht tegen de termijn van 15 dagen na de uitspraak om cassatieberoep in te stellen. Bij arrest 108/2015 van 16 juli 2015 oordeelde het Grondwettelijk Hof dat die beperking van de cassatietermijn niet onevenredig was onder meer omdat de nieuwe termijn overeenstemde met de beroepstermijnen voor vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (B.19.2.). Ingevolge de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (de zgn. Potpourri II-wet - B.S. 19 februari 2016), meer bepaald artikel 88, 1°, werden de beroepstermijnen voor de

Après sa déclaration de pourvoi en cassation, le demandeur en cassation dispose d'un délai prévu à l'article 429, alinéas 1er et 2, du Code d'instruction criminelle, pour introduire éventuellement un mémoire contenant des moyens à l'appui de son pourvoi, mais ce mémoire n'est pas requis pour la recevabilité du pourvoi, alors que, l'article 204 du Code d'instruction criminelle oblige l'appelant, à peine de déchéance de l'appel, à mentionner précisément, dans le délai applicable à l'appel, les griefs élevés contre le jugement dont appel dans une requête ou sur un formulaire dont le modèle est déterminé par le Roi; ainsi, la procédure devant la Cour est substantiellement différente de celle devant le juge d'appel et la situation juridique de celui qui introduit cet appel n'est pas comparable à celle de celui qui introduit le pourvoi en cassation, de sorte qu'il n'y a pas lieu de poser la question préjudicielle qui ne concerne pas des situations juridiques comparables qui sont traitées différemment (1). (1) La loi du 14 février 2014 relative à la procédure en cassation en matière pénale (MB 27 février 2014) a apporté une série de réformes importantes au pourvoi en matière répressive, dans le but de souligner le caractère exceptionnel de ce recours. Ces modifications sont entrées en vigueur le 1er février 2015, hormis la condition pour les avocats d'être titulaires d'une attestation de formation en procédure en cassation, laquelle n'entraîne en vigueur que le 1er février 2016. Une des modifications concerne le délai d'introduction du pourvoi: alors que l'ancien article 359 du Code d'instruction criminelle parlait de quinze jours francs, le délai compte aujourd'hui, ensuite de la modification des articles 359 et 423 du Code d'instruction criminelle, quinze jours et les travaux parlementaires indiquent expressément qu'ils sont calculés conformément aux articles 52 et 53 du Code judiciaire (Doc. parl., Sénat, Séance 2012-2013, n° 5-1832/1, p. 12), de sorte qu'il ne s'agit plus de délais francs (Cass. 19 mai 2015, RG P.15.0559.N, Pas. 2015, n° 326 et note AW). Trois recours en annulation ont été formés contre les articles 25 à 28, 31 et 50 de la loi du 14 février 2014 et l'un des moyens était dirigé contre le délai de 15 jours (à dater) du prononcé de la décision pour introduire le pourvoi en cassation. Par l'arrêt n° 108/2015 du 16 juillet 2015, la Cour constitutionnelle a décidé que cette restriction n'était pas disproportionnée notamment parce que le nouveau délai correspondait aux délais de recours applicables aux jugements des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels (B.19.2.). Ensuite de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice (la loi dite Potpourri II - M.B. février 2016), plus précisément l'article 88, 1°, les délais de recours pour les jugements des tribunaux de police et des tribunaux correctionnels (art. 172, alinéa 2, 174, alinéa 2 et 203, § 1er, alinéa 1er du Code d'instruction

vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken (artt. 172, tweede lid, 174, tweede lid en 203, § 1, eerste lid Wetboek van Strafvordering) evenwel gebracht op 30 dagen. Op basis hiervan waren de eisers in cassatie de mening toegedaan dat de redenering van het Grondwettelijk Hof, gelet op de wet van 15 februari 2016, niet meer opging en wensten zij dan ook dat een nieuwe prejudiciële vraag zou worden gesteld nopens de verenigbaarheid van artikel 423, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij wet van 14 februari 2014, met de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, juncto artikel 6 EVRM. Met bovenstaand arrest verwerpt het Hof van Cassatie deze zienswijze. AW

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Draagwijdte - Gevolg - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Verschillende rechtstoestanden

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Cassatieberoep in strafzaken - Hoger beroep in strafzaken - Verschillende rechtstoestanden

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Cassatieberoep in strafzaken - Hoger beroep in strafzaken - Verschillende rechtstoestanden

criminelle) ont toutefois été portés à 30 jours. Sur cette base, les demandeurs en cassation étaient d'avis qu'en égard à la loi du 15 février 2016, le raisonnement de la Cour constitutionnelle ne tenait plus la route et ils souhaitèrent dès lors qu'une nouvelle question préjudicielle soit posée concernant la compatibilité de l'article 423 du Code d'instruction criminelle, modifié par la loi du 14 février 2014, avec les articles 10 et 11 de la Constitution, lus en combinaison avec l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales. Par l'arrêt ci-dessus, la Cour de cassation rejette cette thèse. AW

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Portée - Conséquence - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Situations juridiques différentes

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Pourvoi en cassation en matière répressive - Appel en matière répressive - Situations juridiques différentes

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Pourvoi en cassation en matière répressive - Appel en matière répressive - Situations juridiques différentes

P.16.0380.N

10 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170110.2](#)

AC nr. ...

Overeenkomstig artikel 1984, eerste lid, Burgerlijk Wetboek is een lastgeving of volmacht een handeling waarbij een persoon aan een andere de macht geeft om iets voor de lastgever en in zijn naam te doen, wat met zich meebrengt dat wanneer ingevolge de volmacht de volmachtdrager het precair bezit van gelden heeft, die overeenkomst inhoudt dat hij daarvan geen eigenaar wordt en die gelden in de regel niet te eigen bate, maar enkel in het belang van de volmachtgever mag beheren.

LASTGEVING - Volmacht die de volmachtdrager het precair bezit geeft over gelden

Verantwoordt zijn beslissing naar recht dat de telastlegging van misbruik van vertrouwen bewezen is, het arrest dat oordeelt dat aan de beklaagde volmacht werd verleend en dat hij daardoor het precair bezit had van de gelden die het voorwerp uitmaken van de telastlegging maar verder oordeelt dat de beklaagde deze gelden niet te eigen bate mocht aanwenden en dus niet zomaar mocht afhalen van de rekening waarop hij volmacht had en hij geen eigenaar van de gelden werd.

Conformément à l'article 1984, alinéa 1er, du Code civil, le mandat ou la procuration est un acte par lequel une personne donne à une autre le pouvoir de faire quelque chose pour le mandant et en son nom, ce qui entraîne que, lorsque le fondé de pouvoir détient des fonds à titre précaire ensuite de la procuration, cet accord implique qu'il n'en est pas le propriétaire et qu'en principe, il ne peut gérer ces fonds à son profit, mais uniquement dans l'intérêt de la personne ayant donné la procuration.

MANDAT - Procuracion accordant au fondé de pouvoir la détention des fonds à titre précaire

L'arrêt qui décide que la procuration a été accordée au prévenu qui, de ce fait, détenait à titre précaire ces fonds faisant l'objet de la prévention mais décide plus avant que le prévenu ne pouvait utiliser ces fonds à son profit, qu'il ne pouvait donc pas les retirer tout simplement du compte sur lequel il avait procuration et qu'il n'en était pas le propriétaire justifie légalement sa décision.

P.16.0381.N

31 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.1](#)

AC nr. ...

Uit artikel 46, §1, eerste lid, 7°, Arbeidsongevallenwet volgt dat indien de toezichthoudende administratie naar aanleiding van een inbreuk op de veiligheids- en hygiënevoorschriften maatregelen heeft opgelegd, de werkgever die een nieuwe inbreuk pleegt op hetzelfde voorschrift en de opgelegde maatregelen niet heeft genomen, terwijl die nalatigheid in oorzakelijk verband staat met een arbeidsongeval, zijn immuniteit voor de vergoeding van dat ongeval onder de voorwaarden bepaald in voormelde wetsbepaling verliest, waarbij de omstandigheid dat de werkzaamheden tijdens dewelke het arbeidsongeval zich heeft voorgedaan, worden uitgevoerd in andere omstandigheden dan deze in het kader waarvan de maatregelen zijn opgelegd en dat die werkzaamheden daarom ook andere specifieke beschermingsmaatregelen vereisen dan deze die zijn opgelegd, niet de toepassing van deze wetsbepaling belet.

ARBEIDSONGEVAL - Aansprakelijkheid - Werknemer - Werkgever - Maatregelen opgelegd bij inbreuk op veiligheids- en hygiëne voorschriften - Nieuwe inbreuk - Doorbreken immuniteit werkgever

- Art. 46, § 1, eerste lid, 7° Arbeidsongevallenwet van 10 april 1971

Il résulte de l'article 46, § 1er, alinéa 1er, 7°, de la loi du 10 avril 1971 que, si l'administration de surveillance a imposé des mesures à la suite d'une infraction aux prescriptions de sécurité et d'hygiène, l'employeur qui enfreint à nouveau la même prescription et n'a pas pris les mesures imposées alors que ce manquement est en lien causal avec l'accident du travail, perd son immunité pour l'indemnisation de cet accident sous les conditions prévues à la disposition légale précitée, et la circonstance que les activités pendant lesquelles l'accident du travail s'est produit ont été effectuées dans des circonstances autres que celles dans le cadre desquelles les mesures ont été imposées et que, de ce fait, ces activités requièrent également d'autres mesures de protection spécifiques que celles qui sont imposées, n'empêche pas l'application de cette disposition légale.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Responsabilité - Travailleur. employeur - Mesures imposées en cas d'infraction aux prescriptions de sécurité et d'hygiène - Nouvelle infraction - Levée de l'immunité de l'employeur

- Art. 46, § 1er, al. 1er, 7° L. du 10 avril 1971 sur les accidents du travail

P.16.0392.N

20 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170620.5](#)

AC nr. 405

Het verlenen door de arbeidsrechtbank van een beschikking van toelaatbaarheid tot de collectieve schuldenregeling belet de strafrechter die op basis van de hem overgelegde gegevens moet oordelen of de betrokkene zich aan het misdrijf van bedrieglijk onvermogen heeft schuldig gemaakt, evenwel niet te beslissen dat het indienen door de betrokkene van een verzoek om tot de collectieve schuldenregeling te worden toegelaten een omstandigheid is waaruit blijkt dat hij zich onvermogend heeft willen maken (1). (1) Zie Cass. 7 januari 2013, S.12.0016.F, AC 2013, nr. 13.

BANKBREUK EN BEDRIEGLIJK ONVERMOGEN - Bedrieglijk onvermogen - Beoordeling door de strafrechter - Collectieve schuldenregeling - Beschikking van toelaatbaarheid door arbeidsrechtbank

- Art. 490bis, tweede lid Strafwetboek

- Artt. 1675/2, eerste lid, en 1675/6 Gerechtelijk Wetboek

COLLECTIEVE SCHULDENREGELING - Beschikking van toelaatbaarheid door arbeidsrechtbank - Bedrieglijk onvermogen - Beoordeling door de strafrechter

3/12/2019

La décision favorable rendue par le tribunal du travail sur l'admissibilité à la procédure de règlement collectif de dettes n'empêche toutefois pas le juge pénal appelé à décider, sur la base des éléments qui lui sont soumis, si la personne concernée s'est rendue coupable du chef de l'infraction d'insolvabilité frauduleuse, de conclure que l'introduction par la personne concernée d'une requête visant à obtenir le règlement collectif de dettes constitue une circonstance de nature à révéler sa volonté de se rendre insolvable (1). (1) Voir Cass. 7 janvier 2013, RG S.12.0016.F, Pas. 2013, n° 13.

BANQUEROUTE ET INSOLVABILITE FRAUDULEUSE - Insolvabilité frauduleuse - Appréciation par le juge pénal - Règlement collectif de dettes - Ordonnance d'admissibilité rendue par le tribunal du travail

- Art. 490bis, al. 2 Code pénal

- Art. 1675/2, al. 1er, et 1675/6 Code judiciaire

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Ordonnance d'admissibilité rendue par le tribunal du travail - Insolvabilité frauduleuse - Appréciation par le juge pénal

P. 279/691

P.16.0407.N

3 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.2](#)

AC nr. 518

Artikel 4 van de wet van 25 augustus 1891 houdende herziening van de titel van het Wetboek van Koophandel betreffende de vervoerovereenkomst, opgenomen in titel VIIbis van Boek I van het Wetboek van Koophandel regelt de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de vervoerder, maar niet diens strafrechtelijke aansprakelijkheid; uit de burgerrechtelijke aansprakelijkheid van de vervoerder op grond van die bepaling volgt niet dat die vervoerder een gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg in de zin van artikel 418 Strafwetboek heeft begaan.

VERVOER - Personenvervoer - Vervoerder - Burgerrechtelijke aansprakelijkheid - Strafrechtelijke aansprakelijkheid - Bestaanbaarheid

L'article 4 de la loi du 25 août 1891 portant révision du titre du Code de commerce concernant les contrats de transport, reprise au titre VIIbis du Livre Ier du Code de commerce, régit la responsabilité civile du transporteur, et non sa responsabilité pénale; il ne découle pas de la responsabilité civile du transporteur au titre de cette disposition que le transporteur en question s'est rendu coupable d'un défaut de prévoyance ou de précaution au sens de l'article 418 du Code pénal.

TRANSPORT - Transport de personnes - Transporteur - Responsabilité civile - Responsabilité pénale - Compatibilité

P.16.0417.N

7 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.5](#)

AC nr. ...

Het opleggen bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek van één geldboete en één vervangend verval van het recht tot sturen voor twee of meerdere door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen belet niet dat elk van deze overtredingen in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van het herhalingsregime van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 7 maart 2017, AR P. 16.0482.N, AC 2017, nr....

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikelen 38, § 6, en 39 - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 39 - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Draagwijdte - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen

Le fait d'infliger, en application de l'article 65, alinéa 1er, du Code pénal, une amende et une déchéance subsidiaire du droit de conduire du chef de deux ou plus des infractions visées à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, n'empêche pas de prendre chacune de ces infractions en considération pour l'application du régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 (1). (1) Cass. 7 mars 2017, RG P.16.0482.N, Pas. 2017, n° ...

PEINE - Concours - Concours idéal - Roulage - L. du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Articles 38, § 6, et 39 - Portée - Conséquence pour la déchéance du droit de conduire - Régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 39 - Concours d'infractions - Concours idéal - Portée - Conséquence pour la déchéance du droit de conduire - Régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6 - Récidive - Récidive particulière - Conditions d'application - Portée - Concours d'infractions - Concours idéal - Conséquence pour la déchéance du droit de conduire

Uit de tekst van de bepaling van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het derde lid van die bepaling en dus het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens negen maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor één van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw drie van dergelijke misdrijven, waarbij het niet vereist is dat de bewezenverklaring van nieuw gepleegde misdrijven voorafgaandelijk werd vastgesteld met een in kracht van gewijsde getreden vonnis; indien de rechter vaststelt dat een beklaagde drie of meer door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen heeft gepleegd in een toestand van bijzondere herhaling moet hij in elk geval vervallenverklaringen uitspreken waarvan de duur in totaal minstens negen maanden bedraagt, maar niet vereist is dat de minimumduur voor elke uitgesproken vervallenverklaring minstens negen maanden bedraagt (1). (1) Cass. 27 november 2013, AR P. 13.1178.F, AC 2013, nr. 637; Cass. 3 mei 2016, AR P.16.0349.N, AC 2016, nr. 299; Cass. 27 september 2016, AR P.16.0556.N, AC 2016, nr. 528; Cass. 7 maart 2017, AR P. 16.0482.N, AC 2017, nr....; A. ALEXANDRE, "Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur", VAV 2015, 4-10; B. SPRIET en J. RAEYMAKERS, "Nieuwe wetgeving inzake straffen", VRG-alumnidag 06 maart 2015, p. 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum maart 2015 nr. 9.5.2.3; POSTAL, "Wegverkeer", losbladig, supplement 120, 01 januari 2015, p. 211.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Draagwijdte

Il résulte des termes de la disposition de l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, de la genèse légale et de l'économie générale de la réglementation que l'application de l'alinéa 3 de cette disposition, et donc de la déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur infligée pour une durée de neuf mois au moins et de la réintégration dans le droit de conduire subordonnée à la réussite des quatre examens, requiert uniquement que soient réunies les conditions suivantes: 1) le prévenu a été condamné par un jugement coulé en force de chose jugée du chef de l'une des infractions visées à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968; 2) le prévenu commet à nouveau, dans un délai de trois ans à compter du jour du prononcé dudit jugement, trois ou plus de ces infractions, sans qu'il faille constater que les infractions nouvellement commises ont été préalablement déclarées établies par un jugement coulé en force de chose jugée; si le juge constate qu'un prévenu a commis trois ou plus des infractions visées à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 en état de récidive légale particulière, il est tenu de prononcer en chaque cas la déchéance pour une durée de neuf mois au moins au total, mais il n'est pas requis que la durée minimale de chaque déchéance prononcée soit d'au moins neuf mois (1). (1) Cass. 27 novembre 2013, RG P.13.1178.F, Pas. 2013, n° 637; Cass. 3 mai 2016, RG P.16.0349.N, Pas. 2016, n° 299; Cass. 27 septembre 2016, RG P.16.0556.N, Pas. 2016, n° 528; Cass. 7 mars 2017, RG P.16.0482.N, Pas. 2017, n° ...; A. ALEXANDRE, «Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur», C.R.A. 2015, p. 4; B. SPRIET et J. RAEYMAKERS, «Nieuwe wetgeving inzake straffen», VRG-alumnidag 6 mars 2015, Anvers, Maklu, 2015, 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum mars 2015 n° 9.5.2.3; POSTAL, «Wegverkeer», feuillet détachable, supplément 120, 1er janvier 2015, p. 211.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6 - Récidive - Récidive particulière - Conditions d'application - Portée

P.16.0449.N

25 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.2](#)

AC nr. ...

De vrijstelling bedoeld in artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 geldt enkel voor voertuigen die uitsluitend en op het ogenblik van de vaststellingen worden gebruikt voor het vervoer van levende dieren van de boerderijen naar de plaatselijke markten en omgekeerd, of van de markten naar de plaatselijke slachthuizen binnen een straal van 50 km en bijgevolg niet voor het vervoer van levende dieren van de boerderijen naar de plaatselijke slachthuizen.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat - Toepassing

- Art. 6, sub n) KB 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

L'exemption visée à l'article 6, sub n) de l'arrêté royal du 9 avril 2007 portant exécution du Règlement (CE) n° 561/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 relatif à l'harmonisation de certaines dispositions de la législation sociale dans le domaine des transports par route, modifiant les Règlements (CEE) n° 3821/85 et (CE) n° 2135/98 du Conseil et abrogeant le Règlement (CEE) n° 3820/85 du Conseil et transposant partiellement la Directive 2002/15/CE du Parlement européen et du Conseil du 11 mars 2002 relative à l'aménagement du temps de travail des personnes exécutant des activités mobiles de transport routier, vaut uniquement pour les véhicules qui, au moment des constatations, sont exclusivement utilisés pour le transport d'animaux vivants des fermes aux marchés locaux et vice versa, ou des marchés aux abattoirs locaux dans un rayon de 50 km et, par conséquent, pas pour le transport d'animaux vivants des fermes aux abattoirs locaux.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Article 6, sub n), de l'arrêté royal du 9 avril 2007 - Exemption de prendre en compte des temps de conduite et de repos et de l'usage d'un appareil de contrôle - Application

- Art. 6, sub n) A.R. du 9 avril 2007 portant exécution du règlement (CE) n° 561/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 relatif à l'harmonisation de certaines dispositions de la législation sociale dans le domaine des transports par route

Uit de samenhang van de artikelen 15.2, eerste lid, eerste zin Verordening (EEG) nr. 3821/85; 13.1.p Verordening (EG) nr. 561/2006; 2, 6, sub n), en 10.2, tweede zin, KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006; 2 en 18, §1, van het koninklijk besluit van 14 juli 2005 houdende uitvoering van de verordening (EEG) nr. 3821/85 volgt dat de bestuurders van de door artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 bedoelde voertuigen zijn vrijgesteld van de verplichting de rij- en rusttijden in acht te nemen en van het gebruik van het controleapparaat en dit uitzonderingsstelsel strikt uit te leggen is in het licht van de overweging (23) van de preambule bij de Verordening (EG) 561/2006 dat de nationale uitzonderingen moeten beperkt blijven tot die elementen welke niet aan concurrentiedruk onderhevig zijn en de in artikel 1 Verordening (EG) 561/2006 vermelde doelstelling de concurrentievoorwaarden te harmoniseren.

VERVOER - Goederenvervoer - Landvervoer. wegvervoer - Artikel 6, sub n), KB Uitvoering Verordening (EG) 561/2006 - Vrijstelling in acht name rij- en rusttijden en gebruik controleapparaat

- Art. 15.2, eerste lid, eerste zin EEG-Verordening nr. 3821/85 van de Raad van 20 dec. 1985 betreffende het controleapparaat in het wegverkeer

- Art. 13.1.p Verordening 561/2006/EEG van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

- Artt. 2, 6, sub n), en 10.2, tweede zin KB 9 april 2007 houdende uitvoering van de verordening (EG) nr. 561/2006 van het Europees Parlement en de Raad van 15 maart 2006 tot harmonisatie van bepaalde voorschriften van sociale aard voor het wegvervoer

Il résulte de la combinaison des articles 15.2, alinéa 1er, première phrase, du Règlement (CEE) n° 3821/85 du Conseil du 20 décembre 1985 concernant l'appareil de contrôle dans le domaine des transports par route, 13.1.p du Règlement (CE) n° 561/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 relatif à l'harmonisation de certaines dispositions de la législation sociale dans le domaine des transports par route, modifiant les règlements (CEE) n° 3821/85 et (CE) n° 2135/98 du Conseil et abrogeant le Règlement (CEE) n° 3820/85 du Conseil, 2, 6, sub n), et 10.2, seconde phrase, de l'arrêté royal du 9 avril 2007 portant exécution du Règlement (CE) n° 561/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 relatif à l'harmonisation de certaines dispositions de la législation sociale dans le domaine des transports par route, modifiant les Règlements (CEE) n° 3821/85 et (CE) n° 2135/98 du Conseil et abrogeant le Règlement (CEE) n° 3820/85 du Conseil et transposant partiellement la Directive 2002/15/CE du Parlement européen et du Conseil du 11 mars 2002 relative à l'aménagement du temps de travail des personnes exécutant des activités mobiles de transport routier, 2 et 18, §1er, de l'arrêté royal du 14 juillet 2005 portant exécution du Règlement (CEE) n° 3821/85 du 20 décembre 1985 concernant l'appareil de contrôle dans le domaine des transports par route, que les conducteurs des véhicules visés à l'article 6, sub n), de l'arrêté royal du 9 avril 2007 sont exemptés de l'obligation de prendre en compte des temps de repos et de conduite et de l'usage d'un appareil de contrôle et ce système dérogatoire doit être strictement interprété à la lumière de la considération (23) du préambule au Règlement (CE) n° 561/2006, selon laquelle les dérogations nationales doivent être limitées aux éléments qui ne sont pas soumis à la concurrence, et de l'objectif énoncé à l'article 1er dudit Règlement (CE) n° 561/2006 d'harmoniser les conditions de concurrence.

TRANSPORT - Transport de biens - Transport par terre. transport par route - Article 6, sub n), de l'arrêté royal du 9 avril 2007 - Exemption de prendre en compte des temps de conduite et de repos et de l'usage d'un appareil de contrôle

- Art. 15.2, al. 1er, première phase Règlement C.E.E. n° 3821/85 du Conseil du 20 décembre 1985 concernant l'appareil de contrôle dans le domaine des transports par route

- Art. 13.1.p Règlement 561/2006/CEE du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 relatif à l'harmonisation de certaines dispositions de la législation sociale dans le domaine des transports par route

- Art. 2, 6, sub n), et 10.2, seconde phase A.R. du 9 avril 2007 portant exécution du règlement (CE) n° 561/2006 du Parlement européen et du Conseil du 15 mars 2006 relatif à l'harmonisation de certaines dispositions de la législation sociale dans le domaine des transports par route

P.16.0466.N

14 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.3](#)

AC nr. ...

Artikel 99, § 1, 5°, b), Stedenbouwdecreet 1999 en artikel 4.2.1, 5°, b), Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening bepalen dat niemand zonder voorafgaande stedenbouwkundige vergunning een grond gewoonlijk mag gebruiken, aanleggen of inrichten voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens; uit die bepalingen en hun doelstelling volgt dat een voorafgaande stedenbouwkundige vergunning ook is vereist voor het gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van een grond voor het stallen van voertuigen, wagens of aanhangwagens met het oog op verkoop, aangezien dergelijke voertuigen net als bij geparkeerde voertuigen slechts bestemd zijn om er tijdelijk te worden gestald en na verkoop te worden vervangen door andere te koop gestelde voertuigen, waarbij het zonder belang is dat de grond waarop die voertuigen worden gestald, is verhard.

STEDENBOUW - Bouwvergunning - Gewoonlijk gebruiken, aanleggen of inrichten van grond voor het parkeren van voertuigen, wagens of aanhangwagens - Draagwijdte

L'article 99, § 1er, 5°, b), du décret du Conseil flamand du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire et l'article 4.2.1, 5°, b), du Code flamand de l'aménagement du territoire disposent que personne ne peut, sans autorisation urbanistique préalable, utiliser, aménager ou équiper de façon générale un terrain pour le garage de voitures, de véhicules ou de remorques; il résulte de ces dispositions et de leur finalité qu'une autorisation urbanistique préalable est également requise pour utiliser, aménager ou équiper de façon générale un terrain pour l'entreposage de voitures, de véhicules ou de remorques en vue de leur vente, étant donné que de tels véhicules sont, à l'instar de ceux qui sont garés, destinés à y être entreposés temporairement et à être remplacés, une fois vendus, par d'autres véhicules proposés à la vente; à cet égard, il est indifférent que le terrain sur lequel lesdits véhicules sont entreposés soit aménagé.

URBANISME - Permis de bâtir - Utilisation, aménagement ou équipement, de façon générale, d'un terrain pour le garage de voitures, de véhicules ou de remorques - Portée

P.16.0476.N

9 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.2](#)

AC nr. 318

Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid is een beveiligingsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2007, AR P.06.1496.N, AC 2007, nr. 57.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid - Aard

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La déchéance du droit de conduire pour cause d'incapacité physique constitue une mesure de sécurité qu'il y a lieu de prononcer, outre la peine infligée (1). (1) Voir Cass. 30 janvier 2007, RG P.06.1496.N, Pas. 2007, n° 57.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Déchéance du droit de conduire pour cause d'incapacité physique - Nature

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Het verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid is een beveiligingsmaatregel die naast de uitgesproken straf moet worden uitgesproken (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2007, AR P.06.1496.N, AC 2007, nr. 57.

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Artikel 42 Wegverkeerswet - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid - Aard

- Art. 42 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La déchéance du droit de conduire pour cause d'incapacité physique constitue une mesure de sécurité qu'il y a lieu de prononcer, outre la peine infligée (1). (1) Voir Cass. 30 janvier 2007, RG P.06.1496.N, Pas. 2007, n° 57.

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Article 42 de la loi du 16 mars 1968 - Déchéance du droit de conduire pour cause d'incapacité physique - Nature

- Art. 42 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Uit artikel 42 Wegverkeerswet en de artikelen I, I.1.1° en IV.2.2 Bijlage 6 aan het koninklijk besluit van 23 maart 1998 betreffende het rijbewijs volgt dat de houder van een rijbewijs die aan alcohol verslaafd is, lijdt aan een lichamelijke ongeschiktheid als bedoeld in artikel 42 Wegverkeerswet; wanneer naar aanleiding van een veroordeling wegens overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval te wijten aan het persoonlijke toedoen van de dader, de rechter vaststelt dat de schuldige, houder van een rijbewijs, lijdt aan alcoholverslaving, moet hij het in die wetsbepaling bedoelde verval uitspreken (1). (1) Zie Cass. 30 januari 2007, AR P.06.1496.N, AC 2007, nr. 57.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Verval van het recht tot sturen wegens lichamelijke ongeschiktheid - Houder van een rijbewijs - Overtreding van de politie over het wegverkeer of wegens een verkeersongeval aan zijn persoonlijk toedoen te wijten - Veroordeling - Vaststelling van het bestaan van alcoholverslaving

Il résulte de l'article 42 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et des articles I, I.1.1°, et IV.2.2 de l'annexe 6 à l'arrêté royal du 23 mars 1998 relatif au permis de conduire que le titulaire d'un permis de conduire étant en état de dépendance vis-à-vis de l'alcool, souffre d'une incapacité physique comme visée à l'article 42 de la loi relative à la police de la circulation routière; lorsque, lors d'une condamnation pour infraction de la police de la circulation routière ou pour un accident de roulage imputable au fait personnel de l'auteur, le juge constate que le coupable, titulaire d'un permis de conduire, souffre d'un état de dépendance à l'égard de l'alcool, le juge est tenu de prononcer la déchéance prévue à cette disposition légale (1). (1) Voir Cass. 30 janvier 2007, RG P.06.1496.N, Pas. 2007, n° 57.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Déchéance du droit de conduire pour cause d'incapacité physique - Titulaire d'un permis de conduire - Infraction de la police de la circulation routière ou pour un accident de roulage imputable au fait personnel de l'auteur - Condamnation - Constatation de l'état de dépendance à l'égard de l'alcool

Uit de tekst van de bepaling van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet, de wetsgeschiedenis en de algemene economie van de regeling volgt dat de toepassing van het derde lid van die bepaling en dus het opleggen van een verval van het recht tot het besturen van een motorvoertuig van minstens negen maanden en het afhankelijk maken van het herstel van dat recht van het slagen voor de vier examens en onderzoeken, slechts het verenigd zijn vereist van de volgende voorwaarden: 1) de beklaagde werd veroordeeld bij een in kracht van gewijsde gegaan vonnis voor één van de in artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet vermelde misdrijven; 2) de beklaagde pleegt binnen een termijn van drie jaar na de uitspraak van dit vonnis opnieuw drie van dergelijke misdrijven; de omstandigheid dat twee of meer door artikel 38, § 6, derde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen op dezelfde datum werden gepleegd of dat aan die overtredingen eenzelfde materiële handeling ten grondslag ligt, zodat bij toepassing van artikel 65, eerste lid, Strafwetboek slechts één geldboete en één vervangend verval van het recht tot sturen voor twee of meerdere door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtredingen wordt opgelegd, belet niet dat elk van deze overtredingen in aanmerking wordt genomen voor de toepassing van het herhalingsregime van artikel 38, § 6, Wegverkeerswet (1). (1) Cass. 27 novembre 2013, RG P.13.1178.F, Pas. 2013, n° 637; Cass. 3 mai 2016, RG P.16.0349.N, Pas. 2016, n° ...; Cass. 27 septembre 2016, RG P.16.05560N, Pas. 2016, n° ...; Cass. 7 mars 2017, RG P.16.0482.N, Pas. 2017, n° ...; A. ALEXANDRE, «Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur», C.R.A. 2015, p. 4; B. SPRIET et J. RAEYMAKERS, «Nieuwe wetgeving inzake straffen», VRG-alumnidag 6 mars 2015, Anvers, Maklu, 2015, 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum mars 2015 n° 9.5.2.3; POSTAL, «Wegverkeer», feuillet détachable, supplément 120, 1er janvier 2015, p. 211.

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Wegverkeer - Wegverkeerswet - Artikelen 38, § 6, en 39 - Overtredingen gepleegd op dezelfde datum of voortspruitende uit eenzelfde materiële handeling - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 6 - Herhaling - Bijzondere herhaling - Toepassingsvoorwaarden - Samenloop van misdrijven - Eéndaadse samenloop - Overtredingen gepleegd op dezelfde datum of voortspruitende uit eenzelfde materiële handeling - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 39 - Samenloop van
3/12/2019

Il résulte des termes de la disposition de l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, de la genèse légale et de l'économie générale de la réglementation que l'application de l'alinéa 3 de cette disposition, et donc de la déchéance du droit de conduire un véhicule à moteur infligée pour une durée de neuf mois au moins et de la réintégration dans le droit de conduire subordonnée à la réussite des quatre examens, requiert uniquement que soient réunies les conditions suivantes: 1) le prévenu a été condamné par un jugement coulé en force de chose jugée du chef de l'une des infractions visées à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968; 2) le prévenu commet à nouveau, dans un délai de trois ans à compter du jour du prononcé dudit jugement, trois ou plus de ces infractions; la circonstance que deux ou plus des infractions visées à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 ont été commises à la même date ou qu'un même agissement matériel est à la base de ces infractions, de sorte qu'en application de l'article 65, alinéa 1er, du Code pénal, seule une seule amende ou une seule déchéance subsidiaire du droit de conduire est infligée du chef de deux ou plus des infractions des infractions visées à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968, n'empêche pas de prendre chacune de ces infractions en considération pour l'application du régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 (1). (1) Cass. 27 novembre 2013, RG P.13.1178.F, Pas. 2013, n° 637; Cass. 3 mai 2016, RG P.16.0349.N, Pas. 2016, n° 299; Cass. 27 septembre 2016, RG P.16.0556.N, Pas. 2016, n° 528; Cass. 7 mars 2017, RG P.16.0482.N, Pas. 2017, n° ...; A. ALEXANDRE, «Le point sur la nouvelle législation du 9 mars 2014 et son entrée en vigueur», C.R.A. 2015, p. 4; B. SPRIET et J. RAEYMAKERS, «Nieuwe wetgeving inzake straffen», VRG-alumnidag 6 mars 2015, Anvers, Maklu, 2015, 418; Memo Verkeer, Kluwer, addendum mars 2015 n° 9.5.2.3; POSTAL, «Wegverkeer», feuillet détachable, supplément 120, 1er janvier 2015, p. 211.

PEINE - Concours - Concours idéal - Roulage - L. du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Articles 38, § 6, et 39 - Infractions commises à la même date ou résultant d'un même agissement matériel - Portée - Conséquence pour la déchéance du droit de conduire - Régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 6 - Récidive - Récidive particulière - Conditions d'application - Concours d'infractions - Concours idéal - Infractions commises à la même date ou résultant d'un même agissement matériel - Portée - Conséquence pour la déchéance du droit de conduire - Régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière -

P. 286/691

misdrifven - Ééndaadse samenloop - Overtredingen gepleegd op dezelfde datum of voortspuitende uit eenzelfde materiële handeling - Draagwijdte - Gevolg voor de vervallenverklaring van het recht tot sturen - Herhalingsregime van artikel 38, § 6 Wegverkeerswet

Dispositions légales - Article 39 - Concours d'infractions - Concours idéal - Infractions commises à la même date ou résultant d'un même agissement matériel - Portée - Conséquence pour la déchéance du droit de conduire - Régime de la récidive prévu à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968

P.16.0484.N

4 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.5](#)

AC nr. ...

De bepaling van artikel 43bis Strafwetboek vereist enkel met betrekking tot in België gelegen onroerende goederen dat de schriftelijke vordering van het openbaar ministerie strekkende tot verbeurdverklaring van een onroerend goed, het voorwerp uitmaakt van een hypothecaire inschrijving; die inschrijving is niet mogelijk voor in het buitenland gelegen onroerende goederen (1). (1) J. ROZIE en P. WAETERINCKX, Actualia verbeurdverklaring (2010-2015): alles stroomt, niets is blijvend, NC 2015, p. 404-406, nr. 44-48 (46 in fine) en de daar in voetnoot aangehaalde parlementaire wetsgeschiedenis.

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Hypothecaire inschrijving - Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Hypothecaire inschrijving - Draagwijdte

La disposition de l'article 43bis du Code pénal requiert uniquement, concernant les immeubles sis en Belgique, que la réquisition écrite du ministère public tendant à la confiscation d'un bien immobilier fasse l'objet d'une inscription hypothécaire; cette inscription n'est pas possible pour les biens immobiliers sis à l'étranger (1). (1) J. ROZIE et P. WAETERINCKX, Actualia verbeurdverklaring (2010-2015): alles stroomt, niets is blijvend, N.C. 2015, p. 404-406, n° 44-48 (46 in fine) et la genèse légale parlementaire énoncée dans cette note.

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Peines - Confiscation - Bien immobilier - Réquisition écrite du ministère public - Inscription hypothécaire - Portée

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Bien immobilier - Réquisition écrite du ministère public - Inscription hypothécaire - Portée

De verbeurdverklaring van een onroerend goed vereist als dusdanig niet dat dit goed voorafgaandelijk in beslag is genomen en bijgevolg evenmin dat aan de vereisten van artikel 35bis Wetboek van Strafvordering is voldaan.

BESLAG - Bewarend beslag - Strafzaken - Onroerend goed - Verbeurdverklaring - Voorwaarden

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Onroerend goed - Voorwaarden

La confiscation d'un bien immobilier ne requiert pas en tant que tel que ce bien ait été préalablement saisi et, par conséquent, ne requiert pas davantage qu'il soit satisfait aux conditions de l'article 35bis du Code d'instruction criminelle.

SAISIE - Saisie conservatoire - Matière répressive - Bien immobilier - Confiscation - Conditions

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Bien immobilier - Conditions

Het faillissement van de schuldenaar staat er niet aan in de weg dat een schuldeiser vergoeding vordert van een derde door wiens fout schade is ontstaan die hem alleen treft, zodat de fout van de bestuurder of zaakvoerder die erin bestaat het misdrijf van oplichting te plegen ten nadele van een contractant van de failliet verklaarde vennootschap, voor die contractant schade kan opleveren die hem alleen treft en die hij bijgevolg kan vorderen van die bestuurder; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar en het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Cass. 17 december 2015, AR F.14.0024.N., AC 2015, nr 764.

La faillite du débiteur n'empêche pas qu'un créancier réclame des dommages et intérêts à un tiers par la faute duquel est né le dommage qui ne touche que lui, de sorte que la faute de l'administrateur ou du gérant consistant en l'infraction d'escroquerie au préjudice d'un contractant de la société déclarée en faillite, peut causer un dommage à ce contractant qui ne touche que lui et qui, par conséquent, peut être réclamé à cet administrateur; le juge se prononce souverainement à cet égard et la Cour vérifie uniquement si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Cass. 17 décembre 2015, RG F.14.0024.N, Pas. 2015, n° 764.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Individuele schade van een schuldeiser - Draagwijdte

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Faillissement, faillissementsakkoord en gerechtelijk akkoord - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Individuele schade van een schuldeiser - Draagwijdte

Krachtens artikel 4.1 en 4.2 van de Verordening (EG) 1346/2000 van 29 mei 2000 worden, tenzij deze verordening iets anders bepaalt, de insolventieprocedure en de gevolgen daarvan beheerst door het recht van de lidstaat op het grondgebied waarvan de insolventieprocedure wordt geopend; dat artikel belet niet dat het slachtoffer van een misdrijf, gepleegd door een dader die in een andere lidstaat van de Europese Unie persoonlijk failliet is verklaard, voor de Belgische strafrechter schadevergoeding vordert en verkrijgt op grond van artikel 1382 Burgerlijk Wetboek, om vervolgens de uit zijn titel voortvloeiende schuldvordering te onderwerpen aan de insolventieprocedure zoals geregeld volgens het recht van de lidstaat waarin het faillissement is uitgesproken (1). (1) De Verordening (EG) 1346/2000 is ingetrokken bij artikel 91 van de Verordening (EU) 2015/848 van het Europees Parlement en de Raad van 20/05/2015 betreffende insolventieprocedures. Het betreft evenwel een herschikking waarbij artikel 4 (oud) thans art. 7 is geworden. De nieuwe verordening trad in werking op 25 juni 2015 en is van toepassing op insolventieprocedures die openen vanaf 26 juni 2017 (art. 92, 2de lid). Voor de oude insolventieprocedures, hetgeen hier het geval was, blijft de Verordening (EG) 1346/2000 van 29 mei 2000 van toepassing.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Beleid - Insolventieprocedure - Toepasselijk recht - Draagwijdte

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Dommage individuel du créancier - Portée

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Faillite et concordats - Effets (personnes, biens, obligations) - Dommage individuel du créancier - Portée

En vertu de l'article 4.1 et 4.2 du Règlement (CE) 1346/2000 du 29 mai 2000, sauf disposition contraire dudit règlement, la loi applicable à la procédure d'insolvabilité et à ses effets est celle de l'État membre sur le territoire duquel cette procédure est ouverte; cet article n'empêche pas que la victime d'une infraction commise par un auteur déclaré personnellement failli dans un autre État membre de l'Union européenne réclame et obtienne réparation devant la juridiction pénale belge, sur la base de l'article 1382 du Code civil, pour ensuite soumettre la créance résultant de son titre à la procédure d'insolvabilité telle que régie selon le droit de l'État membre dans lequel la faillite est prononcée (1). (1) Le Règlement (UE) 1346/2000 est abrogé par l'article 91 du Règlement (UE) 2015/848 du Parlement européen et du Conseil du 20 mai 2015 relatif aux procédures d'insolvabilité. Il s'agit toutefois d'un ajustement par lequel l'article 4 (ancien) est devenu l'actuel article 7. Le nouveau règlement est entré en vigueur le 25 juin 2015 et est applicable aux procédures d'insolvabilité ouvertes à partir du 26 juin 2017 (art. 92, al. 2). Pour les anciennes procédures d'insolvabilité, ce qui est le cas en l'espèce, le Règlement (UE) 1346/2000 du 29 mai 2000 reste applicable.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Politique - Procédure d'insolvabilité - Droit applicable - Portée

P.16.0490.N

21 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.6](#)

AC nr. ...

Een persoon is houder van het motorrijtuig in de zin van artikel 22, § 1, WAM indien hij feitelijke meesterschap erover uitoefent.

VERZEKERING - WAM- verzekering - Houder van het motorvoertuig

Une personne est le détenteur d'un véhicule automoteur, au sens de l'article 22, § 1er, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, si elle en exerce la maîtrise de fait.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Détenteur du véhicule automoteur

P.16.0495.N

7 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.4](#)

AC nr. ...

De ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen zijn ter opsporing van inbreuken op de Wet Hormonen Dieren bevoegd om op elk moment elke plaats te betreden en te doorzoeken waar zich producten kunnen bevinden, evenals elke plaats waar bewijzen van het bestaan van een inbreuk mogelijk kunnen worden aangetroffen, tenzij het gaat om lokalen die uitsluitend als woning dienen in welk geval het bezoek slechts toegelaten is tussen 5 uur 's ochtends en 9 uur 's avonds en met machtiging van de politierechter; de omstandigheid dat bij een plaatsbetreding en doorzoeking ter opsporing van inbreuken op de Wet Hormonen Dieren zaken werden aangetroffen en in beslag genomen die vervolgens aanleiding hebben gegeven tot een vervolging wegens een inbreuk op de Drugswet en het koninklijk besluit van 12 april 1974 betreffende sommige verrichtingen in verband met stoffen met hormonale, antihormonale, anabole, beta-adrenergische, anti-infectieuze, anti-parasitaire en anti-inflammatoire werking, maakt die plaatsbetreding, doorzoeking en inbeslagneming niet onregelmatig.

DIEREN - Stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking - Inbreuken - Opsporing - Ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Bevoegdheden - Omvang

- Artt. 4, § 3, 2°, en 5, eerste en tweede lid, 11° Wet 4 februari 2000 houdende oprichting van het federaal Agentschap voor de Veiligheid van de voedselketen

- Artt. 2, 4°, en 3, § 2 KB 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Stoffen met hormonale, anti-hormonale, beta-adrenergische of productiestimulerende werking - Inbreuken - Opsporing - Ambtenaren van het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen - Bevoegdheden

- Artt. 4, § 3, 2°, en 5, eerste en tweede lid, 11° Wet 4 februari 2000 houdende oprichting van het federaal Agentschap voor de Veiligheid van de voedselketen

- Artt. 2, 4°, en 3, § 2 KB 22 februari 2001 houdende organisatie van de controles die worden verricht door het Federaal Agentschap voor de Veiligheid van de Voedselketen en tot wijziging van diverse wettelijke bepalingen

Dans la recherche d'infractions à la loi du 15 juillet 1985 relative à l'utilisation de substances à effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-adrénergique ou à effet stimulateur de production chez les animaux, les agents de l'Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire ont la compétence, à tout moment, de pénétrer et investiguer dans tout lieu où peuvent se trouver des produits, ainsi que dans les lieux où sont susceptibles d'être trouvées les preuves de l'existence d'une infraction, sauf s'il s'agit de locaux servant exclusivement d'habitation, auquel cas la visite n'est autorisée qu'entre 5 heures du matin et 9 heures du soir et il ne peut y être procédé qu'avec l'autorisation du juge du tribunal de police; la circonstance que le fait d'avoir pénétré et investigué pour rechercher des infractions à la loi précitée du 15 juillet 1985 a permis que soient trouvées et saisies des choses qui ont ensuite donné lieu à des poursuites du chef d'infraction à la loi du 24 février 1921 concernant le trafic des substances vénéneuses, soporifiques, stupéfiantes, psychotropes, désinfectantes ou antiseptiques et des substances pouvant servir à la fabrication illicite de substances stupéfiantes et psychotropes et à l'arrêté royal du 12 avril 1974 relatif à certaines opérations concernant les substances à action hormonale, antihormonale, anabolisante, bêta-adrénergique, anti-infectieuse, antiparasitaire et anti-inflammatoire ne rend pas cette pénétration, investigation et saisie irrégulières.

ANIMAUX - Substances à effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-adrénergique ou à effet stimulateur de production - Infractions - Recherche - Agents de l'Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire - Compétences - Etendue

- Art. 4, § 3, 2°, et 5, al. 1er et 2, 11° L. du 4 février 2000 relative à la création de l'Agence fédérale pour la Sécurité de la chaîne alimentaire

- Art. 2, 4°, et 3, § 2 A.R. du 22 février 2001 organisant les contrôles effectués par l'Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire et modifiant diverses dispositions légales

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Substances à effet hormonal, à effet antihormonal, à effet beta-adrénergique ou à effet stimulateur de production - Infractions - Recherche - Agents de l'Agence fédérale pour la sécurité de la chaîne alimentaire - Compétences

- Art. 4, § 3, 2°, et 5, al. 1er et 2, 11° L. du 4 février 2000 relative à la création de l'Agence fédérale pour la Sécurité de la chaîne alimentaire

- Art. 2, 4°, et 3, § 2 A.R. du 22 février 2001 organisant les contrôles effectués par l'Agence fédérale pour la Sécurité de la Chaîne alimentaire et modifiant diverses dispositions légales

Het hoger beroep van de burgerlijke partij tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering maakt voor de appelrechter geen louter burgerlijke belangen aanhangig als bedoeld in artikel 4, twaalfde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, maar vereist van hem een beoordeling die verband houdt met de strafvordering, waarover het openbaar ministerie dient gehoord te worden zodat zijn optreden ter rechtszitting vereist is.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

OPENBAAR MINISTERIE - Rechtspleging in hoger beroep - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Hoewel een burgerlijke partij in de regel geen hoedanigheid heeft om hoger beroep in te stellen tegen een beslissing op de tegen een beklagde ingestelde strafvordering, een dergelijk beroep niet ontvankelijk is en dan ook geen invloed heeft op de rechtspleging voor de appelrechter, heeft een burgerlijke partij wel de vereiste hoedanigheid om hoger beroep in te stellen tegen de beslissing die haar veroordeelt tot de kosten van de strafvordering.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Algemeen - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Burgerlijke partij - Veroordeling tot de kosten van de strafvordering - Instellen van hoger beroep - Hoedanigheid

- Art. 4, twaalfde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'appel formé par la partie civile contre la décision la condamnant aux frais de l'action publique ne saisit pas le juge d'appel des simples intérêts civils, tels que prévus à l'article 4, alinéa 12, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, mais lui impose une appréciation concernant l'action publique au sujet de laquelle le ministère public doit être entendu, de sorte que son intervention à l'audience est requise.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Partie civile - Condamnation aux frais de l'action publique - Introduction d'un appel

- Art. 4, al. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

MINISTÈRE PUBLIC - Procédure en degré d'appel - Partie civile - Condamnation aux frais de l'action publique - Introduction d'un appel

- Art. 4, al. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Partie civile - Condamnation aux frais de l'action publique - Introduction d'un appel

- Art. 4, al. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Bien qu'une partie civile n'a, en principe, pas qualité pour interjeter appel d'une décision rendue sur l'action publique exercée à charge d'un prévenu, qu'un tel appel est irrecevable et n'a pas davantage d'effet sur la procédure devant le juge d'appel, une partie civile a néanmoins la qualité requise pour interjeter appel d'une décision la condamnant aux frais de l'action publique.

ACTION CIVILE - Partie civile - Condamnation aux frais de l'action publique - Introduction d'un appel - Qualité

- Art. 4, al. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Généralités - Partie civile - Condamnation aux frais de l'action publique - Introduction d'un appel - Qualité

- Art. 4, al. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Partie civile - Condamnation aux frais de l'action publique - Introduction d'un appel - Qualité

- Art. 4, al. 12 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Krachtens de artikelen 138, eerste lid, en 140, Gerechtelijk Wetboek en artikel 284 Wetboek van Strafvordering, is de aanwezigheid van het openbaar ministerie vereist voor de regelmatige samenstelling van de strafgerichten, behoudens de uitzonderingen die de wet bepaalt.

OPENBAAR MINISTERIE - Samenstelling van de strafgerichten - Regelmatigheid

- Artt. 138, eerste lid, en 140 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 284 Wetboek van Strafvordering

En vertu des articles 138, alinéa 1er, et 140 du Code judiciaire, et de l'article 284 du Code d'instruction criminelle, la présence du ministère public est requise pour la composition régulière des juridictions répressives, hormis les exceptions que la loi prévoit.

MINISTERE PUBLIC - Composition des juridictions répressives - Régularité

- Art. 138, al. 1er, et 140 Code judiciaire

- Art. 284 Code d'Instruction criminelle

P.16.0532.F

3 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

ONDERZOEKSGERECHTEN - Beslissing tot buitenvervolginstelling - Beslissing tot verwijzing - Gezag van gewijsde

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissing van buitenvervolginstelling - Beslissing tot verwijzing

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Bestanddelen van het misdrijf - Niet-opzettelijke fout die een lichamelijk letsel heeft veroorzaakt - Bestaan van andere fouten - Gevolg

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

STRAFVORDERING - Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde

In de Belgische nationale rechtsorde heeft enkel een beslissing over de grond van de zaak, met andere woorden die bij wijze van een vrijsprekend of veroordelend vonnis uitspraak doet over de schuldvraag, gezag van gewijsde en staat enkel een dergelijke beslissing nieuwe vervolgingen in de weg (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

STRAFVORDERING - Verval van de strafvordering - Rechterlijk gewijsde

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Négligence. imprudence - Coups ou blessures involontaires - Défaut de prévoyance ou de précaution - Notion - Examen par le juge

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Décision de non-lieu - Décision de renvoi - Autorité de la chose jugée

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Décision de non-lieu - Décision de renvoi

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Eléments constitutifs de l'infraction - Faute non intentionnelle ayant causé une lésion corporelle - Existence d'autres fautes - Incidence

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Défaut de prévoyance ou de précaution - Notion - Examen par le juge

ACTION PUBLIQUE - Extinction de l'action publique - Chose jugée

Dans l'ordre juridique interne de l'Etat belge, seule une décision statuant sur le fond, c'est-à-dire se prononçant sur la culpabilité par un jugement d'acquiescement ou de condamnation, a l'autorité de la chose jugée et fait obstacle à de nouvelles poursuites (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Extinction de l'action publique - Chose jugée

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause

P. 291/691

Krachtens artikel 779 Gerechtelijk Wetboek moeten de rechters die de beslissing wijzen alle zittingen over de zaak hebben bijgewoond; dat vereiste geldt niet voor de rechtszitting waarop het hof van beroep enkel het onderzoek van de zaak heeft uitgesteld zonder ze te behandelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Samenstelling van het rechtscollege - Beslissing om behandeling van de zaak uit te stellen - Latere beslissing over de grond van de zaak

Het gebrek aan voorzichtigheid en voorzorg bedoeld in artikel 418 Strafwetboek houdt alle mogelijke fouten in, hoe licht ook; daaruit volgt dat de rechter die kennisneemt van een telastlegging onopzettelijke slagen en verwondingen, om te onderzoeken waarin de strafbare nalatigheid bestaat, alle fouten in aanmerking moet nemen die dat gebrek kunnen opleveren, aangezien hij niet verplicht is om de beklagde ambtshalve te wijzen op de tekortkomingen aan de algemene voorzichtigheidsnorm die tegen hem in aanmerking kunnen worden genomen en die uit de gegevens blijken waarover tegenspraak is gevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Daad - Nalatigheid - Onvoorzichtigheid - Onopzettelijk toebrengen van slagen of verwondingen - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Gebrek aan voorzichtigheid of voorzorg - Begrip - Onderzoek door de rechter

Om het misdrijf bedoeld in de artikelen 418 en 420 Strafwetboek bewezen te verklaren, moet de rechter vaststellen dat de dader, zonder het oogmerk om de persoon van een ander aan te randen, een fout heeft begaan waardoor die persoon lichamelijk letsel werd toegebracht; niet vereist is dat die fout de enige oorzaak van de schade is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Onopzettelijk toebrengen van verwondingen en onopzettelijk doden - Bestanddelen van het misdrijf - Niet-opzettelijke fout die een lichamelijk letsel heeft veroorzaakt - Bestaan van andere fouten - Gevolg

En vertu de l'article 779 du Code judiciaire, les juges qui rendent la décision doivent avoir assisté à toutes les audiences où la cause a été instruite; cette exigence ne s'applique pas à l'audience où la cour d'appel s'est bornée à ajourner l'examen de la cause sans l'instruire (1). (1) Voir les concl. du MP.

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Composition du siège - Décision de remettre l'examen de la cause - Décision ultérieure sur le fondement de la cause

Le défaut de prévoyance ou de précaution visé par l'article 418 du Code pénal comprend toutes les formes de la faute, aussi légère soit-elle; il s'en déduit que, saisi d'une prévention de coups ou blessures involontaires, le juge doit, pour examiner en quoi consiste la négligence répréhensible, prendre en considération toutes les fautes susceptibles de la constituer, n'étant pas tenu d'indiquer d'office au prévenu les manquements à la norme générale de prudence qui pourraient être retenus contre lui et qui apparaissent des éléments soumis au débat contradictoire (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Fait - Négligence. imprudence - Coups ou blessures involontaires - Défaut de prévoyance ou de précaution - Notion - Examen par le juge

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Défaut de prévoyance ou de précaution - Notion - Examen par le juge

Pour dire établi le délit visé aux articles 418 et 420 du Code pénal, le juge doit constater que l'auteur, sans intention d'attenter à la personne d'autrui, a commis une faute d'où a résulté pour celle-ci une lésion corporelle; il n'est pas requis que cette faute soit la seule cause du dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Involontaires - Eléments constitutifs de l'infraction - Faute non intentionnelle ayant causé une lésion corporelle - Existence d'autres fautes - Incidence

Een beschikking van de raadkamer die verklaart dat er, bij gebrek aan voldoende bezwaren, geen grond is tot vervolging, heeft geen gezag van gewijsde; gezag van gewijsde wordt evenmin toegekend aan de verwijzingsbeschikking, welke geen gezag van gewijsde heeft, noch wat het bestaan noch wat de omschrijving van de feiten betreft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Beslissing tot buitenvervolginstelling - Beslissing tot verwijzing

ONDERZOEKSGERECHTEN - Beslissing tot buitenvervolginstelling - Beslissing tot verwijzing - Gezag van gewijsde

Une ordonnance de la chambre du conseil disant n'y avoir lieu à poursuivre faute de charges suffisantes n'a pas d'autorité de la chose jugée; une telle autorité ne s'attache pas non plus à l'ordonnance de renvoi, laquelle n'en est revêtue ni quant à la réalité des faits ni quant à leur qualification (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Décision de non-lieu - Décision de renvoi

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Décision de non-lieu - Décision de renvoi - Autorité de la chose jugée

P.16.0547.N

28 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.1](#)

AC nr. ...

De appelrechters die oordelen dat het door de beklagde gepleegde misdrijf in oorzakelijk verband staat met het overlijden van het slachtoffer, maar deze zelf ook een fout heeft begaan die tot zijn overlijden heeft bijgedragen en het aandeel van het slachtoffer in de aansprakelijkheid op de helft bepalen en die de door de burgerlijke partij gevorderde provisie herleiden tot de helft op grond van de fout van het slachtoffer, zonder de burgerlijke partij in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0558.N, AC 2017, nr. 220; Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Recht van verdediging - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van verdediging - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Recht van verdediging - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Fout slachtoffer - Bepaling aandeel aansprakelijkheid slachtoffer - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

Les juges d'appel qui ont décidé que l'infraction commise par le prévenu est en lien causal avec le décès de la victime, mais que cette dernière a également commis une faute ayant contribué à son décès et qui ont imputé à la victime la moitié de la responsabilité et réduit de moitié les provisions réclamées par la partie civile sur la base de la faute de la victime, sans avoir permis à la partie civile d'exercer le droit au contradictoire à cet égard, ont violé le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense (1). (1) Voir Cass. 28 mars 2017, RG P.16.0558.N, Pas. 2017, n° 220; Cass. 28 mars 2017, RG P.15.0959.N, Pas. 2017, n° 218.

ACTION CIVILE - Action civile devant le juge pénal - Droits de la défense - Faute de la victime - Déterminer la part de responsabilité de la victime - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Action civile devant le juge pénal - Faute de la victime - Déterminer la part de responsabilité de la victime - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action civile - Droits de la défense - Faute de la victime - Déterminer la part de responsabilité de la victime - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droits de la défense - Action civile devant le juge pénal - Faute de la victime - Déterminer la part de responsabilité de la victime - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Droits de la défense - Action civile devant le juge pénal - Faute de la victime - Déterminer la part de responsabilité de la victime - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

De appelrechters die de vordering van de burgerlijke partijen tot vergoeding van de kosten van hun raadgevend geneesheer ongegrond verklaren omdat zij niet bewijzen deze kosten zelf te hebben betaald, zonder hen in de gelegenheid te stellen hierover tegenspraak te voeren, miskennen het algemeen rechtsbeginsel van het recht van verdediging (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.15.0959.N, AC 2017, nr. 218; Cass. 28 maart 2017, AR P.16.0547.N, AC 2017, nr. 219.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Recht van verdediging - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Recht van verdediging - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Recht van verdediging - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Vordering tot vergoeding van kosten van raadgevend geneesheer - Bewijs betaling - Gebrek aan gelegenheid tot voeren van tegenspraak daarover door burgerlijke partij

Les juges d'appel qui ont déclaré non fondée l'action des parties civiles en indemnisation des frais de leur médecin conseil parce qu'elles n'ont pas démontré avoir payé ces frais elles-mêmes, sans leur avoir permis d'exercer le droit au contradictoire à cet égard, ont violé le principe général du droit relatif au respect des droits de la défense (1). (1) Voir Cass. 28 mars 2017, RG P. 15.0959.N, Pas. 2017, n° 218; Cass. 28 mars 2017, RG P.16.0547.N, Pas. 2017, n° 219.

ACTION CIVILE - Action civile devant le juge pénal - Droits de la défense - Action en indemnisation des frais du médecin conseil - Preuve de paiement - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Action civile devant le juge pénal - Action en indemnisation des frais du médecin conseil - Preuve de paiement - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

TRIBUNAUUX - Matière répressive - Action civile - Droits de la défense - Action en indemnisation des frais du médecin conseil - Preuve de paiement - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Droits de la défense - Action civile devant le juge pénal - Action en indemnisation des frais du médecin conseil - Preuve de paiement - Partie civile privée du droit au contradictoire à cet égard

De memorie van de eiser in cassatie, burgerlijke partij, die niet ter kennis werd gebracht van het openbaar ministerie bij het appelgerecht dat het arrest heeft gewezen, is niet ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Geen kennisgeving aan het openbaar ministerie - Ontvankelijkheid

- Art. 429 Wetboek van Strafvordering

Le mémoire du demandeur en cassation, partie civile, qui n'a pas été communiqué au ministère public près la juridiction d'appel qui a rendu l'arrêt est irrecevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Pas de communication au ministère public - Recevabilité

- Art. 429 Code d'Instruction criminelle

Het cassatieberoep van een burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolginstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling waarbij zij tevens is veroordeeld tot de kosten, dat niet is betekend zowel aan de inverdenkinggestelden als aan het openbaar ministerie bij het appelgerecht, is niet ontvankelijk (1). (1) Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0436.N, AC 2016, nr. 599.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Kamer van inbeschuldigingstelling - Beslissing tot buitenvervolginstelling met veroordeling tot kosten - Cassatieberoep van de burgerlijke

Le pourvoi en cassation dirigé par une partie civile contre une décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation par laquelle elle est également condamnée aux frais n'est pas recevable que s'il n'est pas signifié tant à l'inculpé qu'au ministère public (1). (1) Cass. 25 octobre 2016, RG P.16.0436.N, Pas. 2016, n° 599.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Chambre des mises en accusation - Décision de non-lieu avec condamnation aux frais - Pourvoi en cassation de la partie civile - Signification

P.16.0575.N

6 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170606.3](#)

AC nr. 370

De rechter oordeelt onaantastbaar of de boedelbeschrijving op het ogenblik dat de eed werd afgelegd, verkeerde of onvolledige gegevens bevat; het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem gedane vaststellingen geen gevolgen heeft getrokken die daarmee geen verband houden of daardoor niet kunnen worden verantwoord.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Boedelbeschrijving met verkeerde of onvolledige gegevens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 226 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Boedelbeschrijving met verkeerde of onvolledige gegevens - Meineed

- Art. 226 Strafwetboek

Is schuldig aan meineed als bedoeld bij artikel 226 Strafwetboek, hij die bij de boedelbeschrijving voor de vereffening en verdeling van nalatenschappen de bij artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek voorgeschreven eed aflegt en daarbij nalaat te vermelden dat hij kennis had van alle geldafhalingen op de rekening van de erflaters, zodat hiermee in de vereffening of de verdeling rekening kan worden gehouden (1). (1) Zie: Cass. 4 november 2014, AR P.13.1894.N, AC 2014, nr. 661.

MEINEED - Boedelbeschrijving bij vereffening en verdeling van nalatenschap - Geen kennisgeving van geldafhalingen op rekening van de erflaters

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 226 Strafwetboek

Verduistering als bedoeld in artikel 1183, 11°, Gerechtelijk Wetboek is iedere daad of nalatigheid die ertoe strekt een goed te onttrekken aan de boedel (1). (1) Cass. 21 februari 1990, AR 7817, AC 1989-1990, nr. 375.

ONVERDEELDHEID - Boedelbeschrijving - Verduistering bedoeld in artikel 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

- Art. 1183, 11° Gerechtelijk Wetboek

Le juge décide souverainement si l'inventaire dressé au moment de la prestation de serment comporte des éléments erronés ou incomplets; la Cour vérifie seulement si le juge n'a pas tiré de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne peuvent justifier.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Inventaire comportant des éléments erronés ou incomplets - Appréciation souveraine par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 226 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Inventaire comportant des éléments erronés ou incomplets - Faux serment

- Art. 226 Code pénal

Est coupable du chef de faux serment au sens de l'article 226 du Code pénal, celui qui, lors de l'inventaire dressé dans le cadre du règlement et du partage de successions prête le serment prescrit à l'article 1183, 11°, du Code judiciaire et omet à cette occasion de mentionner qu'il avait connaissance de tous les retraits d'argent du compte des testateurs, de sorte qu'il peut en être tenu compte dans le règlement ou le partage (1). (1) Voir Cass. 4 novembre 2014, RG P.13.1894.N, Pas. 2014, n° 661.

FAUX SERMENT - Inventaire dressé dans le cadre du règlement et du partage de successions - Non mention de retraits d'argent du compte des testateurs

- Art. 1183, 11° Code judiciaire

- Art. 226 Code pénal

Le détournement visé par l'article 1183, 11°, du Code judiciaire doit s'entendre de tout acte ou de toute abstention tendant à la dissimulation, au préjudice de la masse, d'un bien faisant partie de celle-ci (1). (1) Cass. 21 février 1990, RG 7817, Pas. 1990, n° 375.

INDIVISION - Inventaire - Détournement visé par l'article 1183, 11°, du Code judiciaire

- Art. 1183, 11° Code judiciaire

P.16.0582.N

3 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.1](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt in beginsel onaantastbaar of de last die een herstelmaatregel inzake stedenbouw voor de herstelplichtige met zich meebrengt wel in een redelijk verband staat tot het voordeel dat die maatregel oplevert voor de goede ruimtelijke ordening; bij die beoordeling mag de rechter wel degelijk rekening houden met het voordeel dat de herstelplichtige heeft genoten door de onwettige toestand en de duur ervan.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Last - Redelijk verband tot het voordeel voor de goede ruimtelijke ordening - Beoordeling

- Artt. 146 en 149, § 1 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Artt. 6.1.1, 6.1.41, §§ 1 en 3, en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstelmaatregel - Last - Redelijk verband tot het voordeel voor de goede ruimtelijke ordening - Beoordeling

- Artt. 146 en 149, § 1 Stedenbouwdecreet 1999 Decr. van de Vlaamse Raad 18 mei 1999 houdende de organisatie van de ruimtelijke ordening

- Artt. 6.1.1, 6.1.41, §§ 1 en 3, en 6.1.46 Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

En principe, le juge apprécie souverainement si la charge que fait peser la mesure de réparation en matière d'urbanisme sur la personne condamnée à réparer est raisonnablement proportionnelle à l'avantage produit par cette mesure pour un bon aménagement du territoire; dans son appréciation, le juge peut tenir compte de l'avantage que la situation illégale et sa durée ont procuré à la personne condamnée

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Urbanisme - Mesure de réparation - Charge - Caractère raisonnablement proportionnel à l'avantage d'un bon aménagement du territoire - Appréciation

- Art. 146 et 149, § 1er Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

- Art. 6.1.1, 6.1.41, § 1er et 3, et 6.1.46 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Mesure de réparation - Charge - Caractère raisonnablement proportionnel à l'avantage d'un bon aménagement du territoire - Appréciation

- Art. 146 et 149, § 1er Décret de la Communauté flamande du 18 mai 1999 portant organisation de l'aménagement du territoire

- Art. 6.1.1, 6.1.41, § 1er et 3, et 6.1.46 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

P.16.0608.N

7 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.5](#)

AC nr. ...

De burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de beschikking van de raadkamer tot buitenvervolginstelling van de in verdenking gestelde heeft bevestigd en dat die burgerlijke partij heeft veroordeeld tot de kosten van het hoger beroep, moet zijn cassatieberoep laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het appelgerecht.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Arrest van buitenvervolginstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekeningsplicht

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

La partie civile qui interjette appel de l'arrêt de la chambre des mises en accusation ayant confirmé l'ordonnance de non-lieu prononcée par la chambre du conseil à l'égard l'inculpé et ayant condamné cette partie civile aux frais de l'appel, doit faire signifier son pourvoi au ministère public près la juridiction d'appel.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification et ou de dépôt - Arrêt de non-lieu - Pourvoi de la partie civile - Devoir de signification

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

De kamer van inbeschuldigingstelling kan het oordeel dat het instellen van een hoger beroep door een burgerlijke partij tegen een beschikking van de raadkamer tot buitenvervolginstelling tergend en roekeloos is, afleiden uit de vaststelling dat de oorspronkelijke klacht met burgerlijke partijstelling louter werd neergelegd met als doel een andere procedure te verstoren; het door het aantekenen van een hoger beroep verderzetten van een strafrechtspleging waarvan wordt vastgesteld dat ze van haar doel is afgewend, is foutief (1). (1) Zie: Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N - P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke partijstelling bij de onderzoeksrechter - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep - Tergend en roekeloos karakter

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep - Tergend en roekeloos karakter

ONDERZOEKSGERECHTEN - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens tergend en roekeloos hoger beroep - Tergend en roekeloos karakter

La chambre des mises en accusation peut déduire la décision que l'introduction de l'appel par une partie civile contre une ordonnance de non-lieu de la chambre du conseil revêt un caractère téméraire et vexatoire de la constatation que la plainte initiale avec constitution de partie civile a été déposée dans le seul but d'entraver une autre procédure; le fait de poursuivre une procédure en interjetant appel alors qu'il est établi qu'elle est détournée de son objectif, constitue une faute (1). (1) Voir Cass. 13 janvier 2015, RG P.14.1163.N - P.14.1165.N, Pas. 2015, n° 33.

ACTION CIVILE - Constitution de partie civile devant le juge d'instruction - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire

P.16.0614.N

21 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.3](#)

AC nr. ...

Noch artikel 6 EVRM en artikel 14 IVBPR, noch artikel 149 Grondwet en artikel 195 Wetboek van Strafvordering schrijven voor dat de appelrechters, naast de motivering van de door hen uitgesproken straffen, moeten motiveren waarom de door de eerste rechter opgelegde straffen niet toereikend zijn (1). (1) Zie: Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1915.N, AC 2012, nr. 322 en Cass. 5 juni 2012, AR P.11.2100.N, AC 2012, nr. 363.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Straf - Motivering - Strafverzwaring

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Ni les articles 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14 du Pacte international relatif aux droits civils et politiques, ni les articles 149 de la Constitution et 195 du Code d'instruction criminelle ne prescrivent que les juges d'appel, outre la motivation des peines qu'ils ont prononcées, soient tenus de motiver pourquoi les peines infligées par le premier juge étaient insuffisantes (1). (1) Voir: Cass. 22 mai 2012, RG P.11.1915.N, Pas 2012, n° 322 et Cass. 5 juin 2012, RG P.11.2100.N, Pas 2012, n° 363.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Peine - Motivation - Aggravation de la peine

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Peine - Motivation - Aggravation de la peine

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Straf - Motivering - Strafverzwarening

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Straffzaken - Straf - Motivering - Strafverzwarening

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Peine - Motivation - Aggravation de la peine

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Divers - Matière répressive - Peine - Motivation - Aggravation de la peine

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14 Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

P.16.0615.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.4](#)

AC nr. 356

Het wanbedrijf oplichting vereist in hoofde van de dader het oogmerk om zich bedrieglijk andermans zaak toe te eigenen en de aanwending van bedrieglijke middelen hiertoe, gevolgd door een afgifte of een levering van de zaak.; het feit dat de dader de zaak niet persoonlijk in ontvangst neemt, maar dit bewust overlaat aan een derde, doet geen afbreuk eraan dat bij hem alle constitutieve bestanddelen van de oplichting verenigd kunnen zijn (1). (1) Cass. 20 november 2001, AR P.01.1091.N, AC 2001, nr. 494; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 3-14.

OPLICHTING - Constitutieve bestanddelen - Draagwijdte

- Art. 496 Strafwetboek

Wanbedrijven verjaren in de regel door verloop van vijf jaren te rekenen van de dag waarop het misdrijf is gepleegd; oplichting is een aflopend misdrijf dat voltrokken is zodra de dader erin geslaagd is de zaak aan zichzelf of aan een derde te doen afgeven of leveren, zodat de verjaring van de strafvordering betreffende dit misdrijf in de regel aanvangt vanaf de dag waarop de afgifte of de levering plaatsvindt (1). (1) Cass. 21 januari 2014, AR P.12.1840.N, AC 2014, nr. 47; Cass. 17 januari 2006, AR P.05.1304.N, AC 2006, nr. 39; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 25-26.

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Oplichting - Aflopend misdrijf - Verjaring - Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 21, eerste lid, 4° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 496 Strafwetboek

Le délit d'escroquerie requiert, dans le chef de son auteur, le but de s'approprier frauduleusement une chose appartenant à autrui et l'emploi, à cette fin, de moyens frauduleux qui sont suivis de la remise ou de la délivrance de la chose; le fait que l'auteur ne réceptionne pas personnellement la chose mais fait, consciemment, accomplir cet acte par un tiers, n'empêche pas que tous les éléments constitutifs de l'escroquerie peuvent être réunis dans son chef (1). (1) Cass. 20 novembre 2001, RG P.01.1091.N, Pas. 2001, n° 494; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 3-14.

ESCROQUERIE - Éléments constitutifs - Portée

- Art. 496 Code pénal

L'action publique du chef de délits se prescrit, en principe, après cinq ans à compter du jour où l'infraction a été commise; l'escroquerie est une infraction instantanée qui est consommée dès que son auteur est parvenu à faire remettre ou délivrer la chose à lui-même ou à un tiers, de sorte qu'en règle, la prescription de l'action publique du chef de cette infraction commence à courir à compter du jour de la remise ou de la délivrance (1). (1) Cass. 17 janvier 2006, RG P.05.1304.N, Pas. 2006, n° 39; Cass. 21 janvier 2014, RG P.12.1840.N, Pas. 2014, n° 47; L. HUYBRECHTS, Oplichting, Comm. Straf., 25-26.

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Escroquerie - Infraction instantanée - Prescription - Action publique - Portée

- Art. 21, al. 1er, 4° L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 496 Code pénal

OPLICHTING - Aflopend misdrijf - Verjaring - Strafvordering - Draagwijdte

- Art. 21, eerste lid, 4° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 496 Strafwetboek

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen -

Wanbedrijf - Oplichting - Aflopend misdrijf - Aanvang van de verjaringstermijn - Draagwijdte

- Art. 21, eerste lid, 4° Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 496 Strafwetboek

Wanneer het exploit van betekening van het cassatieberoep opgave doet van de cassatieakte zoals die blijkt uit de stukken van de rechtspleging en vermeldt dat die cassatieakte is betekend aan de verweerder, dan dient die akte niet samen met dat exploit te worden neergelegd ter griffie van het Hof aangezien de in het exploit vermelde gegevens het Hof toelaten de regelmatigheid van de betekening na te gaan.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Exploit van betekening van het cassatieberoep - Neerlegging ter griffie - Afschrift van de cassatieakte - Draagwijdte

- Artt. 427, eerste en tweede lid, en 429 Wetboek van Strafvordering

ESCROQUERIE - Infraction instantanée - Prescription - Action publique - Portée

- Art. 21, al. 1er, 4° L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 496 Code pénal

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Délit - Escroquerie - Infraction instantanée - Début du délai de prescription - Portée

- Art. 21, al. 1er, 4° L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 496 Code pénal

Lorsque l'exploit de signification du pourvoi en cassation indique l'acte de pourvoi en cassation, tel qu'il ressort des pièces de la procédure, et mentionne que cet acte a été signifié au défendeur, cet acte ne doit pas être déposé au greffe de la Cour avec ledit exploit, dès lors que les éléments indiqués dans l'exploit permettent à la Cour de vérifier la régularité de la signification.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Exploit de signification du pourvoi en cassation - Dépôt au greffe - Copie de l'acte de pourvoi en cassation - Portée

- Art. 427, al. 1er et 2, et 429 Code d'Instruction criminelle

P.16.0619.N

14 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.5](#)

AC nr. ...

Bij de beoordeling of er sprake is van een bos in de zin van artikel 3, § 1, Bosdecreet en of een beklaagde zich schuldig heeft gemaakt aan een inbreuk op artikel 96 Bosdecreet, is de rechter niet gebonden door de in artikel 91 Bosdecreet bepaalde mededelings- en informatieplichten bij de overdracht of vestiging van een zakelijk recht op een onroerend goed waarop het Bosdecreet van toepassing is en door de sanctieregeling bij verzuim van die verplichtingen.

BOSSEN - Bos - Begrip - Inbreuk op artikel 96 Bosdecreet - Beoordeling door de rechter

Uit de omstandigheid dat bomen door de vorige eigenaar zouden zijn aangeplant in strijd met artikel 35bis Veldwetboek, volgt niet dat de nieuwe eigenaar de bepalingen van het Bosdecreet bij de verwijdering van die aanplanting niet zou moeten naleven en belet niet dat op grond van het Bosdecreet een bestuurlijke maatregel wordt uitgevaardigd die strekt tot herstel van een wederrechtelijke ontbossing.

BOSSEN - Bosaanplanting door de vorige eigenaar van een perceel

Pour apprécier s'il est question d'un bois au sens de l'article 3, § 1er, du décret forestier du 13 juin 1990 de la Région flamande, et si un prévenu s'est rendu coupable d'une infraction à l'article 96 dudit décret, le juge n'est pas tenu par les obligations de communication et d'information prévus à l'article 91 en cas de cession ou d'établissement d'un droit réel sur un bien immobilier auquel le décret forestier s'applique, ni par la réglementation en matière de répression en cas de manquement à ces obligations.

BOIS ET FORETS - Bois - Notion - Infraction à l'article 96 du décret forestier du 13 juin 1990 de la Région flamande - Appréciation par le juge

Il ne résulte pas de la circonstance que des arbres auraient été plantés par le précédent propriétaire en violation de l'article 35bis du Code rural que le nouveau propriétaire ne devrait pas observer les dispositions du décret forestier du 13 juin 1990 de la Région flamande en cas de destruction de cette plantation et n'empêche pas que, sur la base du décret forestier, une mesure administrative soit prise en vue de la remise en état d'un déboisement illégal.

BOIS ET FORETS - Plantation d'un bois par le précédent

P.16.0626.F

18 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

*ADVOCAAT - Miskenning van het recht op voorafgaand overleg en
bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande
aantasting van het recht op een eerlijk proces -
Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie*

*BEROEPSGEHEIM - Schending van het geheim - Verweer in rechte -
Hogere waarde*

*BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid -
Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op
voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat -
Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een
eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie*

*ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling
van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en
miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van
een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het
recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie*

*ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging -
Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het recht op
voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat -
Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een
eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie*

*RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 -
Art. 6.1 - Nietigheid van een bewijselement en miskenning van het
recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat -
Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een
eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie*

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

*AVOCAT - Méconnaissance du droit à la concertation préalable et
à l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au
droit à un procès équitable - Juridiction d'instruction - Hypothèse -
Sanction*

*SECRET PROFESSIONNEL - Violation du secret - Défense en justice -
Valeur supérieure*

*PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve -
Irrégularité - Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du
droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat -
Atteinte irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable -
Juridiction d'instruction - Hypothèse - Sanction*

*INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement
de la procédure - Nullité d'un élément de preuve et
méconnaissance du droit à la concertation préalable et à
l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au
droit à un procès équitable - Hypothèse - Sanction*

*JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure -
Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du droit à la
concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte
irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable -
Hypothèse - Sanction*

*DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -
Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du droit à la
concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte
irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable -
Juridiction d'instruction - Hypothèse - Sanction*

Het gevolg van de nietigheid van een bewijselement en de sanctie op de miskenning van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat, is niet de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering maar, wanneer de onregelmatigheden door het onderzoeksgerecht zijn vastgesteld, de intrekking van het nietig verklaarde bewijselement en het verbod voor dat gerecht om aanwijzingen of bezwaren te vinden in een verklaring die met miskenning van het voormelde recht werd afgelegd; het onderzoeksgerecht kan de niet-ontvankelijkheid van de strafvordering slechts uitspreken wanneer het, niettegenstaande de intrekking van de nietig verklaarde bewijselementen en het verbod om op grond van een onregelmatig afgelegde verklaring te oordelen dat er voldoende bezwaren van schuld bestaan, volstrekt onmogelijk is geworden om de strafvordering voort te zetten met eerbiediging van het recht op een eerlijk proces, zoals gewaarborgd door artikel 6 EVRM (1); de onherstelbare aantasting van het recht op een eerlijk proces moet vaststaan; ze kan niet blijken uit een mogelijkheid of een veronderstelling (2). (1) Zie bijv. Cass. 27 oktober 2010, P.10.1372.F, AC. 2010, nr. 640, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH in Pas.: "De vormvereisten die artikel 47bis van het Wetboek van Strafvordering voor het verhoor van de verdachte oplegt, de korte duur die de Grondwet oplegt voor de vrijheidsberoving, het feit dat de inverdenkinggestelde, bij de betekening van het bevel tot aanhouding onmiddellijk inzage krijgt van alle in de artikelen 16, §7, en 18, §2, Voorlopige Hechteniswet bedoelde stukken, het recht van de inverdenkinggestelde om, overeenkomstig artikel 20, §§1 en 5, van de voormelde wet, onmiddellijk verkeer te hebben met zijn advocaat, de inzage van het dossier vóór de verschijning voor het onderzoeksgerecht zoals dat door artikel 21, §3, van de wet is geregeld, alsook de rechten die met name in de artikelen 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 en 235bis, Wetboek van Strafvordering zijn vastgelegd, wettigen niet zonder meer de conclusie dat het definitief onmogelijk is om de zaak van iemand die zonder advocaat door de politie en de onderzoeksrechter is gehoord, op een eerlijke wijze te behandelen"; Cass. 27 februari 2013, P.12.1698.F, AC 2013, nr. 134: "De niet-ontvankelijkheid van de strafvordering of van de uitoefening ervan is de sanctie gesteld op omstandigheden waardoor de strafvordering niet kan worden ingesteld of voortgezet met eerbiediging van het recht op een eerlijke behandeling van de zaak."; Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307: "Tenzij de onregelmatigheid tot gevolg heeft dat het recht van verdediging van de beklaagde van meet af aan van zijn substantie wordt ontdaan of dat de kwaliteit van het bewijsmateriaal erdoor wordt aangetast, staat het aan de rechters om een proportionaliteitsonderzoek te verrichten door de

La conséquence de la nullité d'un élément de preuve et la sanction de la méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat ne sont pas l'irrecevabilité de la poursuite, mais, lorsque ces irrégularités sont constatées par la juridiction d'instruction, le retrait de l'élément de preuve déclaré nul et l'interdiction faite à cette juridiction de trouver des indices ou des charges dans une déclaration faite en violation du droit précité; la juridiction d'instruction ne peut prononcer l'irrecevabilité de l'action publique que si, nonobstant le retrait des éléments de preuve annulés et l'interdiction de relever des charges suffisantes de culpabilité sur le fondement d'une déclaration irrégulière, il est devenu irrémédiablement impossible de poursuivre l'exercice de l'action publique dans le respect du droit à un procès équitable garanti par l'article 6 de la Convention (1); l'atteinte irrémédiable au droit à un procès équitable doit être certaine; elle ne peut résulter d'une possibilité ou d'une hypothèse (2). (1) Voir par ex. Cass. 27 octobre 2010, P.10.1372.F, Pas. 2010, n° 640, avec concl. de M. l'avocat général VANDERMEERSCH : « Les formalités imposées pour l'audition du suspect par l'article 47bis du Code d'instruction criminelle, la brièveté du délai constitutionnel de garde à vue, la remise immédiate à l'inculpé, au moment de la signification du mandat d'arrêt, de toutes les pièces visées aux articles 16, § 7, et 18, § 2, de la loi du 20 juillet 1990, le droit de l'inculpé de communiquer sur-le-champ avec son avocat conformément à l'article 20, §§ 1er et 5, de ladite loi, l'accès au dossier avant la comparution devant la juridiction d'instruction tel qu'il est organisé par l'article 21, § 3, de la loi, la présence de l'avocat à l'interrogatoire récapitulatif, ainsi que les droits visés notamment aux articles 61ter, 61quater, 61quinquies, 136 et 235bis du Code d'instruction criminelle, ne permettent pas de conclure de manière automatique à une impossibilité définitive de juger équitablement la personne entendue sans avocat par la police et le juge d'instruction. » ; Cass. 27 février 2013, P.12.1698.F, Pas. 2013, n° 134 : « L'irrecevabilité de l'action publique ou de son exercice constitue la sanction de circonstances qui empêchent d'intenter ou de continuer les poursuites pénales dans le respect du droit au procès équitable. » ; Cass. 30 avril 2014, P.13.1869.F, Pas., 2014, n° 307 : « A moins que l'irrégularité ait pour effet de vider d'emblée de leur substance même les droits de la défense du prévenu, ou de porter atteinte à la qualité de l'élément de preuve, il appartient aux juges d'appel de procéder à un examen de proportionnalité en mettant l'irrégularité dénoncée en balance avec les droits que chacun des prévenus a pu, ou non, exercer au cours de l'instruction préparatoire, devant les juridictions d'instruction, au cours des audiences du tribunal correctionnel et dans ses moyens d'appel » (sommaire). Comp. (concernant la sanction de

aangeklaagde onregelmatigheid af te wegen tegen de rechten die elke beklaagde al dan niet heeft kunnen uitoefenen tijdens het voorbereidend onderzoek, voor de onderzoeksgerechten, tijdens de rechtszittingen van de correctionele rechtbank en in zijn middelen in hoger beroep." (kop). Vgl. (wat betreft de sanctie op de onregelmatigheid van het bevel tot aanhouding, in het licht van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet en niet van de regelmatigheid van het bewijs en van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering), Cass. 18 juni 2013, AR P.13.1022.N, AC 2013, nr. 379: "Niet naar recht verantwoord is het arrest dat oordeelt dat het gegeven dat de eiser door de onderzoeksrechter werd verhoord zonder bijstand van een raadsman, niet tot gevolg heeft dat het aanhoudingsmandaat door het onderzoeksgerecht zou moeten worden opgeheven om reden dat niet blijkt dat die omstandigheid eisers recht op een eerlijk proces op een onherstelbare wijze zou hebben gehypothecerd." (M.N.B.). (2) Zie concl. "in substantie" van het OM (eensluitende subsidiaire stelling wat betreft het eerste middel, derde onderdeel, en het tweede middel).

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Nietigheid van een bewijselement en miskennen van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatigheid - Nietigheid van een bewijselement en miskennen van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

ADVOCAAT - Miskennen van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Onderzoeksgerecht - Veronderstelling - Sanctie

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en miskennen van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie

l'irrégularité du mandat d'arrêt au regard de l'art. 16 de la loi relative à la détention préventive, et non la régularité de la preuve et l'article 32 T.P.C.P.P.) Cass. 18 juin 2013, RG P.13.1022.N, Pas. 2013, n°379 : « N'est pas légalement justifié l'arrêt qui décide que le fait que le demandeur a été entendu par le juge d'instruction sans l'assistance d'un conseil, n'a pas pour conséquence que le mandat d'arrêt devrait être levé par la juridiction d'instruction au motif qu'il n'apparaît pas que cette circonstance aurait hypothéqué de manière irrémédiable le droit du demandeur à un procès équitable ». (M.N.B.) (2) Voir les concl. « dit en substance » du M.P. (thèse subsidiaire conf. quant à la troisième branche du premier moyen et du second moyen).

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable - Juridiction d'instruction - Hypothèse - Sanction

- Art. 47bis, § 6, 9), 131, §§ 1er et 2, et 235bis, § 6 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Irrégularité - Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable - Juridiction d'instruction - Hypothèse - Sanction

- Art. 47bis, § 6, 9), 131, §§ 1er et 2, et 235bis, § 6 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

AVOCAT - Méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable - Juridiction d'instruction - Hypothèse - Sanction

- Art. 47bis, § 6, 9), 131, §§ 1er et 2, et 235bis, § 6 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

INSTRUCTION EN MATIÈRE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable - Hypothèse - Sanction

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Nietigheid van een bewijselement en miskennis van het recht op voorafgaand overleg en bijstand van een advocaat - Onherstelbare en vaststaande aantasting van het recht op een eerlijk proces - Veronderstelling - Sanctie

- Artt. 47bis, §6, 9), 131, §§ 1 en 2, en 235bis, § 6 Wetboek van Strafvordering

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het beroepsgeheim is niet absoluut maar kan worden verbroken, met name wanneer de door het beroepsgeheim gebonden persoon zich in rechte moet verdedigen; in dat geval moet de regel van het beroepsgeheim wijken, doch enkel wanneer een hogere waarde daarmee in conflict komt, zodat van die regel enkel wordt afgeweken voor zover dat voor de verdediging van de respectieve rechten van de partijen in de zaak noodzakelijk is (1). (1) Zie concl. OM. "in substantie", in Pas. 2017, nr.

BEROEPSGEHEIM - Schending van het geheim - Verweer in rechte - Hogere waarde

- Art. 458 Strafwetboek

Het onderzoek dat de rechter is opgedragen, houdt in dat het openbaar belang in aanmerking wordt genomen bij de vervolging van het misdrijf en de berechting van de dader en dat dit wordt afgewogen tegen het belang dat het individu daarbij heeft dat de bewijzen ten laste regelmatig worden vergaard (1). (1) Zie Cass. 30 april 2014, P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307 (betreffende de aanwending van in het buitenland verzameld bewijsmateriaal, artikel 13, wet van 9 december 2004 betreffende de internationale politieke verstrekking van gegevens van persoonlijke aard en informatie met gerechtelijke finaliteit, de wederzijdse internationale rechtshulp in strafzaken en tot wijziging van artikel 90ter van het Wetboek van Strafvordering); zie EHRM, 1 maart 2007, Heglas t. Tsjechische Republiek, §§86 en 87; EHRM, 11 juli 2006, Jalloh t. Duitsland, §97. (M.N.B.)

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Uitsluiting - Maatstaf dat de aanwending van het bewijs het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt - Afweging tussen openbaar belang en het belang van de partijen

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 47bis, § 6, 9), 131, §§ 1er et 2, et 235bis, § 6 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Nullité d'un élément de preuve et méconnaissance du droit à la concertation préalable et à l'assistance d'un avocat - Atteinte irrémédiable et certaine au droit à un procès équitable - Hypothèse - Sanction

- Art. 47bis, § 6, 9), 131, §§ 1er et 2, et 235bis, § 6 Code d'Instruction criminelle

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le secret professionnel n'est pas absolu mais peut être rompu, notamment, lorsque son dépositaire est appelé à se défendre en justice; dans ce cas, la règle du secret professionnel doit céder mais seulement lorsqu'une valeur supérieure entre en conflit avec elle, de telle sorte que la dérogation à la règle ne s'opère que dans la mesure nécessaire à la défense des droits respectifs des parties à la cause (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

SECRET PROFESSIONNEL - Violation du secret - Défense en justice - Valeur supérieure

- Art. 458 Code pénal

L'examen imparti au juge implique la prise en considération du poids de l'intérêt public à la poursuite de l'infraction et au jugement de son auteur, mis en balance avec l'intérêt de l'individu à ce que les preuves à sa charge soient recueillies régulièrement (1). (1) Voir Cass. 30 avril 2014, P.13.1869.F, Pas. 2014, n° 307 (quant à l'art. 13, relatif à l'utilisation d'éléments de preuve recueillis à l'étranger, de la loi du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle) ; voir Cour eur. D.H., 1er mars 2007, Heglas c. République tchèque, §§ 86 et 87; Cour eur. D.H., 11 juillet 2006, Jalloh c. Allemagne, § 97. (M.N.B.)

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Exclusion - Critère de l'utilisation de la preuve violant le droit à un procès équitable - Mise en balance de l'intérêt public et de l'intérêt des parties

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De bepalingen van artikel 67ter Wegverkeerswet houden geen vermoeden tot bewijs van het tegendeel in dat de vraag om inlichtingen mede met het afschrift van het proces-verbaal wordt verstuurd.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Proces-verbaal van vaststelling - Afschrift - Vraag om inlichtingen - Verzending - Bewijs

Het door artikel 67ter Wegverkeerswet bedoelde misdrijf is voltrokken wanneer na een termijn van vijftien dagen te rekenen vanaf de datum waarop de vraag om inlichtingen gevoegd bij het afschrift van het proces-verbaal werd verstuurd aan de betrokkene, geen mededeling is gebeurd; indien de vraag om inlichtingen op een later tijdstip wordt verstuurd of mondeling wordt geformuleerd, neemt de termijn van vijftien dagen slechts een aanvang op de datum waarop die latere schriftelijke vraag wordt verstuurd of de mondelinge vraag wordt geformuleerd (1). (1) Zie Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Proces-verbaal van vaststelling - Afschrift - Vraag om inlichtingen - Termijn van mededeling - Aanvang

Les dispositions de l'article 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ne permettent pas de présumer, jusqu'à preuve du contraire, que la demande de renseignements a été envoyée avec la copie du procès-verbal.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne morale - Procès-verbal de constatation - Copie - Demande de renseignements - Envoi - Preuve

L'infraction visée à l'article 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière est accomplie lorsqu'aucune communication n'a eu lieu au terme d'un délai de quinze jours suivant l'envoi à la personne concernée de la demande de renseignements jointe à la copie du procès-verbal; si la demande de renseignements est envoyée ou formulée oralement ultérieurement, le délai de quinze jours ne commence à courir qu'à partir de la date à laquelle la demande écrite est envoyée ou à laquelle la demande est formulée oralement (1). (1) Voir Cass. 26 septembre 2006, RG P.06.0572.N, Pas. 2006, n° 438.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne morale - Procès-verbal de constatation - Copie - Demande de renseignements - Délai de communication - Début

De enkele omstandigheid dat inzake stedenbouw in de loop van de rechtspleging wijzigingen werden aangebracht aan de constructie die het voorwerp uitmaakt van de strafvervolging of die constructie werd vervangen door een andere, belet niet dat de herstellvordering geënt blijft op de feiten van de strafvervolging, ook al maken de wijzigingen aan de geviseerde constructie of de vervanging ervan zelf niet het voorwerp uit van de strafvervolging; zodra er een oorzakelijk verband bestaat tussen de wederrechtelijke toestand zoals die bestaat bij de uitspraak over de herstellvordering en de wederrechtelijke toestand die het voorwerp uitmaakt van de telastlegging, blijft de herstellvordering geënt op de feiten van de telastlegging, spijts de aangebrachte wijziging of vervanging (1). (1) Zie Cass. 9 september 2014, AR P.12.0896.N, AC 2014, nr. 500; Cass. 2 februari 2016, AR P.14.1593.N, AC 2016, nr. 72.

La seule circonstance qu'en matière d'urbanisme, des modifications ont été apportées au cours de la procédure à la construction faisant l'objet des poursuites pénales ou que cette construction ait été remplacée par une autre, n'empêche pas que l'action en réparation reste greffée sur les faits des poursuites pénales, quand bien même les modifications à la construction visée ou son remplacement ne font pas l'objet des poursuites pénales; dès lors qu'un lien de causalité unit la situation illégale, telle qu'elle existe au moment de la décision rendue sur l'action en réparation, et la situation illégale qui constitue l'objet de la prévention, l'action en réparation reste greffée sur les faits de la prévention, nonobstant la modification apportée ou le remplacement (1). (1) Voir Cass. 9 septembre 2014, RG P.12.0896.N, Pas. 2014, n° 500 ; Cass. 2 février 2016, RG P.14.1593.N, Pas. 2016, n° 72.

P.16.0699.N

19 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.2](#)

AC nr. 481

Krachtens artikel 42, 3°, Strafwetboek wordt de bijzondere verbeurdverklaring toegepast op de vermogensvoordelen die rechtstreeks uit het misdrijf zijn verkregen, op de goederen en waarden die in de plaats ervan zijn gesteld en op de inkomsten uit de belegde voordelen en de rechter bepaalt onaantastbaar de omvang van de bedoelde vermogensvoordelen; de omstandigheid dat die vermogensvoordelen bestaan uit bedragen die onrechtmatig niet werden betaald aan een derde die de betaling ervan niet meer kan vorderen wegens verjaring, belet niet dat die bedragen steeds vermogensvoordelen zijn en kunnen worden verbeurd verklaard (1). (1) Zie Cass. 22 november 2006, AR P.06.0953.F, AC 2006, nr. 588: het Hof oordeelde hier dat de ambtshalve veroordeling tot betaling van de bij artikel 35 RSZ-Wet (thans opgeheven door het Sociaal strafwetboek) voorziene bedragen geen straf was maar een maatregel van burgerrechtelijke aard die vereiste dat de niet betaalde bijdragen nog verschuldigd waren en dus niet verjaard overeenkomstig artikel 42 RSZ - Wet. Het huidige cassatiearrest betreft evenwel een veroordeling tot een bijkomende straf. Thans is in de ambtshalve veroordeling tot betaling van de achterstallige bijdragen voorzien bij artikel 236 Sociaal Strafwetboek, zoals vervangen bij wet van 29 februari 2016.

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen - Onrechtmatig niet betaalde bedragen - Geen terugvordering mogelijk wegens verjaring - Draagwijdte

En vertu de l'article 42, 3°, du Code pénal, la confiscation spéciale s'applique aux avantages patrimoniaux tirés directement de l'infraction, aux biens et valeurs qui leur ont été substitués et aux revenus de ces avantages investis, et le juge fixe souverainement l'étendue des avantages patrimoniaux visés; nonobstant la circonstance que ces avantages patrimoniaux consistent en des sommes qui, de manière indue, n'ont pas été payées à un tiers qui n'est plus en mesure d'en réclamer le paiement en raison de la survenance de la prescription, ces montants restent des avantages patrimoniaux et peuvent faire l'objet d'une confiscation (1). (1) Voir Cass. 22 novembre 2006, RG P.06.0953.F, Pas. 2006, n° 588 : en l'espèce, la Cour a décidé que la condamnation d'office au paiement des montants prévus à l'article 35 de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs (aujourd'hui abrogée par le Code pénal social) ne constituait pas une peine mais une mesure de nature civile requérant que les cotisations soient encore légalement dues et donc non atteintes par la prescription visée à l'article 42 de la loi précitée. Le présent arrêt de cassation concerne toutefois une condamnation à une peine accessoire. Actuellement, la condamnation d'office au paiement des arriérés de cotisations est prévue par l'article 236 du Code pénal social, tel qu'il a été modifié par la loi du 29 février 2016.

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux - Montants impayés de manière indue - Pas de recouvrement possible en raison de la prescription - Portée

P.16.0701.F

7 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verval van de strafvordering - Overlijden van de beklaagde - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

STRAFVORDERING - Verjaring - Overlijden van de beklaagde - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Extinction de l'action publique - Décès du prévenu - Incidence sur le jugement de l'action civile

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Décès du prévenu - Action civile portée devant le juge pénal - Incidence sur le jugement de l'action civile

In geval van overlijden van de beklaagde vooraleer zijn strafrechtelijke verantwoordelijkheid werd vastgesteld, staat het niet aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt om te onderzoeken of de overledene zich aan het misdrijf schuldig heeft gemaakt maar wel of zijn gedrag, zoals dat uit de in de vervolging bedoelde feiten blijkt, een fout heeft opgeleverd die in oorzakelijk verband staat met de door de burgerlijke partij aangevoerde schade (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. X.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Verval van de strafvordering - Overlijden van de beklaagde - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verjaring - Overlijden van de beklaagde - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

- Art. 4, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

En cas de décès du prévenu avant que sa responsabilité pénale ait été établie, il appartient au juge répressif saisi de l'action civile de rechercher, non pas si le défunt s'est rendu coupable de l'infraction, mais si son comportement, tel qu'il apparaît des faits visés par la poursuite, a constitué une faute en relation causale avec le dommage allégué par la partie civile (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge pénal - Extinction de l'action publique - Décès du prévenu - Incidence sur le jugement de l'action civile

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Décès du prévenu - Action civile portée devant le juge pénal - Incidence sur le jugement de l'action civile

- Art. 4, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.16.0702.N

2 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.2](#)

AC nr. 301

Er is sprake van een aangestelde in de zin van de bepalingen van de artikelen 34 en 35 Gerechtelijk Wetboek vanaf het ogenblik dat er een verhouding bestaat tussen de bestemming van het exploit en de persoon die het afschrift ervan in ontvangst neemt, die van die aard is dat men redelijkerwijze kan veronderstellen dat deze het afschrift aan de bestemming zal overhandigen (1). (1) A. SMETS, *Commentaar bij artikel 35 Ger. W.*, Comm.Ger., nr. 5.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Strafzaken - Overhandiging van het afschrift aan de aangestelde - Begrip - Draagwijdte

Il est question d'un préposé au sens des articles 34 et 35 du Code judiciaire dès lors qu'il existe un rapport entre le destinataire de l'exploit et la personne qui en reçoit la copie, dont la nature est telle qu'il peut être raisonnablement supposé que cette personne remettra la copie au destinataire (1). (1) A. SMETS, "Commentaar bij artikel 35 Ger. W.", Comm.Ger., n° 5.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Matière répressive - Remise de la copie au préposé - Notion - Portée

P.16.0703.F

11 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.4](#)

AC nr. ...

De memorie van de eiser, waarvan geen kennis werd gegeven aan de nieuwe woonplaats van de verweerder, terwijl het cassatieberoep hem aan die woonplaats werd betekend, is ontvankelijk wanneer van die memorie kennis werd gegeven aan de woonplaats van de verweerder zoals die in het bestreden arrest is vermeld en laatstgenoemde niet aanvoert dat hij de memorie niet ontvangen heeft.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Ter kennis brengen van de memorie aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht - Adreswijziging van de verweerder

Le mémoire du demandeur qui n'a pas été notifié au nouveau domicile du défendeur alors que le pourvoi lui a été signifié à ce domicile, est recevable lorsqu'il a été notifié au domicile du défendeur tel que celui-ci est mentionné dans l'arrêt attaqué et que ce dernier ne soutient pas ne pas avoir reçu le mémoire.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Notification du mémoire à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé - Changement de domicile du défendeur

Bij de beoordeling of het gebruik van goederen of het krediet van de rechtspersoon op betekenisvolle wijze in het nadeel is van de vermogensbelangen van een rechtspersoon, mag de rechter rekening houden met een op dat ogenblik zekere en vaststaande belastingschuld, ook al heeft de belastingadministratie die belastingschuld formeel nog niet gevestigd.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Misbruik van vennootschapsgoederen - Rechtspersoon - Gebruik van diens goederen op betekenisvolle wijze in het nadeel van zijn vermogensbelangen - Beoordeling door de rechter - Criterium
- Art. 492bis Strafwetboek

Wettelijke schuldvergelijking, die van rechtswege plaatsheeft, kan enkel plaatsvinden tussen schulden van twee personen die elkaars schuldeiser en schuldenaar zijn en die zich in eigen naam hebben verbonden; deze wederzijdse schulden moeten bovendien effen zijn.

SCHULDVERGELIJKING - Wettelijke schuldvergelijking
- Artt. 1289, 1290 en 1293 Burgerlijk Wetboek

Pour apprécier si l'usage des biens ou du crédit de la personne morale est significativement préjudiciable aux intérêts patrimoniaux d'une personne morale, le juge peut tenir compte d'une dette fiscale certaine et liquide à ce moment, même si l'administration fiscale n'a pas encore établi formellement cette dette fiscale.

ABUS DE CONFIANCE - Abus de biens sociaux - Personne morale - Usage des biens de la personne morale significativement préjudiciable à ses intérêts patrimoniaux - Appréciation par le juge - Critère
- Art. 492bis Code pénal

La compensation légale, qui opère de plein droit, ne peut avoir lieu qu'entre dettes de deux personnes qui se trouvent créancière et débitrice l'une envers l'autre et qui sont liées en leur nom propre; de plus, ces dettes réciproques doivent être liquides.

COMPENSATION - Compensation légale
- Art. 1289, 1290 et 1293 Code civil

Artikel 445, eerste en tweede lid, Strafwetboek bestraft degene die schriftelijk bij de overheid een lasterlijke aangifte indient; dat misdrijf vereist als constitutief bestanddeel onder meer dat de dader de aangifte spontaan doet, dit wil zeggen op eigen initiatief en zonder daartoe te zijn genoopt door een wettelijke verplichting dan wel een vraagstelling of betichting uitgaande van de overheid (1). (1) J. DE HERDT, Wet en Duiding Strafrecht, Larcier, 2012, commentaar onder art. 445 Sw.; L. DELBROUCK, "Aanranding van de eer of de goede naam van personen", in X., Postal Memorialis, A15/40-A15/46; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, p. 276-279.

LASTER EN EERROOF - Lasterlijke aangifte bij de overheid - Bestanddeel van het misdrijf - Spontaniteit

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - Lasterlijke aangifte bij de overheid - Spontaniteit

L'article 445, alinéas 1er et 2, du Code pénal punit celui qui aura fait par écrit à l'autorité une dénonciation calomnieuse; cette infraction requiert notamment comme élément constitutif le fait que l'auteur a fait la dénonciation spontanément, c'est-à-dire de sa propre initiative et sans y être contraint par une obligation légale ou par une question ou une incrimination émanant de l'autorité (1). (1) J. DE HERDT, Wet en Duiding Strafrecht, Larcier, 2012, commentaire sous art. 445 du Code pénal ; L. DELBROUCK, "Aanranding van de eer of de goede naam van personen", dans X., Postal Memorialis, A15/40-A15/46 ; A. DE NAUW, Inleiding tot het bijzonder strafrecht, p. 276-279.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Dénonciation calomnieuse à l'autorité - Élément constitutif de l'infraction - Spontanité

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Élément moral - Dénonciation calomnieuse à l'autorité - Spontanité

Het misdrijf valsheid in geschriften bestaat erin in een door de wet beschermd geschrift, met bedrieglijk opzet of met het oogmerk om te schaden, de waarheid te vermommen op een bij de wet bepaalde wijze, terwijl hieruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, dit is zich aan het openbare vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die ervan kennis nemen of aan wie het wordt voorgelegd, kunnen overtuigd zijn van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit in dat geschrift vastgelegd of kunnen gerechtigd zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte - Door de wet beschermd geschrift

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

Processen-verbaal die verklaringen bevatten van het slachtoffer of de verdachte van een misdrijf dringen zich in de regel niet op aan het openbaar vertrouwen want die personen geven immers slechts een subjectieve versie van de feiten, die onderworpen is aan tegenspraak en kan gecontroleerd worden aan de hand van de gegevens van het strafonderzoek; een verdachte mag bovendien tot zijn verweer alle feitelijke elementen aanvoeren die hij dienstig acht, ongeacht of zij waar of onwaar zijn (1). (1) Zie Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte - Door de wet beschermd geschrift - Openbaar vertrouwen - Processen-verbaal die verklaringen bevatten van slachtoffer of verdachte

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

Valsheid in geschriften is een aflopend misdrijf; een geschrift dat zich op het moment van de eventuele waarheidsvermomming, dit is vóór de controle ervan, uit zijn aard niet aan het openbaar vertrouwen opdringt en derhalve geen valsheid kon opleveren, wordt niet alsnog een strafrechtelijk beschermd geschrift omdat na controle de onjuistheid van het erin opgenomen rechtsfeit blijkt (1). (1) Zie Cass. 14 december 2010, AR P.10.1079.N, AC 2010, nr. 742.

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Aflopend misdrijf - Valsheid in geschrifte

- Artt. 193, 196 en 214 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in

L'infraction de faux en écritures consiste en une altération de la vérité réalisée avec une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, d'une manière prévue par la loi, dans un écrit protégé par celle-ci, d'où il peut résulter un préjudice; un écrit protégé par la loi est celui pouvant faire preuve dans une certaine mesure, c'est-à-dire qui s'impose à la confiance publique, de sorte que l'autorité ou les particuliers qui en prennent connaissance ou auxquels il est présenté peuvent être convaincus de la réalité de l'acte ou du fait juridique établi dans cet écrit ou sont en droit de lui accorder foi (1). (1) Voir Cass. 25 février 2015, RG P.14.1764.F, Pas. 2015, n° 142.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Écrit protégé par la loi

- Art. 193, 196 et 214 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures

- Art. 193, 196 et 214 Code pénal

Les procès-verbaux comportant les déclarations de la victime ou du suspect d'une infraction ne s'imposent pas, en règle, à la confiance publique car ces personnes ne donnent qu'une version subjective des faits, qui est soumise à la contradiction et peut être contrôlés à la lumière des éléments de l'instruction pénale; de plus, un suspect peut, à l'appui de sa défense, invoquer tous les éléments de fait qu'il estime utiles, qu'ils soient réels ou non (1). (1) Voir Cass. 25 février 2015, RG P.14.1764.F, Pas. 2015, n° 142.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Écrit protégé par la loi - Confiance publique - Procès-verbaux comportant les déclarations de la victime ou du suspect

- Art. 193, 196 et 214 Code pénal

Le faux en écritures est une infraction instantanée; un écrit qui, au moment de l'éventuelle altération de la vérité, à savoir avant qu'il soit contrôlé, ne s'impose pas par sa nature à la confiance publique et ne peut, par conséquent, constituer un faux, ne devient pas un écrit protégé pénalement parce que l'inexactitude du fait juridique qu'il comporte apparaît après son contrôle (1). (1) Voir Cass. 14 décembre 2010, RG P.10.1079.N, Pas. 2010, n° 742.

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Infraction instantanée - Faux en écritures

- Art. 193, 196 et 214 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Nature

P.16.0738.N

12 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.3](#)

AC nr. 464

Artikel 6.1 EVRM en 14.3.c IVBPR houden geen drempel in waarboven de duur van de rechtspleging noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft dat geen loyale bewijsvoering meer mogelijk is of dat het recht van verdediging onherroepelijk is miskend, maar het staat integendeel aan de rechter om aan de hand van de bijzondere omstandigheden van elke afzonderlijke zaak te beoordelen welke impact de door hem vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn heeft op de bewijslevering en de uitoefening van het recht van verdediging (1). (1) Zie: Cass. 7 september 2011, AR P.10.1319.F, AC 2011, nr. 455.

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.c - Redelijke termijn - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.c Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Beoordeling

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.c Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 december 1966

Een onthouding kan strafbare deelneming uitmaken, onder meer wanneer op de betrokkene een positieve rechtsplicht rust om een bepaalde handeling te doen verrichten of te voorkomen, diens houding opzettelijk is en hierdoor het plegen van het strafbare feit wordt bevorderd (1); wanneer een beklaagde het bestaan van een dergelijke rechtsplicht en de eraan ten grondslag liggende rechtsgrond betwist, dient de rechter die de schuldigverklaring van deze beklaagde steunt op zijn verzuim om die rechtsplicht na te leven, de rechtsgrond daarvan te specificeren. (1) Cass. 17 december 2009, AR P.07.1543.N, AC 2009, nr. 744.

MISDRIJF - Deelneming - Strafbare deelneming door onthouding - Begrip - Betwisting van het bestaan van een rechtsplicht door de

3/12/2019

Les articles 6, § 1er de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et 14, § 3, c du Pacte international relatif aux droits civils et politiques n'instaurent pas de seuil au-delà duquel la durée de la procédure a nécessairement pour conséquence que l'administration loyale de la preuve est rendue impossible ou que les droits de la défense sont irrévocablement méconnus. Au contraire, il revient au juge d'apprécier, à la lumière des circonstances spécifiques de chaque cause, l'incidence du dépassement du délai raisonnable sur l'administration de la preuve et sur l'exercice des droits de la défense (1). (1) Voir Cass. 7 septembre 2011, RG P.10.1319.F, Pas. 2011, n° 455.

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, c - Délai raisonnable - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, c Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Appréciation

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, c Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

Une abstention peut constituer une participation punissable, notamment lorsque la personne concernée a l'obligation légale positive de faire exécuter ou prévenir un certain agissement, que son abstention est volontaire et qu'elle favorise ainsi la commission du fait punissable¹; lorsqu'un prévenu conteste l'existence d'une telle obligation légale ainsi que son fondement juridique, le juge qui fonde la déclaration de culpabilité de ce prévenu sur son omission de respecter cette obligation légale, est tenu de spécifier le fondement juridique de celle-ci. 1 Voir Cass. 17 décembre 2009, RG P.07.1543.N, Pas. 2009, n° 744.

INFRACTION - Participation - Participation punissable par abstention - Notion - Contestation de l'existence d'une obligation

P. 309/691

beklaagde - Schuldigverklaring gesteund op het verzuim die rechtsplicht na te leven - Redengeving

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafbare deelneming door onthouding - Niet-naleven positieve rechtsplicht - Betwisting van het bestaan van een rechtsplicht door de beklaagde - Schuldigverklaring gesteund op het verzuim die rechtsplicht na te leven - Redengeving

légale par le prévenu - Déclaration de culpabilité fondée sur l'omission de respecter cette obligation légale - Motivation
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Participation punissable par abstention - Inobservation d'une obligation légale positive - Contestation de l'existence d'une obligation légale par le prévenu - Déclaration de culpabilité fondée sur l'omission de respecter cette obligation légale - Motivation

P.16.0746.N

31 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.3](#)

AC nr. ...

Aan de verplichting tot schadevergoeding, waarvan sprake in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, is voldaan wanneer het geleden nadeel is hersteld, wat kan voortvloeien uit een daadwerkelijke betaling, een kwijtschelding van schuld of een dading waarmee de benadeelde partij instemt (1). (1) Cass. 8 december 2010, AR P.10.1067.F; Pas. 2010, nr. 717 met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

HERSTEL IN EER EN RECHTEN - Voorwaarde - Voldoen aan de verplichting tot schadevergoeding

- Art. 623, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Il y a libération des dommages-intérêts dont il est question à l'article 623, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, lorsque le préjudice subi est réparé, ce qui peut résulter d'un paiement effectif, d'une remise de la dette ou d'une transaction consentie par la partie lésée (1). (1) Cass. 8 décembre 2010, RG P.10.1067.F, Pas. 2010, n° 717, avec concl. de M. Vandermeersch, l'avocat général.

REHABILITATION - Condition - Libération des dommages-intérêts

- Art. 623, al. 1er Code d'Instruction criminelle

De in het vonnis bepaalde verplichting tot schadevergoeding, waarvan sprake in artikel 623, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, bestaat zodra deze veroordelende beslissing vaststelt dat de burgerlijke partij schade heeft geleden die in oorzakelijk verband staat tot het bewezen verklaarde misdrijf, zonder dat hierbij noodzakelijk het precieze bedrag van de vergoeding voor de geleden schade moet zijn bepaald.

HERSTEL IN EER EN RECHTEN - Voorwaarde - Verplichting tot schadevergoeding

- Art. 623, eerste lid Wetboek van Strafvordering

L'obligation prévue par le jugement de s'être libéré des dommages-intérêts dont il est question à l'article 623, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, s'impose dès lors que cette décision de condamnation constate que la partie civile a commis un dommage en lien causal avec l'infraction déclarée établie, sans qu'il faille nécessairement préciser à cet égard le montant précis des indemnités dues pour le dommage subi.

REHABILITATION - Condition - Obligation de s'être libéré des dommages-intérêts

- Art. 623, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.16.0751.N

28 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.4](#)

AC nr. ...

Bij de raming van de vergoeding van de door een misdrijf veroorzaakte schade mogen geen latere gebeurtenissen die niet in verband staan met de fout of de schade zelf en waardoor de toestand van de schadelijder verbeterd of verergerd zou zijn, in aanmerking genomen worden; hoewel de rechter bij de raming van de schade het tijdstip van de uitspraak in aanmerking moet nemen, moet de omvang van de schade worden bepaald op het tijdstip van de fout en kan de omstandigheid dat er in de schade veranderingen zijn opgetreden die niet hun oorsprong vinden in de onrechtmatige daad degene die de fout heeft begaan, niet ontslaan van zijn verplichting tot algehele vergoeding van de schade (1). (1) Cass. 22 juni 1988, AR 6744, AC 1988, nr. 659.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming - Maatstaf - Gebeurtenissen die nadien hebben plaatsgehad en die met de fout en de schade geen verband houden - Toepassing

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Krachtens artikel 2244 Burgerlijk Wetboek vormt een dagvaarding voor het gerecht, betekend aan hem die men wil beletten de verjaring te verkrijgen, burgerlijke stuiting en met een dagvaarding voor het gerecht wordt ook een burgerlijke partijstelling voor de strafrechter bedoeld; een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt, en voor de vorderingen die daarin virtueel begrepen zijn (1). (1) Zie Cass. 12 januari 2010, AR P.09.1266.N, AC 2010, nr. 20.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Verjaring - Burgerlijke partijstelling voor de strafrechter
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Burgerlijke vordering voor de strafrechter - Burgerlijke partijstelling voor de strafrechter

Dans l'évaluation de l'indemnité à allouer pour le préjudice causé par une infraction, il ne peut être tenu compte des événements postérieurs, étrangers à la faute et au dommage, événements qui auraient amélioré ou aggravé la situation de la personne lésée; si le juge doit évaluer le dommage au moment où il statue, la consistance de ce dommage doit être déterminée au moment de la faute et les variations du préjudice n'ayant pas leur origine dans le fait illicite ne sauraient décharger l'auteur de la faute de son obligation de le réparer intégralement (1). (1) Cass. 22 juin 1988, RG 6744, Pas. 1988, n° 659.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Evaluation - Critère - Faits postérieurs étrangers à la faute et au dommage. - Éléments ne pouvant être pris en considération - Application

- Art. 1382 et 1383 Code civil

En vertu de l'article 2244 du Code civil, une citation en justice, signifiée à celui qu'on veut empêcher de prescrire, forme l'interruption civile et la constitution de partie civile entre les mains du juge d'instruction équivaut également à une citation en justice; une citation en justice interrompt la prescription pour la demande qu'elle introduit et pour celles qui y sont virtuellement comprises (1). (1) Voir Cass. 12 janvier 2010, RG P.09.1266.N, Pas. 2010, n° 20.

ACTION CIVILE - Prescription - Constitution de partie civile entre les mains du juge répressif
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Action civile intentée devant le juge répressif - Constitution de partie civile entre les mains du juge répressif

P.16.0766.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.5](#)

AC nr. 357

Het bevelen van een deskundigenonderzoek met betrekking tot de lichamelijke en geestelijke geschiktheid van een beklaagde om een motorvoertuig te besturen, is een onderzoeksmaatregel en geen straf noch een beveiligingsmaatregel; het bevelen van een dergelijke onderzoeksmaatregel maakt geen strafverzwaring uit als bedoeld door artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) A. LORENT, "La règle de l'unanimité des juges d'appel", RDPC 1981, pp. 401-430.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek bevolen in hoger beroep - Onderzoeksmaatregel - Strafverzwaring

3/12/2019

Ordonner une expertise concernant l'aptitude physique et psychique d'un prévenu à conduire un véhicule à moteur est une mesure d'instruction et non une peine ou une mesure de sûreté; ordonner une telle mesure d'instruction ne constitue pas une aggravation de la peine telle que visée à l'article 211bis du Code d'instruction criminelle (1). (1) A. LORENT, « La règle de l'unanimité des juges d'appel », R.D.P.C. 1981, p. 401-430.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Code d'instruction criminelle, article 211bis - Portée - Expertise ordonnée en degré d'appel - Mesure d'instruction - Aggravation de la peine

P. 311/691

STRAFVORDERING - Rechtspleging in hoger beroep - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Deskundigenonderzoek bevolen in hoger beroep - Onderzoeksmaatregel - Strafverzwaring

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 42 - Deskundigenonderzoek bevolen in hoger beroep - Onderzoeksmaatregel - Strafverzwaring - Artikel 211bis, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte

ACTION PUBLIQUE - Procédure en degré d'appel - Code d'instruction criminelle, article 211bis - Portée - Expertise ordonnée en degré d'appel - Mesure d'instruction - Aggravation de la peine

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 42 - Expertise ordonnée en degré d'appel - Mesure d'instruction - Aggravation de la peine - Code d'instruction criminelle, article 211bis - Portée

P.16.0774.F

15 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.1](#)

AC nr. ...

Wanneer de door een onrechtmatige daad benadeelde partij een bepaald bedrag vordert, vermeerderd met de gerechtelijke interest, kent de rechter geen niet gevorderde interest toe als hij de aansprakelijke dader veroordeelt om moratoire interest te betalen op de toegekende vergoeding, met inbegrip van de compensatoire interest (1). (1) Zie Cass. 25 januari 1989, AR 7009, AC 1988-89, nr. 308; Cass. 4 november 1985, AR 7398, AC 1985-86, nr. 144: "Gerechtelijke interest kan zowel compensatoire als moratoire interest zijn."

INTEREST - Moratoire interest - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

INTEREST - Gerechtelijke interest - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Gevorderde gerechtelijke interesten - Moratoire interesten op compensatoire interesten - Verbod uitspraak te doen over niet gevorderde zaken

- Art. 1153 Burgerlijk Wetboek
- Art. 1138, 2° Gerechtelijk Wetboek

Lorsque la partie lésée par un acte illicite réclame une certaine somme augmentée des intérêts judiciaires, le juge qui condamne l'auteur responsable à payer les intérêts moratoires sur l'indemnité allouée, en ce compris les intérêts compensatoires, n'adjudge pas des intérêts qui n'avaient pas été demandés (1). (1) Voir Cass. 25 janvier 1989, RG 7009, Pas. 1989, I, n° 308; Cass. 4 novembre 1985, RG 7398, Pas. 1986, n° 144 : « Les intérêts judiciaires peuvent être soit des intérêts compensatoires, soit des intérêts moratoires. ».

INTERETS - Intérêts moratoires - Intérêts judiciaires demandés - Intérêts moratoires sur les intérêts compensatoires - Interdiction de prononcer sur choses non demandées

- Art. 1153 Code civil
- Art. 1138, 2° Code judiciaire

INTERETS - Intérêts judiciaires - Intérêts judiciaires demandés - Intérêts moratoires sur les intérêts compensatoires - Interdiction de prononcer sur choses non demandées

- Art. 1153 Code civil
- Art. 1138, 2° Code judiciaire

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action civile - Intérêts judiciaires demandés - Intérêts moratoires sur les intérêts compensatoires - Interdiction de prononcer sur choses non demandées

- Art. 1153 Code civil
- Art. 1138, 2° Code judiciaire

ACTION CIVILE - Intérêts judiciaires demandés - Intérêts moratoires sur les intérêts compensatoires - Interdiction de prononcer sur choses non demandées

- Art. 1153 Code civil
- Art. 1138, 2° Code judiciaire

P.16.0781.F

4 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.1](#)

AC nr. ...

De feitenrechter, die vermeldt dat het motorrijtuig werd gestolen terwijl de eigenaar het met draaiende motor had achtergelaten en die vervolgens, bij het onderzoek naar het oorzakelijk verband tussen die onachtzaamheid en het ongeval dat door de dief werd veroorzaakt, oordeelt dat die eigenaar geen enkele fout heeft begaan die heeft bijgedragen tot de schade zoals die in concreto is geleden ingevolge de aanrijding, verantwoordt naar recht zijn beslissing dat de fout van de eigenaar niet in oorzakelijk verband staat met het ongeval en de schadelijke gevolgen daarvan.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Samenloop van aansprakelijkheid - Algemeen - Gestolen motorrijtuig - Diefstal vergemakkelijkt door de nalatigheid van de eigenaar - Ongeval veroorzaakt door de dief

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Oorzaak - (On)middellijke oorzaak - Gestolen motorrijtuig - Diefstal vergemakkelijkt door de nalatigheid van de eigenaar - Ongeval veroorzaakt door de dief

- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Artikel 22 WAM 1989 bestraft met een correctionele straf de eigenaar of de houder van het motorrijtuig die het in het verkeer brengt of toelaat dat het in het verkeer wordt gebracht op de openbare weg zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig deze wet, alsmede de bestuurder van dat motorrijtuig; die straf geldt voor degene die, na het voertuig te hebben gestolen, daarvan de bestuurder is in de zin van die bepaling (1). (1) Zie Cass. 2 januari 1996, AR P.95.1170.N, AC 1996, nr. 3: "Hij die zich door diefstal, geweldpleging of heling de macht over een motorrijtuig verschaft, is houder ervan" in de zin van artikel 3, § 1, WAM 1989.

VERZEKERING - WAM- verzekering - In het verkeer brengen van een onverzekerd motorrijtuig - Diefstal, geweldpleging of heling - Ongeval veroorzaakt door de dief van het motorrijtuig - Straf

En énonçant que le véhicule a été volé alors que son propriétaire l'avait laissé moteur allumé, puis, examinant ensuite le lien de causalité entre cette inattention et l'accident causé par le voleur, en considérant que ledit propriétaire n'a commis aucune faute contributive au dommage subi in concreto à la suite du heurt, le juge du fond justifie légalement sa décision que la faute du propriétaire est sans lien de causalité avec l'accident et ses conséquences dommageables.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Concours de responsabilités - Généralités - Véhicule volé - Vol facilité par la négligence du propriétaire - Accident causé par le voleur

- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Cause - Cause (directe ou indirecte) - Véhicule volé - Vol facilité par la négligence du propriétaire - Accident causé par le voleur

- Art. 1382 et 1383 Code civil

L'article 22 de la loi du 21 novembre 1989 sanctionne d'une peine correctionnelle le propriétaire ou le détenteur d'un véhicule automoteur qui le met en circulation ou tolère qu'il soit mis en circulation sur la voie publique, sans que la responsabilité civile à laquelle il peut donner lieu soit couverte conformément à cette loi, ainsi que le conducteur de ce véhicule; cette sanction s'applique à celui qui, après avoir volé le véhicule, en est le conducteur au sens de cette disposition (1). (1) Voir Cass. 2 janvier 1996, RG P.95.1170.N, Pas. 1996, n° 3: "Celui qui se rend maître d'un véhicule par vol, violence ou recel en est le détenteur" au sens de cette disposition.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Mise en circulation sans assurance - Vol, violences ou recel - Accident causé par le voleur du véhicule - Sanction

P.16.0783.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.6](#)

AC nr. 358

Artikel 407 Wetboek van Strafvordering bepaalt dat in strafzaken nietigheden uit enige onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen gedekt zijn, wanneer een vonnis of arrest op tegenspraak, dat geen maatregel van inwendige aard inhoudt, is geweest zonder dat de nietigheid door een van de partijen is voorgedragen of door de rechter ambtshalve is uitgesproken.

STRAFVORDERING - Nietigheden - Onregelmatigheid betreffende de eed van getuigen - Draagwijdte

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering -

3/12/2019

L'article 407 du Code d'instruction criminelle prévoit qu'en matière pénale, les nullités résultant d'une irrégularité touchant le serment des témoins sont couvertes lorsqu'un jugement ou arrêt contradictoire, qui ne concerne pas une mesure d'ordre intérieur, a été rendu sans que la nullité ait été invoquée par une des parties ou prononcée d'office par le juge.

ACTION PUBLIQUE - Nullités - Irrégularité concernant le serment des témoins - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique -

P. 313/691

De rechter mag bij de straftoemeting geen rekening houden met de wijze waarop een beklaagde zijn verdediging heeft georganiseerd; het mede in aanmerking nemen van de ontkenning door een beklaagde van het hem tenlastegelegde feit bij het bepalen van de straf en de maat ervan, ontzegt een beklaagde het recht zijn verdediging te voeren, zoals hij meent dit te moeten doen (1). (1) Cass. 24 februari 1999, AR P.99.0120.F, AC 1999, nr. 113; Cass. 3 maart 1999, AR P.97.0722.F, AC 1999, nr. 125; Cass. 29 januari 2008, AR P.07.1551.N, AC 2008, nr. 70.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Wijze waarop een beklaagde zijn verdediging organiseert - Draagwijdte - Ontkenning tenlastegelegde feiten

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Wijze waarop een beklaagde zijn verdediging organiseert

Le juge ne peut tenir compte, pour fixer le taux de la peine, de la manière dont un prévenu a organisé sa défense; prendre en considération le déni par un prévenu du fait mis à sa charge afin de fixer la peine et le taux de celle-ci le prive du droit d'assurer sa défense comme il l'entend (1). (1) Cass. 24 février 1999, RG P.99.0120.F, Pas. 1999, n° 113; Cass. 3 mars 1999, RG P.97.0722.F, Pas. 1999, n° 125; Cass. 29 janvier 2008, RG P.07.1551.N, Pas. 2008, n° 70.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Manière dont un prévenu organise sa défense - Portée - Déni des faits mis à charge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Manière dont un prévenu organise sa défense

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid in de zin van artikel 420, tweede lid, Wetboek van strafvordering (1) wanneer de rechter die kennisneemt van de strafvordering zich de bevoegdheden van een andere rechter toe-eigent dan wel zich onbevoegd verklaart, waardoor een geschil over nationale rechtsmacht ontstaat dat de rechtsgang belemmert, waaraan slechts met een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gemaakt (2); de beslissing van de appelrechters betreffende de ontvankelijkheid van de onder de verschillende telastleggingen bedoelde vervolgingen, waarvan de feiten volgens de eiser geen enkel verband houden met het Belgisch grondgebied, maakt geen dergelijke beslissing uit. (1) Zoals gewijzigd bij artikel 115 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "Potpourri II" genaamd, die het tweede punt heeft opgeheven dat toeliet onmiddellijk cassatieberoep in te stellen tegen de beslissingen genomen "met toepassing van de artikelen 135, 235bis en 235ter" Wetboek van strafvordering. (2) Cass. 8 juni 2016, AR P.16.0562.F (dat heeft vastgesteld dat "Het arrest waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling, na aanneming van de verzachtende omstandigheden, de verwijzing beveelt van de inverdenkinggestelde naar de correctionele rechtbank, is geen eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering"), Pas. 2016, nr ..., met concl. advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Straf - Motivering - Strafverzwaren

- Art. 420, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Il n'y a contestation sur la compétence au sens de l'article 420, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle (1) que lorsque le juge connaissant de l'action publique empiète sur les attributions d'un autre juge ou se déclare incompétent, provoquant ainsi un conflit de juridiction nationale qui entrave le cours de la justice et ne peut prendre fin que par un règlement de juges (2); ne constitue pas une telle décision la décision des juges d'appel relative à la recevabilité des poursuites visées sous des préventions pour lesquelles les faits ne présentent, selon le demandeur, aucun lien de rattachement avec le territoire belge. (1) Tel que modifié par l'article 115 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite «Pot-pourri II», qui a abrogé le point 2° qui permettait de former un pourvoi immédiat contre les décisions «en application des articles 135, 235bis et 235ter» du Code d'instruction criminelle. (2) Cass. 8 juin 2016, RG P.16.0562.F (qui a constaté que «l'arrêt de la chambre des mises en accusation par lequel celle-ci ordonne le renvoi de l'inculpé au tribunal correctionnel, après avoir admis des circonstances atténuantes, ne constitue pas une telle décision»), Pas., à sa date, avec concl. de M. l'avocat général D. VANDERMEERSCH.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Litige en matière de compétence - Peine - Motivation - Aggravation de la peine

- Art. 420, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Inzake stedenbouw moet de beklagde, op straffe van niet-ontvankelijkheid van zijn cassatieberoep, zijn cassatieberoep laten betekenen aan het openbaar ministerie (1) en aan het dienaangaande tussengekomen bestuur (2), wanneer het gericht is tegen de beslissing betreffende het herstel van de plaats in de vorige staat (3). (1) Zie Cass. 13 oktober 2015, AR P.15.0305.N, AC 2015, nr. 598: "Uit het gegeven dat het openbaar ministerie bevoegd is om de door de herstellvorderende overheid per brief geformuleerde herstellvordering voor de strafrechter uit te oefenen, inclusief het aanwenden van rechtsmiddelen, en dit ongeacht of de herstellvorderende overheden zich als procespartij hebben gemanifesteerd en dat de beslissing van de strafrechter over een door de herstellvorderende overheid ingediende herstellvordering een maatregel is van burgerlijke aard, die niettemin onder de strafvordering valt, volgt dat hij tegen wie op grond van artikel 6.1.41, § 1, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening een herstellmaatregel is bevolen, op straffe van niet-ontvankelijkheid, zijn cassatieberoep wat betreft die beslissing moet laten betekenen aan het openbaar ministerie bij het gerecht dat die beslissing heeft gewezen." (koppen); Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. ... (2) Cass. (beschikking), 8 juli 2015, AR P.15.0636.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. (beschikking), 17 augustus 2015, AR P.15.0720.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 15 september 2015, AR P.15.0911.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0397.N, AC 2015, nr. 540; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0398.N, AC 2015, nr. 543; Cass. 22 september 2015, AR P.15.0512.N, AC 2015, nr. 544; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0399.N, AC 2015, nr. 715; Cass. 13 september 2016, AR P.15.0999.N, AC 2016, nr. (3) Krachtens artikel 427, Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 29 Wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Waals Milieuwetboek - Herstel van plaats in de vorige staat - Personen aan wie de beklagde zijn cassatieberoep moet betekenen

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Waals Milieuwetboek - Herstel van plaats in de vorige staat - Personen aan wie de beklagde zijn cassatieberoep moet betekenen

- Art. 427 Wetboek van Strafvordering

En matière d'urbanisme, sous peine d'irrecevabilité de son pourvoi, le prévenu est tenu de signifier au ministère public (1) et à l'administration intervenue à cet égard (2) son pourvoi dirigé contre la décision relative à la remise en état (3). (1) Voir Cass. 13 octobre 2015, RG P.15.0305.N, Pas. 2015, n° 598: «Il résulte du fait que le ministère public est compétent pour exercer devant la juridiction répressive l'action en réparation introduite par courrier par l'autorité demanderesse en réparation, y compris les voies de recours, et ce indépendamment du fait que l'autorité demanderesse en réparation se soit manifesté en tant que partie au procès et que la décision rendue par le juge pénal sur une action en réparation introduite par l'autorité demanderesse en réparation implique une mesure de nature civile relevant néanmoins de l'action publique, que la personne à l'encontre de laquelle une mesure de réparation est ordonnée sur la base de l'article 6.1.41, § 1er, du Code flamand de l'aménagement du territoire, doit, à peine d'irrecevabilité, faire signifier son pourvoi relatif à cette décision au ministère public près la juridiction qui a rendu cette décision.» (sommaries); Cass. 13 septembre 2016, RG P.15.0999.N, Pas. 2016, à sa date. (2) Cass. (ord.) 8 juillet 2015, RG P.15.0636.N, inédit; Cass. (ord.) 17 août 2015, RG P.15.0720.N, inédit; Cass. 15 septembre 2015, RG P.15.0911.N, inédit; Cass. 22 septembre 2015, RG P.15.0397.N, Pas. 2015, n° 540; Cass. 22 septembre 2015, RG P.15.0398.N, Pas. 2015, n° 543; Cass. 22 septembre 2015, RG P.15.0512.N, Pas. 2015, n° 544; Cass. 1er décembre 2015, RG P.15.399.N, Pas. 2015, n° 715; Cass. 13 septembre 2016, RG P.15.0999.N, Pas. 2016, à sa date. (3) En vertu de l'art. 427 C. I. cr., tel que remplacé par l'art. 29 de la loi du 14 février 2014.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Code wallon de l'environnement - Remise en état des lieux - Personnes auxquelles le prévenu doit signifier son pourvoi

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Code wallon de l'environnement - Remise en état des lieux - Personnes auxquelles le prévenu doit signifier son pourvoi

- Art. 427 Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel D.157, § 3, Waals Milieuwetboek kan de rechter bevelen dat de veroordeelde een zekerheid stelt binnen een termijn die ingaat op de datum waarop de beslissing definitief wordt en niet op de datum van de uitspraak (1). (1) Definitief" lijkt hier te zijn begrepen in de zin van "niet vatbaar voor hoger beroep", of "in kracht van gewijsde": inderdaad, een vonnis "wordt" niet maar "is" al dan niet definitief in de zin van artikel 420 Wetboek van Strafvordering (met andere woorden, dat het geding beëindigt, in tegenstelling tot een beslissing alvorens recht te doen) of in de zin van artikel 19 Gerechtelijk Wetboek (met andere woorden dat de rechtsmacht van de rechter over een geschilpunt uitput). (MNB)

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Herstel van plaats in de vorige staat - Stellen van een zekerheid op straffe van een dwangsom - Termijn waarbinnen de zekerheid op straffe van een dwangsom - Aanvangstijdstip

- Art. D.157, § 3 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

En vertu de l'article D.157, § 3, du Code wallon de l'environnement, le juge peut ordonner que le condamné fournisse une sûreté dans un délai qui prend cours à partir du jour où la décision revêt un caractère définitif, et non à partir du jugement (1). (1) «Définitif» paraît devoir être compris ici au sens de «non susceptible de recours», ou «coulé en force de chose jugée»: en effet, un jugement ne «devient» pas mais «est» ou non définitif au sens de l'art. 420 C. I. cr. (c'est-à-dire vidant l'instance, par opposition à une décision avant-dire droit) ou de l'art. 19 C. jud. (c'est-à-dire épuisant la juridiction du juge sur une question litigieuse). (M.N.B.)

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Remise en état des lieux - Sûreté sous peine d'astreinte - Délai dans lequel la sûreté doit être constituée - Point de départ

- Art. D.157, § 3 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétale.

P.16.0843.F

4 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170104.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

DWANGSOM - Opheffing of opschorting - Strikte uitlegging van de titel waarbij de dwangsom wordt bevolen - Onduidelijke hoofdstraf

Uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 31 januari 1980 houdende goedkeuring van de Benelux-Overeenkomst houdende eenvormige wet betreffende de dwangsom volgt dat zij een dwangmiddel is in de vorm van een bijkomende veroordeling; de titel waarbij zij wordt bevolen, moet bijgevolg strikt worden uitgelegd; daaruit volgt dat de verplichting die de hoofdveroordeling uitmaakt, duidelijk de handeling moet omschrijven die het vonnis wil opleggen, zodat de draagwijdte van dat bevel bij de veroordeelde geen redelijke twijfel kan doen ontstaan, en ook dat de rechter die uitspraak doet over het verzoek tot opheffing of opschorting van de dwangsom de draagwijdte van dat bevel niet mag uitbreiden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

DWANGSOM - Opheffing of opschorting - Strikte uitlegging van de titel waarbij de dwangsom wordt bevolen - Onduidelijke hoofdstraf

- Artt. 1385bis en 1385quinquies Gerechtelijk Wetboek

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

ASTREINTE - Suppression ou suspension - Interprétation stricte du titre qui ordonne l'astreinte - Peine principale imprécise

Il ressort des travaux préparatoires de la loi du 31 janvier 1980, portant approbation de la Convention Benelux portant loi uniforme relative à l'astreinte, que celle-ci constitue un moyen de coercition qui revêt la forme d'une condamnation accessoire; le titre qui l'ordonne doit dès lors faire l'objet d'une stricte interprétation; il s'ensuit que l'obligation qui constitue la condamnation principale doit définir clairement l'acte que le jugement entend imposer, de sorte que la portée de cet ordre ne puisse susciter pour le condamné aucun doute raisonnable, et que le juge statuant sur la demande en suppression ou suspension de l'astreinte ne peut élargir la portée de cet ordre (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASTREINTE - Suppression ou suspension - Interprétation stricte du titre qui ordonne l'astreinte - Peine principale imprécise

- Art. 1385bis et 1385quinquies Code judiciaire

P.16.0854.N

17 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.1](#)

AC nr. 564

Uit de wetgeschiedenis, de doelstelling en de algemene economie van de regeling van de lasthebber ad hoc volgt dat de onderzoeksrechter met het oog op het vrijwaren van het recht van verdediging van de rechtspersoon ambtshalve of op verzoek een lasthebber ad hoc kan aanstellen om deze te vertegenwoordigen.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Allerlei - Onderzoeksrechter - Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSRECHTER - Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Gerechtelijk onderzoek lastens een rechtspersoon - Onderzoeksrechter - Aanstelling van een lasthebber ad hoc - Bevoegdheid - Doel

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Wanneer, ingeval de strafvordering tegen een rechtspersoon en tegen degene die bevoegd is om de rechtspersoon te vertegenwoordigen wordt ingesteld wegens dezelfde of samenhangende feiten, door de rechtbank een lasthebber ad hoc is aangewezen om de rechtspersoon te vertegenwoordigen, is uitsluitend deze lasthebber ad hoc bevoegd om namens deze rechtspersoon rechtsmiddelen met inbegrip van cassatieberoep aan te wenden tegen de beslissingen over de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P. 05.1663.N, AC 2006, nr. 435 met concl. van advocaat-generaal VANDEWAL; Cass. 22 mei 2012, AR P.11.1808.N, AC 2012, nr. 319; Zie: Cass. 6 september 2016, AR P.16.0052.N, AC 2016, nr. 460.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Aanwending van rechtsmiddelen - Rechtspersoon - Vertegenwoordiging - Lasthebber ad hoc - Bevoegdheid

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Il ressort de la genèse de la loi, de la finalité et de l'économie générale du régime applicable au mandataire ad hoc qu'en vue de garantir les droits de la défense de la personne morale, le juge d'instruction peut désigner, d'office ou sur demande, un mandataire ad hoc pour la représenter.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Divers - Juge d'instruction - Instruction à charge d'une personne morale - Désignation d'un mandataire ad hoc - Compétence - But

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

JUGE D'INSTRUCTION - Instruction à charge d'une personne morale - Désignation d'un mandataire ad hoc - Compétence - But

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Instruction à charge d'une personne morale - Juge d'instruction - Désignation d'un mandataire ad hoc - Compétence - But

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Lorsque, dans le cas où l'action publique est exercée du chef des mêmes faits ou de faits connexes à charge d'une personne morale et de la personne habilitée à la représenter, le tribunal a désigné un mandataire ad hoc pour représenter la personne morale, ce mandataire ad hoc est seul habilité à exercer des recours au nom de cette personne morale, en ce compris le pourvoi en cassation, contre les décisions rendues sur l'action publique exercée à charge de cette personne morale (1). (1) Cass. 26 septembre 2006, RG P.05.1663.N, Pas. 2006, n° 435, avec concl. de M. VANDEWAL, avocat général, publiées à leur date dans AC; Cass. 22 mai 2012, RG P.11.1808.N, Pas. 2012, n° 319; voir Cass. 6 septembre 2016, RG P.16.0052.N, Pas. 2016, n° 460.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Action publique - Prévenu et inculpé - Personne morale - Représentation - Mandataire ad hoc - Compétence

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Exercice des voies de recours - Personne morale - Représentation - Mandataire ad hoc - Compétence

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het misdrijf aanranding van de eerbaarheid vereist een aanranding onder dwang van de seksuele integriteit van het slachtoffer zoals die door het collectief bewustzijn op het tijdstip van de feiten wordt ervaren (1); de feitenrechter kan vaststellen dat handelingen zoals knipogen, zijn tong uitsteken, het strelen van haren, nek of armen enz., die door degenen die deze handelingen hebben ondergaan als dubbelzinnig werden geïnterpreteerd, dienen beschouwd te worden als misplaatst, dubbelzinnig, uitdagend en zelfs grof zonder dat dit daarom objectief handelingen zijn die de eerbaarheid krenken en die immoreel dan wel obscene zijn; uit de aldus vastgestelde feiten kan hij bijgevolg naar recht afleiden dat die handelingen het misdrijf aanranding van de eerbaarheid niet opleveren (2). (1) Cass. 6 februari 2013, AR P.12.1650.F, AC 2013, nr. 86, met concl. advocaat-generaal VANDERMEERSCH; zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ... (2) Zie concl. OM, in Pas. 2017, nr. ...

Le délit d'attentat à la pudeur suppose une atteinte contraignante à l'intégrité sexuelle de la victime, telle qu'elle est perçue par la conscience collective au moment où les faits se sont produits (1); le juge du fond peut énoncer que des gestes tels que faire des clins d'œil, tirer la langue, caresser les cheveux, la nuque ou les bras, etc., qui ont été interprétés par ceux qui les ont subis comme pouvant prêter à confusion, doivent être considérés comme déplacés, ambigus, provocateurs et même grossiers sans pour autant être objectivement de ceux qui blessent la pudeur, sont immoraux ou sont obscènes; partant, des éléments de faits ainsi constatés, il peut légalement déduire que ces gestes ne sont pas constitutifs du délit d'attentat à la pudeur (2). (1) Cass. 6 février 2013, RG P.12.1650.F, Pas. 2013, n° 86, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général; voir les concl. du MP. (2) Voir les concl. du MP.

AANRANDING VAN DE EERBAARHEID EN VERKRACHTING -
Aanranding van de eerbaarheid
- Art. 372 Strafwetboek

ATTENTAT A LA PUDEUR ET VIOL - Attentat à la pudeur
- Art. 372 Code pénal

P.16.0886.N

13 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.4](#)

AC nr. 381

Uit de bepalingen van artikel 42, §1, 4°, en 63, §1, 10° van het Decreet van 20 april 2001 betreffende de organisatie van het personenvervoer over de weg, volgt dat de exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder slechts toegelaten is krachtens een schriftelijke overeenkomst naar het model vastgelegd door de Vlaamse Regering en dat bij afwezigheid van dergelijke overeenkomst, die exploitatie strafbaar is.

VERVOER - Personenvervoer - Organisatie van het personenvervoer - Exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder - Voorwaarden - Draagwijdte

WEGVERKEER - Allerlei - Organisatie van het personenvervoer - Exploitatie van een dienst voor het verhuren van voertuigen met bestuurder - Voorwaarden - Draagwijdte

Il résulte des articles 42, § 1er, 4°, et 63, § 1er, du décret du Parlement flamand du 20 avril 2001 relatif à l'organisation du transport de personnes par la route que l'exploitation d'un service de location de véhicules avec chauffeur n'est autorisé qu'en vertu d'un accord écrit suivant le modèle fixé par le Gouvernement flamand et qu'à défaut d'un tel accord, cette exploitation est punissable.

TRANSPORT - Transport de personnes - Organisation du transport de personnes par la route - Exploitation d'un service de location de véhicules avec chauffeur - Conditions - Portée

ROULAGE - Divers - Organisation du transport de personnes par la route - Exploitation d'un service de location de véhicules avec chauffeur - Conditions - Portée

P.16.0887.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.2](#)

AC nr. 537

Krachtens artikel 33, §1, 1°, Wegverkeerswet is strafbaar elke bestuurder van een voertuig of van een dier die, wetende dat dit voertuig of dit dier oorzaak van, dan wel aanleiding tot een ongeval op een openbare plaats is geweest, de vlucht neemt om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, zelfs wanneer het ongeval niet aan zijn schuld te wijten is; de rechter kan het voor het vluchtmisdrijf vereiste opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken, afleiden uit de wijze waarop de bestuurder de vlucht heeft genomen (1). (1) Cass. 29 april 1968, AC 1968, 1084; M. STERKENS, "Vluchtmisdrijf", Comm. Straf., nrs. 19-21.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Artikel 33.1, 1° - Opzet om zich aan de dienstige vaststellingen te onttrekken - Draagwijdte

En vertu de l'article 33, § 1er, 1°, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, est punissable tout conducteur de véhicule ou d'animal qui, sachant que ce véhicule ou cet animal vient de causer ou occasionner un accident de la circulation dans un lieu public, prend la fuite pour échapper aux constatations utiles, même si l'accident n'est pas imputable à sa faute; le juge peut déduire de la manière dont le conducteur a pris la fuite que ce dernier avait l'intention de se soustraire aux constatations utiles, requise pour constituer le délit de fuite (1). (1) Cass. 29 avril 1968, Pas. 1968, 1084; M. STERKENS, « Vluchtmisdrijf », Comm. Straf., n° 19-21.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 33 - Article 33, # 1er - Délit de fuite - Article 33, § 1er, 1° - Intention d'échapper aux constatations utiles - Portée

P.16.0888.N

25 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.3](#)

AC nr. ...

Artikel 48, eerste lid, 2°, Wegverkeerswet maakt de strafbaarheid van het erin bedoelde feit niet afhankelijk van enige mededeling van de verplichting het herstelexamen af te leggen die zou worden gedaan samen met de kennisgeving bedoeld in artikel 40 Wegverkeerswet, maar wel van de omstandigheid dat de betrokkene die het verval uit het recht tot sturen heeft ondergaan, het herstelexamen niet heeft afgelegd alhoewel die verplichting hem bij een in kracht van gewijsde getreden rechterlijke beslissing wordt opgelegd, waarvan hij kennis heeft door de uitspraak in openbare rechtszitting.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Strafbaarheid - Afleggen van het herstelexamen - Kennisgeving

- Artt. 40 en 48, eerste lid, 2° Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'article 48, alinéa 1er, 2°, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ne subordonne pas le caractère répréhensible du fait qui y est visé à la moindre communication de l'obligation de passer l'examen de réintégration qui devrait être faite conjointement à l'avertissement visé à l'article 40 de cette même loi, mais bien à la circonstance que la personne concernée qui a subi la déchéance du droit de conduire, n'a pas passé l'examen de réintégration alors que cette obligation lui a été imposée par une décision judiciaire ayant acquis force de chose jugée, dont il prend connaissance lors du prononcé en audience publique.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Caractère répréhensible - Fait de passer l'examen de réintégration - Avertissement

- Art. 40 et 48, al. 1er, 2° Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

De kennisgeving bedoeld in artikel 40, eerste lid, Wegverkeerswet, heeft betrekking op de uitvoering van het rijverbod als straf, meer bepaald op de periode waarin het rijverbod een aanvang neemt, maar niet op het afleggen van de examens opgelegd voor het herstel in het recht tot sturen nadat dit rijverbod is ondergaan.

STRAFUITVOERING - Verval van het recht tot sturen - Kennisgeving

- Art. 40, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'avertissement visé à l'article 40, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, concerne l'exécution de l'interdiction de conduire à titre de peine, plus précisément la période à laquelle l'interdiction de conduire prend cours, mais pas le fait de passer les examens imposés en vue de la réintégration dans le droit de conduire après que cette peine de l'interdiction de conduire aura été exécutée.

APPLICATION DES PEINES - Déchéance du droit de conduire - Avertissement

- Art. 40, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.16.0893.N

24 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.3](#)

AC nr. ...

Een interpretatieve wet is een wet die betreffende een punt waar de rechtsregel onzeker of betwist is, een oplossing geeft die door de rechtspraak had kunnen worden aangenomen.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Uitlegging - Wet - Interpretatieve wet

Uit artikel 14, vierde lid, van het Decreet van 7 mei 2004 tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap met rechtspersoonlijkheid Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap blijkt dat dit Agentschap enkel voor het bedrag van de tegemoetkoming uitgekeerd aan de persoon met een handicap in diens rechten treedt tegenover derden die krachtens andere wetten, decreten, ordonnanties of reglementaire bepalingen of krachtens het gemeen recht voor dezelfde schade vergoeding verschuldigd zijn en dat volgens deze bepaling waarvan de rechtsregel niet onzeker, noch voor betwisting vatbaar is, de subrogatie van het Agentschap geen betrekking heeft op de tegemoetkomingen die het heeft uitgekeerd aan derden ten behoeve van de persoon met een handicap; artikel 39 van het Decreet van 21 juni 2013 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin breidt de subrogatie van het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap uit tot de tegemoetkomingen die het heeft uitgekeerd voor de persoon met een handicap waardoor zij niet meer beperkt is tot de tegemoetkomingen aan deze persoon waaruit volgt dat artikel 39 van het Decreet van 21 juni 2013 een wijziging inhoudt van artikel 14, vierde lid, van het Decreet van 7 mei 2004 en bijgevolg geen interpretatieve bepaling is.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Uitlegging - Decreet - Artikel 39 van het Decreet van 21 juni 2013 houdende diverse bepalingen betreffende het beleidsdomein Welzijn, Volksgezondheid en Gezin - Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap - Subrogatie - Aard

Une loi interprétative est une loi qui, sur un point où la règle de droit est incertaine ou controversée, consacre une solution qui aurait pu être adoptée par la jurisprudence.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Interprétation - Loi - Loi interprétative

Il ressort de l'article 14, alinéa 4, du décret du 7 mai 2004 portant création de l'agence autonomisée interne dotée de la personnalité juridique «Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap» (Agence flamande pour les personnes handicapées) que ladite agence n'est subrogée que jusqu'à concurrence du montant de l'intervention qu'elle a accordée à une personne handicapée dans les droits de celle-ci contre des tiers qui, en vertu d'autres lois, décrets, ordonnances ou dispositions réglementaires ou en vertu du droit commun, sont redevables d'une indemnisation du chef du même dommage et que, suivant cette disposition dont la règle de droit n'est ni incertaine ni susceptible de prêter à controverse, la subrogation de l'Agence ne couvre pas les interventions qu'elle a versées à des tiers au profit d'une personne handicapée; l'article 39 du décret du 21 juin 2013 portant diverses dispositions relatives au domaine politique du bien-être, de la santé publique et de la famille étend la subrogation de l'Agence flamande pour les personnes handicapées aux interventions qu'elle a versées pour une personne handicapée, celle-ci n'étant plus limitée au montant des interventions qui ont été versées à cette personne; il s'ensuit que l'article 39 du décret du 21 juin 2013 modifie l'article 14, alinéa 4, du décret du 7 mai 2004 et n'est, dès lors, pas une disposition interprétative.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Interprétation - Décret - Article 39 du décret du 21 juin 2013 portant diverses dispositions relatives au domaine politique du bien-être, de la santé publique et de la famille - Agence flamande pour les Personnes handicapées - Subrogation - Nature

P.16.0924.F

26 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

FRAUDE - Informatiebedrog - Familiale immunititeit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

FRAUDE - Fraude informatique - Immunité familiale - Lien de parenté entre l'auteur et la victime - Application

P. 321/691

Toepassing

INFORMATICA - Informatiebedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Informatiebedrog - Toepassing

Het misdrijf informatiebedrog, gepleegd ten nadele van een bloedverwant in de opgaande lijn, houdt geen verband met artikel 462 Strafwetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

FRAUDE - Informatiebedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

INFORMATICA - Informatiebedrog - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Toepassing

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Familiale immuniteit - Bloedverwantschap tussen de dader en het slachtoffer - Informatiebedrog - Toepassing

INFORMATIQUE - Fraude informatique - Immunité familiale - Lien de parenté entre l'auteur et la victime - Application

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Immunité familiale - Lien de parenté entre l'auteur et la victime - Fraude informatique - Application

L'infraction de fraude informatique commise au préjudice d'un ascendant est étrangère à l'article 462 du Code pénal (1). (1) Voir les concl. du MP.

FRAUDE - Fraude informatique - Immunité familiale - Lien de parenté entre l'auteur et la victime - Application

INFORMATIQUE - Fraude informatique - Immunité familiale - Lien de parenté entre l'auteur et la victime - Application

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Immunité familiale - Lien de parenté entre l'auteur et la victime - Fraude informatique - Application

P.16.0964.N

16 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170516.3](#)

AC nr. 335

De eigenaar, de houder en de bestuurder van het motorrijtuig dat in het verkeer wordt gebracht op de in artikel 2, §1, WAM bedoelde plaatsen zonder dat de burgerrechtelijke aansprakelijkheid waartoe het aanleiding kan geven, gedekt is overeenkomstig de wet, zijn strafbaar, ongeacht of zij al dan niet de hoedanigheid van verzekeringnemer hebben.

VERZEKERING - WAM- verzekering - In het verkeer brengen van een voertuig zonder dekking van de burgerlijk aansprakelijkheid ervan - Strafbare personen - Hoedanigheid van verzekeringnemer - Vereiste

- Art. 22, § 1, eerste en tweede lid Wet betreffende de verplichte aansprakelijkheidsverzekering inzake motorrijtuigen

Le propriétaire, le détenteur et le conducteur du véhicule automoteur mis en circulation dans les endroits prévus à l'article 2, § 1er, de la loi du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs, sans que la responsabilité civile à laquelle il peut donner lieu soit couverte conformément à ladite loi, sont punissables, qu'ils aient ou non la qualité de preneur d'assurance.

ASSURANCES - Assurance automobile obligatoire - Mise en circulation d'un véhicule sans couverture de la responsabilité civile - Personnes punissables - Qualité de preneur d'assurance - Condition

- Art. 22, § 1er, al. 1er et 2 L. du 21 novembre 1989 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicules automoteurs

P.16.0970.N

31 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.4](#)

AC nr. ...

Artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM kennen aan een beklagde geen absoluut of onbeperkt recht toe om getuigen à décharge door de politie te doen ondervragen of op de rechtszitting als getuige te horen; het komt aan de beklagde toe aan te tonen en te motiveren dat het horen van een getuige à décharge noodzakelijk is voor de waarheidsvinding en het staat dan aan de rechter om daarover te oordelen waarbij hij er dient over te waken dat het recht van de beklagde op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet in het gedrang wordt gebracht (1). (1) Zie concl. OM.

Les articles 6, § 1er, et 6, § 3, d, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne confèrent pas au prévenu le droit absolu ou illimité de faire interroger des témoins à décharge par la police ou d'entendre leur témoignage à l'audience; il appartient au prévenu de démontrer et de motiver le fait que l'audition d'un témoin à décharge est nécessaire à la manifestation de la vérité et il revient au juge de se prononcer à cet égard tout en veillant à ce que le droit du prévenu à un procès équitable, pris dans sa globalité, ne soit pas mis en péril (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Pour apprécier l'impact sur le caractère équitable du procès, les facteurs suffisamment compensateurs requis, y compris les garanties procédurales solides de ne pouvoir interroger un témoin, peuvent consister en le fait d'accorder une valeur probante réduite à de telles déclarations, en la diffusion de l'enregistrement vidéo de l'audition réalisée au stage de l'enquête permettant d'apprécier la fiabilité des déclarations, en la production d'éléments de preuve venant appuyer ou corroborer le contenu des déclarations faites au stade de l'enquête, en la possibilité de poser au témoin des questions écrites ou en la possibilité offerte au prévenu d'interroger ou de faire interroger le témoin au stade de l'enquête préliminaire et en la possibilité offerte au prévenu de donner son point de vue quant à la fiabilité du témoin ou de souligner des contradictions internes dans ces déclarations ou avec les déclarations d'autres témoins (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Quant au critère pour apprécier l'impact qu'exerce sur le caractère équitable du procès le fait que les déclarations faites à charge par un témoin constituent l'élément unique ou déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité, il y a lieu d'entendre par déterminant le fait que la preuve est d'une importance telle que son admission a induit l'issue de la cause (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 -

van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Conclusions de l'avocat général Mortier.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

De concrete omstandigheden waarop de rechter zijn beslissing over het al dan niet horen van een getuige à décharge steunt, kunnen betrekking hebben op de feitelijke of juridische onmogelijkheid om de getuigen te horen, de relatie die de getuige had of heeft met de bij het strafproces betrokken partijen, de betrouwbaarheid van de door de getuige af te leggen verklaring rekening houdend met die relatie, zijn persoonlijkheid of het tijdsverloop sinds de feiten of het beschikbaar zijn van een geschreven verklaring van de persoon die de beklaagde als getuige wenst te horen, waarin die een eerdere verklaring herroept of nuanceert (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à décharge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Concrete omstandigheden ter beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

Les circonstances concrètes sur lesquelles le juge fonde sa décision sur l'audition ou non d'un témoin à décharge peuvent concerner l'impossibilité factuelle ou juridique d'entendre les témoins, la relation que le témoin entretenait ou entretient avec les parties impliquées dans la procédure pénale, la fiabilité des dépositions faites par le témoin eu égard à cette relation, sa personnalité ou le laps de temps écoulé depuis les faits ou la possibilité de consulter des déclarations écrites de la personne que le prévenu souhaite entendre comme témoin dans lesquelles celle-ci retire ou nuance des déclarations antérieures (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à décharge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Circonstances concrètes qui fondent l'appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

3/12/2019

Le critère appliqué pour apprécier l'impact qu'exerce sur le caractère équitable du procès le fait qu'il existe des motifs sérieux de ne pas entendre un témoin à l'audience, implique qu'il existe des motifs factuels ou juridiques permettant de justifier l'absence du témoin à l'audience (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

En principe, le juge appréciera l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge au cours de l'information, à la lumière de trois critères énoncés par la Cour européenne des droits de l'homme, à savoir dans cet ordre, (i) s'il existe des motifs sérieux justifiant la non-audition du témoin, (ii) si la déclaration à charge constitue le fondement unique ou déterminant de la condamnation, (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des éléments compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif que ledit critère suffit à établir si la procédure pénale, dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

P. 328/691

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Zie concl. OM.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La question de savoir si le juge appelé à se prononcer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre en qualité de témoin une personne qui a fait une déclaration à charge d'un prévenu au cours de l'information si ce prévenu en fait la demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable garanti à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et du droit à interroger ou faire interroger des témoins à charge garanti à l'article 6, § 3, d, de cette même convention; l'essentiel, à cet égard, est de savoir si, considérées dans leur ensemble, les poursuites pénales engagées contre le prévenu se déroulent équitablement, ce qui n'exclut pas que le juge tienne non seulement compte des droits de la défense de ce prévenu, mais aussi de l'intérêt de la société, des victimes et même des témoins (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

témoignage à charge - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, §1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.16.0972.N

25 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.4](#)

AC nr. ...

Wanneer de appelrechters hebben geweigerd aan het Grondwettelijk Hof een prejudiciële vraag te stellen is het Hof in beginsel enkel ertoe gehouden zelf die vraag aan het Grondwettelijk Hof te stellen, wanneer de eiser niet alleen de afwijzing van zijn verzoek aanvecht, maar tevens de beslissing bekritiseert over het geschil zelf dat voor hem de grond oplevert tot het opwerpen van de prejudiciële vraag.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Allerlei - Middel gericht tegen de weigering van de feitenrechter een prejudiciële vraag te stellen - Verplichting van het Hof

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

GRONDWETTELIJK HOF - Weigering van de feitenrechter een prejudiciële vraag te stellen - Cassatievoorziening - Verplichting van het Hof

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

PREJUDICIEEL GESCHIL - Weigering van de feitenrechter een prejudiciële vraag te stellen - Cassatievoorziening - Verplichting van het Hof

- Art. 26, § 2 Bijzondere wet op het Arbitragehof van 6 januari 1989

Lorsque les juges d'appel ont refusé de poser une question préjudicielle à la Cour constitutionnelle, la Cour n'est, en principe, tenue de poser elle-même cette question à la Cour constitutionnelle que lorsque le demandeur conteste non seulement le rejet de sa demande mais critique également la décision rendue sur le litige même qui constitue, selon lui, la cause du rejet de la question préjudicielle.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Divers - Moyen dirigé contre le refus du juge du fond de poser une question préjudicielle - Obligation de la Cour

- Art. 26, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

COUR CONSTITUTIONNELLE - Refus du juge du fond de poser une question préjudicielle - Pourvoi en cassation - Obligation de la Cour

- Art. 26, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Refus du juge du fond de poser une question préjudicielle - Pourvoi en cassation - Obligation de la Cour

- Art. 26, § 2 Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour d'arbitrage

P.16.0973.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.1](#)

AC nr. 638

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Miskenning conclusiekalender - Ambtshalve wering conclusie - Bestaanbaarheid

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen

Conclusions de l'avocat général Decreus.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées

Conclusions de l'avocat général Decreus.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Inobservation du calendrier pour conclure - Conclusions écartées d'office - Compatibilité

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées d'office

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons

inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Het recht van verdediging van een partij wordt niet miskend wanneer de rechter ambtshalve diens conclusie uit het debat weert wegens het niet-respecteren van de op de inleidingszitting vastgelegde conclusiekalender want het recht van verdediging is immers niet onbeperkt en sluit niet uit dat met het oog op een goede procesordening de partijen kunnen worden gedwongen tijdig schriftelijk standpunt in te nemen; artikel 152 Wetboek van Strafvordering ontkracht bovendien niet de mogelijkheid voor partijen om hun middelen in de pleidooien mondeling uiteen te zetten (1). (1) Zie concl. OM.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Miskening conclusiekalender - Ambtshalve wering conclusie - Bestaanbaarheid

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Ambtshalve wering conclusie

Noch uit de bewoordingen van artikel 152 Wetboek van Strafvordering noch uit de wetsgeschiedenis kan worden afgeleid dat de rechter, alvorens laattijdig neergelegde conclusies te weren, moet nagaan of deze laattijdige neerlegging het goede procesverloop in de weg staat; artikel 747, § 2, zesde lid, thans artikel 747, § 4, Gerechtelijk Wetboek bevat evenmin een dergelijke verplichting (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Conclusietermijnen - Laattijdige neerlegging conclusie - Wering conclusie

spiritueuses et les douanes et accises) - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées d'office

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées d'office

Les droits de défense d'une partie ne sont pas violés lorsque le juge écarte d'office des débats ses conclusions en raison de l'inobservation du calendrier fixé pour conclure à l'audience d'introduction car les droits de la défense ne sont, en effet, pas illimités et n'excluent pas qu'en vue d'une bonne économie du procès, les parties puissent être contraintes de prendre position par écrit en temps utile; de plus, l'article 152 du Code d'instruction criminelle ne prive pas les parties de la possibilité d'exposer leurs moyens oralement, en termes de plaidoiries (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Inobservation du calendrier pour conclure - Conclusions écartées d'office - Compatibilité

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées d'office

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées d'office

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées d'office

Il ne peut être déduit ni des termes de l'article 152 du Code d'instruction criminelle, ni de la genèse de la loi que le juge, avant d'écartier des conclusions déposées tardivement, doit vérifier si ce dépôt tardif entrave le bon déroulement du procès; l'article 747, § 2, al. 6, actuellement 747, § 4, du Code judiciaire ne comporte pas davantage une telle obligation (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Délais pour conclure - Dépôt de conclusions tardif - Conclusions écartées

Uit artikel 37ter, §3, tweede lid, thans artikel 37quinquies, §3, tweede lid, Strafwetboek (1) en artikel 195, tweede lid, eerste en tweede zin, Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de strafrechter de weigering om een werkstraf uit te spreken met afzonderlijke redenen moet motiveren; die weigering kan in overeenstemming met artikel 37ter, §3, tweede lid, thans artikel 37quinquies, §3, tweede lid, Strafwetboek regelmatig met redenen worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of straffen op te leggen overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering (2). (1) Oorspronkelijk art. 37ter vernummerd tot art. 37quinquies bij art. 9 Wet 7 februari 2014 (BS 28 februari 2014), met ingang van 1 mei 2016 (art. 16, zelf gewijzigd bij art. 47 Wet 5 februari 2016 (BS 19 februari 2016 (ed. 4)), §3 gewijzigd bij art. 4 Wet 10 april 2014 (BS 19 juni 2014), met ingang van 1 mei 2016 (art. 6 Wet 8 mei 2014 (BS 19 juni 2014)), zelf gewijzigd bij art. 2 Wet 26 november 2014 (BS 28 november 2014 (ed. 2)) en bij art. 13 Wet 23 november 2015 (BS 30 november 2015 (ed. 1)). (2) Zie Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0545, AC 2015, nr.427; Cass. 14 maart 2017, AR P.15.1380.N, AC 2017, nr. 178.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Weigering een werkstraf uit te spreken - Motivering

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Weigering door strafrechter om werkstraf uit te spreken - Motivering

Il ne résulte pas de l'article 37ter, § 3, alinéa 2, actuellement article 37quinquies, § 3, alinéa 2, du Code pénal (1) et de l'article 195, alinéa 2, première et deuxième phrases, du Code d'instruction criminelle que le juge pénal est tenu de justifier le refus de prononcer une peine de travail par des motifs distincts; conformément à l'article 37ter, § 3, alinéa 2, actuellement article 37quinquies, § 3, alinéa 2, du Code pénal, ce refus peut être légalement justifié par l'énonciation des raisons d'infliger une ou plusieurs autres peines conformément à l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle (2). (1) Initialement art. 37ter renuméroté en art. 37quinquies par l'art. 9 de la loi du 7 février 2014 instaurant la surveillance électronique comme peine autonome (M.B. 28 février 2014), entrée en vigueur le 1er mai 2016 (art. 16, lui-même modifié par l'art. 47 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, M.B. 19 février 2016 (4ème éd.), § 3, modifié par l'art. 4 de la loi du 10 avril 2014 insérant la probation comme peine autonome dans le Code pénal, et modifiant le Code d'instruction criminelle, et la loi du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation (M.B. 19 juin 2014), entrée en vigueur le 1er mai 2016 (art. 6 de la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire (M.B. 19 juin 2014), lui-même modifié par l'art. 2 de la loi du 26 novembre 2014 modifiant, en ce qui concerne l'entrée en vigueur, la loi du 8 mai 2014 modifiant les articles 217, 223, 224 et 231 du Code judiciaire, M.B. 28 novembre 2014 (2ème éd.) et par l'art. 13 de la loi du 23 novembre 2015 relative à l'entrée en vigueur de dispositions diverses en matière de justice, M.B. 30 novembre 2015 (1ère éd.). (2) Voir Cass. 23 juin 2015, RG P.14.0545, Pas. 2015, n° 427 ; Cass. 14 mars 2017, RG P.15.1380.N, Pas. 2017, n° 178.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Divers - Matière répressive - Refus de prononcer une peine de travail - Motivation

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Refus du juge pénal de prononcer une peine de travail - Motivation

P.16.0989.N

17 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.7](#)

AC nr. ...

Het staat aan de rechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit het enkele feit dat een dagvaarding werd betekend aan de woonst van de beklaagde, kan niet worden afgeleid dat de beklaagde kennis had van de dagvaarding (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II : de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verzet - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Betekening van de dagvaarding aan de woonst van de beklaagde

VERZET - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Betekening van de dagvaarding aan de woonst van de beklaagde

Il appartient au juge d'apprécier souverainement en fait si le prévenu opposant avait connaissance de la citation, mais la Cour examine si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qui ne peuvent être justifiées par elles; il ne peut être déduit du seul fait qu'une citation ait été signifiée au domicile du prévenu que le prévenu avait connaissance de la citation (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, n° 72 et p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428 ; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, n° 18; A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, n° 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS et S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (éd.), Straf- en strafprocesrecht, Bruges, die Keure, 2016, 182-183, n° 93.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Opposition - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Conditions - Portée - Conséquence - Connaissance de la citation dans la procédure par défaut - Signification de la citation au domicile du prévenu

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Conditions - Portée - Conséquence - Connaissance de la citation dans la procédure par défaut - Appréciation souveraine par le juge du fond - Signification de la citation au domicile du prévenu

Uit de tekst van artikel 187, § 6, 1°, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de rechter een verzet maar ongedaan kan verklaren indien hij vaststelt dat vaststaat dat de beklaagde in verzet kennis had van de dagvaarding in de verstekprocedure; het is aan het openbaar ministerie of de burgerlijke partij om te bewijzen dat de beklaagde in verzet die kennis had en deze laatste dient niet te bewijzen dat hij die kennis niet had (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, nr. 72 en p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, nr. 18; A. WINANTS, "Potpourri II : de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, nr. 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, 2016, 182-183, nr. 93.

VERZET - Strafzaken - Ongedaanverklaring - Voorwaarden - Draagwijdte - Gevolg - Kennis van de dagvaarding in de verstekprocedure - Bewijs

Il résulte du texte de l'article 187, § 6, 1°, du Code d'instruction criminelle et de sa genèse légale que le juge ne peut déclarer non avenue une opposition que s'il constate que le prévenu opposant avait connaissance de la citation dans la procédure par défaut; il appartient au ministère public ou à la partie civile d'établir que le prévenu opposant avait cette connaissance et ce dernier n'est pas tenu d'établir qu'il n'avait pas cette connaissance (1). (1) B. DE SMET, "Verstek en verzet", T. Strafr. 2016, p. 35, n° 72 et p. 41; P. DHAEYER, "Le régime de l'opposition devant les tribunaux correctionnels et de police", JT 2016, 428 ; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II ») (eerste deel)", RW 2015-16, p. 1409, n° 18; A. WINANTS, "Potpourri II: de nieuwe regels inzake verzet in strafzaken", NC 2016, p. 337, n° 8; R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS et S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in R. VERBRUGGEN (éd.), Straf- en strafprocesrecht, Bruges, die Keure, 2016, 182-183, n° 93.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition déclarée non avenue - Conditions - Portée - Conséquence - Connaissance de la citation dans la procédure par défaut - Preuve

P.16.0991.F

10 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.1](#)

AC nr. ...

Het beschikkingsbeginsel staat los van de beoordeling van de strafrechter die uitspraak doet over de strafvordering en die daartoe moet nagaan of de bestanddelen van het misdrijf verenigd zijn, zelfs wanneer de burgerlijke partij niet heeft aangevoerd dat bepaalde van die bestanddelen voorhanden zijn.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Bewijs van misdrijf - Beschikkingsbeginsel - Toepassing
STRAFVORDERING - Uitspraak over de strafvordering - Schuldigverklaring - Opdracht van de rechter - Ambtshalve nazicht of de bestanddelen van het misdrijf voorhanden zijn
STRAFVORDERING - Uitspraak over de strafvordering - Beschikkingsbeginsel - Toepassing
RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Uitspraak over de strafvordering - Beschikkingsbeginsel - Toepassing

Le principe dispositif est étranger à l'appréciation par le juge pénal qui statue sur l'action publique et est tenu, à ce titre, de vérifier si les éléments constitutifs de l'infraction sont réunis, y compris lorsque la partie civile n'a pas conclu à l'existence de certains d'entre eux.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve de l'infraction - Principe dispositif - Application
ACTION PUBLIQUE - Jugement de l'action publique - Déclaration de culpabilité - Mission du juge - Vérification d'office de l'existence des éléments constitutifs de l'infraction
ACTION PUBLIQUE - Jugement de l'action publique - Principe dispositif - Application
DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Jugement de l'action publique - Principe dispositif - Application

P.16.0994.F

8 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.1](#)

AC nr. ...

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

Het vermoeden van onschuld heeft betrekking op de houding van de rechter die moet kennisnemen van een beschuldiging in strafzaken (1), wat niet het geval is wanneer de eiser slechts als burgerlijke partij is opgetreden; enkel omdat de feitenrechter uit het aan zijn beoordeling voorgelegde dossier elementen heeft gehaald met betrekking tot het gedrag van de burgerlijke partij, zelfs als die een onwettigheid kunnen opleveren, teneinde de context te schetsen van de feiten die de beklaagde ten laste zijn gelegd, kan geen miskennis van het recht op een onpartijdige rechtbank worden afgeleid (2). (1) Cass. (verenigde kamers) 16 september 1998, AR A.94.0001.F (dat uitspraak doet over een cassatieberoep tegen een tussenarrest in de zaak "Agusta-Dassault", JLMB 1998, p. 1354. (2) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Onpartijdige rechtbank - Beoordeling van gegevens met betrekking tot de burgerlijke partij

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Burgerlijke partij

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Présomption d'innocence - Partie civile

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Partie civile

La présomption d'innocence concerne l'attitude du juge appelé à connaître d'une accusation en matière pénale (1), situation non rencontrée lorsque que le demandeur n'a revêtu que la qualité de partie civile; de la seule circonstance que le juge du fond a puisé dans le dossier soumis à son appréciation des éléments relatifs au comportement de la partie civile, fussent-ils susceptibles de constituer une illégalité, pour situer le contexte des faits reprochés au prévenu, il ne se déduit pas une méconnaissance du droit à un tribunal impartial (2). (1) Cass. (ch. réunies), 16 septembre 1998, RG A.94.0001.F (statuant sur un pourvoi formé contre un arrêt interlocutoire dans l'affaire dite « Agusta-Dassault »), JLMB, 1998, p.1354. (2) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Présomption d'innocence - Partie civile

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Tribunal impartial - Appréciation d'éléments relatifs à la partie civile

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Partie civile

P.16.0997.N

3 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.4](#)

AC nr. 520

Indien de rechter oordeelt dat een bij hem aanhangig gemaakt feit niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie, kan hij de beklaagde voor dat feit slechts vrijspreken indien hij ook heeft onderzocht of dit feit niet onder andere kwalificaties valt en daaraan beantwoordt; bij afwezigheid van een conclusie tot heromschrijving van het aanhangig gemaakte feit dient de rechter niet uitdrukkelijk aan te geven dat hij dit onderzoek heeft verricht want uit de vrijspraak van het onder een bepaalde kwalificatie aanhangig gemaakte feit volgt immers dat de rechter alle mogelijke heromschrijvingen in overweging heeft genomen en van oordeel is dat het feit niet aan een andere kwalificatie beantwoordt (1). (1) Zie Cass. 20 mei 1997, AR P.96.0141.N, AC 1997, nr. 235, met concl. van advocaat-generaal Bresseleers.

Si le juge estime qu'un fait dont il est saisi ne répond pas à la qualification qui lui est donnée dans l'acte de saisine, il ne peut acquitter le prévenu de ce fait que s'il a également vérifié si ledit fait ne relève pas d'autres qualifications et y répond; en l'absence de conclusions tendant à la requalification du fait dont il a été saisi, le juge n'est pas tenu d'indiquer expressément qu'il a procédé à cette vérification, car il résulte de l'acquiescement du fait faisant l'objet d'une saisine sous une qualification déterminée que le juge a envisagé toutes les requalifications possibles et estime que ce fait ne répond pas à une autre qualification (1). (1) Voir Cass. 20 mai 1997, RG P.96.0141.N, Pas. 1997, n° 235, avec concl. de M. Bresseleers, avocat général, publiées à leur date dans AC.

Eenheid van opzet - Algemeen - Kwalificatie - Feit dat niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie - Vrijspraak

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Feit dat niet beantwoordt aan de in de akte van aanhangigmaking gegeven kwalificatie - Vrijspraak

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

moral. unite d'intention - Généralités - Qualification - Fait ne répondant pas à la qualification donnée dans l'acte de saisine - Acquittement

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Fait ne répondant pas à la qualification donnée dans l'acte de saisine - Acquittement

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

P.16.1004.N

31 januari 2017

ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.5

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Termijn - Griffie van het appelgerecht - Toepassing

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid - Overmacht

Ingeval overmacht, dit is een van de wil van de beklagde onafhankelijke gebeurtenis die hij niet kon voorzien of voorkomen, de beklagde heeft belet tijdig een verzoekschrift of grievenformulier in te dienen, kan de rechter, die onaantastbaar in feite oordeelt of er overmacht is, de sanctie van het verval van het hoger beroep niet toepassen (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid - Overmacht

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de rechter de beklagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op tegenspraak gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen of van het appelgerecht uiterlijk dertig dagen na de dag van de uitspraak (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Conclusions de l'avocat général Mortier.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Délai - Greffe de la juridiction d'appel - Application

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Tardiveté

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Tardiveté - Force majeure

Si un cas de force majeure, à savoir un événement indépendant de la volonté du prévenu que celui-ci ne pouvait prévoir ou conjurer, a empêché le prévenu d'introduire une requête ou un formulaire comportant ses griefs en temps utile, le juge qui examine souverainement en fait s'il est question de force majeure, peut ne pas appliquer la sanction de la déchéance de l'appel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Tardiveté - Force majeure

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

Il résulte du texte des articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle, de la genèse légale, de ses objectifs et du lien réciproque entre ces articles que le juge doit déclarer le prévenu déchu de son droit d'appel formé contre un jugement rendu contradictoirement si celui-ci n'a pas introduit sa requête ou le formulaire comportant ses griefs au greffe de la juridiction ayant rendu la décision attaquée ou de la juridiction d'appel trente jours au plus tard après celui où elle aura été prononcée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Tardiveté

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de termijn van dertig dagen waarbinnen de beklagde op straffe van verval zijn verzoekschrift of grievenformulier moet indienen, niet alleen geldt voor het ter griffie van het gerecht dat het beroepen vonnis heeft gewezen ingediende verzoekschrift of grievenformulier, maar ook voor het ter griffie van het appelgerecht ingediende verzoekschrift of grievenformulier (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Termijn - Griffie van het appelgerecht - Toepassing
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Il résulte du texte des articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle, de la genèse légale, de ses objectifs et du lien réciproque entre ces articles que le délai de trente jours dans lequel le prévenu doit, à peine de déchéance, introduire sa requête ou le formulaire comportant ses griefs, ne vaut pas uniquement pour la requête ou le formulaire comportant les griefs introduit(e) au greffe de la juridiction qui a rendu le jugement attaqué, mais également pour la requête ou le formulaire comportant les griefs introduit(e) au greffe de la juridiction d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Délai - Greffe de la juridiction d'appel - Application
- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

P.16.1006.F

25 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.7](#)

AC nr. ...

Aangezien artikel 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet Verwerking Persoonsgegevens betrekking heeft op de aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer van één of meer geautomatiseerde verwerkingen van gegevens die voor de verwezenlijking van een doeleinde of van verscheidene samenhangende doeleinden bestemd zijn, voldoet de voorafgaande aangifte van alle vaste en mobiele flitspalen die gebruikt worden in een politiezone aan de wettelijke vereiste zonder dat daarenboven een individuele aangifte van elk apparaat afzonderlijk vereist is.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Plaatsing van vaste en mobiele flitspalen - Geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens - Aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Aangifte van alle gebruikte flitspalen - Wettigheid

- Art. 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet 8 dec. 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens - Wegverkeer - Plaatsing van vaste en mobiele flitspalen - Aangifte bij de Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer - Aangifte van alle gebruikte flitspalen - Wettigheid

- Art. 17, § 1, eerste lid, en § 3 Wet 8 dec. 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Dès lors que l'article 17, § 1er, alinéa 1er, et § 3, de la loi du 8 décembre 1992 vise la déclaration auprès de la Commission de la protection de la vie privée d'un traitement automatisé ou d'un ensemble de traitements ayant une même finalité ou des finalités liées, la déclaration préalable de l'ensemble des radars fixes et mobiles utilisés dans une zone de police satisfait à l'exigence légale, sans qu'il soit requis, en outre, une déclaration individuelle de chacun de ces appareils.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Placement de radars fixes et mobiles - Traitement automatique de données personnelles - Déclaration auprès de la Commission de la protection de la vie privée - Déclaration visant l'ensemble des radars utilisés - Légalité

- Art. 17, § 1er, al. 1er, et § 3 L. du 8 décembre 1992

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Traitement automatique de données personnelles - Roulage - Placement de radars fixes et mobiles - Déclaration auprès de la Commission de la protection de la vie privée - Déclaration visant l'ensemble des radars utilisés - Légalité

- Art. 17, § 1er, al. 1er, et § 3 L. du 8 décembre 1992

P.16.1011.N

2 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.3](#)

AC nr. 302

Indien een beklaagde aanvoert dat uit een buitenlands strafdossier afkomstige bewijsgegevens onregelmatig zouden zijn, dient hij die bewering aannemelijk te maken, waarbij een loutere bewering of veronderstelling niet volstaat en de rechter onaantastbaar oordeelt in feite of een beklaagde zijn bewering aannemelijk maakt; die aanvoeringsverplichting creëert voor de beklaagde geen recht van toegang tot het buitenlands strafdossier of een recht op afschrift van alle of bepaalde dossiergegevens, aangezien het voldoen aan zijn aanvoeringsplicht ook mogelijk is zonder die gegevens, zodat dit als dusdanig geen schending oplevert van artikel 6 EVRM of een miskenning van het recht van verdediging of het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 30 maart 2010, AR P.09.1789.N, AC 2010, nr. 231; Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 2 december 2014, AR P.13.0545.N, AC 2014, nr. 743; Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716; F. Schuermans, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T. Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Bewijsvoering - Onregelmatige bewijsgegevens afkomstig uit een buitenlands strafdossier - Aanvoeringsverplichting - Draagwijdte - Toegang tot het buitenlands strafdossier

Lorsqu'un prévenu invoque l'irrégularité des éléments de preuve provenant d'un dossier répressif étranger, il est tenu de rendre cette allégation plausible, une simple allégation ou supposition ne suffisant pas, et le juge apprécie souverainement en fait si un prévenu rend son allégation admissible; cette obligation d'apporter crédit à son allégation n'implique pas pour ce prévenu l'accès au dossier répressif étranger ou le droit d'obtenir copie de l'ensemble ou d'une partie des éléments du dossier, dès lors que satisfaire à cette obligation est également possible en l'absence de ces éléments, sans que cela constitue une violation de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou une violation des droits de la défense ou du droit à un procès équitable (1). (1) Cass. 30 mars 2010, RG P.09.1789.N, Pas. 2010, n° 231; Cass. 10 septembre 2013, RG P.13.0376.N, Pas. 2013, n° 434; Cass. 2 décembre 2014, RG P.13.0545.N, Pas. 2014, n° 743; Cass. 1er décembre 2015, RG P.15.0905.N, Pas. 2015, n° 716; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T. Strafr. 2014/1, (47) 48-50.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Éléments de preuve irréguliers en provenance d'un dossier répressif étranger - Obligation d'apporter crédit à son allégation - Portée - Accès au dossier répressif étranger

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Administration de la preuve - Éléments de preuve irréguliers en provenance d'un dossier répressif étranger - Obligation d'apporter crédit à son allégation - Portée - Accès au dossier répressif étranger

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Administration de la preuve - Éléments de preuve irréguliers en provenance d'un dossier répressif étranger - Obligation d'apporter crédit à son allégation - Portée - Accès au dossier répressif étranger

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Administration de la preuve - Éléments de preuve irréguliers en provenance d'un dossier répressif étranger - Obligation d'apporter crédit à son allégation - Portée - Accès au dossier répressif étranger

Artikel 67 Kansspelwet bevat een eigen en volledige regeling voor de verbeurdverklaring van de in dat artikel opgesomde zaken die in de plaats komt van de gemeenrechtelijke regels inzake de verbeurdverklaring van de zaken die het voorwerp van het misdrijf uitmaken, die gediend hebben of bestemd waren tot het plegen van het misdrijf en die uit het misdrijf voortkomen.

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Kansspelwet - Artikel 67 - Verbeurdverklaring - Toepassingsgebied - Bestaanbaarheid met de gemeenrechtelijke regeling

- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Kansspelwet - Artikel 67 - Toepassingsgebied - Bestaanbaarheid met de gemeenrechtelijke regeling

- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

De verbeurdverklaring bedoeld in artikel 67 Kansspelwet is niet enkel een straf, maar ook een beveiligingsmaatregel zodat de strafrechter verplicht is de verbeurdverklaring van de in dat artikel opgesomde zaken te bevelen van zodra hij vaststelt dat het misdrijf is gepleegd, ook indien hij de beklaagde vrijspreekt of het verval van de strafvordering vaststelt; die zaken hoeven geen eigendom van de beklaagde te zijn en zij moeten evenmin in beslag zijn genomen (1). (1) Zie: Cass. 23 december 1986, AR 714, AC 1986-1987, nr. 256.

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Kansspelwet - Artikel 67 - Verbeurdverklaring - Aard

- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Kansspelwet - Artikel 67 - Aard van de verbeurdverklaring

- Artt. 42, 1° en 2°, en 43 Strafwetboek

- Art. 67 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

L'article 67 de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs établit un régime complet et spécifique concernant la confiscation des choses qui y sont énumérées et se substitue aux règles de droit commun qui régissent la confiscation des choses formant l'objet de l'infraction, qui ont servi ou qui ont été destinées à la commettre et qui ont été produites par l'infraction.

JEUX ET PARIS - Loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs - Article 67 - Confiscation - Champ d'application - Compatibilité avec le régime de droit commun

- Art. 42, 1° et 2°, et 43 Code pénal

- Art. 67 L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs - Article 67 - Champ d'application - Compatibilité avec le régime de droit commun

- Art. 42, 1° et 2°, et 43 Code pénal

- Art. 67 L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

La confiscation visée à l'article 67 de la loi du 7 mars 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs constitue non seulement une peine, mais également une mesure de sûreté, de sorte que le juge pénal est obligé d'ordonner la confiscation des choses énumérées à cet article dès qu'il constate que l'infraction a été commise, même s'il acquitte le prévenu ou constate l'extinction de l'action publique; il n'est pas nécessaire que ces choses appartiennent au prévenu et elles ne doivent pas non plus avoir été saisies (1). (1) Voir Cass. 23 décembre 1986, RG 714, Pas. 1987, n° 256.

JEUX ET PARIS - Loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs - Article 67 - Confiscation - Nature

- Art. 42, 1° et 2°, et 43 Code pénal

- Art. 67 L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs - Article 67 - Nature de la confiscation

- Art. 42, 1° et 2°, et 43 Code pénal

- Art. 67 L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

De verbeurdverklaring van de illegale vermogensvoordelen die zijn verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting wordt overeenkomstig artikel 69 Kansspelwet geregeld door de artikelen 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid, Strafwetboek; bijgevolg is die verbeurdverklaring niet beperkt tot enkel de inzetten bij het spel die als identificeerbare objecten zijn teruggevonden en kan zij per equivalent worden uitgesproken.

SPELEN EN WEDDENSCHAPPEN - Illegale vermogensvoordelen verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting - Verbeurdverklaring - Grondslag

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

- Art. 69 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Illegale vermogensvoordelen verkregen ingevolge de onwettige exploitatie van een kansspelinrichting - Grondslag

- Artt. 42, 3°, en 43bis, eerste en tweede lid Strafwetboek

- Art. 69 Wet 7 mei 1999 op de kansspelen, de kansspelinrichtingen en de bescherming van de spelers

Conformément à l'article 69 de la loi du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les paris, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs, la confiscation des avantages patrimoniaux illégaux tirés de l'exploitation illégale d'un établissement de jeux est régie par les articles 42, 3°, et 43bis, alinéa 1er et 2, du Code pénal; par conséquent, cette confiscation ne se limite pas aux seuls enjeux retrouvés en tant qu'objets identifiables et elle peut être prononcée par équivalent.

JEUX ET PARIS - Avantages patrimoniaux illégaux tirés de l'exploitation d'un établissement de jeux de hasard - Confiscation - Fondement

- Art. 42, 3°, et 43bis, al. 1er et 2 Code pénal

- Art. 69 L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux illégaux tirés de l'exploitation d'un établissement de jeux de hasard - Fondement

- Art. 42, 3°, et 43bis, al. 1er et 2 Code pénal

- Art. 69 L. du 7 mai 1999 sur les jeux de hasard, les établissements de jeux de hasard et la protection des joueurs

P.16.1015.N

28 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.4](#)

AC nr. ...

Het misdrijf misbruik van vertrouwen zoals bepaald in artikel 491 Strafwetboek, bestraft in essentie de aanslag op het eigendomsrecht van ter bedde overhandigde zaken die limitatief in dat artikel zijn opgesomd en het betreft roerende zaken die het voorwerp van een handel kunnen uitmaken en waarover men als eigenaar kan beschikken; een stoffelijk overschot is geen dergelijke zaak en kan bijgevolg niet het voorwerp van het bedoelde misdrijf uitmaken.

MISBRUIK VAN VERTROUWEN - Verjaring - Overlijden van de beklagde - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Invloed op de berechting van de burgerlijke rechtsvordering

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Misbruik van vertrouwen

L'infraction d'abus de confiance tel que prévue à l'article 491 du Code pénal, représente essentiellement l'atteinte à la propriété de choses remises à titre précaire qui sont limitativement énumérées audit article et il s'agit de choses mobilières qui peuvent être commercialisées et dont il peut être disposé en tant que maître; une dépouille ne constitue pas une telle chose et ne peut, par conséquent, faire l'objet de l'infraction visée.

ABUS DE CONFIANCE - Prescription - Décès du prévenu - Action civile portée devant le juge pénal - Incidence sur le jugement de l'action civile

INFRACTION - Généralités. notion. élément matériel. élément moral. unité d'intention - Abus de confiance

P.16.1017.N

17 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170117.11](#)

AC nr. ...

Het arrest dat met toepassing van artikel 135 Wetboek van Strafvordering en artikel 62 Jeugdbeschermingswet uitspraak doet over het hoger beroep tegen een beschikking van de onderzoeksrechter waarbij deze met toepassing van artikel 49, derde lid, Jeugdbeschermingswet, een minderjarige naar de jeugdrechtbank verwijst wegens een als misdrijf omschreven feit, oordeelt dat de zaak lastens de minderjarige niet onregelmatig bij de onderzoeksrechter aanhangig werd gemaakt, maar dat deze overeenkomstig de wettelijke bepalingen van de Jeugdbeschermingswet werd geadieerd en gehandeld heeft, zodat er geen reden is de rechtspleging onontvankelijk te verklaren en verder oordeelt dat evenmin bewijselementen noch stukken nietig dienen te worden verklaard en dat het hoger beroep niet-ontvankelijk is in zoverre het betrekking heeft op schuldaanwijzingen, bevat geen eindbeslissing, noch een beslissing over de bevoegdheid, noch een uitspraak in één der andere gevallen bedoeld in artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering, zodat het cassatieberoep tegen dit arrest voorbarig en mitsdien niet ontvankelijk is.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Jeugdbescherming - Jeugdbeschermingswet - Artikel 49 - Beschikking van de onderzoeksrechter tot verwijzing van een minderjarige naar de jeugdrechtbank - Hoger beroep - Aard van de beslissing in hoger beroep

L'arrêt qui, en application des articles 135 du Code d'instruction criminelle et 62 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, statue sur l'appel formé contre une ordonnance du juge d'instruction renvoyant, en application de l'article 49, alinéa 3, de ladite loi du 8 avril 1965, un mineur devant le tribunal de la jeunesse du chef d'un fait qualifié d'infraction, considère que le juge d'instruction n'a pas été saisi irrégulièrement de la cause à charge du mineur, mais que ledit juge a été saisi et a agi conformément aux dispositions légales de la loi du 8 avril 1965, de sorte qu'il n'y a pas lieu de déclarer la procédure irrecevable et qui considère en outre que ni des preuves, ni des pièces ne doivent être déclarées nulles et que l'appel est irrecevable en tant qu'il concerne des indices de culpabilité, ne constitue pas de décision définitive, ni de décision sur la compétence, ni de décision dans l'un des autres cas visés à l'article 420, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, de sorte que le pourvoi en cassation formé contre cet arrêt est prématuré et, dès lors, irrecevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Protection de la jeunesse - L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse - Article 49 - Ordonnance du juge d'instruction de renvoi du mineur devant le tribunal de la jeunesse - Appel - Nature de la décision en degré d'appel

P.16.1020.N

24 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170124.4](#)

AC nr. ...

De niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten waartoe het arrest hem veroordeelt, is geen verzwarende van zijn toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling in beroep tot niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten - Toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Veroordeling in beroep tot niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten - Toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis

VERZET - Strafzaken - Veroordeling in beroep tot niet-hoofdelijke gehoudenheid van de beklaagde met een medeveroordeelde voor een deel van de gerechtskosten - Toestand ten opzichte van zijn veroordeling bij het verstekvonnis

Le fait que le prévenu ne soit pas tenu solidairement avec un cocondamné au paiement d'une partie des frais auxquels l'arrêt le condamne ne constitue pas une aggravation de sa situation par rapport à sa condamnation par le jugement rendu par défaut.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Condamnation non solidaire en appel du prévenu et d'un cocondamné à une partie des frais - Situation par rapport à sa condamnation par le jugement rendu par défaut

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Condamnation non solidaire en appel du prévenu et d'un cocondamné à une partie des frais - Situation par rapport à sa condamnation par le jugement rendu par défaut

OPPOSITION - Matière répressive - Condamnation non solidaire en appel du prévenu et d'un cocondamné à une partie des frais - Situation par rapport à sa condamnation par le jugement rendu par défaut

De verhoging van de gerechtskosten door de appelrechters is geen strafverzwaring in de zin van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie Cass. 25 september 1950, AC 1951, 16.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Verhoging van de gerechtskosten door de appelrechter

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Verhoging van de gerechtskosten door de appelrechter

Wanneer de beklaagde tot een enkele straf bij verstek en vervolgens op verzet is veroordeeld wegens verschillende misdrijven die als een enkel strafbaar feit worden beschouwd, kunnen de appelrechters die hem in hoger beroep tegen het op verzet gewezen vonnis vrijspreken voor sommige van die misdrijven, niettemin voor de andere bewezen verklaarde misdrijven, de enkele bij verstek en op verzet uitgesproken straf behouden; dit houdt geen verzwaring van de straf in (1). (1) Zie Cass. 31 januari 1984, AR 8133, AC 1983-84, nr. 293; Cass. 13 november 1985, AR 4467, AC 1985-86, nr. 163.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Beslissingen en partijen - Veroordeling in eerste aanleg bij verstek tot een enkele straf wegens verschillende misdrijven - Verzet - Vrijspraak in beroep voor bepaalde misdrijven en veroordeling tot dezelfde enkele straf wegens andere misdrijven

VERZET - Strafzaken - Veroordeling in eerste aanleg bij verstek tot een enkele straf wegens verschillende misdrijven - Verzet - Vrijspraak in beroep voor bepaalde misdrijven en veroordeling tot dezelfde enkele straf wegens andere misdrijven

La majoration des frais par les juges d'appel ne constitue pas une aggravation de la peine au sens de l'article 211bis du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir Cass. 25 septembre 1950, Bull. et Pas. 1951, 16.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Majoration des frais par le juge d'appel

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Majoration des frais par le juge d'appel

Lorsque le prévenu a été condamné par défaut puis sur opposition à une peine unique du chef de plusieurs infractions considérées comme ne constituant qu'un seul fait pénal, les juges d'appel qui l'acquittent de certaines de ces infractions sur l'appel du jugement rendu sur opposition peuvent néanmoins maintenir, pour les autres infractions déclarées établies, la peine unique prononcée par défaut et sur opposition; il n'en résulte aucune aggravation de la peine (1). (1) Voir Cass. 31 janvier 1984, RG 8133, Pas. 1983-84, n° 293; Cass. 13 novembre 1985, RG 4467, Pas. 1985-86, n° 163.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Décisions et parties - Condamnation par défaut en première instance à une peine unique du chef de plusieurs infractions - Opposition - Acquittement en appel de certaines infractions et condamnation à la même peine unique pour d'autres infractions

OPPOSITION - Matière répressive - Condamnation par défaut en première instance à une peine unique du chef de plusieurs infractions - Opposition - Acquittement en appel de certaines infractions et condamnation à la même peine unique pour d'autres infractions

P.16.1021.F

25 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.8](#)

AC nr. ...

Het is niet de beslissing tot de inbreng van gelden of tot de toekenning van een lening die de feiten van oplichting oplevert maar de afgifte of de levering ervan.

OPLICHTING - Bestanddelen - Afgifte of levering van de zaak

- Art. 496 Strafwetboek

Aangezien de listige kunstgrepen bepalend moeten zijn voor de afgifte of de levering van de zaak, gaan zij in de regel eraan vooraf; feiten die zich voordoen na de afgifte of levering van de zaak, kunnen evenwel in aanmerking worden genomen als zij de bedrieglijke aard onthullen van de handelingen die gesteld werden vóór die afgifte of levering (1). (1) Zie Cass. 17 februari 2015, AR P.14.1526.N, AC 2015, nr. 123.

Ce n'est pas la décision d'un apport de fonds ou d'un prêt qui consomme les faits d'escroquerie mais la remise ou la délivrance de ceux-ci.

ESCROQUERIE - Eléments constitutifs - Remise ou délivrance de la chose

- Art. 496 Code pénal

En règle, les manœuvres frauduleuses constitutives du délit d'escroquerie doivent être déterminantes de la remise ou de la délivrance de la chose et donc être antérieures à celles-ci; toutefois, des éléments postérieurs à la remise ou à la délivrance de la chose peuvent être pris en compte s'ils révèlent le caractère frauduleux des agissements intervenus avant cette remise ou délivrance (1). (1) Voir Cass. 17 février 2015, RG P.14.1526.N, Pas. 2015, n° 123.

P.16.1022.N

3 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.5](#)

AC nr. 521

Artikel 182, derde lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat de dagvaarding geldig blijft in geval van verdaging van de zaak tot een bepaalde datum of in geval van voortzetting van de zaak op een bepaalde datum; de toepassing van deze bepaling vereist niet dat het debat in de zaak is aangevat.

DAGVAARDING - Strafzaken - Geldigheid - Verdaging of voortzetting van de zaak - Bepaalde datum

L'article 182, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle dispose que la citation reste valable en cas de remise de l'affaire à une date fixe ou en cas de mise en continuation à une date fixe; l'application de cette disposition ne requiert pas que le débat dans l'affaire ait été entamé.

CITATION - Matière répressive - Validité - Remise ou mise en continuation de l'affaire - Date fixe

P.16.1024.N

5 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.1](#)

AC nr. 442

Uit artikel 61bis, §1, §2 en §3, Wegverkeerswet in hun onderlinge samenhang, volgt dat artikel 61bis Wegverkeerswet in zijn geheel enkel betrekking heeft op het detecteren van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden, bedoeld in artikel 37bis, §1, 1°, van dezelfde wet en dat de gestandaardiseerde checklist vermeld in artikel 61bis, §3, deze is bedoeld in §2, van dat artikel, welke checklist enkel betrekking heeft op de vaststelling van een inbreuk bepaald in artikel 37bis voormeld.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61bis - Detectie van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden - Gestandaardiseerde checklist

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 61 - Artikel 61bis - Detectie van stoffen die de rijvaardigheid beïnvloeden

Il résulte de la lecture conjointe des dispositions de l'article 61bis, § 1er, § 2 et § 3 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière que l'article 61bis ne porte, dans son ensemble, que sur la détection de substances qui influencent la capacité de conduite, visées à l'article 37bis, § 1er, 1°, de la même loi, et que la check-list standardisée mentionnée à l'article 61bis, § 3 est celle visée au § 2 de cet article, laquelle concerne uniquement la constatation d'une infraction définie à l'article 37bis précité.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 61 - Article 61bis - Détection de substances qui influencent la capacité de conduite - Check-list standardisée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 61 - Article 61bis - Détection de substances qui influencent la capacité de conduite

P.16.1029.N

31 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.6](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

STRAFVORDERING - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Algemeen - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

GRONDWET - Art. 10 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

GRONDWET - Art. 11 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

LASTGEVING - Lasthebber - Lasthebber ad hoc - Optreden namens

Conclusions de l'avocat général Mortier.

ACTION PUBLIQUE - Mandataire ad hoc - Intervention au nom d'une personne morale - Décision d'exercer un recours - Application

Conclusions de l'avocat général Mortier.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Généralités - Ministère public - Désistement de l'appel - Nouvelle loi - Date d'entrée en vigueur

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Modification de loi - Absence de régime transitoire - Violation du principe de confiance

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Modification de loi - Absence de régime transitoire - Violation du principe de confiance

MANDAT - Mandataire - Mandataire ad hoc - Intervention au nom

een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

OPENBAAR MINISTERIE - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

VORDERING IN RECHTE - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

De wet van 5 februari 2016 voorziet niet in een bijzondere bepaling betreffende de inwerkingtreding van het nieuwe artikel 206 Wetboek van Strafvordering, zodat dit artikel van toepassing is vanaf 29 februari 2016 en het openbaar ministerie bijgevolg vanaf die datum afstand kan doen van zijn hoger beroep en dit ongeacht of het hoger beroep van een beklaagde of de eerste rechtszitting voor het appelgerecht dateert van vóór die datum (1). (1) Zie concl. OM.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Algemeen - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

- zoals ingevoegd bij Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

OPENBAAR MINISTERIE - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

- zoals ingevoegd bij Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Openbaar ministerie - Afstand van hoger beroep - Nieuwe wet - Datum van inwerkingtreding

- Art. 206 Wetboek van Strafvordering

- zoals ingevoegd bij Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

Er is slechts schending van de artikelen 10 en 11 Grondwet, in samenhang gelezen met het rechtszekerheids- en het vertrouwensbeginsel, indien de afwezigheid van een overgangsregeling bij een wetswijziging met onmiddellijke ingang, leidt tot een verschil in behandeling waarvoor geen redelijke verantwoording bestaat of indien aan het vertrouwensbeginsel op buitensporige wijze afbreuk wordt gedaan, wat het geval is wanneer de rechtmatige verwachtingen van een bepaalde categorie van rechtszoekenden worden miskend, zonder dat een dwingende reden van algemeen belang voorhanden is die het ontbreken van een te hunnen voordele ingestelde overgangsregeling kan verantwoorden (1). (1) Zie concl. OM.

GRONDWET - Art. 10 - Wetswijziging - Afwezigheid van 3/12/2019

d'une personne morale - Décision d'exercer un recours - Application

MINISTERE PUBLIC - Désistement de l'appel - Nouvelle loi - Date d'entrée en vigueur

DEMANDE EN JUSTICE - Mandataire ad hoc - Intervention au nom d'une personne morale - Décision d'exercer un recours - Application

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Ministère public - Désistement de l'appel - Nouvelle loi - Date d'entrée en vigueur

La loi du 5 février 2016 ne prévoit pas de disposition particulière concernant l'entrée en vigueur du nouvel article 206 du Code d'instruction criminelle, de sorte que cet article entre en application à compter du 29 février 2016 et, par conséquent, le ministère public peut, à partir de cette date, se désister de son appel et cela indépendamment du fait que l'appel d'un prévenu ou la première audience devant la juridiction d'appel précède cette date (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Généralités - Ministère public - Désistement de l'appel - Nouvelle loi - Date d'entrée en vigueur

- Art. 206 Code d'Instruction criminelle

- tel qu'inséré par la L. du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

MINISTERE PUBLIC - Désistement de l'appel - Nouvelle loi - Date d'entrée en vigueur

- Art. 206 Code d'Instruction criminelle

- tel qu'inséré par la L. du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Ministère public - Désistement de l'appel - Nouvelle loi - Date d'entrée en vigueur

- Art. 206 Code d'Instruction criminelle

- tel qu'inséré par la L. du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

Il n'y a violation des articles 10 et 11 de la Constitution, lus en combinaison avec le principes de sécurité juridique et de confiance, si l'absence de régime transitoire dans le cadre d'une modification de loi avec effet immédiat, conduit à une différence de traitement qui ne trouve aucune justification raisonnable ou s'il est dérogé au principe de confiance de manière excessive, ce qui est le cas lorsque les attentes légitimes d'une certaine catégorie de demandeurs sont méconnues, sans qu'il y ait un motif impérieux d'intérêt général permettant de justifier le défaut de régime transitoire établi à leur profit (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 -

overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 11 - Wetswijziging - Afwezigheid van overgangsregeling - Schending van het vertrouwensbeginsel

- Artt. 10 en 11 Grondwet 1994

Uit de tekst van artikel 2bis Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van die bepaling een onafhankelijke verdediging van de rechtspersoon te waarborgen, vloeit voort dat enkel de lasthebber ad hoc bevoegd is om namens deze rechtspersoon te beslissen over het aanwenden van rechtsmiddelen tegen de beslissingen op de tegen deze rechtspersoon ingestelde strafvordering, welke beslissing kan blijken uit de akte strekkende tot het instellen van een rechtsmiddel of elk ander stuk dat partijen aan de rechter overleggen en waarvan hij onaantastbaar de bewijswaarde beoordeelt (1). (1) Zie concl. OM.

LASTGEVING - Lasthebber - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VORDERING IN RECHTE - Lasthebber ad hoc - Optreden namens een rechtspersoon - Beslissing tot aanwenden van een rechtsmiddel - Toepassing

- Art. 2bis Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Modification de loi - Absence de régime transitoire - Violation du principe de confiance

- Art. 10 et 11 Constitution 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Modification de loi - Absence de régime transitoire - Violation du principe de confiance

- Art. 10 et 11 Constitution 1994

Il résulte du texte de l'article 2bis du Titre préliminaire du Code de procédure pénale et de l'objectif que poursuit cette disposition, à savoir garantir une défense indépendante à la personne morale, que seul le mandataire ad hoc est compétent pour prendre des décisions au nom de la personne morale dans le cadre de l'exercice des voies de recours contre les décisions rendue sur l'action publique exercée à charge de cette personne morale, cette décision pouvant ressortir de l'acte visant à introduire un recours ou de toute autre pièce que des parties présentent au juge et dont il examine souverainement la valeur probante (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MANDAT - Mandataire - Mandataire ad hoc - Intervention au nom d'une personne morale - Décision d'exercer un recours - Application

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Mandataire ad hoc - Intervention au nom d'une personne morale - Décision d'exercer un recours - Application

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DEMANDE EN JUSTICE - Mandataire ad hoc - Intervention au nom d'une personne morale - Décision d'exercer un recours - Application

- Art. 2bis L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.16.1031.N

21 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170321.4](#)

AC nr. ...

De Belgische Staat kan zich voor de strafrechter burgerlijke partij stellen op grond van de misdrijven die het onrechtmatig aftrekken van btw of de niet-betaling van btw tot voorwerp hebben en dit voor de onrechtmatig afgetrokken btw of niet-betaalde btw, waarbij de omstandigheid dat de administratie voor de betaling van de ontdoken belasting over een eigen mogelijkheid tot herstel beschikt, die bestaat in de hoofdelijkheid voortvloeiend uit een veroordeling als dader of medeplichtige aan de misdrijven bedoeld in de artikelen 73 en 73bis Btw- wetboek, de Belgische Staat niet de toegang tot de rechter ontzegt door middel van de gewone rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 15 februari 2000, AR P.98.0836.N, AC 2000, nr.123.

BELASTING OVER DE TOEGEVOEGDE WAARDE - Onrechtmatige

3/12/2019

L'État belge peut se constituer partie civile devant le juge pénal sur la base d'infractions ayant pour objet la déduction illicite de la TVA ou le défaut de paiement de la TVA et, concernant la TVA illicitement déduite ou le défaut de paiement de la TVA, la circonstance que l'administration dispose d'une possibilité propre de recouvrement de la taxe éludée qui consiste en la solidarité découlant d'une condamnation comme auteur ou complice d'infractions visées aux articles 73 et 73bis du Code de la TVA, ne prive pas l'État belge d'avoir accès à la justice par la voie d'une procédure ordinaire (1). (1) Voir Cass. 15 février 2000, RG P.98.0836.N, Pas. 2000, n° 123.

TAXE SUR LA VALEUR AJOUTEE - Déduction illicite de la TVA ou

P. 345/691

btw-af trek of niet betaling btw - Ontdoken belasting - Schade - Belgische Staat - Burgerlijke partijstelling

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Belgische Staat - Belasting over de toegevoegde waarde - Onrechtmatige btw-af trek of niet betaling btw - Ontdoken belasting - Schade - Burgerlijke partijstelling

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Artt. 73 en 73bis Wetboek van de Belasting over de Toegevoegde Waarde

défaut de paiement de la TVA - Taxe éludée - Dommage - Etat belge - Constitution de partie civile

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 73 et 73bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

ACTION CIVILE - Etat belge - Taxe sur la valeur ajoutée - Déduction illicite de la TVA ou défaut de paiement de la TVA - Taxe éludée - Dommage - Constitution de partie civile

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 73 et 73bis Code de la taxe sur la valeur ajoutée

P.16.1052.N

31 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170131.7](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening van het hoger beroep - Exploot met opname van grieven - Neerlegging

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

De in artikel 38,§5, Wegverkeerswet bepaalde verzwarende omstandigheid dat de schuldige sinds minder dan twee jaar houder is van het rijbewijs B, is geen bestanddeel van de telastlegging, maar enkel een omstandigheid die eigen is aan de persoon die de feiten heeft gepleegd en alleen een invloed heeft op de straf, zodat, nu het geen informatie betreft over de ten laste gelegde feiten en hun juridische omschrijving, maar een gegeven dat de betrokkene zelf kent of zelf kan kennen, de in artikel 6.3.a EVRM vervatte informatieverplichting hierop niet van toepassing is (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Mortier.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Ministère public près la juridiction d'appel - Notification de l'appel - Exploit comportant les griefs - Dépôt

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, a - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Titulaire depuis moins de deux ans du permis de conduire B - Circonstance aggravante propre à la personne de l'auteur - Devoir d'information

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, a - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Devoir d'information

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 5 - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Devoir d'information

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 5 - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Titulaire depuis moins de deux ans du permis de conduire B - Circonstance aggravante propre à la personne de l'auteur - Devoir d'information

La circonstance aggravante prévue à l'article 38, § 5, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, selon laquelle le coupable est titulaire depuis moins de deux ans du permis de conduire B, n'est pas un élément constitutif de l'infraction, mais uniquement une circonstance propre à la personne ayant commis les faits et n'a d'influence que sur la peine, de sorte que, dès lors qu'il ne s'agit pas d'une information sur les faits mis à charge et leur qualification juridique, mais d'un élément que la personne concernée connaît ou peut connaître elle-même, le devoir d'information garanti à l'article 6, § 3, a, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'est pas d'application (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 -

P. 346/691

Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Minder dan twee jaar houder van een rijbewijs B - Verzwarende omstandigheid eigen aan de persoon van de dader - Informatieplicht

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Noch artikel 6.3.a EVRM, noch enig algemeen rechtsbeginsel leggen de verplichting op om de vervolgte persoon ervan te verwittigen dat de rechter overeenkomstig artikel 38,§5, Wegverkeerswet verplicht is een verval van het recht tot sturen op te leggen indien hij veroordeelt voor een overtreding die tot het verval van het recht tot sturen kan leiden en hij het herstel van het recht tot sturen minstens afhankelijk moet maken van het slagen voor het theoretisch of praktisch examen (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.a - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38, § 5 - Verplicht verval van het recht tot sturen - Informatieplicht

- Art. 6.3, a Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 38, § 5 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Article 6, § 3, a - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Titulaire depuis moins de deux ans du permis de conduire B - Circonstance aggravante propre à la personne de l'auteur - Devoir d'information

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 38, § 5 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 5 - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Titulaire depuis moins de deux ans du permis de conduire B - Circonstance aggravante propre à la personne de l'auteur - Devoir d'information

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 38, § 5 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Ni l'article 6, § 3, a, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni aucun principe général du droit n'imposent l'obligation d'avertir la personne poursuivie que le juge est tenu, conformément à l'article 38, § 5, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, de prononcer la déchéance du droit de conduire s'il condamne du chef d'une infraction pouvant donner lieu à la déchéance du droit de conduire et de rendre la réintégration dans le droit de conduire dépendante au moins de la réussite des examens théorique et pratique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, a - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Devoir d'information

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 38, § 5 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 5 - Déchéance obligatoire du droit de conduire - Devoir d'information

- Art. 6, § 3, a Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 38, § 5 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Uit de tekst van de artikelen 203, §1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering, hun wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en hun onderling verband volgt dat indien het openbaar ministerie bij het appelgerecht zijn grieven opneemt in het exploit waarbij het zijn hoger beroep betekent aan de beklaagde, aan de verplichting de grieven tijdig kenbaar te maken is voldaan indien het exploit met de grieven wordt betekend binnen de veertig dagen en het exploit vervolgens wordt neergelegd ter griffie van het appelgerecht (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Openbaar ministerie bij het appelgerecht - Betekening van het hoger beroep - Exploit met opname van grieven - Neerlegging
- Artt. 203, § 1, eerste lid, 204 en 205 Wetboek van Strafvordering

Il résulte du texte des articles 203, § 1er, alinéa 1er, 204 et 205 du Code d'instruction criminelle, de leur genèse légale, de leurs objectifs et de leur lien réciproque que, si les griefs élevés par le ministère public près la juridiction d'appel figurent dans l'exploit par lequel il notifie son appel au prévenu, l'obligation de communiquer les griefs en temps utile est observée si l'exploit comportant les griefs est notifié dans les quarante jours et ensuite déposé au greffe de la juridiction d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Ministère public près la juridiction d'appel - Notification de l'appel - Exploit comportant les griefs - Dépôt
- Art. 203, § 1er, al. 1er, 204 et 205 Code d'Instruction criminelle

P.16.1055.N

5 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.2](#)

AC nr. 443

De bijzondere bewijswaarde krachtens artikel 62, eerste lid, Wegverkeerswet geldt niet wanneer de verbalisant van een dergelijk proces-verbaal persoonlijk betrokken is bij het misdrijf dat het voorwerp uitmaakt van dit proces-verbaal; de enkele omstandigheid dat de verbalisant die proces-verbaal opstelt wegens een inbreuk op artikel 4.1 Wegverkeerswet, dezelfde verbalisant is aan wiens bevelen geen gevolg gegeven werd, volstaat niet (1). (1) Arb.H. 14 juli 1997, 48/97, B.1.1 en B.4.2; Cass. 15 november 2016, AR P.16.0811.N, AC 2016, nr. 645; A. VANDEPLAS, Over de betrokkenheid van de verbalisant, RW, 1997-1998, 987; C. IDOMON, De gevolgen van de betrokkenheid van de verbalisant voor de bewijswaarde van een in verkeerszaken opgesteld proces-verbaal, RW, 2001-2002, 1330.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Artikel 62 Wegverkeerswet - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde - Verbalisant - Persoonlijke betrokkenheid bij geverbaliseerd misdrijf

La valeur probante particulière visée à l'article 62, alinéa 1er, de la loi relative à la police de la circulation routière n'est pas applicable lorsque le verbalisateur d'un tel procès-verbal est personnellement impliqué dans l'infraction qui en fait l'objet; la seule circonstance que le verbalisateur qui dresse un procès-verbal constatant une infraction à l'article 4.1 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière est le même que celui aux ordres duquel il n'a pas été obtempéré, ne suffit pas (1). (1) C.A. 14 juillet 1997, 48/97, B.1.1 et B.4.2; Cass. 15 novembre 2016, RG P.16.0811.N, Pas. 2016, n° 645; A. VANDEPLAS, « Over de betrokkenheid van de verbalisant », R.W., 1997-1998, 987; C. IDOMON, « De gevolgen van de betrokkenheid van de verbalisant voor de bewijswaarde van een in verkeerszaken opgesteld proces-verbaal », R.W., 2001-2002, 1330.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Article 62 de la loi du 16 mars 1968 - Procès-verbal - Valeur probante particulière - Verbalisateur - Implication personnelle dans l'infraction verbalisée

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Procès-verbal - Valeur probante particulière - Verbalisateur - Implication personnelle dans l'infraction verbalisée

Noch artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals hier toepasselijk, noch enige andere bepaling belet de rechtbank om meermaals bijkomende onderzoekshandelingen te laten verrichten en geen bepaling verplicht de rechter daartoe in één beslissing te oordelen; uitstel van de behandeling van de zaak met het oog op de uitvoering van elk van die met onderscheiden beslissingen bevolen daden van onderzoek schorst de verjaring van de strafvordering, zonder dat elk van die schorsingen langer mag duren dan één jaar (1). (1) Zie Cass. 24 november 2015, AR P.14.0722.N, AC 2015, nr. 693, met concl. van plaatsvervangend advocaat-generaal De Swaef; Cass. 25 november 2015, P.14.1704.F, AC 2015, nr. 698.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Bijkomende onderzoekshandelingen - Uitstel behandeling van zaak ter uitvoering van elk van die met onderscheiden beslissingen bevolen onderzoeksdaden

Wanneer ten tijde van het bestreden vonnis de regel waarover de beklaagde het Grondwettelijk Hof vragen wenst te stellen, vernietigd was, verhindert de handhaving van de uitwerking van die regel dat de grondwettigheid ervan betwist kan worden door middel van een prejudiciële vraag, aangezien het erga omnes karakter van die beslissing elk nuttig gevolg aan een dergelijke vraag ontnemt, welke ook de grond is die geleid heeft tot de vernietiging zodat de prejudiciële vraag niet wordt gesteld (1). (1) Zie Cass. 25 november 2015, P.14.1704.F, AC 2015, nr. 698; artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering werd ingevoegd bij artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen betreffende Justitie. In zijn arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 heeft het Grondwettelijk Hof dit artikel gedeeltelijk vernietigd in zoverre het tot gevolg heeft dat de verjaring geschorst wordt wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelt met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen. Het arrest handhaaft de gevolgen van de vernietigde bepaling tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm tot een bepaalde datum

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Vraag over een ondertussen vernietigde norm - Handhaving van de gevolgen van de vernietigde norm tot een bepaalde datum

Ni l'article 24, alinéa 4, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale, tel qu'il s'applique en l'espèce, ni toute autre disposition n'empêchent le tribunal de faire accomplir, à plusieurs reprises, des devoirs d'enquête complémentaires et aucune disposition n'oblige le juge à statuer à cet effet dans une seule décision; la remise de l'instruction de la cause en vue de l'exécution de chacun des devoirs d'enquête ordonnés par des décisions distinctes suspend la prescription de l'action publique, sans que chacune de ces suspensions puisse dépasser un an (1). (1) Voir Cass. 24 novembre 2015, RG P.14.0722.N, Pas. 2015, n° 693, avec concl. de M. De Swaef, alors avocat général suppléant; Cass. 25 novembre 2015, P.14.1704.F, Pas. 2015, n° 698.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Devoirs d'enquête complémentaires - Remise de l'examen de la cause en vue de l'accomplissement de chacun des devoirs d'enquête ordonnés par ces décisions distinctes

Lorsque la norme sur laquelle le demandeur propose d'interroger la Cour constitutionnelle avait été annulée à l'époque du jugement attaqué, le maintien de ses effets empêche que la constitutionnalité de cette norme puisse être remise en cause par le biais d'une question préjudicielle, le caractère erga omnes de cette décision privant d'effet utile une telle question, quel que soit le motif ayant conduit à l'annulation, de sorte qu'il n'y a pas lieu de la poser (1). (1) Voir Cass. 25 novembre 2015, P.14.1704.F, Pas. 2015, n° 698; l'article 24, alinéa 4, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale a été inséré par l'article 7 de la loi du 14 janvier 2013 portant des dispositions fiscales et autres en matière de justice. Par arrêt n° 83/2015 du 11 juin 2015, la Cour constitutionnelle a partiellement annulé cet article dans la mesure où il a pour effet de suspendre la prescription lorsque la juridiction de jugement sursoit à l'instruction de la cause en vue d'accomplir des actes d'instruction complémentaires. L'arrêt maintient les effets de la disposition annulée jusqu'à l'entrée en vigueur d'une nouvelle disposition législative et, au plus tard, jusqu'au 31 décembre 2016.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Question concernant une norme entre-temps annulée - Maintien des effets de la norme annulée jusqu'à une certaine date

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Question concernant une norme entre-temps annulée - Maintien des effets de la norme annulée jusqu'à une certaine date

Ten tijde van het koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse, van Koningswege ondertekend door staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting Mark Eyskens, was het koninklijk besluit van 16 oktober 1976 van kracht waarbij Mark Eyskens in zijn hoedanigheid van staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening en Huisvesting was belast met de bevoegdheden die aan Luc Dhoore bij het koninklijk besluit van 11 december 1975 waren toevertrouwd; dit impliceert dat gelet op dit koninklijk besluit van 11 december 1975 staatssecretaris Mark Eyskens bevoegd was om het koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse alleen mede te ondertekenen (1). (1) Zie RvS (VIIe Kamer), 4 juli 2002, nr. 108.832.

GRONDWET - GRONDWET 1831 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 106 (oud) - Akte van de Koning - Medeondertekening door minister - Staatssecretaris - Koninklijk besluit van 7 maart 1977 houdende vaststelling van het gewestplan Halle-Vilvoorde-Asse - Bevoegdheid - Toepassing
- Art. 106 Grondwet 1831
- Artt. 1, 2 en 3 KB 24 maart 1972 betreffende de Staatssecretarissen

À l'époque de l'arrêté royal du 7 mars 1977 arrêtant le plan de secteur intitulé « Hal-Vilvorde-Asse », signé « par le Roi » par Mark Eyskens, secrétaire d'État à l'Aménagement du territoire et au Logement, l'arrêté royal du 16 octobre 1976 par lequel Mark Eyskens, en sa qualité de secrétaire d'État à l'Aménagement du territoire et au Logement, fut chargé des attributions confiées à Luc Dhoore par l'arrêté royal du 11 décembre 1975 était en vigueur; vu cet arrêté royal du 11 décembre 1975, le secrétaire d'État Mark Eyskens était donc compétent pour contresigner seul l'arrêté royal du 7 mars 1977 arrêtant le plan de secteur intitulé « Hal-Vilvorde-Asse » (1). (1) Voir C.E. (VIIe chambre) 4 juillet 2002, n° 108.832.

CONSTITUTION - Constitution 1831 (articles 100 a fin) - Article 106 - Acte du Roi - Contresigning du ministre - Secrétaire d'Etat - Arrêté royal du 7 mars 1977 arrêtant le plan de secteur intitulé "Hal-Vilvorde-Asse" - Compétence - Application

- Art. 106 Constitution 1831
- Art. 1er, 2 et 3 A.R. du 24 mars 1972 relatif aux Secrétaires d'Etat

P.16.1061.F

1 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarden en grenzen - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast
AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing
BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten overeenkomst - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds
BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Voorwaarden en grenzen - Benadeelde persoon - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast
INDEPLAATSSTELLING - Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing
ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Ziektekostenverzekering - Indeplaatsstelling - Toepassing

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Action civile - Conditions et limites - Dommage - Intervention de la mutuelle - Charge de la preuve
RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Conventions. recours - Assurances. subrogation - Assurance obligatoire soins de santé - Application
PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action civile - Responsabilité hors contrat - Dommage - Intervention de la mutuelle
ACTION CIVILE - Conditions et limites - Personne lésée - Dommage - Intervention de la mutuelle - Charge de la preuve
SUBROGATION - Assurance obligatoire soins de santé - Application
ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Subrogation - Application

Krachtens artikel 136, § 2, vierde lid, ZIV-wet treedt de verzekeringstelling in de plaats van de rechthebbende tot beloop van het bedrag van de verleende prestaties, voor het geheel van de sommen die verschuldigd zijn en die de schade geheel of gedeeltelijk vergoeden; de rechter die weigert de verweerder te veroordelen om de eiser sommen te betalen waarvan niet kan worden uitgesloten dat hij ze reeds van het ziekenfonds heeft ontvangen, ontnemt dat ziekenfonds het recht niet om van de schuldenaar de bedragen terug te vorderen waarvan het kan aantonen dat het deze ter vergoeding van de schade van de schuldeiser heeft betaald (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Overeenkomsten en regres - Verzekering - Indeplaatsstelling - Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Ziektekostenverzekering - Indeplaatsstelling - Toepassing

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

INDEPLAATSSTELLING - Verplichte ziektekostenverzekering - Toepassing

- Art. 136, § 2, vierde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

De artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek verplichten degene die een foutieve handeling stelt om de schade die door die handeling is ontstaan volledig te vergoeden zodra die schade vaststaat; uit de beide leden van artikel 1315 Burgerlijk Wetboek volgt dat de eiser de bewijslast draagt en dat de verweerder, zodra dat bewijs is geleverd, moet worden veroordeeld tenzij hijzelf, tegen de toestand in zoals die uit het tegen hem geleverde bewijs volgt, een feit aanvoert waaruit moet worden afgeleid dat hij van zijn schuld is bevrijd; de rechter die oordeelt dat de eiser, door de tegemoetkoming van het ziekenfonds in de drie aangevoerde facturen niet te becijferen, het bewijs niet levert van de aangevoerde schade, mag de bevrijding van de verweerder niet doen afhangen van de omkering, te zijnen laste, van de bewijslast voor het bevrijdend feit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Burgerlijke rechtsvordering - Voorwaarden en grenzen - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast

- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Burgerlijke rechtsvordering - Aansprakelijkheid buiten

3/12/2019

En vertu de l'article 136, § 2, alinéa 4, de la loi coordonnée du 14 juillet 1994 relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, l'organisme assureur est subrogé au bénéficiaire à concurrence du montant des prestations octroyées, pour la totalité des sommes dues et qui réparent partiellement ou totalement le dommage; en refusant de condamner le défendeur à payer au demandeur des sommes dont il ne peut être exclu que ce dernier les ait déjà reçues de la mutuelle, le juge ne prive pas celle-ci du droit de recouvrer, à charge du débiteur, les débours qu'elle établirait avoir consentis au créancier pour la réparation de son dommage (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Conventions. recours - Assurances. subrogation - Assurance obligatoire soins de santé - Application

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Subrogation - Application

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

SUBROGATION - Assurance obligatoire soins de santé - Application

- Art. 136, § 2, al. 4 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

Les articles 1382 et 1383 du Code civil obligent l'auteur d'un acte fautif à réparer l'intégralité du dommage causé par cet acte dès lors que ce dommage est certain; il suit des deux alinéas de l'article 1315 du Code civil que la charge de la preuve incombe au demandeur et qu'une fois cette preuve rapportée, le défendeur doit être condamné à moins qu'il n'allègue lui-même, à l'encontre de la situation résultant de la preuve administrée contre lui, un fait dont sa libération doit se déduire; s'il considère qu'en s'abstenant de chiffrer l'intervention de la mutuelle en rapport avec les trois factures invoquées, le demandeur n'administre pas la preuve du dommage allégué, le juge n'a pas à subordonner la libération du défendeur au transfert, à sa charge, de la preuve du fait libératoire (1). (1) Voir les concl. du MP.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Action civile - Conditions et limites - Dommage - Intervention de la mutuelle - Charge de la preuve

- Art. 1315, 1382 et 1383 Code civil

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Action civile - Responsabilité hors contrat -

P. 351/691

overeenkomst - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds

- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Voorwaarden en grenzen - Benadeelde persoon - Schade - Tegemoetkoming van het ziekenfonds - Bewijslast

- Artt. 1315, 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Dommage - Intervention de la mutuelle

- Art. 1315, 1382 et 1383 Code civil

ACTION CIVILE - Conditions et limites - Personne lésée - Dommage - Intervention de la mutuelle - Charge de la preuve

- Art. 1315, 1382 et 1383 Code civil

P.16.1065.N

19 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.3](#)

AC nr. 482

Behoudens in de hier niet toepasselijke gevallen bedoeld in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, is het geschrift uitgaande van een partij of van haar raadsman dat, ook al bevat het middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie, de rechter niet tijdens het debat was voorgelegd maar aan de griffie werd toegezonden, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting zou zijn neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling zou hebben aangevoerd, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Conclusies

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Conclusies

Hors les cas, non applicables en l'espèce, prévus aux article 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale et 152 du Code d'instruction criminelle, ne constitue pas un écrit de conclusions auquel le juge est tenu de répondre, celui qui, émanant d'une partie ou de son conseil et contenant même des moyens à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception, n'a pas été soumis au juge au cours des débats, mais a été transmis au greffe, sans qu'il apparaisse des pièces de la procédure qu'il aurait été à nouveau déposé à l'audience ou que le demandeur aurait verbalement fait valoir les moyens qu'il proposait (1). (1) Cass. 18 avril 2007, RG P.07.0015.F, Pas. 2007, n° 189.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Conclusions

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Conclusions

In strafzaken moet de conclusie in de regel uit een geschrift blijken dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd en waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Conclusies

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Conclusies

En matière répressive, les conclusions doivent, en règle, résulter d'un écrit, quelle que soit sa dénomination ou sa forme, qui est remis au juge au cours des débats à l'audience par une partie ou son avocat, dont il est régulièrement constaté que le juge a eu connaissance et dans lequel sont invoqués des moyens à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception (1). (1) Cass. 18 avril 2007, RG P.07.0015.F, Pas. 2007, n° 189.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Conclusions

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Conclusions

P.16.1067.N

14 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.4](#)

AC nr. ...

De regels vervat in het VN-verdrag van 20 december 1988 tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen en het VN-verdrag van 15 november 2000 tegen transnationale georganiseerde misdaad, zijn regels van internationaal verdragsrecht waardoor België gehouden is de feiten aan de bevoegde overheid voor te leggen voor vervolging (1). (1) C. VAN DEN WYNGAERT, Strafrecht en Strafprocesrecht, Antwerpen, Maklu, 2014, 167-169; Parl. St. Kamer, 2000-2001, DOC 50 1178/002, pp. 7-9.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Onderzoeksgerecht - Uitlevering - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Rechtsmacht van de aangezochte staat om voor dergelijke feiten te vervolgen of uit te leveren - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

STRAFVORDERING - Artikel 21bis Voorafgaande titel Wetboek van Strafvordering - Extraterritoriale rechtsmacht van de Belgische gerechten - Regels van internationaal verdragsrecht - VN-verdrag tegen de sluikhandel in verdovende middelen en psychotrope stoffen - VN-verdrag tegen transnationale georganiseerde misdaad - Draagwijdte

UITLEVERING - Uitleveringswet 1874 - Artikel 2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Rechtsmacht van de aangezochte staat om voor dergelijke feiten te vervolgen of uit te leveren - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

UITLEVERING - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 7.2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Rechtsmacht van de aangezochte staat om voor dergelijke feiten te vervolgen of uit te leveren - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

De voeging bij een uitleveringsverzoek van wetteksten betreffende de extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat is niet voorgeschreven door enige bepaling van het Europees Uitleveringsverdrag noch door enige andere bepaling; het staat aan het onderzoeksgerecht om die wetsbepalingen op te zoeken en toe te passen, desgevallend na overeenkomstig artikel 13 Europees Uitleveringsverdrag bij de verzoekende staat om aanvullende inlichtingen te hebben verzocht (1). (1) Cass. 14 juni 1988, AR 2474, AC 1987-88, nr. 624.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Uitlevering - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Les règles établies dans la Convention des Nations unies du 20 décembre 1988 contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes et dans la Convention des Nations unies du 15 novembre 2000 contre la criminalité transnationale organisée sont des règles de droit international conventionnel par lesquelles la Belgique est tenue de soumettre les faits à l'autorité compétente aux fins de poursuites (1). (1) C. VAN DEN WYNGAERT, Strafrecht en Strafprocesrecht, Anvers, Maklu, 2014, 167-169; Doc., Ch., 2000-2001, DOC 50 1178/002, p. 7-9.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Juridiction d'instruction - Extradition - Faits commis hors du territoire de l'Etat requérant - Pouvoir juridictionnel de l'Etat requis de poursuivre de tels faits ou d'autoriser l'extradition - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

ACTION PUBLIQUE - Article 21bis du Titre préliminaire du Code de procédure pénale - Pouvoir juridictionnel extraterritorial des juridictions belges - Règles de droit international conventionnel - Convention des Nations unies du 20 décembre 1988 contre le trafic illicite de stupéfiants et de substances psychotropes - Convention des Nations unies du 15 novembre 2000 contre la criminalité transnationale organisée - Portée

EXTRADITION - Loi du 15 mars 1874 sur les extraditions - Article 2 - Faits commis hors du territoire de l'Etat requérant - Pouvoir juridictionnel de l'Etat requis de poursuivre de tels faits ou d'autoriser l'extradition - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

EXTRADITION - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Article 7.2 - Faits commis hors du territoire de l'Etat requérant - Pouvoir juridictionnel de l'Etat requis de poursuivre de tels faits ou d'autoriser l'extradition - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

Le jonction à une demande d'extradition de textes légaux relatifs au pouvoir juridictionnel extraterritorial de l'État requérant n'est prescrite par aucune disposition de la Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 ni aucune autre disposition; il appartient à la juridiction d'instruction de rechercher et appliquer ces dispositions légales, le cas échéant après avoir demandé à l'État requérant des compléments d'informations, conformément à l'article 13 de cette même Convention (1). (1) Cass. 14 juin 1988, RG 2474, Pas. 1988, n° 624.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Extradition - Faits commis hors du territoire de l'Etat requérant - Pouvoir juridictionnel extraterritorial de l'Etat requérant - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Jonction à la demande d'extradition de textes légaux relatifs au pouvoir juridictionnel extraterritorial - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

UITLEVERING - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 13 - Mogelijkheid tot het vragen van bijkomende inlichtingen aan de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

UITLEVERING - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 7.2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

UITLEVERING - Uitleveringswet 1874 - Artikel 2 - Feiten gepleegd buiten het grondgebied van de verzoekende staat - Extraterritoriale rechtsmacht van de verzoekende staat - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Voeging bij het uitleveringsverzoek van wetteksten nopens de extraterritoriale rechtsmacht - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Het door de artikelen 7 Uitleveringswet en 10 Europees Uitleveringsverdrag vereiste onderzoek van de verjaring door het onderzoeksgerecht in het kader van een uitlevering houdt in dat dit gerecht als rechter van de aangezochte staat onderzoekt of: - de verjaring van de strafvordering naar het recht van de verzoekende staat is bereikt, waarbij hij rekening kan houden met gronden van schorsing van de verjaring van de strafvordering, ook als die gronden van schorsing niet bestaan in het recht van de aangezochte staat; - de verjaring van de strafvordering naar het recht van de aangezochte staat is bereikt, waarbij hij handelingen van overheden van de verzoekende staat als daden van stuiting van de verjaring in aanmerking kan nemen indien die naar het recht van de aangezochte staat stuitend zouden werken, ook als het stelsel van de stuiting van de verjaring van de strafvordering in het recht van de verzoekende staat niet bestaat (1). (1) Cass. 1 maart 2011, AR P.11.0227.N, AC 2011, nr.174; Cass. 19 januari 2011, AR P.10.1173.F, AC 2011, nr. 54; M. DE SWAEF, Uitlevering: Uitvoerbaarverklaring, Comm. Straf., nr. 5.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Uitlevering - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands bevel tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

UITLEVERING - Uitleveringswet 1874 - Artikel 7 - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitvoerbaarverklaring van een buitenlands verzoek tot aanhouding - Onderzoek door het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

UITLEVERING - Europees uitleveringsverdrag van 13 december 1957 - Artikel 10 - Verjaring van de strafvordering of van de straf - Verjaring van de strafvordering - Uitvoerbaarverklaring van een

EXTRADITION - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Article 13 - Possibilité de demander des compléments d'informations à l'Etat requérant - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Jonction à la demande d'extradition de textes légaux relatifs au pouvoir juridictionnel extraterritorial - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

EXTRADITION - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Article 7.2 - Faits commis hors du territoire de l'Etat requérant - Pouvoir juridictionnel extraterritorial de l'Etat requérant - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Jonction à la demande d'extradition de textes légaux relatifs au pouvoir juridictionnel extraterritorial - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

EXTRADITION - Loi du 15 mars 1874 sur les extraditions - Article 2 - Faits commis hors du territoire de l'Etat requérant - Pouvoir juridictionnel extraterritorial de l'Etat requérant - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Jonction à la demande d'extradition de textes légaux relatifs au pouvoir juridictionnel extraterritorial - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

L'examen de la prescription par la juridiction d'instruction dans le cadre d'une extradition, que requièrent les articles 7 de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions et 10 de la Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957, implique que cette juridiction, en tant que juge de l'État requis, examine si: - la prescription de l'action publique est acquise d'après la législation de l'État requérant, examen par lequel elle doit tenir compte des causes de suspension de la prescription de l'action publique, même si ces causes de suspension n'existent pas d'après les lois de l'État requis; - la prescription de l'action publique est acquise d'après la législation de l'État requis, examen par lequel elle peut prendre en considération les actes des autorités de l'État requérant comme des actes interruptifs de la prescription s'ils devaient avoir un effet interruptif d'après les lois de l'État requis, même si le système de l'interruption de la prescription de l'action publique n'existe pas d'après les lois de l'État requérant (1). (1) Cass. 1er mars 2011, RG P.11.0227.N, Pas. 2011, n° 174; Cass. 19 janvier 2011, RG P.10.1173.F, Pas. 2011, n° 54; M. DE SWAEF, Uitlevering: Uitvoerbaarverklaring, Comm. Straf., n° 5.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Extradition - Prescription de l'action ou de la peine - Prescription de l'action publique - Force exécutoire d'un mandat d'arrêt étranger - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

EXTRADITION - Loi du 15 mars 1874 sur les extraditions - Article 7 - Prescription de l'action ou de la peine - Prescription de l'action publique - Force exécutoire d'une demande d'arrestation étrangère - Examen par la juridiction d'instruction - Portée

EXTRADITION - Convention européenne d'extradition du 13 décembre 1957 - Article 10 - Prescription de l'action ou de la peine - Prescription de l'action publique - Force exécutoire d'une

P.16.1079.N

21 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.5](#)

AC nr. ...

Uit artikel 4, tiende lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter conclusies, neergelegd buiten de vastgestelde termijnen, zonder enig verzoek daartoe van de partijen uit het debat dient te weren tenzij partijen akkoord zijn om de conclusies in het debat te houden of, gelet op de ontdekking van een nieuw en ter zake dienend stuk of feit, een nieuwe conclusietermijn werd verleend.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Conclusies - Termijn - Conclusies neergelegd buiten termijn - Wering - Aard

- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 4, tiende lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Conclusies - Termijn - Conclusies neergelegd buiten termijn - Wering - Aard

- Art. 748, § 2 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 4, tiende lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 39, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek mag de betekening, wanneer de geadresseerde bij een lasthebber woonplaats heeft gekozen, aan die woonplaats geschieden; die bepaling legt niet de verplichting op om de betekening te doen aan de bij een lasthebber gekozen woonplaats wanneer de geadresseerde in België is gedomicilieerd (1). (1) Cass. 26 februari 2010, AR F.09.0021.F, AC 2010, nr. 136; Zie: Cass. 12 januari 2012, AR C.10.0639.N, AC 2012, nr. 30 en Cass. 10 mei 2012 AR C.11.0559.N, AC 2012, nr. 294.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Algemeen - Gekozen woonplaats - In België gedomicilieerde geadresseerde

- Art. 39, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Il résulte de l'article 4, alinéa 10, du Titre préliminaire du Code de procédure pénale que le juge est tenu d'écarter des débats, sans aucune demande des parties à cette fin, des conclusions déposées en dehors des délais fixés, à moins que les parties soient d'accord pour maintenir dans les débats les conclusions ou que, eu égard à la découverte d'une pièce ou d'un fait nouveau et pertinent, un nouveau délai ait été octroyé pour conclure.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action civile - Conclusions - Délai - Conclusions déposées hors délai - Ecartement - Nature

- Art. 748, § 2 Code judiciaire

- Art. 4, al. 10 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Conclusions - Délai - Conclusions déposées hors délai - Ecartement - Nature

- Art. 748, § 2 Code judiciaire

- Art. 4, al. 10 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Selon l'article 39, alinéa 1er, du Code judiciaire, lorsque le destinataire a élu domicile chez un mandataire, la signification peut être faite à ce domicile; cette disposition n'impose pas la signification au domicile élu chez un mandataire lorsque le destinataire est domicilié en Belgique (1). (1) Cass. 26 février 2010, RG F.09.0021.F, Pas 2010, n° 136; voir : Cass. 12 janvier 2012, RG C.10.0639.N, Pas 2012, n° 30 et Cass. 10 mai 2012 RG C.11.0559.N, Pas, n° 294.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Généralités - Domicile élu - Destinataire domicilié en Belgique

- Art. 39, al. 1er Code judiciaire

P.16.1082.N

17 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.3](#)

AC nr. 566

Uit artikel 425, §1, Wetboek van Strafvordering volgt dat hij die namens een partij cassatieberoep instelt ter gelegenheid van het afleggen van zijn verklaring niet alleen moet doen blijken van zijn hoedanigheid van advocaat, maar ook van het feit dat hij houder is van het door artikel 425, §1, tweede lid, bedoelde getuigschrift; de advocaat die namens de eiser als dominus litis cassatieberoep instelt, moet aan deze vereisten voldoen vermits pas op die manier kan de door de wetgever met deze bepalingen beoogde doelstelling, namelijk waarborgen dat het instellen van een cassatieberoep slechts weloverwogen gebeurt door een advocaat die blijkt heeft gegeven van een vertrouwdheid met de cassatieprocedure in strafzaken, worden bereikt (1). (1) Zie: Cass. 5 april 2016, AR P.16.0334.N, AC 2016, nr. 233; Cass. 10 mei 2016, AR P.16.0284.N, AC 2016, nr. 311; Cass. 6 september 2016, AR P.16.0917.N, AC 2016, nr. 461.

ADVOCAAT - Strafzaken - Cassatieberoep - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm van het cassatieberoep en vermeldingen - Verklaring van cassatie - Ontvankelijkheid - Vereisten

- Art. 425, § 1, eerste en tweede lid Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'article 425, § 1er, du Code d'instruction criminelle que la personne qui se pourvoit en cassation au nom d'une partie doit, à l'occasion du dépôt de sa déclaration, justifier non seulement de sa qualité d'avocat, mais également de la détention de l'attestation visée à l'article 425, § 1er, alinéa 2; l'avocat qui, à titre de dominus litis, forme un pourvoi en cassation au nom du demandeur doit satisfaire à ces conditions, car ce n'est que de cette manière que peut être atteint l'objectif poursuivi par le législateur au travers de ces dispositions, qui est de garantir que le pourvoi en cassation n'est introduit qu'après mûre réflexion par un avocat ayant fait valoir une certaine connaissance de la procédure de cassation en matière répressive (1). (1) Voir Cass. 5 avril 2016, RG P.16.0334.N, Pas. 2016, n° 233; Cass. 10 mai 2016, RG P.16.0284.N, Pas. 2016, n° 311; Cass. 6 septembre 2016, RG P.16.0917.N, Pas. 2016, n° 461.

AVOCAT - Matière répressive - Pourvoi en cassation - Forme du pourvoi en cassation et indications - Déclaration de pourvoi - Recevabilité - Conditions

- Art. 425, § 1er, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme du pourvoi en cassation et indications - Déclaration de pourvoi - Recevabilité - Conditions

- Art. 425, § 1er, al. 1er et 2 Code d'Instruction criminelle

P.16.1085.F

11 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.3](#)

AC nr. ...

Volgens artikel 187, § 9, tweede lid, Wetboek van Strafvordering houdt het hoger beroep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt in dat de grond van de zaak aanhangig wordt gemaakt bij de rechter in hoger beroep, ook al is er geen hoger beroep ingesteld tegen het bij verstek gewezen vonnis; daaruit volgt dat de rechter in hoger beroep over de zaak zelf uitspraak moet doen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekbeslissing - Verzet - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutive werking

VERZET - Strafzaken - Verstekbeslissing - Verzet door de verstekdoende partij - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutive werking

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verstekbeslissing - Verzet - Beslissing die het verzet ongedaan verklaart - Hoger beroep van de verzetdoende partij - Devolutive werking

Aux termes de l'article 187, § 9, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, l'appel dirigé contre la décision déclarant l'opposition non avenue saisit le juge d'appel du fond de l'affaire même si aucun appel n'a été formé contre le jugement rendu par défaut; il s'ensuit que le juge d'appel est tenu de se prononcer sur la cause même (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Décision rendue par défaut - Opposition - Décision déclarant l'opposition non avenue - Appel de l'opposant - Effet dévolutif

OPPOSITION - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Opposition de la partie défaillante - Décision déclarant l'opposition non avenue - Appel de l'opposant - Effet dévolutif

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Décision rendue par défaut - Opposition - Décision déclarant l'opposition non avenue - Appel de l'opposant - Effet dévolutif

P.16.1089.N

31 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.1](#)

AC nr. 600

De rechter moet de inhoud, de zin en de draagwijdte opsporen van het buitenlands recht dat hij dient toe te passen, na eventueel de nodige informatie te hebben ingewonnen, waarbij hij het recht van verdediging moet eerbiedigen; wanneer het buitenlands recht niet in het debat is gebracht door een partij of door de rechter en uit het debat evenmin voortvloeit dat het onderzoek van dat recht vereist is, zodat de partijen daarover geen tegenspraak hebben kunnen voeren, verplicht het recht van verdediging de rechter die het buitenlands recht ambtshalve onderzoekt, de partijen in te lichten over het resultaat van zijn opzoekingen om hun opmerkingen daarover te horen (1). (1) Zie Cass. 15 september 1982, AR 2323, AC 1982-83, nr. 40; R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Mechelen, Kluwer, 2014, nr. 1648; J. DE CODT, *Présentation des moyens de cassation* in B. MAES en P. WOUTERS (ed.), *Procéder devant la Cour de Cassation Procéderen voor het Hof van Cassatie*, Antwerpen, Knops, 2016, (126) 167; D. LEONARD, *La distinction entre le motif et le moyen* in M. LANGES John Kirkpatrick, Brussel, Bruylant, 2004, (495) 513; J. VERBIST en P. TRAEST, *Cassatiemiddelen in strafzaken* in W. VAN EECKHOUTTE en J. GHYSELS (ed.), *Cassatie in strafzaken*, Antwerpen, Intersentia, 2014, (69) 91.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Toepassing buitenlands recht - Ambtshalve onderzoek - Resultaat opzoekingen - Taak rechter

VREEMDE WET - Strafzaken - Recht van verdediging - Toepassing buitenlands recht - Ambtshalve onderzoek - Taak rechter

Le juge est tenu de rechercher le contenu, le sens et la portée du droit étranger qu'il doit appliquer, après avoir recueilli le cas échéant les informations nécessaires, tout en respectant les droits de la défense; lorsque le droit étranger n'a pas été produit aux débats par une partie ou par le juge et qu'il ne ressort pas davantage des débats que l'examen de ce droit est requis, de sorte que les parties n'ont pu exercer leur droit au contradictoire à ce sujet, les droits de la défense imposent au juge qui examine d'office le droit étranger d'informer les parties des résultats de ses recherches pour les entendre en leurs observations à cet égard (1). (1) Voir Cass. 15 septembre 1982, RG 2323, Pas. 1983, n° 40; R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Malines, Kluwer, 2014, n° 1648; J. DE CODT, « Présentation des moyens de cassation » in B. MAES et P. WOUTERS (éd.), *Procéder devant la Cour de Cassation - Procederen voor het Hof van Cassatie*, Anvers, Knops, 2016, (126) 167; D. LEONARD, « La distinction entre le motif et le moyen » dans *Mélanges John Kirkpatrick*, Bruxelles, Bruylant, 2004, (495) 513; J. VERBIST et P. TRAEST, « Cassatiemiddelen in strafzaken » in W. VAN EECKHOUTTE et J. GHYSELS (éd.), *Cassatie in strafzaken*, Anvers, Intersentia, 2014, (69) 91.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Application du droit étranger - Examen d'office - Résultat des recherches - Mission du juge

LOI ETRANGERE - Matière répressive - Droits de la défense - Application du droit étranger - Examen d'office - Mission du juge

P.16.1099.N

14 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170214.5](#)

AC nr. ...

Artikel 352 Wetboek van Strafvordering is niet van toepassing op goederen die overeenkomstig artikel 35ter Wetboek van Strafvordering per equivalent in beslag zijn genomen.; indien de rechter die de verbeurdverklaring per equivalent uitspreekt de teruggave van die goederen of de opheffing van het beslag op die goederen zou bevelen, zou hij de finaliteit van het beslag tenietdoen (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011, 325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

BESLAG - Bewarend beslag - Strafzaken - Beslag per equivalent - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen

STRAFVORDERING - Artikel 352 Wetboek van Strafvordering - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte

TERUGGAVE - Teruggave van de in beslag genomen voorwerpen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte

De appelrechter die een overschrijding van de redelijke termijn vaststelt, dient een reële en meetbare strafvermindering toe te passen op de straf die hij zou hebben opgelegd indien er geen overschrijding van de redelijke termijn was; voor het bepalen van de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd indien de redelijke termijn niet was overschreden, is de door de eerste rechter opgelegde straf zonder belang aangezien de reële en meetbare vermindering wegens overschrijding van de redelijke termijn niet moet worden afgewogen tegenover de door de eerste rechter opgelegde straf, maar wel tegenover de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd bij afwezigheid van een redelijke termijnoverschrijding (1). (1) Cass. 4 december 2007, AR P.07.0592.N, AC 2012, nr. 607.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn vastgesteld door de appelrechter - Reële en

3/12/2019

L'article 352 du Code d'instruction criminelle ne s'applique pas aux biens qui, conformément à l'article 35ter dudit code, font l'objet d'une saisie par équivalent; si le juge qui prononce la confiscation par équivalent, devait ordonner la restitution de ces biens ou la levée de la saisie sur ces biens, il anéantirait la finalité de la saisie (1). (1) Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc., Ch., 2001-02, n° 50-1601/006, 7 ; Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc., Sén., 2002-03, n° 2-1197/3, 5 ; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T. Straf. 2011, 325 ; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België", Malines, Kluwer, 2007, 54 et 55 ; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", dans X (éd.), CBR Jaarboek 2007-08, Anvers, Intersentia, 2008, 52, n° 37.

SAISIE - Saisie conservatoire - Matière répressive - Saisie par équivalent - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux - Confiscation par équivalent - Portée - Restitution des objets saisis

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Portée - Restitution des objets saisis

ACTION PUBLIQUE - Article 352 du Code d'instruction criminelle - Restitution des objets saisis - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Portée

RESTITUTION - Restitution des objets saisis - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Portée

Le juge d'appel qui constate le dépassement du délai raisonnable doit appliquer une réduction réelle et mesurable à la peine qu'il aurait infligée s'il n'y avait eu dépassement du délai raisonnable; afin de déterminer la peine que le juge d'appel aurait infligée s'il n'y avait eu dépassement du délai raisonnable, la peine infligée par le juge du fond est sans intérêt, dès lors que la réduction réelle et mesurable accordée en raison du dépassement du délai raisonnable ne doit pas être appréciée en fonction de la peine infligée par le juge du fond, mais en fonction de la peine que le juge d'appel aurait infligée en l'absence d'un dépassement du délai raisonnable (1). (1) Cass. 4 décembre 2007, RG P.07.0592.N, Pas. 2012, n° 607.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Délai raisonnable - Dépassement du délai

P. 358/691

De verbeurdverklaring per equivalent zoals bedoeld in artikel 43bis, tweede lid, Strafwetboek is een straf die erin bestaat dat de rechter de beklaagde veroordeelt tot betaling van een geldsom die volgens de raming van de rechter overeenstemt met de waarde van de niet in het vermogen van de veroordeelde te vinden vermogensvoordelen en die geldsom is verhaalbaar op het ganse vermogen van de veroordeelde; het beslag per equivalent zoals bedoeld in artikel 35ter Wetboek van Strafvordering is een beslag op enig welk vermogensbestanddeel dat in de regel toebehoort aan de beklaagde en dat strekt ertoe de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent te waarborgen indien de veroordeelde hieraan niet vrijwillig voldoet (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011, 325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

BESLAG - Bewarend beslag - Strafzaken - Beslag per equivalent - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Draagwijdte

La confiscation par équivalent prévue à l'article 43bis, alinéa 2, du Code pénal est une peine qui consiste en ce que le juge condamne le prévenu au paiement d'une somme correspondant, selon l'évaluation du juge, à la valeur des avantages patrimoniaux qui ne peuvent plus être retrouvés dans le patrimoine du condamné, cette somme étant récupérable dans l'ensemble du patrimoine du condamné; la saisie par équivalent visée à l'article 35ter du Code d'instruction criminelle est une saisie de tout élément constitutif du patrimoine qui appartient, en principe, au prévenu et qui vise à garantir l'exécution de la confiscation par équivalent si le condamné ne s'y résout pas volontairement (1). (1) Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc., Ch., 2001-02, n° 50-1601/006, 7 ; Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc., Sén., 2002-03, n° 2-1197/3, 5 ; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T. Straf. 2011, 325 ; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België", Malines, Kluwer, 2007, 54 et 55 ; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", dans X (éd.), CBR Jaarboek 2007-08, Anvers, Intersentia, 2008, 52, n° 37.

SAISIE - Saisie conservatoire - Matière répressive - Saisie par équivalent - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux - Confiscation par équivalent - Portée

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Portée

Krachtens artikel 35, § 4, vijfde en zesde lid, Voorlopige Hechteniswet wordt de borgsom toegewezen aan de Staat, zodra gebleken is dat de verdachte zonder wettige reden van verschoning niet verschenen is bij enige proceshandeling en wordt de niet-verschijning van de verdachte bij een proceshandeling vastgesteld door het vonnis of het arrest van veroordeling, waarbij eveneens verklaard wordt dat de borgsom aan de Staat vervalt; de toewijzing van de borgsom aan de Staat is het gevolg van de niet-verschijning zonder wettige reden van verschoning bij enige proceshandeling en die toewijzing door de appelrechter houdt geen verzwaring in van de toestand van een beklaagde die bij een niet door het openbaar ministerie bestreden verstekvonnis werd veroordeeld tot straf en zonder dat de toewijzing van de borgsom aan de Staat werd gevorderd of tegen hem werd bevolen (1). (1) Contra Cass. 11 juni 2008, AR P.08.0614.F, onuitg.

BORGTICHT - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing door de appelrechter van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Verstekvonnis dat de borgsom niet toewijst aan de Staat - Geen beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Relatieve werking van het verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Draagwijdte

VERZET - Strafzaken - Relatieve werking van het verzet - Voorlopige hechtenis - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing door de appelrechter van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Verstekvonnis dat de borgsom niet toewijst aan de Staat - Geen beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Invrijheidstelling onder voorwaarden - Borgsom - Toewijzing door de appelrechter van de borgsom aan de Staat bij niet-verschijning - Verstekvonnis dat de borgsom niet toewijst aan de Staat - Geen beroep van het openbaar ministerie - Verzet - Relatieve werking van het verzet - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Draagwijdte

Aux termes de l'article 35, § 4, alinéas 5 et 6, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, le cautionnement est attribué à l'État dès que l'inculpé, sans motif légitime d'excuse, est resté en défaut de se présenter à un acte quelconque de la procédure et le défaut, par l'inculpé, de s'être présenté à un acte de la procédure est constaté par le jugement ou l'arrêt de condamnation, lequel déclare, en même temps, que le cautionnement est acquis à l'État; l'attribution du cautionnement à l'État est la conséquence du défaut de s'être présenté sans motif légitime d'excuse à un acte quelconque de la procédure et cette attribution par le juge d'appel ne constitue pas une aggravation de la situation d'un prévenu ayant été condamné à une peine par un jugement rendu par défaut que le ministère public n'a pas attaqué, sans que l'attribution du cautionnement à l'État n'ait été requis ou ordonné à son encontre (1). (1) Contra Cass. 11 juin 2008, RG P.08.0614.F, non publié.

CAUTIONNEMENT - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution par le juge d'appel du cautionnement à l'Etat en cas de défaut de s'être présenté - Jugement rendu par défaut qui n'attribue pas le cautionnement à l'Etat - Pas d'appel du ministère public - Opposition - Effet relatif de l'opposition - Aggravation de la situation du prévenu - Portée

OPPOSITION - Matière répressive - Effet relatif de l'opposition - Détention préventive - Mise en liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution par le juge d'appel du cautionnement à l'Etat en cas de défaut de s'être présenté - Jugement rendu par défaut qui n'attribue pas le cautionnement à l'Etat - Pas d'appel du ministère public - Aggravation de la situation du prévenu - Portée

DETENTION PREVENTIVE - (Mise en) liberté sous conditions - Cautionnement - Attribution par le juge d'appel du cautionnement à l'Etat en cas de défaut de s'être présenté - Jugement rendu par défaut qui n'attribue pas le cautionnement à l'Etat - Pas d'appel du ministère public - Opposition - Effet relatif de l'opposition - Aggravation de la situation du prévenu - Portée

Krachtens de artikelen 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering staat de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring, met inbegrip van de verbeurdverklaring per equivalent, aan het openbaar ministerie en de vonnisrechter heeft geen rechtsmacht om zich over die tenuitvoerlegging uit te spreken of erop te anticiperen; hieruit volgt dat de vonnisrechter evenmin rechtsmacht heeft om het beslag op die goederen te handhaven tot zekerheid van de tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring per equivalent die hij beveelt (1). (1) Verslag namens de Commissie voor de Justitie, Parl.St. Kamer 2001-02, nr. 50-1601/006, 7; Verslag namens de Commissie voor de Justitie, PariSt. Senaat 2002-03, nr. 2-1197/3, 5; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T.Strafr. 2011, 325. F. DESTERBECK, De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België, Mechelen, Kluwer, 2007, 54 en 55; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", in X (ed.), CBR Jaarboek 2007-08, Antwerpen, Intersentia, 2008, 52, nr. 37.

BESLAG - Bewarend beslag - Strafzaken - Beslag per equivalent - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Tenuitvoerlegging van de verbeurdverklaring - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

STRAFVORDERING - Artikel 197 en 197bis Wetboek van Strafvordering - Tenuitvoerlegging van het vonnis - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Tenuitvoerlegging - Verbeurdverklaring per equivalent - Beslag per equivalent - Rechtsmacht van de vonnisrechter - Draagwijdte

En vertu des articles 197 et 197bis du Code d'instruction criminelle, l'exécution de la confiscation, y compris la confiscation par équivalent, relève du ministère public et la juridiction de jugement n'a pas le pouvoir de se prononcer sur cette exécution ni de l'anticiper; il en résulte que la juridiction de jugement n'a pas davantage le pouvoir juridictionnel de maintenir la saisie sur ces biens jusqu'à ce qu'il soit procédé avec certitude à l'exécution de la confiscation par équivalent qu'elle ordonne (1). (1) Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc., Ch., 2001-02, n° 50-1601/006, 7 ; Rapport fait au nom de la Commission de la Justice, Doc., Sén., 2002-03, n° 2-1197/3, 5 ; E. FRANCIS, "Algemene principes van de bijzondere verbeurdverklaring en het beslag in strafzaken", T. Straf. 2011, 325 ; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming en verbeurdverklaring in strafzaken in België", Malines, Kluwer, 2007, 54 et 55 ; F. DESTERBECK, "De inbeslagneming, vervreemding en verbeurdverklaring van onroerende goederen in strafzaken", dans X (éd.), CBR Jaarboek 2007-08, Anvers, Intersentia, 2008, 52, n° 37.

SAISIE - Saisie conservatoire - Matière répressive - Saisie par équivalent - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux - Confiscation par équivalent - Exécution de la confiscation - Pouvoir juridictionnel de la juridiction de jugement - Portée

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation des avantages patrimoniaux - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Exécution de la confiscation - Pouvoir juridictionnel de la juridiction de jugement - Portée

ACTION PUBLIQUE - Article 197 et 197bis du Code d'instruction criminelle - Exécution du jugement - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Pouvoir juridictionnel de la juridiction de jugement - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Exécution - Confiscation par équivalent - Saisie par équivalent - Pouvoir juridictionnel de la juridiction de jugement - Portée

Wanneer de appelrechters, gelet op de relatieve werking van het verzet, aan een beklaagde in geen geval een hogere straf kunnen opleggen dan de straf welke werd opgelegd bij het verstekvonnis waartegen door het openbaar ministerie geen hoger beroep werd ingesteld, dan biedt het arrest dat oordeelt dat het aan de beklaagde een veel hogere straf zou hebben opgelegd dan deze opgelegd door de eerste rechter en dat, rekening houdende met de overschrijding van de redelijke termijn, de beklaagde veroordeelt tot dezelfde gevangenisstraf als in het verstekvonnis maar de in het verstekvonnis uitgesproken geldboete niet langer oplegt, een effectieve remediëring voor de vastgestelde overschrijding van de redelijke termijn.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding van de redelijke termijn vastgesteld door de appelrechter - Reële en meetbare strafvermindering - Verzet - Relatieve werking van het verzet - Draagwijdte

VERZET - Strafzaken - Relatieve werking van het verzet - Overschrijding van de redelijke termijn vastgesteld door de appelrechter - Reële en meetbare strafvermindering - Draagwijdte

Lorsque les juges d'appel, compte tenu de l'effet relatif de l'opposition, ne peuvent en aucun cas infliger à un prévenu une peine supérieure à celle infligée par le jugement rendu par défaut contre lequel le ministère public n'a pas interjeté appel, l'arrêt qui déclare qu'il aurait infligé une peine bien supérieure à celle infligée par le juge du fond et qui, compte tenu du dépassement du délai raisonnable, condamne le prévenu à la même peine d'emprisonnement que celle fixée dans le jugement rendu par défaut mais sans plus prononcer l'amende infligée dans le jugement rendu par défaut, offre ainsi de remédier effectivement au dépassement constaté du délai raisonnable.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Délai raisonnable - Dépassement du délai raisonnable constaté par le juge d'appel - Réduction de la peine réelle et mesurable - Opposition - Effet relatif de l'opposition - Portée

OPPOSITION - Matière répressive - Effet relatif de l'opposition - Dépassement du délai raisonnable constaté par le juge d'appel - Réduction de la peine réelle et mesurable - Portée

P.16.1100.F

1 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170201.9](#)

AC nr. ...

Door te vermelden dat zijn hoger beroep dat van de verweerder, de beklaagde, volgt, geeft het openbaar ministerie aan dat hij aldus de saisine van de appelrechters beperkt tot het door de verweerder beroepen dictum (1). (1) Zie Cass. 8 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. ..., met concl. van advocaat-generaal A. Winants. Het openbaar ministerie had andersluidend geconcludeerd door te oordelen dat het de loutere vermelding "volgt het hoger beroep van de beklaagde" in de rubriek 1.12 andere: van het grievenformulier hoger beroep, zonder nadere uitleg, aan duidelijkheid ontbrak en niet aangaf welke punten van de beroepen beslissing werden betwist zodat die vermelding niet als een grief kan worden beschouwd als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Vermelding van de grieven - Grief stelt dat het hoger beroep dat van de beklaagde volgt

Par l'énonciation que son appel suit celui du défendeur, prévenu, le ministère public indique que ce faisant, il limite la saisine des juges d'appel au dispositif entrepris par le défendeur (1). (1) Voy. Cass. 8 octobre 2016, RG P.16.0818.N, Pas. 2016, n° ..., avec concl. de M. Winants, avocat général. Le ministère public avait conclu en sens contraire en considérant que la seule mention « suit l'appel du prévenu » dans la rubrique 1.12 autres du formulaire de griefs d'appel, à l'exclusion de toute autre indication, manquait de précision et n'indiquait pas les points de la décision entreprise qui étaient contestés en telle sorte qu'elle ne constituait pas un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel du ministère public - Forme - Indication des griefs - Grief énonçant que l'appel suit celui du prévenu

Volgens artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt het verzoekschrift in hoger beroep, op straffe van verval, nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven; uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 volgt dat het beginsel van het hoger beroep op grieven niet beoogt de eiser in hoger beroep te verplichten de middelen te verduidelijken die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar wel ertoe strekt de omvang van hun saisine te bepalen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Vermelding van de grieven - Ratio legis

Selon l'article 204 du Code d'instruction criminelle, la requête d'appel indique précisément, à peine de déchéance, les griefs élevés, y compris les griefs procéduraux, contre le jugement; il ressort des travaux préparatoires de la loi du 5 février 2016 que le principe de l'appel sur grief n'a pas pour objectif d'obliger l'appelant à préciser les moyens qu'il entend développer devant les juges d'appel mais à déterminer leur saisine.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel du ministère public - Forme - Indication des griefs - Ratio legis

P.16.1101.N

19 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.4](#)

AC nr. 483

Uit de samenhang tussen de bepalingen van de artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek, de artikelen 13, 15 en 16 van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 tot regeling van het statuut van bijzondere veldwachters en de artikelen 14 en 16, §1, van het ministerieel besluit van 20 december 2007 tot uitvoering van het koninklijk besluit van 8 januari 2006 en de doelstellingen van de wettelijk en reglementair bepaalde uniformplicht de herkenbaarheid van de bijzondere veldwachters te verzekeren en het onderscheid tussen enerzijds bijzondere veldwachters en anderzijds burgers en andere geüniformeerde ordehandhavers te waarborgen, volgt dat een bijzondere veldwachter zich in de regel maar kan beroepen op de uitoefening van zijn functie van bijzonder veldwachter als hij drager is van de voorgeschreven uiterlijke tekens van die functie (1). (1) Verslag aan de Koning bij Besluit Statuut bijzondere Veldwachters, BS 24 februari 2006.

LANDBOUW - Veldwetboek - Bijzondere veldwachters - Artikelen 61, 63 en 64 Veldwetboek - Artikelen 13, 15 en 16 Besluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Artikelen 14 en 16, § 1 Uitvoeringsbesluit Statuut Bijzondere Veldwachters - Draagwijdte

Il résulte de la lecture combinée des dispositions des articles 61, 63 et 64 du Code rural, 13, 15 et 16 de l'arrêté royal du 8 janvier 2006 réglementant le statut des gardes champêtres particuliers et 14 et 16, § 1er, de l'arrêté ministériel du 20 décembre 2007 en exécution de l'arrêté royal du 8 janvier 2006 réglementant le statut des gardes champêtres particuliers ainsi que des objectifs de l'obligation légale et réglementaire du port de l'uniforme qui sont d'assurer le caractère reconnaissable des gardes champêtres particuliers et de garantir la distinction, d'une part, entre les gardes champêtres particuliers et, d'autre part, les citoyens et autres forces de l'ordre en uniforme, qu'un garde champêtre particulier ne peut, en règle, se prévaloir de l'exercice de sa fonction de garde champêtre particulier que lorsqu'il porte les signes extérieurs prescrits attachés à cette fonction (1). (1) Rapport au Roi accompagnant l'arrêté royal du 8 janvier 2006, M.B. du 24 février 2006.

AGRICULTURE - Code rural - Gardes-champêtres particuliers - Articles 61, 63 et 64 du Code rural - Articles 13, 15 et 16 de l'arrêté royal du 8 janvier 2006 réglementant le statut des gardes champêtres particuliers - Articles 14 et 16, § 1er, de l'arrêté ministériel du 20 décembre 2007 en exécution de l'arrêté royal du 8 janvier 2006 réglementant le statut des gardes champêtres particuliers - Portée

Volgens artikel 2 Jachtdecreet omvat de jachtdaad niet alleen de handeling waarbij het wild wordt gedood of gevangen, maar ook de handeling waarbij dat wild met dat doel wordt opgespoord en achtervolgd; het is vereist maar het volstaat dat het voornemen om wild te bemachtigen is aangetoond en het is niet noodzakelijk dat daadwerkelijk wild wordt gevangen of gedood (1). (1) Gent, 28 december 2012, T.M.R., 2013/3, pp. 356-357; A. VANDEPLAS, Jagen, Comm.Straf., pp. 3-5; W. HAELEWYN en A. BALCAEN: « Wapens, wild en wachters », noot onder Corr. Kortrijk 20 februari 2008, T. Strafr., 2009, pp. 277- 282.

JACHT - Jachtdecreet - Artikel 2 Jachtdecreet - Jachtdaad - Begrip - Draagwijdte

- Art. 2 Jachtdecreet Vlaamse Raad 24 juli 1991

Aux termes de l'article 2 du décret sur la chasse du 24 juillet 1991, l'acte de chasse ne comprend pas seulement l'action par laquelle le gibier est tué ou capturé, mais aussi l'action par laquelle le gibier est dépisté et poursuivi à cette fin; il faut mais il suffit que l'intention de s'approprier du gibier ait été démontrée et il n'est pas nécessaire que du gibier soit effectivement capturé ou tué (1). (1) Gand, 28 décembre 2012, T.M.R., 2013/3, pp. 356-357 ; A. VANDEPLAS, Jagen, Comm. Straf., pp. 3-5; W. HAELEWYN et A. BALCAEN: « Wapens, wild en wachters », note sous Corr. Courtrai 20 février 2008, T. Strafr., 2009, pp. 277- 282.

CHASSE - Décret sur la chasse du 24 juillet 1991 - Article 2 du décret sur la chasse du 24 juillet 1991 - Acte de chasse - Notion - Portée

- Art. 2 Décret du conseil flamand du 24 juillet 1991 sur la chasse

P.16.1104.N

12 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.1](#)

AC nr. 705

Artikel 195, tweede lid, laatste zin, Wetboek van Strafvordering, dat bepaalt dat de rechter wanneer hij veroordeelt tot een geldboete voor de vaststelling van het bedrag ervan, rekening houdt met de door de beklagde aangevoerde elementen over zijn sociale toestand, houdt geen bijzondere motiveringsverplichting in.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Veroordeling tot een geldboete - Vaststelling van het bedrag - Sociale toestand van de beklagde - Motiveringsverplichting - Aard

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

STRAF - Geldboete en opdecimen - Geldboete - Vaststelling van het bedrag - Sociale toestand van de beklagde - Motiveringsplicht - Aard

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Het staat aan de rechter te oordelen of rekening houdend met de concrete elementen van de zaak de aan een in artikel 16.3.9, §1 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde toezichthouder verstrekte informatie van die aard is dat zij een redelijk vermoeden van misdrijf doet ontstaan; uit het enkele feit dat een toezichthouder een aangifte heeft ontvangen en dat hij als gevolg van die aangifte gericht zoekt, volgt niet noodzakelijk dat er een redelijk vermoeden van misdrijf is en dat de door de toezichthouder verrichte handelingen onderzoekshandelingen zijn van een opsporingsonderzoek.

MILIEURECHT - Redelijk vermoeden van misdrijf - Beoordeling door de rechter - Gerichte zoeking ingevolge aangifte - Handhaving - Toezichthouder

3/12/2019

L'article 195, alinéa 2, dernière phrase, du Code d'instruction criminelle qui précise que, lorsqu'il condamne à une peine d'amende, le juge tient compte, pour la fixation de son montant, des éléments invoqués par le prévenu eu égard à sa situation sociale, n'implique pas d'obligation de motivation spéciale.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Condamnation à une amende - Fixation du montant - Situation sociale du prévenu - Obligation de motivation - Nature

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Amende et décimes additionnels - Amende - Fixation du montant - Situation sociale du prévenu - Obligation de motivation - Nature

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Il appartient au juge d'apprécier si, compte tenu des éléments concrets du dossier, les informations communiquées à un surveillant visé à l'article 16.3.9, § 1er, du décret du Conseil flamand du 5 avril 1995 contenant des dispositions générales concernant la politique de l'environnement sont de nature à faire naître une suspicion raisonnable d'infraction; il ne suit pas nécessairement du seul fait qu'un surveillant ait reçu une dénonciation et qu'il effectue une recherche ciblée à la suite de cette dénonciation qu'il existe une suspicion raisonnable d'infraction et que les actes accomplis par le surveillant sont des actes d'instruction exécutés dans le cadre d'une information.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Suspicion raisonnable d'une infraction - Appréciation du juge - Recherche ciblée faisant suite à une dénonciation - Maintien -

P. 364/691

- Artt. 16.3.9, § 1, 16.3.10, 16.3.12 en 16.4.1 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

In de fase van de strafrechtelijke handhaving, dit is van zodra er een redelijk vermoeden van misdrijf is, kunnen de in artikel 16.3.10 van het decreet van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid bedoelde toezichthouders, hun toezichtrechten niet meer uitoefenen.

BOSSEN - Bosdecreet - Handhaving - Toezichthouders - Toezichtrechten

- Art. 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 107bis Bosdecreet 13 juni 1990

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

MILIEURECHT - Handhaving - Toezichthouders - Toezichtrechten

- Art. 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 107bis Bosdecreet 13 juni 1990

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

STEDENBOUW - Algemeen - Handhaving - Toezichthouders - Toezichtrechten

- Art. 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 107bis Bosdecreet 13 juni 1990

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Uit artikel 6.1.1, tweede lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening dat de minimumstraffen bepaalt indien de in het eerste lid vermelde misdrijven gepleegd worden door instrumenterende ambtenaren, vastgoedmakelaars en andere personen die in de uitoefening van hun beroep of activiteit onroerende goederen kopen, verkavelen, te koop of te huur zetten, verkopen of verhuren, bouwen of vaste of verplaatsbare inrichtingen ontwerpen en/of opstellen of personen die bij die verrichtingen als tussenpersonen optreden, bij de uitoefening van hun beroep, volgt niet dat deze slechts van toepassing zijn op beroepspersonen die de erin vermelde handelingen gewoonlijk of als enige activiteit verrichten of die handelingen met een winst oogmerk stellen.

STEDENBOUW - Sancties - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening - Misdrijven - Bestrafing - Verhoging minimumstraffen voor misdrijven gepleegd door bepaalde personen

- Art. 6.1.1, eerste en tweede lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de

3/12/2019

Surveillant

- Art. 16.3.9, § 1er, 16.3.10, 16.3.12, et 16.4.1 Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

Pendant la phase de traitement pénal, à savoir dès qu'il existe une suspicion raisonnable d'infraction, les surveillants visés à l'article 16.3.10 du décret de la Communauté flamande du 5 avril 1995 contenant des dispositions générales concernant la politique de l'environnement ne peuvent plus exercer leurs droits de surveillance.

BOIS ET FORETS - Décret forestier du Conseil flamand du 13 juin 1990 - Maintien - Surveillants - Droits de surveillance

- Art. 16.3.10 Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

- Art. 107bis Décret forestier du 13 juin 1990

- Art. 6.1.5, al. 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Maintien - Surveillants - Droits de surveillance

- Art. 16.3.10 Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

- Art. 107bis Décret forestier du 13 juin 1990

- Art. 6.1.5, al. 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

URBANISME - Généralités - Maintien - Surveillants - Droits de surveillance

- Art. 16.3.10 Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

- Art. 107bis Décret forestier du 13 juin 1990

- Art. 6.1.5, al. 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

Il ne résulte pas de l'article 6.1.1, alinéa 2, du Code flamand de l'aménagement du territoire qui fixe les peines minimales si les infractions mentionnées au premier alinéa sont commises par des fonctionnaires instrumentants, des agents immobiliers et d'autres personnes qui achètent, lotissent, mettent en vente ou en location, vendent ou louent, construisent ou conçoivent et/ou érigent des installations fixes ou amovibles dans l'exercice de leur profession ou activité ou les personnes qui agissent comme intermédiaires dans le cadre de telles opérations, durant l'exercice de leur profession, que ces peines ne s'appliquent qu'aux professionnels qui accomplissent les opérations qui y sont mentionnées à titre habituel ou comme seule activité ou dans un but lucratif.

URBANISME - Sanctions - Code flamand de l'aménagement du territoire - Infractions - Répression - Augmentation des peines minimales prévues pour les infractions commises par certaines personnes

- Art. 6.1.1, al. 1er et 2 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative

P. 365/691

Uit de enkele omstandigheid dat een toezichthouder optreedt naar aanleiding van een aangifte en vervolgens gericht zoekt, volgt niet dat hij een huiszoeking uitvoert als bedoeld door artikel 6.1.5, derde lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening.

STEDENBOUW - Algemeen - Handhaving - Toezicht - Toezichthouder die optreedt naar aanleiding van een aangifte en vervolgens gericht zoekt

- Artt. 16.3.9, § 1, en 16.3.10 Decreet van de Vlaamse Gemeenschap van 5 april 1995 houdende algemene bepalingen inzake milieubeleid

- Art. 6.1.5, derde lid Besluit van de Vlaamse Regering 15 mei 2009 houdende coördinatie van de decreetgeving op de ruimtelijke ordening

Il ne résulte pas de la seule circonstance qu'un surveillant agit à la suite d'une dénonciation et conduit ensuite une recherche ciblée qu'il effectue une perquisition au sens de l'article 6.1.5, alinéa 3, du Code flamand de l'aménagement du territoire.

URBANISME - Généralités - Maintien - Surveillance - Surveillant qui agit à la suite d'une dénonciation et effectue ensuite une recherche ciblée

- Art. 16.3.9, § 1er, et 16.3.9 Décr. Comm. fl. du 5 avril 1995

- Art. 6.1.5, al. 3 Arrêté du Gouvernement flamand du 15 mai 2009 portant coordination de la législation décrétole relative à l'aménagement du territoire

P.16.1106.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.3](#)

AC nr. 538

De appelrechters die, op het hoger beroep van de beklagde alleen, de ten laste gelegde feiten heromschrijven onder een zwaardere kwalificatie, maar geen hogere straf uitspreken, verzwaren de toestand van de beklagde niet; het feit dat ingevolge de nieuwe kwalificatie de verjaringstermijn verlengd is, doet hieraan geen afbreuk (1). (1) Cass. 4 november 1986 AR 213, AC 1986-87, nr. 140; Cass. 15 juni 1993, AR P.93.0511.N, AC 1993, nr. 287; Cass. 30 november 2005, AR P.05.1143.F, AC 2005, nr. 636.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Strafvordering - Heromschrijving van de kwalificatie - Eenparigheid

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Rechtspleging in hoger beroep - Heromschrijving van de kwalificatie - Verlenging van de verjaringstermijn - Eenparigheid

Les juges d'appel qui, sur le seul appel du prévenu, ont requalifié les faits mis à sa charge en retenant une qualification plus sévère, sans toutefois prononcer une peine plus élevée, n'ont pas aggravé la situation du prévenu; la prolongation du délai de prescription en conséquence de la nouvelle qualification est sans incidence en la matière (1). (1) Cass. 4 novembre 1986, RG 213, Pas. 1987, n° 140; Cass. 15 juin 1993, RG P.93.0511.N, Pas. 1993, n° 287; Cass. 30 novembre 2005, RG P.05.1143.F, Pas. 2005, n° 636.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Action publique - Requalification - Unanimité

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Procédure en degré d'appel - Requalification - Prolongation du délai de prescription - Unanimité

P.16.1109.F

15 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.4](#)

AC nr. ...

Gelet op de bijzondere aard van het cassatiegeding kan geen rechtsplegingsvergoeding worden toegekend ten laste van de beklagde wiens cassatieberoep tegen de beslissing over de door de burgerlijke partij tegen hem ingestelde rechtsvordering werd verworpen (1) en is er geen grond om het Grondwettelijk Hof de voorgestelde prejudiciële vraag te stellen over dat verschil in behandeling vergeleken met die van de burgerlijke partij voor de strafrechter die, op grond van de artikelen 8 tot 12 van de wet van 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen verbonden aan de bijstand van een advocaat, uitspraak doet over de gegrondheid van haar vordering. (1) Zie bijv. Cass. 21 april 2015, AR P.13.0954.N, AC 2015, nr. 262; Cass. 15 september 2014, AR C.13.0017.N, AC 2014, nr. 520; Cass. 21 oktober 2010, AR F.08.0035.F, met andersluidende concl. van advocaat-generaal A. HENKES, AC 2010, nr. 623; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0561.N, AC 2008, nr. 567; Cass. 11 september 2008, AR C.08.0088.F, AC 2008, nr. 466; Cass. 27 juni 2008, AR C.05.0328.F, AC 2008, nr. 416 met andersluidende concl. van advocaat-generaal met opdracht Ph. DE KOSTER; F. VAN VOLSEM, De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie, in Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Wolters Kluwer, 2016, nr. 182, pp. 595 e.v., inz. pp. 663 e.v.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure in cassatie - Rechtsplegingsvergoeding

- Artt. 162bis en 438 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 8 tot 12 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat

GRONDWET - Art. 10 - Cassatieprocedure - Rechtsplegingsvergoeding - Schending van de artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

- Artt. 162bis en 438 Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Artt. 8 tot 12 Wet 21 april 2007 betreffende de verhaalbaarheid van de erelonen en de kosten verbonden aan de bijstand van een advocaat

Eu égard à la nature particulière de l'instance en cassation, une indemnité de procédure ne peut être allouée à charge du prévenu dont le pourvoi formé contre la décision statuant sur l'action exercée par la partie civile contre lui a été rejeté (1) et il n'y a pas lieu de poser à la Cour constitutionnelle la question préjudicielle suggérée quant à cette différence de traitement par rapport à celui de la partie civile devant le juge pénal qui se prononce sur le bien-fondé de sa demande sur pied des articles 8 à 12 de la loi du 21 avril 2007 relative à la répétabilité des honoraires et frais d'avocats. (1) Voir p. ex. Cass. 21 avril 2015, RG P.13.0954.N, Pas. 2015, n° 262; Cass. 15 septembre 2014, RG C.13.0017.N, Pas. 2014, n° 520; Cass. 21 octobre 2010, RG F.08.0035.F, avec concl. contr. de M. A. HENKES, alors avocat général, Pas. 2010, n° 623; Cass. 21 octobre 2008, RG P.08.0561.N, Pas. 2008, n° 567; Cass. 11 septembre 2008, RG C.08.0088.F, Pas. 2008, n° 466; Cass. 27 juin 2008, RG C.05.0328.F, Pas. 2008, n° 416, avec concl. contr. de M. Ph. DE KOSTER, alors avocat général délégué; F. VAN VOLSEM, « De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie », in Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling, Wolters Kluwer, 2016, n°182, pp. 595 et s., spéc. pp. 663 et s.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure en cassation - Indemnité de procédure

- Art. 162bis et 438 Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 8 à 12 L. du 21 avril 2007

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Procédure en cassation - Indemnité de procédure - Violation des articles 10 et 11 de la Constitution - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

- Art. 162bis et 438 Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 8 à 12 L. du 21 avril 2007

Artikel 155, §3, Waals wetboek van ruimtelijke ordening, stedenbouw, patrimonium en energie beperkt de mogelijkheid voor de burgerlijke partij om rechtstreeks te worden vergoed enkel tot de voorwaarde dat de bevoegde bestuurlijke overheid een van de in artikel 155, §2, bedoelde wijzen van herstel vordert; de afstand door de bestuurlijke overheden van de herstellvordering heeft niet tot gevolg dat de burgerlijke partij belet wordt de rechtstreekse vergoeding van de door het misdrijf veroorzaakte schade te vorderen en geen enkele bepaling van dat wetboek doet afbreuk aan het recht van de burgerlijke partij om de vergoeding in natura te vorderen van de schade uit de onrechtmatige daad waarvan zij beweert het slachtoffer te zijn, mits zulks mogelijk is, dit geen rechtsmisbruik oplevert en dat die partij een belang behoudt (1). (1) Zie Cass. 9 januari 2002, AR P.00.0855.F, AC 2002, nr. 14 (inz. pp. 60-61, punt 2.1, tweede onderdeel), en concl. J. SPREUTELS, toen advocaat-generaal (inz. punt 7): "Wanneer de rechter, bij de uitoefening van zijn wettigheidstoezicht, oordeelt dat de bestuurlijke overheden niet in staat waren met de vereiste onpartijdigheid een keuze te maken tussen de verschillende in artikel 155, § 2, WWROSPE bedoelde wijzen van herstel, kan hij de door die overheden ingestelde vordering afwijzen zonder die vordering nog op haar interne of externe wettigheid te moeten toetsen; in dat geval wordt, in voorkomend geval, alleen de vordering van de benadeelde derde of derden met betrekking tot de herstelmaatregel aanhangig gemaakt bij de rechter, die de gegrondheid ervan zal beoordelen." (kop).

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - De overheid maakt geen keuze - Rechten burgerlijke partijen

- Art. 155, § 3 Waals Wetboek van Ruimtelijke Ordening, Stedenbouw en Patrimonium en Energie

L'article 155, § 3, du Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme, du patrimoine et de l'énergie ne limite la possibilité de réparation directe de la partie civile qu'à la condition que l'autorité administrative compétente poursuive l'un des modes de réparation visés à l'article 155, § 2; la renonciation par les autorités administratives à la demande de réparation n'a pas pour effet d'empêcher la partie civile de poursuivre la réparation directe du dommage causé par l'infraction, et aucune autre disposition de ce code ne fait obstacle au droit de la partie civile de postuler la réparation en nature du dommage résultant de l'acte illicite dont elle se prétend victime pourvu qu'une telle réparation soit possible, qu'elle ne constitue pas un abus de droit et que cette partie conserve un intérêt (1). (1) Voir Cass. 9 janvier 2002, RG P.00.0855.F, Pas. 2002, n° 14 (spéc. pp. 60-61, point 2.1., 2de branche), et concl. de M. J. SPREUTELS., alors avocat général (spéc. point 7): « Lorsqu'en exerçant son contrôle de légalité, le juge considère que les autorités administratives ne se trouvaient pas en situation de pouvoir opérer avec l'impartialité requise le choix entre l'un des modes de réparation visés à l'article 155, § 2, du Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et du patrimoine, il est en droit d'écarter la demande formulée par ces autorités, sans avoir à contrôler davantage la légalité interne ou externe de cette demande; dans ce cas, le juge est, s'il échet, uniquement saisi, quant à la mesure de réparation, par la demande du ou des tiers préjudiciés, dont il apprécie le bien-fondé. » (sommaire).

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Absence de choix des autorités - Droits des parties civiles

- Art. 155, § 3 Arrêté de l'Exécutif régional wallon du 14 mai 1984, Code wallon de l'aménagement du territoire, de l'urbanisme et du patrimoine et de l'énergie

Noch de bepalingen van de artikelen 3 en 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wettelijke bepaling verlenen het Hof, dat uitspraak doet in strafzaken, de bevoegdheid kennis te nemen van een tegenvordering tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep (1). (1) Cass. 30 oktober 2007, AR P.07.0500.N, AC 2007, nr. 515; Cass. 18 februari 2004, AR P.03.1467.F, AC 2004, nr. 87 en R.D.P. 2005, p. 90, met noot G.-F. RANERI, Le pourvoi téméraire ou vexatoire en matière pénale, pp. 91 tot 102, inz. p. 97 en de noten 27 e.v. alsook pp. 100 e.v. inzake de problemen die, gelet op het recht om vrij zijn verdediging te organiseren, de ontvankelijkheid van een vordering van het openbaar ministerie zou stellen tot schadevergoeding wegens tergend en roekeloos cassatieberoep van de beklagde; zie ook, de lege ferenda, R. VERSTRAETEN en J. HUYSMANS, Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht?, in Liber amicorum M. DE SWAEF, Intersentia, 2013, pp. 509-526. Een dergelijke vordering is wel ontvankelijk in burgerlijke zaken: zie Cass. 19 oktober 2009, AR S.09.0037.N, AC 2009, nr. 594; Cass. 26 juni 2014, AR C.13.0414.N, AC 2014, nr. 459 (M.N.B.)

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Tegenvordering - Vordering gegrond op het tergend en roekeloos karakter van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Algemeen - Tegenvordering - Vordering gegrond op het tergend en roekeloos karakter van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Artt. 3 en 4 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Ni les dispositions des articles 3 et 4 du titre préliminaire du Code de procédure pénale ni aucune autre disposition légale n'attribuent à la Cour, statuant en matière répressive, le pouvoir de connaître d'une demande reconventionnelle en dommages et intérêts pour pourvoi téméraire et vexatoire (1). (1) Cass. 30 octobre 2007, RG P.07.0500.N, Pas. 2007, n° 515; Cass. 18 février 2004, RG P.03.1467.F, Pas. 2004, n° 87 et R.D.P., 2005, p. 90, avec note G.-F. RANERI, « Le pourvoi téméraire ou vexatoire en matière pénale », p. 91 à 102, spéc. p. 97 et notes 27 et s. ainsi que les pp. 100 e.s. quant aux questions que poserait la recevabilité, au regard du droit d'organiser librement sa défense, d'une demande du ministère public en dommages-intérêts pour pourvoi téméraire et vexatoire du prévenu; voir aussi, de lege ferenda, R. VERSTRAETEN et J. HUYSMANS, « Ruimte voor een theorie van rechtsmisbruik in het strafprocesrecht? », in Liber amicorum M. De Swaef, Intersentia, 2013, pp. 509-526. En revanche, une telle demande est recevable en matière civile: voir Cass. 19 octobre 2009, RG S.09.0037.N, Pas. 2009, n° 594; Cass. 26 juin 2014, RG C.13.0414.N, Pas. 2014, n° 459 (M.N.B.).

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Demande reconventionnelle - Demande fondée sur le caractère téméraire et vexatoire du pourvoi - Recevabilité

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Généralités - Demande reconventionnelle - Demande fondée sur le caractère téméraire et vexatoire du pourvoi - Recevabilité

- Art. 3 et 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.16.1110.F

22 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.1](#)

AC nr. ...

De Wet Verwerking Persoonsgegevens is van toepassing op elke geheel of gedeeltelijk geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens, alsmede op elke niet-geautomatiseerde verwerking van persoonsgegevens die in een bestand zijn opgenomen of die bestemd zijn om daarin te worden opgenomen.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Verwerking van persoonsgegevens - Wet Verwerking Persoonsgegevens - Toepassingsgebied

- Art. 3 Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

La loi du 8 décembre 1992 relative à la protection de la vie privée à l'égard des traitements de données à caractère personnel s'applique à tout traitement de données à caractère personnel automatisé en tout ou en partie, ainsi qu'à tout traitement non automatisé de données à caractère personnel contenues ou appelées à figurer dans un fichier.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Traitement de données à caractère personnel - Loi du 8 décembre 1992 - Champ d'application

- Art. 3 L. du 8 décembre 1992

Onder bestand wordt verstaan elk gestructureerd geheel van persoonsgegevens die volgens bepaalde criteria toegankelijk zijn, ongeacht of dit geheel gecentraliseerd dan wel gedecentraliseerd is of verspreid op een functioneel of geografisch bepaalde wijze; met toepassing van de wet van 11 december 1998 moet de structuur van de persoonsgegevens toelaten dat zij volgens bepaalde criteria toegankelijk zijn zodat niet de dossiers zelf georganiseerd of gestructureerd moeten worden maar de gegevens die zij bevatten.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Verwerking van persoonsgegevens - Bestand

- Art. 1 Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Bij ontstentenis van een wettelijk voorschrift staat het aan de feitenrechter om de graad van toegankelijkheid te beoordelen die moet worden bereikt om als bestand te kunnen worden aangemerkt.

PRIVÉLEVEN (BESCHERMING VAN) - Verwerking van persoonsgegevens - Bestand - Structuur van de gegevens - Toegankelijkheid volgens bepaalde criteria - Beoordeling door de rechter

- Art. 1 Wet 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levensfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens

Le fichier est défini comme tout ensemble structuré de données à caractère personnel accessibles selon des critères déterminés, que cet ensemble soit centralisé, décentralisé ou réparti de manière fonctionnelle ou géographique; en application de la loi du 11 décembre 1998, la structure des données à caractère personnel doit permettre leur accessibilité selon des critères déterminés en telle sorte que ce ne sont pas les dossiers eux-mêmes qui doivent faire l'objet d'une organisation ou d'une structuration mais les données qu'ils contiennent.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Traitement de données à caractère personnel - Fichier

- Art. 1er L. du 8 décembre 1992

Le niveau d'accessibilité à atteindre pour répondre à la qualification de fichier relève, en l'absence de prescription légale, de l'appréciation du juge du fond.

VIE PRIVÉ (PROTECTION) - Traitement de données à caractère personnel - Fichier - Structure des données - Accessibilité selon des critères déterminés - Appréciation du juge

- Art. 1er L. du 8 décembre 1992

Wanneer de appelrechter die de telastleggingen bewezen verklaart waarvoor het beroepen vonnis de beklaagde had vrijgesproken, nalaat te vermelden dat die beslissing met eenparigheid van stemmen werd genomen terwijl de gevangenisstraffen en het met eenparigheid van stemmen aan de eiser opgelegde verbod (1), naar recht verantwoord blijven door de overige bewezen verklaarde misdrijven, is het cassatiemiddel dat dit verzuim aanvoert niet ontvankelijk aangezien het niet tot cassatie kan leiden (2). (1) In onderhavig geval drong die verduidelijking zich op aangezien de straf werd verzwamd (M.N.B.). (2) Over het begrip naar recht verantwoorde straf, zie R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, p. 472 tot 482 : « (...) l'irrecevabilité du moyen de cassation est fondée sur ce que le demandeur est sans intérêt, le grief, qu'il formule laissant subsister la légalité de la peine prononcée » (nr. 794). Die jurisprudentiële opvatting is dus gegrond op artikel 416 Wetboek van Strafvordering dat luidt : "De partijen kunnen slechts cassatieberoep instellen indien zij daartoe hoedanigheid en belang hebben".

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Telastleggingen bewezen verklaard in hoger beroep - Verzwaring van de toestand van de beklaagde in hoger beroep - Eenparigheid vereist - Verzuim - Naar recht verantwoorde straf - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Artt. 211bis en 416 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bewezen verklaarde telastleggingen - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Eenparigheid vereist - Verzuim - Naar recht verantwoorde straf - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

- Artt. 211bis en 416 Wetboek van Strafvordering

Lorsque le juge d'appel qui déclare établies des préventions du chef desquelles le jugement entrepris avait acquitté le prévenu omet de mentionner que cette décision a été prise à l'unanimité mais que les peines d'emprisonnement et d'interdiction, infligées à l'unanimité (1), restent légalement justifiées par les autres infractions déclarées établies, le moyen de cassation pris de cette omission, ne pouvant entraîner la cassation, est irrecevable (2). (1) Cette précision s'imposait dans la présente espèce, la peine ayant été aggravée (M.N.B.). (2) Sur la notion de peine légalement justifiée, voir R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B., 2015, pp. 472 à 482: "(...) l'irrecevabilité du moyen de cassation est fondée sur ce que le demandeur est sans intérêt, le grief, qu'il formule laissant subsister la légalité de la peine prononcée" (n° 794). Cette conception jurisprudentielle se fonde dès lors sur l'art. 416 C.I.cr., qui énonce: "les parties ne peuvent former un pourvoi en cassation que si elles ont qualité et intérêt pour le former".

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Préventions déclarées établies en appel - Aggravation de la situation du prévenu en degré d'appel - Unanimité requise - Omission - Peine légalement justifiée - Recevabilité du pourvoi

- Art. 211bis et 416 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Préventions déclarées établies - Aggravation de la situation du prévenu - Unanimité requise - Omission - Peine légalement justifiée - Recevabilité du pourvoi

- Art. 211bis et 416 Code d'Instruction criminelle

P.16.1126.F

25 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.9](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

VERZET - Strafzaken - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Concours entre l'appel et l'opposition - Opposition déclarée non avenue

OPPOSITION - Matière répressive - Concours entre l'appel et l'opposition - Opposition déclarée non avenue

Artikel 187, § 4, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ten gevolge van het verzet de veroordeling bij verstek voor niet bestaande wordt gehouden, behoudens in de gevallen bedoeld in paragrafen 5 tot 7; paragraaf 6 heeft betrekking op het geval waarin het verzet als ongedaan wordt beschouwd; daaruit volgt dat wanneer het verzet als ongedaan wordt beschouwd, de veroordelende beslissing die uitgesproken werd bij verstek, blijft bestaan zodat het hoger beroep tegen die beslissing zijn voorwerp behoudt en dat het gerecht in hoger beroep, dat kennisneemt van een regelmatig ingesteld rechtsmiddel, uitspraak moet doen over de zaak zelf binnen de grenzen van de grieven die in het bij artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalde verzoekschrift worden aangevoerd (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

- Artt. 187, 202, 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Samenloop tussen hoger beroep en verzet - Verzet ongedaan verklaard

- Artt. 187, 202, 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

L'article 187, § 4, du Code d'instruction criminelle prévoit que la condamnation prononcée par défaut sera mise à néant par suite de l'opposition sauf dans les cas visés aux paragraphes 5 à 7, le paragraphe 6 concernant le cas où l'opposition est déclarée non avenue; il s'ensuit que, lorsque l'opposition est déclarée non avenue, la décision de condamnation prononcée par défaut subsiste, de sorte que l'appel interjeté contre celle-ci conserve son objet et que, saisie d'un recours régulier, la juridiction d'appel doit statuer sur la cause même, dans les limites des griefs élevés dans la requête prévue à l'article 204 du même code (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Concours entre l'appel et l'opposition - Opposition déclarée non avenue

- Art. 187, 202, 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Concours entre l'appel et l'opposition - Opposition déclarée non avenue

- Art. 187, 202, 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

P.16.1128.F

18 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170118.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Strafuitsluitende verschoningsgrond - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Cause d'excuse absolutoire - Stupéfiants - Révélations sincères et complètes - Motivation par le juge du fond

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Cause d'excuse absolutoire - Stupéfiants - Révélations sincères et complètes - Motivation par le juge du fond

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Cause d'excuse absolutoire - Révélations sincères et complètes - Motivation par le juge du fond

Om de in artikel 6, tweede lid, Drugswet bepaalde vrijstelling van straffen te genieten, dienen de onthullingen oprecht en volledig te zijn zodat de overheid vervolgingen kan instellen (1); dat houdt in dat de aangever niet alleen zijn eigen aandeel onthult, maar ook alle informatie waarover hij beschikt omtrent de omstandigheden en daders van het misdrijf (2); de rechter hoeft evenwel, bij ontstentenis van een conclusie waarin de oprechtheid van de onthullingen van de beklagde wordt betwist, niet uitdrukkelijk te verduidelijken dat die onthullingen oprecht en volledig zijn wat de eigen rol van de beklagde betreft (3). (1) Cass. 8 december 1992, AR 7226, AC 1992, nr. 779. (2) Zie Cass. 24 februari 1998, AR P.98.0106.N, AC 1998, nr. 106; Cass. 8 april 2008, AR P.08.0092.N, AC 2008, nr. 212. (3) (Impliciet) zie concl. "in substantie" OM.

MISDRIJF - Rechtaardiging en verschoening - Verschoening - Strafuitsluitende verschoeningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

VERDOVENDE MIDDELEN [ZIE: 163/01 GENEESKUNDE] - Strafuitsluitende verschoeningsgrond - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoeningsgronden - Strafuitsluitende verschoeningsgrond - Verdovende middelen - Oprechte en volledige onthullingen - Motivering door de feitenrechter

Pour bénéficier de l'exemption de peine prévue par l'article 6, alinéa 2, de la loi du 24 février 1921, il faut que les révélations soient sincères et complètes afin que l'autorité puisse exercer des poursuites (1); cette exigence implique que le dénonciateur révèle non seulement sa propre participation, mais également l'intégralité des informations qu'il détient sur les circonstances et les auteurs de l'infraction (2); cependant, en l'absence de conclusions contestant la sincérité des révélations du prévenu, le juge n'est pas tenu de préciser explicitement que ces révélations sont sincères et complètes quant à la propre implication de celui-ci (3). (1) Cass. 8 décembre 1992, RG 7226, Pas. 1992, n° 779. (2) Voir Cass. 24 février 1998, RG P.98.0106.N, Pas. 1998, n° 106; Cass. 8 avril 2008, RG P.08.0092.N, Pas. 2008, n° 212. (3) (Implicite) voir les concl. « dit en substance » du MP.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Cause d'excuse absolutoire - Stupéfiants - Révélations sincères et complètes - Motivation par le juge du fond

STUPEFIANTS [VOIR: 163/01 ART DE GUERIR - Cause d'excuse absolutoire - Révélations sincères et complètes - Motivation par le juge du fond

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Cause d'excuse absolutoire - Stupéfiants - Révélations sincères et complètes - Motivation par le juge du fond

P.16.1139.F

25 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170125.10](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Opgave van de grieven

Volgens artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt het verzoekschrift tot hoger beroep, op straffe van verval van het hoger beroep, nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven; de loutere opgave door de appellant op het grievenformulier van de vermelding "volledige herziening van het dossier" maakt geen grief uit in de zin van voornoemde bepaling (impliciete oplossing) (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Vorm - Opgave van de grieven

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel du ministère public - Forme - Indication des griefs

Selon l'article 204 du Code d'instruction criminelle, la requête d'appel indique précisément, à peine de déchéance, les griefs élevés, y compris les griefs procéduraux, contre le jugement; ne constitue pas un grief au sens de cette disposition la seule indication par l'appelant de la mention « réexamen complet du dossier » dans le formulaire de griefs (Solution implicite) (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel du ministère public - Forme - Indication des griefs

P.16.1149.N

24 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.1](#)

AC nr. 583

Wanneer een partij betwist dat de door de onderzoeksrechter bevolen bijkomende onderzoekshandelingen volledig zijn uitgevoerd, kan het onderzoeksgerecht niettemin de rechtspleging regelen, indien het op grond van een beoordeling in feite beslist dat de gegevens van het gerechtelijk onderzoek volstaan om zonder miskennis van het recht van verdediging van die partij uitspraak te doen (1). (1) Cass. 30 november 2011, AR P.11.1164.F, AC 2011, nr. 658; Cass. 14 maart 2012, AR P.11.1338.F, AC 2012, nr. 167.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Bijkomende onderzoeksdaden - Uitvoering van de bijkomende onderzoeksdaden - Betwisting over de volledigheid van de uitvoering - Onderzoeksgerecht - Beoordeling

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Bijkomende onderzoeksdaden - Uitvoering van de bijkomende onderzoeksdaden - Betwisting over de volledigheid van de uitvoering - Beoordeling

Lorsqu'une partie conteste que les devoirs complémentaires ordonnés par le juge d'instruction aient été exécutés dans leur intégralité, la juridiction d'instruction peut néanmoins régler la procédure si elle décide, sur la base d'une appréciation en fait, que les éléments de l'instruction judiciaire suffisent pour statuer sans violer les droits de défense de cette partie (1). (1) Cass. 30 novembre 2011, RG P.11.1164.F, Pas. 2011, n° 658; Cass. 14 mars 2012, RG P.11.1338.F, Pas. 2012, n° 167.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Devoirs complémentaires - Exécution des devoirs complémentaires - Contestation sur le caractère complet de l'exécution - Juridiction d'instruction - Appréciation

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Devoirs complémentaires - Exécution des devoirs complémentaires - Contestation sur le caractère complet de l'exécution - Appréciation

P.16.1150.N

31 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.2](#)

AC nr. 601

Wanneer het openbaar ministerie, zoals hier, een ontvankelijk hoger beroep instelt tegen alle beschikkingen op strafgebied van het beroepen vonnis, heeft de devolutieve werking van dat hoger beroep tot gevolg dat de appelrechter, met een beslissing die in de plaats komt van deze van het beroepen vonnis, dient te oordelen over alle telastleggingen die ook aan het oordeel van de eerste rechter waren onderworpen; het feit dat het beroepen vonnis geen uitspraak heeft gedaan over een van de telastleggingen, heeft in dat geval niet tot gevolg dat de appelrechter moet overgaan tot evocatie omdat de appelrechter dan immers enkel uitspraak dient te doen over die telastlegging wegens de devolutieve werking van het hoger beroep (1). (1) Zie R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Mechelen, Kluwer, 2014, 1377-1379; KERKHOF, J., *Evocatie ingevolge artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering: het begrip iets vaster omlijnd?* (noot onder Cass. 4 april 2006), T. Strafr. 2007/1, 14-21.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Hoger beroep door openbaar ministerie tegen alle beschikkingen op strafgebied - Beroepen vonnis zonder uitspraak over een van de telastleggingen

Lorsque le ministère public interjette un appel recevable contre l'ensemble des dispositions pénales du jugement entrepris, il résulte de l'effet dévolutif de cet appel que le juge d'appel est tenu de statuer, par une décision qui se substitue à celle du jugement entrepris, sur l'ensemble des préventions qui étaient également soumises à l'appréciation du premier juge; dans ce cas, le fait que le jugement entrepris n'a pas statué sur l'une des préventions n'a pas pour conséquence que le juge d'appel doive évoquer l'affaire car ce dernier est uniquement tenu de statuer sur cette prévention en raison de l'effet dévolutif de l'appel (1). (1) Voir R. DECLERCQ, *Beginselen van strafrechtspleging*, Malines, Kluwer, 2014, 1377-1379; KERKHOF, J., « Evocatie ingevolge artikel 215 van het Wetboek van Strafvordering: het begrip iets vaster omlijnd? » (note sous Cass. 4 avril 2006), T. Strafr. 2007/1, pp. 14-21.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets, compétence du juge - Appel du ministère public contre l'ensemble des dispositions pénales - Jugement entrepris ne statuant pas sur l'une des préventions

P.16.1152.N

14 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.6](#)

AC nr. ...

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

Pour apprécier l'impact sur le caractère équitable du procès, les facteurs suffisamment compensateurs requis, y compris les garanties procédurales solides de ne pouvoir interroger un témoin, peuvent consister en le fait d'accorder une valeur probante réduite à de telles déclarations, en la diffusion de l'enregistrement vidéo de l'audition réalisée au stade de l'enquête permettant d'apprécier la fiabilité des déclarations, en la production d'éléments de preuve venant appuyer ou corroborer le contenu des déclarations faites au stade de l'enquête, en la possibilité de poser au témoin des questions écrites ou en la possibilité offerte au prévenu d'interroger ou de faire interroger le témoin au stade de l'enquête préliminaire et en la possibilité offerte au prévenu de donner son point de vue quant à la fiabilité du témoin ou de souligner des contradictions internes dans ces déclarations ou avec les déclarations d'autres témoins (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° ..., avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het, het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Quant au critère pour apprécier l'impact qu'exerce sur le caractère équitable du procès le fait que les déclarations faites à charge par un témoin constituent l'élément unique ou déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité, il y a lieu d'entendre par déterminant le fait que la preuve est d'une importance telle que son admission a induit l'issue de la cause (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° ..., avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le critère appliqué pour apprécier l'impact qu'exerce sur le caractère équitable du procès le fait qu'il existe des motifs sérieux de ne pas entendre un témoin à l'audience, implique qu'il existe des motifs factuels ou juridiques permettant de justifier l'absence du témoin à l'audience (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° ..., avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het staat aan de rechter om rekening houdende met de criteria of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, onaantastbaar te oordelen of het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een voor de beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, diens recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd miskent, waarbij de rechter zijn beslissing moet steunen op concrete omstandigheden die hij aanwijst; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Getuigen - Rechter ten gronde - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Aard - Criteria - Redengeving

novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Tenant compte des critères (i) s'il existe des motifs sérieux justifiant la non-audition du témoin, (ii) si la déclaration à charge constitue le fondement unique ou déterminant de la condamnation, (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des éléments compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, il appartient au juge d'apprécier souverainement si le fait de ne pas entendre à l'audience un témoin ayant fait au cours de l'information une déclaration à charge du prévenu, viole le droit de ce dernier à un procès équitable dans son ensemble, le juge étant tenu de fonder sa décision sur des circonstances concrètes qu'il indique; la Cour vérifie si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation souveraine par le juge - Contrôle par la Cour

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Preuve testimoniale - Juge du fond - Demande d'audition d'un témoin à charge - Appréciation - Nature - Critères - Motivation

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

En principe, le juge appréciera l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge au cours de l'information, à la lumière de trois critères énoncés par la Cour européenne des droits de l'homme, à savoir dans cet ordre, (i) s'il existe des motifs sérieux justifiant la non-audition du témoin, (ii) si la déclaration à charge constitue le fondement unique ou déterminant de la condamnation, (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des éléments compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif que ledit critère suffit à établir si la procédure pénale, dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° ..., avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. ... met concl. advocaat-generaal MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling - Criteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

La question de savoir si le juge appelé à se prononcer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre en qualité de témoin une personne qui a fait une déclaration à charge d'un prévenu au cours de l'information si ce prévenu en fait la demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable garanti à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et du droit à interroger ou faire interroger des témoins à charge garanti à l'article 6, § 3, d, de cette même convention; l'essentiel, à cet égard, est de savoir si, considérées dans leur ensemble, les poursuites pénales engagées contre le prévenu se déroulent équitablement, ce qui n'exclut pas que le juge tienne non seulement compte des droits de la défense de ce prévenu, mais aussi de l'intérêt de la société, des victimes et même des témoins (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° ..., avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, publiées à leur date dans AC.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De veroordeling tot de kosten is een rechtsgevolg van een veroordelende beslissing, van een beslissing tot internering of van een beslissing die de opschorting van de uitspraak van de veroordeling beveelt (1); het is een burgerrechtelijke beschikking van de veroordeling, die geen verband houdt met het begrip straf (2); bijgevolg staat de omstandigheid dat de vordering van het openbaar ministerie in hoger beroep slechts ten dele zou zijn gevolgd of dat de straf die de beklaagde is opgelegd, zou zijn verminderd, terwijl de door de eerste rechter bewezen verklaarde feiten, bewezen zijn gebleven na afloop van het debat voor het hof van beroep, dat hof niet toe om het bedrag van de veroordeling te verlagen tot de, met het oog op de waarheidsvinding, voor die misdrijven gemaakte kosten. (1) Cass. 5 november 2014, AR P.14.0688.F, AC 2014, nr. 664; Cass. 23 november 1983, AC 1983-84, nr. 166; zie ook Cass. 1 december 1999, AR P.99.1092.F, AC 1999, nr. 649. (2) H.-D. Bosly, «L'étendue de l'effet dévolutif limité de l'appel du ministère public», Rev.dr.pén.crim. 2014, p. 357, noot onder hof van beroep Brussel (14e kamer), 5 februari 2013, en de door de auteur aangehaalde verwijzingen (voetnoten nrs. 14 tot 16) ; A. Lorent, «Les frais de justice répressive», Rev.dr.pén., 1983, p. 609.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 162bis, eerste lid, Wetboek van Strafvordering bepaalt dat ieder veroordelend vonnis, uitgesproken tegen de beklaagde, hem veroordeelt tot het betalen van de rechtsplegingsvergoeding bedoeld in artikel 1022 Gerechtelijk Wetboek; dat geldt zelfs als de vordering van het openbaar ministerie in hoger beroep slechts ten dele werd gevolgd of als de aan de beklaagde opgelegde straf werd verminderd, terwijl de door de eerste rechter bewezen verklaarde feiten, bewezen zijn gebleven na afloop van het debat voor het hof van beroep.

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Veroordeling - Hoger beroep - Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

La condamnation aux frais est une conséquence juridique d'une décision de condamnation, d'internement ou ordonnant la suspension du prononcé de la condamnation (1); étrangère à la notion de peine, il s'agit d'une disposition civile de la condamnation (2); dès lors, la circonstance que les réquisitions du ministère public d'appel n'auraient été que partiellement suivies ou que la sanction appliquée au prévenu aurait été réduite, alors que les faits déclarés établis par le premier juge sont demeurés tels à l'issue des débats devant la cour d'appel, n'autorise pas cette dernière à réduire le montant de la condamnation aux frais exposés en vue de la manifestation de la vérité et afférents à ces infractions. (1) Cass. 5 novembre 2014, RG P.14.0688.F, Pas. 2014, n° 664; Cass. 23 nov. 1983, Pas. 1984, n° 166; voir également Cass. 1er décembre 1999, RG P.99.1092.F, Pas. 1999, n° 649. (2) H.-D. BOSLY, «L'étendue de l'effet dévolutif limité de l'appel du ministère public», Rev.dr.pén.crim., 2014, p. 357, note sous Bruxelles (14ème ch.), 5 février 2013, et les références citées par l'auteur (notes n° 14 à n° 16); A. LORENT, «Les frais de justice répressive», Rev.dr.pén., 1983, p. 609.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Condamnation - Appel - Diminution de la peine en degré d'appel

- Art. 162, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 162, al. 1er Code d'Instruction criminelle

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Condamnation - Appel - Diminution de la peine en degré d'appel

- Art. 162, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 162, al. 1er Code d'Instruction criminelle

L'article 162bis, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle prévoit que tout jugement de condamnation rendu contre le prévenu le condamnera envers la partie civile à l'indemnité de procédure visée à l'article 1022 du Code judiciaire; il en est ainsi même si les réquisitions du ministère public d'appel n'ont été que partiellement suivies ou que la sanction appliquée au prévenu a été réduite, alors que les faits déclarés établis par le premier juge sont demeurés tels à l'issue des débats devant la cour d'appel.

INDEMNITE DE PROCEDURE - Condamnation - Appel - Diminution de la peine en degré d'appel

- Art. 162bis, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 162bis, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 1022 Code judiciaire

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Veroordeling - Hoger beroep -
Strafvermindering in hoger beroep

- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 162bis, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek
- Art. 1022 Gerechtelijk Wetboek

INDEMNITE DE PROCEDURE - Condamnation - Appel - Diminution
de la peine en degré d'appel

- Art. 162bis, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 162bis, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 1022 Code judiciaire
- Art. 1022 Code judiciaire

P.16.1164.N

25 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.7](#)

AC nr. ...

Wanneer de beslissing bij verstek is geweest en vatbaar is voor verzet, neemt, krachtens artikel 424 Wetboek van Strafvordering, de termijn om cassatieberoep in te stellen een aanvang bij het verstrijken van de termijn van verzet of, wanneer de beslissing bij verstek is geweest ten aanzien van de beklagde of de beschuldigde, na het verstrijken van de gewone termijn van verzet, waarbij het cassatieberoep moet ingesteld worden binnen vijftien dagen na het verstrijken van die termijnen en de omstandigheid dat het verzet tegen het bij verstek gewezen arrest ongedaan wordt verklaard, hieraan geen afbreuk doet.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Algemeen - Beslissing bij verstek - Ongedaan verklaard verzet - Toepassing

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

Si la décision a été rendue par défaut et est susceptible d'opposition, le délai pour se pourvoir en cassation, en vertu de l'article 424 du Code d'instruction criminelle, commence à courir à l'expiration du délai d'opposition ou, lorsque la décision a été rendue par défaut à l'égard du prévenu ou de l'accusé, après l'expiration du délai ordinaire d'opposition, le pourvoi en cassation devant être formé dans les quinze jours qui suivent l'expiration de ces délais, et la circonstance que l'opposition formée contre l'arrêt rendu par défaut soit déclarée non avenue n'y fait pas obstacle.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Généralités - Décision rendue par défaut - Opposition déclarée non avenue - Application

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

P.16.1173.N

5 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.2](#)

AC nr. 687

De bewijskracht van een foto als bijlage van een geschrift wordt enkel miskend wanneer die foto met de tekst in commentaar één geheel vormt (1). (1) Zie Cass. 26 januari 2005, AR P.04.0928.F, AC 2005, nr. 52.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Foto als bijlage van een geschrift - Miskening bewijskracht

Il ne peut y avoir de violation de la foi due à une photographie annexée à un écrit que lorsque cette photographie forme un ensemble avec le texte qui la commente (1). (1) Voir Cass. 26 janvier 2005, RG P.04.0928.F, Pas. 2005, n° 52.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Photographie annexée à un écrit - Violation de la foi due

P.16.1177.N

28 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Hoger beroep - Strafzaken - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Conclusions de l'avocat général Decreus.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Indication dans une requête ou dans le formulaire ad hoc des griefs élevés contre la décision dont appel - Précision - Appréciation par le juge d'appel

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Appel - Matière répressive - Indication dans une requête ou dans le formulaire ad hoc des griefs élevés contre la décision dont appel - Précision - Appréciation par le juge d'appel

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet is vereist dat de appelland in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt.

Hoger beroep - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Grief

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appelland die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; uit de enkele omstandigheid dat een appelland aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle telastleggingen waarvoor hij werd veroordeeld of dat de motieven die hij opgeeft voor zijn grieven weinig of nietszeggend zijn, kan evenwel niet worden afgeleid dat de grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie concl. OM.

Hoger beroep - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Hoger beroep - Strafzaken - Opgave van grieven tegen de bestreden beslissing in verzoekschrift of grievenformulier - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Un grief tel que visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement dont appel, dont il demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que, dans sa requête ou son formulaire de griefs, l'appelland énonce déjà les raisons pour lesquelles il demande cette réformation.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision dont appel - Grief

Il appartient au juge d'appel d'apprécier souverainement en fait si l'appelland a indiqué précisément ses griefs dans la requête ou le formulaire de griefs, comme le requiert l'article 204 du Code d'instruction criminelle, et pour cette appréciation, le juge d'appel peut notamment prendre en considération le fait qu'un appelland qui utilise le formulaire de griefs a également coché des griefs qui n'ont aucune pertinence à l'égard de la décision dont appel; il ne peut toutefois être déduit de la seule circonstance qu'un appelland indique que ses griefs concernent toutes les préventions du chef desquelles il a été condamné ou que les motifs qu'il indique n'ont pas ou peu de signification pour ses griefs, que les griefs ne sont pas précis (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Indication dans une requête ou dans le formulaire ad hoc des griefs élevés contre la décision dont appel - Précision - Appréciation par le juge d'appel

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Appel - Matière répressive - Indication dans une requête ou dans le formulaire ad hoc des griefs élevés contre la décision dont appel - Précision - Appréciation par le juge d'appel

Uit de bepalingen en de wetsgeschiedenis van artikel 204 Wetboek van Strafvordering, zoals vervangen door artikel 89 van de wet van 5 februari 2016 houdende wijzigingen van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals werd vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat de aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Artikel 6 EVRM - Bestaanbaarheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Hoger beroep - Strafzaken - Vorm - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

Il résulte des dispositions et de la genèse légale de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, tel que remplacé par l'article 89 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice et du formulaire de griefs visé à l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle, tel qu'établi par l'arrêté royal du 18 février 2016 portant exécution de l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle, que l'obligation imposée à l'appellant d'indiquer précisément, à peine de déchéance de l'appel, les griefs élevés contre la décision dont appel, est conforme à l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision dont appel - Article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Compatibilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Appel - Matière répressive - Forme - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision dont appel - Compatibilité

P.16.1178.N

21 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.4](#)

AC nr. 659

Om te bepalen of een beslissing op tegenspraak of bij verstek is geweest, dient geen rekening te worden gehouden met de omschrijving die de rechter geeft aan de voor hem gevoerde rechtspleging, maar met de stukken waaruit blijkt dat partijen al dan niet het debat hebben bijgewoond en hun vorderingen, verweermiddelen en excepties hebben kunnen aanvoeren; een beslissing is ten aanzien van een verweerder op de burgerlijke rechtsvordering op tegenspraak geweest wanneer deze, persoonlijk of vertegenwoordigd door een advocaat, op de rechtszitting is verschenen en er zijn verweer heeft voorgedragen op de tegen hem aangevoerde vorderingen en middelen en het feit dat die verweerder afwezig is op een rechtszitting waarop tegen hem vorderingen of middelen worden aangevoerd, heeft niet steeds tot gevolg dat de ganse rechtspleging ten aanzien van hem bij verstek verloopt, zodat indien die verweerder over deze vorderingen of middelen nog zijn verweer kan voeren op een latere rechtszitting waarop hij wel aanwezig is, de beslissing tegenover hem op tegenspraak geweest is (1). (1) Zie Cass. 21 januari 2015, AR P.14.1418.F, AC 2015, nr.51(over de strafvordering) met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH in Pas. 2015, nr. 51.

Pour déterminer si une décision est prononcée de manière contradictoire ou par défaut, il n'y a pas lieu d'avoir égard à la qualification que le juge donne à la procédure suivie devant lui, mais aux pièces dont il ressort que les parties ont assisté ou non aux débats pour y soutenir leurs demandes, défenses et exceptions; une décision est contradictoire à l'égard du défendeur sur l'action civile lorsque celui-ci a comparu en personne ou par avocat à l'audience et y a soutenu ses moyens de défense contre les demandes et moyens présentés contre lui, et l'absence de ce défendeur à une audience à laquelle des demandes ou moyens sont présentés contre lui ne conduit pas toujours à ce que la procédure menée à son égard se déroule intégralement par défaut, de sorte que si ce défendeur est encore en mesure de présenter ses défenses sur ces demandes ou moyens à une audience ultérieure à laquelle il est bien présent, la décision rendue à son égard est contradictoire (1). (1) Voir Cass. 21 janvier 2015, RG P.14.1418.F, Pas. 2015, n° 51 (sur l'action publique) avec les concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Strafzaken - Beslissing op tegenspraak of bij verstek - Omschrijving gegeven door de rechter - Criteria om de aard van de beslissing te bepalen - Draagwijdte

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing op tegenspraak of bij verstek - Omschrijving gegeven door de rechter - Criteria om de aard van de beslissing te bepalen - Draagwijdte

ACTION CIVILE - Matière répressive - Décision rendue contradictoirement ou par défaut - Qualification donnée par le juge - Critères servant à déterminer la nature de la décision - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Décision rendue contradictoirement ou par défaut - Qualification donnée par le juge - Critères servant à déterminer la nature de la décision - Portée

P.16.1198.N

24 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.2](#)

AC nr. 584

De vereiste dat het cassatieberoep in strafzaken enkel kan worden ingesteld door een advocaat die houder is van het door artikel 425, §1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde getuigschrift, belet niet dat de eiser in cassatie volkomen vrij die advocaat kiest en dat die advocaat in volle onafhankelijkheid zijn opdracht uitvoert, aangezien de keuze van de advocaat houder van het getuigschrift op geen enkele manier beperkt wordt; de fouten of nalatigheden die deze vrijelijk gekozen advocaat begaat binnen zijn opdracht binden de eiser in cassatie en leveren als dusdanig voor de eiser in cassatie geen overmacht op (1). (1) Cass. 3 mei 2011, AR P. 10.1865.N, AC 2011, nr. 292. De eiser verwees in zijn memorie naar het arrest van 9 november 2011, AR P.11.1027.F, AC 2011, nr. 607, gewezen op gelijklopende conclusie van advocaat-generaal Damien VANDERMEERSCH, waarin het Hof in het licht van de EHRM-arresten Platakou t. Griekenland van 11 januari 2001 (EHRM, nr. 38460/97) en Kaufmann t. Italië van 19 mei 2005 (EHRM 14021/02) zijn vroegere rechtspraak heeft verlaten en heeft geoordeeld dat de fout van een gerechtsdeurwaarder wel overmacht kan uitmaken (zie X. TATON en G. ELOY, "La force majeure en droit de la procédure: un moyen au secours des justiciables forclos?" in I. BOUIOUKLIEV (ed.), La force majeure. État des lieux, Limal, Anthemis, 2013, 147-148). Het Hof wees daarbij op het monopolie van de gerechtsdeurwaarder en de beperkingen bij de keuze van een gerechtsdeurwaarder. De eiser steunde op dit arrest om eenzelfde redenering te maken m.b.t. de advocaat die houder moet zijn van het getuigschrift omdat die ook een monopolie zou hebben, maar de vraag is of deze beide toestanden vergelijkbaar zijn. In zijn voormelde conclusie wees advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH op het verschil tussen de gerechtsdeurwaarders en de advocatuur en ook in de rechtsleer wordt dat standpunt gehuldigd (zie o.m. A. DECROES, "Délais de recours et force majeure", JT 2013, 496, nr. 6, die een voorbehoud maakt m.b.t. de advocaten bij het Hof van Cassatie; D.M. noot, P&B 2012, 81; R. SALZBURGER, "La faute contractuelle commise par l'huissier de justice-mandataire constitue-t-elle un cas de force majeure pour son mandant?", TBBR 2012, 449; G. SCHOORENS, "De laattijdige betekening van een rechtsmiddel door de fout van de gerechtsdeurwaarder: een geval van overmacht", T. Strafr. 2012, 39) De geciteerde rechtspraak en rechtsleer dateren van vóór de wet van 14 februari 2014 waarbij ondermeer de vereiste van het getuigschrift werd ingevoerd. AW

La condition que le pourvoi en cassation en matière répressive ne peut être formé que par un avocat titulaire de l'attestation visée à l'article 425, § 1er, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle ne s'oppose pas à ce que le demandeur en cassation choisisse cet avocat en toute liberté et à ce que ce dernier accomplisse sa mission en toute indépendance, dès lors que le choix de l'avocat titulaire de l'attestation n'est limité d'aucune manière; les fautes ou les négligences que cet avocat librement choisi a commises dans les limites de son mandat lient le demandeur en cassation et ne constituent pas en elles-mêmes une force majeure pour ce dernier (1). (1) Cass. 3 mai 2011, RG P.10.1865.N, Pas. 2011, n° 292. Dans son mémoire, le demandeur se réfère à l'arrêt du 9 novembre 2011, RG P.11.1027.F, Pas. 2011, n° 607, rendu sur les conclusions conformes de M. l'avocat général Damien VANDERMEERSCH, dans lesquelles la Cour abandonne son ancienne jurisprudence, à la lumière des arrêts de la Cour européenne des droits de l'Homme. Platakou c. Grèce du 11 janvier 2001 (Cour. eur. D.H. n° 38460/97) et Kaufmann c. Italie du 19 mai 2005 (Cour. eur. D.H. 14021/02), et a décidé que la faute d'un huissier de justice peut véritablement constituer une force majeure (voir X. TATON et G. ELOY, « La force majeure en droit de la procédure: un moyen au secours des justiciables forclos? » dans I. BOUIOUKLIEV (éd.), La force majeure. État des lieux, Limal, Anthemis, 2013, 147-148). En outre, la Cour a mis en outre en exergue le monopole dont l'huissier de justice bénéficie et les limites quant au choix de l'huissier de justice. Le demandeur s'est appuyé sur cet arrêt pour étendre le raisonnement à l'avocat qui doit être titulaire de l'attestation, dès lors que ce dernier jouirait également d'un monopole, mais la question est de savoir si ces deux situations sont comparables. Dans ses conclusions précitées, M. l'avocat général D. VANDERMEERSCH a insisté sur la différence existant entre les huissiers de justice et les avocats, laquelle est également partagée par la doctrine (voir e.a. A. DECROES, « Délais de recours et force majeure », J.T. 2013, 496, n° 6, qui formule une réserve concernant les avocats à la Cour de cassation; D.M. note, P&B 2012, 81; R. SALZBURGER, « La faute contractuelle commise par l'huissier de justice-mandataire constitue-t-elle un cas de force majeure pour son mandant? », RGDC 2012, 449; G. SCHOORENS, « De laattijdige betekening van een rechtsmiddel door de fout van de gerechtsdeurwaarder: een geval van overmacht », T. Strafr. 2012, 39). La jurisprudence et la doctrine citées sont antérieures à la loi du 14 février 2014 qui a notamment introduit la condition de l'attestation. AW

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Vereiste voor de advocaat die cassatieberoep instelt houder te zijn van het getuigschrift bedoeld in artikel 425, § 1, tweede lid, Wetboek van Strafvordering - Overmacht - Draagwijde

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Pourvoi en cassation formé après l'expiration du délai légal - Condition imposée à l'avocat qui forme le pourvoi en cassation d'être titulaire de l'attestation visée à l'article 425, § 1er, alinéa 2 du Code d'instruction criminelle - Force majeure - Portée

Overmacht die de ontvankelijkheid verantwoordt van een laattijdig ingesteld cassatieberoep, kan alleen voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser in cassatie en die door hem onmogelijk kon worden voorzien of vermeden (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr.472.

La force majeure justifiant la recevabilité d'un pourvoi en cassation formé tardivement ne peut résulter que d'une circonstance indépendante de la volonté du demandeur que cette volonté n'a pu ni prévoir ni conjurer (1). (1) Cass. 29 juin 2010, RG P.10.0897.N, Pas. 2010, n° 472.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Overmacht

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Pourvoi en cassation formé après l'expiration du délai légal - Force majeure

P.16.1221.N

26 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.1](#)

AC nr. 497

De appelrechter kan een gebrek aan nauwkeurigheid van de grieven als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering niet afleiden uit het niet-opgeven van een reden voor de hervorming van de beroepen beslissing.

Le juge d'appel ne peut déduire un défaut de précision des griefs, au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, du fait qu'aucun motif de réformation de la décision dont appel n'est fourni.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Gebrek aan nauwkeurigheid - Niet-opgeven van een reden voor de hervorming

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Manque de précision - Non indication d'un motif de réformation

De grieven als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering moeten nauwkeurig vermeld worden zodat een grievenformulier waar alle grieven aangekruist zijn, terwijl meerdere van de grieven geen verband houden met het beroepen vonnis, niet beantwoordt aan dit vereiste van nauwkeurigheid.

Les griefs tels que visés à l'article 204 du Code d'instruction criminelle doivent être précisés, de sorte qu'un formulaire de griefs dans lequel tous les griefs sont cochés, alors que plusieurs d'entre eux n'ont aucun rapport avec le jugement dont appel, ne répond pas à la condition de précision.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appelland in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. van advocaat-generaal met opdracht WINANTS; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141 met concl. van advocaat-generaal DECREUS; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 265; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

Un grief tel que visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement dont appel, dont il demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que, dans sa requête ou dans son formulaire de griefs, l'appelland énonce déjà les raisons pour lesquelles il demande cette réformation (1). (1) Cass. 18 octobre 2016, RG P.16.0818.N, Pas. 2016, n° 584, avec concl. de M. WINANTS, avocat général délégué; Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec concl. de M. DECREUS, avocat général; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Grief

P.16.1232.N

26 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.6](#)

AC nr. 498

De rechter oordeelt onaantastbaar of een natuurlijke persoon wiens strafrechtelijke verantwoordelijkheid samenloopt met deze van een rechtspersoon, wetens en willens heeft gehandeld; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Misdrijf - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens - Beoordeling door de rechter - Aard - Toezicht door het Hof

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Misdrijf - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Samenloop met de rechtspersoon - Fout wetens en willens

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Le juge apprécie souverainement si une personne physique dont la responsabilité pénale concourt avec celle d'une personne morale, a agi sciemment et volontairement; la Cour se borne à vérifier si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences étrangères à celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Infraction - Imputabilité - Personnes physiques - Responsabilité pénale - Concours avec la personne morale - Faute commise sciemment et volontairement - Appréciation souveraine par le juge - Contrôle de la Cour

- Art. 5, al. 2 Code pénal

INFRACTION - Imputabilité - Personnes physiques - Responsabilité pénale - Concours avec la personne morale - Faute commise sciemment et volontairement - Appréciation par le juge - Nature - Contrôle de la Cour

- Art. 5, al. 2 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Infraction - Imputabilité - Personnes physiques - Responsabilité pénale - Concours avec la personne morale - Faute commise sciemment et volontairement

- Art. 5, al. 2 Code pénal

De verplichting van de natuurlijke persoon die de rechtspersoon in rechte vertegenwoordigt op wiens naam een motorvoertuig is ingeschreven, waarmee een overtreding op de Wegverkeerswet of haar uitvoeringsbesluiten is gepleegd, om de identiteit van de bestuurder op het ogenblik van de feiten mee te delen of, indien hij die niet kent, de identiteit van de persoon die het voertuig onder zich heeft, houdt geen verboden zelfincriminatie in.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Bestaanbaarheid met het verbod op zelfincriminatie

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

De verplichting voor de natuurlijke persoon die de rechtspersoon vertegenwoordigt om de identiteit van de bestuurder van het voertuig ingeschreven op naam van die rechtspersoon en waarmee een overtreding op de Wegverkeerswet of haar uitvoeringsbesluiten werd begaan, mee te delen, vloeit voort uit de wet, met name artikel 67ter Wegverkeerswet dat elkeen geacht is te kennen, en niet uit een bericht daarover in het opgestuurde antwoordformulier, ook al heeft het ontvangen van dit formulier voor gevolg dat daaraan gevolg moet gegeven worden zoals vereist bij de voormelde wetsbepaling.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Overtreding op de Wegverkeerswet - Verplichting de identiteit van de bestuurder of van de houder van het voertuig te geven - Grondslag

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Uit de materialiteit van de overtreding van de wet zelf en met name uit de omstandigheid dat het bewuste antwoordformulier niet werd teruggestuurd, vloeit het bewijs van het moreel element van het misdrijf bepaald in artikel 67ter Wegverkeerswet voort, maar niet dat die fout wetens en willens werd gepleegd in de zin van artikel 5 Strafwetboek.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Moreel element - Bewijs

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Ne comporte pas d'auto-incrimination interdite, l'obligation incombant à la personne physique qui représente en droit la personne morale au nom de laquelle est immatriculé un véhicule à moteur au moyen duquel une infraction à cette loi ou à ses arrêtés d'exécution a été commise, de communiquer l'identité du conducteur au moment des faits ou, si elle ne la connaît pas, de communiquer l'identité de la personne responsable du véhicule.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Infraction à la loi du 16 mars 1968 - Obligation de communiquer l'identité du conducteur ou du détenteur du véhicule - Compatibilité avec l'interdiction de l'auto-incrimination

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

L'obligation incombant à la personne physique qui représente la personne morale de communiquer l'identité du conducteur du véhicule immatriculé au nom de celle-ci au moyen duquel une infraction à la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ou à ses arrêtés d'exécution a été commise, résulte de la loi, notamment de l'article 67ter de la loi précitée, que nul n'est censé ignorer, et non d'une communication figurant à ce sujet sur le formulaire de réponse qui a été envoyé, même si la réception de ce formulaire nécessite d'y donner suite comme le requiert la disposition légale précitée.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Infraction à la loi du 16 mars 1968 - Obligation de communiquer l'identité du conducteur ou du détenteur du véhicule - Fondement

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

La matérialité de la contravention à la loi en tant que telle, à savoir la circonstance que le formulaire de réponse concerné n'a pas été renvoyé, permet d'établir l'élément moral de l'infraction prévue à l'article 67ter de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, mais non le fait que cette faute a été commise sciemment et volontairement au sens de l'article 5 du Code pénal.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Élément moral - Preuve

- Art. 5, al. 2 Code pénal

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

In strafzaken moet de beslissing de bepalingen betreffende de strafbaarstellingen en de straffen opgeven (1); wanneer het gebruik van de valsheid in geschriften door de steller van het valse stuk en met hetzelfde bedrieglijk opzet werd gepleegd, wat het arrest vaststelt, is het gebruik van het valse stuk slechts de voortzetting van de valsheid zelf; de valsheid en het gebruik van het valse stuk maken in dat geval slechts één voortgezet misdrijf uit, waarop de straf wegens valsheid staat (2); de weglating van artikel 197 Strafwetboek in het bestreden arrest, dat door middel van verwijzing naar het beroepen vonnis de artikelen 193, 196, 213 en 214 Strafwetboek opgeeft, kan bijgevolg niet tot vernietiging leiden. (1) Zie bijv. Cass. 15 maart 2017, AR P.16.1271.F, AC 2017, nr. ... (vereniging van boosdoeners); Cass. 27 november 2012, AR P.11.1433.N, AC 2012, nr. 641 (Art. 2 KB 9 april 2007); Cass. 18 juni 2003, AR P.03.0269.F, AC 2003, nr. 358 (opzettelijke slagen en verwondingen met blijvende arbeidsongeschiktheid); Cass. 4 juni 2002, AR P.01.0706.N, AC 2002, nr. 33 (Art. 3 KB 13 mei 1987); Cass. 15 april 1997, AR P.96.1158.N, AC 1997, nr. 185 (Art. 307, WIB92); R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, 5e uitg., Kluwer, 2010, nr. 1761-1763, en de daarin aangehaalde verwijzingen; F. VAN VOLSEM, "Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken" in F. DERUYCK, E. GOETHALS, L. HUYBRECHTS, J. LECLERCQ, J. ROZIE, M. ROZIE, P. TRAEST, en R. VERSTRAETEN (eds.), *Amicus Curiae : liber amicorum Marc De Swaef*, Antwerpen, Intersentia, 2013, 441-464; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Brugge, Die Keure, 7e uitg., 2014, 1269. Aldus heeft het Hof een arrest vernietigd dat, ook al vermeldde het artikel 197 van het Strafwetboek, noch uitdrukkelijk noch door verwijzing de wettelijke bepaling vermeldde die de straf bepaalt die van toepassing is op het gebruik van valse stukken. (Cass. 23 april 1996, AR P.94.1564.N, AC 1996, nr. 121). (2) Cass. 17 maart 2010, AR P.09.1623.F, AC 2010, nr. 188; zie Cass. 18 februari 1974, AC 1974, I, p. 641; A. MARCHAL en J.-P. JASPAR, *Droit criminel, Traité théorique et pratique*, I, Brussel, Larcier, 1965, 257, nr 660; FR. LUGENTZ, "Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux" in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, C. DE VALKENEER, D. DILLENBOURG, FR. LUGENTZ, J. MOINIL en G.-F. RANERI (eds.), *Les infractions. 4 : Les infractions contre la foi publique*, Brussel, Larcier, 2012, 190. Aldus, "wanneer, na aanneming van verzachtende omstandigheden, de raadkamer een beklagde wegens het plegen van een door de artikelen 193 en 196 voorziene valsheid in geschriften naar de correctionele rechtbank heeft verwezen, is die rechtbank bevoegd om van de valsheid in geschriften en van het gebruik

En matière répressive, la décision doit mentionner les dispositions relatives aux incriminations et aux peines (1); lorsque l'usage du faux en écritures a été commis par l'auteur de la pièce fautive et avec la même intention frauduleuse, ce que l'arrêt constate, l'usage du faux n'est que la continuation du faux lui-même; le faux et l'usage du faux ne constituent, dans ce cas, qu'une seule infraction continuée, passible de la peine du faux (2); l'omission de l'article 197 du Code pénal dans l'arrêt attaqué, qui, par référence au jugement dont appel, indique les articles 193, 196, 213 et 214 du même code, ne saurait dès lors donner ouverture à cassation. (1) Voir p. ex. Cass. 15 mars 2017, RG P.16.1271.F, Pas. 2017, à sa date (association de malfaiteurs); Cass. 27 novembre 2012, RG P.11.1433.N, Pas. 2012, n°641 (AR du 9 avril 2007, art. 2); Cass. 18 juin 2003, RG P.03.0269.F, Pas. 2003, n° 358 (coups ou blessures volontaires avec incapacité permanente de travail); Cass. 4 juin 2002, RG P.01.0706.N, Pas. 2002, n° 33 (AR du 13 mai 1987, art. 3); Cass. 15 avril 1997, RG P.96.1158.N, Pas. 1997, n°185 (C.I.R./92, art. 307); R. DECLERCQ, *Beginnelsen van strafrechtspleging*, 5ème éd., Kluwer, 2010, n° 1761-1763, et les références y mentionnées; F. VAN VOLSEM, «Een bijzonder aspect van de motiveringsverplichting in politie- en correctionele zaken», *Liber amicorum Marc De Swaef*, Intersentia, 2013, pp. 441 à 464; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Chartre, Bruges, 7ème éd., 2014, p. 1269. Ainsi, la Cour a cassé un arrêt qui, s'il mentionnait l'article 197 du Code pénal, ne mentionnait ni expressément, ni par référence, la disposition légale déterminant la peine applicable à l'usage de faux (Cass. 23 avril 1996, RG P.94.1564.N, Pas. 1996, n°121). (2) Cass. 17 mars 2010, P.09.1623.F, Pas. 2010, n°188; voir Cass. 18 février 1974, Pas. 1974, I, p. 641; A. Marchal et J.-P. Jaspard, *Droit criminel, Traité théorique et pratique*, Larcier, 1965, 2ème éd., T. I., p. 257, n° 660; Fr. Lugentz, «Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures, de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux», in *Les infractions*, Vol. 4, Les infractions contre la foi publique, ouvrage collectif, Larcier, 2012, p.190. Ainsi, «lorsque, après admission de circonstances atténuantes, la chambre du conseil a renvoyé un prévenu devant le tribunal, pour avoir commis un faux en écritures prévu par les articles 193 et 196 du Code pénal, ce tribunal, s'il constate l'existence non seulement du faux mais aussi d'un fait d'usage par le prévenu, qui est la continuation du faux, est compétent pour connaître du faux et du fait d'usage» (Cass. 5 septembre 1957, Pas. 1957, p.1382, sommaire).

van valse stukken kennis te nemen, zo zij het bestaan vaststelt niet enkel van de valsheid maar ook van een door de beklaagde gepleegd feit van gebruik van valse stukken die de voortzetting van de vervalsing uitmaakt." (Cass. 5 september 1957, Arr. Verbr. 1957, 983, samenvatting).

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen - Valsheid in geschriften - Gebruik door de vervalsers

- Artt. 193 e.v. Strafwetboek

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Gebruik door de vervalsers - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen

- Artt. 193 e.v. Strafwetboek

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Er is sprake van gebruik van valse stukken als dat gebruik een ander blijft misleiden of schaden en aldus de door de vervalsers gewenste uitwerking blijft hebben; daaruit volgt dat het gebruik van valse stukken niet eindigt op het ogenblik van de voltooiing van een verduistering van geldsommen wanneer dat gebruik tot doel heeft de oorzaak van de geldafhaling voor de benadeelde partij te verbergen door de boekhouding te vervalsen; de gewenste uitwerking bestaat erin de verduistering van geldsommen te verbergen om elk verzoek tot terugbetaling ervan te vermijden (1). (1) Zie bijv. Cass. 11 mei 2011, AR P.10.1991.F, onuitgegeven, geciteerd door FR. LUGENTZ, "Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux" in M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY, C. DE VALKENEER, D. DILLENBOURG, FR. LUGENTZ, J. MOINIL en G.-F. RANERI (eds.), Les infractions. 4 : Les infractions contre la foi publique, Brussel, Larcier, 2012, 150, voetnoot 353 (en zie p. 163 e.v.).

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Gebruik - Gewenste uitwerking

- Artt. 193 e.v. Strafwetboek

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Action publique - Décision de condamnation - Indication des dispositions légales déterminant les éléments constitutifs de l'infraction et édictant la peine - Faux en écritures - Usage par le faussaire

- Art. 193 et s. Code pénal

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Usage par le faussaire - Décision de condamnation - Indication des dispositions légales déterminant les éléments constitutifs de l'infraction et édictant la peine

- Art. 193 et s. Code pénal

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

Il y a usage de faux si celui-ci continue à tromper autrui ou à lui nuire et à produire ainsi l'effet voulu par le faussaire; il s'ensuit que l'usage du faux ne prend pas fin au moment de la consommation d'un détournement de fonds lorsque cet usage a pour objectif de dissimuler à la partie préjudiciée la cause du prélèvement par l'altération de la comptabilité, l'effet utile consistant en la dissimulation des détournements de fonds afin d'éviter toute demande de remboursement de ceux-ci (1). (1) Voir p.ex. Cass. 11 mai 2011, RG P.10.1991.F, inédit, cité par Fr. Lugentz, «Les faux en écritures authentiques et publiques, en écritures, de commerce ou de banque et en écritures privées et usage de ces faux», in Les infractions, Vol. 4, Les infractions contre la foi publique, ouvrage collectif, Larcier, 2012, p.150, note 353 (et voir pp. 163 et s.).

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Usage - Effet utile

- Art. 193 et s. Code pénal

P.16.1245.N

28 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.7](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

INFORMATICA - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politiebewijsgaring - Gebruik alias

INFORMATICA - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politiebewijsgaring

INFORMATICA - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Decreus.

INFORMATIQUE - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police - Utilisation d'un alias

INFORMATIQUE - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

INFORMATIQUE - Sites accessibles au public sur internet - Recueil

P. 390/691

Politionele bewijsgaring

INFORMATICA - Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

Een plaats op het internet is niet voor het publiek ontoegankelijk ingevolge het enkele feit dat het betreden van die plaats afhankelijk is van toegangsvoorwaarden die louter vormelijk zijn, dit wil zeggen zonder dat hieraan enige inhoudelijke of kwalitatieve persoonsgebonden controle is verbonden want dergelijke toegangsvereisten zijn immers niet van aard de verwachting te wekken dat de toegang tot die plaats beperkt is tot een private kring; wanneer de politie aan deze toegangsvoorwaarden voldoet, kan zij dit deel van het internet betreden zonder bijzondere machtiging daartoe (1). (1) Zie concl. OM.

INFORMATICA - Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Plaats op het internet met toegangsvoorwaarden - Politionele betreding

Op grond van artikel 8 Wetboek van Strafvordering en artikel 26, eerste en tweede lid, Wet Politieambt hebben de politiediensten de mogelijkheid om alle bewijzen te verzamelen op de voor het publiek toegankelijke plaatsen van het internet, op dezelfde wijze als het publiek deze plaatsen kan betreden en onverminderd de toepassing van de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering inzake de bijzondere opsporingsmethodes en de opsporingen en af luisterpraktijken op het internet; het gebruik van een alias kan daarbij behoren tot de normale wijze van het bezoeken van delen van het internet, mits dat gebruik niet bestaat in het aannemen van een geloofwaardige fictieve identiteit en de gebruikte alias niet van aard is het plegen van een misdrijf uit te lokken (1). (1) Zie concl. OM.

INFORMATICA - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

INFORMATICA - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

INFORMATICA - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring - Gebruik alias

3/12/2019

de preuves par la police

INFORMATIQUE - Sites sur internet avec conditions d'accès - Visite par la police

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police - Utilisation d'un alias

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites sur internet avec conditions d'accès - Visite par la police

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

Un site sur internet n'est pas supposé inaccessible au public du seul fait que la visite de ce site est subordonnée à des conditions d'accès purement formelles, à savoir non liées à un quelconque contrôle de contenu ou de qualité personnel car de telles conditions d'accès ne sont effectivement pas de nature à laisser croire que l'accès à ce site est limité à un cercle privé; lorsque la police satisfait à ces conditions d'accès, elle peut visiter cette page internet sans autorisation particulière (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFORMATIQUE - Sites sur internet avec conditions d'accès - Visite par la police

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites sur internet avec conditions d'accès - Visite par la police

Sur la base des article 8 du Code d'instruction criminelle et 26, alinéas 1 et 2, de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police, les services de police peuvent rassembler toutes les preuves sur les sites accessibles au public sur internet, de la même manière que le public peut avoir accès à ces sites et nonobstant l'application des dispositions du Code d'instruction criminelle relatives aux méthodes particulières de recherche et aux recherches et pratiques d'écoute sur internet; à cet égard, l'utilisation d'un alias peut relever du mode normal de la consultation de pages d'internet, sous réserve que cette utilisation ne consiste pas à endosser une identité fictive plausible et que l'alias utilisé n'est pas de nature à provoquer la commission d'une infraction (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFORMATIQUE - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

INFORMATIQUE - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

INFORMATIQUE - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police - Utilisation d'un alias

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police -

P. 391/691

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Allerlei - Publiek toegankelijke plaatsen van het internet - Politionele bewijsgaring

Utilisation d'un alias

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Divers - Sites accessibles au public sur internet - Recueil de preuves par la police

P.16.1246.N

3 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.2](#)

AC nr. ...

Artikel 5.1.e EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich niet ertegen dat de gepaste therapeutische telastneming van een geïnterneerde persoon kortstondig wordt onderbroken om gelet op gewijzigde omstandigheden een nieuwe gepaste behandeling te vinden; dergelijke onderbreking neemt een aanvang wanneer de geïnterneerde persoon niet meer geniet van een gepaste behandeling en neemt een einde wanneer de therapeutische telastneming herneemt en of deze duur redelijk is, wordt onaantastbaar in concreto beoordeeld (1). (1) EHRM 11 mei 2004, Brand / Nederland.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Uitvoeringsmodaliteit van de internering - Gepaste therapeutische telastneming - Onderbreking om nieuwe gepaste behandeling te vinden - Duur

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Bescherming van de maatschappij - Uitvoeringsmodaliteit van de internering - Gepaste therapeutische telastneming - Onderbreking om nieuwe gepaste behandeling te vinden - Duur

L'article 5, § 1er, e, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'homme, ne s'oppose pas au fait que la prise en charge thérapeutique adaptée d'une personne internée soit momentanément interrompue afin de trouver, compte tenu d'un changement des circonstances, un nouveau traitement adapté; une telle interruption prend cours lorsque la personne internée ne bénéficie plus d'un traitement adapté et prend fin lorsque la prise en charge thérapeutique reprend, le caractère raisonnable de cette durée étant souverainement examiné in concreto (1). (1) Cour eur. D. H. 11 mai 2004, Brand c/ Pays-Bas.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Modalité d'exécution de l'internement - Prise en charge thérapeutique adaptée - Interruption afin de trouver un nouveau traitement adapté - Durée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, e - Défense sociale - Modalité d'exécution de l'internement - Prise en charge thérapeutique adaptée - Interruption afin de trouver un nouveau traitement adapté - Durée

P.16.1247.F

15 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170215.3](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechter op grond van de artikelen 42, 3°, of 43bis, tweede lid, Strafwetboek de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen beveelt, dient hij opgave te doen van de redenen waarom hij voor die facultatieve straf heeft gekozen (1); noch de voormelde bepalingen, noch artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering verplichten de rechter evenwel om zijn beslissing te verantwoorden met verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever ten tijde van de totstandkoming van de wet waarbij een straf wordt gesteld, of met opgave van de reden waarom hij deze boven gene redengeving verkiest, zo hij meent dat deze beter aan de persoonlijkheid van de beklaagde is aangepast. (1) Zie Cass. 28 november 2006, P.06.1086.N, AC 2006, nr. 605; Cass. 9 november 1988, AR 6941, AC 1989-1990, nr. 142; Cass. 18 september 1991, AR 9365, AC 1991-1992, nr. 34; Cass. 31 maart 1992, AR 5098, AC 1991-1992, nr. 410; Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N, AC 2002, nr. 158; M. DE SWAEF, "De bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen uit misdrijven", RW 1990-1991, p. 491, nr. 7; Cass. 21 mei 2002, AR P.02.0138.N, RW 2002-2003, p. 342, noot S. VAN OVERBEKE, "De motivering van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen".

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Straf - Bijzondere verbeurdverklaring - Verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever (ratio legis)

- Artt. 42, 3°, en 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque le juge ordonne la confiscation d'avantages patrimoniaux sur la base des articles 42, 3°, ou 43bis, alinéa 2, du Code pénal, il est tenu d'indiquer les raisons pour lesquelles il fait le choix d'appliquer cette peine facultative (1); mais ni ces dispositions, ni celle de l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle n'obligent le juge à justifier sa décision par référence à la motivation qui anima le législateur au moment d'adopter la loi qui commine une peine, ou à préférer cette motivation à une autre, s'il estime cette dernière plus adaptée à la personnalité du prévenu. (1) Voir Cass. 28 novembre 2006, P.06.1086.N, Pas. 2006, n° 605; Cass. 9 novembre 1988, RG 6941, Pas. 1989, n° 142; Cass. 18 septembre 1991, RG 9365, Pas. 1992, n° 34; Cass. 31 mars 1992, RG 5098, Pas. 1992, n° 410; Cass. 5 mars 2002, RG P.01.1431.N, Pas. 2002, n° 158; M. DE SWAEF, «De bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen uit misdrijven», RW 1990-1991, p. 491, n° 7; Cass. 21 mai 2002, RG P.02.0138.N, RW 2002-2003, p. 342, note S. VAN OVERBEKE, «De motivering van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen».

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Peine - Confiscation spéciale - Référence à la motivation du législateur (ratio legis)

- Art. 42, 3° et 43bis, al. 2 Code pénal
- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de rechter op grond van de artikelen 42, 3°, of 43bis, tweede lid, Strafwetboek de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen beveelt, dient hij opgave te doen van de redenen waarom hij voor die facultatieve straf heeft gekozen (1); noch de voormelde bepalingen, noch artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering verplichten de rechter evenwel om zijn beslissing te verantwoorden met verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever ten tijde van de totstandkoming van de wet waarbij een straf wordt gesteld, of met opgave van de reden waarom hij deze boven gene redengeving verkiest, zo hij meent dat deze beter aan de persoonlijkheid van de beklagde is aangepast. (1) Zie Cass. 28 november 2006, P.06.1086.N, AC 2006, nr. 605; Cass. 9 november 1988, AR 6941, AC 1989-1990, nr. 142; Cass. 18 september 1991, AR 9365, AC 1991-1992, nr. 34; Cass. 31 maart 1992, AR 5098, AC 1991-1992, nr. 410; Cass. 5 maart 2002, AR P.01.1431.N, AC 2002, nr. 158; M. DE SWAEF, "De bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen uit misdrijven", RW 1990-1991, p. 491, nr. 7; Cass. 21 mei 2002, AR P.02.0138.N, RW 2002-2003, p. 342, noot S. VAN OVERBEKE, "De motivering van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen".

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Bijzondere verbeurdverklaring - Motivering - Verwijzing naar de beweegredenen van de wetgever (ratio legis)

- Artt. 42, 3°, en 43bis, tweede lid Strafwetboek
- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque le juge ordonne la confiscation d'avantages patrimoniaux sur la base des articles 42, 3°, ou 43bis, alinéa 2, du Code pénal, il est tenu d'indiquer les raisons pour lesquelles il fait le choix d'appliquer cette peine facultative (1); mais ni ces dispositions, ni celle de l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle n'obligent le juge à justifier sa décision par référence à la motivation qui anima le législateur au moment d'adopter la loi qui commine une peine, ou à préférer cette motivation à une autre, s'il estime cette dernière plus adaptée à la personnalité du prévenu. (1) Voir Cass. 28 novembre 2006, P.06.1086.N, Pas. 2006, n° 605; Cass. 9 novembre 1988, RG 6941, Pas. 1989, n° 142; Cass. 18 septembre 1991, RG 9365, Pas. 1992, n° 34; Cass. 31 mars 1992, RG 5098, Pas. 1992, n° 410; Cass. 5 mars 2002, RG P.01.1431.N, Pas. 2002, n° 158; M. DE SWAEF, «De bijzondere verbeurdverklaring van de vermogensvoordelen uit misdrijven», RW 1990-1991, p. 491, n° 7; Cass. 21 mai 2002, RG P.02.0138.N, RW 2002-2003, p. 342, note S. VAN OVERBEKE, «De motivering van de verbeurdverklaring van vermogensvoordelen».

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Confiscation spéciale - Motivation - Référence à la motivation du législateur (ratio legis)

- Art. 42, 3° et 43bis, al. 2 Code pénal
- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.16.1249.N

3 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.4](#)

AC nr. ...

De enkele omstandigheid dat de strafuitvoeringsrechtbank steunt op informatie vervat in een vonnis dat geen kracht van gewijsde heeft en dat de veroordeelde wegens nieuwe strafbare feiten veroordeelt, om daaruit aanwijzingen af te leiden over het gedrag van de veroordeelde en het recidivegevaar alsmede om op die grond te besluiten tot de afwezigheid van een voldoende veilig reclasseringsplan en de noodzaak bijkomend onderzoek te doen over de risicotaxatie en de reclasseringsmogelijkheden, levert geen miskennis van het vermoeden van onschuld op; immers, in dat geval neemt de strafuitvoeringsrechtbank geen standpunt in over de schuld van de veroordeelde aan de nieuwe feiten die hem worden ten laste gelegd (1). (1) Zie Cass. 15 september 2015, AR P.15.0675.N, AC 2015, nr. 516.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Strafwetboek - Informatie uit vonnis zonder kracht van gewijsde - Vermoeden van onschuld - Bestaanbaarheid

3/12/2019

La seule circonstance que le tribunal de l'application des peines se fonde sur des informations en provenance d'un jugement qui n'a pas acquis force de chose jugée et qui prononce la condamnation du chef de nouveaux faits punissables, afin d'en déduire des indices au sujet du comportement du condamné et du danger de récidive ainsi que pour conclure, sur cette base, à l'absence d'un plan de reclassement suffisamment sûr et à la nécessité de procéder à un examen complémentaire quant à l'évaluation du risque et aux possibilités de reclassement, ne constitue pas une violation de la présomption d'innocence; en effet, le tribunal de l'application des peines ne prend, en l'occurrence, pas position sur la culpabilité du condamné du chef des nouveaux faits qui lui sont mis à charge (1). (1) Voir Cass. 15 septembre 2015, RG P.15.0675.N, Pas. 2015, n° 516.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Tribunal de l'application des peines - Informations en provenance

P. 394/691

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Informatie uit vonnis zonder kracht van gewijde - Vermoeden van onschuld - Bestaanbaarheid

d'un jugement n'ayant pas acquis force de chose jugée - Présomption d'innocence - Compatibilité

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Informations en provenance d'un jugement n'ayant pas acquis force de chose jugée - Présomption d'innocence - Compatibilité

P.16.1250.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.2](#)

AC nr. 639

Door het uitspreken van een overeenkomstig artikel 195, tweede lid, Wetboek van Strafvordering gemotiveerde effectieve straf sluit het vonnis het toekennen van uitstel of probatie-uitstel uit (1). (1) Zie Cass. 26 februari 2002, AR P.01.1650.N, AC 2002, nr. 133.

REDEKENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Weigering uitstel of probatie-uitsel - Motivering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Allerlei - Weigering uitstel of probatie-uitsel - Motivering

- Art. 8, § 1, vierde lid Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr. 643.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vermelding eis, exceptie of verweer door appellant - Taak appelrechter

En prononçant une peine effective motivée conformément à l'article 195, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle, le jugement exclut l'octroi du sursis ou du sursis probatoire (1). (1) Voir Cass. 26 février 2002, RG P.01.1650.N, Pas. 2002, n° 133.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Divers - Matière répressive - Refus d'octroyer le sursis ou le sursis probatoire - Motivation

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Divers - Refus d'octroyer le sursis ou le sursis probatoire - Motivation

- Art. 8, § 1er, al. 4 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

Il résulte de l'article 149 de la Constitution qu'en tant qu'un appelant indique dans un formulaire de griefs non seulement ses griefs mais formule également une demande précise, une exception ou une défense, la juridiction d'appel est tenue d'y répondre (1). (1) Voir Cass. 14 novembre 2017, RG P.17.0171.N, Pas. 2017, n° 643.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Indication d'une demande, d'une exception ou d'une défense par l'appelant - Mission de la juridiction d'appel

P.16.1261.F

15 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.2](#)

AC nr. ...

Strafbare deelneming vereist dat de deelnemer, hetzij als dader hetzij als medeplechtige, zich ervan bewust is dat hij aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf deelneemt; hiertoe is vereist maar ook voldoende dat hij kennis heeft van alle omstandigheden die aan de handeling van de hoofddader het kenmerk van een misdaad of wanbedrijf verlenen (1); de rechter verantwoordt derhalve wettig zijn beslissing om een beklaagde vrij te spreken van wie hij enerzijds niet meent dat de door haar mogelijk gemaakte telefonische contacten betrekking hadden op de activiteiten van een terroristische groep veeleer dan op de als liefdadigheid beschouwde activiteiten van een terroriste en, anderzijds, evenmin meent dat die beklaagde aldus kennis had van het feit dat zij aan een welbepaalde misdaad of een welbepaald wanbedrijf deelnam. (1) Cass. 7 september 2005, P.05.0348.F, AC 2005, nr. 414.

MISDRIJF - Deelneming - Voorwaarde - Terrorisme

- Artt. 66, 67 en 140 Strafwetboek

TERRORISME - Deelneming

- Artt. 66, 67 en 140 Strafwetboek

Pour qu'il y ait participation punissable, il est requis que le participant, qu'il soit auteur ou complice, ait connaissance de la circonstance qu'il participe à un crime ou à un délit déterminé; à cet effet, il faut et il suffit qu'il ait connaissance de toutes les circonstances nécessaires pour faire d'un acte de l'auteur principal, un crime ou un délit (1); ainsi, le juge justifie légalement l'acquittement d'une prévenue dont il n'estime pas d'une part, que les contacts téléphoniques qu'elle a permis avaient trait aux activités d'un groupe terroriste plutôt qu'à celles jugées caritatives d'un terroriste, ni, d'autre part, que, ce faisant, cette prévenue avait eu connaissance de la circonstance qu'elle participait à un crime ou un délit déterminé. (1) Cass. 7 septembre 2005, P.05.0348.F, Pas. 2005, n° 414.

INFRACTION - Participation - Condition - Terrorisme

- Art. 66, 67 et 140 Code pénal

TERRORISME - Participation

- Art. 66, 67 et 140 Code pénal

P.16.1268.F

8 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170308.1](#)

AC nr. ...

Artikel 99bis Strafwetboek, aangenomen luidens artikel 62 Wet van 25 april 2014 houdende diverse bepalingen betreffende Justitie, bekendgemaakt in het Belgisch Staatsblad op 14 mei 2014, dat bepaalt dat de veroordelingen uitgesproken door de strafgerichten van een andere lidstaat van de Europese Unie in aanmerking worden genomen onder dezelfde voorwaarden als de veroordelingen uitgesproken door de Belgische strafgerichten en dezelfde rechtsgevolgen hebben als deze veroordelingen, is wat de vaststelling van de staat van herhaling betreft van toepassing op de feiten die na 24 mei 2014 zijn gepleegd (Impliciet).

HERHALING - Inaanmerkingneming van de veroordelingen uitgesproken door een andere lidstaat van de Europese Unie - Werking van de strafwet in de tijd - Collectief misdrijf - Feiten gepleegd voor en na 24 mei 2014

- Artt. 56 en 99bis Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Herhaling - Inaanmerkingneming van de veroordelingen uitgesproken door een andere lidstaat van de Europese Unie - Collectief misdrijf - Feiten gepleegd voor en na 24 mei 2014

- Artt. 56 en 99bis Strafwetboek

L'article 99bis du Code pénal, adopté aux termes de l'article 62 de la loi du 25 avril 2014 portant des dispositions diverses en matière de Justice, publiée au Moniteur belge le 14 mai 2014, qui dispose que les condamnations prononcées par les juridictions pénales d'un autre Etat membre de l'Union européenne sont prises en compte dans les mêmes conditions que les condamnations prononcées par les juridictions pénales belges et produiront les mêmes effets juridiques que ces condamnations, s'applique, pour la détermination de l'état de récidive, aux faits commis après le 24 mai 2014 (solution implicite).

RECIDIVE - Prise en compte des condamnations prononcées par un autre Etat membre de l'Union européenne - Application de la loi pénale dans le temps - Infraction collective - Faits commis avant et après le 24 mai 2014

- Art. 56 et 99bis Code pénal

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Récidive - Prise en compte des condamnations prononcées par un autre Etat membre de l'Union européenne - Infraction collective - Faits commis avant et après le 24 mai 2014

- Art. 56 et 99bis Code pénal

Wanneer een collectief misdrijf bestaat uit strafbare feiten die zowel voor als na het antecedent zijn gepleegd dat als grondslag dient voor de herhaling, kan de rechter beslissen dat er herhaling bestaat voor een gedeelte van de feiten (1). (1) Cass. 4 september 2013, AR P.13.0556.F, AC 2013, nr. 419.

HERHALING - Beslissing die als grondslag voor de herhaling dient - Collectief misdrijf - Feiten gedeeltelijk gepleegd na het antecedent waarop de herhaling is gegrond

- Artt. 56 en 65 Strafwetboek

Lorsqu'un délit collectif se compose d'infractions commises tant avant qu'après l'antécédent servant de base à la récidive, le juge peut décider que celle-ci existe pour une partie des faits (1). (1) Cass. 4 septembre 2013, RG P.13.0556.F, Pas. 2013, n° 419.

RECIDIVE - Décision servant de base à la récidive - Infraction collective - Faits commis en partie après l'antécédent fondant la récidive

- Art. 56 et 65 Code pénal

P.16.1270.N

3 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170103.5](#)

AC nr. ...

Artikel 7.1 EVRM is van toepassing op de strafvervolgning waarin er nog geen einduitspraak is en is niet van toepassing op de uitvoering van een definitieve veroordeling uitgesproken onder vigeur van de vroegere wet en die kracht van gewijsde heeft en bijgevolg ook niet op een definitieve veroordeling tot een bijkomende straf, die slechts wordt uitgevoerd bij het einde van de hoofdstraf; artikel 7.1 EVRM belet dan ook niet dat de strafuitvoeringsrechtbank zich volgens de thans geldende regels voor een terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank uitspreekt over de uitvoering van een eertijds op grond van artikel 23, tweede lid, Wet Bescherming Maatschappij bevolen terbeschikkingstelling van de regering, ook al is thans op grond van de artikelen 34ter en 34quater Strafwetboek een terbeschikkingstelling in dat specifiek geval niet meer mogelijk (1). (1) Zie Cass. 15 april 2014, AR P.14.0510.N, AC 2014, nr. 287.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Strafwet - Werking in de tijd - Definitieve veroordeling bij vroegere wet - Strafwetboek - Terbeschikkingstelling - Toepasselijkheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Artikel 7.1 - Strafwet - Werking in de tijd - Definitieve veroordeling bij vroegere wet - Uitvoering - Toepasselijkheid

STRAFUITVOERING - Strafwetboek - Terbeschikkingstelling - Uitvoering - Thans geldende regels - Toepasselijkheid

L'article 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales s'applique aux poursuites pénales qui n'ont pas encore fait l'objet d'une décision définitive, mais non à l'exécution d'une condamnation définitive prononcée sous l'empire d'une loi antérieure et qui est passée en force de chose jugée et, par conséquent, ni davantage à une condamnation définitive à une peine supplémentaire qui n'est exécutée qu'au terme de la peine principale; l'article 7, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'empêche ainsi pas que le tribunal de l'application des peines se prononce selon les règles actuellement en vigueur pour une mise à disposition du tribunal de l'application des peines sur l'exécution d'une mise à disposition ordonnée autrefois sur la base de l'article 23, alinéa 2, de la loi du 1er juillet 1964 de défense sociale à l'égard des anormaux et des délinquants d'habitude, même si une mise à disposition n'est actuellement plus possible dans ce cas spécifique sur la base des articles 34ter et 34quater du Code pénal (1). (1) Voir Cass. 15 avril 2014, RG P.14.0510.N, Pas. 2014, n° 287.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Loi pénale - Application dans le temps - Condamnation définitive par une loi antérieure - Exécution de la peine - Mise à disposition - Applicabilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Article 7, § 1er - Loi pénale - Application dans le temps - Condamnation définitive par une loi antérieure - Exécution - Applicabilité

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Mise à disposition - Exécution - Règles actuellement en vigueur - Applicabilité

Uit de artikelen 11, 12 en 13 Wet Terbeschikkingstelling Strafvueroeringsrechtbank volgt dat de strafvueroeringsrechtbank vanaf 1 januari 2012 uitsluitend bevoegd is met betrekking tot de uitvoering van de maatregel van de terbeschikkingstelling van de regering; niet is vereist dat een specifieke overgangsbepaling de strafvueroeringsrechtbank de bevoegdheid zou verlenen om een terbeschikkingstelling van de regering om te zetten in een terbeschikkingstelling van de strafvueroeringsrechtbank (1). (1) Zie GwH 21 november 2013, nr. 160/2013.

STRAFUUITVOERING - Strafvueroeringsrechtbank - Uitvoering - Terbeschikkingstelling van de regering en van de strafvueroeringsrechtbank - Bestaanbaarheid

Il résulte des articles 11, 12 et 13 de la loi du 26 avril 2007 relative à la mise à disposition du tribunal de l'application des peines qu'à partir du 1er janvier 2012, seul le tribunal de l'application des peines est compétent en ce qui concerne l'exécution de la mesure de mise à disposition du gouvernement; il n'est pas requis qu'une disposition transitoire spécifique confère au tribunal de l'application des peines la compétence de convertir une mise à disposition du gouvernement en une mise à disposition du tribunal de l'application des peines (1). (1) Voir C.C. 21 novembre 2013, n° 160/2013.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Exécution - Mise à disposition du gouvernement et du tribunal de l'application des peines - Compatibilité

P.16.1271.F

15 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170315.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafvonden (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen - Vereniging van misdadigers

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen

De veroordelende beslissing die nergens het artikel vermeldt dat het feit strafbaar stelt waaraan de eiser schuldig is verklaard evenmin als het artikel waarin de straf wordt bepaald die op dat misdrijf is gesteld, schendt artikel 195, eerste lid, Wetboek van Strafvordering; dat is het geval wanneer de veroordelende beslissing wegens vereniging van misdadigers enkel melding maakt van artikel 322 Strafwetboek, hetwelk slechts een algemene omschrijving geeft van dat misdrijf (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. xxx.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafvonden (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Strafvordering - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen - Vereniging van misdadigers

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Veroordelende beslissing - Opgave van de wettelijke bepalingen die de bestanddelen van het misdrijf omschrijven en die de straf bepalen

- Art. 195, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 322, 323 en 324 Strafwetboek

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Action publique - Décision de condamnation - Indication des dispositions légales déterminant les éléments constitutifs de l'infraction et édictant la peine - Association de malfaiteurs

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Décision de condamnation - Indication des dispositions légales déterminant les éléments constitutifs de l'infraction et édictant la peine

La décision de condamnation qui, par aucune de ses énonciations, n'indique la disposition qui incrimine le fait dont le demandeur est reconnu coupable et celle qui commine la peine applicable à cette infraction, viole l'article 195, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle; il en est ainsi de la décision de condamnation du chef d'association de malfaiteurs qui se borne à viser l'article 322 du Code pénal, qui définit de manière générale cette prévention (1). (1) Voir les concl. du MP.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Action publique - Décision de condamnation - Indication des dispositions légales déterminant les éléments constitutifs de l'infraction et édictant la peine - Association de malfaiteurs

- Art. 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 322, 323 et 324 Code pénal

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Décision de condamnation - Indication des dispositions légales déterminant les éléments constitutifs de l'infraction et édictant la peine

- Art. 195, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. 322, 323 et 324 Code pénal

De bijzondere bewijswaarde verbonden aan een naar aanleiding van een overtreding op de Wegverkeerswet en de uitvoeringsbesluiten door een daartoe bevoegd ambtenaar opgesteld proces-verbaal geldt alleen voor de in het proces-verbaal van overtreding opgenomen zintuiglijke vaststellingen door de verbalisant gedaan op het ogenblik van het misdrijf of kort nadien betreffende de bestanddelen van het misdrijf en de ermee verbonden omstandigheden; ze geldt evenwel niet voor latere vaststellingen en inlichtingen die hij buiten die eerste vaststelling verkrijgt of voor de later verstrekte gegevens (1). (1) Cass. 28 oktober 2014, AR P.13.0595.N, AC 2014, nr. 639.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal - Bijzondere bewijswaarde

- Art. 62, eerste lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La valeur probante particulière attachée au procès-verbal dressé par le fonctionnaire habilité à cet effet constatant l'infraction à la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ne vaut que pour les constatations personnelles faites par ce verbalisateur, au moment de l'infraction ou immédiatement après sa commission, qui figurent au procès-verbal de l'infraction et qui portent sur les éléments constitutifs de l'infraction et sur les circonstances y afférentes; elle ne s'applique cependant ni aux constatations ultérieures, ni aux informations qu'il a recueillies en dehors de cette première constatation, ni aux éléments fournis ultérieurement (1). (1) Cass. 28 octobre 2014, RG P.13.0595.N, Pas. 2014, n° 639.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Roulage - Procès-verbal - Valeur probante particulière

- Art. 62, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Procès-verbal - Valeur probante particulière

- Art. 62, al. 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Er bestaat slechts een geschil inzake bevoegdheid als bedoeld in de artikelen 420, tweede lid en 539 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter die kennis neemt van de strafvordering zich de bevoegdheid van een andere rechter toe-eigent of zich onbevoegd verklaart, zodat daaruit een geschil over jurisdictie kan ontstaan dat de rechtsgang belemmert en enkel door regeling van rechtsgebied kan worden beëindigd; de beslissing over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om op te treden voor daden van belaging die ook een pesterij zouden uitmaken en die op de werkvloer zouden zijn gepleegd is geen beslissing over een geschil inzake bevoegdheid zoals bedoeld door voormelde artikelen (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 5de editie 2010, nrs. 903 en 1019.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Draagwijdte - Betwisting over de bevoegdheid van het arbeidsauditoraat om de strafvordering in te stellen - Daden van belaging - Pesterijen op de werkvloer

Il n'y a contestation en matière de compétence au sens des articles 420, alinéa 2, et 539 du Code d'instruction criminelle, que lorsque le juge connaissant de l'action publique a empiété sur les attributions d'un autre juge ou se déclare incompétent, provoquant ainsi un conflit de juridiction auquel seul un règlement des juges peut mettre fin; la décision rendue sur la compétence de l'auditorat du travail en matière d'actes de harcèlement qui pourraient également constituer un harcèlement moral et qui auraient été commis sur le lieu de travail, n'est pas une décision rendue sur une contestation en matière de compétence telle que visée par les articles précités (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 5ème édition 2010, nos 903 et 1019.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Litige en matière de compétence - Portée - Contestation sur la compétence de l'auditorat du travail pour mettre en mouvement l'action publique - Actes de harcèlement - Harcèlement moral sur le lieu de travail

Artikel 507, eerste lid, Strafwetboek bestraft de beslagene en allen die voorwerpen waarop tegen hem beslag is gedaan, in zijn belang bedrieglijk vernielen of wegmaken; ook hij die geen eigenaar is van de beslagen goederen, zoals de leasingnemer, kan zich aan het misdrijf schuldig maken indien hij ten nadele van de beslagleggers en in zijn eigen belang de goederen onttrekt (1). (1) Cass. 28 november 1955, AC 1956, 244; Cass. 21 oktober 2008, AR P.08.0673.N, arrest niet gepubliceerd.

BESLAG - Allerlei - Vernielen of wegmaken door de beslagene van goederen waarop tegen hem beslag is gedaan - Beslagene die geen eigenaar is van de beslagen goederen - Strafbaarheid - Voorwaarde - Toepassing

- Art. 507, eerste lid Strafwetboek

L'article 507, alinéa 1er, du Code pénal punit le saisi et tous ceux qui ont frauduleusement détruit ou détourné, dans son intérêt, des objets saisis sur lui. Celui qui n'est pas propriétaire des biens saisis, comme le preneur en leasing, peut également se rendre coupable de cette infraction lorsqu'il soustrait les biens au détriment des saisissants, dans son propre intérêt (1). (1) Cass. 28 novembre 1955, Pas. 1956, 244 ; Cass. 21 octobre 2008, RG P.08.0673.N, inédit.

SAISIE - Divers - Destruction ou détournement par le saisi d'objets saisis sur lui - Saisi non propriétaire des biens saisis - Caractère punissable - Condition - Application

- Art. 507, al. 1er Code pénal

Krachtens artikel 12.2 Wegverkeersreglement moet de bestuurder die een kruispunt oprijdt dubbel voorzichtig zijn ten einde alle ongevallen te voorkomen; deze wetsbepaling is slechts toepasselijk op het oprijden van het kruispunt.

WEGVERKEER - Wegverkeersreglement van 1 december 1975 - Art. 12 - Art. 12.2 - Regels voor het gebruik van de openbare weg - Verplichting voorrang te verlenen - Oprijden van een kruispunt - Draagwijdte

En vertu de l'article 12.2 du code de la route, le conducteur abordant un carrefour doit redoubler de prudence pour éviter tout accident; cette disposition légale ne s'applique qu'à l'entrée du carrefour.

ROULAGE - Code de la route du 01121975 - Dispositions réglementaires - Article 12 - Article 12, # 2 - Règles d'usage de la voie publique - Obligation de céder le passage - Aborder un carrefour - Portée

Geen enkele wets- of verdragsbepaling verplicht de strafuitvoeringsrechtbank om de datum te bepalen waarop de veroordeelde een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen in functie van de voorspelbare duur van de behandeling van die aanvraag of de datum waarop de straf verstrijkt.

STRAFUITVOERING - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek - Strafwetboek

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Aucune disposition légale ou conventionnelle n'oblige le tribunal de l'application des peines à fixer la date à laquelle le condamné peut introduire une nouvelle demande d'octroi d'une modalité d'exécution de la peine, en fonction de la durée prévisible du traitement de cette demande ou de la date d'expiration de la peine.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Délai pour introduire une nouvelle demande - Critères d'appréciation

- Art. 57, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Délai pour introduire une nouvelle demande - Critères d'appréciation

- Art. 57, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De vermelding van de datum waarop de veroordeelde een nieuw verzoek tot toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit kan indienen, is onlosmakelijk verbonden met de beslissing tot niet-toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit en met de motivering van die beslissing; de wet verplicht de rechtbank niet om, bij ontstentenis van een specifieke conclusie dienaangaande, de termijn te motiveren die ze binnen de grenzen van artikel 57, eerste lid, Wet Strafwitvoering bepaalt (1). (1) Cass. 23 mei 2012, AR P.12.0793.F, AC 2012, nr. 330.

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Strafwitvoeringsmodaliteit - Weigering - Termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Strafwitvoeringsrechtbank - Strafwitvoeringsmodaliteit - Weigering - Termijn om een nieuwe aanvraag in te dienen - Motivering - Omvang

- Art. 57, eerste lid Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Onder vernederende behandeling wordt elke daad begrepen die bij degene die ze ondergaat, in de ogen van derden of van het slachtoffer, zware vernedering of verlies aan waardigheid veroorzaakt (1). (1) Cass. 10 december 2014, AR P.14.1275.F, AC 2014, nr. 778.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vernederende behandeling

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Onder foltering of onmenselijke behandeling in de zin van artikel 3 EVRM wordt elke daad begrepen waarbij hevige pijn of ernstig lichamelijk of moreel leed opzettelijk wordt toegebracht (1). (1) Cass. 10 oktober 2007, AR P.07.1362.F, AC 2007, nr. 474.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Foltering of onmenselijke behandeling

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'indication de la date à laquelle le condamné peut introduire une nouvelle demande est intrinsèquement liée à la décision de non-octroi d'une modalité d'exécution de la peine et à la motivation de cette décision; la loi n'impose pas au tribunal, en l'absence de conclusions spécifiques sur ce point, de motiver spécialement le délai qu'il fixe dans les limites prévues par l'article 57, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées (1). (1) Cass. 23 mai 2012, RG P.12.0793.F, Pas. 2012, n° 330.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Délai pour introduire une nouvelle demande - Motivation - Etendue

- Art. 57, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Refus d'octroi - Délai pour introduire une nouvelle demande - Motivation - Etendue

- Art. 57, al. 1er L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

Le traitement dégradant s'entend de tout acte qui cause à celui qui y est soumis, aux yeux d'autrui ou aux siens, une humiliation ou un avilissement graves (1). (1) Cass. 10 décembre 2014, RG P.14.1275.F, Pas. 2014, n° 778.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Traitement dégradant

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Par torture ou traitement inhumain, au sens de l'article 3 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, on entend tout acte par lequel une douleur aiguë ou des souffrances graves, physiques ou morales, sont intentionnellement infligées (1). (1) Cass. 10 octobre 2007, RG P.07.1362.F, Pas. 2007, n° 474.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Torture ou traitement inhumain

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Bij verstek gewezen beslissing in hoger beroep en door verjaring vervallen strafvordering - Verstek niet vatbaar voor verzet - Cassatieberoep van het openbaar ministerie

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Vermelding

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Buitengewone verzetstermijn - Berekening

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling van het niet-ontvankelijk of ongedaan verklaard verzet - Berekening

De verjaring van de strafvordering is geschorst wanneer een beklagde verzet aantekent dat onontvankelijk of ongedaan wordt verklaard, tijdens de behandeling daarvan; die schorsing geldt vanaf de akte van verzet tot de beslissing die vaststelt dat het verzet onontvankelijk dan wel ongedaan is (1). (1) Ibid, punt IV.2.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Behandeling van het niet-ontvankelijk of ongedaan verklaard verzet - Berekening

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Vermelding

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Bij verstek gewezen beslissing in hoger beroep en door verjaring vervallen strafvordering - Verstek niet vatbaar voor verzet - Cassatieberoep van het openbaar ministerie

- Art. 424 Wetboek van Strafvordering

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Décision rendue par défaut en degré d'appel et action publique éteinte par prescription - Défaut non susceptible d'opposition - Pourvoi du ministère public

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Forme - Griefs - Indication

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Délai extraordinaire d'opposition - Computation

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Traitement de l'opposition déclarée irrecevable ou non avenue - Computation

La prescription de l'action publique est suspendue lorsqu'un prévenu forme une opposition qui est déclarée irrecevable ou non avenue, pendant le traitement de celle-ci; cette suspension court depuis l'acte d'opposition jusqu'à la décision constatant que l'opposition est irrecevable ou non avenue (1). (1) Ibid., point IV.2.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Traitement de l'opposition déclarée irrecevable ou non avenue - Computation

- Art. 24, al. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

La recevabilité de l'appel n'est pas affectée par la circonstance qu'une ou plusieurs cases du formulaire auraient été cochées sans motif au vu de la décision attaquée (décision implicite) (1). (1) Ibid., point III.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Forme - Griefs - Indication

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Le délai pour se pourvoir en cassation contre une décision rendue par défaut et susceptible d'opposition ne s'applique pas lorsque la décision attaquée par le ministère public déclare l'action publique éteinte par prescription, une telle décision n'étant, à défaut d'intérêt, pas susceptible d'opposition (décision implicite) (1). (1) Ibid., point II.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Décision rendue par défaut en degré d'appel et action publique éteinte par prescription - Défaut non susceptible d'opposition - Pourvoi du ministère public

- Art. 424 Code d'Instruction criminelle

Wanneer een verstekvonnis werd betekend, doch niet aan de persoon, wordt, bij het verstrijken van de gewone verzettermijn, de verjaringstermijn van de strafvordering geschorst en vervangen door de verjaringstermijn van de straf en begint die geschorste termijn pas opnieuw te lopen vanaf de dag waarop het verzet tegen het verstekvonnis ontvankelijk wordt verklaard (1). (1) Zie concl. O.M. , punt IV.1, in Pas. 2017, nr.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Buitengewone verzetstermijn - Berekening
- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Lorsqu'un jugement par défaut a été signifié mais ne l'a pas été à personne, le délai de la prescription de l'action publique est, à l'expiration du délai ordinaire d'opposition, suspendu et remplacé par le délai de prescription de la peine et ne reprend son cours qu'à la date de l'opposition déclarée recevable au jugement par défaut (1). (1) Voir les concl. du MP, point IV.1.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Délai extraordinaire d'opposition - Computation
- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.16.1292.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.12](#)

AC nr. ...

Artikel 6 EVRM houdt in dat een beklaagde ter vrijwaring van zijn recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld aan de rechter kan vragen dat bijkomende onderzoekshandelingen worden uitgevoerd of dat het resultaat van een ander strafonderzoek wordt afgewacht; dit recht is niet absoluut: het staat aan de rechter om op grond van het geheel van de gegevens van de zaak onaantastbaar te oordelen over de noodzaak, de raadzaamheid en de gepastheid om op een dergelijk verzoek in te gaan en uit een met redenen omklede afwijzing van dat verzoek kan noch schending van artikel 6 EVRM noch miskenning van het recht op een eerlijk proces of van het vermoeden van onschuld worden afgeleid (1). (1) Zie Cass. 21 februari 2017, AR P.16.0614.N, AC 2017, nr. 122.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Recht van beklaagde om bijkomende onderzoekshandelingen of afwachten resultaat ander strafonderzoek te vragen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van beklaagde om bijkomende onderzoekshandelingen of afwachten resultaat ander strafonderzoek te vragen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Recht van beklaagde om bijkomende onderzoekshandelingen of afwachten resultaat ander strafonderzoek te vragen

L'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales implique qu'un prévenu puisse, en vue de garantir son droit à un procès équitable et la présomption d'innocence, demander au juge d'ordonner l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires ou d'attendre le résultat d'une autre instruction pénale; ce droit n'est pas absolu: il appartient au juge d'apprécier souverainement, à la lumière de l'ensemble des éléments de la cause, la nécessité, l'opportunité et le caractère approprié d'accéder à une telle demande, sans qu'il puisse être déduit du rejet motivé de cette demande ni la violation de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni la violation du droit à un procès équitable (1). (1) Voir Cass. 21 février 2017, RG P.16.0614.N, Pas. 2017, n° 122.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Droit du prévenu de demander l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires ou l'attente du résultat d'une autre instruction pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit du prévenu de demander l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires ou l'attente du résultat d'une autre instruction pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Droit du prévenu de demander l'accomplissement d'actes d'instruction complémentaires ou l'attente du résultat d'une autre instruction pénale

De bepalingen van artikel 6.1 EVRM, artikel 148 Grondwet en artikel 190, eerste en tweede lid, Wetboek van Strafvordering laten de rechter toe de aanwezigheid van het publiek bij de behandeling van een zaak te verbieden, in de regel wanneer dit vereist is ter bescherming van de openbare orde, de goede zeden, de nationale veiligheid, de belangen van minderjarigen of het privéleven van de partijen bij het proces; hieruit volgt dat de rechter bij de beoordeling van een verzoek om een zaak met gesloten deuren te behandelen, niet ertoe gehouden is de belangen in acht te nemen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Rechtenbanken - Openbaarheid van de rechtszittingen - Behandeling met gesloten deuren - Verzoek tot behandeling met gesloten deuren - Belangen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Behandeling met gesloten deuren - Verzoek tot behandeling met gesloten deuren - Belangen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces

RECHTERLIJKE ORGANISATIE - Strafzaken - Behandeling met gesloten deuren - Verzoek tot behandeling met gesloten deuren - Belangen van meerderjarige personen die geen partij zijn bij het proces

De enkele omstandigheid dat een buitenlandse politiedienst aan de Belgische gerechtelijke autoriteiten gegevens uit een buitenlands strafonderzoek ter kennis brengt die in België geen bewijs uitmaken, maar enkel worden aangewend als inlichting om een strafonderzoek op te starten en binnen dat kader autonome bewijzen te verzamelen, verleent aan de beklaagde niet het recht het buitenlandse strafonderzoek aan een regelmatigheidscontrole te onderwerpen; een onderzoek naar de regelmatigheid van de buitenlandse informatiegaring is immers enkel vereist wanneer de beklaagde aannemelijk maakt dat de ter kennis gebrachte gegevens op een onregelmatige wijze zijn verkregen en daardoor het gebruik ervan een aantasting uitmaakt van zijn recht op een eerlijk proces, te beoordelen over het geheel van het proces (1). (1) Zie Cass. 1 december 2015, AR P.15.0905.N, AC 2015, nr. 716 ; Cass. 8 november 2016, AR P.16.0613.N, AC 2016, nr. 631.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Gegevens uit buitenlands strafonderzoek aangewend als inlichting - Gebruik ter opstarting strafonderzoek - Regelmatigheidscontrole door beklaagde

Les dispositions de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, de l'article 148 de la Constitution et de l'article 190, alinéas 1 et 2, du Code d'instruction criminelle permettent au juge d'interdire la présence du public durant l'examen d'une cause, en principe lorsque cela est requis en vue de la protection de l'ordre public, des mœurs, de la sécurité nationale, des intérêts de mineurs ou de la vie privée des parties au procès; il en résulte que le juge n'est pas tenu, pour apprécier une demande de huis clos, de prendre en considération les intérêts de personnes majeures qui ne sont pas parties au procès.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 148 - Tribunaux - Publicité des audiences - Examen à huis clos - Demande de huis clos - Intérêts de personnes majeures qui ne sont pas parties au procès

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Examen à huis clos - Demande de huis clos - Intérêts de personnes majeures qui ne sont pas parties au procès

ORGANISATION JUDICIAIRE - Matière répressive - Examen à huis clos - Demande de huis clos - Intérêts de personnes majeures qui ne sont pas parties au procès

La seule circonstance que des services de police étrangers portent à la connaissance des autorités judiciaires belges des éléments d'une instruction pénale menée à l'étranger qui ne constituent pas des éléments de preuve en Belgique, mais sont utilisés à titre de simple renseignement pour démarrer une instruction pénale et récolter, dans ce cadre, des éléments de preuve de manière autonome, ne confère pas au prévenu le droit de soumettre l'instruction pénale menée à l'étranger à un contrôle de la régularité; en effet, l'examen de la régularité du recueil d'informations à l'étranger n'est requis que lorsque le prévenu rend admissible le fait que les éléments communiqués ont été obtenus de manière irrégulière et que, de ce fait, leur utilisation constitue une atteinte à son droit à un procès équitable, qu'il y a lieu d'apprécier à la lumière de l'ensemble du procès (1). (1) Voir Cass. 1er décembre 2015, RG P.15.0905.N, Pas. 2015, n° 716 ; Cass. 8 novembre 2016, RG P.16.0613.N, Pas. 2016, n° 631.

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction pénale - Eléments issus d'une instruction pénale menée à l'étranger utilisés à titre de renseignement - Utilisation en vue de démarrer une instruction pénale - Contrôle de la régularité du prévenu

De rechter beoordeelt onaantastbaar de bewijswaarde van deskundigenverslagen; noch artikel 6 EVRM noch de algemene rechtsbeginselen van het recht op tegenspraak en het recht op een eerlijk proces vereisen dat de rechter preciseert waarom hij meer belang hecht aan het ene deskundigenverslag dan aan het andere.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Deskundigenverslagen - Beoordeling van bewijswaarde door rechter

Geen enkele bepaling vereist dat de door een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek opgeleverde gegevens die geen bewijsmateriaal uitmaken, maar enkel worden aangewend als inlichting, bij het strafdossier worden gevoegd.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Strafonderzoek - Door strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek opgeleverde gegevens aangewend als inlichting - Voeging bij strafdossier - Vereiste

Het vermoeden van onschuld heeft in de eerste plaats betrekking op de houding van de rechter die van een beschuldiging in strafzaken moet kennisnemen; de enkele omstandigheid dat er, vóór de uitspraak over een zaak, in de pers een reportage over een beklaagde en de hem ten laste gelegde feiten verschijnt die mogelijk het gevolg is van een misdrijf gepleegd door een bij de opsporing of het onderzoek betrokken persoon, heeft niet tot gevolg dat de zaak niet zonder schending van artikel 6 EVRM kan worden behandeld of slechts kan worden behandeld nadat het onderzoek naar dat beweerde misdrijf is voltooid (1). (1) Zie Cass. 16 juni 2004, AR P.04.0281.F, AC 2004, nr. 333.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Persreportage over beklaagde en hem ten laste gelegde feiten vóór uitspraak - Persreportage mogelijk gevolg van misdrijf gepleegd door bij opsporing of onderzoek betrokken persoon

Le juge apprécie souverainement la valeur probante des rapports d'expertise; ni l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ni les principes généraux du droit au contradictoire et du droit à un procès équitable n'imposent au juge de préciser pourquoi il accorde à un rapport d'expertise plus d'intérêt qu'à un autre.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Rapports d'expertise - Appréciation de la valeur probante par le juge

Aucune disposition ne requiert que les éléments fournis dans le cadre d'une instruction pénale qui ne constituent pas des éléments de preuve mais sont utilisés à titre de simple renseignement soient joints au dossier répressif.

PREUVE - Matière répressive - Divers - Instruction pénale - Éléments fournis dans le cadre d'une instruction pénale utilisés à titre de renseignement - Jonction au dossier répressif - Condition

La présomption d'innocence concerne en premier lieu l'attitude du juge appelé à prendre connaissance de l'accusation en matière répressive; la seule circonstance que, avant qu'il soit statué en la cause, un reportage sur le prévenu et les faits mis à sa charge paraisse dans la presse, éventuellement en conséquence d'une infraction commise par une personne impliquée dans l'enquête ou l'instruction, n'entraîne pas que la cause ne puisse être traitée sans violation de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou ne puisse être traitée qu'au terme de l'examen de cette prétendue infraction (1). (1) Voir Cass. 16 juin 2004, RG P.04.0281.F, Pas. 2004, n° 333.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Reportage sur le prévenu et les faits mis à sa charge paru dans la presse avant le prononcé - Reportage dans la presse éventuellement en conséquence d'une infraction commise par une personne impliquée dans l'enquête ou l'instruction

Uit de tekst van artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en van artikel 13 Wet Wederzijdse Internationale Rechtshulp Strafzaken volgt dat deze bepalingen niet van toepassing zijn op gegevens die niet als bewijs in aanmerking worden genomen, maar enkel als inlichting.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Strafondersoek - Inlichtingen - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Artikel 13 Wet Wederzijdse Internationale Rechtshulp Strafzaken - Toepasselijkheid

Il résulte de l'article 32 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale et de l'article 13 de la loi du 9 décembre 2004 sur la transmission policière internationale de données à caractère personnel et d'informations à finalité judiciaire, l'entraide judiciaire internationale en matière pénale et modifiant l'article 90ter du Code d'instruction criminelle, que ces dispositions ne sont pas applicables aux éléments qui ne sont pas pris en considération à titre de preuve, mais à titre de simple renseignement.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Instruction pénale - Renseignements - Article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale - Article 13 de la loi du 9 décembre 2004 - Applicabilité

P.16.1296.F

22 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.3](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 334 en 335 Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de voornaamste redenen van de vrijspraak van een beschuldigde slechts in het arrest kunnen worden geformuleerd dat met toepassing van artikel 334 van dat wetboek is geweest.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Schuldigverklaring met zeven stemmen tegen vijf - Arrest waarbij het hof van assisen zich bij de minderheid aansluit - Vrijspraak van de beschuldigde - Motivering - Arresten gewezen met toepassing van de artikelen 334 en 335 Wetboek van Strafvordering - Motivering opgenomen in beide arresten - Wettigheid

Il ne résulte pas des articles 334 et 335 du Code d'instruction criminelle que les principales raisons de l'acquiescement d'un accusé ne peuvent être formulées que dans l'arrêt rendu en application de l'article 334 dudit code.

COUR D'ASSISES - Procédure à l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Verdict de culpabilité par sept voix contre cinq - Arrêt par lequel la cour d'assises se rallie à la minorité - Acquiescement de l'accusé - Motivation - Arrêts rendus en application des articles 334 et 335 du Code d'instruction criminelle - Motivation figurant dans les deux arrêts - Légalité

P.16.1297.N

14 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170314.7](#)

AC nr. ...

De rechter oordeelt in feite of de locatie waar wordt gewerkt een plaats is waarvan moet worden gevreesd dat de lucht er plots en op elk ogenblik kan worden verontreinigd door uit de omgeving voortkomende gevaarlijke uitwasemingen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

ARBEID - Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen - Beoordeling door de rechter - Aard

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen - Onaantastbare beoordeling door de rechter - Toezicht door het Hof

Le juge décide en fait si l'endroit où s'effectue le travail est un lieu dont on doit craindre que l'air qu'il contient peut être pollué fortuitement et à tout moment par des émanations dangereuses provenant du voisinage; la Cour vérifie si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier.

TRAVAIL - Protection du travail - Sécurité des travailleurs - Lieu dont on doit craindre que l'air qu'il contient peut être pollué fortuitement et à tout moment par des émanations dangereuses provenant du voisinage - Appréciation par le juge - Nature

- Art. 53, § 1, a), 3° Règlement général pour la protection du travail

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Protection du travail - Sécurité des travailleurs - Lieu dont on doit craindre que l'air qu'il contient peut être pollué fortuitement et à tout moment par des émanations dangereuses provenant du voisinage - Appréciation souveraine par le juge - Contrôle par la Cour

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

Een plaats waarvan moet worden gevreesd dat de lucht er plots en op elk ogenblik kan worden verontreinigd door uit de omgeving voortkomende gevaarlijke uitwasemingen, houdt niet op een dergelijke plaats te zijn louter door de aanwezigheid van een veiligheidssysteem dat afhankelijk is van menselijk handelen.

ARBEID - Arbeidsbescherming - Veiligheid van de arbeiders - Plaats waarvan moet gevreesd worden dat de lucht er plots kan worden verontreinigd door gevaarlijke uitwasemingen - Aanwezigheid van een veiligheidssysteem dat afhankelijk is van menselijk handelen

- Art. 53, § 1, a), 3° Algemeen reglement voor de arbeidsbescherming

- Art. 53, § 1, a), 3° Règlement général pour la protection du travail

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Protection du travail - Sécurité des travailleurs - Lieu dont on doit craindre que l'air qu'il contient peut être pollué fortuitement et à tout moment par des émanations dangereuses provenant du voisinage

- Art. 53, § 1, a), 3° Règlement général pour la protection du travail

Un lieu dont on doit craindre que l'air qu'il contient peut être pollué fortuitement et à tout moment par des émanations dangereuses provenant du voisinage n'implique pas d'être un tel lieu uniquement en raison de la présence d'un système de sécurité tributaire de l'action de l'homme.

TRAVAIL - Protection du travail - Sécurité des travailleurs - Lieu dont on doit craindre que l'air qu'il contient peut être pollué fortuitement et à tout moment par des émanations dangereuses provenant du voisinage - Présence d'un système de sécurité tributaire de l'action de l'homme

- Art. 53, § 1, a), 3° Règlement général pour la protection du travail

P.16.1312.N

5 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.5](#)

AC nr. 444

Artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering vereist niet dat voor de keuze van het rijverbod, de duur ervan en de eraan verbonden maatregelen, voor zover die aan de vrije beoordeling van de rechter zijn overgelaten, telkens een afzonderlijke motivering wordt verstrekt (1); uit het persoonlijk karakter van de straf kan geen verdergaande motiveringsverplichting worden afgeleid. (1) Zie Cass. 30 oktober 2012, AR P.12.0332.N, AC 2012, nr. 573.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Opleggen van een straf - Persoonlijk karakter van de straf - Motiveringsverplichting

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Straf - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Motiveringsverplichting

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Rijverbod, duur en eraan verbonden maatregelen - Hoger beroep - Motiveringsverplichting

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Opleggen van een straf - Persoonlijk karakter van de straf - Motiveringsverplichting

L'article 195, alinéas 2 et 4, du Code d'instruction criminelle ne requiert pas que soit énoncée systématiquement une motivation distincte du choix de la déchéance du droit de conduire, de sa durée et des mesures qui y sont liées, dans la mesure où celles-ci ont été laissées à la libre appréciation du juge (1); une obligation de motivation plus étendue ne saurait se déduire du caractère personnel de la peine. (1) Voir Cass. 30 octobre 2012, RG P.12.0332.N, Pas. 2012, n° 573.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Peine - Déchéance du droit de conduire, durée et mesures qui y sont liées - Obligation de motivation

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Infliction d'une peine - Caractère personnel de la peine - Obligation de motivation

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Peine - Déchéance du droit de conduire, durée et mesures qui y sont liées - Obligation de motivation

PEINE - Divers - Déchéance du droit de conduire, durée et mesures qui y sont liées - Appel - Obligation de motivation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Appel - Infliction d'une peine - Caractère personnel de la peine - Obligation de motivation

Geen enkele bepaling of algemeen rechtsbeginsel verplicht de appelrechter te motiveren waarom hij een zwaardere straf oplegt dan de door de eerste rechter opgelegde straf; onverminderd de uit artikel 149 Grondwet voortvloeiende motiveringsverplichting, dient de appelrechter enkel, in de gevallen dat de wet hem daartoe verplicht, de door hem uitgesproken straffen en maatregelen en hun duur in het bijzonder te motiveren.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Opleggen van een zwaardere straf dan de door de eerste rechter opgelegde straf - Motiveringsverplichting

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Opleggen van een zwaardere straf dan de door de eerste rechter opgelegde straf - Motiveringsverplichting

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Opleggen van een zwaardere straf dan de door de eerste rechter opgelegde straf - Motiveringsverplichting

Wanneer het bestreden vonnis werd uitgesproken voordat naar de eiser aanvoert de verjaring zou zijn ingetreden, is de verjaring van de strafvordering geschorst tijdens de cassatieprocedure, vanaf de dag van de bestreden uitspraak.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Aanvang - Cassatieprocedure

Aucune disposition légale ni aucun principe général du droit n'obligent le juge d'appel à motiver sa décision d'infliger une peine plus forte que celle décidée par le premier juge; sans préjudice de l'obligation de motivation résultant de l'article 149 de la Constitution, le juge d'appel est seulement tenu, dans les cas où la loi le lui impose, de motiver spécialement les peines et mesures qu'il a prononcées, ainsi que leur durée.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Infliction d'une peine plus forte que celle prononcée par le premier juge - Obligation de motivation

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Infliction d'une peine plus forte que celle prononcée par le premier juge - Obligation de motivation

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Appel - Infliction d'une peine plus forte que celle prononcée par le premier juge - Obligation de motivation

Lorsque l'arrêt attaqué a été prononcé à une date antérieure à celle à laquelle, selon le demandeur, la prescription aurait été acquise, la prescription de l'action publique est suspendue durant l'instance en cassation, à dater de la décision attaquée.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Point de départ - Procédure en cassation

P.16.1313.F

11 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170111.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

ETRANGERS - Privation de liberté - Prolongation - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle décision de prolongation intervenue entre-temps

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Privation de liberté d'un étranger - Prolongation - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle décision de prolongation intervenue entre-temps

Wanneer de minister, met toepassing van artikel 7, derde, zesde en achtste lid, Vreemdelingenwet, de maatregel van vrijheidsberoving van een vreemdeling verlengt en de wettigheid van die beslissing door de raadkamer werd bevestigd overeenkomstig artikel 74 van die wet, betekent dit niet dat het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de wettigheid van een vroegere beslissing tot verlenging van de vrijheidsberoving geen bestaansreden meer heeft (impliciet) (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr ...

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

- Artt. 7, derde, vijfde, zesde en achtste lid, 71 en 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Gemis aan belang of bestaansreden - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Verlenging - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Tussentijdse nieuwe beslissing tot verlenging

- Artt. 7, derde, vijfde, zesde en achtste lid, 71 en 74 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Lorsqu'en application de l'article 7, alinéas 3, 6 et 8, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, le ministre prolonge la mesure de privation de liberté d'un étranger et que la légalité de cette décision a été confirmée par la chambre du conseil conformément à l'article 74 de la loi précitée, le pourvoi dirigé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation statuant sur la légalité d'une décision antérieure de prolongation de la privation de liberté n'est pas devenu sans objet (solution implicite) (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETRANGERS - Privation de liberté - Prolongation - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle décision de prolongation intervenue entre-temps

- Art. 7, al. 3, 5, 6 et 8, 71 et 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Défaut d'intérêt. défaut d'objet - Privation de liberté d'un étranger - Prolongation - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle décision de prolongation intervenue entre-temps

- Art. 7, al. 3, 5, 6 et 8, 71 et 74 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.16.1319.F

8 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

REGELING VAN RECHTSGBIED - Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

STRAFUITVOERING - Regeling van rechtsgebied - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

RÈGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions de jugement - Entre tribunaux de l'application des peines - Compétence territoriale - Critère - Première décision statuant sur une modalité d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Règlement de juges - Entre tribunaux de l'application des peines - Compétence territoriale - Critère - Première décision statuant sur une modalité d'exécution de la peine

Om bevoegd te blijven, moet de strafuitvoeringsrechtbank reeds uitspraak hebben gedaan over een strafuitvoeringsmodaliteit, overeenkomstig haar op het ogenblik van de eerste aanhangigmaking geldende territoriale bevoegdheid; zo dat niet het geval is, wordt de bevoegdheid toegekend aan de strafuitvoeringsrechtbank die territoriaal bevoegd is op het ogenblik van het indienen van de aanvraag door de veroordeelde of van het advies van de gevangenisdirecteur (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. xxx; diezelfde dag werden nog drie gelijksoortige arresten gewezen (AR P.16.1320.F, P.16.1321.F en P.17.0113.F).

STRAFUITVOERING - Regeling van rechtsgebied - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Tussen strafuitvoeringsrechtbanken - Territoriale bevoegdheid - Maatstaf - Initiële beslissing doet uitspraak over een strafuitvoeringsmodaliteit

- Art. 635, § 1, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

Pour demeurer compétent, le tribunal de l'application des peines doit avoir déjà statué sur une modalité d'exécution de la peine, conformément à sa compétence territoriale au moment de la première saisine; si tel n'est pas le cas, la compétence est attribuée au tribunal de l'application des peines territorialement compétent au moment de l'introduction de la demande du condamné ou de l'avis du directeur de prison (1). (1) Voir les concl. du MP; trois autres arrêts similaires ont été rendus le même jour (RG P.16.1320.F, P.16.1321.F et P.17.0113.F).

APPLICATION DES PEINES - Règlement de juges - Entre tribunaux de l'application des peines - Compétence territoriale - Critère - Première décision statuant sur une modalité d'exécution de la peine

- Art. 635, § 1er, al. 1er Code judiciaire

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions de jugement - Entre tribunaux de l'application des peines - Compétence territoriale - Critère - Première décision statuant sur une modalité d'exécution de la peine

- Art. 635, § 1er, al. 1er Code judiciaire

P.16.1325.N

28 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.4](#)

AC nr. 679

De rechter die vaststelt dat één der bestanddelen van een telastlegging waarvoor een beklagde is vervolgd in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, moet aan dat feit de juiste juridische kwalificatie geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven en zal van de aldus gekwalificeerde feiten en de ermee samenhangende feiten slechts kennis kunnen nemen op voorwaarde dat de verwijzingsbeschikking de feiten van valsheid in geschrifte of het gebruik ervan, die strafbaar zijn met een criminele straf, regelmatig heeft gecorrectionaliseerd, wanneer het openbaar ministerie in zijn rechtstreekse dagvaarding met toepassing van artikel 2, tweede lid, Wet Verzachtende Omstandigheden vermeldt dat er wegens verzachtende omstandigheden of gronden van verschoning geen grond is een hogere straf dan een correctionele straf te vorderen of wanneer de rechter met toepassing van artikel 3, derde lid, Wet Verzachtende Omstandigheden zich bevoegd verklaart door verzachtende omstandigheden of een verschoningsgrond aan te nemen wanneer hij vaststelt dat de bij hem aanhangig gemaakte misdaad niet is gecorrectionaliseerd.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Rechter die vaststelt dat één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert -

3/12/2019

Le juge qui constate que l'un des éléments d'une prévention du chef de laquelle un prévenu est poursuivi, est en réalité constitutif d'un faux en écriture ou de l'usage d'un tel faux, est tenu de donner à ce fait sa qualification juridique exacte en libellant également le faux en écriture ou l'usage d'un tel faux dans les termes de la loi, et ne pourra connaître des faits ainsi qualifiés et des faits connexes qu'à la condition que l'ordonnance de renvoi ait régulièrement correctionnalisé les faits de faux en écritures ou d'usage de faux, punissables d'une peine criminelle, que le ministère public énonce dans sa citation directe en application de l'article 2, alinéa 2, de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes qu'en raison de circonstances atténuantes ou de causes d'excuse, il n'y a pas lieu de requérir une peine plus sévère qu'une peine correctionnelle, ou que le juge se déclare compétent, en application de l'article 3, alinéa 3 de ladite loi, en admettant des circonstances atténuantes ou une cause d'excuse lorsqu'il constate que le crime dont il a été saisi n'a pas été correctionnalisé.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Prévenu poursuivi pour un délit déterminé - Juge constatant que l'un des éléments est en réalité constitutif d'un faux en écriture - Mission

P. 410/691

Taak van de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 2, tweede lid, en 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Rechter die vaststelt dat één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert - Taak van de rechter - Bevoegdheid

- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

- Artt. 2, tweede lid, en 3, derde lid Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

Wanneer een telastlegging waarvoor een beklagde is vervolgd, als een welbepaald misdrijf is gekwalificeerd waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte of het gebruik van dergelijk geschrift oplevert, dan omvat de telastlegging dit feit dat bijgevolg ook voor de geadieerde rechter aanhangig is die dan hieraan de juiste juridische kwalificatie moet geven door eveneens de valsheid in geschrifte of het gebruik ervan in de bewoordingen van de wet te omschrijven; dit is geen verboden ontduubeling van de oorspronkelijke telastlegging.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Misdrijf waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert

- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Strafvordering - Beklaagde vervolgd voor een welbepaald misdrijf - Misdrijf waarvan één der bestanddelen in werkelijkheid een valsheid in geschrifte oplevert

- Artt. 193, 194, 195, 213 en 214 Strafwetboek

- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

du juge - Compétence

- Art. 193, 194, 195, 213 et 214 Code pénal

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

- Art. 2, al. 2, et 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

FAUX ET USAGE DE FAUX - Action publique - Prévenu poursuivi pour un délit déterminé - Juge constatant que l'un des éléments est en réalité constitutif d'un faux en écriture - Mission du juge - Compétence

- Art. 193, 194, 195, 213 et 214 Code pénal

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

- Art. 2, al. 2, et 3, al. 3 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

Lorsqu'une prévention du chef de laquelle un prévenu est poursuivi reçoit la qualification d'un délit déterminé dont l'un des éléments est en réalité constitutif d'un faux en écriture ou de l'usage d'un tel faux, cette prévention inclut aussi ce fait, dont le juge est dès lors saisi également; ce juge est tenu de donner à ces faits leur qualification juridique exacte en libellant également le faux en écriture ou l'usage d'un tel faux dans les termes de la loi; ceci ne constitue pas un dédoublement prohibé de la prévention originaire.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Prévenu poursuivi pour un délit déterminé - Délit dont l'un des éléments est en réalité constitutif d'un faux en écriture

- Art. 193, 194, 195, 213 et 214 Code pénal

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

FAUX ET USAGE DE FAUX - Action publique - Prévenu poursuivi pour un délit déterminé - Délit dont l'un des éléments est en réalité constitutif d'un faux en écriture

- Art. 193, 194, 195, 213 et 214 Code pénal

- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

Het door artikel 54, §§ 5 en 6, Interneringswet bedoelde verzet, dat uitsluitend kan worden ingesteld door het openbaar ministerie en de advocaat van de geïnterneerde, komt niet op tegen een vonnis op verstek in die zin dat de bij de beslissing betrokken partijen afwezig zijn gebleven, maar wel tegen een beschikking van de kamer voor de bescherming van de maatschappij die, omwille van het spoedeisend karakter van de gevraagde uitvoeringsmodaliteiten, zonder tegensprekelijk debat is genomen en zowel uit de bewoordingen van artikel 54 Interneringswet als uit de wetsgeschiedenis volgt dan ook dat dit verzet geen verzet is in de zin van artikel 187 Wetboek van Strafvordering, zodat uit die bepaling niet kan worden afgeleid dat dit verzet bij gerechtsdeurwaardersexploit moet worden aangetekend (1). (1) Cass. 27 december 2016, AR P.16.1223.N, AC 2016, nr...

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Aard van het rechtsmiddel - Draagwijdte

VERZET - Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Aard van het rechtsmiddel - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 54 Interneringswet, de doelstelling ervan en de algemene economie van de regeling volgt dat het door artikel 54, §§ 5 en 6, Interneringswet bedoelde verzet een rechtsmiddel sui generis is, dat uitsluitend door het afleggen van een verklaring op de griffie van de strafuitvoeringsrechtbank door het openbaar ministerie of de advocaat van de geïnterneerde kan worden aangetekend (1). (1) Cass. 27 december 2016, AR P.16.1223.N, AC 2016, nr...

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Vorm - Draagwijdte

VERZET - Strafzaken - Bescherming van de maatschappij - Internering - Interneringswet - Artikel 54 Interneringswet - Artikel 54, §§ 5 en 6 Interneringswet - Verzet tegen een beschikking van de kamer voor bescherming van de maatschappij - Vorm - Draagwijdte

L'opposition visée à l'article 54, § 5 et 6, de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement, qui peut uniquement être formée par le ministère public ou l'avocat de l'interné ne concerne pas un jugement rendu par défaut en ce sens que les parties concernées par la décision sont restées défaillantes, mais bien une ordonnance de la chambre de protection sociale qui, en raison du caractère urgent des modalités d'exécution demandées, a été prise sans débat contradictoire et il résulte dès lors tant des termes de l'article 54 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement que de la genèse légale que cette opposition n'est pas une opposition au sens de l'article 187 du Code d'instruction criminelle, de sorte qu'il ne peut être déduit de cette disposition que cette opposition doit être signifiée par exploit d'huissier (1). (1) Cass 27 décembre 2016, RG P.16.1223.N, Pas. 2016, n°...

DEFENSE SOCIALE - Internement - Loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54, § 5 et 6 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Opposition contre une ordonnance de la chambre de protection sociale - Nature du recours - Portée

OPPOSITION - Matière répressive - Protection sociale - Internement - Loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54, § 5 et 6 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Opposition contre une ordonnance de la chambre de protection sociale - Nature du recours - Portée

Il résulte du texte de l'article 54 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement, de son objectif et de l'économie générale de la réglementation que l'opposition visée à l'article 54, § 5 et 6, de ladite loi est un recours sui generis, qui peut uniquement être signifié par déclaration faite par le ministère public ou l'avocat de l'interné au greffe du tribunal de l'application des peines (1). (1) Cass 27 décembre 2016, RG P.16.1223.N, Pas. 2016, n°...

DEFENSE SOCIALE - Internement - Loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54, § 5 et 6 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Opposition contre une ordonnance de la chambre de protection sociale - Forme - Portée

OPPOSITION - Matière répressive - Protection sociale - Internement - Loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Article 54, § 5 et 6 de la loi du 5 mai 2014 sur l'internement - Opposition contre une ordonnance de la chambre de protection sociale - Forme - Portée

Wanneer het hoger beroep bij afwezigheid van een geldig verzoekschrift met grieven vervalt, heeft het geen uitwerking meer en kan het niet leiden tot een voor de partij die van zijn hoger beroep vervallen is, beoogde resultaat en het feit dat dit hoger beroep toch ontvankelijk is, blijft daarop zonder incidentie (1). (1) Wanneer het hoger beroep van het openbaar ministerie vervalt en daarom geen uitwerking heeft, kan op enkel beroep van de beklaagde zijn toestand niet worden verzaamd. Zie over het hoger beroep: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie ("Potpourri II") (tweede deel), RW 2015-16, 1442, inz. 1446, voetnoten 39 en 40, waar blijkbaar de termen 'ontvankelijk' en 'vervallen' als gelijklopend worden beschouwd; B. MEGANCK, "Hoger beroep" in "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr.2016/1, 42-45, nrs. 91-95.

*HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier -
Vervallenverklaring van het hoger beroep - Ontvankelijkheid van
het hoger beroep - Draagwijdte*

Lorsqu'il y a déchéance de l'appel en l'absence de requête valable énonçant les griefs soulevés, cet appel n'a plus d'effet et ne peut conduire au résultat visé par la partie déchue de son appel et le fait que cet appel soit néanmoins recevable n'y change rien (1). (1) Lorsqu'il y a déchéance de l'appel du ministère public et que celui-ci n'a donc plus d'effet, la situation du prévenu ne peut être aggravée sur son seul recours. Voir sur l'appel: S. VAN OVERBEKE, « Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie » (Potpourri II) (tweede deel), R.W. 2015-16, p. 1442, spéc. p. 1446, notes de bas de page 39 et 40, où les termes « onontvankelijk » (irrecevable) et « vervallen » (déchu) sont considérés comme équivalents; B. MEGANCK, « Hoger beroep » dans « De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen », T. Strafr.2016/1, p. 42-45, n° 91-95.

*APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel
principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Déchéance de
l'appel - Recevabilité de l'appel - Portée*

Uit artikel 24, vierde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering, zoals te dezen van toepassing (1), volgt dat de schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering de beslissing van het vonnisgerecht is om de behandeling van de zaak uit te stellen met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; daaruit volgt niet dat de strafvordering pas vanaf het verrichten van die handelingen is geschorst en, in de regel, evenmin dat de strafvordering enkel wordt geschorst op voorwaarde dat de bijkomende onderzoekshandelingen daadwerkelijk werden verricht. (1) Bij toetsing van een bestreden beslissing op haar wettigheid, onderzoekt het Hof niet of de strafvordering niet verjaard was op de dag waarop het cassatieberoep werd ingediend, doch wel of die verjaring niet was ingetreden op de dag van de beslissing (Cass. 8 mei 1984, AR 8518, AC 1983-84, nr. 515). Artikel 7 van de wet van 14 januari 2013 houdende fiscale en andere bepalingen inzake justitie had artikel 24 Voorafgaande titel Wetboek van strafvordering (V.T.Sv.) aangevuld met een derde en een vierde lid. Het arrest nr. 83/2015 van 11 juni 2015 van het Grondwettelijk Hof heeft die bepaling vernietigd maar heeft de gevolgen ervan gehandhaafd "tot de inwerkingtreding van een nieuwe wetsbepaling en uiterlijk tot 31 december 2016". De wetgever heeft dit arrest in de wet omgezet door respectievelijk het voormelde derde en vierde lid te wijzigen en op te heffen "met ingang van 1 januari 2017" (Parl.st., Kamer, nr. 54-1986/001, pp. 43 en 92; art. 32 van de wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "pot-pourri IV genaamd", BS 30 december 2016, in werking getreden op 1 januari 2017, krachtens artikel 182, vijfde lid, van die wet). Bijgevolg, aangezien de bestreden beslissing vóór 1 januari 2017 werd gewezen, was het oude vierde lid van artikel 24 ongetwijfeld op de onderhavige zaak van toepassing. Voor het geval waarin de bestreden beslissing ná 31 december 2016 werd uitgesproken, zie Cass. 11 oktober 2017, AR P.17.0215.F, AC 2017, nr. 544, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH. Er dient op gewezen dat uit de opheffing van artikel 24, vierde lid, V.T.Sv. volgt dat het vijfde lid, ingevoegd bij artikel 61 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "pot-pourri II genaamd", sedert 1 januari 2017 het vierde lid is geworden. (M.N.B.)

Il résulte de l'article 24, alinéa 4, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, dans sa version applicable à l'espèce (1), que la cause de la suspension de la prescription de l'action publique est la décision de la juridiction de jugement de sursoir à l'instruction de l'affaire en vue d'accomplir des actes d'instruction complémentaires; il n'en résulte pas que l'action publique n'est suspendue qu'à compter de l'accomplissement de ces actes, ni, en règle, que la suspension n'intervient qu'à la condition que les actes d'instruction complémentaires aient été accomplis. (1) Pour apprécier la légalité d'une décision attaquée, la Cour contrôle non si l'action publique n'était pas prescrite à la date du pourvoi, mais si la prescription n'était pas acquise à la date de cette décision (Cass. 8 mai 1984, RG 8518, Pas. 1984, n° 515). C'est l'article 7 de la loi du 14 janvier 2013 portant des dispositions fiscales et autres en matière de justice qui avait ajouté des alinéas 3 et 4 à l'article 24 du titre préliminaire du Code de procédure pénale (T.Prél.C.P.P.). L'arrêt n° 83/2015 du 11 juin 2015 de la Cour constitutionnelle a annulé cette disposition, mais en a maintenu les effets « jusqu'à l'entrée en vigueur d'une nouvelle disposition législative, et au plus tard jusqu'au 31 décembre 2016 ». Le législateur a traduit cet arrêt dans la loi en modifiant et abrogeant respectivement les alinéas 3 et 4 précités « à partir du 1er janvier 2017 » (Doc. parl., Ch., n° 54-1986/001, pp. 43 et 92; art. 32 de la loi du 25 décembre 2016 modifiant le statut juridique des détenus et la surveillance des prisons et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite « pot-pourri IV », M.B., 30 décembre 2016, entré en vigueur le 1er janvier 2017 en vertu de l'art. 182, al. 5, de la même loi). Partant, la décision attaquée ayant été rendue avant le 1er janvier 2017, l'alinéa 4 ancien de l'article 24 s'appliquait indubitablement à la présente espèce. Pour le cas où la décision attaquée a été prononcée après le 31 décembre 2016, voir Cass. 11 octobre 2017, RG P.17.0215.F, Pas. 2017, n° 544, avec concl. de M. l'avocat général D. VANDERMEERSCH. A noter qu'il résulte de l'abrogation de l'alinéa 4 de l'article 24 T.Prél.C.P.P. que son alinéa 5, inséré par l'art. 61 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite « pot-pourri II », en est devenu l'alinéa 4 depuis le 1er janvier 2017. (M.N.B.)

P.16.1332.F

22 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.4](#)

AC nr. ...

De beslissing tot uitstel van een strafzaak, zo ze regelmatig is geweest, is een onderzoekshandeling en, zo ze te gepasten tijde is geweest, stuit deze de strafvordering (1). (1) Cass. 4 januari 2000, AR P.98.1384.N, AC 2000, nr. 2.

STRAFVORDERING - Verjaring - Stuiting - Verjaringstuitende daad - Uitstel van de zaak

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Verjaringstuitende daad - Uitstel van de zaak

La décision de remise d'une cause répressive, si elle est régulièrement rendue, constitue un acte d'instruction et, partant, si elle est rendue en temps utile, interrompt la prescription de l'action publique (1). (1) Cass. 4 janvier 2000, RG P.98.1384.N, Pas. 2000, n° 2.

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Interruption - Acte interruptif - Remise de la cause

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Acte interruptif - Remise de la cause

P.16.1334.F

5 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.1](#)

AC nr. ...

De bestuurder van een voertuig die, in het besef dat dit voertuig zonet een ongeval op een openbare plaats heeft veroorzaakt, zijn hoedanigheid van bestuurder verhuult op het ogenblik dat de politie ter plaatse komt, ook al heeft hij de onmiddellijke omgeving van de plaats van het ongeval niet verlaten, maakt zich schuldig aan vluchtmisdrijf (1). (1) Cass. 28 november 1995, AR P.95.0276.N, AC 1995, nr. 511.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf

- Art. 33, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Commet un délit de fuite le conducteur d'un véhicule qui, sachant que celui-ci vient de causer un accident dans un lieu public, dissimule sa qualité de conducteur au moment de l'arrivée de la police, même s'il n'a pas quitté les lieux immédiats de l'accident (1). (1) Cass. 28 novembre 1995, RG P.95.0276.N, Pas. 1995, n° 511.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 33 - Article 33, # 1er - Délit de fuite

- Art. 33, § 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Aangezien het definitieve verval van het recht tot sturen het voorwerp kan uitmaken van een genademaatregel of van een herstel in eer en rechten welke, door een einde te maken aan het definitieve verlies van recht, de veroordeelde de mogelijkheid bieden de uitoefening van dat recht terug te krijgen door de voorgeschreven examens af te leggen, is het niet tegenstrijdig om enerzijds een bestuurder te veroordelen tot een definitief verval van het recht tot sturen en om anderzijds het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor examens.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Definitief verval van het recht tot sturen - Herstel in het recht tot sturen op voorwaarde van geslaagd te zijn voor examens - Verenigbaarheid

- Art. 38, § 1, tweede en derde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Dès lors que la peine de déchéance du droit de conduire à titre définitif peut faire l'objet d'une mesure de grâce ou d'une réhabilitation qui, en mettant un terme à la privation définitive du droit, ouvrent au condamné la possibilité d'en recouvrer l'exercice moyennant la présentation des examens prescrits, il n'est pas contradictoire de condamner un automobiliste à une peine de déchéance du droit de conduire à titre définitif, d'une part, et de subordonner sa réintégration dans le droit de conduire à la condition d'avoir réussi des examens, d'autre part.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Déchéance à titre définitif du droit de conduire - Réintégration dans le droit de conduire à la condition d'avoir réussi des examens - Compatibilité

- Art. 38, § 1er, al. 2 et 3 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Aangezien vluchtmisdrijf een aflopend misdrijf is, is omstandigheid dat de in een ongeval betrokken bestuurder heeft aanvaard om daags na het ongeval te worden gehoord en zich aan een bloedafname te onderwerpen alsook dat de dienstige vaststellingen hebben kunnen plaatsvinden, niet van dien aard dat dit aan de feiten hun strafbaar karakter ontnemt.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf

- Art. 33, § 1 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer de appelrechters inzake wegverkeer de aanvankelijk aan de beklagde ten laste gelegde persoonlijke verzwarende omstandigheid van herhaling afwijzen, op grond dat zijn laatste veroordeling werd uitgesproken meer dan drie jaar vóór de feiten die het voorwerp zijn van de nieuwe vervolgingen, kunnen zij hem niet tot een definitief verval van het recht tot sturen veroordelen.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Definitief verval van het recht tot sturen

- Art. 38, § 1, tweede lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Le délit de fuite étant une infraction instantanée, la circonstance que le conducteur impliqué dans un accident a accepté d'être entendu le lendemain de l'accident et de se soumettre à une prise de sang, et celle que les constatations utiles ont pu être réalisées, ne sont pas de nature à ôter aux faits leur caractère infractionnel.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 33 - Article 33, # 1er - Délit de fuite

- Art. 33, § 1er Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Lorsque les juges d'appel en matière de roulage écartent la circonstance aggravante personnelle de récidive initialement reprochée au prévenu au motif que sa dernière condamnation a été prononcée plus de trois ans avant les faits faisant l'objet des nouvelles poursuites, ils ne peuvent le condamner à une déchéance à titre définitif du droit de conduire.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Déchéance à titre définitif du droit de conduire

- Art. 38, § 1er, al. 2 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.16.1336.N

23 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170523.2](#)

AC nr. 346

Wanneer de eiser in cassatie voor de appelrechters niet heeft aangevoerd dat de toepassing van artikel 3bis, §§ 5 en 6, Wet Beroepsuitoefeningsverbod schending inhoudt van artikel 6 EVRM, de artikelen 10, 11 en 13 Grondwet, artikel 3bis, §§5 en 6, en de artikelen 55, 57, 792, tweede en derde lid, 860, tweede lid, 865 en 1051 Gerechtelijk Wetboek wegens het feit dat de beroepstermijn van artikel 3bis, §6, korter is dan de gemeenrechtelijke beroepstermijn zoals bepaald in artikel 1051, eerste lid, Gerechtelijk Wetboek en de kennisgeving op grond van artikel 3bis, §5, niet de mogelijkheden tot het instellen van rechtsmiddelen moet preciseren zoals dat wel vereist is door artikel 792, tweede en derde lid, Gerechtelijk Wetboek, is het middel nieuw, mitsdien niet ontvankelijk.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Toepassing beroepsuitoefeningsverbod - Toepasselijke beroepstermijn - Geen aanvoering voor de appelrechter door eiser in cassatie

Lorsque le demandeur en cassation n'a pas invoqué devant les juges d'appel que l'application de l'article 3bis, § 5 et 6, de l'arrêté royal n° 22 du 24 octobre 1934 relatif à l'interdiction judiciaire faite à certains condamnés et aux faillis d'exercer certaines fonctions, professions ou activités implique une violation de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, des articles 10, 11 et 13 de la Constitution, de l'article 3bis, § 5 et 6, précité et des articles 55, 57, 792, alinéas 2 et 3, 860, alinéa 2, 865 et 1051 du Code judiciaire, en raison du fait que le délai d'appel tel qu'il est prévu à l'article 3bis, § 6, est plus court que le délai d'appel de droit commun tel qu'il est prévu à l'article 1051, alinéa 1er, du Code judiciaire et que la notification faite sur la base de l'article 3bis, § 5, ne doit pas préciser les voies de recours comme le requiert l'article 792, alinéas 2 et 3, du Code judiciaire, le moyen est nouveau et, partant, irrecevable.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Application de l'interdiction d'exercer une activité professionnelle - Délai d'appel applicable - Pas d'invocation devant la juridiction d'appel par le demandeur en cassation

Luidens artikel 81, § 2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering kunnen de kamer voor de bescherming van de maatschappij en het Hof van Cassatie ten aanzien van de geïnterneerde persoon, slechts beslissen indien deze bijgestaan of vertegenwoordigd wordt door een advocaat; de verplichte bijstand door een advocaat is noodzakelijk wegens de situatie waarin de geïnterneerde persoon zich bevindt en omdat geen enkel hoger beroep mogelijk is tegen de beslissingen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verplichte bijstand van een advocaat - Bestaansreden

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Bestaansreden

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

Aux termes de l'article 81, § 2, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement, la chambre de protection sociale et la Cour de cassation ne peuvent statuer à l'égard d'une personne internée que si celle-ci est assistée ou représentée par un avocat; l'assistance obligatoire d'un avocat est nécessaire en raison de la situation dans laquelle se trouve la personne internée et par le fait qu'aucun appel n'est possible contre les décisions de la chambre de protection sociale (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Assistance obligatoire d'un avocat - Raison d'être

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Assistance obligatoire d'un avocat - Raison d'être

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Assistance obligatoire d'un avocat - Raison d'être

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Comparution personnelle de l'interné - Représentation par avocat

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Interné faisant défaut - Représentation par avocat - Refus - Légalité

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Interné faisant défaut - Représentation par avocat - Refus - Légalité

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Assistance obligatoire d'un avocat - Raison d'être

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Comparution personnelle de l'interné - Raison d'être

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Comparution personnelle de l'interné - Représentation par avocat

Uit de artikelen 2, 30, tweede lid, en 81, § 2, van de wet van 5 mei 2014 volgt, enerzijds, dat de geïnterneerde persoon persoonlijk moet verschijnen voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij en daarbij moet worden bijgestaan door een advocaat en, anderzijds, dat de geïnterneerde persoon niet persoonlijk mag verschijnen en moet worden vertegenwoordigd door zijn advocaat indien medisch-psychiatrische vragen in verband met zijn toestand gesteld worden en het bijzonder schadelijk is om deze in zijn aanwezigheid te behandelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat

De bepalingen van de wet van 5 mei 2014 beletten niet dat de geïnterneerde persoon die afwezig is op het debat voor de kamer voor de bescherming van de maatschappij, door een advocaat wordt vertegenwoordigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

ADVOCAAT - Bescherming van de maatschappij - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Verstek van geïnterneerde - Vertegenwoordiging door advocaat - Weigering - Wettigheid

De doelstellingen van de internering, die vermeld zijn in artikel 2 van de wet van 5 mei 2014, vereisen dat de kamer voor de bescherming van de maatschappij zich persoonlijk kan vergewissen van de toestand waarin de geïnterneerde zich bevindt op het tijdstip dat zij moet beslissen over de internering, de handhaving of de modaliteiten ervan (1). (1) Zie concl. OM in Pas.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Tenuitvoerlegging van de internering - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Zitting - Persoonlijke verschijning van de geïnterneerde - Bestaansreden

Il résulte des articles 2, 30, alinéa 2, et 81, § 2, de la loi du 5 mai 2014, d'une part, que la personne internée doit comparaître personnellement devant la chambre de protection sociale et doit être assistée d'un avocat lors de cette comparution, et, d'autre part, qu'elle ne peut pas comparaître en personne et doit être représentée par un avocat lorsque des questions médicopsychiatriques en rapport avec son état sont posées et qu'il est particulièrement préjudiciable de les examiner en sa présence (1). (1) Voir les concl. du MP.

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Comparution personnelle de l'interné - Représentation par avocat

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Comparution personnelle de l'interné - Représentation par avocat

Les dispositions de la loi du 5 mai 2014 n'empêchent pas la personne internée qui est absente aux débats devant la chambre de protection sociale de pouvoir être représentée par un avocat (1). (1) Voir les concl. du MP.

AVOCAT - Défense sociale - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Interné faisant défaut - Représentation par avocat - Refus - Légalité

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Interné faisant défaut - Représentation par avocat - Refus - Légalité

Les finalités de l'internement énoncées à l'article 2 de la loi du 5 mai 2014 requièrent que la chambre de protection sociale puisse s'assurer personnellement de l'état dans lequel l'interné se trouve au moment où elle doit décider de l'internement, du maintien ou des modalités de celui-ci (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Exécution de l'internement - Chambre de protection sociale - Audience - Comparution personnelle de l'interné - Raison d'être

Uit de enkele omstandigheid dat met opgave van redenen de vraag om een getuigenverhoor wordt verworpen, kan geen miskenning van het recht van verdediging worden afgeleid.

RECHT VAN VERDEDIGING - Allerlei - Wraking - Getuigen - Weigering tot het horen van een getuige

Uit het geheel van de in de artikelen 833, 835, 836, 837, eerste lid, en 838, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalde regeling en de daarbij voorgeschreven termijnen voor het voordragen van de wraking van een rechter volgt dat de termijn van acht dagen waarbinnen het hof van beroep uitspraak moet doen over de wraking, een aanvang neemt vanaf de datum van de rechtszitting waarop de zaak voor behandeling is vastgesteld (1). (1) Zie Cass. 17 september 2002, AR P.02.0386.N - P.02.0602.N - P.02.0662.N, AC 2002, nr.454 met concl. van advocaat-generaal P. Duinslaeger.

WRAKING - Strafzaken - Procedure - Vormvoorschriften en termijnen - Termijn voor de uitspraak - Aanvang

- Artt. 833, 835, 836, 837, eerste lid, en 838, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

Une violation des droits de la défense ne saurait être déduite de la seule circonstance que la demande visant à entendre un témoin est rejetée en indiquant les motifs.

DROITS DE LA DEFENSE - Divers - Récusation - Preuve testimoniale - Refus d'entendre un témoin

Il résulte de l'ensemble des articles 833, 835, 836, 837, alinéa 1er, et 838, alinéa 2, du Code judiciaire et des délais qui y sont prescrits pour récuser un juge que le délai de huit jours dans lequel la cour d'appel doit se prononcer sur la récusation commence à courir à partir de la date de l'audience qui fixe l'examen de la cause (1). (1) Voir Cass. 17 septembre 2002, RG P.02.0386.N - P.02.0602.N - P.02.0662.N, Pas. 2002, n° 454, avec concl. de M. Duinslaeger, avocat général, publiées à leur date dans AC.

RECUSATION - Matière répressive - Procédure - Formalités et délais - Délai de prononciation - Début

- Art. 833, 835, 836, 837, al. 1er, et 838, al. 2 Code judiciaire

P.17.0006.F

8 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170308.2](#)

AC nr. ...

De akte van hoger beroep maakt de zaak, binnen de perken van die akte, aanhangig bij de rechter in hoger beroep; de zaak wordt bij de rechter in hoger beroep aanhangig gemaakt door de verklaring van hoger beroep en niet door de dagvaarding om voor hem te verschijnen (1). (1) Cass. 20 mei 1987, AR 5337, AC 1986-87, nr. 561; Cass. 25 januari 2012, AR P.11.1545.F, AC 2012, nr. 67.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verklaring van hoger beroep - Dagvaarding om te verschijnen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verklaring van hoger beroep - Dagvaarding om te verschijnen - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

De appelrechter kan geen uitspraak doen over de strafvordering tegen een beklaagde wanneer de beslissing van de rechtbank in hoger beroep over die vordering door geen van de partijen in de zaak werd aangevochten.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Aanhangigmaking van de zaak bij de rechter in hoger beroep - Beslissing op de strafvordering - Geen hoger beroep

- Art. 203 Wetboek van Strafvordering

L'acte d'appel saisit le juge d'appel dans les limites de cet acte; c'est la déclaration d'appel et non la citation à comparaître devant le juge d'appel qui saisit celui-ci (1). (1) Cass. 20 mai 1987, RG 5337, Pas. 1987, n° 561; Cass. 25 janvier 2012, RG P.11.1545.F, Pas. 2012, n° 67.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Déclaration d'appel - Citation à comparaître - Saisine du juge d'appel

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Déclaration d'appel - Citation à comparaître - Saisine du juge d'appel

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

Le juge d'appel ne peut se prononcer sur l'action publique exercée à charge d'un prévenu lorsque la décision rendue sur cette action par le tribunal d'instance n'a été entreprise par aucune des parties à la cause.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Saisine du juge d'appel - Décision rendue sur l'action publique - Absence d'appel

- Art. 203 Code d'Instruction criminelle

Uit de wetsgeschiedenis blijkt dat het advies als bedoeld in artikel 443, tweede lid, eerste zin, Wetboek van Strafvordering tot doel heeft een kritische en onafhankelijke beoordeling van een aanvraag tot herziening te verstrekken die het Hof toelaat af te wege of deze aanvraag voldoende ernstig blijkt te zijn om nader onderzocht te worden, zodat het advies van een advocaat die is opgetreden tijdens de procedure die tot de veroordeling heeft geleid waarvoor de herziening wordt gevraagd, hiertoe niet de vereiste waarborgen van onafhankelijkheid biedt en de aanvraag tot herziening mitsdien niet ontvankelijk is.

ADVOCAAT - Verzoek tot herziening - Vormvoorschriften - Advies van drie advocaten bij het Hof van Cassatie of die tien jaar ingeschreven zijn op de tabel - Doel - Advies verleend door advocaat die is opgetreden in de voorafgaande procedure

- Art. 443, tweede lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering HERZIENING - Verzoek en verwijzing om advies - Verzoek tot herziening - Vormvoorschriften - Advies van drie advocaten bij het Hof van Cassatie of die tien jaar ingeschreven zijn op de tabel - Doel - Advies verleend door advocaat die is opgetreden in de voorafgaande procedure

- Art. 443, tweede lid, eerste zin Wetboek van Strafvordering

Il ressort de la genèse légale que l'avis, tel que visé à l'article 443, alinéa 2, première phrase, du Code d'instruction criminelle, a pour but de formuler une appréciation critique et indépendante sur une demande en révision, permettant à la Cour de concevoir si cette demande s'avère suffisamment sérieuse pour être examinée plus avant, de sorte que l'avis d'un avocat intervenu au cours de la procédure ayant mené à la condamnation pour laquelle la révision est demandée, n'offre pas les garanties d'indépendance requises et la demande en révision est, partant, irrecevable.

AVOCAT - Demande en révision - Formalités - Avis de trois avocats à la Cour de cassation ou ayant dix années d'inscription au tableau - Objectif - Avis donné par un avocat intervenu dans la procédure préalable

- Art. 443, al. 2, première phrase Code d'Instruction criminelle REVISION - Requete et renvoi pour avis - Demande en révision - Formalités - Avis de trois avocats à la Cour de cassation ou ayant dix années d'inscription au tableau - Objectif - Avis donné par un avocat intervenu dans la procédure préalable

- Art. 443, al. 2, première phrase Code d'Instruction criminelle

De opschorting van de uitspraak van de veroordeling is verantwoord wanneer een veroordeling, zelfs met uitstel, de verbetering, die reeds werd bereikt of die men van de beklaagde kan verwachten, en zijn reclassering nadelig zou kunnen beïnvloeden; de rechter zal dan ook een afweging dienen te maken tussen, eensdeels, de zwaarwichtigheid van de te beoordelen feiten en de persoonlijkheid van de dader, en, anderdeels, de nadelige effecten van de strafrechtelijke interventie voor de reclassering en de resocialisering van de veroordeelde (1). (1) Zie Cass. 25 november 1997, AR P.96.0660.N, AC 1997, nr. 502.

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER - Gewone opschorting - Motivering

- Artt. 1, § 1, en 3 Wet van 29 juni 1964 betreffende de opschorting, het uitstel en de probatie

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

La suspension du prononcé de la condamnation se justifie lorsqu'une condamnation, fût-elle assortie d'un sursis, pourrait exercer une influence néfaste sur les progrès déjà enregistrés ou pouvant être attendus de la part du prévenu ainsi que sur son reclassement; le juge devra dès lors mettre en balance, d'une part, la gravité des faits à apprécier ainsi que la personnalité de l'auteur et, d'autre part, les effets néfastes de l'intervention pénale sur le reclassement et la resocialisation du condamné (1). (1) Voir Cass. 25 novembre 1997, RG P.96.0660.N, Pas. 1997, n° 502.

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE - Suspension simple - Motivation

- Art. 1er, § 1, et 3 L. du 29 juin 1964 concernant la suspension, le sursis et la probation

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere (1). (1) Onderzoek van het tweede middel (het Hof heeft beslist om enkel het deel van zijn arrest te publiceren dat gewijd is aan het onderzoek van het eerste middel).

MISDRIJF - Deelneming - Dader - Gebruik van een derde om het misdrijf te plegen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor aangestelde

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Gebruik van een derde om het misdrijf te plegen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid voor aangestelde

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

BOSSSEN - Openbare wegen - Toegang voor motorvoertuigen - Ontrading

Uit het feit dat artikel 22 van het Waalse Boswetboek, onder de daarin bepaalde voorwaarden, de toegang verbiedt voor motorvoertuigen tot daartoe niet afgebakende wegen, kan niet worden afgeleid dat het in artikel 17 van dat wetboek bedoelde algemeen verbod op belemmering van het verkeer op dergelijke wegen niet van toepassing zou zijn op motorvoertuigen, zodat permanente slagbomen de toegang mogen blokkeren; de omstandigheid dat een bord aangeeft dat de doorgang vrij blijft voor andere, in de artikelen 20 en 21 van dat wetboek bedoelde, niet-gemotoriseerde gebruikers, zoals voetgangers, fietsers of ruiters, doet daaraan geen afbreuk (1). (1) Zie concl. OM.

BOSSSEN - Openbare wegen die de bossen en wouden doorkruisen - Verkeer - Motorvoertuigen - Ontrading

- Artt. 17 en 22 Waals decreet 15 juli 2008 betreffende het Boswetboek

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere (1). (1) Examen du 2ème moyen (la Cour a décidé de ne publier que la partie de son arrêt consacrée à l'examen du 1er moyen).

INFRACTION - Participation - Auteur - Utilisation d'un tiers pour commettre l'infraction - Responsabilité pénale pour le préposé

INFRACTION - Imputabilité - Personnes physiques - Utilisation d'un tiers pour commettre l'infraction - Responsabilité pénale pour le préposé

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

BOIS ET FORETS - Voies publiques - Accès des véhicules à moteur - Dissuasion

Il ne se déduit pas du fait que l'article 22 du Code forestier wallon interdit, dans les conditions qu'il détermine, l'accès des véhicules à moteur aux chemins non balisés à cet usage, que la prohibition générale d'entrave à la circulation sur de tels chemins, visée à l'article 17 du même code, excepterait lesdits véhicules, de sorte que des barrières permanentes puissent en matérialiser le blocage de l'accès; la circonstance qu'un panneau indique que le passage demeure libre pour d'autres usagers non motorisés, tels les piétons, cyclistes et cavaliers, visés aux articles 20 et 21 de ce code, est sans incidence à cet égard (1). (1) Voir les concl. du MP.

BOIS ET FORETS - Voies publiques traversant les bois et forêts - Circulation - Véhicules à moteur - Dissuasion

- Art. 17 et 22 Décret wallon du 15 juillet 2008 relatif au Code forestier

Om regelmatig te zijn, moet de kennisgeving van de memorie de geadresseerde bereiken per aangetekende brief of, naargelang de informatie waarover de auteur van die memorie beschikt, aan een plaats zijn gericht waar die kennisgeving geacht wordt de geadresseerde te bereiken; ze dient aldus te geschieden aan de partij tegen wie het cassatieberoep is gericht, aan haar woonplaats zoals die uit het dossier van de rechtspleging blijkt of, bij gebrek aan een woonplaats, aan haar verblijfplaats of aan de gekozen woonplaats (1). (1) In die zin oordeelt het Hof dat het cassatieberoep dat per aangetekend schrijven is betekend, verstuurd door de gerechtsdeurwaarder naar een adres in het buitenland, niet ontvankelijk is wanneer uit de processtukken niet blijkt dat de geadresseerde op de dag waarop de brief ter post is afgegeven, zijn woon- of verblijfplaats in het buitenland had op het in de brief opgegeven adres (Cass. 8 september 1975, AC 1976, p. 41). Net zoals het Grondwettelijk Hof voor de betekening van het cassatieberoep heeft gezegd, strekt de mededeling van de memorie ertoe "haar ter kennis te brengen van de partij tegen wie ze is gericht, teneinde die partij toe te laten haar verdediging voor te bereiden" (GwH 30 juni 2004, nr. 12/2004). Anderzijds is ook de memorie onontvankelijk waarvan geen kennis werd gegeven aan de betrokken partij zelf maar aan haar advocaat (Cass. 7 september 2016, AR P.16.0461.F, onuitgegeven, ambtshalve middel). Daarentegen "is de memorie van de eiser, waarvan geen kennis werd gegeven aan de nieuwe woonplaats van de verweerder, terwijl het cassatieberoep hem aan die woonplaats werd betekend, ontvankelijk wanneer daarvan kennis werd gegeven aan de woonplaats van de verweerder zoals die in het bestreden arrest is vermeld en laatstgenoemde niet aanvoert dat hij de memorie niet ontvangen heeft" (Cass. 11 januari 2017, AR P.16.0703.F, AC 2017, nr. 22).

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memorie en stukken - Kennisgeving van de memorie - Plaats waar de kennisgeving geacht wordt de geadresseerde te bereiken

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Pour être régulière, la communication du mémoire par courrier recommandé doit atteindre son destinataire ou, selon les informations dont dispose son auteur, être adressée à un lieu où elle est susceptible de l'atteindre; ainsi, elle doit être faite à la partie contre laquelle le pourvoi est dirigé, à son domicile tel qu'il ressort du dossier de la procédure, à défaut de domicile à sa résidence, ou au domicile élu (1). (1) En ce sens, la Cour considère qu'est irrecevable le pourvoi qui a été signifié par pli postal recommandé envoyé par l'huissier de justice à une adresse à l'étranger, s'il ne ressort pas des pièces de la procédure qu'à la date où le pli recommandé a été déposé à la poste la partie destinataire avait son domicile ou sa résidence à l'étranger à l'adresse indiquée sur le pli (Cass. 8 septembre 1975, Pas. 1976, p. 36). Tout comme la Cour constitutionnelle l'a dit quant à la signification du pourvoi, la communication du mémoire vise à en « informer la partie contre laquelle il est dirigé, afin de permettre à cette partie de préparer sa défense » (C. Const., 30 juin 2004, n° 12/2004). D'autre part, est également irrecevable le mémoire communiqué non à la partie concernée elle-même, mais à son avocat (Cass. 7 septembre 2016, RG P.16.0461.F, inédit, moyen d'office). En revanche, « le mémoire du demandeur qui n'a pas été notifié au nouveau domicile du défendeur, alors que le pourvoi lui a été signifié à ce domicile, est recevable lorsqu'il a été notifié au domicile du défendeur tel que celui-ci est mentionné dans l'arrêt attaqué et que ce dernier ne soutient pas ne pas avoir reçu le mémoire » (Cass. 11 janvier 2017, RG P.16.0703.F, Pas. 2017, n° 22).

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Communication du mémoire - Lieu où la communication est susceptible d'atteindre son destinataire

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

Uit de artikelen D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid, Waals Milieuwetboek, artikel 139, eerste lid, Wetboek van Strafvordering en de doelstelling van de regeling volgt dat artikel 139, eerste lid, Wetboek van Strafvordering van toepassing is op de door artikel D.164 Waals Milieuwetboek bedoelde procedures en beslissingen, waarbij de omstandigheid dat de strafvordering is vervallen ingevolge de laattijdigheid of afwezigheid van de door artikel D.162 Waals Milieuwetboek bedoelde beslissing van de procureur des Konings om al dan niet te vervolgen, zonder belang is, zodat de correctionele rechtbank die voldoet aan een van de criteria van artikel 139, Wetboek van Strafvordering, territoriaal bevoegd is om kennis te nemen van een beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar om een administratieve geldboete op te leggen (1). (1) Zie Cass. 4 mei 2016, AR P.16.0082.F met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Milieurecht - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Correctionele rechtbank - Bevoegdheid

- Art. 139, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

MILIEURECHT - Waals Milieuwetboek - Administratieve geldboete - Beroep tegen de beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Correctionele rechtbank - Bevoegdheid

- Art. 139, eerste lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. D.163, eerste lid, D.164, eerste, derde en laatste lid Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

Il suit des articles D.163, alinéa 1er, D.164, alinéas 1, 3 et 5, du décret du Conseil régional wallon du 27 mai 2004 relatif au Livre 2 du Code de l'environnement, de l'article 139, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle et de l'objectif de la réglementation que l'article 139, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle est applicable aux procédures et décisions visées à l'article D.164 du décret du Conseil régional wallon du 27 mai 2004 relatif au Livre 2 du Code de l'environnement, la circonstance que l'action publique est éteinte pour cause de tardiveté ou de défaut de décision du procureur du Roi de poursuivre ou non, visée à l'article D.162 dudit décret, étant sans intérêt, de sorte que le tribunal correctionnel qui satisfait à l'un des critères de l'article 139 du Code d'instruction criminelle est territorialement compétent pour connaître d'un recours formé contre la décision du fonctionnaire sanctionnateur d'infliger une amende administrative (1). (1) Voir Cass. 4 mai 2016, RG P.16.0082.F, Pas. 2016, n° 302, avec concl. de M. D. Vandermeersch., avocat général.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Droit de l'environnement - Décret du Conseil régional wallon du 27 mai 2004 relatif au Livre 2 du Code de l'environnement - Amende administrative - Recours contre une décision du fonctionnaire sanctionnateur - Tribunal correctionnel - Compétence

- Art. 139, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. D.163, al. 1er, D.164, al.1er, 3 et 5 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décrétable

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Décret du Conseil régional wallon du 27 mai 2004 relatif au Livre 2 du Code de l'environnement - Amende administrative - Recours contre une décision du fonctionnaire sanctionnateur - Tribunal correctionnel - Compétence

- Art. 139, al. 1er Code d'Instruction criminelle
- Art. D.163, al. 1er, D.164, al.1er, 3 et 5 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décrétable

Het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, belet de lidstaten niet om het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk te maken van voorwaarden, voor zover die voorwaarden een wettig doel dienen en er een redelijke verhouding bestaat tussen de opgelegde voorwaarden en het nagestreefde doel; die voorwaarden mogen niet ertoe leiden dat het recht op het instellen van het rechtsmiddel in de kern wordt aangetast en bij hun toepassing mag de rechter niet overdreven formalistisch zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) EHRM, 26 juli 2007, Walchili t. Frankrijk ; EHRM, 13 februari 2001, Krombach t. Frankrijk; E. VAN DOOREN en M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 122-123, nr. 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Brugge, die Keure, 2016, 171-172.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Algemeen - Instellen van rechtsmiddelen - Voorwaarden - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Toegang tot de rechter - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Protocol - Artikel 2 - Recht op hoger beroep in strafzaken - Draagwijdte

Le droit à l'accès à un tribunal garanti par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des Droits de l'Homme, n'empêche pas les États membres d'assortir l'introduction de recours de conditions, pour autant que celles-ci servent un objectif légitime et qu'il existe une proportion raisonnable entre les conditions imposées et l'objectif poursuivi; ces conditions ne peuvent avoir pour conséquence qu'il soit porté substantiellement atteinte au droit d'introduire un recours et, dans le cadre de leur application, le juge ne peut faire preuve ni d'un formalisme excessif tel qu'il soit porté atteinte au caractère équitable de la procédure, ni d'une souplesse exagérée telle que les conditions imposées en perdent leur objet (1). (1) Cour eur. D.H. 26 juillet 2007, Walchili c/ France; Cour. eur. D.H. 13 février 2001, Krombach c/ France; E. VAN DOOREN et M. ROZIE, "Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", N.C. 2016, 122-123, n° 16-17; R. VERSTRAETEN, A. BAILLIEUX, J. HUYSMANS et S. DE HERT, "Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen", dans F. VERBRUGGEN (éd.), Straf- en strafprocesrecht, Themis Vormingsonderdeel 97, Bruges, die Keure, 2016, 171-172.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Généralités - Introduction de recours - Conditions - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Accès au tribunal - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole n°7 - Article 2 - Droit d'appel en matière répressive - Portée

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de wetgever door het invoeren van de verplichting om de tegen het in eerste aanleg gewezen vonnis geformuleerde grieven nauwkeurig te bepalen, een doelmatiger behandeling van de strafzaken in hoger beroep beoogt en in het bijzonder nutteloze werklast en kosten wil vermijden door niet langer niet-betwiste beslissingen aan de appelrechter voor te leggen, zodat de appelland gedwongen wordt na te denken over de wenselijkheid en de gevolgen van het instellen van het hoger beroep en de geïntimeerde dadelijk kan uitmaken welke beslissingen van het eerste vonnis worden betwist en waarover hij in hoger beroep verweer zal moeten voeren; het zijn de door de appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven of aangeduide grieven die de rechtsmacht bepalen van de appelrechter maar de zekerheid die moet bestaan over het gegeven dat de in het door artikel 204 Wetboek van Strafvordering bedoelde geschrift vermelde nauwkeurige grieven uitgaan van de appelland of zijn raadsman, gelet op de rechtsgevolgen welke die grieven hebben, vereist niet dat dit geschrift een originele handtekening bevat van de appelland of zijn raadsman aangezien die zekerheid ook kan worden bereikt indien het geschrift met een aan de appelland of zijn raadsman toegeschreven handtekening tijdig wordt gefaxt en niet wordt betwist dat de handtekening wel degelijk die is van de appelland of zijn raadsman (1). (1) Het OM had geconcludeerd tot de verwerping van het cassatieberoep en was van oordeel dat het bestreden vonnis terecht het hoger beroep van de beklaagde vervallen had verklaard wegens het ontbreken van een originele handtekening op het door artikel 204 Sv. geïntimeerde grievenformulier. De regels met betrekking tot het hoger beroep in strafzaken werden door de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde Potpourri II, grondig gewijzigd (Wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 19 februari 2016, in werking getreden op 1 maart 2016). De achterliggende bedoeling van de wetgever was de instroom van appelprocedures in te dijken en de doorstroom van de zaken in hoger beroep te bespoedigen (Ph. TRAEST, G. VERMEULEN, W. DE BONDT, T. GOMBEER, S. RAATS en L.VAN PUYENBROECK, Scenario's voor een nieuwe Belgische strafprocedure, Antwerpen, Maklu, 2015, p. 270, nr. 714; Parl. St. , Kamer 2015-2016, Memorie van Toelichting, nr. 1418/001, p. 83; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II») ", RW 2015-2016, 1442-1459).

Il résulte du texte de l'article 204 du Code d'instruction criminelle et de sa genèse légale qu'en instaurant l'obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre le jugement rendu en première instance, le législateur a pour but de voir traiter plus efficacement les affaires pénales en degré d'appel et veut particulièrement éviter une charge de travail et des frais inutiles en ne soumettant plus à la juridiction d'appel des décisions non contestées, de sorte que l'appelland est forcé de réfléchir à l'opportunité d'interjeter appel et à ses conséquences, et l'intimé peut immédiatement discerner quelles décisions du jugement rendu en première instance sont contestées et sur quoi devra porter sa défense en appel; ce sont les griefs indiqués par l'appelland dans sa requête ou dans le formulaire de griefs qui déterminent la saisine de la juridiction d'appel mais la certitude qui doit régner sur le fait que les griefs précis élevés dans l'écrit visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle émanent de l'appelland ou de son conseil, eu égard aux conséquences juridiques de ces griefs, ne requiert pas que cet écrit comporte une signature originale de l'appelland ou son conseil dès lors que cette certitude est également acquise lorsque l'écrit dans lequel figure la signature attribuée à l'appelland ou à son conseil est télécopié en temps utile et qu'il n'est pas contesté que la signature est bien celle de l'appelland ou de son conseil (1). (1) Le MP avait conclu au rejet du pourvoi et était d'avis que le jugement attaqué avait, à bon droit, déclaré le prévenu déchu de son appel en raison du défaut de signature originale sur le formulaire de griefs visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle. Les règles relatives à l'appel en matière répressive ont été profondément modifiées par la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, le dénommé pot-pourri II (L. du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, M.B. 19 février 2016, entrée en vigueur le 1er mars 2016). L'objectif sous-jacent du législateur était d'endiguer le flux des procédures en appel et d'accélérer l'écoulement des causes en appel (Ph. TRAEST, G. VERMEULEN, W. DE BONDT, T. GOMBEER, S. RAATS et L.VAN PUYENBROECK, Scenario's voor een nieuwe Belgische strafprocedure, Anvers, Maklu, 2015, p. 270, n° 714 ; Doc. parl., Chambre 2015-2016, Exposé des motifs, n° 1418/001, p. 83; S. VAN OVERBEKE, "Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie («Potpourri II») ", RW 2015-2016, 1442-1459). Pour atteindre cet objectif, les délais d'appel ont été allongés, possibilité a été donnée au ministère public de se désister de l'appel et le système de griefs a également été élaboré, celui-ci dans le but de

Om dit te bereiken werden de beroepstermijnen verlengd, werd aan het openbaar ministerie de mogelijkheid gegeven afstand te doen van het hoger beroep en werd ook het grievenstelsel ontworpen, dit laatste met de bedoeling om het rechtsmiddel van het hoger beroep te revaloriseren en de rechtspleging in hoger beroep te rationaliseren. Het grievenstelsel, geïnspireerd op de Nederlandse wetgeving (E. VAN DOOREN, C. VERSCHUEREN en C. VAN DEUREN, “ Overwegingen en suggesties nopens een modernisering van het hoger beroep in strafzaken”, NC 2013, 418 ev.), is derhalve een essentieel deel van de hervorming van het hoger beroep in strafzaken en het grievenformulier speelt daarin een grote rol, vermits het de contouren bepaalt van het debat in graad van beroep. Bij een letterlijke lezing van art. 204 slaat de sanctie van het verval alleen op het tijdig indienen van nauwkeurig bepaalde grieven en niet op de ondertekeningsplicht (T. De Meester, “Rechtsmiddelen”, in T. De Meester (ed.), Potpourri II. Strafrecht en strafprocesrecht, Antwerpen, Intersentia, 2016, 142). Een passage uit de parlementaire voorbereiding zou er kunnen op wijzen dat de sanctie van het verval enkel betrekking heeft op de verplichting tijdig nauwkeurige grieven aan te voeren (Parl. St. Kamer, DOC 54 – 1418/05 (2015-2016), 15). De meeste commentatoren bij de PP II-wet wijzen wel op de verplichting van ondertekening, maar bewaren het stilzwijgen over een eventuele sanctie (N COLETTE-BASECQZ, “La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs”, in M. CADELLI en T. MOUREAU, La loi “pot-pourri II”: un recul de civilisation?, Limal, 2016, 169; B. MEGANCK, “De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen. V.12 Hoger beroep”, T. Strafr. 2016, p. 43-44, nr. 93) of vermelden zelfs niet eens de verplichting tot ondertekening (R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS en S. DE HERT, “Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen”, in F. VERBRUGGEN (ed.), Straf- en strafprocesrecht, Brugge, die Keure, Themisvormingsonderdeel 97 (2015-2016), 166-167, nr. 76; F. LUGENTZ, “La procédure d’appel”, JT 2016, 431-432). Het komt ons alleszins logischer voor aan te nemen dat de sanctie van het verval ook betrekking heeft op het verzuim te ondertekenen. S. VAN OVERBEKE, (“Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (“Potpourri II”) (tweede deel)”, RW 2015-16, 1447, nr. 38) schrijft in dat verband dat met een niet of niet-rechtsgeldig ondertekend

revaloriser le recours de l’appel et de rationaliser la procédure en appel. Le système de griefs, inspiré de la législation néerlandaise (E. VAN DOOREN, C. VERSCHUEREN et C. VAN DEUREN, “Overwegingen en suggesties nopens een modernisering van het hoger beroep in strafzaken”, N.C. 2013, 418 e.s.), est, par conséquent, une partie essentielle de la réformation de l’appel en matière répressive et le formulaire de griefs joue un rôle important, dès lors qu’il circonscrit le débat en degré d’appel. En lisant littéralement l’article 204, la sanction de la déchéance est uniquement prononcée pour l’introduction en temps utile de griefs précisément élevés et non pour l’obligation de signature (T. De Meester, “Rechtsmiddelen”, dans T. De Meester (éd.), Potpourri II. Strafrecht en strafprocesrecht, Anvers, Intersentia, 2016, 142). Un passage des travaux parlementaires pourraient indiquer que la sanction de la déchéance concerne uniquement l’obligation d’élever des griefs précis en temps utile (Doc. Parl., DOC 54 – 1418/05 (2015-2016), 15). La plupart des commentateurs du pot-pourri II soulignent bien l’obligation de signature, mais ne disent mot quant à une sanction éventuelle (N COLETTE-BASECQZ, “La phase de jugement et les voies de recours : éléments neufs”, dans M. CADELLI et T. MOUREAU, La loi “pot-pourri II”: un recul de civilisation?, Limal, 2016, 169; B. MEGANCK, “De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen. V.12 Hoger beroep”, T. Strafr. 2016, p. 43-44, n° 93) ou ne mentionnent même pas l’obligation de signature (R. VERSTRAETEN, A. BAILLEUX, J. HUYSMANS et S. DE HERT, “Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht: de procedure met voorafgaande erkenning van schuld, de invoering van conclusietermijnen in strafzaken en een vernieuwd stelsel van rechtsmiddelen”, dans F. VERBRUGGEN (éd.), Straf- en strafprocesrecht, Bruges, die Keure, Themisvormingsonderdeel 97 (2015-2016), 166-167, n° 76; F. LUGENTZ, “La procédure d’appel”, J.T. 2016, 431-432). Il semble en tout cas plus logique d’admettre que la sanction de la déchéance concerne également l’omission de signature. S. VAN OVERBEKE, (“Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (“Potpourri II”) (tweede deel)”, RW 2015-16, 1447, nr. 38) écrit à ce propos qu’il ne peut effectivement être tenu compte d’une requête qui n’est pas signée ou ne l’est pas valablement. Il se réfère à cet égard à la jurisprudence de la Cour concernant l’obligation non prévue légalement avant le 1er février 2015 de signer les mémoires en cassation en matière répressive (e.a. Cass. 19 février 1991, RG 4469, Pas. 1991, n° 333 ; Cass. 3 octobre 2000, RG P.00.1174.N, Pas. 2000, nr. 513; Cass. 25 septembre 2013, RG

verzoekschrift uiteraard geen rekening kan worden gehouden. Hij verwijst daarvoor naar de rechtspraak van het Hof i.v.m. de vóór 01/02/2015 niet wettelijk bepaalde verplichting om de cassatiememories in strafzaken te ondertekenen. (o.m. Cass. 19 februari 1991, AC 1990-91, nr. 333; Cass. 03 oktober 2000, AR P.00.174.N, AC 2000, nr. 513; Cass. 25 september 2013, AR P.13.1528.F, AC 2013, nr. 479, Pas. 2013, nr. 479, concl. advocaat-generaal R. LOOP). Ook E. VAN DOOREN en M. ROZIE ("Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", NC 2016, 125, nr. 24) houden voor dat een niet-ondertekend verzoekschrift niet rechtsgeldig kan zijn. Het is juist dat het Hof in twee arresten van 12 februari 2016 heeft geoordeeld dat conclusies per fax ter griffie mogen worden neergelegd (Cass. 12 februari 2016, AR C.14.0414.F en AR C. 15.301.F, JT 2016 , resp.166 en 167, beide met conclusie van advocaat-generaal A. HENKES), maar enerzijds hebben conclusies niet de draagwijdte van het grievenformulier en anderzijds gaat artikel 743 Ger.W. dat de ondertekening van de conclusies voorschrijft niet gepaard met enige sanctie., hetgeen wel het geval is met artikel 204 Sv. Het OM steunde zich dan ook op vroegere rechtspraak van het Hof waarbij gesteld werd dat " de handtekening een beveiligingsfunctie (heeft): het manuele, eigenhandige, creatieve en continue karakter van de handtekening die rechtsreeks op het geschrift wordt aangebracht biedt zekerheid omtrent de identiteit van de ondertekenaar. Een afdruk van een handtekening via een fax is geen rechtsgeldige handtekening"(Cass. 27 september 2011, AR P.11.1115.N, AC 2011, nr. 503 en concl. eerste advocaat-generaal M. DE SWAEF; zie ook de rechtspraak betreffende de ondertekening van een memorie, Cass. 1 december 2015, AR P. 15.0982.N, AC 2015, n. 717, met concl. advocaat-generaal L. DECREUS en Cass. 25 september 2013, AR P. 13.1528.F, AC 2013, nr. 479 en concl. advocaat-generaal R. LOOP) om vast te houden aan de vereiste van een originele handtekening. AW

P.13.1528.F, Pas. 2013, n° 479, avec les conclusions de M. l'avocat général R. LOOP). De même, E. VAN DOOREN et M. ROZIE ("Het hoger beroep in strafzaken in een nieuw kleedje", N.C. 2016, 125, n° 24) soutiennent qu'une requête qui ne porte pas de signature ne peut être valable. Il est exact que la Cour a décidé par deux arrêts du 12 février 2016 que des conclusions peuvent être déposées au greffe par télécopie (Cass. 12 février 2016, RG C.14.0414.F et RG C.15.301.F, J.T. 2016 , resp.166 et 167, les deux avec les conclusions de M. l'avocat général A. HENKES), mais, d'une part, des conclusions n'ont pas la portée du formulaire de griefs et, d'autre part, l'article 743 du Code judiciaire qui prescrit la signature des conclusions n'est associé à aucune sanction, ce qui est bien le cas de l'article 204 du Code d'instruction criminelle. Le MP s'est aussi fondé sur la jurisprudence antérieure de la Cour par laquelle il est stipulé que «la signature a une fonction de sécurisation : le caractère manuel, manuscrit, créatif et continu de la signature qui est apposée directement sur l'écrit offre une sécurité quant à l'identité du signataire. La copie d'une signature au moyen d'un télécopieur ne constitue pas une signature valable» (Cass. 27 septembre 2011, RG P.11.1115.N, Pas. 2011, n° 503 avec les conclusions de M. l'avocat général M. DE SWAEF; voir également la jurisprudence relative à la signature d'un mémoire, Cass. 1er décembre 2015, RG P.15.0982.N, Pas. 2015 n° 717, avec les conclusions de M. l'avocat général L. DECREUS publiées à leur date dans AC et Cass. 25 septembre 2013, RG P.13.1528.F, Pas. 2013, n° 479 et les conclusions de M. l'avocat général R. LOOP) pour maintenir la condition d'une signature originale. AW

*HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier -
Draagwijdte van het grievenformulier - Handtekening van de
appellant of zijn raadsman*

*APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel
principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Portée du
formulaire de griefs - Signature de l'appelant ou de son conseil*

P.17.0026.N

31 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.4](#)

AC nr. 603

Wanneer de betekenisakte van het verstekvonnis twee met elkaar strijdige authentieke vaststellingen bevat, de ene volgens dewelke de betekenisakte aan de beklagde in persoon werd overhandigd, de andere volgens dewelke de betekening niet aan de beklagde in persoon, maar aan zijn woonst werd gedaan, doen die twee tegenstrijdige vaststellingen elkaar teniet; bijgevolg kan het bestreden vonnis niet wettig oordelen dat het verstekvonnis aan de beklagde in persoon is betekend.

BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploit - Betekenisakte van verstekvonnis - Authentieke vaststellingen - Strijdigheid

GERECHTSDEURWAARDER - Exploit - Betekenisakte van verstekvonnis - Authentieke vaststellingen - Strijdigheid

Lorsque l'acte de signification du jugement par défaut contient deux constatations authentiques contradictoires, l'une selon laquelle l'acte de signification a été remis au prévenu en personne, l'autre selon laquelle la signification n'a pas été faite au prévenu en personne mais à son domicile, ces deux constatations contradictoires s'annulent mutuellement; par conséquent, le jugement attaqué ne peut légalement considérer que le jugement par défaut a été signifié au prévenu en personne.

SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Acte de signification du jugement par défaut - Constatations authentiques - Contradiction

HUISSIER DE JUSTICE - Exploit - Acte de signification du jugement par défaut - Constatations authentiques - Contradiction

P.17.0031.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.4](#)

AC nr. ...

De appelrechter oordeelt onaantastbaar in feite of de grieven die in het verzoekschrift of het grievenformulier zijn opgegeven, voldoende nauwkeurig zijn maar het Hof gaat evenwel na of de appelrechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; uit de enkele omstandigheid dat een appellandant aanduidt dat zijn grieven betrekking hebben op alle beslissingen van het beroepen vonnis, kan niet worden afgeleid dat die grieven niet nauwkeurig zijn (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter - Toezicht door het Hof

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

La juridiction d'appel apprécie souverainement en fait si les griefs sont suffisamment précis dans la requête ou le formulaire de griefs mais la Cour vérifie toutefois si le juge d'appel ne tire pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier; il ne peut être déduit de la seule circonstance qu'un appelant indique que ses griefs concernent toutes les décisions du jugement dont appel que ces griefs ne sont pas précis (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel - Contrôle par la Cour

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appelland in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est la désignation spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement dont appel, dont il demande la réformation par la juridiction d'appel; il n'est pas requis que, dans sa requête ou son formulaire de griefs, l'appelland énonce déjà les raisons pour lesquelles il demande cette réformation (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263 ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264 ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266 ; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Grief

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée

P.17.0032.N

4 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170404.3](#)

AC nr. ...

Artikel 187, § 8, Wetboek van Strafvordering is niet enkel van toepassing wanneer de bij verstek veroordeelde beklaagde verzet aantekent tegen de beslissing die op zijn verzet nogmaals bij verstek is geweest, maar ook wanneer hij een tweede maal verzet aantekent tegen dezelfde bij verstek gewezen beslissing en de rechter reeds definitief uitspraak heeft gedaan over het eerste verzet, ongeacht of het tweede verzet is ingesteld vóór of na die uitspraak; de rechter doet geen definitieve uitspraak over het verzet wanneer hij aan de beklaagde enkel akte verleent van de afstand van zijn verzet en het feit dat de akteverlening het voorwerp uitmaakt van een vonnis of arrest met gezag van gewijsde en dat de afstand na die akteverlening niet meer kan worden ingetrokken, doet daaraan geen afbreuk, zodat behoudens wanneer de afstand berusting inhoudt in de bij verstek gewezen beslissing de akteverlening dan ook niet belet dat de beklaagde binnen de wettelijke termijn een tweede maal verzet instelt tegen die beslissing (1). (1) De rechtspraak van het Hof was in die zin gevestigd dat na een vonnis waarbij het verzet ongedaan of niet-ontvankelijk werd verklaard, er geen tweede verzet meer mogelijk was, ook al was de onontvankelijkheid te wijten aan een vormfout - zie Cass. 6 januari 2009, AR P.08.1177.N, AC 2009, nr. 10; Cass. 5 april 2006, AR P.06.0059.F, AC 2006, nr. 202. De vraag die thans door het Hof wordt beslecht is of het verlenen van akte van de afstand van het verzet daarmee gelijk te stellen is. Zie over het verzet : S. VAN OVERBEKE, 'Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie' («Potpourri II») (eerste deel), RW 2015-16, 1413 en R. VERSTRAETEN , ' Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht' in X, Straf- en strafprocesrecht, Themis, Die Keure, Brugge, 2016, p. 180. AW

VERZET - Strafzaken - Afstand van het verzet - Draagwijdte van de afstand - Tweede verzet - Definitieve uitspraak over het eerste verzet - Draagwijdte

L'article 187, § 8, du Code d'instruction criminelle n'est pas uniquement applicable lorsque le prévenu condamné par défaut forme opposition contre la décision qui est rendue à nouveau par défaut sur son opposition, mais également lorsqu'il forme une seconde fois opposition contre la même décision rendue par défaut et que le juge s'est déjà prononcé sur la première opposition à titre définitif, indépendamment du fait que la seconde opposition a été formée avant ou après cette décision; le juge ne se prononce pas à titre définitif sur l'opposition lorsqu'il décrète uniquement le désistement de l'opposition du prévenu et n'y déroge pas le fait que la décision de décréter le désistement fasse l'objet d'un jugement ou d'un arrêt ayant acquis force de chose jugée et que le désistement ne puisse plus être rétracté après la décision de le décréter, de sorte que, hormis lorsque le désistement implique l'acquiescement de la décision rendue par défaut, la décision de décréter le désistement n'empêche ainsi pas le prévenu de former une seconde fois opposition contre cette décision dans le délai légal (1). (1) La jurisprudence de la Cour était établie en ce sens que, après un jugement par lequel l'opposition était déclarée non avenue ou irrecevable, il n'était pas possible de former une seconde opposition, même si l'irrecevabilité était due à une faute de forme – voir Cass. 6 janvier 2009, RG P.08.1177.N, Pas. 2009, n° 10; Cass. 5 avril 2006, RG P.06.0059.F, Pas. 2006, n° 202. La question tranchée en l'espèce par la Cour est de savoir si le fait de décréter le désistement de l'opposition peut y être assimilé. Voir au sujet de l'opposition: S. VAN OVERBEKE, 'Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie' («Potpourri II») (première partie), R.W. 2015-16, 1413 et R. VERSTRAETEN , 'Stevige verbouwingen in het strafprocesrecht' dans X, Straf- en strafprocesrecht, Themis, Die Keure, Brugge, 2016, p.180. AW

OPPOSITION - Matière répressive - Désistement de l'opposition - Portée du désistement - Seconde opposition - Décision définitive sur la première opposition - Portée

P.17.0034.N

7 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.1](#)

AC nr. 614

Niet alleen de beklagde die alleen Frans kent, maar ook hij die zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, kan de verwijzing vragen naar een gerecht waar de rechtspleging in het Frans geschiedt zonder dat hij moet bewijzen of geloofwaardig maken dat hij alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt; de rechter beoordeelt dit onaantastbaar en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

Op grond van artikel 23, vierde lid, Taalwet Gerechtszaken kan de rechter, indien de aanvrager alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt, wegens omstandigheden van de zaak beslissen niet in te gaan op de aanvraag om taalwijziging op grond van objectieerbare omstandigheden eigen aan de zaak die maken dat het aangewezen is dat hijzelf de zaak beoordeelt (1); de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of er objectieerbare omstandigheden eigen aan de zaak zijn die een goede rechtsbedeling kunnen begunstigen of bemoeilijken en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord. (1) Cass. 15 november 2011, AR P.11.0563.N, AC 2011, nr. 618; Cass. 10 november 2015, AR P.14.1296.N, AC 2015, nr. 666; Cass. 10 november 2015, AR P.15.0714.N, AC 2015, nr. 667.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Taalgebruik gerechtszaken - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Objectieerbare omstandigheden van de zaak - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toepassing - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Taalgebruik gerechtszaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen

Non seulement le prévenu qui ne connaît que le français, mais également celui qui s'exprime plus facilement dans cette langue peut demander le renvoi à un tribunal où la procédure se déroule en français, sans qu'il doive démontrer ou rendre admissible le fait qu'il ne connaît que le français ou qu'il s'exprime plus facilement dans cette langue; cela est soumis à l'appréciation souveraine du juge et la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Emploi des langues en matière judiciaire - Matière répressive - Demande de renvoi à une autre juridiction de même ordre - Demandeur qui ne connaît que le français ou qui s'exprime plus facilement dans cette langue - Appréciation souveraine par le juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 23, al. 2 et 4 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Emploi des langues en matière judiciaire - Matière répressive - Demande de renvoi à une autre juridiction de même ordre - Demandeur qui ne connaît que le français ou qui s'exprime plus facilement dans cette langue

- Art. 23, al. 2 et 4 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

Sur la base de l'article 23, alinéa 4, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire, si le demandeur connaît uniquement le français ou s'exprime plus facilement dans cette langue, le juge peut décider, en raison de circonstances de la cause, de ne pas accéder à la demande de changement de langue s'il existe des circonstances objectives propres à la cause préconisant qu'il statue lui-même (1); le juge apprécie souverainement en fait s'il existe des circonstances objectives propres à la cause propices ou non à une bonne administration de la justice et la Cour examine si le juge ne déduit pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne peuvent justifier. (1) Cass. 10 novembre 2015, RG P.15.0714.N, Pas. 2015, n° 667 ; Cass. 10 novembre 2015, RG P.14.1296.N, Pas. 2015, n° 666 ; Cass. 15 novembre 2011, RG P.11.0563.N, Pas. 2011, n° 618.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Emploi des langues en matière judiciaire - Matière répressive - Demande de renvoi à une autre juridiction de même ordre - Demandeur qui ne connaît que le français ou qui s'exprime plus facilement dans cette langue - Circonstances objectives de la cause - Appréciation souveraine par le juge du fond - Application - Contrôle par la Cour

- Art. 23, al. 2 et 4 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Emploi des langues en matière judiciaire - Demande de renvoi à une autre juridiction de même ordre - Demandeur qui ne connaît

Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Objectiveerbare omstandigheden van de zaak - Toepassing - Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Onaantastbare beoordeling - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Verzoek tot verwijzing naar een andere rechtscollege van dezelfde rang - Verzoeker die alleen Frans kent of zich gemakkelijker in die taal uitdrukt - Omstandigheden van de zaak - Aard - Onaantastbare beoordeling - Toepassing - Toezicht door het Hof

- Art. 23, tweede en vierde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

que le français ou qui s'exprime plus facilement dans cette langue - Circonstances objectives de la cause - Application - Art. 23, al. 2 et 4 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Demande de renvoi à une autre juridiction de même ordre - Demandeur qui ne connaît que le français ou qui s'exprime plus facilement dans cette langue - Appréciation souveraine - Contrôle par la Cour

- Art. 23, al. 2 et 4 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Demande de renvoi à une autre juridiction de même ordre - Demandeur qui ne connaît que le français ou qui s'exprime plus facilement dans cette langue - Circonstances de la cause - Nature - Appréciation souveraine - Application - Contrôle par la Cour

- Art. 23, al. 2 et 4 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

P.17.0039.N

7 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.2](#)

AC nr. 615

De miskennis van de bewijskracht van een foto is niet mogelijk, aangezien een foto geen geschrift is, tenzij de door de rechter gegeven uitlegging niet uitsluitend slaat op de foto, maar ook op een geschrift waaraan die foto is toegevoegd (1). (1) Zie: Cass. 26 januari 2005, AR P.04.0928.F, AC 2005, nr. 52.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskennis van de bewijskracht van een foto

- Artt. 1319, 1320 en 1321 Burgerlijk Wetboek

Il ne peut y avoir de violation de la foi due à une photographie, dès lors qu'une photographie ne représente pas un écrit, à moins que l'explication fournie par le juge ne se rapporte pas uniquement à la photographie, mais également à un écrit auquel cette photographie est associée (1). (1) Voir : Cass. 26 janvier 2005, RG P.04.0928.F, Pas. 2005, n° 52.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Violation de la foi due à une photographie

- Art. 1319, 1320 et 1321 Code civil

De miskennis van de bewijskracht van een plan is slechts mogelijk voor zover dat plan hoort bij een geschrift dat toelichting geeft bij het plan.

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijskracht - Miskennis van de bewijskracht van een plan

- Artt. 1319, 1320 en 1321 Burgerlijk Wetboek

Il ne peut y avoir de violation de la foi due à un plan qu'en tant que ce plan est associé à un écrit explicatif du plan.

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Foi due aux actes - Violation de la foi due à un plan

- Art. 1319, 1320 et 1321 Code civil

P.17.0040.N

21 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.5](#)

AC nr. 660

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appellant in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden, maar dit artikel houdt niet in dat de rechter moet antwoorden op een aanvoering waaruit de appellant geen rechtsgevolg voor de te nemen beslissing afleidt (1). (1) Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr 639; Cass. 14 november 2017, AR P.17.0171.N, AC 2017, nr 643.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier -

Il résulte de l'article 149 de la Constitution que, dans la mesure où une partie appelante non seulement indique ses griefs sur le formulaire de griefs mais y formule également une demande, une défense ou une exception précise, la juridiction d'appel est tenue d'y répondre, mais cet article n'implique pas que le juge soit tenu de répondre à une allégation dont la partie appelante ne déduit aucune conséquence juridique pour la décision à prendre (1). (1) Cass. 14 novembre 2017, RG P.16.1250.N, Pas. 2017, n° 639; Cass. 14 novembre 2017, RG P.17.0171.N, Pas. 2017, n° 643.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Indication du grief -

P.17.0043.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.4](#)

AC nr. 539

De weigering een werkstraf op te leggen, na een daartoe tot de rechter gericht verzoek, kan met redenen omkleed zijn door opgave van de redenen om een andere straf of straffen dan de werkstraf op te leggen of om opschorting van de uitspraak van veroordeling of uitstel van tenuitvoerlegging, al dan niet gekoppeld aan probatievoorwaarden, te weigeren (1). (1) Cass. 12 februari 2003, AR P.02.1530.F, AC 2003, nr. 102, zie ook noot A. JACOBS, "La motivation du refus d'appliquer la peine de travail", JLMB 2003, pp. 1314-1315; Cass. 8 juni 2005, AR P.05.0349.F, AC 2005, nr. 327; Cass. 23 juni 2015, AR P.14.0545.N, AC 2015, nr. 427; contra Cass. 24 september 2008, AR P.08.1234.F, AC 2008, nr. 504 met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH, T. Strafr. 2009, 307, en noot E. BAYENS, "De motivering van de weigering van een werkstraf: retour aux principes".

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Verzoek door de beklaagde - Weigering door de rechter - Motivering

- Art. 37ter, § 3, tweede lid, thans art. 37quinquies, § 3, tweede lid
Strafwetboek

Le refus de prononcer une peine de travail, après une demande adressée en ce sens au juge, peut être motivé par l'énonciation des raisons d'infliger une, voire plusieurs peines autres que la peine de travail ou de refuser la suspension du prononcé de la condamnation ou le sursis à l'exécution, en combinaison ou non avec des conditions probatoires (1). (1) Cass. 12 février 2003, RG P.02.1530.F, Pas. 2003, n° 102, et la note A. JACOBS, « La motivation du refus d'appliquer la peine de travail », J.L.M.B. 2003, p. 1314-1315; Cass. 8 juin 2005, RG P.05.0349.F, Pas. 2005, n° 327; Cass. 23 juin 2015, RG P.14.0545.N, Pas. 2015, n° 427; contra Cass. 24 septembre 2008, RG P.08.1234.F, Pas. 2008, n° 504, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, T. Strafr. 2009, p. 307 et la note E. BAYENS, « De motivering van de weigering van een werkstraf: retour aux principes ».

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Demande du prévenu - Refus du juge - Motivation

- art. 37ter, § 3, al. 2, actuellement art. 37quinquies, § 3, al. 2
Code pénal

P.17.0044.F

29 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170329.3](#)

AC nr. ...

Poging tot vluchtmisdrijf is niet strafbaar (1). (1) Cass. 20 april 1993, AR 6773, AC 1993, nr. 189; zie P. ARNOU en L. DE BUSSCHER, Misdrijven en sancties in de wegverkeerswet, Antwerpen, Kluwer, 1999, nr. 540.

MISDRIJF - Poging - Wegverkeer - Vluchtmisdrijf

- Art. 53 Strafwetboek

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 33 - Art. 33.1 - Vluchtmisdrijf - Poging

- Art. 53 Strafwetboek

- Art. 33 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La tentative de délit de fuite n'est pas punissable (1). (1) Cass. 20 avril 1993, RG 6773, Pas. 1993, n°189; voir P. Arnou et L. De Busscher, Misdrijven en sancties in de wegverkeerswet, Kluwer, 1999, n°540.

INFRACTION - Tentative - Roulage - Délit de fuite

- Art. 53 Code pénal

- Art. 33 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 33 - Article 33, # 1er - Délit de fuite - Tentative

- Art. 53 Code pénal

- Art. 33 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.17.0046.F

8 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170208.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38.5 - Herstel van de beginnende bestuurder in het recht tot sturen - Voorwaarde - Theoretisch en/of praktisch examen - Motivering

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 5 - Réintégration du conducteur débutant dans le droit de conduire - Condition - Examen théorique et/ou examen pratique - Motivation

P. 433/691

Uit het gebruik van het voegwoord "of" volgt dat artikel 38, §5, Wegverkeerswet, in het daarin bedoelde geval, de rechter verplicht het herstel van het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor minstens één van de twee in dat artikel bepaalde examens; de rechter kan bijgevolg niet beslissen het herstel van de eiser in het recht tot sturen afhankelijk te maken van het slagen voor beide examens, met als enige reden dat hij daartoe bij wet is verplicht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Artikel 38.5 - Herstel van de beginnende bestuurder in het recht tot sturen - Voorwaarde - Theoretisch en/of praktisch examen - Motivering

Il suit de l'emploi de la conjonction « ou » que, dans le cas qu'il vise, l'article 38, § 5, de la loi relative à la police de la circulation routière n'oblige le juge à subordonner la réintégration dans le droit de conduire qu'à la réussite, au moins, de l'un ou l'autre des deux examens prévus par cette disposition; le juge ne peut dès lors décider de subordonner la réintégration du demandeur dans le droit de conduire à la réussite des deux examens précités au seul motif qu'il y est tenu par la loi (1). (1) Voir les concl. du MP.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Article 38, § 5 - Réintégration du conducteur débutant dans le droit de conduire - Condition - Examen théorique et/ou examen pratique - Motivation

P.17.0051.F

26 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170426.3](#)

AC nr. ...

De door een onderzoeksgerecht gedane vaststelling dat één van de bestanddelen van een aan een in verdenking gestelde ten laste gelegd misdrijf ontbreekt, houdt impliciet de vaststelling in dat er geen voldoende aanwijzingen voorhanden zijn om hem uit dien hoofde naar het vonnisgerecht te verwijzen (1). (1) Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling - Voldoende aanwijzingen van schuld - Begrip - Ontstentenis van één van de bestanddelen van het misdrijf

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Buitenvervolginstelling - Voldoende aanwijzingen van schuld - Begrip - Ontstentenis van één van de bestanddelen van het misdrijf

La constatation par la juridiction d'instruction de l'inexistence d'un des éléments constitutifs d'une infraction reprochée à un inculpé implique la constatation de l'inexistence de charges suffisantes pour justifier son renvoi de ce chef devant la juridiction de fond (1). (1) Cass. 28 janvier 2015, RG P.14.1463.F, Pas. 2015, n° 64.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Non-lieu - Charges suffisantes de culpabilité - Notion - Inexistence d'un des éléments constitutifs de l'infraction

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Non-lieu - Charges suffisantes de culpabilité - Notion - Inexistence d'un des éléments constitutifs de l'infraction

Onder aanwijzingen van schuld die de verwijzing van de in verdenking gestelde naar het vonnisgerecht verantwoordt, worden de gegevens verstaan die, nadat ze op het einde van het gerechtelijk onderzoek zijn vergaard en getoetst, voldoende ernstig blijken zodat een veroordeling waarschijnlijk lijkt (1). (1) Cass. 16 september 1987, AR 6141, AC 1987-88, nr. 35.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld

Les charges de culpabilité justifiant le renvoi de l'inculpé devant la juridiction de jugement s'entendent des éléments qui, recueillis et contrôlés au terme de l'instruction, s'avèrent suffisamment sérieux pour qu'une condamnation apparaisse vraisemblable (1). (1) Cass. 16 septembre 1987, RG 6141, Pas. 1988, n° 35.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Renvoi - Charges suffisantes de culpabilité

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Renvoi - Charges suffisantes de culpabilité

Het bestaan van aanwijzingen van schuld die de verwijzing naar het vonnisgerecht verantwoordt, wordt door het onderzoeksgerecht in feite beoordeeld (1). (1) Cass. 28 januari 2015, AR P.14.1463.F, AC 2015, nr. 64.

L'existence de charges de culpabilité justifiant le renvoi devant la juridiction de jugement relève d'une appréciation en fait de la juridiction d'instruction (1). (1) Cass. 28 janvier 2015, RG P.14.1463.F, Pas. 2015, n° 64.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld - Feitelijke beoordeling door het onderzoeksgerecht

ONDERZOEKSGERECHTEN - Regeling van de rechtspleging - Verwijzing - Voldoende aanwijzingen van schuld - Feitelijke beoordeling

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Règlement de la procédure - Renvoi - Charges suffisantes de culpabilité - Appréciation en fait de la juridiction d'instruction

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Règlement de la procédure - Renvoi - Charges suffisantes de culpabilité - Appréciation en fait

P.17.0052.F

5 april 2017

ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170405.2

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

VERZET - Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing in hoger beroep die het verzet als ongedaan beschouwt - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

VERZET - Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

VERZET - Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Rechtsmiddel

De verzetdoende partij die zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek mag geen nieuw verzet meer aantekenen; tegen de op verzet gewezen beslissing staat cassatieberoep open indien ze in hoger beroep werd gewezen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

VERZET - Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Rechtsmiddel

- Art. 187, §§ 8 et 9 Wetboek van Strafvordering

Het verzet wordt als ongedaan beschouwd indien de eiser in verzet nogmaals verstek laat gaan bij zijn verzet, en dat in alle gevallen, ongeacht de redenen voor de opeenvolgende verstekken en zelfs indien het verzet reeds ontvankelijk werd verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

VERZET - Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet

- Art. 187, § 6, 2° Wetboek van Strafvordering

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif de l'opposant

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Décision en appel déclarant l'opposition non avenue - Nouvelle opposition - Opposition déclarée irrecevable - Pourvoi en cassation contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Délai pour se pourvoir

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif de l'opposant - Opposition déclarée non avenue - Nouvelle opposition - Opposition déclarée irrecevable - Décision rendue en appel - Pourvoi en cassation contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Délai pour se pourvoir

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif de l'opposant - Opposition déclarée non avenue - Nouvelle opposition - Opposition déclarée irrecevable - Décision rendue en appel - Voie de recours

La partie opposante qui se laisse juger une seconde fois par défaut n'est plus admise à former une nouvelle opposition; la décision qui intervient sur cette opposition peut être attaquée par la voie d'un pourvoi en cassation si elle a été rendue en degré d'appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif de l'opposant - Opposition déclarée non avenue - Nouvelle opposition - Opposition déclarée irrecevable - Décision rendue en appel - Voie de recours

- Art. 187, § 8 et 9 Code d'Instruction criminelle

L'opposition est déclarée non avenue si l'opposant fait à nouveau défaut sur son opposition, et ce dans tous les cas, quels que soient les motifs des défauts successifs et même si l'opposition a déjà été reçue (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif de l'opposant

- Art. 187, § 6, 2° Code d'Instruction criminelle

Wanneer de verzetdoende partij zich een tweede keer laat vonnissen bij verstek en het op zijn eerste verzet gewezen vonnis hem niet werd betekend, is de termijn waarover hij beschikt om cassatieberoep in te stellen tegen het vonnis dat zijn verzet als ongedaan beschouwt, dezelfde als die waarover zij beschikt om cassatieberoep in te stellen tegen het tweede vonnis dat, uitspraak doende op haar tweede verzet, dat verzet niet-ontvankelijk heeft verklaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Eindbeslissing - Beslissing in hoger beroep die het verzet als ongedaan beschouwt - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

VERZET - Strafzaken - Herhaald verstek van de eiser in verzet - Verzet ongedaan verklaard - Nieuw verzet - Verzet niet-ontvankelijk verklaard - Beslissing gewezen in hoger beroep - Cassatieberoep tegen de beslissing die het verzet als ongedaan beschouwt - Termijn om cassatieberoep in te stellen

Lorsque la partie opposante se laisse juger une seconde fois par défaut et que le jugement rendu sur sa première opposition ne lui a pas été signifié, le délai lui appartenant pour se pourvoir en cassation contre ce jugement déclarant son opposition non avenue est le même que celui dont elle dispose pour se pourvoir contre le second jugement qui, statuant sur sa seconde opposition, l'a déclarée irrecevable (1). (1) Voir les concl. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Décision définitive - Décision en appel déclarant l'opposition non avenue - Nouvelle opposition - Opposition déclarée irrecevable - Pourvoi en cassation contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Délai pour se pourvoir

OPPOSITION - Matière répressive - Défaut itératif de l'opposant - Opposition déclarée non avenue - Nouvelle opposition - Opposition déclarée irrecevable - Décision rendue en appel - Pourvoi en cassation contre la décision déclarant l'opposition non avenue - Délai pour se pourvoir

P.17.0055.F

19 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Uitbreiding van de incrimatieperiode en heromschrijving van de feiten van een telastlegging waartegen de grieven niet zijn gericht

Het beginsel van het hoger beroep op grieven bepaalt de mate waarin de zaak bij de appelrechter aanhangig wordt gemaakt en de in artikel 210 Wetboek van Strafvordering bepaalde uitzonderingen kunnen hem niet ertoe nopen die aanhangigmaking uit te breiden door ambtshalve een middel op te werpen inzake een strafbaar feit dat, wat de schuldvraag betreft, niet bij hem aanhangig is gemaakt; de rechter bij wie het hoger beroep aanhangig is gemaakt dat enkel uitgaat van de procureur des Konings en dat beperkt is tot de opgelegde straf, overschrijdt de omvang waarin de zaak bij hem aanhangig is gemaakt zo hij beslist om de incrimatieperiode uit te breiden en om de feiten van een telastlegging te herkwalficeren waartegen de grieven niet zijn gericht en zo hij de aldus heromschreven feiten bewezen verklaart (1). (1) Zie concl. O.M. in Pas. 2017, n

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Aanhangigmaking bij de appelrechter - Uitbreiding van de incrimatieperiode en heromschrijving van de feiten van een telastlegging waartegen de grieven niet zijn gericht

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Principe de l'appel sur grief - Saisine du juge d'appel - Extension de la période infractionnelle et requalification des faits d'une prévention non visés par les griefs

Le principe de l'appel sur grief détermine la saisine du juge d'appel et les exceptions que l'article 210 prévoit ne peuvent conduire celui-ci à élargir cette saisine en soulevant d'office un moyen relatif à un fait infractionnel dont il n'est pas saisi quant à la culpabilité; ainsi, le juge saisi de l'appel émanant du seul procureur du Roi et limité à la peine infligée excède sa saisine s'il décide d'étendre la période infractionnelle et de requalifier les faits d'une prévention non visés par les griefs et de les déclarer établis tels que requalifiés (1) (2). (1) Voir les concl. du M.P. (2) Respectivement tels que modifié et inséré par loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite «Pot-pourri II», entrés en vigueur le 1er mars 2016.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Principe de l'appel sur grief - Saisine du juge d'appel - Extension de la période infractionnelle et requalification des faits d'une prévention non visés par les griefs

P.17.0059.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.8](#)

AC nr. 360

Krachtens artikel 1 Eerste Aanvullend Protocol EVRM en artikel 159 Grondwet moet de rechter nagaan of de beslissing van de herstellende overheid om een bepaalde herstelmaatregel te vorderen, uitsluitend met het oog op een goede ruimtelijke ordening is genomen en de rechter moet een vordering die is gestoeld op motieven die vreemd zijn aan de ruimtelijke ordening of op een opvatting van een goede ruimtelijke ordening die kennelijk onredelijk is, buiten gevolg laten; bij de beoordeling van de kennelijke onredelijkheid van de door de herstellende overheid gekozen vorm van het herstel van de plaats in zijn oorspronkelijke toestand, vermag de rechter niet alleen rekening te houden met de ingevolge het gewestplan toepasselijke bestemmingsvoorschriften, maar dient hij, indien hij daartoe door de herstellende wordt uitgenodigd, tevens de impact te onderzoeken op de plaatselijke ruimtelijke ordening van de op de kwetsieuzen bouwwerken toepasselijke voorschriften van een ruimtelijk uitvoeringsplan.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Aanvullend Protocol Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 1 - Bescherming van de eigendom - Draagwijdte - Stedenbouw - Herstelmaatregel - Herstel van de plaats in de vorige toestand - Criterium - Kennelijke onredelijkheid - Criteria - Draagwijdte

Uit de in artikel 6.1.41, §1, eerste lid, Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening vastgelegde prioriteitenorde en de daarbij gehanteerde uitzonderingen volgt dat nog meer dan de aard van de overtreding, de aantasting van de goede plaatselijke ordening bepalend is voor de keuze van de herstelmaatregel, zowel in het door artikel 6.1.41, §1, 1°, als in het door artikel 6.1.41, §1, 2°, bedoelde geval; het bevelen van een herstelmaatregel vereist dat de plaatselijke ruimtelijke ordening door het misdrijf is geschaad en de maatregel ertoe strekt de plaatselijke ordening te herstellen (1). (1) Cass. 23 november 2004, AR P.04.0860.N, AC 2004, nr. 562; Cass. 12 juni 2012, AR P. 11.2025.N, AC 2012, nr. 378.

STEDENBOUW - Herstel van plaats in de vorige toestand - Betaling van een meerwaarde - Vlaamse Codex Ruimtelijke Ordening -

3/12/2019

En vertu de l'article 1er du Protocole additionnel n° 1 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et de l'article 159 de la Constitution, le juge est tenu de vérifier si la décision de l'autorité demanderesse en réparation de requérir une certaine mesure de réparation a été prise dans le seul but d'un bon aménagement du territoire et le juge ne doit donner aucune suite à une action fondée sur des motifs étrangers à l'aménagement du territoire ou à une conception d'un bon aménagement du territoire qui est manifestement déraisonnable; pour apprécier le caractère manifestement déraisonnable du choix par l'autorité demanderesse en réparation de la restauration de l'endroit dans son état initial, le juge peut tenir compte non seulement des prescriptions d'affectation en vigueur selon le plan régional, mais il doit également, s'il y est invité par la personne condamnée à réparer, examiner l'impact sur l'aménagement local du territoire des prescriptions d'un plan d'exécution de l'aménagement applicables aux travaux de construction litigieux (1). (1) Cass. 23 novembre 2004, RG P.04.0860.N, Pas. 2004, n° 562; Cass. 12 juin 2012, RG P.11.2025.N, Pas. 2012, n° 378.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole additionnel à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 1er - Protection de la propriété - Portée - Urbanisme - Mesure de réparation - Restauration de l'endroit dans son état initial - Critère - Caractère manifestement déraisonnable - Critères - Portée

Il résulte de l'ordre de priorités établi par l'article 6.1.41 du Code flamand de l'aménagement du territoire et des exceptions qui y figurent que, plus encore que la nature de la contravention, l'atteinte portée à un bon aménagement du territoire est déterminante dans le choix de la mesure de réparation, tant dans le cas visé à l'article 6.1.41, § 1er, 1°, que dans le cas visé à l'article 6.1.41, § 1er, 2°; pour ordonner une mesure de réparation, il est requis que l'infraction porte atteinte à l'aménagement local du territoire et que la mesure vise à le rétablir (1). (1) Cass. 23 novembre 2004, RG P.04.0860.N, Pas. 2004, n° 562; Cass. 12 juin 2012, RG P.11.2025.N, Pas. 2012, n° 378.

URBANISME - Remise en état des lieux. paiement d'une plusvalue - Code flamand de l'aménagement du territoire - Article 6.1.41, §

P. 437/691

P.17.0061.F

6 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.5](#)

AC nr. ...

Het arrest dat het uitstel beperkt dat door de eerste rechter werd toegekend, verzwart de toestand van de beklagde; dat moet bijgevolg vaststellen dat die beslissing door de appelrechters met eenparigheid van stemmen werd genomen (1). (1) Aldus kunnen de appelrechters het door de eerste rechter toegekende uitstel van tenuitvoerlegging van de straf niet opheffen (Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0259.F, AC 1999, nr. 342), noch de duur ervan verlengen (Cass. 10 mei 2000, AR P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281) wanneer zij de straf handhaven die door de eerste rechter werd uitgesproken, aangezien een dergelijke opheffing of verlenging een verzwaring van de straf uitmaakt. Daarentegen "is voor het arrest dat de hoofdgevangenisstraf verlaagt maar de duur van het door de eerste rechter voor de hoofdgevangenisstraf verleende uitstel verlengt, dat de geldboete verhoogt en het door de eerste rechter voor de geldboete toegekende uitstel intrekt, geen eenstemmigheid vereist" (Cass. 14 april 2010, AR P.09.1867.F, AC 2010, nr. 256. (M.N.B.)

VEROORDELING MET UITSTEL EN OPSCHORTING VAN DE VER -
Algemeen - Uitstel toegekend door de eerste rechter - Beperking in hoger beroep - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Rechtspleging in hoger beroep - Uitstel toegekend door de eerste rechter - Beperking in hoger beroep - Verzwaring van de toestand van de beklagde - Eenstemmigheid

- Art. 211bis Wetboek van Strafvordering

L'arrêt qui limite le sursis accordé par le premier juge aggrave la situation du prévenu; il doit dès lors constater que cette décision a été prise à l'unanimité des juges d'appel (1). (1) En ce sens, les juges d'appel ne peuvent, sans statuer à l'unanimité, supprimer le sursis à l'exécution de la peine accordé par le premier juge, ni en prolonger la durée (Cass. 10 mai 2000, RG P.99.1887.F, Pas. 2000, n° 281) lorsqu'ils maintiennent la peine prononcée par celui-ci, une telle suppression ou prolongation constituant une aggravation de la peine. En revanche, « l'unanimité n'est pas exigée pour l'arrêt qui réduit l'emprisonnement principal mais qui prolonge la durée du sursis accordé par le premier juge pour l'emprisonnement principal, qui augmente l'amende et qui retire le sursis accordé par le premier juge pour l'amende » (Cass. 14 avril 2010, RG P.09.1867.F, Pas. 2010 n° 256). (M.N.B.)

CONDAMNATION AVEC SURSIS ET SUSPENSION DU PRONONCE -
Généralités - Sursis accordé par le premier juge - Limitation en degré d'appel - Unanimité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) -
Procédure en degré d'appel - Sursis accordé par le premier juge -
Limitation en degré d'appel - Aggravation de la situation du prévenu - Unanimité

- Art. 211bis Code d'Instruction criminelle

Wanneer een arrest wordt vernietigd wegens de onwettigheid van de beslissing die het uitstel beperkt dat door de eerste rechter werd toegekend, terwijl de schuldigverklaring zelf niet wordt vernietigd, wordt de vernietiging beperkt tot de straf en tot de bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (1). (1) Het Hof bevestigt hier dat het uitstel een van de bestanddelen van de straf vormt en dat straf en uitstel één geheel vormen; zie Cass. 7 juni 2017, AR P.17.0220.F, AC 2017, zie datum; Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, met concl. van advocaat-generaal R. LOOP, AC 2005, nr. 96; Cass. 10 mei 2000, P.99.1887.F, AC 2000, nr. 281. Eerder had het Hof de bestreden beslissing vernietigd, in zoverre die uitspraak had gedaan over de strafvordering ingesteld wegens de telastlegging die gepaard ging met het uitstel dat door een onwettigheid is aangetast (Cass. 9 juni 1999, AR P.99.0259.F, AC 1999, nr. 342; Cass. 29 november 1988, AR 2309, AC 1988-89, nr. 185; Cass. 13 oktober 1958, AC 1959, p. 150). Het Hof heeft weliswaar de cassatie reeds beperkt tot het uitstel wanneer de bestrafte onwettigheid daaraan afbreuk doet, maar het betrof hier vernietigingen bij wijze van inkorting en zonder verwijzing, waarbij uitstel werd toegekend terwijl de wet het niet toeliet (zie R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", RPDB 2015, p. 639 en de verwijzingen in noot 4011). (M.N.B.)

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Uitstel toegekend door de eerste rechter - Beperking in hoger beroep - Onwettigheid

Lorsqu'un arrêt est cassé en raison de l'illégalité de la décision limitant le sursis accordé par le premier juge, alors que la déclaration de culpabilité n'encourt pas elle-même la censure, la cassation est limitée à la peine et à la contribution au Fonds spécial d'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence (1). (1) La Cour confirme ici que le sursis forme l'un des éléments de la peine, que peine et sursis forment un tout indivisible ; voir Cass. 7 juin 2017, RG P.17.0220.F, Pas. 2017, n° 374; Cass. 16 février 2005, RG P.04.1658.F, avec concl. de M. l'avocat général R. LOOP, Pas. 2005, n° 96 ; Cass. 10 mai 2000, P.99.1887.F, Pas. 2000, n° 281. Précédemment, la Cour avait cassé la décision attaquée en tant qu'elle avait statué sur l'action publique exercée du chef de la prévention assortie du sursis affecté d'une illégalité (Cass. 9 juin 1999, RG P.99.0259.F, Pas. 1999, n° 342 ; Cass. 29 novembre 1988, RG 2309, Pas. 1989, n° 185 ; Cass. 13 octobre 1958, Pas. 1959, I, p. 150). La Cour a certes déjà limité la cassation au sursis lorsque l'illégalité sanctionnée affecte celui-ci, mais il s'agissait de cassations par retranchement et sans renvoi, le sursis accordé l'ayant été alors que la loi ne le permettait pas (voir R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, p. 639 et références en note 4011). (M.N.B.)

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Sursis accordé par le premier juge - Limitation en degré d'appel - Illégalité

P.17.0065.F

27 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.1](#)

AC nr. ...

De eiser kan geldig afstand doen van zijn cassatieberoep in zoverre het gericht is tegen de niet-definitieve beslissing over de omvang van de schade terwijl zijn cassatieberoep tegen de beslissing over het beginsel van de aansprakelijkheid niet ontvankelijk is wegens ontstentenis van bewijs van betekening van het cassatieberoep.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Burgerlijke rechtsvordering - Beslissing over de omvang van de schade die geen eindbeslissing is - Ontstentenis van betekening van het cassatieberoep - Weerslag

- Art. 429, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Le demandeur peut valablement se désister de son pourvoi en tant qu'il est dirigé contre la décision non définitive statuant sur l'étendue du dommage alors que son pourvoi dirigé contre la décision statuant le principe de responsabilité est irrecevable en raison de l'absence de preuve de la signification du pourvoi.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Action civile - Décision non définitive sur l'étendue du dommage - Absence de signification du pourvoi - Incidence

- Art. 429, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Wanneer het Hof de beslissing van de appelrechters op de burgerlijke rechtsvordering vernietigt wegens miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en van de devolutieve werking van het hoger beroep, blijft de beslissing van de eerste rechter om de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond te verklaren bestaan aangezien die in kracht van gewijsde is getreden vanaf de dag waarop die beslissing niet meer vatbaar was voor hoger beroep, zodat de vernietiging wordt uitgesproken zonder verwijzing.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Beklaagde - Appelrechter die uitspraak doet over de burgerlijke rechtsvordering - Beslissing van de eerste rechter die de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond verklaart - Ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij - Nieuwe beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Beslissing van de eerste rechter die de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond verklaart - Ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij - Nieuwe beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Wanneer het Hof de beslissing van de appelrechters op de strafvordering vernietigt wegens miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en van de devolutieve werking van het hoger beroep, blijft de veroordeling van de beklaagde door de eerste rechter bestaan aangezien die in kracht van gewijsde is getreden vanaf de dag waarop die beslissing niet meer vatbaar was voor hoger beroep, zodat de vernietiging wordt uitgesproken zonder verwijzing.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Appelrechter die uitspraak doet over de strafvordering - Ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklaagde - Nieuwe beslissing over de strafvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutieve werking van het hoger beroep - Ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklaagde - Nieuwe beslissing over de strafvordering - Miskenning van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis - Gevolg - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Lorsque la Cour casse la décision des juges d'appel rendue sur l'action civile en raison de la méconnaissance de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris et de l'effet dévolutif de l'appel, la décision du premier juge déclarant non fondée l'action civile subsiste, celle-ci ayant acquis force de chose jugée à compter du jour où cette décision ne pouvait plus être attaquée par la voie de l'appel, en telle sorte que la cassation est prononcée sans renvoi.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action civile - Prévenu - Juge d'appel statuant sur l'action civile - Décision du premier juge déclarant non fondée l'action civile - Absence d'appel de la partie civile - Nouvelle décision sur l'action civile - Violation de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris - Conséquence - Cassation sans renvoi

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif de l'appel - Décision du premier juge déclarant non fondée l'action civile - Absence d'appel de la partie civile - Nouvelle décision sur l'action civile - Violation de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris - Conséquence - Cassation sans renvoi

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

Lorsque la Cour casse la décision des juges d'appel rendue sur l'action publique en raison de la méconnaissance de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris et de l'effet dévolutif de l'appel, la condamnation du prévenu par le premier juge subsiste, celle-ci ayant acquis force de chose jugée à compter du jour où cette décision ne pouvait plus être attaquée par la voie de l'appel, en telle sorte que la cassation est prononcée sans renvoi.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Juge d'appel statuant sur l'action publique - Absence d'appel du ministère public et du prévenu - Nouvelle décision sur l'action publique - Violation de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris - Conséquence - Cassation sans renvoi

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif de l'appel - Absence d'appel du ministère public et du prévenu - Nouvelle décision sur l'action publique - Violation de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris - Conséquence - Cassation sans renvoi

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

De appelrechters miskennen het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en de devolutive werking van het hoger beroep wanneer zij, bij ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij tegen de beslissing van de eerste rechter om de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond te verklaren, uitspraak doen over die burgerlijke rechtsvordering (1). (1) Cass. 21 november 1984, AR 3822, AC 1984-85, nr. 183.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutive werking van het hoger beroep - Beslissing die de burgerlijke rechtsvordering niet-gegrond verklaart - Ontstentenis van hoger beroep door de burgerlijke partij - Nieuwe beslissing over de burgerlijke rechtsvordering - Miskening van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

De appelrechters miskennen het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis en de devolutive werking van het hoger beroep wanneer zij, bij ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklagde, uitspraak doen over de tegen laatstgenoemde ingestelde strafvordering en over de kosten van de strafvordering (1). (1) Cass. 21 november 1984, AR 3822, AC 1984-85, nr. 183.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutive werking van het hoger beroep - Ontstentenis van hoger beroep door het openbaar ministerie en de beklagde - Nieuwe beslissing over de strafvordering - Miskening van het gezag van gewijsde van het beroepen vonnis

- Art. 202 Wetboek van Strafvordering

Méconnaissent l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris et l'effet dévolutif de l'appel les juges d'appel qui, en l'absence d'appel de la partie civile contre la décision du premier juge déclarant non fondée son action civile, statuent sur cette action civile (1). (1) Cass. 21 novembre 1984, RG 3822, Pas. I, 1985, n° 183.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif de l'appel - Décision déclarant non fondée l'action civile - Absence d'appel de la partie civile - Nouvelle décision sur l'action civile - Violation de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

Méconnaissent l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris et l'effet dévolutif de l'appel les juges d'appel qui, en l'absence d'appel du ministère public et du prévenu, statuent sur l'action publique exercée à l'encontre de ce dernier et sur les frais de l'action publique (1). (1) Cass. 21 novembre 1984, RG 3822, Pas. I, 1985, n° 183.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif de l'appel - Absence d'appel du ministère public et du prévenu - Nouvelle décision sur l'action publique - Violation de l'autorité de la chose jugée du jugement entrepris

- Art. 202 Code d'Instruction criminelle

P.17.0066.N

25 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

VERZET - Strafzaken - Overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning - Toepassing

De rechter oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, over de door de verstek latende beklagde aangevoerde overmacht of wettige reden van verschoning, waarbij het Hof enkel nagaat of uit de aangevoerde omstandigheid overmacht of een wettige reden kan afgeleid worden (1). (1) Zie concl. OM.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning - Toepassing

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Mortier.

OPPOSITION - Matière répressive - Force majeure ou cause légitime d'excuse - Opposition non avenue

Conclusions de l'avocat général Mortier.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Opposition - Force majeure ou cause légitime d'excuse - Application

Le juge se prononce en fait, dès lors souverainement, sur la force majeure ou le motif légitime d'excuse que le prévenu défailant avance, et la Cour vérifie seulement si la force majeure ou une cause légitime peut être déduite de la circonstance invoquée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Opposition - Force majeure ou cause légitime d'excuse - Application

P. 441/691

Door overmacht te combineren met een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek bij de bestreden rechtspleging, beoogt de wetgever de gevallen van overmacht uit te breiden met de gevallen waarin de beklaagde een wettige reden opgeeft die wordt erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen (1). (1) Zie concl. OM.

VERZET - Strafzaken - Overmacht of wettige reden van verschoning - Ongedaan verzet

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Overmacht heeft betrekking op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar was terwijl een wettige reden van verschoning elke ter verklaring van deze afwezigheid aangevoerde omstandigheid is waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verstekdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten.

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

En combinant la force majeure à un motif légitime d'excuse justifiant le défaut lors de la procédure attaquée, le législateur vise à étendre les cas de force majeure aux cas dans lesquels le prévenu avance une cause légitime reconnue par la juridiction devant laquelle il est appelé à comparaître (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

OPPOSITION - Matière répressive - Force majeure ou cause légitime d'excuse - Opposition non avenue

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

La force majeure concerne un obstacle imprévisible et insurmontable en raison duquel l'absence de la partie faisant opposition dans la procédure par défaut ayant conduit à la décision attaquée rendue par défaut, ne lui était pas imputable, alors qu'un motif légitime d'excuse est constitué par toute circonstance invoquée pour expliquer ce défaut, à l'égard de laquelle il peut être fait preuve d'une certaine compréhension et sans qu'une faute ou une négligence puisse être imputée à la partie défaillante.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition non avenue - Force majeure ou cause légitime d'excuse

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

P.17.0068.N

7 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.3](#)

AC nr. 616

Een endossement werkt in de regel eigendom overdragend, maar dat is niet het geval bij een endossement ter incasso zoals bedoeld door artikel 23, eerste lid, Chequewet.

CHEQUE - Endossement ter incasso

HANDELSPAPIER - Endossement - Gevolg - Uitzondering

En principe, l'endossement a un effet de transmission de propriété, mais tel n'est pas le cas de l'endossement pour encaissement visé à l'article 23, alinéa 1er, de la loi du 1er mars 1961 concernant l'introduction dans la législation nationale de la loi uniforme sur le chèque et sa mise en vigueur.

CHEQUE; VOIR AUSSI: 180 EFFETS DE COMMERCE - Endossement pour encaissement

EFFETS DE COMMERCE; VOIR AUSSI: 101 CHEQUE; 134 TI - Endossement - Conséquence - Exception

P.17.0069.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.5](#)

AC nr. 540

Het recht van verdediging verplicht de rechter die aan een ander strafdossier ontleende bewijsgegevens uitsluit gelet op de weigering door het openbaar ministerie tot inzage in dat strafdossier en de daaruit voortvloeiende onmogelijkheid om de regelmatigheid van die bewijsgeving na te gaan, niet om de informatie uit dat ander strafdossier die louter als inlichting wordt aangewend om het gerechtelijk onderzoek in een bepaalde richting te oriënteren en vervolgens op autonome wijze bewijzen te verzamelen, ook uit te sluiten aangezien deze informatie niet voor onbestaande kan worden gehouden; het staat aan de rechter om, indien aannemelijk wordt gemaakt of vaststaat dat de inlichtingen onregelmatig zijn verkregen, te oordelen of het gebruik van die inlichtingen het recht op een eerlijk proces van de beklaagde in zijn geheel beschouwd miskent (1). (1) Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724 - Zie wat betreft het onderscheid tussen inlichtingen en bewijs: Cass. 10 september 2013, AR P.13.0376.N, AC 2013, nr. 434; Cass. 25 november 2014, AR P.14.0948.N, AC 2014, nr. 724; Cass. 27 september 2016, AR P.15.0852.N, AC 2016, nr. 526; F. SCHUERMANS, "De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek", T. Strafr. 2014/1, 47-53.

BEWIJS - Strafzaken - Allerlei - Gebruik van informatie als loutere inlichting - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Bewijsgegevens ontleend aan een ander strafdossier - Uitsluiting van die bewijsgegevens - Gevolg - Informatie afkomstig uit het ander strafdossier - Uitsluiting van die informatie - Recht op een eerlijk proces - Draagwijdte

Les droits de la défense n'obligent pas le juge qui écarte des éléments de preuve issus d'un autre dossier répressif, en raison du refus du ministère public de permettre la consultation de celui-ci et de l'impossibilité qui en découle de vérifier la régularité de la manière dont ces preuves ont été recueillies, à exclure également les informations provenant de cet autre dossier répressif qui sont utilisées à titre de simples renseignements pour orienter l'instruction judiciaire puis recueillir des preuves de manière autonome, dès lors que ces informations ne peuvent être tenues pour inexistantes; lorsqu'il est établi ou rendu admissible que les renseignements ont été obtenus de manière irrégulière, il appartient au juge d'apprécier si l'utilisation de ces renseignements viole le droit du prévenu à un procès équitable, pris dans sa globalité (1). (1) Cass. 10 septembre 2013, RG P.13.0376.N, Pas. 2013, n° 434; Cass. 25 novembre 2014, RG P.14.0948.N, Pas. 2014, n° 724 - Voir au sujet de la distinction entre preuve et renseignements: Cass. 10 septembre 2013, RG P.13.0376.N, Pas. 2013, n° 434; Cass. 25 novembre 2014, RG P.14.0948.N, Pas. 2014, n° 724; Cass. 27 septembre 2016, RG P.15.0852.N, Pas. 2016, n° 526; F. SCHUERMANS, « De zoektocht naar of de jacht op de herkomst van de politionele informatie als start van een strafrechtelijk vooronderzoek », T. Strafr. 2014/1, p. 47-53.

PREUVE - Matière répressive - Divers - Utilisation d'information à titre de simple renseignement - Droit à un procès équitable - Portée

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Éléments de preuve issus d'un autre dossier répressif - Exclusion de ces éléments de preuve - Conséquence - Informations provenant d'un autre dossier répressif - Exclusion de ces informations - Droit à un procès équitable - Portée

P.17.0070.N

21 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.6](#)

AC nr. 661

De artikelen 9 en 42, 1°, Loonbeschermingswet, stellen het niet-tijdig betalen van loon strafbaar, hetgeen zowel de laattijdige betaling als het geheel uitblijven ervan inhoudt; een schadevergoeding voor achterstallig loon ex delicto kan dan ook gevorderd worden (1). (1) Artikel 42, 1° Loonbeschermingswet werd inmiddels opgeheven bij wet van 6 juni 2010 houdende invoering van het Sociaal Strafwetboek en de inbreuk is thans strafbaar gesteld door artikel 162, 1° van het SSW.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Schadevergoeding ex delicto - Loonbeschermingswet - Artikelen 9 en 42, 1° - Draagwijdte

Les articles 9 et 42, 1°, de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs punissent le non-paiement de la rémunération dans les délais prescrits, ce qui inclut tant le paiement tardif que l'absence complète de paiement; des dommages-intérêts pour arriérés de rémunération peuvent dès lors être réclamés ex delicto (1). (1) L'article 42, 1° de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs a entre-temps été abrogé par la loi du 6 juin 2010 introduisant le Code pénal social et l'infraction est actuellement punissable en vertu de l'article 162, 1°, de ce code.

ACTION CIVILE - Dommages-intérêts ex delicto - Loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs - Articles 9 et 42, 1° - Portée

- Artt. 9 en 42, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
LOON - Bescherming - Loonbeschermingswet - Artikel 9 - Betaling van het loon op gezette tijden - Draagwijdte

- Artt. 9 en 42, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers
LOON - Bescherming - Loonbeschermingswet - Artikel 42, 1° - Overtreding van artikel 9 Loonbeschermingswet - Strafbaarstelling - Draagwijdte

- Artt. 9 en 42, 1° Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 9 et 42, 1° L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
REMUNERATION - Protection - Loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs - Article 9 - Paiement de la rémunération à intervalles réguliers - Portée

- Art. 9 et 42, 1° L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs
REMUNERATION - Protection - Loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs - Article 42, 1° - Infraction à l'article 9 de la loi du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs - Incrimination - Portée

- Art. 9 et 42, 1° L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs

P.17.0074.N

9 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170509.4](#)

AC nr. 320

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie dienden de appelrechters niet te verantwoorden waarom zij slechts een gedeeltelijk uitstel van tenuitvoerlegging van de straf verlenen en geen werkstraf of probatiemaatregel opleggen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen conclusie - Verlenen van gedeeltelijk uitsel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

- Art. 195, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering
REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Verlenen van gedeeltelijk uitsel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

- Art. 195, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering
STRAF - Geldboete en opdecimen - Hoger beroep - Geen conclusie - Verlenen van gedeeltelijk uitsel van tenuitvoerlegging van de straf - Motivering door strafrechter

- Art. 195, tweede en vierde lid Wetboek van Strafvordering

De bijzondere motiveringsverplichting van artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering geldt enkel voor de gevallen waarin de wet aan de rechter de vrije beoordeling laat voor het opleggen van een straf of maatregel en geldt niet indien de rechter het wettelijk minimum oplegt.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen conclusie - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Hoger beroep - Geen conclusie - Bijzondere motiveringsplicht van strafrechter - Opleggen van wettelijk minimum van een straf of maatregel

À défaut de conclusions en ce sens, les juges d'appel ne sont pas tenus de justifier pourquoi ils n'accordent qu'un sursis partiel à l'exécution de la peine et n'infligent pas une peine de travail ou une mesure probatoire.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Pas de conclusions - Sursis partiel à l'exécution de la peine - Motivation par le juge pénal

- Art. 195, al. 2 et 4 Code d'Instruction criminelle
MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Sursis partiel à l'exécution de la peine - Motivation par le juge pénal

- Art. 195, al. 2 et 4 Code d'Instruction criminelle
PEINE - Amende et décimes additionnels - Appel - Pas de conclusions - Sursis partiel à l'exécution de la peine - Motivation par le juge pénal

- Art. 195, al. 2 et 4 Code d'Instruction criminelle

L'obligation particulière de motivation prévue à l'article 195, alinéas 2 et 4, du Code d'instruction criminelle vaut uniquement dans les cas où la loi laisse à la libre appréciation du juge le choix qu'il fait de telle peine ou mesure et ne vaut pas si le juge inflige le minimum légal.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Pas de conclusions - Obligation particulière de motivation du juge pénal - Prononciation du minimum légal d'une peine ou d'une mesure

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Obligation particulière de motivation du juge pénal - Prononciation du minimum légal d'une peine ou d'une mesure

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Appel - Pas de conclusions - Obligation particulière de motivation du juge pénal - Prononciation du minimum légal d'une peine ou d'une mesure

Uit artikel 195, tweede en vierde lid, Wetboek van Strafvordering volgt dat het bestreden vonnis dat de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete bevestigt, de omvang van deze geldboete niet bijzonder diende te motiveren.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Geen conclusie - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Hoger beroep - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

STRAF - Geldboete en opdecimen - Hoger beroep - Geen conclusie - Bevestiging van de door het beroepen vonnis opgelegde geldboete - Motivering door strafrechter

Il résulte de l'article 195, alinéas 2 et 4, du Code d'instruction criminelle que le jugement attaqué ayant confirmé l'amende infligée par le jugement dont appel ne doit pas motiver particulièrement l'importance de cette amende.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Pas de conclusions - Confirmation de l'amende infligée par le jugement dont appel - Motivation par le juge pénal

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Appel - Confirmation de l'amende infligée par le jugement dont appel - Motivation par le juge pénal

PEINE - Amende et décimes additionnels - Appel - Pas de conclusions - Confirmation de l'amende infligée par le jugement dont appel - Motivation par le juge pénal

P.17.0075.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.3](#)

AC nr. 640

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Ter griffie neergelegde conclusie - In aanmerkingneming door rechter

Uit artikel 152, § 1, tweede lid, laatste zin, Wetboek van Strafvordering en artikel 743, derde lid, Gerechtelijk Wetboek volgt dat de rechter een ter griffie neergelegde conclusie slechts in aanmerking moet nemen indien de partij welke die conclusie heeft ingediend, zich die heeft eigen gemaakt door ze ten laatste op de rechtszitting hetzij zelf te ondertekenen hetzij door haar raadsman te laten ondertekenen, of de rechter op grond van andere gegevens vaststelt dat de conclusie van die partij uitgaat (1). (1) Zie concl. OM.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Ter griffie neergelegde conclusie - In aanmerkingneming door rechter

Conclusions de l'avocat général Decreus.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Conclusions déposées au greffe - Prise en considération par le juge

Il résulte de l'article 152, § 1er, alinéa 2, dernière phrase, du Code d'instruction criminelle et de l'article 743, alinéa 3, du Code judiciaire que le juge ne doit prendre en considération des conclusions déposées au greffe que si la partie qui les a introduites se les est appropriées en y apposant au plus tard à l'audience, soit sa propre signature soit celle de son conseil, ou si le juge constate sur la base d'autres éléments que les conclusions émanent de cette partie (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Conclusions déposées au greffe - Prise en considération par le juge

P.17.0080.N

25 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170425.6](#)

AC nr. ...

Artikel 1 van de wet van 25 juli 1893, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd ertoe kan leiden dat hij niet tijdig hoger beroep kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing door het neerleggen van een verklaring op de griffie van de rechtbank die deze beslissing wees.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door een gedetineerde of geïnterneerde persoon - Verklaring van hoger beroep aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde - Doelstelling

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger

3/12/2019

L'article 1er de la loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel des personnes détenues ou internées a été inséré parce que la circonstance qu'un condamné est privé de liberté peut avoir pour conséquence qu'il ne puisse interjeter appel de la décision de condamnation en temps utile par le dépôt d'une déclaration au greffe du tribunal qui a rendu cette décision.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel par une personne détenue ou internée - Déclaration d'appel au directeur de la prison ou à son délégué - Objectif

- Art. 1er L. du 25 juillet 1893

P. 445/691

Uit de doelstelling van artikel 1 van de wet van 25 juli 1893, gelezen in samenhang met de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, volgt dat ook een verzoekschrift of grievenformulier zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering waarin nauwkeurig de grieven worden bepaald die tegen het vonnis worden ingebracht, kan worden overgemaakt aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door een gedetineerde of geïnterneerde persoon - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Vorm

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

- Art. 1 Wet 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de rechter de beklagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op tegenspraak gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen, respectievelijk van het appelgerecht, uiterlijk dertig dagen na de dag van de uitspraak.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Indienen verzoekschrift of grievenformulier - Laattijdigheid

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Il résulte de l'objectif de l'article 1er de la loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel des personnes détenues ou internées, lu en combinaison avec les articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle, que même une requête ou un formulaire de griefs, tels que visés à l'article 204 du Code d'instruction criminelle, dans lesquels sont précisément indiqués les griefs élevés contre le jugement, peuvent être transmis au directeur de la prison à son délégué.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel par une personne détenue ou internée - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Forme

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

- Art. 1er L. du 25 juillet 1893

Il résulte du texte des articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle, de leur genèse légale, de leurs objectifs et du lien réciproque entre ces articles que le juge doit déclarer le prévenu déchu de son appel introduit contre un jugement rendu contradictoirement s'il n'a pas introduit sa requête ou son formulaire de griefs au greffe du tribunal qui a rendu la décision dont appel, respectivement la juridiction d'appel, trente jours au plus tard après celui du prononcé.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Introduction de la requête ou du formulaire comportant les griefs - Tardiveté

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

P.17.0084.N

7 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170207.6](#)

AC nr. ...

Artikel 5.1.f EVRM maakt het mogelijk dat een vreemdeling tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag rechtmatig wordt aangehouden om hem te beletten dat hij op onrechtmatige wijze het land zou binnenkomen; daaraan wordt gelijkgesteld de toestand van de vreemdeling die onwettig het land is binnengekomen en er zonder geldige verblijfsvergunning wil blijven (1). (1) Zie: Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vreemdelingen - Terbeschikkingstelling van de regering - Asielaanvraag - Vrijheidsberoving tijdens het onderzoek van de aanvraag - Verenigbaarheid

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'article 5, § 1er, f, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales permet la détention régulière d'un étranger pendant que sa demande d'asile est à l'examen afin de l'empêcher de pénétrer illégalement sur le territoire; y est assimilée la situation de l'étranger qui est entré illégalement dans le pays et souhaite y demeurer sans titre de séjour valable (1). (1) Voir Cass. 26 août 2015, RG P.15.1156.N, Pas. 2015, n° 469.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, f - Etrangers - Mise à la disposition du gouvernement - Demande d'asile - Privation de liberté pendant que la demande est à l'examen - Compatibilité

- Art. 5, § 1er, f Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Asielaanvraag - Vrijheidsberoving tijdens het onderzoek van de aanvraag - Artikel 5.1.f, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Artikel 54, § 2, Vreemdelingenwet houdt niet in dat wanneer de minister beslist de vreemdeling ter beschikking van de regering te stellen, hij, naast de vermelding van de uitzonderlijk ernstige omstandigheden ter motivering van deze beslissing, ook ertoe gehouden is afzonderlijk de redenen te vermelden waarom minder dwingende maatregelen niet geschikt zijn (1). (1) Zie: Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing van de minister - Motivering

- Art. 54, § 2 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De in artikel 54, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet bedoelde maatregel heeft niet de verwijdering van de betrokken vreemdeling van het grondgebied als uiteindelijk doel, maar strekt alleen ertoe hem van zijn vrijheid te beroven tijdens het onderzoek van zijn asielaanvraag, waarbij zijn verwijdering uiteraard is uitgesloten indien die aanvraag wordt ingewilligd (1). (1) Cass. 20 juli 2010, AR P.10.1060.F, AC 2010, nr. 482; Cass. 26 augustus 2015, AR P.15.1156.N, AC 2015, nr. 469.

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Doel

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 54, § 2, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 54, § 2, alinéa 2 - Mise à la disposition du gouvernement - Demande d'asile - Privation de liberté pendant que la demande est à l'examen - Conv. D.H., article 5, § 1er, f - Compatibilité

- Art. 5, § 1er, f Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 54, § 2, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

L'article 54, § 2, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers n'implique pas que, lorsque le ministre décide de mettre l'étranger à la disposition du gouvernement, il est tenu de mentionner également de manière distincte, outre les circonstances exceptionnellement graves permettant de motiver cette décision, les raisons pour lesquelles des mesures moins contraignantes ne sont pas appropriées (1). (1) Voir Cass. 26 août 2015, RG P.15.1156.N, Pas. 2015, n° 469.

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 54, § 2, alinéa 2 - Mise à la disposition du gouvernement - Décision du ministre - Motivation

- Art. 54, § 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

La mesure prévue par l'article 54, § 2, alinéa 2 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, n'a pas pour but ultime l'éloignement du territoire de l'étranger qu'elle concerne, mais tend seulement à le priver de sa liberté durant l'examen de sa demande d'asile, son éloignement étant à l'évidence exclu si cette demande est accueillie (1). (1) Cass. 20 juillet 2010, RG P.10.1060.F, Pas. 2010, n° 482; Cass. 26 août 2015, RG P.15.1156.N, Pas. 2015, n° 469.

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 54, § 2, alinéa 2 - Mise à la disposition du gouvernement - Objectif

- Art. 54, § 2, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De rechter die de wettigheid beoordeelt van een op grond van artikel 54, § 2, tweede lid, Vreemdelingenwet genomen beslissing, moet niet nagaan of de vreemdeling onderworpen is aan een uitwijzingsprocedure die daadwerkelijk wordt uitgevoerd.

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Artikel 54, § 2, tweede lid - Terbeschikkingstelling van de regering - Beslissing van de minister - Wettigheid - Beoordeling door de rechter

- Art. 54, § 2, tweede lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Le juge qui examine la légalité d'une décision prise sur la base de l'article 54, § 2, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ne doit pas vérifier si l'étranger est sous le coup d'une procédure d'expulsion dont l'exécution est effective.

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers - Article 54, § 2, alinéa 2 - Mise à la disposition du gouvernement - Décision du ministre - Légalité - Appréciation par le juge

- Art. 54, § 2, al. 2 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.0087.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.5](#)

AC nr. ...

Aan de verplichting in strafzaken de grieven nauwkeurig te bepalen, moet voldaan zijn op het tijdstip waarop het verzoekschrift of het grievenformulier moet worden ingediend.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Tijdstip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet is vereist dat de appelland in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

Il doit être satisfait à l'obligation en matière répressive d'indiquer précisément les griefs au moment où la requête ou le formulaire de griefs doivent être introduits.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Moment

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Un grief tel que visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle est la désignation spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement dont appel, dont il demande la réformation par la juridiction d'appel; il n'est pas requis que, dans sa requête ou son formulaire de griefs, l'appelland énonce déjà les raisons pour lesquelles il demande cette réformation (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Grief

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appellant in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering en bij die beoordeling kan de appelrechter onder meer in aanmerking nemen dat een appellant die gebruik maakt van het grievenformulier ook grieven heeft aangevinkt die geen enkele relevantie hebben voor de beroepen beslissing; het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Il appartient à la juridiction d'appel de décider souverainement en fait si l'appellant a indiqué ses griefs élevés contre le jugement dont appel dans sa requête ou dans le formulaire de griefs de manière suffisamment précise, comme le requiert l'article 204 du Code d'instruction criminelle et, dans son appréciation, la juridiction d'appel peut notamment prendre en considération le fait que l'appellant qui utilise le formulaire de griefs a également coché des griefs sans aucune pertinence pour la décision entreprise; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation souveraine par le juge d'appel - Contrôle par la Cour

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel

Uit artikel 6.1 EVRM, artikel 204 Wetboek van Strafvordering en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Artikel 6 EVRM - Bestaanbaarheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

Il résulte de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, du formulaire de griefs visé à l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle tel qu'établi par l'arrêté royal du 18 février 2016 portant exécution de l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle et de sa genèse légale que l'obligation imposée à un appelant par l'article 204 du Code d'instruction criminelle d'indiquer précisément, à peine de déchéance de l'appel, les griefs élevés contre la décision dont appel, est conforme à l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) 1 Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Compatibilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à l'accès à un tribunal - Introduction de recours assortie de conditions - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Compatibilité

P.17.0096.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.6](#)

AC nr. 541

De krenking van een belang kan enkel tot een rechtsvordering leiden als het om een rechtmatig belang gaat en diegene die het behoud van een toestand in strijd met de openbare orde of het verkrijgen van een onrechtmatig voordeel nastreeft, heeft geen rechtmatig belang; de omstandigheid dat de persoon die de rechtsvordering instelt zich in een onrechtmatige toestand bevindt, sluit evenwel niet uit dat hij kan bogen op de krenking van een rechtmatig belang (1). (1) Cass. 28 november 2013, AR C.13.0166.N, AC 2013, nr. 645.

VORDERING IN RECHTE - Belang

La violation d'un intérêt ne peut donner lieu à une action en justice que si cet intérêt est légitime, et celui qui poursuit le maintien d'une situation contraire à l'ordre public ou l'obtention d'un avantage illicite ne justifie pas d'un intérêt légitime; la circonstance que la personne qui intente l'action en justice se trouve dans une situation illicite, n'exclut pas qu'elle puisse se prévaloir de la violation d'un intérêt légitime (1). (1) Cass. 28 novembre 2013, RG C.13.0166.N, Pas. 2013, n° 645.

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt

In geval van correctionalisering van een door artikel 196 Strafwetboek bedoelde valsheid in geschrifte dient de rechter krachtens artikel 214 Strafwetboek een verplichte geldboete op te leggen van 26 tot 2.000 euro; artikel 84 Strafwetboek vindt geen toepassing wanneer een correctionaliseerbare misdaad zowel met een vrijheidsberovende straf als met een geldboete wordt gestraft (1). (1) Cass. 13 januari 2004, AR P.03.1382.N, AC 2004, nr. 18: RW 2004-2005, 741 en noot S. VANDROMME, De geldboete na correctionalisering: was het nu art. 83 of art. 84 Sw.?.; Cass. 5 oktober 2016, AR P.16.0676.F, AC 2016, nr. 548.

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Misdaad - Geldboete - Correctionalisering - Artikel 84, Strafwetboek - Toepassing

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Correctionalisering - Verplichte geldboete - Artikel 214, Strafwetboek - Draagwijde

En cas de correctionnalisation d'un faux en écriture visé à l'article 196 du Code pénal, le juge est tenu, en vertu de l'article 214 du Code pénal, d'infliger une amende obligatoire de 26 à 2.000 euros; l'article 84 du Code pénal ne trouve pas à s'appliquer lorsque le crime à correctionnaliser est puni, outre d'une peine privative de liberté, d'une amende (1). (1) Cass. 13 janvier 2004, RG P.03.1382.N, Pas. 2004, n° 18, R.W. 2004-2005, 741 et la note S. VANDROMME, « De geldboete na correctionalisering: was het nu art. 83 of art. 84 Sw.?. »; Cass. 5 octobre 2016, RG P.16.0676.F, Pas. 2016, n° 548.

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Crime - Amende - Correctionnalisation - Code pénal, article 84 - Application

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écritures - Correctionnalisation - Amende obligatoire - Code pénal, article 214 - Portée

P.17.0105.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.6](#)

AC nr. ...

De afstand of de beperking van het hoger beroep in strafzaken die partijen kunnen doen tot op het ogenblik van de rechtszitting overeenkomstig artikel 206 Wetboek van Strafvordering of het afstand doen van een of meerdere grieven kan een gebrek aan nauwkeurigheid bij het bepalen van grieven in het verzoekschrift of het grievenformulier niet remediëren; evenmin volstaat het loutere feit dat een partij op de rechtszitting afstand doet van zijn hoger beroep, dit beperkt of afstand doet van een of meerdere grieven om vast te stellen dat de in het verzoekschrift of het grievenformulier bepaalde grieven niet voldoende nauwkeurig zijn bepaald.

AFSTAND (RECHTSPLEGING) - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Principaal beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Afstand of beperking van het hoger beroep - Afstand van een of meerdere grieven

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Afstand of beperking van het hoger beroep - Afstand van een of meerdere grieven

Le fait que des parties puissent se désister de l'appel ou limiter celui-ci en matière répressive jusqu'à l'audience, conformément à l'article 206 du Code d'instruction criminelle, ou le fait de se désister d'un ou plusieurs des griefs ne peuvent remédier à un défaut de précision dans la désignation des griefs dans la requête ou dans le formulaire de griefs; le simple fait qu'une partie déclare, à l'audience, se désister de son appel, le limiter ou se désister d'un ou plusieurs griefs ne suffit pas davantage pour constater que les griefs indiqués dans la requête ou dans le formulaire de griefs ne sont pas indiqués de manière suffisamment précise.

DESISTEMENT (PROCEDURE) - Divers - Matière répressive - Appel - Appel principal - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Désistement ou limitation de l'appel - Désistement d'un ou plusieurs griefs

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Désistement ou limitation de l'appel - Désistement d'un ou plusieurs griefs

De doelstellingen die de wetgever beoogt met de verplichting in strafzaken in hoger beroep de grieven nauwkeurig te bepalen kunnen slechts worden bereikt als die verplichting wordt beoordeeld op het tijdstip waarop het verzoekschrift of het grievenformulier uiterlijk moet zijn ingediend.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -

Les objectifs poursuivis par le législateur avec l'obligation en matière répressive d'indiquer précisément les griefs en appel, peuvent seulement être atteints si cette obligation est appréciée au moment où la requête ou le formulaire de griefs doivent être introduits au plus tard.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel

Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Tijdstip

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Grief

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite te oordelen of de appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier zijn grieven tegen het beroepen vonnis voldoende nauwkeurig heeft opgegeven, zoals vereist door artikel 204 Wetboek van Strafvordering; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Hoger beroep - Strafzaken - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Moment

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Un grief tel que visé à l'article 204 du Code d'instruction criminelle est la désignation spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement dont appel, dont il demande la réformation par la juridiction d'appel (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Grief

Il appartient à la juridiction d'appel de décider souverainement en fait si l'appelland a indiqué ses griefs élevés contre le jugement dont appel dans sa requête ou dans le formulaire de griefs de manière suffisamment précise, comme le requiert l'article 204 du Code d'instruction criminelle; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation souveraine par le juge d'appel - Contrôle par la Cour

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Appel - Matière répressive - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel

Uit artikel 6.1 EVRM, artikel 204 Wetboek van Strafvordering en het door artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering bedoelde grievenformulier zoals vastgesteld met het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid, Wetboek van Strafvordering en de wetsgeschiedenis volgt dat de door artikel 204 Wetboek van Strafvordering aan een appellant opgelegde verplichting om op straffe van vervallenverklaring van het hoger beroep nauwkeurig de grieven op te geven tegen de beroepen beslissing, in overeenstemming is met artikel 6 EVRM (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0147.N, AC 2017, nr. 266; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Artikel 6 EVRM - Bestaanbaarheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

Il résulte de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, du formulaire de griefs visé à l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle tel qu'établi par l'arrêté royal du 18 février 2016 portant exécution de l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle et de sa genèse légale que l'obligation imposée à un appelant par l'article 204 du Code d'instruction criminelle d'indiquer précisément, à peine de déchéance de l'appel, les griefs élevés contre la décision dont appel, est conforme à l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0147.N, Pas. 2017, n° 266; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Compatibilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à l'accès à un tribunal - Introduction de recours assortie de conditions - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Compatibilité

P.17.0108.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.7](#)

AC nr. ...

Artikel 189ter Wetboek van Strafvordering verleent in het in die bepaling bedoelde geval aan de kamer van inbeschuldigingstelling enkel de in artikel 235ter Wetboek van Strafvordering beperkte bevoegdheid om de regelmatigheid van de bijzondere opsporingsmethodes observatie en infiltratie te onderzoeken; de kamer van inbeschuldigingstelling neemt in dat geval geen kennis van de zaak zoals bedoeld door artikel 235bis, § 2, Wetboek van Strafvordering en zij heeft dan ook geen rechtsmacht om de regelmatigheid van de haar voorgelegde procedure te beoordelen omdat dat onderzoek behoort tot de uitsluitende bevoegdheid van de vonnisrechter bij wie de zaak aanhangig is (1). (1) Zie Cass. 16 februari 2010, AR P.10.0012.N, AC 2010, nr. 104 met concl. van advocaat-generaal Timperman.

L'article 189ter du Code d'instruction criminelle ne confère à la chambre des mises en accusation, dans le cas visé à cette disposition, que la compétence limitée à l'article 235ter du Code d'instruction criminelle d'examiner la régularité des méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration; dans ce cas, la chambre des mise en accusation ne prend pas connaissance de la cause comme le prévoit l'article 235bis, § 2, du Code d'instruction criminelle et elle n'a ainsi pas le pouvoir de juridiction d'apprécier la régularité de la procédure qui lui est soumise parce que cet examen relève de la compétence exclusive de la juridiction de jugement saisie de la cause (1). (1) Voir Cass. 16 février 2010, RG R P.10.0012.N, Pas. 2010, n° 104, avec les conclusions de M. l'avocat général Timperman, publiées à leur date dans AC.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Regelmaticheid van de procedure - Onderzoeksgerechten - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Controle gelast door het vonnisgerecht - Aard

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte - Controle gelast door het vonnisgerecht - Aard

Artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering voert een afzonderlijke, inquisitoriale en niet-tegensprekelijke procedure in, waarbij de kamer van inbeschuldigingstelling enkel de regelmatigheid beoordeelt van de toepassing van de bijzondere opsporingsmethoden observatie en infiltratie; de beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling over dat toezicht is bindend maar deze rechtspleging doet evenwel geen afbreuk aan de eventuele toepassing van de in artikel 235bis Wetboek van Strafvordering bepaalde procedure (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2017, nr. 386.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Kamer van inbeschuldigingstelling - Draagwijdte van de controle

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Aard

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Draagwijdte van de controle

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Bijzondere opsporingsmethoden - Controle met toepassing van artikel 235ter, § 1, Wetboek van Strafvordering - Aard

Het onderzoek door de kamer van inbeschuldigingstelling van de bijzondere opsporingsmethoden overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering, zonder dat na een tegensprekelijke procedure werd geoordeeld over de regelmatigheid van de rechtspleging en van de bewijsverkrijging aan de hand van het open dossier, belet een beklaagde niet om voor de vonnisrechter een provocatieverweer te voeren (1). (1) Zie Cass. 28 mei 2014, AR P.14.0424.F, AC 2014, nr. 386 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch in Pas. 2017, nr. 386.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Bijzondere opsporingslethoden - Kamer van inbeschuldigingstelling - Controle overeenkomstig artikel 235ter Wetboek van Strafvordering - Vonnisrechter - Provocatieverweer door beklaagde

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Régularité de la procédure - Juridictions d'instruction - Chambre des mises en accusation - Méthodes particulières de recherche - Contrôle conformément à l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Portée - Contrôle ordonné par la juridiction de jugement - Nature

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Méthodes particulières de recherche - Contrôle conformément à l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Portée - Contrôle ordonné par la juridiction de jugement - Nature

L'article 235ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle instaure une procédure distincte, inquisitoire et non contradictoire, en vertu de laquelle la chambre des mises en accusation examine seulement la régularité de la mise en œuvre des méthodes particulières de recherche d'observation et d'infiltration; la décision rendue par la chambre des mises en accusation sur ce contrôle est contraignante mais cette procédure ne déroge toutefois pas à l'application éventuelle de la procédure prévue à l'article 235bis du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir Cass. 28 mai 2014, RG P.14.0424.F, Pas. 2014, n° 386, avec les conclusions de M. l'avocat général Vandermeersch.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Contrôle en application de l'article 235ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle - Chambre des mises en accusation - Portée du contrôle

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Contrôle en application de l'article 235ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle - Nature

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Méthodes particulières de recherche - Contrôle en application de l'article 235ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle - Portée du contrôle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Méthodes particulières de recherche - Contrôle en application de l'article 235ter, § 1er, du Code d'instruction criminelle - Nature

L'examen par la chambre des mises en accusation des méthodes particulières de recherche, conformément à l'article 235ter du Code d'instruction criminelle, sans qu'il ait été statué, au terme d'une procédure contradictoire, sur la régularité de la procédure et du recueil des preuves à la lumière du dossier répressif, n'empêche pas un prévenu d'invoquer la provocation comme défense devant la juridiction de jugement (1). (1) Voir Cass. 28 mai 2014, RG P.14.0424.F, Pas. 2014, n° 386, avec les conclusions de M. l'avocat général Vandermeersch.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Méthodes particulières de recherche - Chambre des mises en accusation - Contrôle conformément à l'article 235ter du Code d'instruction criminelle - Juridiction de jugement - Provocation invoquée comme défense par le prévenu

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling -
Bijzondere opsporingsmethoden - Controle overeenkomstig artikel
235ter Wetboek van Strafvordering - Vonnisrechter -
Provocatieverweer door beklagde

- Art. 30 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 30 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en
accusation - Méthodes particulières de recherche - Contrôle
conformément à l'article 235ter du Code d'instruction criminelle -
Juridiction de jugement - Provocation invoquée comme défense
par le prévenu

- Art. 30 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale

P.17.0121.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.4](#)

AC nr. 641

Het wegens onwettigheid buiten toepassing verklaren van een koninklijk besluit in een geding brengt met zich mee dat tussen de partijen in die zaak dit besluit buiten beschouwing wordt gelaten, waardoor het geen gevolgen sorteert en de rechter er in rechte noch in feite rekening mee mag houden; hieruit volgt dat de bepalingen van een koninklijk besluit die worden gewijzigd door een wegens onwettigheid buiten toepassing gelaten koninklijk besluit, in het concrete geding moeten worden toegepast.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 -
Koninklijk besluit - Onwettigheid

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Wettigheid
van besluiten en verordeningen - Artikel 159, Grondwet (1994) -
Koninklijk besluit - Wijziging door wegens onwettigheid buiten
toepassing gelaten koninklijk besluit

Le fait de déclarer, dans une procédure, un arrêté royal inapplicable pour cause d'illégalité a pour conséquence qu'entre les parties en cette cause, cet arrêté n'est pas pris en considération, de sorte qu'il n'a aucun effet et que le juge ne peut en tenir compte ni en droit ni en fait; il en résulte que les dispositions d'un arrêté royal qui sont modifiées par un arrêté royal dont l'application a été écartée pour cause d'illégalité doivent être appliquées concrètement en la procédure en cours.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 -
Arrêté royal - Illégalité

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Légalité des arrêtes et
reglements - Constitution (1994), article 159 - Arrêté royal -
Modification en raison d'un arrêté royal dont l'application a été
écartée pour cause d'illégalité

P.17.0123.N

30 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170530.9](#)

AC nr. 361

Het grievenformulier is een stuk van de rechtspleging dat behoort tot het strafdossier waarover de partijen tegenspraak kunnen voeren en de verplichting het verzoekschrift of het grievenformulier te ondertekenen, is ook uitdrukkelijk door artikel 204 Wetboek van Strafvordering voorgeschreven, zodat elke appellent wordt verondersteld deze formaliteit te kennen en na te leven; het staat aan de appelrechter de regelmatigheid te onderzoeken van de stukken die zijn saisine bepalen en ook de regelmatigheid van het grievenformulier ligt in het debat voor die rechter, zodat het feit dat de appelrechter het hoger beroep vervallen verklaart zonder de niet-ondertekening van het grievenformulier ambtshalve aan te voeren, geen schending van artikel 6.1 EVRM oplevert.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of
verzoekschrift - Gebrek aan ondertekening van het
grievenformulier - Tegenspraak - Draagwijdte

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Hoger beroep -

Le formulaire de griefs est une pièce de la procédure qui relève du dossier répressif et que les parties peuvent donc contredire et l'obligation de signer la requête ou le formulaire de griefs est également prescrite expressément par l'article 204 du Code d'instruction criminelle, de sorte que tout appelant est censé connaître et observer cette formalité; il appartient à la juridiction d'appel d'examiner la régularité des pièces qui déterminent sa saisine et la régularité du formulaire de griefs fait également l'objet des débats devant cette juridiction, de sorte que le fait que la juridiction d'appel prononce la déchéance de l'appel sans soulever d'office le défaut de signature du formulaire de griefs ne constitue, dès lors, pas une violation de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel
principal. forme. délai - Formulaire de griefs ou requête - Défaut
de signature du formulaire de griefs - Contradiction - Portée

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Appel - Formulaire

Grievensformulier of verzoekschrift - Gebrek aan ondertekening van het grievensformulier - Tegenspraak - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Hoger beroep - Grievensformulier of verzoekschrift - Gebrek aan ondertekening van het grievensformulier - Tegenspraak - Draagwijdte

Uit de tekst van artikel 204 Wetboek van Strafvordering en de algemene economie van de wettelijke regeling volgt dat de sanctie van het verval van het hoger beroep niet alleen is bepaald voor het niet tijdig indienen van een geschrift met nauwkeurige grieven, maar ook voor het niet ondertekenen van dit geschrift; het is immers door de ondertekening van het verzoekschrift of het grievensformulier dat de appelland of zijn raadsman ondubbelzinnig aangeeft dat hij zich de erin vermelde grieven eigen maakt (1). (1) Cass. 4 april 2017, AR P.17.0023.N, AC 2017, nr. 245 en noot AW.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievensformulier of verzoekschrift - Termijn voor de indiening - Ondertekening - Draagwijdte

de griefs ou requête - Défaut de signature du formulaire de griefs - Contradiction - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Appel - Formulaire de griefs ou requête - Défaut de signature du formulaire de griefs - Contradiction - Portée

Il résulte du texte de l'article 204 du Code d'instruction criminelle et de l'économie générale de la réglementation légale que la sanction de la déchéance de l'appel est non seulement prévue pour le défaut d'introduction en temps utile d'un écrit comportant des griefs précis, mais également pour le défaut de signature dudit écrit; en effet, c'est en signant la requête ou le formulaire de griefs que l'appelland ou son conseil indique clairement qu'il s'approprie les griefs qui y figurent (1). (1) Cass. 4 avril 2017, RG P.17.0023.N, Pas. 2017, n° 245 et la note AW.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs ou requête - Délai d'introduction - Signature - Portée

P.17.0124.N

21 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170221.4](#)

AC nr. ...

Artikel 5.1 EVRM belet niet dat een interneringmaatregel die is opgelegd bij een in kracht van gewijsde getreden beslissing, definitief is en vanaf dan aanleiding geeft tot een uitvoeringsfase waarop niet dezelfde regels van toepassing zijn als deze die gelden voor het opleggen van die maatregel; die bepaling heeft dan ook niet tot gevolg dat een definitief opgelegde interneringsmaatregel niet meer rechtmatig of wettelijk opgelegd is omdat de wet tijdens de uitvoeringsfase wijzigt, waardoor die maatregel in de toekomst niet meer kan worden opgelegd voor het feit waarvoor de betrokkene reeds geïnterneerd is.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Definitief opgelegde interneringsmaatregel - Wetswijziging tijdens de uitvoeringsfase - Feiten niet meer vatbaar voor internering - Gevolg - Bestaanbaarheid met artikel 5.1 EVRM

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Internering - Definitief opgelegde interneringsmaatregel - Wetswijziging tijdens de uitvoeringsfase - Feiten niet meer vatbaar voor internering

L'article 5.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'empêche pas qu'une mesure d'internement imposée par une décision coulée en force de chose jugée soit définitive et donne lieu à partir de ce moment à une phase d'exécution à laquelle ne s'appliquent pas les mêmes règles que celles en vigueur pour imposer cette mesure; cette disposition n'a dès lors pas pour conséquence qu'une mesure d'internement imposée définitivement n'a plus été imposée régulièrement ou légalement parce que la loi change au cours de la phase d'exécution et a ainsi pour conséquence que cette mesure ne peut plus être imposée à l'avenir pour le fait pour lequel l'intéressé a déjà été interné.

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Mesure d'internement imposée définitivement - Modification de la loi au cours de la phase d'exécution - Faits n'étant plus susceptibles d'internement - Conséquence - Compatibilité avec l'article 5, § 1er de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Internement - Mesure d'internement imposée définitivement - Modification de la loi au cours de la phase d'exécution - Faits n'étant plus susceptibles d'internement

Artikel 82 Interneringswet regelt enkel de bij de toepassing van de Interneringswet te volgen procedure en heeft niet tot gevolg dat artikel 7.1 EVRM en artikel 2 Strafwetboek van toepassing zijn op beslissingen van de strafuitvoeringsrechtbank over de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Artikel 82 Interneringswet - Draagwijdte

- Art. 7.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Beslissing over de definitieve invrijheidstelling - Artikel 7.1, E.V.R.M. - Toepasselijkheid

- Art. 7.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 7 - Strafwetboek - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Beslissing over de definitieve invrijheidstelling - Toepasselijkheid

- Art. 7.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 2 Strafwetboek

- Art. 82 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De beoordeling van de geestestoestand van de geïnterneerde en zijn daaruit voortvloeiende maatschappelijke gevaarlijkheid gebeurt niet louter aan de hand van het feit waarvoor hij werd geïnterneerd, maar ook aan de hand van een geheel van risicofactoren die aan het oordeel van de kamer voor de bescherming van de maatschappij zijn onderworpen.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Beslissing over de definitieve invrijheidstelling - Voorwaarden - Beoordeling - Criteria

- Art. 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

L'article 82 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement régit uniquement la procédure à suivre lors de l'application de la loi relative à l'internement et n'entraîne pas que l'article 7.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et l'article 2 du Code pénal s'appliquent aux décisions du tribunal de l'application des peines sur la libération définitive d'un interné.

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Article 82 de la loi relative à l'internement - Portée

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 Code pénal

- Art. 82 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Décisions sur la libération définitive - Conv. D.H., article 7, § 1er - Applicabilité

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 Code pénal

- Art. 82 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 7 - Tribunal de l'application des peines - Chambre de protection sociale - Décisions sur la libération définitive - Applicabilité

- Art. 7, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 2 Code pénal

- Art. 82 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

L'évaluation de l'état mental de l'interné et de la dangerosité sociale en découlant ne se fait pas simplement en fonction du fait pour lequel il a été interné, mais également en fonction d'un ensemble de facteurs de risque qui ont été soumis à l'appréciation de la chambre de protection sociale.

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Décisions sur la libération définitive - Conditions - Appréciation - Critères

- Art. 66, b L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Krachtens artikel 66 Interneringswet, dat op grond van artikel 134 van die wet van toepassing is op alle lopende zaken, is de definitieve invrijheidstelling van een geïnterneerde in de regel onderworpen aan het doorlopen van een proeftermijn; die voorwaarde houdt niet in dat de geïnterneerde geen toegang tot de rechter heeft of niet beschikt over een daadwerkelijk rechtsmiddel, zoals vereist door respectievelijk artikel 5.4 en 13 EVRM.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Uitvoeringsmodaliteiten internering - Definitieve invrijheidstelling op voorwaarde van een proeftermijn - Artikelen 5.4 en 13 EVRM - Verenigbaarheid

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

*- Artt. 66 en 134 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 -
Internering - Definitieve invrijheidstelling op voorwaarde van een
proeftermijn - Verenigbaarheid*

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

*- Artt. 66 en 134 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 -
Art. 5.4 - Internering - Definitieve invrijheidstelling op voorwaarde
van een proeftermijn - Verenigbaarheid*

- Artt. 5.4 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 66 en 134 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

En vertu de l'article 66 de la loi relative à l'internement qui, conformément à l'article 134 de cette loi, s'applique à toutes les affaires en cours, la libération définitive est en règle soumise à l'accomplissement d'un délai d'épreuve; cette condition n'implique pas que l'interné n'ait pas accès au juge ou ne dispose pas d'un recours effectif, ainsi que le requièrent respectivement l'article 5.4 et l'article 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

DEFENSE SOCIALE - Modalités d'exécution de l'internement - Libération définitive sous condition d'un délai d'épreuve - Articles 5, § 4 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Compatibilité

- Art. 5.4 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

*- Art. 66 en 134 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Internement -
Libération définitive sous condition d'un délai d'épreuve -
Compatibilité*

- Art. 5.4 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

*- Art. 66 en 134 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 -
Internement - Libération définitive sous condition d'un délai
d'épreuve - Compatibilité*

- Art. 5.4 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 66 en 134 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Uit de tekst van de artikelen 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid, Wetboek van Strafvordering, de doelstelling van de wetgever een efficiënter beheer van de zittingen te realiseren en de algemene economie van de regeling volgt dat de rechter in de regel dient in te gaan op het op de inleidingszitting geformuleerde verzoek van een partij, die nog geen conclusies heeft neergelegd, om conclusietermijnen te bepalen, zonder dat die partij een absoluut recht heeft op conclusietermijnen; de rechter kan oordelen dat er omstandigheden zijn eigen aan de zaak die maken dat het recht op een eerlijk proces in zijn geheel beschouwd niet vereist dat er conclusietermijnen worden bepaald, waarbij hij onder meer rekening houden met het tijdsverloop tussen de betekening van de dagvaarding en de inleidende rechtszitting welke partijen in de gelegenheid moet hebben gesteld hun verdediging voor te bereiden, het weinig complex karakter van de te beoordelen zaak, de verjaring van de strafvordering, de verplichting een overschrijding of een verdere overschrijding van de redelijke termijn te vermijden of de hechtenistoestand van één of meerdere beklaagden.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Algemeen - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter - Uitzondering - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter - Uitzondering - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Verzoek om conclusietermijnen op de inleidingszitting door een partij die nog geen conclusie heeft neergelegd - Verplichting van de rechter - Uitzondering - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 152, § 1, eerste en tweede lid, en 209bis, zevende lid Wetboek van Strafvordering

Il résulte du texte des articles 152, § 1er, alinéas 1 et 2, et 209bis, alinéa 7, du Code d'instruction criminelle, de l'intention du législateur d'organiser une gestion plus efficace des audiences et de l'économie générale de la réglementation que le juge doit, en règle, accéder à la demande formulée à l'audience d'introduction par une partie n'ayant pas encore déposé de conclusions, de fixer des délais pour conclure; le juge peut décider qu'il existe des circonstances propres à la cause qui font que le droit à un procès équitable, considéré dans son ensemble, ne requiert pas que des délais pour conclure soient fixés, en tenant notamment compte du temps écoulé entre la signification de la citation et l'audience d'introduction ayant permis aux parties de préparer leur défense, du peu de complexité de la cause à examiner, de la prescription de l'action publique, de l'obligation d'éviter un (nouveau) dépassement du délai raisonnable ou de la situation de détention d'un ou plusieurs prévenus.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Généralités - Demande visant des délais pour conclure formulée à l'audience d'introduction par une partie n'ayant pas encore déposé de conclusions - Obligation du juge - Exception - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 152, § 1er, al. 1er et 2, et 209bis, al. 7 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Demande visant des délais pour conclure formulée à l'audience d'introduction par une partie n'ayant pas encore déposé de conclusions - Obligation du juge - Exception - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 152, § 1er, al. 1er et 2, et 209bis, al. 7 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRESTS - Généralités - Matière répressive - Demande visant des délais pour conclure formulée à l'audience d'introduction par une partie n'ayant pas encore déposé de conclusions - Obligation du juge - Exception - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 152, § 1er, al. 1er et 2, et 209bis, al. 7 Code d'Instruction criminelle

Op grond van artikel 6, 4°, Wet Europees Aanhoudingsbevel kan het onderzoeksgerecht de overlevering van een Belgische of in België verblijvende veroordeelde, met het oog op de tenuitvoerlegging van zijn straf, niet weigeren als die straf naar Belgisch recht verjaard is; dergelijke beslissing maakt de straf die is uitgesproken door de Staat die het Europees aanhoudingsbevel heeft uitgevaardigd, zonder voorwerp (1). (1) Zie Cass. 7 november 2007, AR P.07.1516.F, AC 2007, nr. 534, T.Strafr. 2007, p. 106, met noot J. VAN GAEVER; Cass. 17 juni 2009, AR P.09.0879.F, AC 2009, nr. 414; Cass. 11 december 2012, AR P.12.1816.N, AC 2012, nr. 683; S. DEWULF, Handleiding Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, p. 237; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, Die Keure, 7de uitg., 2014, dl. II, p. 1648 en 1649.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Straf uitgesproken door een buitenlandse rechtbank - Facultatieve weigering - Voorwaarden - Veroordeelde is Belg of verblijft in België - Uitzondering - Straf is volgens de Belgische wet verjaard

- Art. 6, 4° Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Artt. 12, 6°, en 38, § 1 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

Sur la base de l'article 6, 4°, de la loi du 19 décembre 2003, la juridiction d'instruction ne peut refuser la remise d'un condamné belge ou résidant en Belgique en vue d'y exécuter la peine si celle-ci est prescrite selon la loi belge; une telle décision rendrait sans objet la peine prononcée dans l'État d'émission du mandat d'arrêt européen (1). (1) Voir Cass. 7 novembre 2007, RG P.07.1516.F, Pas. 2007, n° 534, T. Strafr., 2007, p. 106, avec note J. VAN GAEVER; Cass. 17 juin 2009, RG P.09.0879.F, Pas. 2009, n° 414, Cass. 11 décembre 2012, RG P.12.1816.N, Pas. 2012, n° 683; S. DEWULF, Handleiding Uitleveringsrecht, Intersentia, 2013, p. 237; M.-A. BEERNAERT, H. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit la procédure pénale, La Chartre, 7ème éd., 2014, t. II, pp. 1648 et 1649.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Peine prononcée par un tribunal étranger - Refus facultatif - Conditions - Condamné belge ou résidant en Belgique - Exception - Peine prescrite selon la loi belge

- Art. 6, 4° L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 12, 6° et 38, § 1er L. du 15 mai 2012

P.17.0135.F

22 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170222.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Beschikking van niet-toelaatbaarheid - Verzuim om op de memorie te antwoorden - Materiële fout die niet toerekenbaar is aan de eiser - Intrekking

MILIEURECHT - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

MILIEURECHT - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Aard van de beslissing - Intrekking van de beslissing - Wettigheid

STRAFVORDERING - Verval - Milieurecht - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Ordonnance de non-admission - Omission de répondre au mémoire - Erreur matérielle non imputable au demandeur - Rétractation

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région wallonne - Permis d'environnement - Infraction - Sanction administrative - Procédure de sanction administrative - Recours devant le tribunal correctionnel - Effet - Extinction de l'action publique

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région wallonne - Permis d'environnement - Infraction - Sanction administrative - Décision du fonctionnaire sanctionneur - Nature de la décision - Retrait de la décision - Légalité

ACTION PUBLIQUE - Extinction - Droit de l'environnement - Région wallonne - Permis d'environnement - Infraction - Sanction administrative - Procédure de sanction administrative - Recours devant le tribunal correctionnel - Effet - Extinction de l'action publique

Het beroep van de overtreder bij de rechterlijke macht, dat is ingesteld in het kader van de procedure van de administratieve sanctie, tegen de beslissing van de sanctionerende ambtenaar om hem een administratieve geldboete op te leggen, heeft niet tot gevolg dat het de strafvordering nieuw leven inblaast als die vervallen is door de beslissing van de procureur des Konings om niet te vervolgen of als laatstgenoemde geen beslissing heeft genomen binnen de voorgeschreven termijn (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

STRAFVORDERING - Verval - Milieurecht - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

- Art. D164 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

MILIEURECHT - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Procedure van de administratieve sanctie - Beroep voor de correctionele rechtbank - Uitwerking - Verval van de strafvordering

- Art. D164 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 1 : Algemene en gemeenschappelijke bepalingen. - Decretale gedeelte. (Vertaling)

Op vordering van de procureur-generaal trekt het Hof een beschikking van niet-toelaatbaarheid in wanneer het Hof geen weet had van de regelmatige neerlegging van een memorie in naam van de eiser en vervolgens doet het, bij wege van nieuwe beschikkingen, uitspraak over het cassatieberoep (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Beschikking van niet-toelaatbaarheid - Verzuim om op de memorie te antwoorden - Materiële fout die niet toerekenbaar is aan de eiser - Intrekking

De beslissing van de sanctionerend ambtenaar om de overtreder een administratieve geldboete op te leggen is een administratieve rechtshandeling waartegen beroep kan worden ingesteld bij de rechterlijke macht; bijgevolg kan de sanctionerende ambtenaar zijn beslissing intrekken zelfs als de overtreder beroep heeft ingesteld bij de correctionele rechtbank (1). (1) Zie concl. OM, Pas. 2017, nr.

MILIEURECHT - Waals Gewest - Milieuvergunning - Misdrijf - Administratieve sanctie - Beslissing van de sanctionerend ambtenaar - Aard van de beslissing - Intrekking van de beslissing - Wettigheid

Institué dans le cadre de la procédure de sanction administrative, le recours judiciaire du contrevenant contre la décision du fonctionnaire sanctionnateur de lui infliger une amende administrative, n'a pas pour effet de rendre vie à l'action publique éteinte par la décision du procureur du Roi de ne pas poursuivre ou par son absence de décision dans le délai prescrit (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Extinction - Droit de l'environnement - Région wallonne - Permis d'environnement - Infraction - Sanction administrative - Procédure de sanction administrative - Recours devant le tribunal correctionnel - Effet - Extinction de l'action publique

- Art. D164 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétable.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région wallonne - Permis d'environnement - Infraction - Sanction administrative - Procédure de sanction administrative - Recours devant le tribunal correctionnel - Effet - Extinction de l'action publique

- Art. D164 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 1er : Dispositions communes et générales. - Partie décrétable.

La Cour rétracte, sur réquisition du procureur général, une ordonnance de non-admission rendue dans l'ignorance du dépôt régulier d'un mémoire au nom du demandeur et statue ensuite, par voie de dispositions nouvelles, sur le pourvoi (1). (1) Voir les concl. du MP.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Ordonnance de non-admission - Omission de répondre au mémoire - Erreur matérielle non imputable au demandeur - Rétractation

La décision du fonctionnaire sanctionnateur d'infliger au contrevenant une amende administrative constitue un acte administratif qui peut faire l'objet d'un recours judiciaire; partant, le fonctionnaire sanctionnateur peut retirer sa décision, même lorsque le tribunal correctionnel est saisi du recours du contrevenant (1). (1) Voir les concl. du MP.

ENVIRONNEMENT (DROIT DE L'); VOIR AUSSI: 571 ETABL - Région wallonne - Permis d'environnement - Infraction - Sanction administrative - Décision du fonctionnaire sanctionnateur - Nature de la décision - Retrait de la décision - Légalité

In de regel zijn de Belgische strafgerichten bevoegd om uitspraak te doen over een misdrijf waarvan een van de bestanddelen op het Belgisch grondgebied is gelokaliseerd; het mogelijke nadeel in België, dat voortvloeit uit een in het buitenland gepleegd misdrijf van lasterlijke aangifte, namelijk de gevolgen daarvan door het gebruik van stukken waarin die beweringen zijn vastgesteld, kan door de aard ervan niet dienen om dat misdrijf te lokaliseren.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Territoriale bevoegdheid - Lasterlijke aangifte - Nadeel in België

- Artt. 3 en 445 Strafwetboek

LASTER EN EERROOF - Lasterlijke aangifte - Territoriale bevoegdheid - Nadeel in België

- Artt. 3 en 445 Strafwetboek

En règle, les juridictions répressives belges sont compétentes pour se prononcer sur une infraction dont un des éléments constitutifs est localisé sur le territoire belge; la possibilité de préjudice en Belgique, découlant d'une infraction de dénonciation calomnieuse commise à l'étranger, à savoir ses effets en raison de l'utilisation de pièces constatant ces dires, ne peut, par sa nature, servir à localiser cette infraction.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Compétence territoriale - Dénonciation calomnieuse - Préjudice en Belgique

- Art. 3 et 445 Code pénal

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Dénonciation calomnieuse - Compétence territoriale - Préjudice en Belgique

- Art. 3 et 445 Code pénal

P.17.0141.N

28 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.6](#)

AC nr. ...

De prejudiciële vraag of de artikelen 34 bis, ter, quater en quinquies Sw het artikel 4 Zevende Aanvullend Protocol EVRM (non bis in idem-beginsel) schenden wanneer een persoon na het opleggen en uitvoeren van een gevangenisstraf ter beschikking wordt gesteld van de strafuitvoeringsrechtbank waarbij deze terbeschikkingstelling ook uitgevoerd wordt in de gevangenis, strekt niet tot de toetsing van de erin vermelde wetsbepalingen aan een bepaling van de Grondwet, maar enkel aan artikel 4 Zevende Protocol EVRM; het in dat laatste artikel gewaarborgde recht is niet op geheel of gedeeltelijk analoge wijze gewaarborgd door een bepaling uit titel II van de Grondwet zodat er geen grond is tot het stellen van de prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof.

GRONDWETTELIJK HOF - Voorstel prejudiciële vraag - Strafwetboek - Artikelen 34 bis, ter, quater en quinquies Sw en artikel 4 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Toetsing aan Grondwet - Bestaanbaarheid

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Voorstel prejudiciële vraag - Strafwetboek - Artikelen 34 bis, ter, quater en quinquies Sw en artikel 4 van het Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Toetsing aan Grondwet - Bestaanbaarheid

La question préjudicielle tendant à savoir si les articles 34bis, ter, quater et quinquies du Code pénal violent l'article 4 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (principe non bis in idem), en ce que, après s'être vu infliger et avoir exécuté une peine d'emprisonnement, une personne est mise à la disposition du tribunal de l'application des peines, cette mise à la disposition étant également exécutée en prison, ne vise pas à confronter les dispositions légales qu'elle mentionne avec une disposition de la Constitution, mais uniquement avec l'article 4 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales; le droit garanti par ce dernier article n'est pas garanti de manière intégralement ou partiellement analogue par une disposition du Titre II de la Constitution, de sorte qu'il n'y a pas lieu de poser la question préjudicielle à la Cour constitutionnelle.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Proposition de question préjudicielle - Tribunal de l'application des peines - Articles 34 bis, ter, quater et quinquies du Code pénal et article 4 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Confrontation avec la Constitution - Compatibilité

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Proposition de question préjudicielle - Tribunal de l'application des peines - Articles 34 bis, ter, quater et quinquies du Code pénal et article 4 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Confrontation avec la Constitution - Compatibilité

Met de regels bepaald in de artikelen 95/6, eerste lid, en 95/13, § 3, Wet Strafvuivering heeft de wetgever gewild dat de veroordeelde, wat de eventuele toekenning van een invrijheidstelling onder toezicht of een uitgaansvergunning betreft, persoonlijk voor de strafvuyveringsrechtbank moet verschijnen, zonder dat hij zich door zijn advocaat kan laten vertegenwoordigen; uit de wetsgeschiedenis blijkt immers dat de aanwezigheid van de veroordeelde in persoon borg staat voor zijn bewust aanvaarden van de op te leggen voorwaarden en verplichtingen (1). (1) Zie Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0256.N, AC 2014, nr. 171.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Strafvuyveringsrechtbank - Toekenning van invrijheidstelling onder toezicht of uitgaansvergunning - Persoonlijke verschijning veroordeelde

STRAFVUYVERING - Strafvuyveringsrechtbank - Toekenning van invrijheidstelling onder toezicht of uitgaansvergunning - Persoonlijke verschijning veroordeelde

Noch artikel 4 Zevende Aanvullend Protocol EVRM noch het non bis in idem-beginsel beletten dat de wetgever een misdrijf strafbaar stelt met meerdere straffen; dat die straffen na elkaar dienen te worden uitgeoerd, doet daaraan geen afbreuk.

STRAFVUYVERING - Strafvuyveringsrechtbank - Terbeschikkingstelling - Bijkomende straf - Uitvoering

- Art. 34bis Strafwetboek

En établissant les règles établies aux articles 95/6, alinéa 1er, et 95/13, § 3, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées, le législateur a voulu imposer au condamné, en ce qui concerne l'octroi éventuel d'une libération sous surveillance ou d'une autorisation de sortie, de comparaître personnellement devant le tribunal de l'application des peines, sans pouvoir se faire représenter par son avocat; en effet, il ressort de la genèse légale que la présence physique du condamné offre la garantie qu'il accepte les conditions et obligations imposées en connaissance de cause (1). (1) Voir Cass. 4 mars 2014, RG P.14.0256.N, Pas. 2014, n° 171.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Tribunal de l'application des peines - Octroi d'une libération sous surveillance ou d'une autorisation de sortie - Comparution personnelle du condamné

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Octroi d'une libération sous surveillance ou d'une autorisation de sortie - Comparution personnelle du condamné

Ni l'article 4 du Protocole additionnel n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni le principe non bis in idem n'empêchent le législateur de punir une infraction de plusieurs peines; que ces peines doivent être exécutées à la suite l'une de l'autre n'y fait pas obstacle.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Mise à la disposition - Peine complémentaire - Exécution

- Art. 34bis Code pénal

P.17.0143.N

28 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170228.7](#)

AC nr. ...

Als een beslissing vatbaar is voor verzet, is cassatieberoep uitgesloten zolang het gewone rechtsmiddel van verzet mogelijk is.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek - Beslissing vatbaar voor verzet - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek - Beslissing vatbaar voor verzet - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

Lorsqu'une décision est susceptible d'opposition, le pourvoi en cassation est exclu aussi longtemps que la voie de recours ordinaire de l'opposition est possible.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Jugement de révocation d'une libération à l'épreuve - Jugement rendu par défaut - Décision susceptible d'opposition - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Chambre de protection sociale - Jugement de révocation d'une libération à l'épreuve - Jugement rendu par défaut - Décision susceptible d'opposition - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité

Uit de artikelen 64, § 6, en 82 Interneringswet volgt dat tegen een bij verstek gewezen vonnis dat een invrijheidstelling op proef herroept door de geïnterneerde overeenkomstig artikel 187 Wetboek van Strafvordering verzet kan worden ingesteld.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek - Beslissing vatbaar voor verzet

VERZET - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor verzet - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Vonnis van herroeping van een invrijheidstelling op proef - Vonnis bij verstek

Il résulte des articles 64, § 6, et 82 de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement qu'un jugement de révocation d'une libération à l'épreuve rendu par défaut est susceptible d'opposition faite par la personne internée, conformément à l'article 187 du Code d'instruction criminelle.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Jugement de révocation d'une libération à l'épreuve - Jugement rendu par défaut - Décision susceptible d'opposition

OPPOSITION - Matière répressive - Décisions susceptibles d'opposition - Chambre de protection sociale - Jugement de révocation d'une libération à l'épreuve - Jugement rendu par défaut

P.17.0145.F

3 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grievenformulier - Aantal aangekruiste vakken van het formulier - Vermelding dat het hoger beroep ten bewarende titel is ingesteld

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grieven tegen het strafrechtelijk dictum in zijn geheel - Beperking op de rechtszitting

Artikel 204, Wetboek van Strafvordering legt de eiser in hoger beroep de verplichting op om nauwkeurig te bepalen welke punten van de beroepen beslissing moeten worden gewijzigd en niet dat hij de reden opgeeft waarom die beslissing moet worden gewijzigd; wanneer het arrest vaststelt dat de beklaagde de meeste van de rubrieken met betrekking tot de strafvordering heeft aangekruist, met uitzondering van die welke geen verband houden met zijn verweer en zijn belangen, staat de bewering van de raadsman van de beklaagde dat hij onvoldoende tijd heeft gekregen om van het dossier kennis te nemen, reden waarom hij, ten bewarende titel, hoger beroep instelt, niet eraan in de weg dat het hof van beroep de mate waarin de zaak aldaar aanhangig is gemaakt, beperkt tot de beschikkingen waartegen het hoger beroep, wat de strafvordering betreft, was gericht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig de ingebrachte grieven te bepalen - Grievenformulier - Aantal aangekruiste vakken van het formulier - Vermelding dat het hoger beroep ten bewarende titel is ingesteld

- Artt. 204 en 206, zesde lid Wetboek van Strafvordering

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés - Formulaire de griefs - Nombre des rubriques du formulaire cochées - Indication que l'appel est formé à titre conservatoire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés - Griefs élevés contre l'ensemble du dispositif pénal - Limitation à l'audience

L'article 204 du Code d'instruction criminelle impose à l'appelant de préciser les points sur lesquels la décision entreprise doit être réformée, non d'indiquer la raison pour laquelle elle doit l'être; ainsi, l'arrêt constatant que le prévenu a coché la plupart des rubriques relatives à l'action pénale, à l'exception de celles étrangères à sa défense et à ses intérêts, l'affirmation, par le conseil du prévenu, qu'il n'a pas eu le temps de prendre connaissance du dossier et relève dès lors appel à titre conservatoire n'empêche pas la cour d'appel de délimiter sa saisine au vu des dispositions ayant été, quant à l'action publique, visées par le recours (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés - Formulaire de griefs - Nombre des rubriques du formulaire cochées - Indication que l'appel est formé à titre conservatoire

- Art. 204 et 206, al. 6 Code d'Instruction criminelle

Artikel 204, Wetboek van Strafvordering ontnemt de beklagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten (1), door desnoods het voorwerp van zijn beroep aan te passen door het op de rechtszitting te beperken, zoals bij artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering is toegestaan (2). (1) Zie concl. OM: het Hof heeft evenwel ook verklaard dat: "Uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (...) bij een gebruik van het grievenformulier het niet de bedoeling kan zijn dat systematisch alle grieven worden aangevinkt, aangezien daardoor de beoogde doelstelling niet kan worden bereikt" (Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, Nr..., met concl. advocaat-generaal DECREUS, en Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, en P.17.0105.N, AC 2017, Nrs. ... en ...). (2) Zie concl. OM: daaruit kan niet worden afgeleid dat de beperking van het hoger beroep op de rechtszitting onduidelijke grieven kan remediëren. De duidelijkheid van de grieven - die de omvang bepalen van de aanhangigmaking bij de rechter in hoger beroep - wordt immers beoordeeld op het ogenblik waarop die grieven, binnen de termijn om hoger beroep in te stellen, worden geformuleerd (Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, en P.17.0105.N, AC 2017, Nr. ... en ...). (M.N.B.)

*HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verplichting om nauwkeurig
de ingebrachte grieven te bepalen - Grieven tegen het
strafrechtelijk dictum in zijn geheel - Beperking op de rechtszitting*

- Artt. 204 en 206, zesde lid Wetboek van Strafvordering

L'article 204 du Code d'instruction criminelle ne prive pas le prévenu du droit d'entreprendre l'ensemble du dispositif pénal qui le concerne (1), quitte à mieux ajuster l'objet de son recours en le limitant à l'audience, ainsi que l'article 206, alinéa 6, le permet (2). (1) Voir les concl. du MP. : cependant, la Cour a aussi dit: « Uit deze bepalingen en de wetsgeschiedenis ervan volgt dat (...) bij een gebruik van het grievenformulier het niet de bedoeling kan zijn dat systematisch alle grieven worden aangevinkt, aangezien daardoor de beoogde doelstelling niet kan worden bereikt » (Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, à sa date, avec concl. de M. DECREUS, l'avocat général, et Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, et P.17.0105.N, Pas. 2017, à leur date). (2) Voir les concl. du MP. : on ne peut en déduire que la limitation de l'appel à l'audience peut réparer une imprécision des griefs. La précision des griefs - qui déterminent la saisine du juge d'appel - se juge en effet au moment où ceux-ci sont formulés dans le délai d'appel (Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, et P.17.0105.N, Pas., 2017, à leur date). (M.N.B.)

*APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel
principal. forme. délai - Obligation d'indiquer précisément les
griefs élevés - Griefs élevés contre l'ensemble du dispositif pénal -
Limitation à l'audience*

- Art. 204 et 206, al. 6 Code d'Instruction criminelle

Niet ontvankelijk is het cassatieberoep dat vóór de eindbeslissing is ingesteld tegen een arrest van de jeugdkamer van het hof van beroep die, zonder uitspraak te doen over een geschil inzake bevoegdheid, oordeelt dat een maatregel van bewaring, behoeding of opvoeding niet geschikt is voor de minderjarige die bij haar wordt voorgeleid wegens een als misdrijf omschreven feit en beslist de zaak uit handen te geven en ze naar het openbaar ministerie te verwijzen met het oog op vervolging voor het bevoegde gerecht, als daartoe grond bestaat (1). (1) Zie Cass. 21 januari 1998, AR P.97.1637.F, AC 1998, nr. 40; Cass. 22 juli 1988, AR 6869, AC 1987-88, nr. 681; Cass. 21 februari 1990, AR 8080, AC 1989-90, nr. 376; Cass. 9 juli 2002, AR P.02.0893.F, AC 2002, nr. 398. Die beslissingen maakten toepassing van de destijds toepasselijke artikelen, met name artikel 416, Wetboek van Strafvordering en artikel 38 van de wet betreffende de jeugdbescherming, het ten laste nemen van minderjarigen die een als misdrijf omschreven feit hebben gepleegd en het herstel van de door dit feit veroorzaakte schade. Dat artikel 416, Wetboek van Strafvordering werd ondertussen weliswaar aangevuld door de wet van 13 juni 2006, teneinde onmiddellijke cassatieberoepen toe te laten tegen de "verwijzingsarresten overeenkomstig artikel 57bis jeugdbeschermingswet (...)". Maar die uitzondering werd niet gehandhaafd in artikel 420 Wetboek van Strafvordering zoals vervangen door artikel 20 van de wet van 14 februari 2014 met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken. Wat de ratio legis van die palinodie betreft, zie de toelichtingen bij het wetsvoorstel met betrekking tot de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken, Gedr.st., Senaat, zitting 2012-2013, 5-1832/1, p. 9; G.F. RANERI, "De wijziging van de rechtspleging voor het Hof van Cassatie in strafzaken - Het voorstel van 2012 en zijn verloop", Hof van Cassatie van België - Jaarverslag 2013, Brussel, uitg. Belgisch Staatsblad, 2014, pp. 127 tot 174, inz. pp. 140 en 141. In de voorliggende zaak trad de eiser op in zijn hoedanigheid van voogd van de eiseres in de zin van hoofdstuk VI van titel XIII (art. 479) programmawet (I) van 24 december 2002 met betrekking tot de voogdij over niet-begeleide minderjarige vreemdelingen ("NBMV") Hij voerde met name aan dat artikel 16, § 1, van dat hoofdstuk (" (...) De beroepstermijnen gaan in op het tijdstip van de kennisgeving aan de voogd. (...)") te dezen van toepassing was, in afwijking van de gemeenrechtelijke beroepstermijn, die in artikel 203 Wetboek van Strafvordering is bepaald. Gezien de niet-ontvankelijkheid van de cassatieberoepen heeft het Hof geen uitspraak kunnen doen over de middelen van de eisers. En het openbaar ministerie heeft het Hof geen ambtshalve middel kunnen voorstellen over de ontvankelijkheid van het hoger beroep van de "NBMV

Est irrecevable le pourvoi formé avant la décision définitive contre un arrêt par lequel la cour d'appel, chambre de la jeunesse, sans statuer sur une contestation relative à la compétence, considère qu'une mesure de garde, de préservation ou d'éducation est inadéquate à l'égard du mineur d'âge qui lui est déferé en raison d'un fait qualifié infraction et décide de se dessaisir et de renvoyer la cause au ministère public aux fins de poursuites devant la juridiction compétente s'il y a lieu (1). (1) Voir Cass. 21 janvier 1998, RG P.97.1637.F, Pas. 1998, I, n° 40; Cass. 22 juillet 1988, RG 6869, Pas. 1988, n° 681; Cass. 21 février 1990, RG 8080, Pas. 1990, n° 376; Cass. 9 juillet 2002, RG P.02.0893.F, Pas. 2002, n° 398. Ces décisions faisaient application des dispositions alors applicables, soit les art. 416 C.I.cr. et 38 de la loi du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse, à la prise en charge des mineurs ayant commis un fait qualifié infraction et à la réparation du dommage causé par ce fait. Cet article 416 a certes été entretemps complété, par la loi du 13 juin 2006, pour permettre les pourvois immédiats contre les «arrêts de renvoi conformément à l'article 57bis de la loi du 8 avril 1965 (...)». Mais cette exception n'a pas été conservée dans l'art. 420 de ce Code tel que remplacé par l'art. 20 de la loi du 14 février 2014 relative à la procédure devant la Cour de Cassation en matière pénale. Quant à la ratio legis de cette palinodie, voir les développements de la proposition de loi relative à la procédure devant la Cour de Cassation en matière pénale, Doc. parl., Sénat, session de 2012-2013, 5-1832/1, p. 9; G.F. RANERI, «La réforme de la procédure en cassation en matière pénale - La proposition 2012 et son cheminement», Cour de cassation de Belgique - Rapport annuel 2013, Bruxelles, éd. Moniteur belge, 2014, pp. 117 à 160, spéc. pp. 142 et 143. Dans la présente espèce, le demandeur intervenait en sa qualité de tuteur de la demanderesse au sens du chapitre VI du titre XIII (art. 479) de la loi-programme (I) du 24 décembre 2002, relatif à la tutelle des mineurs étrangers non accompagnés («MENA»). Il soutenait notamment que l'art.16, § 1er, de ce chapitre («(...) Les délais de recours commencent à courir à partir de la notification au tuteur. (...)») était applicable ici, en dérogation au délai d'appel de droit commun, fixé à l'art. 203 C.I.cr. Vu l'irrecevabilité des pourvois, la Cour n'a pu statuer sur les moyens des demandeurs. Et le ministère public n'a pu lui proposer un moyen d'office quant à la recevabilité de l'appel formé par le «tuteur MENA» contre le jugement de dessaisissement alors que «le droit de recours distinct reconnu au mineur est un droit personnel qui ne peut être exercé que par lui-même ou par son avocat. Ses père et mère ne peuvent le représenter dans l'exercice des recours contre les décisions rendues sur l'action publique par les juridictions de la jeunesse. Il s'ensuit (qu'est) irrecevable l'appel du père, formé en sa qualité

voogd" tegen het vonnis van uithandengeving aangezien "het recht van de minderjarige om een apart hoger beroep in te stellen, is een eigen recht dat alleen zichzelf of zijn advocaat kan uitoefenen. Zijn vader en moeder kunnen hem niet vertegenwoordigen als hij rechtsmiddelen aanwendt tegen de beslissingen van de jeugdgerechten op de strafvordering." (Cass. 18 januari 2012, AR P.11.0996.F, AC 2012, nr. 47, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH). (M.N.B.)

JEUGDBESCHERMING - Minderjarige verdachte - Arrest van het hof van beroep, jeugdkamer - Uithandengeving en verwijzing naar het openbaar ministerie - Geen geschil inzake bevoegdheid - Cassatieberoep vóór de eindbeslissing - Ontvankelijkheid - Voorbaarig cassatieberoep

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbaarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Minderjarige verdachte - Arrest van het hof van beroep, jeugdkamer - Uithandengeving en verwijzing naar het openbaar ministerie - Geen geschil inzake bevoegdheid - Cassatieberoep vóór de eindbeslissing - Ontvankelijkheid

- Art. 420 Wetboek van Strafvordering

- Art. 57bis Wet 8 april 1965 betreffende de jeugdbescherming

de représentant légal du mineur.» (Cass. 18 janvier 2012, RG P.11.0996.F, Pas. 2012, n° 47, avec concl. De M. VANDERMEERSCH, avocat général). (M.N.B.)

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Inculpé mineur d'âge - Arrêt de la cour d'appel, chambre de la jeunesse - Dessaisissement et renvoi au ministère public - Pas de contestation de compétence - Pourvoi avant la décision définitive - Recevabilité - Pourvoi prématuré

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Inculpé mineur d'âge - Arrêt de la cour d'appel, chambre de la jeunesse - Dessaisissement et renvoi au ministère public - Pas de contestation de compétence - Pourvoi avant la décision définitive - Recevabilité

- Art. 420 Code d'Instruction criminelle

- Art. 57bis L. du 8 avril 1965 relative à la protection de la jeunesse

P.17.0147.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.11](#)

AC nr. ...

Bij de toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering moet rekening worden gehouden met het door artikel 6.1 EVRM gewaarborgde recht van toegang tot de rechter, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens; uit die bepaling volgt dat de lidstaten het instellen van rechtsmiddelen afhankelijk mogen maken van voorwaarden, maar dat bij de toepassing van die voorwaarden de rechter niet overdreven formalistisch mag zijn zodat de billijkheid van de procedure wordt aangetast of overdreven soepel zodat de opgelegde voorwaarden inhoudsloos worden (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van

3/12/2019

L'application de l'article 204 du Code d'instruction criminelle impose qu'il soit tenu compte du droit à l'accès à un tribunal garanti à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des Droits de l'Homme; il résulte de cette disposition que les États membres peuvent assortir l'introduction de recours de conditions, mais que, dans le cadre de l'application de ces conditions, le juge ne peut faire preuve d'un formalisme excessif tel qu'il soit porté atteinte au caractère équitable de la procédure, ni d'une souplesse exagérée telle que les conditions imposées en perdent leur objet. (1). (1) 1 Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

P. 467/691

rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Bestaanbaarheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht van toegang tot de rechter - Instelling van rechtsmiddelen afhankelijk gemaakt van voorwaarden - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Beoordeling

Het staat aan de appelrechter in strafzaken om onaantastbaar in feite de draagwijdte te bepalen van de door een appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grief of grieven; het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141, met concl. van advocaat-generaal Decreus; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, nr. 305, met concl. van advocaat-generaal Nolet de Brauwere in Pas. 2017, nr. 305.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafzaken - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Hoger beroep - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Onaantastbare beoordeling door de appelrechter - Toezicht door het Hof

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Hoger beroep - Strafzaken - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen bestreden beslissing - Nauwkeurigheid - Beoordeling door appelrechter

Droit à l'accès à un tribunal - Introduction de recours assortie de conditions - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Compatibilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à l'accès à un tribunal - Introduction de recours assortie de conditions - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Appréciation

Il appartient à la juridiction d'appel de déterminer souverainement en fait la portée du ou des griefs élevé(s) par l'appellant dans la requête ou le formulaire de griefs; la Cour vérifie si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier (1). (1) Voir Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec les conclusions de M. l'avocat général Decreus, publiées à leur date dans AC; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, n° 305, avec les conclusions de M. l'avocat général Nolet de Brauwere.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Matière répressive - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation souveraine par le juge d'appel - Contrôle par la Cour

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen d'office - Appel - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation souveraine par le juge d'appel - Contrôle par la Cour

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Appel - Matière répressive - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Précision - Appréciation par le juge d'appel

Krachtens artikel 6.3.d EVRM heeft eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als dat het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Recht om een getuige te doen verhoren - Draagwijdte - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en eerlijk proces

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Recht om een getuige te doen verhoren - Draagwijdte - Artikel 6.3.d EVRM - Beoordelingscriteria - Waarheidsvinding en eerlijk proces

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om belastende verklaringen die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of diens raadsman zijn afgelegd, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, zonder dat de beklaagde, hoewel hij bij de feitenrechter daarom had verzocht, die persoon als getuige op de rechtszitting heeft kunnen ondervragen, moet worden nagegaan of er een ernstige grond bestaat die verantwoordt waarom de getuige niet verschijnt en of zijn verklaring bijgevolg als bewijs kan worden aangenomen, of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grondslag van de veroordeling vormt en of er compenserende factoren voorhanden zijn, inzonderheid voldoende sterke procedurele waarborgen, die een tegengewicht vormen voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanname van een dergelijk bewijs heeft ondervonden en die de eerlijkheid van het proces in zijn geheel verzekeren (1). (1) Cass. 14 maart 2017, AR P.16.1152.N, AC 2017, nr. 181.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs - Voorwaarden - Artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming
3/12/2019

En vertu de l'article 6.3.d, de la Convention, toute personne poursuivie du chef d'une infraction a le droit d'interroger ou de faire interroger les témoins à charge et d'obtenir la convocation et l'interrogatoire des témoins à décharge dans les mêmes conditions que les témoins à charge; ce droit n'est pas absolu, le juge pouvant accepter ou refuser une telle demande selon qu'elle apparaisse ou non utile à la manifestation de la vérité et dans le respect de l'équité du procès (1). (1) Cass. 16 novembre 2016, RG P.16.0872.F, Pas. 2016, n° 648, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Juridiction de jugement - Droit de faire entendre un témoin - Portée - Critères d'appréciation - Manifestation de la vérité et équité du procès

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juridiction de jugement - Droit de faire entendre un témoin - Portée - Conv. D.H., article 6, § 3, d - Critères d'appréciation - Manifestation de la vérité et équité du procès

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Les articles 6.1 et 6.3.d, de la Convention exigent que, pour que puissent être prises en considération à titre de preuve des déclarations à charge recueillies durant l'enquête en l'absence de l'inculpé ou de son conseil, et alors que le prévenu, qui en a fait la demande au juge du fond, ne s'est pas davantage vu offrir la possibilité d'interroger leur auteur en qualité de témoin durant le procès, il y a lieu de rechercher s'il existe un motif sérieux justifiant la non-comparution du témoin et, en conséquence, l'admission à titre de preuve de sa déposition, si la déposition du témoin absent constitue le fondement unique ou déterminant de la condamnation et s'il existe des éléments compensateurs, notamment des garanties procédurales solides, suffisants pour contrebalancer les difficultés causées à la défense en conséquence de l'admission d'une telle preuve et pour assurer l'équité de la procédure dans son ensemble (1). (1) Cass. 14 mars 2017, RG P.16.1152.N, Pas. 2017, n° 181.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juridiction de jugement - Demande d'audition d'un témoin à l'audience - Refus - Déclaration du témoin faite durant l'enquête - Prise en compte à titre de preuve - Conditions - Conv. D.H., articles 6, § 1er, et 6, § 3, d

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de

van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Verzoek om een getuige te horen op de rechtszitting - Weigering - Verklaring van de getuige tijdens het onderzoek - Inaanmerkingneming als bewijs

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. Vandermeersch.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Vonnisgerecht - Bij conclusie ingediend verzoek om een getuige te doen horen - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Vonnisgerecht - Bij conclusie ingediend verzoek om een getuige te doen horen - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Juridiction de jugement - Demande d'audition d'un témoin à l'audience - Refus - Déclaration du témoin faite durant l'enquête - Prise en compte à titre de preuve

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Juridiction de jugement - Demande d'audition d'un témoin à l'audience - Refus - Déclaration du témoin faite durant l'enquête - Prise en compte à titre de preuve

- Art. 6, § 1er, et 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Lorsqu'une audition de témoin est demandée par voie de conclusions, le juge, s'il n'y fait pas droit, doit y répondre et préciser la raison de l'inutilité de la mesure d'instruction sollicitée pour forger sa conviction (1). (1) Cass. 16 novembre 2016, RG P.16.0872.F, Pas. 2016, n° 648, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juridiction de jugement - Demande d'audition de témoin formée par voie de conclusions - Refus - Obligation de motiver

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Juridiction de jugement - Demande d'audition de témoin formée par voie de conclusions - Refus - Obligation de motiver

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De bepalingen van artikel 127, eerste lid, van de wet van 7 december 1998 tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst, gestructureerd op twee niveaus, en van artikel 22 van de deontologische code van de politiediensten van 10 mei 2006 houden enkel ambtsverplichtingen in voor politieambtenaren en zij verplichten de rechter niet een strafonderzoek onregelmatig te verklaren omdat politieambtenaren in hun processen-verbaal kritische of subjectieve inlichtingen over bepaalde partijen verstrekken; de rechter oordeelt onaantastbaar in feite of een opsporingsambtenaar blijkt heeft gegeven van partijdigheid, waardoor het strafonderzoek onregelmatig is (1). (1) Cass. 2 september 2014, AR P.13.1835.N, arrest niet gepubliceerd.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Politie - Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus - Deontologische code van de politiediensten - Onpartijdigheid van de politieambtenaren - Draagwijdte

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus - Deontologische code van de politiediensten - Onpartijdigheid van de politieambtenaren - Draagwijdte

POLITIE - Wet tot organisatie van een geïntegreerde politiedienst gestructureerd op twee niveaus - Deontologische code van de politiediensten - Onpartijdigheid van de politieambtenaren - Draagwijdte

Les dispositions de l'article 127, alinéa 1er, de la loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux, et de l'article 22 du code de déontologie des services de police du 10 mai 2006 ne contiennent que des obligations fonctionnelles pour les fonctionnaires de police et elles n'obligent pas le juge de déclarer une instruction pénale irrégulière parce que des fonctionnaires de police ont fourni dans leurs procès-verbaux des renseignements critiques ou subjectifs sur certaines parties; le juge apprécie souverainement en fait si un enquêteur a fait preuve d'une partialité telle qu'elle rend l'instruction pénale irrégulière (1). (1) Cass. 2 septembre 2014, RG P.13.1835.N, inédit.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Police - Loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux - Code de déontologie des services de police - Impartialité des fonctionnaires de police - Portée

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux - Code de déontologie des services de police - Impartialité des fonctionnaires de police - Portée

POLICE - Loi du 7 décembre 1998 organisant un service de police intégré, structuré à deux niveaux - Code de déontologie des services de police - Impartialité des fonctionnaires de police - Portée

P.17.0156.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.5](#)

AC nr. 642

Uit de samenhang van de artikelen 76, 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek, 73bis en 167, eerste lid, ZIV-wet, 232, 1° en 235, eerste lid, Sociaal Strafwetboek volgt dat wanneer een telastlegging wegens valsheid betrekking heeft op een document dat de terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen, bedoeld in de ZIV-wet, en wanneer een oplichting betrekking heeft op het gebruik van dergelijke valse stukken, onder voorbehoud van het bepaalde in artikel 155, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek, de leden van het arbeidsauditoraat bevoegd zijn de strafvordering wegens dergelijke inbreuken uit te oefenen en de kamer van het hof van beroep dat uitspraak doet over de strafvordering moet samengesteld zijn uit twee raadsheren in het hof van beroep, de voorzitter daaronder begrepen, en uit één raadsheer in het arbeidshof.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering in hoger beroep

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - ZIV-wet -

3/12/2019

Il résulte de la connexité des articles 76, 101 et 155 du Code judiciaire, 73bis et 167, alinéa 1er, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994, 232, 1°, et 235, alinéa 1er, du Code pénal social que, lorsqu'une prévention du chef de faux concerne un document permettant le remboursement de prestations de santé, visé par la loi du 14 juillet 1994, et lorsqu'une escroquerie concerne l'usage de tels faux, sous réserve des prescriptions de l'article 155, alinéa 2, du Code judiciaire, les membres de l'auditorat du travail sont compétents pour exercer l'action publique du chef de telles infractions et la chambre de la cour d'appel appelée à statuer sur l'action publique doit être composée de deux conseillers à la cour d'appel, y compris le président, et d'un conseiller à la cour du travail.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Action publique en degré d'appel

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Loi

P. 471/691

Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Rechtspleging in hoger beroep - Samenstelling zetel

*CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Schending artikelen 101 en 155 Gerechtelijk Wetboek
HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering*

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevoegdheid - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Samenstelling zetel

OPLICHTING - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Rechtspleging in hoger beroep

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Sociale zaken - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering - Hoger beroep - Rechtspleging

STRAFVORDERING - Sociale zaken - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering - Hoger beroep - Rechtspleging

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Rechtspleging in hoger beroep

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Allerlei - ZIV-wet - Document dat terugbetaling toelaat van geneeskundige verstrekkingen - Valsheid en oplichting - Strafvordering - Hoger beroep - Rechtspleging

relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Procédure en degré d'appel - Composition du siège

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen d'office - Violation des articles 101 et 155 du Code judiciaire

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Compétence - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Action publique

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Compétence - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Composition du siège

ESCROQUERIE - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Procédure en degré d'appel

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Affaires sociales - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Action publique - Appel - Procédure

ACTION PUBLIQUE - Affaires sociales - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Action publique - Appel - Procédure

FAUX ET USAGE DE FAUX - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Procédure en degré d'appel

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Divers - Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994 - Document permettant le remboursement de prestations de santé - Faux et escroquerie - Action publique - Appel - Procédure

P.17.0165.F

7 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.2](#)

AC nr. ...

Het cassatiemiddel, dat schending aanvoert van artikel 6.3, c, EVRM omdat de advocaat die voor het hof van assisen een beschuldigde verdedigt die niet over voldoende middelen beschikt, niet vergoedt wordt op een wijze die hem toelaat zijn opdracht te vervullen, is niet ontvankelijk bij gebrek aan belang wanneer de eiser niet aanvoert dat hij in zijn zaak geen bijstand heeft kunnen genieten van een advocaat die op concrete en daadwerkelijke wijze zijn verweer heeft waargenomen, niettegenstaande de wettelijke beperkingen inzake erelonen.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Hof van assisen - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten -

Est irrecevable à défaut d'intérêt le moyen de cassation qui invoque la violation de l'article 6.3, c de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales en raison du fait que l'avocat qui défend un accusé indigent devant la cour d'assises ne dispose pas d'une rémunération lui permettant d'assurer sa mission, lorsque le demandeur ne soutient pas que dans sa cause, il n'a pas pu bénéficier de l'assistance d'un avocat ayant assuré de manière concrète et effective l'exercice de sa défense, nonobstant les limitations légales en matière d'honoraires.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Cour d'assises - Accusé défendu par un avocat - Limitation légale en matière d'honoraires - Accusé ayant bénéficié d'une défense

Cassatiemiddel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Belang

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Hof van assisen - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Middel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten - Cassatiemiddel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Belang

ADVOCAAT - Strafzaken - Hof van assisen - Beschuldigde verdedigd door een advocaat - Wettelijke beperking inzake erelonen - Beschuldigde heeft een concrete en daadwerkelijke verdediging genoten - Cassatiemiddel voert schending aan van artikel 6.3, c, EVRM - Belang

Noch het Hof van Cassatie noch enig ander intern rechtscollege zijn bevoegd om een eventuele tegenstrijdigheid te beslechten tussen twee grondwettelijke bepalingen.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Tegenstrijdigheid tussen grondwettelijke bepalingen - Vernietiging

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Artikelen 10 en 11 - Tegenstrijdigheid tussen grondwettelijke bepalingen - Bevoegdheden van het Hof van Cassatie en van de andere rechtscolleges

Met artikel 150 Grondwet, dat voor criminele zaken het hof van assisen instelt, heeft de grondwetgever zijn wil uitgedrukt om de assisenjury te onderscheiden van de andere door hem ingestelde rechtscolleges, die in de andere bepalingen van hoofdstuk VI Grondwet zijn bedoeld, welke aan de rechterlijke macht zijn gewijd; aldus heeft hij toegestaan dat de wet bijzondere procedureregels invoert die van toepassing zijn op de assisenjury, waaronder de regel bepaald in artikel 334, eerste lid, Wetboek van Strafvordering betreffende de motivering, door het college, van de beslissing van de jury over de schuld of onschuld van de beschuldigde.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 150 - Draagwijdte - Motivering van de schuldigverklaring - Toepasselijke regels - Verschil in behandeling tussen de beschuldigen en de beklaagden - Verantwoording

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Motivering van de schuldigverklaring - Toepasselijke regels - Verschil in behandeling tussen de beschuldigen en de beklaagden - Artikel 150 Grondwet

concrète et effective - Moyen de cassation invoquant la violation de l'article 6, § 3, c, C.E.D.H. - Intérêt

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Cour d'assises - Accusé défendu par un avocat - Limitation légale en matière d'honoraires - Moyen invoquant la violation de l'article 6, § 3, c, C.E.D.H. - Accusé ayant bénéficié d'une défense concrète et effective

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Accusé défendu par un avocat - Limitation légale en matière d'honoraires - Accusé ayant bénéficié d'une défense concrète et effective - Moyen de cassation invoquant la violation de l'article 6, § 3, c, C.E.D.H. - Intérêt

AVOCAT - Matière répressive - Cour d'assises - Accusé défendu par un avocat - Limitation légale en matière d'honoraires - Accusé ayant bénéficié d'une défense concrète et effective - Moyen de cassation invoquant la violation de l'article 6, § 3, c, C.E.D.H. - Intérêt

Ni la Cour de cassation ni aucune autre juridiction de droit belge n'ont la compétence de trancher une contradiction éventuelle entre deux dispositions constitutionnelles.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Contradiction entre des dispositions constitutionnelles - Censure

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 150 - Articles 10 et 11 - Contradiction entre des dispositions constitutionnelles - Pouvoirs de la Cour de cassation et des autres juridictions

Par l'article 150 de la Constitution qui établit la cour d'assises en matière criminelle, le constituant a manifesté sa volonté de distinguer le jury d'assises des autres juridictions qu'il créait, visées aux autres dispositions du chapitre VI de la Constitution, consacré au pouvoir judiciaire; il a ainsi permis que la loi instaure des règles particulières de procédure applicables au jury d'assises, dont celle prévue à l'article 334, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle concernant la motivation, par le collège, de la décision du jury relative à la culpabilité ou à l'innocence de l'accusé.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 150 - Portée - Motivation du verdict de culpabilité - Règles applicables - Différence de traitement entre les accusés et les prévenus - Justification

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Motivation du verdict de culpabilité - Règles applicables - Différence de traitement entre les accusés et les prévenus - Article 150 de la Constitution

Enkel wanneer de persoon wiens bloed werd geanalyseerd om het alcoholgehalte te bepalen, het recht om een tweede analyse te laten verrichten, heeft uitgeoefend binnen vijftien dagen te rekenen vanaf de dag der kennisgeving van de resultaten van de analyse door het openbaar ministerie, kan hij een miskenning van zijn recht van verdediging in verband met dat resultaat inroepen.

BLOEDPROEF - Alcoholgehalte - Deskundigenonderzoek - Betwisting van de resultaten - Recht van verdediging - Artt. 7, derde lid, 9 en 10 KB 10 juni 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 April 1958 tot wijziging van het Wetboek, van strafvordering, van de wet van 1 Augustus 18

De wet vereist niet dat het bloedstaal dat werd afgenomen om het alcoholgehalte te bepalen, tezelfdertijd wordt overgemaakt als de vordering van de gerechtelijke overheid wanneer de neerlegging van het bloedstaal gebeurt in een erkend laboratorium en niet ter griffie.

BLOEDPROEF - Alcoholgehalte - Neerlegging bij een erkend laboratorium - Overmaking van de vordering van de gerechtelijke overheid - Artt. 6 en 7 KB 10 juni 1959 betreffende de bloedproef met het oog op het bepalen van het alcoholgehalte en tot vaststelling van de datum van inwerkingtreding van de wet van 15 April 1958 tot wijziging van het Wetboek, van strafvordering, van de wet van 1 Augustus 18

De vermeldingen van de namen en hoedanigheid van de leden van de zetel in een vonnis dat zij hebben uitgesproken, gelden tot er betichting van valsheid is (1). (1) Geen enkele bepaling vereist dat het bewijs van de hoedanigheid van de rechters die de beslissingen wijzen en wiens naam en hoedanigheid in de beslissing worden vermeld, ambtshalve moet worden toegevoegd aan het dossier. Uit het arrest van het Hof blijkt bovendien dat de partijen niet kunnen eisen dat de rechters hun hoedanigheid bewijzen. Volgens het openbaar ministerie faalde het middel bovendien naar recht in zoverre artikel 259octies, § 6, zesde lid, Gerechtelijk Wetboek bepaalt dat gedurende de periodes van verlenging van de gerechtelijke stage - openbaargemaakt in het Belgisch Staatsblad -, de gerechtelijke stagiair een plaatsvervanging kan uitoefenen, in tegenstelling tot wat de eiser betoogde. (M.N.B.)

BETICHTING VAN VALSHEID - Vonnissen en arresten - Vermeldingen - Rechters - Hoedanigheid

VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Vermeldingen - Rechters - Hoedanigheid - Geen inschrijving van valsheid

Ce n'est que dans la mesure où la personne dont le sang a été analysé en vue du dosage de l'alcool a exercé le droit de faire procéder à une seconde analyse, dans les quinze jours à compter du jour de la notification des résultats de l'analyse par le ministère public, qu'elle peut invoquer une violation des droits de la défense liée à ce résultat.

PRELEVEMENT SANGUIN - Dosage de l'alcool - Expertise - Contestation des résultats - Droits de la défense - Art. 7, al. 3, 9 et 10 A.R. du 10 juin 1959

La loi ne requiert pas que l'échantillon de sang prélevé en vue du dosage de l'alcool soit transmis en même temps que le réquisitoire de l'autorité judiciaire lorsque son dépôt est effectué dans un laboratoire agréé et non au greffe.

PRELEVEMENT SANGUIN - Dosage de l'alcool - Dépôt effectué dans un laboratoire agréé - Transmission du réquisitoire de l'autorité judiciaire - Art. 6 et 7 A.R. du 10 juin 1959

Les mentions dans un jugement des noms des membres du siège qui l'ont rendu et de leur qualité valent jusqu'à inscription de faux (1). (1) Aucune disposition ne requiert de joindre d'office au dossier la preuve de la qualité des juges qui rendent les décisions et dont le nom et la qualité sont mentionnés dans la décision. Et il ressort de l'arrêt de la Cour que les parties ne peuvent exiger que les juges justifient de leur qualité. Selon le ministère public, le moyen manquait en outre en droit dans la mesure où l'article 259octies, § 6, alinéa 6, du Code judiciaire dispose que durant les périodes de prolongation du stage judiciaire - publiées au Moniteur belge -, le stagiaire judiciaire peut exercer une suppléance, contrairement à ce que soutenait le demandeur. (M.N.B.)

INSCRIPTION DE FAUX - Jugements et arrêts - Mentions - Juges - Qualité

JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Mentions - Juges - Qualité - Pas d'inscription de faux

Uit artikel 149 Grondwet volgt dat in de mate dat een appelland in een grievenformulier niet alleen zijn grieven aanduidt, maar ook een duidelijke eis, exceptie of verweer formuleert, de appelrechter daarop moet antwoorden; artikel 149 Grondwet houdt echter niet in dat indien de appelland in zijn grievenformulier louter melding maakt van feitelijke gegevens, zonder daaruit rechtsgevolgen af te leiden voor de door de rechter te nemen beslissing, de rechter daarop moet antwoorden (1). (1) Zie Cass. 14 november 2017, AR P.16.1250.N, AC 2017, nr. 639.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vermelding eis, exceptie of verweer door appelland - Taak appelrechter

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Vermelding feitelijke gegevens door appelland - Taak appelrechter

Uit de artikelen 37quinquies, § 3, tweede lid en 37octies, § 3, tweede lid, Strafwetboek volgt dat de weigering een werkstraf of een autonome probatiestraf op te leggen met redenen kan worden omkleed door opgave van de redenen om een andere straf of andere straffen dan de door de beklagde gevraagde straf op te leggen (1). (1) Zie Cass. 04 april 2017, AR P.16.1316.N, arrest niet gepubliceerd.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Verzoek of vordering om een autonome probatiestraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Verzoek of vordering om een werkstraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Autonome probatiestraf - Verzoek of vordering om een autonome probatiestraf op te leggen - Afwijzing - Motivering

Il résulte de l'article 149 de la Constitution qu'en tant qu'un appelant indique dans un formulaire de griefs non seulement ses griefs mais formule également une demande, une exception ou une défense précise, la juridiction d'appel est tenue d'y répondre; l'article 149 de la Constitution n'implique toutefois pas que la seule indication d'éléments factuels par l'appelant dans son formulaire de griefs, sans en déduire de conséquences juridiques pour la décision que le juge doit rendre, impose au juge d'y répondre (1). (1) Voir Cass. 14 novembre 2017, RG P.16.1250.N, Pas. 2017, n° 639.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Indication d'une demande, d'une exception ou d'une défense par l'appelant - Mission de la juridiction d'appel

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Indications d'éléments factuels par l'appelant - Mission de la juridiction d'appel

Il résulte des articles 37quinquies, § 3, alinéa 2, et 37octies, § 3, alinéa 2, du Code pénal que le refus de prononcer une peine de travail ou une peine de probation autonome peut être motivé en indiquant les raisons de prononcer une peine autre que celle demandée par le prévenu, ou plusieurs autres (1). (1) Voir Cass. 4 avril 2017, RG P.16.1316.N, inédit.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Divers - Matière répressive - Demande ou requête visant une peine de travail - Rejet - Motivation

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Divers - Matière répressive - Demande ou requête visant une peine de probation autonome - Rejet - Motivation

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Demande ou requête visant une peine de travail - Rejet - Motivation

PEINE - Divers - Peine de probation autonome - Demande ou requête visant une peine de probation autonome - Rejet - Motivation

Artikel 162bis Wetboek van Strafvordering laat niet toe dat de rechtsplegingsvergoeding ten laste wordt gelegd van de burgerlijke partij die optreedt tegen de personen tegen wie de vervolgingen door het openbaar ministerie zijn ingesteld; evenmin kunnen de rechtsplegingsvergoedingen in voorkomend geval tussen de burgerlijke partij, enerzijds, en de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij, anderzijds, worden omgeslagen (1). (1) Zie F. VAN VOLSEM, "De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie" in F. Taelman (ed.), *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Reeks Gandaius - Postuniversitaire Cyclus Willy Delva, nr. 41, Wolters Kluwer Belgium, Mechelen, 2016, p. 648, nr. 131.

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoeding - Tenlastelegging van burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

GERECHTSKOSTEN - Strafzaken - Procedure voor de feitenrechter - Rechtsplegingsvergoedingen - Omslag tussen enerzijds burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Toelaatbaarheid

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Tenlastelegging van burgerlijke partij - Toelaatbaarheid

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Strafzaken - Omslag rechtsplegingsvergoedingen tussen enerzijds burgerlijke partij en anderzijds de beklaagde en de burgerrechtelijk aansprakelijke partij - Toelaatbaarheid

L'article 162bis du Code d'instruction criminelle ne permet pas que l'indemnité de procédure soit mise à la charge de la partie civile qui intervient contre les personnes faisant l'objet de poursuites engagées par le ministère public; les indemnités de procédure ne peuvent davantage le cas échéant être réparties entre la partie civile, d'une part, et le prévenu et la partie civilement responsable, d'autre part (1). (1) Voir F. VAN VOLSEM, « De rechtsplegingsvergoeding in strafzaken: zeven jaar rechtspraak van het Grondwettelijk Hof en het Hof van Cassatie » dans F. Taelman (éd.), *Efficiënt procederen voor een goede rechtsbedeling*, Reeks Gandaius - Postuniversitaire Cyclus Willy Delva, n° 41, Wolters Kluwer Belgium, Malines, 2016, p. 648, n° 131.

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Mise à charge de la partie civile - Admissibilité

FRAIS ET DEPENS - Matière répressive - Procédure devant le juge du fond - Indemnité de procédure - Répartition entre la partie civile, d'une part, et le prévenu et la partie civilement responsable, d'autre part - Admissibilité

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Mise à charge de la partie civile - Admissibilité

INDEMNITE DE PROCEDURE - Matière répressive - Répartition des indemnités de procédure entre la partie civile, d'une part, et le prévenu et la partie civilement responsable, d'autre part - Admissibilité

P.17.0176.F

28 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven - Nauwkeurigheid - Criterium - Grieven zonder belang

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven die niet opgeworpen werden voor de eerste rechter of kennelijk niet-gegrond zijn

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Forme - Griefs - Précision - Critère - Griefs sans intérêt

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Griefs non soulevés devant le premier juge ou manifestement non fondés

De wet bepaalt niet dat de appelland gebruik kan maken van het recht om afstand te doen van het hoger beroep of om het hoger beroep te beperken, zoals voorzien in artikel 206 Wetboek van Strafvordering, om een gebrek aan nauwkeurigheid bij het bepalen van de grieven in het verzoekschrift tot hoger beroep te remediëren; om na te gaan of de appelland zijn grieven op nauwkeurige wijze heeft bepaald in het verzoekschrift, mag de rechter geen rekening houden met de omstandigheid dat de appelland, na het verval van de in artikel 203 bedoelde termijn, afstand heeft gedaan van zijn beroep of dat beroep heeft beperkt, noch om te oordelen dat de grieven nauwkeurig zijn, noch om te oordelen dat zij dat niet zijn (1). (1) Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 6); Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 5).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Nauwkeurige bepaling van de grieven - Afstand
- Artt. 203, 204 en 206 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering vereist dat de grieven worden opgegeven in het verzoekschrift tot hoger beroep dat de appelland ter griffie moet neerleggen binnen dezelfde termijn als de in artikel 203 van dat wetboek bedoelde verklaring van hoger beroep; bijgevolg gaat de rechter uitsluitend op basis van het onderzoek van dat verzoekschrift na of de appelland zijn grieven, met inbegrip van de procedurele grieven, op nauwkeurige wijze heeft bepaald (1). (1) Zie Cass. 18 april 2017, RG P.17.0087.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 6); Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 5).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Nauwkeurige bepaling van de grieven - Verzoekschrift tot hoger beroep
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De appelrechter kan niet beslissen dat het verzoekschrift onnauwkeurig is en het hoger beroep van de appelland vervallen verklaren op grond dat de opgegeven grieven niet voor de eerste rechter werden opgeworpen dan wel kennelijk niet gegrond zijn: die motieven houden geen verband met het onderzoek naar de nauwkeurigheid van de grieven die in het verzoekschrift tot hoger beroep werden opgegeven (1). (1) Zie concl. OM.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven die niet opgeworpen werden voor de eerste rechter of kennelijk niet-gegrond zijn
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

La loi ne prévoit pas que l'appelland puisse faire usage du droit de se désister de l'appel ou de limiter celui-ci, prévu à l'article 206 du Code d'instruction criminelle, afin de remédier à l'imprécision des griefs indiqués dans la requête d'appel; pour vérifier si l'appelland a indiqué ses griefs de manière précise dans la requête, le juge ne peut avoir égard à la circonstance que l'appelland, après l'échéance du délai visé à l'article 203, s'est désisté de son recours ou l'a limité, ni pour considérer que les griefs sont précis, ni pour considérer qu'ils ne le sont pas (1). (1) Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, à sa date (considérant n° 6); Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, à sa date (considérant n° 5).

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Indication précise des griefs - Désistement
- Art. 203, 204 et 206 Code d'Instruction criminelle

L'article 204 du Code d'instruction criminelle requiert que les griefs soient indiqués dans la requête d'appel que l'appelland doit déposer au greffe dans le même délai que la déclaration d'appel visée à l'article 203 de ce code; par conséquent, le juge vérifie sous le seul visa de cette requête si l'appelland a indiqué ses griefs, y compris procéduraux, de manière précise (1). (1) Voir Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, à sa date (considérant n° 6); Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, à sa date (considérant n° 5).

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Indication précise des griefs - Requête d'appel
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Le juge d'appel ne peut conclure à l'imprécision de la requête et déchoir l'appelland de son appel, aux motifs que les griefs indiqués n'ont pas été soulevés devant le premier juge ou qu'ils ne sont manifestement pas fondés: ces motifs sont étrangers à l'examen de la précision des griefs indiqués dans la requête d'appel (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Griefs non soulevés devant le premier juge ou manifestement non fondés
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de appelrechters en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de appellant de hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de mate waarin de zaak bij de appelrechters aanhangig is gemaakt (1), kan worden bepaald. (1) Zie Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, zie datum.

*HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grieven -
Nauwkeurigheid
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering*

L'indication des griefs est précise au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle lorsqu'elle permet aux juges d'appel et aux parties de déterminer avec certitude la décision ou les décisions du jugement entrepris, dont la partie appelante demande la réformation, en d'autres mots de déterminer la saisine (1) des juges d'appel. (1) Voir Cass. 1er février 2017, RG P.16.1100.F, Pas. 2017, à sa date.

*APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel
principal. forme. délai - Forme - Griefs - Précision
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle*

Om de nauwkeurigheid van de bepaling van de grieven in het verzoekschrift tot hoger beroep te beoordelen, kan de rechter met name rekening houden met de omstandigheid dat de appellants grieven heeft bepaald die ofwel geen enkel verband houden met de beroepen beslissing en derhalve zonder voorwerp zijn, omdat zij gericht zijn tegen onbestaande beslissingen en beslissingen die geen verband houden met het geschil (1), bijvoorbeeld omdat de grief betrekking heeft op maatregelen die niet werden uitgesproken en die waarschijnlijk nooit zullen worden uitgesproken, ofwel zonder belang zijn om een andere reden, bijvoorbeeld omdat ze het vonnis verwijten dat het uitstel weigert, terwijl het vonnis de opschorting toekent voor de gehele straf, of betrekking hebben op de verbeurdverklaring, terwijl het vonnis geen verbeurdverklaring uitspreekt; wanneer evenwel het verzoekschrift in hoger beroep ook andere grieven bepaalt die precies gericht zijn tegen één of meerdere beslissingen van het beroepen vonnis, kan de omstandigheid dat bepaalde tegen het vonnis gerichte grieven zonder voorwerp zijn, niet als dusdanig het verval van het hoger beroep rechtvaardigen (2). (1) Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 8); Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, zie datum (overweging nr. 8). (2) Zie concl. OM; Cass. 1 maart 2017, AR P.16.1283.F (impliciete beslissing), AC 2017, zie datum, met de concl. OM, nr. III. Zie ook Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F, AC 2017, zie datum: "Artikel 204, Wetboek van Strafvordering ontnemt de beklaagde het recht niet om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft in zijn geheel aan te vechten, door desnoods het voorwerp van zijn beroep aan te passen door het op de rechtszitting te beperken, zoals bij artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering is toegestaan". B. MEGANCK meent dat, wanneer een grief niet "relevant" is, omdat hij gericht is tegen een onbestaande beslissing van de appelrechter, hij in werkelijkheid zonder voorwerp is, en dat die grief op zich niet het verval teweegbrengt van het hoger beroep tegen de beslissingen van het vonnis waarop een bepaalde grief betrekking heeft. ("Grieven in hoger beroep en de revival van artikel 204 Wetboek van Strafvordering: hoe precies moet nauwkeurig zijn?", noot onder Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, T. Strafr. 2017/1, p. 43, nr. 12.1).

Pour apprécier la précision de l'indication des griefs dans la requête d'appel, le juge peut notamment avoir égard à la circonstance que l'appelant a indiqué des griefs qui soit n'ont aucun rapport avec la décision entreprise et sont dès lors sans objet, étant dirigés contre des décisions inexistantes et étrangères au litige (1), par exemple parce que le grief porte sur des mesures non prononcées et ne paraissant pas susceptibles de l'être, soit sont sans intérêt pour une autre raison, par exemple parce qu'ils reprochent au jugement de refuser le sursis, alors qu'il l'octroie pour l'entièreté de la peine, ou portent sur la confiscation, alors que le jugement n'en prononce aucune; toutefois, lorsque la requête d'appel indique également d'autres griefs qui visent de manière précise une ou plusieurs décisions du jugement dont appel, la circonstance que certains griefs dirigés contre le jugement sont sans objet ne peut justifier à elle seule la déchéance de l'appel (2). (1) Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, à sa date (considérant n° 8) ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, à sa date (considérant n° 8). (2) Voir les concl. « dit en substance » du MP; Cass. 1er mars 2017, RG P.16.1283.F (décision implicite), Pas. 2017, à sa date, avec les concl. MP, n° III. Voir aussi Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F, Pas. 2017, à sa date : « L'article 204 précité ne prive pas (...) le prévenu du droit d'entreprendre l'ensemble du dispositif pénal qui le concerne, quitte à mieux ajuster l'objet de son recours en le limitant à l'audience, ainsi que l'article 206, alinéa 6, le permet ». B. MEGANCK considère qu'un grief qui n'est pas « relevant », étant dirigé contre une décision inexistante du juge d'appel, est en réalité sans objet, et que ce grief n'entraîne pas, à lui seul, la déchéance de l'appel en ce qui concerne les décisions du jugement qui sont visées par un grief précis (« Grievens in hoger beroep en de revival van artikel 204 Wetboek van strafvordering: hoe precies moet nauwkeurig zijn ? », note sous Cass. 18 octobre 2016, RG P.16.0818.N, T. Strafr., 2017/1, p. 43, n° 12.1).

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grievens -
Nauwkeurigheid - Criterium - Grievens zonder belang
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel
principal. forme. délai - Forme - Grievens - Précision - Critère - Grievens
sans intérêt
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift tot hoger beroep van een bepaalde beslissing van het beroepen vonnis waarvan de appellant de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de appellant, in het verzoekschrift of in het grievenformulier, opgave doet van de redenen van zijn hoger beroep (1), noch van de middelen die hij wil aanvoeren om de hervorming van de in de grief bedoelde beslissing te bekomen (2)(3). (1) Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N (overweging nr. 5), met concl. van advocaat-generaal MORTIER, AC 2016, nr. 584; Cass. 28 februari 2017, AR P.16.1177.N (overweging nr. 7), AC 2017, zie datum; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N (overweging nr. 3), AC 2017, zie datum; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N (overweging nr. 3), AC 2017, zie datum; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N (overweging nr. 6), AC 2017, zie datum; Cass. 3 mei 2017, AR P.17.0145.F/2, AC 2017, zie datum. (2) Zie Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, zie datum; FR. LUGENTZ, "La procédure d'appel", J.T. 2016, p. 431; N. COLETTE-BASECQZ en E. DELHAISE, "La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs", in La loi « Pot-Pourri II » : un recul de civilisation ?, Anthémis, 2016, p. 168. (3) Zie parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, de zogenaamde "Potpourri II-wet", Parl.st. Kamer, 54-1418/001, pp. 84 (memorie van toelichting) en 294-295 (advies van de Raad van State).

*HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) -
Principaal beroep - Vorm - Termijn - Vorm - Grief
- Art. 204 Wetboek van Strafvordering*

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique dans la requête d'appel d'une décision déterminée du jugement entrepris, dont la partie appelante demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que, dans la requête ou le formulaire de griefs, la partie appelante énonce les raisons de son appel (1) ni les moyens qu'elle entend invoquer pour obtenir la réformation de la décision visée par le grief (2)(3). (1) Cass. 18 octobre 2016, RG P.16.0818.N (considérant n° 5), avec concl. de Mme MORTIER, avocat général, Pas. 2016, n° 584; Cass. 28 février 2017, RG P.16.1177.N (considérant n° 7), Pas. 2017, à sa date ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N (considérant n° 3), Pas. 2017, à sa date ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N (considérant n° 3), Pas. 2017, à sa date ; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N (considérant n° 6), Pas. 2017, à sa date ; Cass. 3 mai 2017, RG P.17.0145.F/2, Pas. 2017, à sa date. (2) Voir Cass. 1er février 2017, RG P.16.1100.F, Pas. 2017, à sa date ; FR. LUGENTZ, « La procédure d'appel », J.T., 2016, p. 431 ; N. COLETTE-BASECQZ et E. DELHAISE, « La phase de jugement et les voies de recours: éléments neufs », in La loi « Pot-Pourri II » : un recul de civilisation ?, Anthémis, 2016, p. 168 ; (3) Voir travaux parlementaires de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite « Pot-pourri II », Doc. parl., Ch., 54-1418/001, pp. 84 (exposé des motifs) et 294-295 (avis du Conseil d'Etat).

*APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Forme - Grief
- Art. 204 Code d'Instruction criminelle*

P.17.0177.F

3 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170503.3](#)

AC nr. ...

Artikel 67ter, Wegverkeerswet verbindt geen sanctie aan het feit dat de vraag om inlichtingen niet bij het proces-verbaal is gevoegd maar nadien wordt verstuurd, zodat aldus de termijn van vijftien dagen waarbinnen de in dat artikel bedoelde mededeling moet gebeuren, pas een aanvang neemt vanaf de datum waarop ook de vraag om inlichtingen wordt verstuurd (1); wanneer het formulier dat aan het afschrift van het verstuurd proces-verbaal is gehecht de ontvanger aanmaant om, zo hij niet zelf het voertuig bestuurde op het ogenblik van de feiten, het bericht door te zenden aan de bestuurder, en de aanmaning om de identiteit van de overtreder binnen vijftien dagen mee te delen aan de politie daarin niet wordt vermeld maar het voorwerp was van een navolgende zending aan de beklagde, neemt de voormelde termijn pas een aanvang vanaf die toezending (2). (1) Cass. 29 november 2005, AR P.05.0995.N, AC 2005, nr. 635 (kop); zie Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438. (2) Het openbaar ministerie heeft, in hoofdzaak, besloten tot vernietiging van het bestreden vonnis, zonder verwijzing, in zoverre het die telastlegging bewezen verklaart en de eiseres veroordeelt tot een straf en tot een bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden alsook tot verwerping voor het overige. Volgens het openbaar ministerie hadden de appelrechters, door vast te stellen dat de eiseres in de vraag om inlichtingen die bij het afschrift van het aan de eiseres verstuurd proces-verbaal was gevoegd, "niet werd verzocht de identiteit van de bestuurder mee te delen", waaruit zij afleiden dat dit verzoek niet de vraag om inlichtingen was als bedoeld in artikel 67ter Wegverkeerswet, van dat stuk een uitlegging gegeven die niet verenigbaar was met de bewoordingen ervan en aldus de bewijskracht van die akte hadden miskend. Dienaangaande herinnerde het openbaar ministerie eraan dat artikel 67ter Wegverkeerswet de vorm van die vraag om inlichtingen niet omschrijft zodat zelfs het verhoor van de aansprakelijke persoon door de politie daaraan beantwoordt (Cass. 17 september 2014, AR P.14.0751.F, AC 2014, nr. 531; zie ook Cass. 25 januari 2012, AR P.11.0856.F, AC 2012, nr. 65; Cass. 29 november 2005, AR P.05.0995.N, AC 2005, nr. 635; Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438) (M.N.B.)

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - Motorvoertuig ingeschreven op naam van een rechtspersoon - Overtreding - Vraag om inlichtingen - Vorm - Termijn om de inlichtingen mee te delen - Aanvang

- Art. 67ter Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'article 67ter de la loi relative à la police de la circulation routière n'attache pas de sanction particulière au fait que la demande de renseignements n'est pas jointe au procès-verbal mais est envoyée ultérieurement, de sorte qu'en pareil cas, le délai de quinze jours dans lequel la communication visée par cet article doit avoir lieu ne commence à courir qu'à partir de la date à laquelle la demande de renseignements est, elle aussi, envoyée (1); lorsque le formulaire annexé à la copie du procès-verbal envoyé enjoint au destinataire, s'il ne conduisait pas lui-même le véhicule au moment des faits, de faire suivre le courrier au conducteur et que la sommation d'avoir à communiquer l'identité du contrevenant à l'autorité de police dans les quinze jours ne figure pas dans l'injonction susdite mais a fait l'objet d'un envoi subséquent adressé à la prévenue, le délai précité ne court qu'à partir de ce dernier (2). (1) Cass. 29 novembre 2005, RG P.05.0995.N, Pas. 2005, n° 635 (sommaire); voir Cass. 26 septembre 2006, RG P.06.0572.N, Pas. 2006, n° 438. (2) Le ministère public a conclu, à titre principal, à la cassation sans renvoi du jugement attaqué en tant qu'il déclare établie cette prévention et condamne de ce chef la demanderesse à une peine et à une contribution au Fonds pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence, et au rejet pour le surplus. Dans la présente espèce, selon lui, en énonçant que, par la demande de renseignements jointe à la copie du procès-verbal envoyée à la demanderesse, celle-ci «n'a pas été invitée à fournir l'identité du conducteur», ce dont ils ont déduit que cette demande ne constitue pas celle visée à l'article 67ter, les juges d'appel avaient donné de ce document une interprétation inconciliable avec ses termes et, partant, violé la foi qui lui est due. A cet égard, il rappelait que l'art. 67ter ne définit pas la forme de cette demande de renseignements, à laquelle équivaut même l'audition de la personne responsable par la police (Cass. 17 septembre 2014, RG P.14.0751.F, Pas. 2014, n° 531; voir aussi Cass. 25 janvier 2012, RG P.11.0856.F, Pas. 2012, n° 65; Cass. 29 novembre 2005, RG P.05.0995.N, Pas. 2005, n° 635; Cass. 26 septembre 2006, RG P.06.0572.N, Pas. 2006, n° 438). (M.N.B.)

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Véhicule à moteur immatriculé au nom d'une personne morale - Infraction - Demande de renseignements - Forme - Délai pour communiquer les renseignements - Point de départ

- Art. 67ter Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen een verstekvonnis, mag de appelrechter die uitspraak doet over het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen het op verzet van de beklaagde gewezen vonnis, diens toestand niet verzwaren (1); als die appelrechter hem veroordeelt tot het betalen van een bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot Hulp aan de Slachtoffers van Opzettelijke Gewelddaden (2), wat door het beroepen vonnis niet was opgelegd, miskent hij de relatieve werking van het verzet (3). (1) Wat betreft de relatieve werking van het verzet, zie bijv. Cass. 19 oktober 2011, AR P.11.1198.F, AC 2011, nr. 559; Cass. 23 juni 2004, AR P.03.1717.F, AC 2004, nr. 348; Cass. 3 juni 1997, AR P.97.0016.N, nr. 256; Cass. 12 september 1995, AR P.94.0386.N, AC 1995, nr. 376; Cass. 10 mei 1994, AR P.94.0014.N, AC 1994, nr. 230; Cass. 4 oktober 1989, AR 7500, AC 1989-90, nr. 74; Cass. 29 november 1988, AR 2184, AC 1988-89, nr. 183; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, Die Keure, Brugge, 7de uitg., 2014, dl. II, pp. 1370 e.v. (2) Dit is verplichting die de rechter oplegt bij iedere veroordeling tot een criminele of correctionele hoofdstraf en die van 10 naar 25 euro is gebracht, vóór de indexering door artikel 1 van het koninklijk besluit van 31 oktober 2005 tot wijziging van het artikel 29, tweede lid, van de wet van 1 augustus 1995 houdende fiscale en andere bepalingen. (3) Ongeacht het feit dat die bijdrage geen straf is (Cass. 9 juni 1987, AR 1406, AC 1986-87, nr. 607) vormt de omstandigheid dat de toestand van de beklaagde feitelijk wordt verzwared wanneer die verplichting voor het eerst in hoger beroep wordt opgelegd, daartoe geen beletsel en vereist niet dat het arrest op grond van artikel 211bis Wetboek van Strafvordering met eenparigheid van stemmen wordt uitgesproken (Cass. 7 december 1988, AR 6990, AC 1988-89, nr. 206). Die oplossing is coherent met de relatieve werking van het verzet inzake de vaste vergoeding bedoeld in artikel 91, tweede lid, *Tarief Strafzaken*, die eveneens een eigen karakter heeft en geen straf is: zie Cass. 11 februari 2014, AR P.13.1720.N, AC 2914, nr. 110 en de noot van J. DECOKER, "De vaste vergoeding bij verzet of enkel hoger beroep van beklaagde", *T. Strafr.* 2015, nr. 1, pp. 16-19; Cass. 7 mei 2008, AR P.08.0141.F, AC 2008, nr. 276; Cass. 6 mei 2014, AR P.13.1291.N, AC 2014, nr. 318; Cass. 3 juni 2014, AR P.14.0329.N, AC 2014, nr. 398; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY en D. VANDERMEERSCH, *op.cit.*, dl. II, p. 1377. (M.N.B.)

Lorsqu'un jugement rendu par défaut n'a pas été frappé d'appel par le ministère public, le juge d'appel statuant sur l'appel interjeté par le ministère public contre le jugement rendu sur l'opposition du prévenu ne peut aggraver sa situation (1); ainsi, si ce juge d'appel condamne à une contribution au Fonds spécial d'aide aux victimes d'actes intentionnels de violence (2) qui n'avait pas été infligée par le jugement entrepris, il méconnaît l'effet relatif de l'opposition (3). (1) Quant à l'effet relatif de l'opposition, voir p.ex. Cass. 19 octobre 2011, RG P.11.1198.F, Pas. 2011, n° 559; Cass. 23 juin 2004, RG P.03.1717.F, Pas. 2004, n° 348; Cass. 3 juin 1997, RG P.97.0016.N, Pas. 1997, n° 256; Cass. 12 septembre 1995, RG P.94.0386.N, Pas. 1995, n° 376; Cass. 10 mai 1994, RG P.94.0014.N, Pas. 1994, n° 230; Cass. 4 octobre 1989, RG 7500, Pas. 1990, n° 74; Cass. 29 novembre 1988, RG 2184, Pas. 1989, n° 183; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *Droit de la procédure pénale*, La Chartre, Bruges, 7ème éd., 2014, t. II, pp. 1370 et s. (2) A laquelle le juge condamne lors de chaque condamnation à une peine principale criminelle ou correctionnelle, et qui a été portée de 10€ à 25€ avant indexation par l'article 1er de l'arrêté royal du 31 octobre 2005 modifiant l'article 29, deuxième alinéa, de la loi du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres. (3) Et ce, alors que, cette contribution n'étant pas une peine (Cass. 9 juin 1987, RG 1406, Pas. 1987, I, n° 607), la circonstance que, lorsque l'obligation de la verser est prononcée pour la première fois en degré d'appel, la situation du prévenu est, en fait, aggravée, n'y fait pas obstacle et ne requiert pas qu'il soit statué à l'unanimité sur pied de l'art. 211bis C.I.cr. (Cass. 7 décembre 1988, RG 6990, Pas. 1989, n° 206). Mais cette solution est cohérente avec l'effet relatif de l'opposition quant à l'indemnité fixe visée à l'art. 91, al. 2, de l'arrêté royal du 28 décembre 1950 portant règlement général sur les frais de justice en matière répressive, laquelle n'a pas non plus le caractère d'une peine: voir Cass. 11 février 2014, RG P.13.1720.N, Pas. 2014, n° 110 et note J. DECOKER, « De vaste vergoeding bij verzet of enkel hoger beroep van beklaagde », *T. Strafr.*, 2015, n° 1, pp. 16-19; Cass. 7 mai 2008, RG P.08.0141.F, Pas. 2008, n° 276; Cass. 6 mai 2014, RG P.13.1291.N, Pas. 2014, n° 318; Cass. 3 juin 2014, RG P.14.0329.N, Pas. 2014, n° 398; M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, *op. cit.*, t. II, p. 1377. (M.N.B.).

van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Relatieve werking van het verzet

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Gevolgen - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzet van de beklaagde - Vonnis op verzet - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzwaring van de toestand van de beklaagde - Wettigheid

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Bij verstek gewezen beslissing - Strafrechtelijke veroordeling - Bijdrage aan het Bijzonder Fonds tot hulp aan de slachtoffers van opzettelijke gewelddaden - Verzet van de beklaagde - Relatieve uitwerking van het verzet

- Art. 29, tweede lid Wet 1 augustus 1985 houdende fiscale en andere bepalingen

- Art. 187 Wetboek van Strafvordering

d'appel du ministère public - Opposition du prévenu - Jugement sur opposition - Appel du ministère public - Aggravation de la situation du prévenu - Effet relatif de l'opposition

- Art. 29, al. 2 L. du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effets - Contribution au Fonds Spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violences - Jugement par défaut - Absence d'appel du ministère public - Opposition du prévenu - Jugement sur opposition - Appel du ministère public - Aggravation de la situation du prévenu - Légalité

- Art. 29, al. 2 L. du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Décision rendue par défaut - Condamnation pénale - Contribution au Fonds Spécial pour l'aide aux victimes d'actes intentionnels de violences - Opposition du prévenu - Effet relatif de l'opposition

- Art. 29, al. 2 L. du 1er août 1985 portant des mesures fiscales et autres

- Art. 187 Code d'Instruction criminelle

P.17.0179.F

10 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170510.2](#)

AC nr. ...

Geen enkele wetsbepaling schrijft voor om in een strafrechtelijke beslissing die uitspraak doet over de ontvankelijkheid van de vervolging, de strafbare feiten te vermelden die in de zaak van de beschuldigen worden aangevoerd, hun strafrechtelijke omschrijving, de datum of de plaats waar ze werden gepleegd dan wel de voorafgaande rechtspleging.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Beslissing over de ontvankelijkheid van de strafvordering - Verplichte vermeldingen - Strafbare feiten - Voorafgaande rechtspleging

In strafzaken schrijft geen enkele wetsbepaling op straffe van nietigheid voor dat de beslissing de naam, de geboortedatum of de woonplaats van de partijen moet vermelden; het is voldoende dat uit de aanduiding van de partijen kan worden opgemaakt op wie de beslissing van toepassing is (1). (1) Cass. 20 mei 2014, AR P.13.0026.N, AC 2014, nr. 357.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Verplichte vermeldingen - Aanduiding van de partijen

Aucune disposition légale n'impose de mentionner, dans une décision pénale qui statue sur la recevabilité de la poursuite, les faits infractionnels articulés en cause des accusés, leur qualification pénale, la date ou le lieu de leur commission ou encore les antécédents de la procédure.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Décision statuant sur la recevabilité des poursuites - Mentions obligatoires - Frais infractionnels - Antécédents de la procédure

En matière répressive, aucune disposition légale n'impose, à peine de nullité, l'énonciation dans la décision du nom, de la date de naissance ou du domicile des parties; il suffit que celles-ci y soient désignées de manière à déterminer à qui la décision s'applique (1). (1) Cass. 20 mai 2014, RG P.13.0026.N, Pas. 2014, n° 357.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Mentions obligatoires - Désignation des parties

De rechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast met betrekking tot de onredelijk lange duur van een rechtspleging en de gevolgen daarvan, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen zijn beslissing naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0604.N, AC 2006, nr. 439.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Strafzaken - Strafvordering - Overschrijding van de redelijke termijn - Beoordeling door de rechter - Marginale toetsing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Beoordeling door de rechter - Toetsing door het Hof

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer de duur van de rechtspleging onredelijk lang is en daardoor bewijsmateriaal verloren is gegaan of het recht van verdediging daardoor onmogelijk normaal kon worden uitgeoefend, wordt dit met niet-ontvankelijkheid van de vervolging bestraft (1). (1) Cass. 15 september 2010, AR P.10.0572.F, AC 2010, nr. 524.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Teloorgang van bewijzen of onherstelbare miskennen van het recht van verdediging - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Wanneer bij het hof van assisen een geschil over de ontvankelijkheid van de strafvorderingen is aangebracht, hoeft het geen uitspraak te doen als een college, samengesteld uit de magistraten en de gezworenen.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Arrest doet uitspraak over de ontvankelijkheid van de strafvordering - Samenstelling van het hof van assisen

- Art. 291 Wetboek van Strafvordering

Le juge constate souverainement les faits relatifs au caractère déraisonnable du délai d'une procédure et à ses conséquences, la Cour vérifiant si, de ses constatations, il a pu légalement déduire sa décision (1). (1) Cass. 26 septembre 2006, RG P.06.0604.N, Pas. 2006, n° 439.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Matière répressive - Action publique - Dépassement du délai raisonnable - Appréciation du juge - Contrôle marginal

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Délai raisonnable - Dépassement - Appréciation du juge - Contrôle de la Cour

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

L'irrecevabilité de la poursuite sanctionne le caractère déraisonnable de la durée de la procédure si cette longueur excessive a entraîné une déperdition des preuves ou rendu impossible l'exercice normal des droits de la défense (1). (1) Cass. 15 septembre 2010, RG P.10.0572.F, Pas. 2010, n° 524.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Déperdition des preuves ou violation irréparable des droits de la défense - Matière répressive - Délai raisonnable - Dépassement - Sanction

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Lorsqu'elle est saisie d'une question relative à la recevabilité des poursuites, la cour d'assises ne doit pas statuer dans sa composition collégiale constituée des magistrats et du jury.

COUR D'ASSISES - Procédure à l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Arrêt statuant sur la recevabilité des poursuites - Composition de la cour d'assises

- Art. 291 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de rechter vaststelt dat de overschrijding van de redelijke termijn tot gevolg heeft dat de uitoefening van het recht van verdediging of de bewijsvoering intussen onmogelijk is geworden, zodat het recht op een eerlijk proces onherstelbaar is aangetast, moet hij, in dat geval, de strafvordering niet-ontvankelijk verklaren; dat geldt wanneer de beschuldigde zijn recht van verdediging voor het hof van assisen niet meer voluit kan uitoefenen, met name omdat hij niet langer de gegrondheid van de telastlegging kan betwisten, elk verweermiddel kan aanvoeren en elk verzoek kan indienen dat nuttig is voor de berechting van de zaak zoals bewijsmateriaal à décharge, waaronder getuigenverhoren.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Niet-ontvankelijkheid van de strafvordering - Teloorgang van bewijzen of onherstelbare miskennen van het recht van verdediging

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel in geval van schending van de in artikel 13 EVRM beschermde rechten, zoals daarin bepaald, staat de beschuldigde met name toe dat beginsel aan te voeren vanaf de verschijning voor het gerecht waar de zaak aanhangig is gemaakt met het oog op vaststelling ervan en, in voorkomend geval, een passend rechtsherstel te verkrijgen, en houdt in dat de rechter nog vóór het debat ten gronde uitspraak kan doen; ook al heeft een dergelijke beoordeling van de eventuele onregelmatigheden en het herstel ervan tot gevolg dat men zich aldus in de toekomst projecteert, daarom is een dergelijke beoordeling nog niet noodzakelijkerwijs hypothetisch, omdat anders het gevorderde daadwerkelijk toezicht, met schending van die verdragsbepaling, uitgesloten is.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte - Vaststelling van schending van een in het Verdrag vastgelegd recht - Schending vastgesteld vóór het debat ten gronde - Wettigheid

- Artt. 6.1 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schending - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Draagwijdte - Vaststelling van schending vóór het debat ten gronde - Wettigheid

- Art. 6.1 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Lorsqu'il constate que le dépassement du délai raisonnable a pour effet que l'exercice des droits de la défense ou l'administration de la preuve sont devenus, entre-temps, impossibles et qu'il en résulte une atteinte irrémédiable au droit à un procès équitable, le juge doit, dans ce cas, déclarer les poursuites irrecevables; ainsi en est-il lorsque l'accusé ne peut plus exercer pleinement devant la cour d'assises ses droits de défense, notamment parce qu'il n'a plus la possibilité de contester le bien-fondé de la prévention, de faire valoir tout moyen de défense et de présenter toute demande utile au jugement de la cause et plus spécialement des éléments de preuve à décharge, dont des auditions de témoins.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Délai raisonnable - Dépassement - Sanction - Irrecevabilité des poursuites - Déperdition des preuves ou violation irréparable des droits de la défense

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Prévu par l'article 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, le droit à un recours effectif en cas de violation des droits protégés par celle-ci autorise notamment l'accusé à invoquer cet élément dès la comparution devant la juridiction saisie de la cause en vue de faire constater cette violation et d'obtenir, le cas échéant, une réparation adéquate, et implique la possibilité pour le juge de statuer avant les débats au fond; même si elle a pour effet de se projeter dans l'avenir, une telle appréciation des éventuelles irrégularités et de leur réparation n'est pas nécessairement hypothétique, sous peine d'interdire, en violation de cette disposition conventionnelle, le contrôle effectif requis.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Portée - Constat de la violation d'un droit consacré par la Convention - Constat avant les débats au fond - Légalité

- Art. 6, § 1er et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Violation - Droit à un recours effectif - Portée - Constat de la violation avant les débats au fond - Légalité

- Art. 6, § 1er et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Het vonnisgerecht bepaalt aan de hand van de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking welke feiten het voorwerp uitmaken van die akte, waarbij de gegevens van het onderzoek enkel kunnen dienen om de bewoordingen van de akte van aanhangigmaking zo nodig uit te leggen; indien in de in de akte van aanhangigmaking vermelde telastlegging of telastleggingen evenwel uitdrukkelijk wordt verwezen naar één of meer stukken van het strafdossier kan de vonnisrechter niet weigeren deze stukken bij zijn beoordeling over de draagwijdte van de akte van aanhangigmaking te betrekken (1). (1) Zie: Cass. 21 oktober 2003, AR P.03.0757.N, AC 2003, nr. 515.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Akte van aanhangigmaking - Draagwijdte - Bepaling door de rechter - Criteria
- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

In correctionele en politiezaken maakt de verwijzingsbeslissing van het onderzoeksgerecht of de dagvaarding om te verschijnen voor het vonnisgerecht niet de daarin vervatte kwalificatie bij het vonnisgerecht aanhangig, maar wel de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de akte van aanhangigmaking ten grondslag liggen; die kwalificatie is voorlopig en het vonnisgerecht heeft de plicht om aan de feiten hun juiste omschrijving te geven (1). (1) Cass. 13 september 2005, AR P.05.0657.N, AC 2005, nr. 430; Cass. 5 september 2006, AR P.06.0649.N, AC 2006, nr. 389; Cass. 27 mei 2014, AR P.12.1265.N, AC 2014, nr. 379.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Correctionele- of politierechtbank - Kwalificatie van de feiten - Verplichting van de rechter
- Art. 182 Wetboek van Strafvordering
STRAFVORDERING - Adiëren van de strafrechter - Akte van aanhangigmaking - Voorwerp
- Art. 182 Wetboek van Strafvordering

La juridiction de jugement détermine, à l'aide des termes utilisés dans l'acte de saisine, les faits qui en font l'objet, les éléments de l'instruction ne pouvant servir qu'à expliciter ces termes, si nécessaire; toutefois, si la ou les préventions mentionnées dans l'acte de saisine renvoient expressément à une ou plusieurs pièces du dossier répressif, la juridiction de jugement ne peut refuser de prendre ces pièces en considération lorsqu'elle apprécie la portée de l'acte de saisine (1). (1) Voir Cass. 21 octobre 2003, RG P. 03.0757.N, Pas. 2003, n° 515.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Acte de saisine - Portée - Détermination par le juge - Critères
- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

En matière correctionnelle ou de police, l'ordonnance de renvoi rendue par la juridiction d'instruction ou la citation à comparaître devant la juridiction de jugement saisit les juridictions de jugement non de la qualification qui y figure, mais des faits tels qu'ils ressortent des pièces de l'instruction et qui fondent l'acte de saisine; cette qualification est provisoire et la juridiction de jugement a le devoir de donner aux faits leur qualification exacte (1). (1) Cass. 13 septembre 2005, RG P.05.0657.N, Pas. 2005, n° 430; Cass. 5 septembre 2006, RG P.06.0649.N, Pas. 2006, n° 389; Cass. 27 mai 2014, RG P.12.1265.N, Pas. 2014, n° 379.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Tribunal correctionnel ou de police - Qualification des faits - Obligation du juge
- Art. 182 Code d'Instruction criminelle
ACTION PUBLIQUE - Saisine du juge pénal - Acte de saisine - Objet
- Art. 182 Code d'Instruction criminelle

Iemands voornemen om zelfmoord te plegen of zich naar aanleiding van bepaalde feiten te laten doden, sluit het opzet om daarbij anderen te doden niet uit.

SLAGEN EN VERWONDINGEN - DODEN - Opzettelijk toebrengen van verwondingen en opzettelijk doden - Moord - Poging - Opzet om te doden

L'intention dans le chef d'une personne de se suicider ou de se faire tuer lors de faits déterminés n'est pas évasive de l'intention de tuer d'autres personnes au cours des mêmes faits.

COUPS ET BLESSURES. HOMICIDE - Volontaires - Assassinat - Tentative - Intention de tuer

In de regel kan alleen een positieve daad die aan de uitvoering van het misdrijf voorafgaat of ermee samenvalt, deelneming aan een misdaad of een wanbedrijf in de zin van artikel 66 Strafwetboek opleveren; handelingen die volgen op het plegen van het misdrijf kunnen echter strafbare deelneming opleveren wanneer zij het voorwerp waren van voorafgaandelijk overleg en aldus deel uitmaken van het plan dat voorzien was voor het plegen van het misdrijf (1). (1) Zie Cass. 27 oktober 2009, AR P.09.0970.N, AC 2009, nr. 623.

MISDRIJF - Deelneming - Mededaderschap - Deelnemingshandeling - Begrip - Handeling die volgt op het plegen van het misdrijf

En règle, seul un acte positif, préalable à l'exécution de l'infraction ou concomitant, peut constituer la participation à un crime ou à un délit au sens de l'article 66 du Code pénal; toutefois, des actes postérieurs à la commission de l'infraction peuvent être constitutifs d'une participation punissable lorsqu'ils ont fait l'objet d'une concertation préalable et qu'ils s'intègrent ainsi dans le plan prévu pour la commission de l'infraction (1). (1) Voir Cass. 27 octobre 2009, RG P.09.0970.N, Pas. 2009, n° 623.

INFRACTION - Participation - Corréité - Acte de participation - Notion - Acte postérieur à la commission de l'infraction

Aanvangspunt voor de berekening van de redelijke termijn is het tijdstip waarop een persoon het voorwerp uitmaakt van "een beschuldiging", dit is vanaf het ogenblik dat hij in verdenking is gesteld of door kennisname van enige andere daad van het opsporings- of gerechtelijk onderzoek onder de dreiging van een strafvervolgning leeft, waardoor hij verplicht is bepaalde maatregelen te nemen om zich te verdedigen tegen "de beschuldiging" (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Le point de départ pour le calcul du délai raisonnable est le moment où une personne fait l'objet d'« une accusation », à savoir à compter du moment où elle est inculpée ou sous la menace de poursuites pénales après avoir pris connaissance de tout acte d'information ou d'instruction, cette personne se trouvant alors dans l'obligation de prendre certaines mesures pour se défendre de cette « accusation » (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Point de départ

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 6.1 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, verzet zich ertegen dat bij voortgezette misdrijven de redelijke termijn voor het geheel van de vervolgte misdrijven slechts een aanvang neemt op het tijdstip waarop de beklaagde wordt "beschuldigd" van het laatst gepleegde misdrijf; de rechter kan bij de beoordeling van de redelijkheid van het tijdsverloop het gegeven dat de beklaagde gedurende een zekere tijdsperiode meerdere misdrijven heeft gepleegd in aanmerking nemen als een element dat de strafvervolgning complex of complexer maakt of als een gedraging van de beklaagde die de voortgang van de vervolging beïnvloedt (1). (1) Zie concl. OM.

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezette misdrijven - Redelijke termijn - Aanvangspunt -

L'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des droits de l'Homme, s'oppose à ce que, en cas d'infractions continuées, le délai raisonnable pour l'ensemble des infractions poursuivies ne commence à courir qu'au moment où le prévenu est accusé de la dernière infraction commise; lorsqu'il apprécie le caractère raisonnable du délai, le juge peut tenir compte du fait que la perpétration, par le prévenu, de plusieurs infractions au cours d'une période déterminée rend les poursuites pénales complexes ou plus complexes ou que le comportement du prévenu a une incidence sur le bon déroulement de celles-ci (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée. infraction continuée. infraction continue - Infractions continuées - Délai

Bepaling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Voortgezette misdrijven - Bepaling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Meerdere misdrijven - Redelijkheid van het tijdsverloop - Beoordeling door de rechter

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

MISDRIJF - Soorten - Aflopend, voortgezet, voortdurend misdrijf - Voortgezette misdrijven - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Bepaling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Meerdere misdrijven - Redelijkheid van het tijdsverloop - Beoordeling door de rechter

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Voortgezette misdrijven - Bepaling

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Misdrijven met eenzelfde misdadig opzet - Toepassing

Indien een strafvervolging tegen een beklagde meerdere gedurende een zekere tijdperiode gepleegde misdrijven tot voorwerp heeft, waarvan de rechter aanneemt dat ze werden gepleegd met eenzelfde misdadig opzet, vangt de redelijke termijn aan op het ogenblik waarop de beklagde voor één of meerdere van die misdrijven wordt "beschuldigd" (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Aanvangspunt - Misdrijven met eenzelfde misdadig opzet - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Volgens artikel 6.1 EVRM heeft eenieder bij het bepalen van de gegrondheid van een tegen hem ingestelde strafvervolging recht op een behandeling van zijn zaak binnen een redelijke termijn; die bepaling strekt ertoe te vermijden dat een beklagde te lang in onzekerheid leeft over het lot van de tegen hem ingestelde strafvervolging.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Behandeling binnen een redelijke termijn - Doel

raisonnable - Point de départ - Fixation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Point de départ - Infractions continuées - Fixation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Pluralité d'infractions - Caractère raisonnable du délai - Appréciation par le juge

Conclusions de l'avocat général Decreus.

INFRACTION - Espèces - Infraction instantanée, infraction continuée, infraction continue - Infractions continuées - Délai raisonnable - Point de départ - Fixation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Point de départ

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Pluralité d'infractions - Caractère raisonnable du délai - Appréciation par le juge

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Point de départ - Infractions continuées - Fixation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Point de départ - Infractions avec la même intention délictueuse - Application

Lorsque des poursuites pénales engagées contre un prévenu ont pour objet plusieurs infractions perpétrées au cours d'une période déterminée, qui, selon le juge, ont été commises dans la même intention délictueuse, le délai raisonnable prend cours au moment où le prévenu est « accusé » d'une ou plusieurs de ces infractions (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Point de départ - Infractions avec la même intention délictueuse - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

En vertu de l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, toute personne a droit à ce que sa cause soit entendue dans un délai raisonnable lors de l'appréciation du bien-fondé d'une accusation en matière pénale dirigée contre elle. Cette disposition a pour but d'éviter qu'un prévenu reste trop longtemps dans l'incertitude quant au sort réservé aux poursuites pénales engagées contre lui.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Examen dans un délai raisonnable - Objectif

De onderzoeksrechter stelt op onaantastbare wijze de feiten vast waaruit hij het bestaan van ernstige aanwijzingen van schuld en de bijzondere omstandigheden van het voorliggende geval afleidt die de verlenging van de vierentwintig uur durende termijn rechtvaardigen; de wet gebiedt hem niet aan te tonen dat het onmogelijk was om binnen die termijn de onderzoeksdaaden te verrichten die hij in het bevel tot verlenging vermeldt (1). (1) Zie de vordering van het OM.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Motivering - Ernstige aanwijzingen van schuld - Bijzondere omstandigheden - Onaantastbare vaststelling door de onderzoeksrechter - Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer het Hof, op vordering van de procureur-generaal bij dat Hof, met toepassing van artikel 442 Wetboek van Strafvordering een arrest vernietigt van de kamer van inbeschuldigingstelling dat de invrijheidstelling van een inverdenkinggestelde beveelt, wordt de vernietiging uitgesproken zonder verwijzing (1). (1) Zie de vordering van het OM.

CASSATIE - Vorderingen tot vernietiging - Cassatieberoep in het belang van de wet - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Opheffing - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Vernietiging in het belang van de wet - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Cassatieberoep in het belang van de wet - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Arrest dat de invrijheidstelling van de inverdenkinggestelde beveelt - Vernietiging in het belang van de wet - Cassatie zonder verwijzing

- Art. 442 Wetboek van Strafvordering

Het onderzoeksgerecht, dat de motivering van een bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming moet onderzoeken, vermag niet zijn eigen beoordeling in de plaats van die van de onderzoeksrechter te stellen. Het onderzoeksgerecht gaat enkel na of hij, op grond van de vaststellingen die het bevel bevat, die beslissing naar recht heeft kunnen nemen (1). (1) Zie de vordering van het OM.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerechten - Verschijning binnen vijf dagen - Onderzoek van de regelmatigheid van het aanhoudingsbevel - Bevel tot verlenging van de termijn van vrijheidsbeneming - Motivering - Toezicht door het onderzoeksgerecht

- Artt. 15bis, 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Regulariteit - Bevel tot verlenging van de termijn van

Le juge d'instruction constate souverainement les faits dont il déduit l'existence d'indices sérieux de culpabilité et les circonstances particulières de l'espèce justifiant la prolongation du délai de vingt-quatre heures; la loi ne lui impose pas de démontrer l'impossibilité de réaliser, dans ce délai, les devoirs d'enquête qu'il invoque dans l'ordonnance de prolongation (1). (1) Voir le réquisitoire du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures - Ordonnance de prolongation - Motivation - Indices sérieux de culpabilité - Circonstances particulières - Constatation souveraine du juge d'instruction

- Art. 15bis L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsque, sur demande de son procureur général, la Cour annule, en application de l'article 442 du Code d'instruction criminelle, un arrêt de la chambre des mises en accusation ordonnant la libération d'un inculpé, la cassation a lieu sans renvoi (1). (1) Voir le réquisitoire du MP.

CASSATION - Des demandes en annulation. des pourvois dans l'intérêt de la loi - Matière répressive - Détention préventive - Mainlevée - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Annulation dans l'intérêt de la loi - Cassation sans renvoi

- Art. 442 Code d'Instruction criminelle

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Pourvoi dans l'intérêt de la loi - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Arrêt ordonnant la libération de l'inculpé - Annulation dans l'intérêt de la loi - Cassation sans renvoi

- Art. 442 Code d'Instruction criminelle

N'ayant pas le pouvoir de substituer sa propre appréciation à celle du juge d'instruction, la juridiction d'instruction appelée à contrôler la motivation d'une ordonnance de prolongation du délai de privation de liberté vérifie seulement si, sur le fondement des constatations qu'elle contient, il a pu légalement prendre cette décision (1). (1) Voir le réquisitoire du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridictions d'instruction - Comparution dans les cinq jours - Contrôle de la régularité du mandat d'arrêt - Ordonnance de prolongation du délai de privation de liberté - Motivation - Contrôle par la juridiction d'instruction

- Art. 15bis, 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Régularité - Ordonnance de prolongation du délai de privation de liberté -

vrijheidsbeneming - Motivering - Toezicht door het onderzoeksgerecht

- Artt. 15bis, 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Motivering - Toezicht van het onderzoeksgerecht

- Artt. 15bis, 21 en 30 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De in artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet bepaalde verlenging van de vierentwintig uur durende termijn van vrijheidsbeneming beantwoordt aan de noodzaak om de uitoefening van het recht van verdediging te waarborgen alsook om de doelstellingen van het onderzoek te verwezenlijken die de oorspronkelijke vrijheidsbeneming hebben gerechtvaardigd, wanneer de eerste termijn niet volstond om de opsporingshandelingen of onderzoeksverrichtingen uit te voeren die nodig zijn om op gepaste wijze te beslissen of de verdachte moet worden vrijgelaten of in voorlopige hechtenis worden genomen (1). (1) Zie de vordering van het OM.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Doelstelling - Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Motivation - Contrôle par la juridiction d'instruction

- Art. 15bis, 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures - Ordonnance de prolongation - Motivation - Contrôle par la juridiction d'instruction

- Art. 15bis, 21 et 30 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Prévue par l'article 15bis de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, la prolongation du délai de vingt-quatre heures de la privation de liberté obéit à la nécessité d'assurer l'exercice des droits de la défense ainsi qu'à celle de réaliser les objectifs d'enquête ayant justifié la privation de liberté initiale, lorsque le premier délai n'a pas permis d'accomplir les actes d'information ou d'instruction requis pour décider de façon appropriée l'élargissement du suspect ou sa mise en détention préventive (1). (1) Voir le réquisitoire du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures - Ordonnance de prolongation - Objectif - Art. 15bis L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.17.0197.F

1 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Toepasselijkheid

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

UITLEVERING - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Aard

UITLEVERING - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Applicabilité

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Demande d'extradition sur la production à la fois du mandat d'arrêt et du jugement étrangers

EXTRADITION - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Nature

EXTRADITION - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Demande d'extradition sur la production à la fois du mandat d'arrêt et du jugement étrangers

Aangezien het verval van het bevel tot aanhouding bij verstek voortvloeit uit de toepassing van de Uitleveringswet 1874 en niet uit die van de Algerijnse wet, wordt niet vereist dat de Algerijnse wet is gevoegd om dat verval vast te stellen.

UITLEVERING - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van het buitenlandse vonnis - Verval van het bevel tot aanhouding - Algerijnse wetgeving niet bijgevoegd

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

De kamer van inbeschuldigingstelling, waar het hoger beroep aanhangig is gemaakt tegen de beschikking tot uitvoerbaarverklaring van een door de buitenlandse overheid verleend bevel tot aanhouding, kan vaststellen dat, aangezien de hechtenis voortaan op een andere titel is gegrond, dat hoger beroep niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang (1). (1) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

UITLEVERING - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Verzoek tot uitlevering op voorlegging van zowel het buitenlands bevel tot aanhouding als het buitenlands vonnis

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

De beslissing van een onderzoeksgerecht waarbij een door een buitenlandse overheid verleend bevel tot aanhouding uitvoerbaar wordt verklaard, is geen vonnis in de zin van artikel 149 Grondwet (1); bijgevolg is die bepaling daarop niet van toepassing (2). (1) Zie Cass. 13 november 1985, AR 4662, AC 1985-86, nr. 168. (2) Zie concl. "in substantie" OM in Pas. 2017, nr. ..., alsook M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 7de uitgave, 2014, p. 1626 met verwijzingen.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 149 - 3/12/2019

La caducité du mandat d'arrêt par défaut en raison d'un autre titre de détention résultant de l'application de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions et non de celle de la loi algérienne, la jonction de cette dernière n'est pas requise pour constater ladite caducité.

EXTRADITION - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Demande d'extradition sur la production du jugement étranger - Caducité du mandat d'arrêt - Absence de jonction de la législation algérienne

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

La chambre des mises en accusation saisie de l'appel formé contre l'ordonnance d'exequatur d'un mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère peut constater que, la détention étant désormais fondée sur un autre titre, cet appel est irrecevable faute d'intérêt (1). (1) Voir les concl. «dit en substance» du MP.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Demande d'extradition sur la production à la fois du mandat d'arrêt et du jugement étrangers

- Art. 5.4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

EXTRADITION - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Demande d'extradition sur la production à la fois du mandat d'arrêt et du jugement étrangers

- Art. 5.4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

La décision d'une juridiction d'instruction déclarant exécutoire un mandat d'arrêt décerné par une autorité étrangère ne constitue pas un jugement au sens de l'article 149 de la Constitution (1); cette disposition ne lui est dès lors pas applicable (2). (1) Voir Cass. 13 novembre 1985, RG 4662, Pas. 1986, n°168. (2) Voir les concl. «dit en substance» du M.P. et M.-A. BEERNAERT, H.-D. BOSLY et D. VANDERMEERSCH, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Bruges, 7ème éd., 2014, p 1626 et références.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 149 -

P. 491/691

Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Toepasselijkheid

- Art. 149 Grondwet 1994

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

UITLEVERING - Bevel tot aanhouding verleend door de buitenlandse gerechtelijke overheid - Vreemdeling voorlopig aangehouden met het oog op zijn uitlevering - Voorlopig bevel tot aanhouding - Beschikking tot uitvoerbaarverklaring - Aard

- Art. 149 Grondwet 1994

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Applicabilité

- Art. 149 Constitution 1994

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

EXTRADITION - Mandat d'arrêt décerné par l'autorité judiciaire étrangère - Etranger arrêté provisoirement en vue de son extradition - Mandat d'arrêt provisoire - Ordonnance d'exequatur - Nature

- Art. 149 Constitution 1994

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

P.17.0199.F

1 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170301.5](#)

AC nr. ...

Een in het kader van het toezicht op de regelmatigheid van het bevel tot aanhouding genomen beslissing tot invrijheidstelling belet niet dat een nieuw bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd indien nieuwe en ernstige omstandigheden, die dat bevel vermeldt, die maatregel noodzakelijk maken (1). (1) Zie Cass. 22 september 1993, AR P.93.1311.F, AC 1993, nr. 370; Cass. 8 november 2006, P.06.1391.F, AC 2006, nr. 550, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH; Cass. 11 januari 2012, AR P.12.0023.F, AC 2012, nr. 28; Cass. 20 maart 2012, AR P.12.0437.N, AC 2012, nr. 185; Cass. 9 november 2016, AR P.16.1080.F, AC 2016, nr. 636; Raoul DECLERCQ, R.P.D.B., Complément X, v° "Détenion préventive", Bruylant, 2007, p. 176, n° 293; H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH en M.-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, Die Keure, Brugge, 6de uitg., 2010, p. 844.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Bevel tot aanhouding niet betekend binnen de termijn van 24 uur - Onregelmatigheid - Invrijheidstelling door een onderzoeksgerecht - Nieuwe en ernstige omstandigheden - Tweede bevel tot aanhouding - Regelmatigheid

- Art. 28, § 1, 2° Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Une décision de mise en liberté prise dans le cadre du contrôle de la régularité du mandat d'arrêt ne fait pas obstacle à la délivrance d'un nouveau mandat d'arrêt si des circonstances nouvelles et graves, que mentionne celui-ci, rendent cette mesure nécessaire (1). (1) Voir Cass. 22 septembre 1993, RG P.93.1311.F, Pas. 1993, n° 370; Cass. 8 novembre 2006, P.06.1391.F, Pas. 2006, n° 550, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général; Cass. 11 janvier 2012, RG P.12.0023.F, Pas. 2012, n° 28; Cass. 20 mars 2012, P.12.0437.N, Pas. 2012, n°185; Cass. 9 novembre 2016, RG P.16.1080.F, Pas. 2016, n° 636; Raoul DECLERCQ, R.P.D.B., Complément X, v° «Détenion préventive», Bruylant, 2007, p. 176, n° 293; H.-D. BOSLY, D. VANDERMEERSCH et M.-A. BEERNAERT, Droit de la procédure pénale, La Chartre, Bruges, 6ème éd., 2010, p. 844.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Mandat d'arrêt non signifié dans le délai de 24 heures - Irrégularité - Remise en liberté par une juridiction d'instruction - Circonstances nouvelles et graves - Second mandat d'arrêt - Régularité

- Art. 28, § 1er, 2° L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.17.0204.N

7 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170307.7](#)

AC nr. ...

Artikel 29 Wet Politieambt bepaalt de omstandigheden waarin politieambtenaren kunnen overgaan tot het doorzoeken van een voertuig; dat artikel is niet van toepassing op een politiecontrole die enkel betrekking heeft op de inzittenden van een voertuig, zonder zich uit te strekken tot een zoeking in dat voertuig zelf (1). (1) L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Strafr., nrs. 1bis en 19; contra G. L. BOURDOUX en C. DE VALKENEER, La loi sur la fonction de police, Brussel Larcier, 1993, 235.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Doorzoeking van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politiecontrole van de inzittenden van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

POLITIE - Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Doorzoeking van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

POLITIE - Onderzoek in strafzaken - Opsporingsonderzoek - Opsporingshandelingen - Politiecontrole van de inzittenden van een voertuig - Draagwijdte

- Artt. 28, 29 en 34 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

L'article 29 de la loi du 5 août 1992 sur la fonction de police prévoit les circonstances dans lesquelles les fonctionnaires de police peuvent procéder à la fouille d'un véhicule; cet article n'est pas applicable à un contrôle de police qui concerne uniquement les occupants d'un véhicule, sans s'étendre à une fouille de ce même véhicule (1). (1) L. ARNOU, Zoeking in voertuigen, Comm. Straf., nos 1bis et 19; contra G. L. BOURDOUX et C. DE VALKENEER, La loi sur la fonction de police, Bruxelles Larcier, 1993, 235.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Fouille d'un véhicule - Portée

- Art. 28, 29 et 34 L. du 5 août 1992

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Information - Actes d'information - Contrôle de police des occupants d'un véhicule - Portée

- Art. 28, 29 et 34 L. du 5 août 1992

POLICE - Instruction en matière répressive - Information - Actes d'information - Fouille d'un véhicule - Portée

- Art. 28, 29 et 34 L. du 5 août 1992

POLICE - Instruction en matière répressive - Information - Actes d'information - Contrôle de police des occupants d'un véhicule - Portée

- Art. 28, 29 et 34 L. du 5 août 1992

P.17.0215.F

11 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.2](#)

AC nr. 544

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

STRAFVORDERING - Verjaring - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafrechtspleging - Verjaring van de strafvordering - Wet die een schorsingsgrond opheft

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Juridiction de jugement - Accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Suppression de la cause de suspension - Application dans le temps

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Suspension - Juridiction de jugement - Accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Suppression de la cause de suspension - Application dans le temps

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Procédure pénale - Prescription de l'action publique - Loi supprimant une cause de suspension

Bij artikel 32, 2°, wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake Justitie, dat in werking is getreden op 1 januari 2017, wordt het vierde lid van artikel 24 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opgeheven dat in een schorsingsgrond van de verjaring van de strafvordering voorzag wanneer het vonnisgerecht de behandeling van de zaak uitstelde met het oog op het verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen; krachtens de onmiddellijke werking van de nieuwe wet op de verjaring van de strafvordering, is artikel 32, 2°, van toepassing op de rechtsvorderingen die vóór haar inwerkingtreding zijn ontstaan en die op dat tijdstip krachtens de oude wet nog niet zijn verjaard (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

STRAFVORDERING - Werking in de tijd - Verjaring - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Vonnisgerecht - Verrichten van bijkomende onderzoekshandelingen - Opheffing van de schorsingsgrond - Werking in de tijd

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafrechtspleging - Verjaring van de strafvordering - Wet die een schorsingsgrond opheft

- Art. 24 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

L'article 32, 2°, de la loi du 25 décembre 2016 modifiant le statut juridique des détenus et la surveillance des prisons et portant des dispositions diverses en matière de Justice, qui est entré en vigueur le 1er janvier 2017, a abrogé l'alinéa 4 de l'article 24 du titre préliminaire du Code de procédure pénale qui prévoyait une cause de suspension de la prescription de l'action publique lorsque la juridiction de jugement sursoyait à l'instruction de l'affaire en vue d'accomplir des actes d'instruction complémentaires; en vertu de l'effet immédiat de la loi nouvelle relative à la prescription de l'action publique, l'article 32, 2°, s'applique aux actions nées avant la date de son entrée en vigueur et non encore prescrites à cette date en vertu de la loi ancienne (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACTION PUBLIQUE - Application dans le temps - Prescription - Suspension - Juridiction de jugement - Accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Suppression de la cause de suspension

- Art. 24 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Juridiction de jugement - Accomplissement d'actes d'instruction complémentaires - Suppression de la cause de suspension - Application dans le temps

- Art. 24 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Procédure pénale - Prescription de l'action publique - Loi supprimant une cause de suspension

- Art. 24 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.17.0220.F

7 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170607.3](#)

AC nr. ...

In de regel brengt de onwettigheid van de beslissing tot uitstel, een maatregel die de tenuitvoerlegging van de hoofdstraf treft, de vernietiging mee van de beslissingen over de straf en over de strafmaat, gelet op het verband tussen de strafmaat en die maatregel (1). (1) Cass. 16 februari 2005, AR P.04.1658.F, AC 2005, nr. 96.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Veroordeling met uitstel - Uitstel - Onwettigheid

En règle, l'illégalité entachant la décision relative au sursis, mesure qui affecte l'exécution de la peine principale, entraîne l'annulation des décisions qui déterminent le choix et le degré des peines, en raison du lien existant entre le taux de la peine et ladite mesure (1). (1) Cass. 16 février 2005, RG P.04.1658.F, Pas. 2005, n° 96.

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Condamnation avec sursis - Sursis - Illégalité

De vaststellingen van de verbaliserende agent, volgens welke de snelheidsmeter werd nagezien en geïnstalleerd overeenkomstig de instructies van de gebruikers- en installatiehandleiding, maken deel uit van de materiële vaststellingen die de verbaliserende agent dient te verrichten; indien ze in een proces-verbaal zijn opgenomen waarvan een afschrift aan de overtreder wordt toegezonden binnen een termijn van veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van de overtreding, hebben die vaststellingen de bewijswaarde die in artikel 62 Wegverkeerswet is bepaald (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Voorwaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Voorwaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Wanneer het openbaar ministerie geen hoger beroep heeft ingesteld tegen het verstekvonnis dat de eiser tot een geldboete veroordeelt samen met een gedeeltelijk uitstel, belet de relatieve werking van het verzet dat de appelrechter de toestand van de eiser verzwart door het uitstel te schrappen (1). (1) Cass. 17 december 2008, AR P.08.1281.F, AC 2008, nr. 738.

VERZET - Strafzaken - Gevolg - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Beklaagde tekent verzet aan - Hoger beroep tegen het vonnis op verzet - Verbod om de bij verstek uitgesproken straf te verzwaren

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Devolutive werking - Verstekvonnis - Geen hoger beroep van het openbaar ministerie - Hoger beroep tegen het vonnis op verzet - Verbod om de bij verstek uitgesproken straf te verzwaren

Les constatations par l'agent verbalisant que l'instrument de mesure de la vitesse a été vérifié et qu'il a été installé conformément aux instructions du manuel d'utilisation et d'installation, relèvent des constatations matérielles faites par l'agent verbalisant; si elles sont consignées dans un procès-verbal dont la copie est adressée au contrevenant dans un délai de quatorze jours à compter de la date de la constatation de l'infraction, ces constatations bénéficient de la force probante prévue par l'article 62 de la loi relative à la police de la circulation routière (1). (1) Cass. 26 septembre 2006, RG P.06.0572.N, Pas. 2006, n° 438.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Procès-verbal de constatation - Valeur probante particulière - Condition - Transmission d'une copie au contrevenant

- Art. 62, § 8 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Roulage - Procès-verbal de constatation - Valeur probante particulière - Condition - Transmission d'une copie au contrevenant

- Art. 62, § 8 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Lorsque le ministère public n'a pas interjeté appel du jugement rendu par défaut qui condamne le prévenu à une peine d'amende assortie d'un sursis partiel, l'effet relatif de l'opposition empêche le juge d'appel d'aggraver la situation du prévenu en supprimant le sursis (1). (1) Cass. 17 décembre 2008, RG P.08.1281.F, Pas. 2008, n° 738.

OPPOSITION - Matière répressive - Effet - Jugement rendu par défaut - Absence d'appel du ministère public - Prévenu formant opposition - Appel du jugement statuant sur opposition - Interdiction d'aggraver la peine prononcée par défaut

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Effet dévolutif - Jugement rendu par défaut - Absence d'appel du ministère public - Appel du jugement statuant sur opposition - Interdiction d'aggraver la peine prononcée par défaut

Wanneer de vaststellingen betreffende het nazicht van de snelheidsmeter en de naleving van de instructies van de gebruikershandleiding bij het plaatsen van het toestel, in een nakomend proces-verbaal zijn opgenomen dat meer dan veertien dagen te rekenen van de datum van de vaststelling van de overtreding is opgemaakt, hebben die vaststellingen niet de bijzondere bewijswaarde bepaald in artikel 62 Wegverkeerswet; dat betekent evenwel niet dat die gegevens elke bewijswaarde hebben verloren; de rechter kan ze in aanmerking nemen bij wijze van inlichting (1). (1) Cass. 26 september 2006, AR P.06.0572.N, AC 2006, nr. 438.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder - Termijn - Proces-verbaal opgemaakt buiten de termijn

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

BEWIJS - Strafzaken - Geschriften - Bewijswaarde - Wegverkeer - Proces-verbaal van vaststelling - Bijzondere bewijswaarde - Toezending van een afschrift aan de overtreder - Termijn - Proces-verbaal opgemaakt buiten de termijn

- Art. 62, § 8 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Lorsque les constatations relativement à la vérification de l'instrument de mesure de la vitesse et au respect des instructions du mode d'emploi lors du placement de l'appareil ont été consignées dans un procès-verbal subséquent établi plus de quatorze jours à compter de la date de la constatation de l'infraction, ces constatations sont dépourvues de la valeur probante spéciale prévue par l'article 62 de la loi relative à la police de la circulation routière; toutefois, cette circonstance ne signifie pas que ces éléments ont perdu toute valeur probante, le juge pouvant en tenir compte à titre de simple renseignement (1). (1) Cass. 26 septembre 2006, RG P.06.0572.N, Pas. 2006, n° 438.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Procès-verbal de constatation - Valeur probante particulière - Transmission d'une copie au contrevenant - Délai - Procès-verbal établie au-delà du délai

- Art. 62, § 8 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

PREUVE - Matière répressive - Preuve littérale - Valeur probante - Roulage - Procès-verbal de constatation - Valeur probante particulière - Transmission d'une copie au contrevenant - Délai - Procès-verbal établie au-delà du délai

- Art. 62, § 8 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.17.0231.F

14 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.4](#)

AC nr. ...

De rechter kan geen bijkomende straf opleggen die bij wet niet was bepaald voordat de bewezen verklaarde misdrijven werden gepleegd.

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Bijkomende straf - Werking in de tijd

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Bijkomende straf

- Art. 2, eerste lid Strafwetboek

Le juge ne peut condamner à une peine accessoire qui n'était pas portée par la loi avant que les infractions déclarées établies aient été commises.

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Peine accessoire - Application dans le temps

- Art. 2, al. 1er Code pénal

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Peine accessoire

- Art. 2, al. 1er Code pénal

P.17.0238.N

28 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.8](#)

AC nr. ...

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twijfelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollege, kan rekening worden gehouden met de overtuiging die een partij op dit punt zegt te hebben; die overtuiging vormt evenwel geen exclusief criterium: bepalend is of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief is gerechtvaardigd (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166; Cass. 27 april 2016, AR P.16.0509.F, AC 2016, nr. 288.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wraking - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling -

3/12/2019

Pour apprécier s'il existe des raisons légitimes de douter de l'impartialité objective des membres d'une juridiction, la conviction qu'une partie dit avoir sur ce point peut être prise en considération; cette conviction ne constitue cependant pas un critère exclusif; il est déterminant que la crainte d'un examen partial de la cause soit justifiée objectivement (1). (1) Voir Cass. 13 mars 2012, RG P.11.1750.N, Pas. 2012, n° 166 ; Cass. 27 avril 2016, RG P.16.0509.F, Pas. 2016, n° 288.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

P. 496/691

Criterium

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

WRAKING - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criterium
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De rechter wordt tot bewijs van het tegendeel vermoed onpartijdig, onafhankelijk en onbevangen te oordelen (1). (1) Zie Cass. 13 maart 2012, AR P.11.1750.N, AC 2012, nr. 166.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Bewijs
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Onafhankelijkheid - Bewijs
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Uit de enkele omstandigheid dat de rechters en de ambtenaar van het openbaar ministerie tijdens een schorsing van de rechtszitting samen in de raadkamer hebben vertoefd, kan niet worden afgeleid dat daardoor objectief gezien bij een beklaagde en bij de publieke opinie de schijn kan ontstaan dat die rechters niet langer onpartijdig en onafhankelijk in de zaak kunnen beslissen; het arrest dat de schijn van partijdigheid afleidt uit het louter vertoeven van een lid van het openbaar ministerie in de raadkamer, zonder melding te maken van de aanleiding tot dat vertoeven en de omstandigheden ervan, verantwoordt de inwilliging van het wrakingsverzoek niet naar recht.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Wraking - Rechter - Schijn van onpartijdigheid en onafhankelijkheid - Schorsing rechtszitting - Aanwezigheid openbaar ministerie in raadkamer

WRAKING - Rechter - Schijn van onpartijdigheid en onafhankelijkheid - Schorsing rechtszitting - Aanwezigheid openbaar ministerie in raadkamer

Récusation - Juge - Impartialité - Appréciation - Critère
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

RECUSATION - Juge - Impartialité - Appréciation - Critère
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Jusqu'à preuve du contraire, le juge est présumé statuer de manière impartiale, indépendante et sans préjugé (1). (1) Voir Cass. 13 mars 2012, RG P.11.1750.N, Pas. 2012, n° 166.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Juge - Impartialité - Indépendance - Preuve
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Juge - Impartialité - Indépendance - Preuve
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Il ne peut être déduit de la seule circonstance que les juges et l'agent du ministère public se trouvaient ensemble en chambre du conseil durant une suspension d'audience que cela a pu objectivement donner l'apparence au prévenu ou auprès de l'opinion publique que ces juges ne peuvent plus statuer en la cause avec impartialité et indépendance; l'arrêt qui déduit une apparence de partialité de la seule présence commune d'un membre du ministère public en chambre du conseil, sans indiquer la conséquence de cette réunion et les circonstances de celle-ci, ne justifie pas légalement la décision d'accueillir la demande de récusation.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Récusation - Juge - Apparence d'impartialité et d'indépendance - Suspension de l'audience - Présence du ministère public en chambre du conseil

RECUSATION - Juge - Apparence d'impartialité et d'indépendance - Suspension de l'audience - Présence du ministère public en chambre du conseil

P.17.0248.F

22 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170322.5](#)

AC nr. ...

Door te oordelen dat het cassatieberoep geen bestaansreden meer heeft omdat er een nieuwe administratieve beslissing van vrijheidsberoving is genomen, maakt het Hof geen toepassing van die beslissing in de zin van artikel 159 Grondwet, maar stelt het enkel het bestaan van die beslissing vast.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve

En considérant que le pourvoi est devenu sans objet en raison de la survenance d'une nouvelle décision administrative de privation de liberté, la Cour n'applique pas cette décision au sens de l'article 159 de la Constitution, mais se borne à en constater l'existence.

ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative -

maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Nieuwe administratieve maatregel - Autonome titel - Beroep heeft geen bestaansreden meer - Artikel 159 Grondwet - Toepassing GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Toepassing - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Nieuwe administratieve maatregel - Autonome titel - Beroep heeft geen bestaansreden meer

Uit artikel 71, eerste lid, Vreemdelingenwet volgt dat de wet de onderzoeksgerechten belast met de uitspraak over het beroep van de vreemdeling tegen de vrijheidsberovende maatregel waarvan hij op het ogenblik van dat beroep het voorwerp was; daaruit volgt niet dat die gerechten alsook het Hof waarbij een cassatieberoep aanhangig is gemaakt tegen de beslissing in hoger beroep van de kamer van inbeschuldigingstelling, bevoegd blijven wanneer de vreemdeling niet langer op grond van die maatregel is aangehouden maar die maatregel werd vervangen door een andere beslissing met een andere grondslag.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Opdracht van de onderzoeksgerechten - Omvang - Nieuwe administratieve maatregel
VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Opdracht - Omvang - Nieuwe administratieve maatregel

De omstandigheid dat na het cassatieberoep een nieuwe beslissing tot vrijheidsberoving in de plaats is gesteld van de eerste bewaringstitel maakt dat cassatieberoep niet onontvankelijk maar heeft tot gevolg dat het cassatieberoep tegen het arrest dat toezicht uitoefent op de wettigheid van die nieuwe beslissing geen bestaansreden meer heeft (1). (1) Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Nieuwe administratieve maatregel - Autonome titel - Beroep heeft geen bestaansreden meer

Het Hof is enkel bevoegd om uitspraak te doen over het cassatieberoep tegen het arrest dat de administratieve hechtenis van de vreemdeling handhaaft; het is niet bevoegd om diens invrijheidstelling te bevelen.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Opdracht van het Hof

3/12/2019

Recours judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle mesure administrative - Titre autonome - Recours devenu sans objet - Article 159 de la Constitution - Application
CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Application - Etrangers - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle mesure administrative - Titre autonome - Recours devenu sans objet

Il résulte de l'article 71, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers que la loi charge les juridictions d'instruction de statuer sur le recours formé par l'étranger contre la mesure privative de liberté dont il faisait l'objet au moment de ce recours; il n'en résulte pas que ces juridictions, et la Cour saisie d'un pourvoi contre la décision rendue en degré d'appel par la chambre des mises en accusation, demeurent compétentes lorsque l'étranger n'est plus détenu en vertu de cette mesure mais que celle-ci a été remplacée par une autre décision prise sur un fondement différent.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Privation de liberté d'un étranger - Mesure administrative - Recours judiciaire - Mission des juridictions d'instruction - Etendue - Nouvelle mesure administrative
ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours judiciaire - Juridictions d'instruction - Mission - Etendue - Nouvelle mesure administrative

La circonstance que postérieurement au pourvoi une nouvelle décision de privation de liberté s'est substituée au premier titre de rétention n'a pas pour effet de rendre ce pourvoi irrecevable, mais de priver d'objet le pourvoi dirigé contre l'arrêt qui en contrôle la légalité (1). (1) Cass. 23 août 2011, RG P.11.1456.F, Pas. 2011, n° 444.

ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Nouvelle mesure administrative - Titre autonome - Recours devenu sans objet

La Cour n'a de compétence que pour statuer sur le pourvoi dirigé contre l'arrêt qui maintient la détention administrative de l'étranger; elle ne dispose pas du pouvoir d'ordonner sa remise en liberté.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Privation de liberté d'un étranger - Mesure administrative - Recours judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Mission de la Cour

P. 498/691

P.17.0251.N

12 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.2](#)

AC nr. 706

Het zijn de door de appellant aangevoerde grieven die de saisine van de appelrechter bepalen en de in artikel 210, tweede lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen regel kan er niet toe leiden dat de appelrechter zijn saisine uitbreidt door ambtshalve een middel op te werpen betreffende een strafbaar feit waarvan de schuldbeoordeling in hoger beroep bij afwezigheid van grieven ter zake niet aanhangig is, zodat indien de grieven van een appellant beperkt zijn tot de strafmaat voor een feit zoals het door de eerste rechter is bewezen verklaard, het appelgerecht dit feit door het aanvoeren van een ambtshalve middel niet kan heromschrijven (1). (1) Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr.268; Cass. 21 december 2016, AR P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelgerecht - Bepaling van de saisine

- Artt. 204, eerste lid, en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Saisine van de appelrechter - Ambtshalve opwerpen van grieven door de appelrechter - Grens - Toepassing

- Artt. 204, eerste lid, en 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Ce sont les griefs soulevés par la partie appelante qui déterminent la saisine du juge d'appel et la règle renfermée à l'article 210, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle ne peut amener le juge d'appel à élargir cette saisine en soulevant d'office un moyen relatif à un fait infractionnel dont l'appréciation de la culpabilité n'est pas pendante en appel, en l'absence de griefs à cet égard, de sorte que, si les griefs d'une partie appelante se limitent au taux de la peine pour un fait tel qu'il a été déclaré établi par le premier juge, la juridiction d'appel ne peut requalifier ce fait en soulevant un moyen d'office (1). (1) Cass. 19 avril 2017, RG P.17.0055.F, Pas. 2017, n° 268; Cass. 21 décembre 2016, RG P.16.1116.F, Pas. 2016, n° 740.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Juridiction d'appel - Détermination de la saisine

- Art. 204, al. 1er, et 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Saisine du juge d'appel - Griefs soulevés d'office par le juge d'appel - Limite - Application

- Art. 204, al. 1er, et 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.17.0253.F

20 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.3](#)

AC nr. ...

Door te bepalen dat de zittingen van de rechtbanken openbaar zijn, wil artikel 148 Grondwet de openbaarheid van het debat waarborgen; aangezien het debat in het openbaar heeft plaatsgevonden, kan het enkele feit dat uit de stukken van de rechtspleging niet blijkt dat de rechtszitting waarnaar de rechtbank de behandeling van de zaak heeft uitgesteld om ze in staat van wijzen te brengen, in het openbaar is geschied, niet tot de nietigheid van de rechtspleging leiden.

RECHTBANKEN - Strafzaken - Algemeen - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 153 en 190 Wetboek van Strafvordering

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

En disposant que les audiences des tribunaux sont publiques, l'article 148 de la Constitution a pour but de garantir la publicité des débats; dès lors que les débats ont eu lieu publiquement, la seule circonstance qu'il n'apparaît pas des pièces de la procédure que l'audience à laquelle le tribunal a ajourné l'examen de la cause pour la mettre en état a été publique ne saurait entraîner la nullité de la procédure.

TRIBUNAUX - Matière répressive - Généralités - Audiences des tribunaux - Ajournement de l'examen de la cause - Publicité des débats

- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 153 et 190 Code d'Instruction criminelle

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 148 - Audiences des tribunaux - Ajournement de l'examen de la cause - Publicité des débats

- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994

- Artt. 153 en 190 Wetboek van Strafvordering
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 153 en 190 Wetboek van Strafvordering

- Art. 153 et 190 Code d'Instruction criminelle
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Audiences des tribunaux - Ajournement de l'examen de la cause - Publicité des débats
- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 153 et 190 Code d'Instruction criminelle

P.17.0255.N

31 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.7](#)

AC nr. 606

Het bestaan van een oorzakelijk verband tussen fout en schade vereist dat met zekerheid vaststaat dat de schade zich zonder de fout niet zou hebben voorgedaan zoals ze zich concreet heeft voorgedaan (1). (1) Cass. 1 april 2004, AR C.01.0211.F, AC 2004, nr. 174 met concl. van advocaat-generaal T. WERQUIN.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Fout - Schade - Oorzakelijk verband

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces zijn in de regel geschaad wanneer een verdachte die zich ingevolge zijn vrijheidsberoving in een bijzonder kwetsbare positie bevindt, incriminerende verklaringen aflegt tijdens een politieverhoor zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat, maar deze omstandigheid heeft nochtans niet automatisch voor gevolg dat het definitief onmogelijk is om de zaak van die verdachte en vervolgens beklagde of beschuldigde op eerlijke wijze te behandelen vermits de rechter op grond van andere factoren kan oordelen dat het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen; het feit dat het gebrek aan bijstand door een raadsman niet steunt op een dwingende reden zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, doet daaraan geen afbreuk, maar heeft enkel tot gevolg dat de rechter des te nauwkeuriger moet onderzoeken of het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr. 472; Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid

L'existence d'un lien de causalité entre la faute et le dommage requiert qu'il soit établi avec certitude que, sans la faute, le dommage n'eût pu se produire tel qu'il s'est produit concrètement (1). (1) Cass. 1er avril 2004, RG C.01.0211.F, Pas. 2004, n° 174, avec concl. de M. WERQUIN, avocat général.

ACTION CIVILE - Faute - Dommage - Lien de causalité

Les droits de la défense et le droit à un procès équitable sont, en principe, violés lorsqu'un suspect qui se trouve en position de vulnérabilité ensuite de sa privation de liberté, fait des déclarations incriminantes durant son audition par la police sans avoir la possibilité d'être assisté d'un avocat, mais cette circonstance n'a toutefois pas automatiquement pour conséquence qu'il est définitivement impossible d'examiner de manière équitable la cause de ce suspect, ensuite prévenu ou accusé, dès lors que le juge peut décider sur la base d'autres facteurs que, dans son ensemble, le procès s'est déroulé de manière équitable; le fait que le défaut d'assistance par un conseil ne se fonde pas sur une raison impérieuse telle qu'interprétée par la Cour européenne des Droits de l'Homme, n'y fait pas obstacle, mais a pour seule conséquence que le juge doit examiner avec d'autant plus de rigueur si, dans son ensemble, le procès s'est déroulé de manière équitable (1). (1) Cour eur. D.H. 13 septembre 2016, Grande Chambre, Ibrahim et crts C/ Royaume-Uni (nos 50541/08, 50571/08, 50573/08 et 40351/09).

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Droit à l'assistance d'un avocat - Déclarations incriminantes faites durant l'instruction, sans possibilité d'être assisté par un avocat - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Droit à l'assistance d'un avocat - Déclarations incriminantes faites durant l'instruction, sans possibilité d'être assisté par un avocat - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Droit à l'assistance d'un avocat - Déclarations incriminantes faites durant

Het staat aan de eiser in cassatie of zijn raadsman, die in hoger beroep ervan wordt verwittigd dat op de daartoe vastgestelde datum geen arrest zal worden uitgesproken en die in voorkomend geval geen nieuwe datum voor de uitspraak ontvangt, zich regelmatig te informeren over die nieuwe datum zonder daarbij periodes te laten voorbijgaan die hem zouden beletten tijdig cassatieberoep in te stellen.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Hoger beroep - Geen arrest op de vastgestelde datum - Geen nieuwe datum voor uitspraak - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Draagwijdte

Overmacht waardoor een na het verstrijken van de wettelijke termijn ingesteld cassatieberoep ontvankelijk is, kan enkel voortvloeien uit een omstandigheid buiten de wil van de eiser, die deze omstandigheid niet heeft kunnen voorzien noch voorkomen en waardoor het hem onmogelijk was tijdig zijn rechtsmiddel aan te wenden (1). (1) Cass. 29 juni 2010, AR P.10.0897.N, AC 2010, nr. 472; Cass. 24 oktober 2017, AR P.16.1198.N, AC 2017, nr. 584.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Duur, begin en einde - Cassatieberoep ingesteld na het verstrijken van de wettelijke termijn - Overmacht

Il appartient au demandeur en cassation ou à son conseil qui, averti en appel que l'arrêt ne sera pas prononcé à la date fixée, et qui, en l'occurrence, n'obtient pas de nouvelle date pour le prononcé, de s'informer régulièrement quant à cette nouvelle date, sans laisser passer le temps de telle manière que cela l'empêcherait d'introduire un pourvoi en cassation en temps utile.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Appel - Pas d'arrêt à la date fixée en degré d'appel - Pas de nouvelle date pour le prononcé en degré d'appel - Pourvoi introduit après l'expiration du délai légal - Portée

La force majeure, justifiant la recevabilité d'un pourvoi en cassation introduit après l'expiration du délai légal, ne peut résulter que d'une circonstance indépendante de la volonté du demandeur, circonstance qui n'a pu ni être prévue, ni conjurée et qui a privé le demandeur de la possibilité d'introduire son recours en temps utile (1). (1) Cass. 29 juin 2010, RG P.10.0897.N, Pas. 2010, n° 472; Cass. 24 octobre 2017, RG P.16.1198.N, Pas. 2017, n° 584.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Durée, point de départ et fin - Pourvoi introduit après l'expiration du délai légal - Force majeure

Voor de rechter kan de beklaagde met de bijstand door een advocaat alle verklaringen die hij nodig acht, afleggen en zijn eerder afgelegde verklaringen verduidelijken, vervolledigen of intrekken en het staat aan de rechter om, na op nauwkeurige wijze te hebben onderzocht of het proces in zijn geheel eerlijk is verlopen, na te gaan of de bewijswaarde van alle hem voorgelegde gegevens aangetast is door het enkele feit dat bepaalde verklaringen tijdens het onderzoek zijn afgelegd zonder naleving van de cautieplicht of zonder bijstand door een advocaat en, in voorkomend geval, te beslissen tot de uitsluiting van deze bewijsmiddelen; daarbij dient de rechter in het bijzonder na te gaan of de afwezigheid van die waarborgen ertoe heeft geleid dat het zwijgrecht van de verdachte werd miskend of dat hij verklaringen onder dwang of ongeoorloofde druk heeft afgelegd en om de impact van de afwezigheid van die waarborgen op de eerlijkheid van het proces in zijn geheel te beoordelen, dient de rechter rekening te houden met een niet-limitatieve lijst van factoren, zoals: (a) de vraag of de verdachte zich in een bijzonder kwetsbare positie bevond, bijvoorbeeld ingevolge zijn leeftijd of geestelijke vermogens; (b) het wettelijk kader dat van toepassing is op het vooronderzoek en op de toelaatbaarheid van het bewijs tijdens de procedure voor de vonnisrechter, en of dit wettelijk kader werd nageleefd; (c) de vraag of de verdachte de mogelijkheid had verweer te voeren over de authenticiteit van het bewijs en zich tegen het gebruik ervan kon verzetten; (d) de vraag of de kwaliteit van het bewijs en de omstandigheden waarin het werd verkregen een invloed hebben op de betrouwbaarheid of de accuraatheid ervan, rekening houdende met de omvang en aard van enige vorm van druk; (e) indien het bewijs onwettig werd verkregen, de aard van de onwettigheid in kwestie en, wanneer het de schending van een ander artikel dan artikel 6 van het EVRM betreft, de aard van de vastgestelde schending; (f) indien het een verklaring betreft, de aard van de verklaring en of deze onmiddellijk werd ingetrokken of gewijzigd; (g) het gebruik dat van het bewijs is gemaakt, en in het bijzonder of het bewijs het enige of een aanzienlijk deel van het bewijs uitmaakt waarop de veroordeling is gegrond, alsook de sterkte van ander bewijs in de zaak; (h) de vraag of de beoordeling van de schuldvraag door een professionele rechter of door een jury gebeurde, en in het laatste geval de inhoud van de richtlijnen ten aanzien van de juryleden; (i) het algemeen belang bij het onderzoek en de bestraffing van het specifieke misdrijf; (j) andere relevante procedurele waarborgen die werden geboden door het interne recht en door de rechtspraak (1). (1) EHRM 13 september 2016, Grote Kamer, Ibrahim e.a. t. Verenigd Koninkrijk (nrs. 50541/08,50571/08, 50573/08 en 40351/09).

Devant le juge, le prévenu, assisté d'un avocat, peut faire toutes les déclarations qu'il estime nécessaires et préciser, compléter ou retirer les déclarations faites antérieurement et il appartient au juge, après avoir examiné avec rigueur si le procès s'est déroulé dans son ensemble de manière équitable, de vérifier si la valeur probante de tous les éléments qui lui sont soumis est entachée par le seul fait que certaines déclarations ont été faites au cours de l'instruction au mépris de l'obligation d'information ou sans l'assistance d'un avocat et, le cas échéant, de décider d'exclure ces moyens de preuve; de plus, le juge doit particulièrement vérifier si le fait que ces garanties n'aient pas été assurées a pour conséquence que le droit au silence du suspect a été violé ou qu'il a fait des déclarations sous la contrainte ou à la suite de pressions illicites et, pour mesurer l'impact de l'absence de ces garanties sur le caractère équitable du procès dans son ensemble, le juge doit tenir compte d'une liste non limitative de facteurs tels que: (a) la question de savoir si le suspect se trouvait dans une position particulièrement vulnérable, par exemple en raison de son âge ou de ses capacités mentales; (b) le cadre légal applicable à l'information judiciaire et à l'admissibilité de la preuve au cours de la procédure devant la juridiction de jugement, ou si ce cadre légal a été respecté; (c) la question de savoir si le suspect a eu la possibilité d'assurer sa défense sur l'authenticité de la preuve et a pu s'opposer à son utilisation; (d) la question de savoir si la qualité des preuves et les circonstances dans lesquelles elles ont été obtenues ont une influence sur leur fiabilité et leur exactitude, compte tenu du degré et de la nature de toute forme de pression exercée; (e) si les preuves ont été recueillies illégalement, la nature de l'illégalité en question et, lorsqu'il s'agit de la violation d'un article de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales autre que l'article 6, la nature de la violation constatée; (f) s'il s'agit d'une déclaration, la nature de celle-ci et le point de savoir s'il y a eu rétractation ou rectification immédiate; (g) l'utilisation faite des preuves et, en particulier, le point de savoir si elles constituent l'unique preuve ou une importante part des éléments de preuve sur lesquels se fonde la condamnation, ainsi que la force des autres éléments de preuve en la cause; (h) la question de savoir si la culpabilité a été appréciée par un juge professionnel ou par un jury et, dans ce dernier cas, la teneur des instructions données aux jurés; (i) l'intérêt général à instruire sur l'infraction particulière et à la sanctionner; (j) d'autres garanties procédurales pertinentes offertes dans le droit interne et dans la jurisprudence (1). (1) Cour eur. D.H. 13 septembre 2016, Grande Chambre, Ibrahim et crts C/ Royaume-Uni (nos 50541/08,50571/08, 50573/08 et 40351/09).

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Invloed op het verdere verloop van het proces - Eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Factoren waarmee de rechter rekening kan houden bij de beoordeling van de eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Invloed op het verdere verloop van het proces - Eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Factoren waarmee de rechter rekening kan houden bij de beoordeling van de eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Recht op bijstand door een advocaat - Incriminerende verklaringen afgelegd tijdens het onderzoek zonder mogelijkheid van bijstand door een advocaat - Invloed op het verdere verloop van het proces - Eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Factoren waarmee de rechter rekening kan houden bij de beoordeling van de eerlijkheid van het proces in zijn geheel - Draagwijdte

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Droit à l'assistance d'un avocat - Déclarations incriminantes faites durant l'instruction, sans possibilité d'être assisté par un avocat - Influence sur le déroulement ultérieur du procès - Caractère équitable du procès dans son ensemble - Facteurs dont le juge peut tenir compte pour apprécier le caractère équitable du procès dans son ensemble - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Droit à l'assistance d'un avocat - Déclarations incriminantes faites durant l'instruction, sans possibilité d'être assisté par un avocat - Influence sur le déroulement ultérieur du procès - Caractère équitable du procès dans son ensemble - Facteurs dont le juge peut tenir compte pour apprécier le caractère équitable du procès dans son ensemble - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Droit à l'assistance d'un avocat - Déclarations incriminantes faites durant l'instruction, sans possibilité d'être assisté par un avocat - Influence sur le déroulement ultérieur du procès - Caractère équitable du procès dans son ensemble - Facteurs dont le juge peut tenir compte pour apprécier le caractère équitable du procès dans son ensemble - Portée

P.17.0256.F

14 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolginstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Mededeling van de memorie aan het openbaar ministerie

Onmenselijke of onterende behandeling is een misdad of een wanbedrijf (1) waarvoor opzet is vereist; ofschoon, in de zin van artikel 3 EVRM, een behandeling die niet tot doel heeft het slachtoffer te vernederen of te verlagen, niet definitief de vaststelling uitsluit dat die bepaling werd geschonden door een Staat die met de organisatie van de detentievoorwaarden is belast, houdt die uitlegging niet in dat de telastleggingen onmenselijke of onterende behandeling als bedoeld in artikel 417bis Strafwetboek, die aan een persoon ten laste worden gelegd, jegens hem bewezen kunnen worden verklaard zonder dat het moreel bestanddeel voorhanden is dat bij die persoon is vereist. (1) In het arrest wordt enkel het woord "misdrijf" gebruikt, maar anders dan de onterende behandeling (417quinquies Strafwetboek) is de onmenselijke behandeling een misdad (Art. 417quater Strafwetboek).

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation de la partie civile - Communication du mémoire au ministère public

Le traitement inhumain ou dégradant est un crime ou délit (1) qui requiert la volonté de commettre l'infraction; si, au sens de l'article 3 de la Convention, un traitement qui n'a pas pour but d'humilier ou de rabaisser la victime n'exclut pas de façon définitive un constat de violation de cette disposition par un État chargé d'organiser les conditions de détention, cette interprétation n'implique pas que les préventions de traitement inhumain et dégradant visées à l'article 417bis du Code pénal et imputées à une personne puissent être déclarées établies à sa charge sans l'existence de l'élément moral requis dans le chef de cette personne. (1) L'arrêt ne mentionne que le « délit » mais, contrairement au traitement dégradant (417quinquies du Code pénal), le traitement inhumain est un crime (art. 417quater du même code).

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

P. 503/691

Onmenselijke en vernederende behandeling - Moreel bestanddeel - Hechtenisvoorwaarden

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 417bis, 417quater en 417quinquies Strafwetboek
FOLTERING - ONMENSELIJKE BEHANDELING - Onmenselijke en vernederende behandeling - Moreel bestanddeel - Hechtenisvoorwaarden

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 417bis, 417quater en 417quinquies Strafwetboek

De memorie met de middelen van de burgerlijke partij die haar cassatieberoep heeft gericht tegen een beslissing tot buitenvervolginstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling, hoeft niet aan het openbaar ministerie te worden meegedeeld om ontvankelijk te zijn (1). (1) Impliciet, contra Cass. (beschikking) 11 mei 2015, AR P.15.0342.N, onuitgegeven, en Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0436.N, AC 2016, zie datum; zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolginstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Mededeling van de memorie aan het openbaar ministerie

- Art. 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

Artikel 422bis Strafwetboek, dat het misdrijf schuldig verzuim bestraft, is gericht tegen degene die weigert hulp te verlenen en niet tegen de persoon die hulp biedt die achteraf ondoeltreffend blijkt te zijn (1). (1) Zie Cass. 27 januari 2015, AR P.14.1293.N, AC 2015, nr. 62.

SCHULDIG VERZUIM - Onmenselijke en vernederende behandeling - Moreel bestanddeel - Hechtenisvoorwaarden

- Art. 422bis Strafwetboek

l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Traitement inhumain et dégradant - Élément moral - Conditions de détention

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 417bis, 417quater et 417quinquies Code pénal
TORTURE - TRAITEMENT INHUMAIN - Traitement inhumain et dégradant - Élément moral - Conditions de détention

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 417bis, 417quater et 417quinquies Code pénal

Pour être recevable, le mémoire contenant les moyens de la partie civile qui a dirigé son pourvoi en cassation contre une décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation ne doit pas être communiqué au ministère public (1). (1) Décision implicite, contra Cass. (ord.), 11 mai 2015, RG P.15.0342.N, inédit, et Cass. 25 octobre 2016, RG P.16.0436.N, Pas. 2016, à sa date; voir les concl. contr. du MP.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation de la partie civile - Communication du mémoire au ministère public

- Art. 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

Sanctionnant le délit d'abstention coupable, l'article 422bis du Code pénal vise celui qui refuse son assistance et non celui qui apporte une aide qui se révélerait inefficace (1). (1) Voir Cass. 27 janvier 2015, RG P.14.1293.N, Pas. 2015, n° 62.

ABSTENTION COUPABLE - Traitement inhumain et dégradant - Élément moral - Conditions de détention

- Art. 422bis Code pénal

P.17.0257.F

27 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.2](#)

AC nr. ...

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering verplicht de eiser in hoger beroep nauwkeurig te bepalen op welke punten de beroepen beslissing moet worden hervormd.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

L'article 204 du Code d'instruction criminelle impose à l'appelant de préciser les points sur lesquels la décision entreprise doit être réformée.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Obligation

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Artikel 204 Wetboek van Strafvordering ontnemt de beklagde niet het recht om het strafrechtelijk dictum dat op hemzelf betrekking heeft, in zijn geheel aan te vechten, desnoods door het voorwerp van zijn beroep op de zitting te beperken, zoals artikel 206, zesde lid, Wetboek van Strafvordering dat toestaat.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting - Grieven die betrekking hebben op het gehele strafrechtelijk dictum - Regelmatigheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De grieven zijn nauwkeurig bepaald in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter en de partijen met zekerheid de beslissing of de beslissingen van het beroepen vonnis kunnen bepalen waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming vraagt, met andere woorden wanneer daardoor de mate waarin de zaak bij het appelgerecht aanhangig is gemaakt, kan worden bepaald (1). (1) Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeuringheidsvereiste

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De rechter kan niet beslissen dat het verzoekschrift onnauwkeurig was en het hoger beroep van de eiser in hoger beroep vervallen verklaren, op grond dat de opgegeven grieven niet ter zake dienen; een dergelijke reden houdt geen verband met het onderzoek naar de nauwkeurigheid van de grieven die in het verzoekschrift tot hoger beroep werden aangebracht.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeuringheidsvereiste - Grief die niet ter zake dient

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

L'article 204 du Code d'instruction criminelle ne prive pas le prévenu du droit d'entreprendre l'ensemble du dispositif pénal qui le concerne, quitte à limiter à l'audience l'objet de son recours, ainsi que l'article 206, alinéa 6, du même Code le permet.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Obligation - Griefs concernant l'ensemble du dispositif pénal - Régularité

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

L'indication des griefs est précise au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle lorsqu'elle permet au juge et aux parties de déterminer avec certitude la décision ou les décisions du jugement entrepris, dont la partie appelante demande la réformation, en d'autres mots de déterminer la saisine de la juridiction d'appel (1). (1) Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0176.F, Pas. 2017, n° 427.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Griefs - Exigence de précision

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Le juge ne peut conclure à l'imprécision de la requête et déchoir l'appelant de son appel au motif que les griefs indiqués sont sans pertinence; un tel motif est étranger à l'examen de la précision des griefs indiqués dans la requête.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Griefs - Exigence de précision - Grief sans pertinence

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Een grief in de zin van artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing in het verzoekschrift in hoger beroep van een beslissing van het beroepen vonnis, waarvan de eiser in hoger beroep de hervorming door de appelrechter vraagt; niet vereist is dat de eiser in hoger beroep, in het verzoekschrift of in het grievenformulier, opgave doet van de redenen van zijn hoger beroep, noch van de middelen die hij wenst aan te voeren om de hervorming van de in de grief bedoelde beslissing te bekomen (1). (1) Cass. 18 april 2017, AR P.17.0105.N, AC 2017, nr. 264 en Cass. 28 juni 2017, AR P.17.0176.F, AC 2017, nr. 427.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique dans la requête d'appel d'une décision du jugement entrepris, dont la partie appelante demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que, dans la requête ou le formulaire de griefs, la partie appelante énonce les raisons de son appel ni les moyens qu'elle entend invoquer pour obtenir la réformation de la décision visée par le grief (1). (1) Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0105.N, Pas. 2017, n° 264 et Cass. 28 juin 2017, RG P.17.0176.F, Pas. 2017, n° 427.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Griefs

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.17.0259.F

14 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafvordering - Heromschrijving van de telastlegging door de feitenrechter

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Heromschrijving - Toezicht door het Hof van Cassatie

MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Heromschrijving - Toezicht door het Hof van Cassatie

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Action publique - Requalification de la prévention par le juge du fond

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine - Complexe événementiel

INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention - Appréciation souveraine par le juge du fond - Requalification - Contrôle par la Cour de cassation

INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine - Complexe événementiel

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Action publique - Qualification de la prévention - Requalification - Contrôle par la Cour de cassation

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine - Complexe événementiel

De omschrijving van de feiten in de beschikking tot verwijzing of in de dagvaarding om te verschijnen is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met inachtneming van het recht van verdediging, aan de feiten die de beklagde ten laste zijn gelegd hun juiste kwalificatie en juiste omschrijving te geven; het vonnisgerecht dient zich daarbij evenwel te beperken tot de ten laste gelegde feiten zoals ze in de akte van aanhangigmaking zijn bepaald of bedoeld en die zijn opgenomen in het geheel van de in de stukken van het dossier omschreven feiten; wanneer de rechter de omschrijving wijzigt, dient hij vast te stellen dat het heromschreven feit hetzelfde is als datgene waarop de vervolging was gegrond (1). (1) Zie de dienaangaande gelijklopende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking - Geheel van de feiten

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

De rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van de gegevens van de beschikking tot verwijzing, van de dagvaarding of van het strafdossier, of de feiten die hij onder hun nieuwe omschrijving bewezen verklaart werkelijk die zijn welke het voorwerp uitmaken van de strafvordering of welke daaraan ten grondslag liggen; het Hof gaat enkel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord (1). (1) Zie de dienaangaande gelijklopende concl. "in substantie" van het OM, in Pas. 2017, nr.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Strafvordering - Heromschrijving van de telastlegging door de feitenrechter

MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging -

Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter -

Heromschrijving - Toezicht door het Hof van Cassatie

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Toezicht door het Hof van Cassatie - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Heromschrijving

La qualification des faits dans l'ordonnance de renvoi ou la citation à comparaître est provisoire et la juridiction de jugement, même en degré d'appel, a le droit et le devoir, moyennant le respect des droits de la défense, de donner aux faits mis à charge du prévenu leur qualification et leur libellé exacts; toutefois, la juridiction de jugement doit se limiter aux faits reprochés, tels qu'ils ont été déterminés ou visés dans l'acte de saisine et qui sont compris dans le complexe événementiel circonscrit par les pièces du dossier; lorsqu'il change la qualification, le juge est tenu de constater que le fait requalifié est le même que celui qui fondait la poursuite (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP, conformes à cet égard.

INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine - Complexe événementiel

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine - Complexe événementiel

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine - Complexe événementiel

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

Le juge constate souverainement, sur la base des éléments de l'ordonnance de renvoi ou de la citation et du dossier répressif, si les faits qu'il déclare établis sous leur qualification nouvelle sont réellement ceux qui constituent l'objet des poursuites ou les fondent; la Cour vérifie si, de ses constatations, le juge ne déduit pas des conséquences sans rapport avec elles ou qui ne seraient susceptibles, sur leur fondement, d'aucune justification (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP, conformes à cet égard.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Action publique - Requalification de la prévention par le juge du fond

INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention -

Appréciation souveraine par le juge du fond - Requalification -

Contrôle par la Cour de cassation

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -

Contrôle par la Cour de cassation - Action publique - Qualification de la prévention - Requalification

De vaststelling van de eedaflegging in het proces-verbaal van verhoor geldt als vermelding van de hoedanigheid van tolk (1). (1) Zie: Cass. 16 november 2005, AR P.05.1402.F, AC 2005, nr. 602.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte door de onderzoeksrechter - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van hoedanigheid

ONDERZOEKSRECHTER - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van hoedanigheid

Wanneer een proces-verbaal van verhoor de identiteit van de tolk niet of onvolledig vermeldt en evenmin vermeldt dat deze beëdigd is, heeft dit niet de nietigheid van dit proces-verbaal voor gevolg, op voorwaarde dat die identiteit en hoedanigheid daadwerkelijk zijn nagegaan; de rechter kan dit nagaan aan de hand van de hem regelmatig voorgelegde gegevens die aan de tegenspraak der partijen zijn onderworpen en waarvan hij de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 25 september 2012, AR P.11.2087.N, AC 2012, nr. 485.

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtelijk onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte door de onderzoeksrechter - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van identiteit en hoedanigheid - Verzuim - Daadwerkelijk nazicht van identiteit en hoedanigheid

- Artt. 31, tweede lid, en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 47bis, § 1, 5° Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSRECHTER - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van identiteit en hoedanigheid - Verzuim - Daadwerkelijk nazicht van identiteit en hoedanigheid

- Artt. 31, tweede lid, en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 47bis, § 1, 5° Wetboek van Strafvordering

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Onderzoeksverrichtingen - Verhoor van de verdachte door de onderzoeksrechter - Bijstand van een beëdigd tolk - Vermelding van identiteit en hoedanigheid - Verzuim - Daadwerkelijk nazicht van identiteit en hoedanigheid

- Artt. 31, tweede lid, en 40, eerste lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

- Art. 47bis, § 1, 5° Wetboek van Strafvordering

La constatation de la prestation de serment dans le procès-verbal d'audition vaut comme mention de la qualité de l'interprète (1). (1) Voir Cass. 16 novembre 2005, RG P.05.1402.F, Pas. 2005, n° 602.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Audition du suspect par le juge d'instruction - Assistance d'un interprète assermenté - Mention de la qualité

JUGE D'INSTRUCTION - Actes d'instruction - Audition du suspect - Assistance d'un interprète assermenté - Mention de la qualité

Le fait qu'un procès-verbal d'audition ne mentionne pas ou de manière incomplète l'identité de l'interprète ni davantage si ce dernier est assermenté, n'entraîne pas la nullité de ce procès-verbal, sous réserve que ces identité et qualité aient été effectivement vérifiées; le juge peut y veiller à la lumière des éléments qui lui ont été régulièrement soumis, ainsi qu'à la contradiction des parties, et dont il apprécie souverainement la valeur probante (1). (1) Cass. 25 septembre 2012, RG P.11.2087.N, Pas. 2012, n° 485.

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Audition du suspect par le juge d'instruction - Assistance d'un interprète assermenté - Mention des identité et qualité - Omission - Vérification effective des identité et qualité

- Art. 31, al. 2, et 40, al. 1er L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 47bis, § 1er, 5° Code d'Instruction criminelle

JUGE D'INSTRUCTION - Actes d'instruction - Audition du suspect - Assistance d'un interprète assermenté - Mention des identité et qualité - Omission - Vérification effective des identité et qualité

- Art. 31, al. 2, et 40, al. 1er L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 47bis, § 1er, 5° Code d'Instruction criminelle

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Actes d'instruction - Audition du suspect par le juge d'instruction - Assistance d'un interprète assermenté - Mention des identité et qualité - Omission - Vérification effective des identité et qualité

- Art. 31, al. 2, et 40, al. 1er L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

- Art. 47bis, § 1er, 5° Code d'Instruction criminelle

Artikel 58,§3, Interneringswet, dat verband houdt met de opvolging en controle van de uitvoeringsmodaliteiten van de internering en hun voorwaarden, is niet van toepassing op de door artikel 54 Interneringswet bepaalde procedure van hoogdringendheid.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Opvolging en controle van uitvoeringsmodaliteiten - Procedure van hoogdringendheid - Toepassing

- Artt. 54 en 58, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De artikelen 3, 5 en 13 EVRM en de verplichtingen die daaruit voor België voortvloeien beletten de kamer voor de bescherming van de maatschappij niet de bewering van een geïnterneerde dat hij onregelmatig is opgesloten wegens de afwezigheid van een adequate behandeling te verwerpen, indien die geïnterneerde, die verplicht wordt bijgestaan door een raadsman, die bewering niet enigszins aannemelijk maakt.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Onregelmatige opsluiting - Niet enigszins aannemelijke bewering

- Artt. 3, 5 en 13 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'article 58, § 3, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement qui concerne le suivi et le contrôle des modalités d'exécution de l'internement et les conditions y afférentes, n'est pas applicable à la procédure en urgence prévue à l'article 54 de cette même loi.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Suivi et contrôle des modalités d'exécution - Procédure en urgence - Application

- Art. 54 et 58, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Les articles 3, 5 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et les obligations qui en résultent pour la Belgique n'empêchent pas la chambre de protection sociale de rejeter l'allégation de la personne internée selon laquelle sa détention est irrégulière en raison de l'absence d'un traitement adéquat, si cette personne internée, obligatoirement assistée d'un conseil, ne rend nullement cette allégation admissible.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Détention irrégulière - Allégation nullement admissible

- Art. 3, 5 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Détention irrégulière - Allégation nullement admissible

- Art. 3, 5 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Détention irrégulière - Allégation nullement admissible

- Art. 3, 5 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Détention irrégulière - Allégation nullement admissible

- Art. 3, 5 et 13 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Uit de omstandigheid dat het EHRM bij arrest van 6 september 2016 heeft geoordeeld dat een geïnterneerde in de Rijksgevangenis te Merksplas geen enkele vorm van behandeling geniet, volgt niet noodzakelijk dat een andere geïnterneerde die op het tijdstip van het bestreden vonnis overeenkomstig de op 1 oktober 2016 in werking getreden Interneringswet is opgesloten in de inrichting tot bescherming van de maatschappij te Merksplas, onrechtmatig is opgesloten wegens het niet-ontvangen van een adequate behandeling (1). (1) Zie EHRM, 6 september 2016, W.D. c. Belgique, §107.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Veroordeling van België door het EHRM - Nieuwe Interneringswet - Beweerde onregelmatige opsluiting

Il ne résulte pas nécessairement de la circonstance que la Cour européenne des Droits de l'Homme a décidé, par arrêt du 6 septembre 2016, qu'une personne internée dans la prison fédérale de Merksplas ne bénéficie d'aucune forme de traitement, qu'une autre personne qui, au moment du jugement attaqué, était internée dans un établissement de défense sociale à Merksplas conformément à la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement, entrée en vigueur le 1er octobre 2016, est irrégulièrement détenue en raison de l'absence de traitement adapté (1). (1) Voir Cour eur. D.H. 6 septembre 2016, W.D. C/ Belgique, § 107.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Condamnation de la Belgique par la Cour européenne des Droits de l'Homme - Nouvelle loi relative à l'Internement - Détention prétendument irrégulière

P.17.0271.F

24 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170524.2](#)

AC nr. ...

Na het sluiten van het debat kan de rechter in zijn beslissing geen enkel nieuw stuk in aanmerking nemen, tenzij hij de heropening van het debat beveelt om de partijen over de nieuwe stukken tegenspraak te laten voeren (1). (1) Cass. 9 oktober 2002, AR P.02.1183.F, AC 2002, nr. 522.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op tegenspraak - Sluiten van het debat - Neerlegging van nieuwe stukken - Inaanmerkingneming door de rechter

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Sluiten van het debat - Neerlegging van nieuwe stukken - Inaanmerkingneming door de rechter

De neerlegging op de griffie, na het sluiten van het debat, van een niet-ondertekend dossier kan niet als een verzoek tot heropening van het debat worden beschouwd.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Algemeen - Sluiten van het debat - Verzoek tot heropening van het debat - Vorm

Après la clôture des débats, aucune nouvelle pièce ne peut être prise en considération par le juge dans sa décision à moins qu'il n'ait ordonné la réouverture des débats en vue de soumettre les nouvelles pièces à la contradiction des parties (1). (1) Cass. 9 octobre 2002, RG P.02.1183.F, Pas. 2002, n° 522.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à la contradiction - Clôture des débats - Dépôt de nouvelles pièces - Prise en considération par le juge

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Clôture des débats - Dépôt de nouvelles pièces - Prise en considération par le juge

Le dépôt au greffe, après la clôture des débats, d'un dossier dépourvu de signature, ne saurait être qualifié de demande de réouverture des débats.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Généralités - Clôture des débats - Demande de réouverture des débats - Forme

P.17.0275.F

21 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.2](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat de schuldeiser van de strafrechter een titel verkrijgt die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt en die het bedrag van de schade vaststelt, belet niet dat, in geval van ontoereikendheid van de activa van de gefailleerde vennootschap, de tenuitvoerlegging van die titel plaatsvindt volgens de regel van de samenloop en de ter zake geldende beginselen van gemeen recht (1). (1) M. REGOUT, "De la constitution de partie civile contre le failli", J.T. 1979, p. 417 en 418; J. WINDEY, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs", R.D.C. 2001, p. 303.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Schuldeiser van een gefailleerde persoon - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling tegen de gefailleerde voor de strafrechter - Verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser van de gefailleerde - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling tegen de gefailleerde voor de strafrechter - Verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van zijn schade bevestigt

Het indienen van een schuldvordering verleent de schuldeiser geen enkele uitvoerbare titel ten aanzien van de gefailleerde na sluiting van het faillissement maar verleent hem enkel een recht bij de verdeling van het actief van het faillissement.

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser van de gefailleerde - Indienen van een schuldvordering

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Algemeen - Schuldeiser van de gefailleerde - Indienen van een schuldvordering

La circonstance que le créancier obtienne du juge pénal un titre consacrant le droit à la réparation de son préjudice et fixant le montant de celui-ci n'empêche pas qu'en cas d'insuffisance d'actifs de la société faillie, l'exécution dudit titre se réalise conformément à la règle du concours et aux principes de droit commun applicables en la matière (1). (1) M. REGOUT, « De la constitution de partie civile contre le failli », J.T., 1979, p. 417 et 418; J. WINDEY, « Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs », R.D.C., 2001, p. 303.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge répressif - Créancier d'une personne faillie - Infractions pénales - Constitution de partie civile contre le failli devant le juge pénal - Obtention d'un titre consacrant le droit à la réparation de son préjudice

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Créancier du failli - Infractions pénales - Constitution de partie civile contre le failli devant le juge pénal - Obtention d'un titre consacrant le droit à la réparation de son préjudice

La production d'une créance ne procure au créancier aucun titre exécutoire contre le failli après la clôture de la faillite, mais lui accorde seulement un droit dans la répartition de l'actif de la faillite.

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Créancier du failli - Production d'une créance

FAILLITE ET CONCORDATS - Généralités - Créancier du failli - Production d'une créance

De eventuele aangifte van schuldvordering van een benadeelde individuele schuldeiser in het passief van de gefailleerde vennootschap, verbiedt hem niet zijn eigen rechten te doen gelden, waaronder het recht om zich burgerlijke partij te stellen met het oog op het verkrijgen van een titel die het recht op vergoeding van schade voortvloeiend uit het plegen van strafbare feiten bevestigt; de erkenning van het recht om individueel op te treden, is gegrond op het feit dat de opschorting van de strafvordering voortvloeiend uit de faillietverklaring, zich niet uitstrekt tot de strafrechtelijke vorderingen die per definitie persoonlijk zijn, zodat de beperking van het vorderingsrecht van de individuele schuldeisers, in dat geval, niet verantwoord is (1). (1) M. REGOUT, "De la constitution de partie civile contre le failli", J.T. 1979, p. 417 en 418; J. WINDEY, "Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs", R.D.C. 2001, p. 303.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Schuldeiser van een gefailleerde persoon - Aangifte van schuldvordering - Gevolg - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling tegen een gefailleerde - Recht van de schuldeiser om individueel op te treden - Grondslag

FAILLISSEMENT, FAILLISSEMENTSAAKOORD EN GERECHTELIJ - Gevolgen (personen, goederen, verbintenissen) - Schuldeiser van de gefailleerde - Aangifte van schuldvordering - Gevolg - Strafbare feiten - Burgerlijke partijstelling - Recht van de schuldeiser om individueel op te treden - Grondslag

L'éventuelle déclaration de créance d'un créancier individuel lésé au passif de la société faillie ne lui interdit pas d'exercer ses droits propres dont celui de se constituer partie civile en vue d'obtenir un titre consacrant le droit à la réparation d'un préjudice découlant de la commission d'infractions pénales; la reconnaissance du droit d'agir individuellement se fonde sur le fait que la suspension des poursuites qui résulte de la déclaration de faillite ne s'étend pas aux actions pénales qui sont par essence personnelles en sorte que la limitation du droit d'action des créanciers individuels n'est, dans ce cas, pas justifiée (1). (1) M. REGOUT, « De la constitution de partie civile contre le failli », J.T., 1979, p. 417 et 418; J. WINDEY, « Incidence du concordat et de la faillite sur la responsabilité des administrateurs et fondateurs », R.D.C., 2001, p. 303.

ACTION CIVILE - Action civile portée devant le juge répressif - Créancier d'une personne faillie - Déclaration de créance - Effet - Infractions pénales - Constitution de partie civile contre un failli - Droit du créancier d'agir individuellement - Fondement

FAILLITE ET CONCORDATS - Effets (personnes, biens, obligations) - Créancier du failli - Déclaration de créance - Effet - Infractions pénales - Constitution de partie civile - Droit du créancier d'agir individuellement - Fondement

P.17.0277.F

25 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.1](#)

AC nr. ...

De inschrijving op een woonplaats waarom wordt verzocht door een persoon die een valse verklaring laat optekenen, kan een valsheid in geschrifte opleveren; niettegenstaande het feit dat dergelijke akte wellicht zal worden gecontroleerd, kan zij bewijs opleveren aangezien derden immers overtuigd kunnen zijn van de waarachtigheid van het valselijk verklaarde rechtsfeit of gerechtigd kunnen zijn daaraan geloof te hechten.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte - Inschrijving op een fictieve woonplaats - Toepassing

- Art. 193 Strafwetboek

L'inscription domiciliaire demandée par une personne qui fait acter une fausse déclaration, peut constituer un faux en écritures; nonobstant la circonstance qu'il est de nature à entraîner des vérifications, un tel acte est susceptible de faire preuve puisque des tiers peuvent être convaincus de la réalité du fait juridique faussement attesté ou sont en droit d'y accorder foi.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Inscription domiciliaire fictive - Application

- Art. 193 Code pénal

Valsheid in geschrifte bestaat erin de waarheid te vermommen met bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, op een bij de wet bepaalde wijze, in een door de wet beschermd geschrift, waaruit een nadeel kan ontstaan; een door de wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, met andere woorden dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt zodat de overheid of particulieren die er kennis van nemen of aan wie het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het rechtsfeit die in dat geschrift zijn vastgelegd of gerechtigd kunnen zijn daaraan geloof te hechten (1). (1) Cass. 25 februari 2015, AR P.14.1764.F, AC 2015, nr. 142.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte - Bestanddelen

- Art. 193 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschrifte - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift

- Art. 193 Strafwetboek

Le faux en écriture consiste en une altération de la vérité réalisée avec une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, d'une manière prévue par la loi, dans un écrit protégé par celle-ci, d'où il peut résulter un préjudice; un écrit protégé par la loi est celui pouvant faire preuve dans une certaine mesure, c'est-à-dire qui s'impose à la confiance publique, de sorte que l'autorité ou les particuliers qui en prennent connaissance ou auxquels il est présenté peuvent être convaincus de la réalité de l'acte ou du fait juridique constaté par cet écrit ou sont en droit de lui accorder foi (1). (1) Cass. 25 février 2015, RG P.14.1764.F, Pas. 2015, n°142.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Eléments constitutifs

- Art. 193 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Elément constitutif de l'infraction - Ecrit protégé

- Art. 193 Code pénal

P.17.0282.N

12 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170912.4](#)

AC nr. 465

Artikel 43bis, eerste lid, Strafwetboek dat bepaalt dat de rechter slechts een facultatieve verbeurdverklaring kan bevelen wanneer die door het openbaar ministerie schriftelijk wordt gevorderd, is niet van toepassing op de teruggave die de rechter zo nodig ambtshalve dient te bevelen.

TERUGGAVE - Teruggave van verbeurdverklaarde zaken - Schriftelijke vordering van het openbaar ministerie - Vereiste
- Art. 43bis, eerste lid Strafwetboek

L'article 43bis, alinéa 1er, du Code pénal, qui dispose que le juge peut uniquement ordonner une confiscation facultative dans la mesure où celle-ci est requise par écrit par le ministère public, n'est pas applicable à la restitution que le juge est, le cas échéant, tenu d'ordonner d'office.

RESTITUTION - Restitution de biens confisqués - Réquisition écrite du ministère public - Condition
- Art. 43bis, al. 1er Code pénal

De in artikel 462, eerste lid, Strafwetboek bedoelde strafuitsluitende verschoningsgrond is vreemd aan de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Verschoning - Strafuitsluitende verschoningsgrond van artikel 462, Strafwetboek - Toepasselijkheid op de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek
- Artt. 462, eerste lid, en 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

La cause exclusive de peine prévue à l'article 462, alinéa 1er, du Code pénal, est étrangère aux infractions de blanchiment définies à l'article 505, alinéa 1er, 2°, 3° et 4°, du Code pénal.

INFRACTION - Justification et excuse - Excuse; voir aussi: 419/08 peine - Cause d'excuse exclusive de peine de l'article 462 du Code pénal - Applicabilité aux délits patrimoniaux prévus à l'article 505, alinéa 1er, 2°, 3° et 4°, du Code pénal
- Art. 462, al. 1er, et 505, al. 1er, 2°, 3° et 4° Code pénal

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verschoningsgronden - Strafuitsluitende verschoningsgrond van artikel 462, Strafwetboek - Toepasselijkheid op de witwasmisdrijven bepaald in artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek
- Artt. 462, eerste lid, en 505, eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Causes d'excuse - Cause d'excuse exclusive de peine de l'article 462 du Code pénal - Applicabilité aux délits patrimoniaux prévus à l'article 505, alinéa 1er, 2°, 3° et 4°, du Code pénal
- Art. 462, al. 1er, et 505, al. 1er, 2°, 3° et 4° Code pénal

De rechtsopvolger van een overleden vrijwillig tussengekomen partij wiens vordering tot toewijzing van verbeurdverklarde gelden door het bestreden arrest gedeeltelijk werd ingewilligd, moet zijn cassatieberoep laten betekenen aan diegene lastens wie de gelden werden verbeurdverklaard.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Vrijwillig tussenkomende partij - Vordering tot toewijzing van verbeurdverklarde gelden - Gedeeltelijke inwilliging - Cassatieberoep van de rechtsopvolger van de overleden vrijwillig tussenkomende partij - Betekeningsplicht

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De schuldigverklaring aan de witwasmisdrijven van artikel 505, eerste lid, 2°, 3° en 4°, Strafwetboek vereist dat de illegale herkomst of oorsprong van de in artikel 42, 3°, Strafwetboek bedoelde zaken en de door de dader vereiste kennis daarvan bewezen zijn, zonder dat de rechter het precieze misdrijf moet kennen waaruit die zaken voortkomen, op voorwaarde dat hij op grond van feitelijke gegevens elke legale herkomst of oorsprong daarvan kan uitsluiten, bijgevolg dient de rechter dan ook niet te preciseren uit welk misdrijf de witgewassen vermogensvoordelen voortspruiten (1). (1) Zie: Cass. 19 september 2006, AR P.06.0608.N, AC 2006, nr. 425; Cass. 3 april 2012, AR P.10.2021.N, AC 2012, nr. 213.

HELING - Witwassen van vermogensvoordelen - Schuldigverklaring - Voorwaarden

- Artt. 42, 3°, en 505 eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen rechtstreeks uit misdrijf verkregen - Kennis van de illegale herkomst of oorsprong - Draagwijdte - Voorwaarde

- Artt. 42, 3°, en 505 eerste lid, 2°, 3° en 4° Strafwetboek

De teruggave als bedoeld in de artikelen 43bis, derde lid, eerste zin en 44 Strafwetboek, is geen straf maar een burgerrechtelijke maatregel met zakenrechtelijke werking die de rechter in geval van veroordeling verplicht dient te bevelen en houdt geen verband met de straf van de bijzondere verbeurdverklaring, zodat de rechter die de teruggave beveelt, niet de wetsbepalingen dient te vermelden die de grondslag voor deze maatregel vormen.

TERUGGAVE - Teruggave van verbeurdverklarde zaken - Teruggave als veroordeling wegens misdrijf - Aard

- Artt. 43bis, derde lid, eerste zin, en 44 Strafwetboek

- Artt. 195, eerste lid, en 211 Wetboek van Strafvordering

L'ayant cause d'une partie intervenue volontairement, décédée, dont la demande en restitution de fonds confisqués a été partiellement accueillie par l'arrêt attaqué, doit faire signifier son pourvoi à ceux à charge desquels les fonds ont été confisqués.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Partie intervenant volontairement - Demande en restitution de fonds confisqués - Accueil partiel - Pourvoi en cassation de l'ayant cause de la partie intervenant volontairement décédée - Obligation de signification

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

La déclaration de culpabilité du chef des infractions de blanchiment visées à l'article 505, alinéa 1er, 2°, 3° et 4°, du Code pénal, requiert que la provenance ou l'origine illégale des biens visés à l'article 42, 3°, dudit code et la connaissance que l'auteur en avait, soient établies, sans qu'il soit requis que le juge connaisse l'infraction précise d'où proviennent ces biens, pour autant que, sur la base des données de fait, il puisse exclure toute provenance ou origine légale de ces biens. Le juge n'est, dès lors, pas tenu de préciser l'infraction d'où sont tirés les avantages patrimoniaux blanchis (1). (1) Voir Cass. 19 septembre 2006, RG P.06.0608.N, Pas. 2006, n° 425; Cass. 3 avril 2012, RG P.10.2021.N, Pas. 2012, n° 213.

RECEL - Blanchiment d'avantages patrimoniaux - Déclaration de culpabilité - Conditions

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 2°, 3° et 4° Code pénal

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Avantages patrimoniaux tirés directement d'une infraction - Connaissance de la provenance ou de l'origine illégale - Portée - Condition

- Art. 42, 3°, et 505, al. 1er, 2°, 3° et 4° Code pénal

La restitution prévue aux articles 43bis, alinéa 3, première phrase et 44 du Code pénal, n'est pas une peine, mais une mesure civile ayant un effet de droit réel que le juge est tenu d'ordonner en cas de condamnation et n'a aucun lien avec la peine de confiscation spéciale, de sorte que le juge qui ordonne la restitution n'est pas tenu de mentionner les dispositions légales qui constituent le fondement de cette mesure.

RESTITUTION - Restitution de biens confisqués - Restitution en tant que condamnation du chef d'une infraction - Nature

- Art. 43bis, al. 3, première phrase, et 44 Code pénal

- Art. 195, al. 1er, et 211 Code d'Instruction criminelle

Is een beslissing over de bevoegdheid zoals bedoeld bij artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, de beslissing waarbij de rechter zich een bevoegdheid aanmatigt waardoor een conflict van rechtsmacht ontstaat dat enkel door een regeling van rechtsgebied kan worden opgelost (1). (1) Cass. 30 oktober 2001, AR P.01.1259.N, AC 2001, nr. 584; Cass. 21 maart 2006, AR P.05.1701.N, AC 2006, nr. 164.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid, 1°, en 539 Wetboek van Strafvordering

Is een eindbeslissing zoals bedoeld bij artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, de beslissing waarbij die rechter zijn rechtsmacht over de strafvordering of de burgerlijke rechtsvordering heeft uitgeput (1). (1) Cass. 8 juni 1998, AR C.95.0146.N, AC 1998, nr. 292.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Strafvordering - Eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Est une décision rendue sur la compétence, au sens de l'article 420, alinéa 2, 1°, du Code d'instruction criminelle, la décision par laquelle le juge empiète sur les attributions d'un autre juge, de manière telle qu'il en résulte un conflit de juridiction auquel seul un règlement de juges peut mettre fin (1). (1) Cass. 30 octobre 2001, RG P.01.1259.N, Pas. 2001, n° 584 ; Cass. 21 mars 2006, RG P.05.1701.N, Pas. 2006, n° 164.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Décision définitive

- Art. 420, al. 1er, 1°, et 539 Code d'Instruction criminelle

Est définitive, au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, la décision par laquelle le juge a épuisé sa juridiction sur l'action publique ou l'action civile (1). (1) Cass. 8 juin 1998, RG C.95.0146.N, Pas. 1998, n° 292.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action civile - Décision définitive

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Action publique - Décision définitive

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.17.0290.N

2 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170502.4](#)

AC nr. 303

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklaagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklaagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een

3/12/2019

Pour apprécier l'impact sur le caractère équitable du procès les facteurs suffisamment compensateurs requis, y compris les garanties procédurales solides de ne pouvoir interroger un témoin, peuvent consister en le fait d'accorder une valeur probante réduite à de telles déclarations, en l'existence d'un enregistrement vidéo de l'audition réalisée au stade de l'enquête permettant d'apprécier la fiabilité des déclarations, en l'existence d'éléments de preuve venant appuyer ou corroborer le contenu des déclarations faites au stade de l'enquête, en la possibilité de poser au témoin des questions écrites ou en la possibilité offerte au prévenu d'interroger ou de faire interroger le témoin au stade de l'enquête préliminaire et en la possibilité offerte au prévenu de donner son point de vue quant à la fiabilité du témoin ou de souligner des contradictions internes dans ces déclarations ou avec les déclarations d'autres témoins (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme Mortier, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une

P. 515/691

eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen

déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Existence de facteurs suffisamment compensateurs, y compris des garanties procédurales solides

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Existence de facteurs suffisamment compensateurs, y compris des garanties procédurales solides

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Existence de facteurs suffisamment compensateurs, y compris des garanties procédurales solides

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Existence de facteurs suffisamment compensateurs, y compris des garanties procédurales solides

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Quant au critère pour apprécier l'impact qu'exerce sur le caractère équitable du procès le fait que les déclarations faites à charge par un témoin constituent l'élément unique ou déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité, il y a lieu d'entendre par déterminant le fait que la preuve est d'une importance telle que son admission a induit l'issue de la cause (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme Mortier, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 -

van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De bepaling van artikel 1 van de wet van 25 juli 1893 betreffende de aantekening van hoger beroep van gedetineerde of geïnterneerde personen, werd ingevoerd omdat de omstandigheid dat een veroordeelde van zijn vrijheid is beroofd, ertoe kan leiden dat hij niet tijdig hoger beroep kan aantekenen tegen een veroordelende beslissing door het neerleggen van een verklaring op de griffie van de rechtbank die deze beslissing wees; uit de doelstelling van deze bepaling, gelezen in samenhang met de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, volgt dat ook een verzoekschrift of grievenformulier zoals bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering waarin nauwkeurig de grieven worden bepaald die tegen het vonnis worden ingebracht, kan worden overgemaakt aan de gevangenisdirecteur of zijn gemachtigde (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0080.N, AC 2017, nr. 287; Bij het indienen van het verzoekschrift of grievenformulier in deze zaak was de wet van 25 juli 1893 nog niet aangepast aan de door de wet van 5 februari 2016 (Potpourri II), BS 19 februari 2016, doorgevoerde wijzigingen. Inmiddels is dit gebeurd bij wet van 25 december 2016 tot wijziging van de rechtspositie van de gedetineerden en van het toezicht op de gevangenen en houdende diverse bepalingen inzake justitie, BS 30 december 2016. De wet trad in werking op 9 januari 2017.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Plaats van indiening - Gedetineerde of geïnterneerde persoon - Overmaking aan de gevangenisdirecteur

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Gedetineerde of geïnterneerde persoon - Wet 25 juli 1893 - Draagwijdte - Grievenformulier of verzoekschrift - Plaats van indiening - Overmaking aan de gevangenisdirecteur

Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

L'article 1er de la loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel des personnes détenues ou internées a été introduit parce que la circonstance qu'un condamné est privé de liberté peut avoir pour conséquence qu'il ne puisse interjeter appel de la décision de condamnation en temps utile par le dépôt d'une déclaration au greffe du tribunal qui a rendu cette décision; il résulte de l'objectif de cette disposition, lue en combinaison avec les articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle, qu'une requête ou un formulaire de griefs, tels que visés à l'article 204 du Code d'instruction criminelle, dans lesquels sont précisément indiqués les griefs élevés contre le jugement, peuvent aussi être transmis au directeur de la prison ou à son délégué (1). (1) Cass. 25 avril 2017, RG P.17.0080.N, Pas. 2017, n° 287; Lors de l'introduction de la requête ou du formulaire de griefs en cette cause, la loi du 25 juillet 1893 n'avait pas encore été adaptée aux modifications insérées par la loi du 5 février 2016 (Potpourri II), M.B. 19 février 2016. C'est entre-temps chose faite par la loi du 25 décembre 2016 modifiant le statut juridique des détenus et la surveillance des prisons et portant des dispositions diverses en matière de justice, M.B. 30 décembre 2016. La loi est entrée en vigueur le 9 janvier 2017.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs ou requête - Lieu d'introduction - Personne détenue ou internée - Transmission au directeur de la prison

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Personne détenue ou internée - Loi du 25 juillet 1893 relative aux déclarations d'appel - Portée - Formulaire de griefs ou requête - Lieu d'introduction - Transmission au directeur de la prison

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Le critère appliqué pour apprécier l'impact qu'exerce sur le caractère équitable du procès le fait qu'il existe des motifs sérieux de ne pas entendre un témoin à l'audience, implique qu'il existe des motifs factuels ou juridiques permettant de justifier l'absence du témoin à l'audience (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme Mortier, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevend element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

En principe, le juge appréciera l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge au cours de l'information, à la lumière de trois critères utilisés par la Cour européenne des droits de l'homme et dans cet ordre, (i) s'il existe des motifs sérieux justifiant la non-audition du témoin, (ii) si la déclaration à charge constitue le fondement unique ou déterminant de la condamnation, (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des éléments compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif que ledit critère suffise à établir si la procédure pénale, dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme Mortier, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge - Impact sur le procès équitable - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklaagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklaagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen Å charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklaagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklaagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

La question de savoir si le juge appelé à se prononcer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre en qualité de témoin une personne qui a fait une déclaration à charge d'un prévenu au cours de l'information, si ce prévenu en fait la demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable garanti à l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et du droit à interroger ou faire interroger des témoins à charge garanti à l'article 6, § 3, d, de cette même Convention; l'essentiel, à cet égard, est de savoir si, considérées dans leur ensemble, les poursuites pénales engagées contre le prévenu se déroulent équitablement, ce qui n'exclut pas que le juge tienne compte non seulement des droits de la défense de ce prévenu, mais aussi de l'intérêt de la société, des victimes et des témoins eux-mêmes (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme Mortier, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Uit de tekst van de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering, de wetsgeschiedenis, de doelstellingen ervan en het onderling verband tussen deze artikelen volgt dat de rechter de beklaagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op tegenspraak gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend ter griffie van het gerecht dat de beroepen beslissing heeft gewezen respectievelijk van het appelgerecht uiterlijk dertig dagen na de dag van de uitspraak (1). (1) Cass. 31 januari 2017, AR P.16.1004, AC 2017, nr. 74 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier of verzoekschrift - Plaats van indiening - Draagwijdte

Il résulte du texte des articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle, de leur genèse légale, de leurs objectifs et du lien réciproque entre ces articles que le juge doit déclarer le prévenu déchu de son droit d'appel formé contre un jugement rendu contradictoirement si celui-ci n'a pas introduit sa requête ou le formulaire comportant ses griefs au greffe de la juridiction ayant rendu la décision attaquée ou de la juridiction d'appel, trente jours au plus tard après celui où elle aura été prononcée (1). (1) Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.1004, Pas. 2017, n° 74, avec concl. de Mme Mortier, avocat général.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs ou requête - Lieu d'introduction - Portée

P.17.0295.N

28 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170328.5](#)

AC nr. ...

Artikel 47bis, § 3, derde lid, Wetboek van Strafvordering geldt voor al wie niet op uitnodiging wordt verhoord; zij maakt wat het genot van de rechten vermeld in artikel 47bis, § 2, Wetboek van Strafvordering betreft geen onderscheid tussen diegene die van zijn vrijheid werd benomen in de betrokken zaak, dan wel in een andere zaak.

STRAFVORDERING - Verhoor meerderjarige verdachte - Niet op uitnodiging - Na vrijheidsbeneming in betrokken of andere zaak

STRAFVORDERING - Verhoor meerderjarige verdachte - Niet op uitnodiging - Na vrijheidsbeneming in betrokken of andere zaak

L'article 47bis, § 3, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle vaut pour toute personne dont l'audition n'a pas lieu sur convocation; quant à la garantie des droits énoncés à l'article 47bis, § 2, du Code d'instruction criminelle, il ne fait pas de distinction entre la personne privée de liberté en la cause examinée en l'espèce ou en une autre cause.

ACTION PUBLIQUE - Audition d'un suspect majeur - Pas sur convocation - Après privation de liberté en la cause examinée en l'espèce ou en une autre cause

ACTION PUBLIQUE - Audition d'un suspect majeur - Pas sur convocation - Après privation de liberté en la cause examinée en l'espèce ou en une autre cause

De termijn van vierentwintig uur, vóór het verstrijken waarvan, als daartoe grond bestaat, een bevel tot aanhouding moet worden verleend, begint te lopen vanaf het ogenblik dat de verdachte ten gevolge van het optreden van de agent van de openbare macht niet langer over de vrijheid van komen en gaan beschikt en die vrijheid kan niet worden ontnomen aan de verdachte die reeds om andere redenen wordt vastgehouden; is de verdachte om andere redenen aangehouden, dan volstaat het dat het bevel tot aanhouding wordt verleend onmiddellijk na het verhoor dat de onderzoeksrechter afneemt op het ogenblik dat hij het meest geschikt acht (1). (1) Zie Cass. 10 april 2012, AR P.12.0604.F, AC 2012, nr. 224; Cass. 27 januari 2016, AR P.16.0100.F, AC 2016, nr. 62.

ONDERZOEKSRECHTER - Verdachte aangehouden om andere redenen - Verlening bevel tot aanhouding - Tijdstip - Bepaling VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verdachte aangehouden om andere redenen - Verlening bevel tot aanhouding - Tijdstip - Bepaling

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Verdachte aangehouden

3/12/2019

Le délai de vingt-quatre heures avant l'expiration duquel un mandat d'arrêt doit, s'il y a lieu, être prorogé, prend cours à partir du moment où le suspect ne dispose plus, à la suite de l'intervention de l'agent de la force publique, de la liberté d'aller et de venir et cette liberté ne saurait être retirée au suspect déjà détenu pour autre cause; si le suspect est détenu pour autre cause, il suffit alors que le mandat d'arrêt soit délivré immédiatement après l'interrogatoire que le juge d'instruction effectue au moment choisi par lui comme étant le plus opportun (1). (1) Voir Cass. 10 avril 2012, RG P.12.0604.F, Pas. 2012, n° 224; Cass. 27 janvier 2016, RG P.16.0100F, Pas. 2016, n° 62.

JUGE D'INSTRUCTION - Suspect détenu pour autre cause - Prorogation du mandat d'arrêt - Moment - Fixation

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Suspect détenu pour autre cause - Prorogation du mandat d'arrêt - Moment - Fixation

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Suspect détenu pour autre

P. 521/691

P.17.0298.N

26 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170926.4](#)

AC nr. 500

Indien de verdachte aanvoert dat de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, gedekt zijn door het beroepsgeheim en daarom niet mogen worden overgedragen, vereisen de artikelen 6, 8 en 13 EVRM niet dat het onderzoeksgerecht zelf dit bezwaar beoordeelt, voor zover op basis van de door de verzoekende staat verstrekte informatie vaststaat dat de verdachte voor de gerechten van de verzoekende staat zijn bezwaren op dat vlak kan laten gelden; de enkele omstandigheid dat de vervolgende instanties van de verzoekende staat kennis zouden kunnen krijgen van door het beroepsgeheim gedekte stukken berooft een verdachte niet van de mogelijkheid de beweerde onregelmatigheid aan te voeren voor de gerechten van die verzoekende staat.

BEROEPSGEHEIM - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

ONDERZOEKSGERECHTEN - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé-, gezins- en familieleven - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 13 - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Stukken beweerdelijk gedekt door het beroepsgeheim - Beoordeling van dit bezwaar - Taak van het onderzoeksgerecht - Draagwijdte

Lorsque le prévenu soutient que les objets dont la remise est demandée sont couverts par le secret professionnel et qu'ils ne peuvent dès lors être remis, les articles 6, 8 et 13 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne requièrent pas que la juridiction d'instruction statue elle-même sur cette contestation, pour autant que les informations fournies par l'État requérant permettent d'établir que le prévenu pourra faire valoir ses griefs en la matière devant les juridictions de cet État; la seule circonstance que les autorités poursuivantes de l'État requérant puissent prendre connaissance de pièces couvertes par le secret professionnel, ne prive pas le prévenu de la possibilité d'invoquer la prétendue irrégularité devant les juridictions de cet État.

SECRET PROFESSIONNEL - Extradition - Remise d'objets - Pièces prétendument couvertes par le secret professionnel - Examen de cette contestation - Mission de la juridiction d'instruction - Portée

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Extradition - Remise d'objets - Pièces prétendument couvertes par le secret professionnel - Examen de cette contestation - Mission de la juridiction d'instruction - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Extradition - Remise d'objets - Pièces prétendument couvertes par le secret professionnel - Examen de cette contestation - Mission de la juridiction d'instruction - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Extradition - Remise d'objets - Pièces prétendument couvertes par le secret professionnel - Examen de cette contestation - Mission de la juridiction d'instruction - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 13 - Droit à un recours effectif - Extradition - Remise d'objets - Pièces prétendument couvertes par le secret professionnel - Examen de cette contestation - Mission de la juridiction d'instruction - Portée

Uit de bepaling van artikel 20 Benelux-Uitleveringsverdrag volgt voor het onderzoeksgerecht de verplichting na te gaan of de voorwerpen waarvan de overdracht wordt gevraagd, rechtstreeks verband houden met het feit dat aan de verdachte wordt ten laste gelegd en dit onverminderd de beoordeling van de bezwaren van derden of van andere rechthebbenden (1). (1) Cass. 23 juni 1975, AC 1975, 1130; Cass. 11 december 1980, AC 1980, nr. 224; M. DE SWAEF en M. TRAEST, 'Uitlevering, overlevering en internationale rechtshulp: overdracht van voorwerpen', Comm. Straf, nr. 5; P.E. TROUSSE en J. VANHAELEWIJN, 'Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken', APR, Larcier, Brussel, 1970, nr. 271, p. 116; S. DE WULF, 'Handboek uitleveringsrecht', Antwerpen, Intersentia, 2013, nr. 238, p. 174.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Uitlevering - Overdracht van voorwerpen - Benelux-uitleveringsverdrag - Artikel 20 - Draagwijdte - Taak van het onderzoeksgerecht

UITLEVERING - Overdracht van voorwerpen - Benelux-uitleveringsverdrag - Artikel 20 - Draagwijdte - Taak van het onderzoeksgerecht

Il résulte de l'article 20 du Traité d'extradition et d'entraide judiciaire en matière pénale entre le Royaume de Belgique, le Grand-Duché de Luxembourg et le Royaume des Pays-Bas du 27 juin 1962, que la juridiction d'instruction a l'obligation d'examiner si les objets dont la remise est demandée se rattachent directement au fait imputé au prévenu, sans préjudice de l'examen des réclamations des tiers ou autres ayants droit (1). (1) Cass. 23 juin 1975 (Bull. et Pas. 1975, I, 1023); Cass. 11 décembre 1980 (Bull. et Pas. 1981, I, 1370); M. DE SWAEF et M. TRAEST, « Uitlevering, overlevering en internationale rechtshulp: overdracht van voorwerpen », Comm. Straf, n° 5; P.E. TROUSSE et J. VANHAELEWIJN, « Uitlevering en internationale rechtshulp in strafzaken », A.P.R., Larcier, Bruxelles, 1970, n° 271, p. 116; S. DE WULF, 'Handboek uitleveringsrecht', Anvers, Intersentia, 2013, n° 238, p. 174.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Extradition - Remise d'objets - Traité d'extradition Benelux du 27 juin 1962 - Article 20 - Portée - Mission de la juridiction d'instruction

EXTRADITION - Remise d'objets - Traité d'extradition Benelux du 27 juin 1962 - Article 20 - Portée - Mission de la juridiction d'instruction

P.17.0305.F

21 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beraadslaging over de schuld - Deelname van de beroepsrechters - Beginsel van een actieve deelname - Wettigheid

Door te bepalen dat het college, samengesteld uit de magistraten en de gezworenen, beraadslaagt over de schuldvraag, en door het beginsel te handhaven dat enkel de gezworenen mogen stemmen op de geheime stemming over de schuld, heeft de wetgever het beginsel ingevoerd van een actieve deelname van de magistraten aan de beraadslaging, die eindigt vóór de stemming door de jury; de actieve bijstand van de magistraten aan de beraadslaging over de schuldvraag, zoals bij wet geregeld, doet geen afbreuk aan het beginsel volgens hetwelk alleen de gezworenen beslissen over de schuld of onschuld van de beschuldigde en is verenigbaar met de handhaving van de regel bedoeld in artikel 336 Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Beraadslaging over de schuld - Deelname van de beroepsrechters - Beginsel van een actieve deelname - Wettigheid

- Artt. 327, 329, 329ter en 336 Wetboek van Strafvordering

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

COUR D'ASSISES - Procédure à l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Délibération sur la culpabilité - Participation des juges professionnels - Principe d'une participation active - Légalité

En énonçant que le collège formé des magistrats et des jurés délibère sur la culpabilité et en maintenant le principe du vote des seuls jurés au bulletin secret sur la culpabilité, le législateur a institué le principe d'une participation active des magistrats au délibéré, laquelle prend fin avant le vote du jury; l'assistance active des magistrats au délibéré sur la culpabilité telle qu'organisée par la loi ne porte pas atteinte au principe suivant lequel le jury décide seul de la culpabilité ou de l'innocence de l'accusé et est compatible avec le maintien de la règle visée à l'article 336 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR D'ASSISES - Procédure à l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Délibération sur la culpabilité - Participation des juges professionnels - Principe d'une participation active - Légalité

- Art. 327, 329, 329ter et 336 Code d'Instruction criminelle

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat de voorafgaande betwisting voor de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt en die betrekking heeft op de geldigheid van een als minnelijke schikking omschreven overeenkomst, die geacht wordt tussen de burgerlijke partij en de beklagde te zijn gesloten, een prejudicieel geschil oplevert en aanleiding geeft tot verwijzing naar de burgerlijke rechter.

PREJUDICIEEL GESCHIL - Strafzaken - Strafrechter - Tussengeschild - Geldigheid van een minnelijke schikking tussen de burgerlijke partij en de beklagde - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Tussengeschild - Geldigheid van een minnelijke schikking tussen de burgerlijke partij en de beklagde - Prejudiciële vraag

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid - Prejudiciële vraag - Strafrechter - Burgerlijke rechtsvordering voor de strafrechter - Tussengeschild - Geldigheid van een minnelijke schikking tussen de burgerlijke partij en de beklagde

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Zijn beslissingen inzake bevoegdheid en bijgevolg vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep, die welke uitspraak doen over een door de partijen opgeworpen geschil inzake de bevoegdheid van het rechtscollege dat kennisneemt van de zaak en die waarbij de rechter zich ambtshalve onbevoegd verklaart (1). (1) Cass. 19 januari 2005, AR P.04.1515.F, AC 2005, nr. 39.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Geschil inzake bevoegdheid - Zittingen van de rechtbanken - Uitsel van het onderzoek van de zaak - Openbaarheid van het debat

- Art. 420, tweede lid, 1° Wetboek van Strafvordering

Op de regel die stelt dat de strafgerechten uitspraak doen over de burgerlijke rechtsvorderingen die incidenteel voor hen worden opgeworpen, naar aanleiding van de misdrijven die bij hen aanhangig zijn gemaakt, wordt enkel uitzondering gemaakt in de gevallen waarin de wet de rechtbank die uitspraak doet over de strafvordering of over de daaruit voortvloeiende burgerlijke rechtsvordering, verplicht een prejudiciële vraag te stellen aan een ander rechtscollege.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid -

Aucune disposition légale ne prévoit que la question préalable portée devant le juge répressif saisi de l'action civile et qui concerne la validité d'une convention qualifiée de transaction, réputée conclue entre la partie civile et le prévenu, est préjudicielle et donne lieu à renvoi devant le juge civil.

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Matière répressive - Juge pénal - Question incidente - Validité d'une transaction entre la partie civile et le prévenu - Article 15 du titre préliminaire du Code de procédure pénale

- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Action civile (règles particulières) - Question incidente - Validité d'une transaction entre la partie civile et le prévenu - Question préjudicielle

- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence - Question préjudicielle - Juge pénal - Action civile portée devant le juge pénal - Question incidente - Validité d'une transaction entre la partie civile et le prévenu

- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Constituent des décisions rendues sur la compétence et sont dès lors susceptibles d'un pourvoi immédiat, celles qui statuent sur une contestation soulevée par les parties et portant sur la compétence de la juridiction saisie et celles par lesquelles le juge se déclare d'office incompetent (1). (1) Cass. 19 janvier 2005, RG P.04.1515.F, Pas. 2005, n° 39.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Litige en matière de compétence - Audiences des tribunaux - Ajournement de l'examen de la cause - Publicité des débats

- Art. 420, al. 2, 1° Code d'Instruction criminelle

Il n'est fait exception à la règle suivant laquelle les tribunaux de répression jugent les questions de droit civil qui sont soulevées devant eux incidemment, à l'occasion des infractions dont ils sont saisis, que dans les hypothèses où la loi a prévu l'obligation pour le tribunal, statuant sur l'action publique ou l'action civile en découlant, d'interroger à titre préjudiciel une autre juridiction.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence -

*Strafrechter - Tussengeschild - Prejudiciële vraag
- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering*

*BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Burgerlijke
rechtsoverdring (bijkondere regels) - Tussengeschild - Prejudiciële
vraag
- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering*

*PREJUDICIEEL GESCHIL - Strafzaken - Strafrechter - Tussengeschild -
Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering -
Prejudiciële vraag*

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bevat een regel inzake bevoegdheid die aan de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsoverdring aanhangig is gemaakt de bevoegdheid toekent om kennis te nemen van de geschillen die incidenteel voor hem worden opgeworpen.

*BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Bevoegdheid -
Strafrechter - Tussengeschild - Artikel 15 Voorafgaande Titel
Wetboek van Strafvordering - Bevoegdheidsregel*

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

*BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Burgerlijke
rechtsoverdring (bijkondere regels) - Tussengeschild - Artikel 15
Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering -
Bevoegdheidsregel*

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

*CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en
van betekening - Burgerlijke rechtsoverdring - Geschil inzake
bevoegdheid - Artikel 15 Voorafgaande Titel Wetboek van
Strafvordering - Bevoegdheidsregel - Beslissing die het
tusengeschild naar de burgerlijke rechter verwijst - Onmiddellijk
cassatieberoep - Ontvankelijkheid*

- Art. 15 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De vernietiging van een beslissing over de burgerlijke rechtsoverdring tegen een beklagde leidt tot de vernietiging van de niet-definitieve beslissing over de burgerlijke rechtsoverdring van dezelfde burgerlijke partij tegen een andere beklagde, die door dezelfde onwettigheid is aangetast (1). (1) Cass. 14 november 2012, AR P.12.1611.F, AC 2012, nr. 612.

*CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Burgerlijke
rechtsoverdring - Burgerlijke partij - Cassatie - Beslissing over de
burgerlijke rechtsoverdring van dezelfde burgerlijke partij tegen
een andere beklagde - Zelfde onwettigheid - Nietigverklaring -
Beslissing over de burgerlijke rechtsoverdring tegen een beklagde*

*Juge pénal - Question incidente - Question préjudicielle
- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale*

*COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Action civile
(règles particulières) - Question incidente - Question préjudicielle*

*- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale*

*QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Matière
répressive - Juge pénal - Question incidente - Article 15 du titre
préliminaire du Code de procédure pénale - Question préjudicielle*

*- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale*

L'article 15 du titre préliminaire du Code de procédure pénale contient une règle de compétence, attribuant au juge pénal, saisi de l'action civile, le pouvoir de connaître des incidents soulevés devant lui.

*COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Compétence -
Juge pénal - Question incidente - Article 15 du titre préliminaire du
Code de procédure pénale - Règle de compétence*

*- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale*

*COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Action civile
(règles particulières) - Question incidente - Article 15 du titre
préliminaire du Code de procédure pénale - Règle de compétence*

*- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale*

*POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans
lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile -
Litige en matière de compétence - Article 15 du titre préliminaire
du Code de procédure pénale - Règle de compétence - Décision
renvoyant la question incidente au juge civil - Pourvoi immédiat -
Recevabilité*

*- Art. 15 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code
de procédure pénale*

La cassation d'une décision rendue sur l'action civile exercée contre un prévenu entraîne l'annulation de la décision non définitive rendue sur l'action civile exercée par la même partie civile contre un autre prévenu, et entachée de la même illégalité (1). (1) Cass. 14 novembre 2012, RG P.11.1611.F, Pas. 2012, n° 612.

*CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action civile - Partie
civile - Cassation - Décision rendue sur l'action civile exercée par la
même partie civile contre un autre prévenu - Même illégalité -
Annulation - Décision rendue sur l'action civile exercée contre un
prévenu*

Door te oordelen dat de huishoudschade aanzienlijk zal afnemen wegens, enerzijds, de groeiende deelname van de kinderen van de burgerlijke partij aan de huishoudelijke activiteiten en, anderzijds, hun toekomstig vertrek uit het gezin, hebben de appelrechters de redenen aangegeven waarom de voorgestelde herstelwijze niet kon worden aangenomen; aangezien de rechter vrij blijft om te oordelen dat de schade niet voldoende vaststaand is om gekapitaliseerd te kunnen worden, heeft de rechtbank, aan de hand van de haar voorgelegde feitelijke gegevens beslist om het bedrag van de voormelde schade naar billijkheid te begroten, zonder de artikelen 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek te schenden (1). (1) Zie Cass. 24 september 2014, AR P.14.0608.F, J.L.M.B. 2014, p. 180.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Materiële schade - Elementen en grootte - Huishoudschade - Afwijzing van de herstelwijze door kapitalisatie - Schade niet vaststaand genoeg om gekapitaliseerd te kunnen worden - Raming van schade naar billijkheid - Wettigheid
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Huishoudschade - Afwijzing van de herstelwijze door kapitalisatie - Schade niet vaststaand genoeg om gekapitaliseerd te kunnen worden - Raming van schade naar billijkheid - Wettigheid
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

De beslissing is een eindbeslissing in de zin van artikel 420, eerste lid, Wetboek van Strafvordering wanneer de rechter definitief uitspraak heeft gedaan over alles wat betrekking heeft op de voor hem gebrachte vorderingen, zelfs als hij de burgerlijke partijen akte heeft verleend van hun voorbehoud op fiscaal vlak en de zaak wat dat betreft sine die heeft uitgesteld (1). (1) Zie Cass. 1 december 1999, AR P.99.0930.F, AC 1999, nr. 646; R. Declercq, Pourvoi en cassation en matière répressive, Brussel, Bruylant, 2015, p. 213.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Geen eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Geen eindbeslissing

- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

En considérant que le préjudice ménager est appelé à se réduire de manière significative en raison d'une part, de la participation croissante des filles de la partie civile aux activités ménagères et, d'autre part, de leur départ futur du foyer, le juge donne les raisons pour lesquelles le mode de réparation par capitalisation proposé ne peut être admis; dès lors qu'il reste libre de considérer que le dommage ne présente pas la constance justifiant sa capitalisation, il a pu, sur le fondement des éléments concrets qui lui étaient soumis, décider d'arbitrer en équité le montant du préjudice précité sans violer les articles 1382 et 1383 du Code civil (1). (1) Voir Cass. 24 septembre 2014, RG P.14.0608.F, J.L.M.B., 2014, p. 180.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Dommage matériel. éléments et étendue - Préjudice ménager - Refus du mode de réparation par capitalisation - Dommage ne présentant pas la constance justifiant la capitalisation - Estimation du dommage en équité - Légalité
- Art. 1382 et 1383 Code civil

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. évaluation. date à considérer - Préjudice ménager - Refus du mode de réparation par capitalisation - Dommage ne présentant pas la constance justifiant la capitalisation - Estimation du dommage en équité - Légalité
- Art. 1382 et 1383 Code civil

La décision est définitive au sens de l'article 420, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle lorsque le juge a statué définitivement sur tout ce qui faisait l'objet des demandes portées devant lui, même s'il a donné acte aux parties civiles de leurs réserves sur le plan fiscal et a remis la cause sine die à cet égard (1). (1) Voir Cass. 1er décembre 1999, RG P.99.0930.F, Pas. 1999, n° 646; R. Declercq, Pourvoi en cassation en matière répressive, Bruxelles, Bruylant, 2015, p.213.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Décision non définitive

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Décision définitive - Décision non définitive

- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Cassatieberoep tegen voorbereidende vonnissen en arresten en tegen vonnissen en arresten van onderzoek, staat eerst open na het eindarrest of na het eindvonnis; wanneer de eindbeslissing op tegenspraak doch in eerste aanleg is geweest en daartegen geen hoger beroep is ingesteld, staat de termijn om cassatieberoep in te dienen tegen een voorafgaande niet-definitieve beslissing eerst open na het verstrijken van de termijn om hoger beroep in te stellen tegen de eindbeslissing (Impliciet) (1). (1) Cass. 30 april 1985, AC 1984-85, nr. 519. Dit is een schoolvoorbeeld. In casu was de eindbeslissing, die op tegenspraak en in eerste aanleg werd uitgesproken, geweest door de politierechtbank op 9 januari 2017. Tegen die beslissing werd geen hoger beroep ingesteld. De eiseres had tegen het bestreden (niet-definitieve) vonnis dat in de zaak werd gewezen op 20 november 2013, twee cassatieberoepen ingesteld, respectievelijk op 23 januari 2017 (tijdens de beroepstermijn) en 9 februari 2017 (de dag na het verstrijken van de beroepstermijn). Het Hof heeft afstand verleend van het eerste cassatieberoep en heeft het tweede cassatieberoep ontvankelijk verklaard.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Geen eindbeslissing - Aanvang van de termijn
- Art. 420, eerste lid Wetboek van Strafvordering

De rechter mag de blijvende schade naar billijkheid ramen, mits hij de reden aangeeft waarom hij de door het slachtoffer voorgestelde kapitalisatiemethode niet kan aannemen en tevens vaststelt dat de schade onmogelijk anders kan worden bepaald (1). (1) Cass. 20 november 2012, AR P.12.0499.N, AC 2012, nr. 624.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Schade - Beoordelingsbevoegdheid - Raming - Peildatum - Raming van schade naar billijkheid
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

Le pourvoi contre les jugements et arrêts préparatoires et d'instruction n'est ouvert qu'après l'arrêt ou le jugement définitif; lorsque la décision définitive est rendue contradictoirement mais en premier ressort et n'est pas frappée d'appel, le délai pour se pourvoir contre une décision non définitive qui précède ne s'ouvre qu'à l'expiration du délai d'appel contre la décision définitive (solution implicite) (1). (1) Cass. 30 avril 1985, RG 9009, Pas. 1985, n° 519. Il s'agit d'un cas d'école. En l'espèce, la décision définitive, prononcée de façon contradictoire et en premier ressort, avait été rendue par le tribunal de police le 9 janvier 2017. Aucun appel n'a été interjeté contre cette décision. A l'encontre du jugement attaqué (non définitif) rendu en la cause le 20 novembre 2013,, la demanderesse avait introduit deux pourvois, respectivement le 23 janvier 2017 (durant le délai d'appel) et le 9 février 2017 (le lendemain de l'expiration du délai d'appel). La Cour a décrété le désistement du premier pourvoi et a déclaré le second pourvoi recevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Décision non définitive - Point de départ du délai
- Art. 420, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Pour évaluer en équité un dommage permanent, le juge doit indiquer la raison pour laquelle la méthode de capitalisation invoquée par la victime ne peut être admise et constater qu'il est impossible de déterminer autrement ledit dommage (1). (1) Cass. 20 novembre 2012, RG P.12.0499.N, Pas. 2012, n° 624.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Dommage - Pouvoir d'appréciation. evaluation. date à considérer - Estimation du dommage en équité
- Art. 1382 et 1383 Code civil

Luidens artikel 74/13 Vreemdelingenwet houdt de minister of zijn gemachtigde, bij het nemen van een beslissing tot verwijdering, rekening met het hoger belang van het kind, het gezins- en familieleven en de gezondheidstoestand van de betrokken onderdaan van een derde land; wanneer de aan het toezicht van de kamer van inbeschuldigingstelling voorgelegde titel van vrijheidsberoving verzuimt de omstandigheden te onderzoeken die eigen zijn aan het familie- en gezinsleven van de vreemdeling, moet de kamer van inbeschuldigingstelling de gevolgen nagaan van de door de vreemdeling aangeklaagde leemten op de in artikel 8 EVRM vastgelegde rechten.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht - Omvang - Recht op eerbiediging van het privé-, gezins- en familieleven

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Recht op eerbiediging van het privé-, gezins- en familieleven - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Kamer van inbeschuldigingstelling - Toezicht

Aux termes de l'article 74/13 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, lors de la prise d'une décision d'éloignement, le ministre ou son délégué tient compte de l'intérêt supérieur de l'enfant, de la vie familiale et de l'état de santé du ressortissant d'un pays tiers concerné; lorsque le titre privatif de liberté déferé à son contrôle omet d'examiner les circonstances propres à la vie familiale de l'étranger, la chambre des mises en accusation est tenue de vérifier l'incidence des lacunes dénoncées par l'étranger privé de liberté sur les droits consacrés par l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales.

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours judiciaire - Chambre des mises en accusation - Contrôle - Etendue - Droit au respect de la vie privée et familiale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Droit au respect de la vie privée et familiale - Etrangers - Privation de liberté - Recours judiciaire - Chambre des mises en accusation - Contrôle

P.17.0339.N

12 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.3](#)

AC nr. 707

Bij afwezigheid van een daartoe strekkende conclusie moet de rechter, bij het bepalen van de omvang van de door een misdrijf opgeleverde vermogensvoordelen, de door hem gehanteerde ramings- of berekeningswijze niet nader motiveren.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Berekeningswijze van de vermogensvoordelen - Redengeving

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Berekeningswijze van de vermogensvoordelen - Redengeving

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

À défaut de conclusions en ce sens, le juge n'est pas tenu, lorsqu'il détermine l'étendue des avantages patrimoniaux tirés d'une infraction, de motiver plus avant le mode d'estimation ou de calcul qu'il a appliqué.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Confiscation - Confiscation spéciale facultative - Avantages patrimoniaux ne pouvant plus être trouvés dans le patrimoine du condamné - Mode de calcul des avantages patrimoniaux - Motivation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale facultative - Avantages patrimoniaux ne pouvant plus être trouvés dans le patrimoine du condamné - Mode de calcul des avantages patrimoniaux - Motivation

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

Geen enkele wetsbepaling of algemeen rechtsbeginsel belet de beslissing over de omvang van de door een misdrijf opgeleverde vermogensvoordelen met redenen te omkleden door verwijzing naar een tijdens het opsporingsonderzoek afgelegde verklaring die beschikbaar is voor alle partijen; de rechter is niet verplicht de inhoud van een dergelijke verklaring in zijn beslissing op te nemen.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Allerlei - Strafzaken - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Bepalen van de omvang door de rechter - Redengeving - Toepassing

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Facultatieve bijzondere verbeurdverklaring - Vermogensvoordelen die niet meer in het vermogen van de veroordeelde kunnen worden aangetroffen - Bepalen van de omvang door de rechter - Redengeving - Toepassing

- Art. 149 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Artt. 42, 3°, en 43bis Strafwetboek

- Art. 195 Wetboek van Strafvordering

Aucune disposition légale ni aucun principe général du droit ne s'opposent à ce que la décision rendue sur l'étendue des avantages patrimoniaux tirés d'une infraction soit motivée par référence à une déclaration faite au stade de l'information, qui est à la disposition de toutes les parties; le juge n'est pas tenu de faire figurer le contenu d'une telle déclaration dans sa décision.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Divers - Matière répressive - Confiscation - Confiscation spéciale facultative - Avantages patrimoniaux ne pouvant plus être trouvés dans le patrimoine du condamné - Détermination de l'étendue par le juge - Motivation - Application

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Confiscation spéciale facultative - Avantages patrimoniaux ne pouvant plus être trouvés dans le patrimoine du condamné - Détermination de l'étendue par le juge - Motivation - Application

- Art. 149 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 42, 3°, et 43bis Code pénal

- Art. 195 Code d'Instruction criminelle

P.17.0340.N

19 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171219.2](#)

AC nr. 718

Door overmacht te combineren met een wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek bij de bestreden rechtspleging, beoogt de wetgever de gevallen van overmacht uit te breiden met de gevallen waarin de verzetdoende partij een wettige reden opgeeft die wordt erkend door het rechtscollege waarvoor hij is opgeroepen (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

VERZET - Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Overmacht en wettige reden van verschoning - Principe

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

En combinant la force majeure et l'excuse légitime pour la justification du défaut lors de la procédure attaquée, le législateur vise à étendre les cas de force majeure aux cas dans lesquels la partie faisant opposition avance un motif légitime reconnu par la juridiction devant laquelle elle est appelée à comparaître (1). (1) Cass. 25 avril 2017, RG P.17.0066.N, Pas. 2017, n° 286, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

OPPOSITION - Opposition déclarée non avenue - Justification du défaut - Force majeure et excuse légitime - Principe

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Een wettige reden van verschoning is elke ter verklaring van de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek aangevoerde omstandigheid waarvoor enig begrip kan worden opgebracht en zonder dat de verzetdoende partij een fout of nalatigheid kan worden verweten; de rechter oordeelt in feite, mitsdien onaantastbaar, over de door de verzetdoende partij aangevoerde wettige reden van verschoning en het Hof gaat enkel na of uit de aangevoerde omstandigheid een wettige reden van verschoning kan worden afgeleid (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verzet - Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Wettige reden van verschoning - Beoordeling

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

VERZET - Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Wettige reden van verschoning

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Het recht op tegenspraak, als onderdeel van het recht op een eerlijk proces, belet niet dat de wetgever beperkende voorwaarden oplegt voor het aanwenden van het rechtsmiddel verzet.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak - Verzet - Beperkende voorwaarden voor het aanwenden van het rechtsmiddel - Draagwijdte

VERZET - Beperkende voorwaarden voor het aanwenden van het rechtsmiddel - Impact op artikel 6.1. EVRM - Recht op een eerlijk proces - Recht op tegenspraak

Overmacht heeft betrekking op een onvoorzienbare en onoverkomelijke hindernis, waardoor de afwezigheid van de verzetdoende partij in de procedure op verstek die tot de bestreden verstekbeslissing heeft geleid, hem niet toerekenbaar is (1). (1) Cass. 25 april 2017, AR P.17.0066.N, AC 2017, nr 286 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

VERZET - Ongedaan verklaard verzet - Rechtvaardiging van het verstek - Overmacht

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

Uit artikel 208 Wetboek van Strafvordering volgt dat een appelrechter bij de beoordeling of een door de eiser aangehaalde reden van verstek een wettige reden van verschoning vormt, dezelfde criteria dient te hanteren als een rechter in eerste aanleg.

HOGER BEROEP - Straffzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Verzet tegen een arrest bij verstek gewezen in hoger beroep - Beoordeling van de wettige reden van verschoning - Draagwijdte

3/12/2019

Une excuse légitime est constituée par toute circonstance invoquée pour expliquer l'absence de la partie faisant opposition lors de la procédure par défaut, à l'égard de laquelle il peut être fait preuve d'une certaine compréhension et sans qu'une faute ou une négligence puisse être imputée à la partie faisant opposition; le juge se prononce en fait, et dès lors souverainement, sur l'excuse légitime invoquée par la partie qui fait opposition, et la Cour se borne à vérifier si une excuse légitime peut être déduite de la circonstance invoquée (1). (1) Cass. 25 avril 2017, RG P.17.0066.N, Pas. 2017, n° 286, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Opposition - Opposition déclarée non avenue - Justification du défaut - Excuse légitime - Appréciation

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Opposition déclarée non avenue - Justification du défaut - Excuse légitime

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Le droit au contradictoire, en tant qu'élément du droit à un procès équitable, ne s'oppose pas à ce que le législateur soumette la possibilité de faire opposition à des conditions restrictives.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droit au contradictoire - Opposition - Restrictions à l'intentement d'un recours - Portée

OPPOSITION - Restrictions à l'intentement d'un recours - Impact sur l'article 6, § 1er de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Droit à un procès équitable - Droit au contradictoire

La force majeure concerne un obstacle imprévisible et insurmontable, en raison duquel l'absence de la partie faisant opposition lors de la procédure par défaut ayant conduit à la décision attaquée rendue par défaut ne lui est pas imputable (1). (1) Cass. 25 avril 2017, RG P.17.0066.N, Pas. 2017, n° 286, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

OPPOSITION - Opposition déclarée non avenue - Justification du défaut - Force majeure

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

Il résulte de l'article 208 du Code d'instruction criminelle qu'au moment d'apprécier si le motif allégué par le demandeur pour justifier son défaut constitue un motif légitime, un juge d'appel se doit de recourir aux mêmes critères qu'un juge de première instance.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Opposition à un arrêt rendu par défaut en appel - Appréciation de l'excuse légitime - Portée

P. 530/691

P.17.0342.F

20 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.8](#)

AC nr. 721

Ook al vereist artikel 51 Strafwetboek het begin van uitvoering van het misdrijf, toch vereist het niet dat het wezenlijk bestanddeel van de misdaad of het wanbedrijf zelf reeds een aanvang heeft genomen; er is begin van uitvoering zodra de dader de middelen aanwendt die hij zich heeft verschaft en die hij heeft klaargelegd en in gereedheid heeft gebracht om zijn misdadig voornemen ten uitvoer te brengen; het begin van uitvoering staat in noodzakelijk verband met het misdadig opzet van de dader en kan slechts verklaard worden door zijn wil om een welbepaald misdrijf te plegen, dat door de gestelde daden rechtstreeks en onmiddellijk wordt beoogd; een daad, die geen enkele twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader, kan dus het begin van uitvoering uitmaken dat de strafbare poging kenmerkt (1). (1) Cass. 3 november 2004, AR P.04.1191.F, AC 2004, nr. 529 en de verwijzingen in de noot; zie Cass. 14 januari 2009, AR P.09.0024.F, AC 2009, nr. 33 en de verwijzingen in de noot, waaronder, wat de "univocité circonstancielle" betreft, Fr. TULKENS en M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2005, p. 358-359. Zie ook Cass. 24 maart 2010, AR P.10.0473.F, AC 2010, nr. 215: "Uit de omstandigheid dat een van de verdachten 's nachts het landgoed is binnengedrongen, in de buurt waarvan inbrekersmateriaal was afgezet, kan de rechter naar recht afleiden dat een materiële daad werd gesteld die rechtstreeks en onmiddellijk tot het plegen van een welbepaald misdrijf leidt."

MISDRIJF - Poging - Begin van uitvoering - Begrip - Omstandigheid die geen twijfel laat bestaan over de bedoeling van de dader

- Art. 51 Strafwetboek

S'il exige le commencement d'exécution de l'infraction, l'article 51 du Code pénal ne requiert pas que l'acte constitutif du crime ou du délit soit lui-même déjà commencé; il y a commencement d'exécution dès que l'agent met en oeuvre les moyens qu'il s'est procurés, qu'il a apprêtés et disposés pour réaliser son projet criminel; le commencement d'exécution est en relation nécessaire avec l'intention criminelle de l'auteur et ne peut s'expliquer que par la volonté de celui-ci de perpétrer une infraction déterminée à la commission de laquelle les actes accomplis tendent directement et immédiatement; un acte qui ne laisse aucun doute sur l'intention de l'auteur peut donc constituer le commencement d'exécution qui caractérise la tentative punissable (1). (1) Cass. 3 novembre 2004, RG P.04.1191.F, Pas. 2004, n° 529 et références citées en note; voir Cass. 14 janvier 2009, RG P.09.0024.F, Pas. 2009, n° 33 et références citées en note, dont, quant à l'« univocité circonstancielle », Fr. TULKENS et M. VAN DE KERCHOVE, Introduction au droit pénal, Kluwer, 2005, pp. 358-359. Voir aussi Cass. 24 mars 2010, RG P.10.0473.F, Pas. 2010, n° 215: « De la circonstance qu'un des suspects a pénétré la nuit dans la propriété à proximité de laquelle du matériel, pouvant servir à un cambriolage, a été acheminé, le juge peut légalement déduire qu'un acte matériel a été accompli, tendant directement et immédiatement à la commission d'une infraction déterminée. »

INFRACTION - Tentative - Commencement d'exécution - Notion - Univocité circonstancielle

- Art. 51 Code pénal

P.17.0343.F

21 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.4](#)

AC nr. ...

In tegenstelling tot een nieuw deskundigenonderzoek is de actualisering van een deskundigenonderzoek een voortzetting van het reeds neergelegde verslag en moet ze daarom aan dezelfde deskundige worden gevraagd; daaruit volgt dat de rechter die vóór 1 oktober 2016, datum van inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014, de aanstelling van een deskundige regelmatig heeft gevorderd, na die datum een aanvullende informatieopdracht kan toevertrouwen aan dezelfde deskundige, ook al voldoet deze niet aan de bij wet bepaalde aanwijzingsvoorwaarden.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Wet van 5 mei 2014 - Voorafgaand psychiatrisch deskundigenonderzoek - Actualisering van het deskundigenonderzoek - Begrip - Deskundige aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 - Deskundige beschikt niet over de vereiste titel - Actualisering van het deskundigenonderzoek toevertrouwd aan dezelfde deskundige - Regulariteit

- Art. 5, § 3, tweede lid Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Wanneer een procedureregule wordt gewijzigd, worden de handelingen die onder gelding van en overeenkomstig de vorige wet zijn verricht, nog steeds als regelmatig gestelde handelingen beschouwd; aangezien de onderzoeksrechter de deskundige-psychiater regelmatig heeft aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014, is de omstandigheid dat het deskundigenonderzoek wordt voortgezet zonder dat die deskundige houder is van de bij de nieuwe wet vereiste titel niet van dien aard dat dit het deskundigenonderzoek onregelmatig zou maken.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Regel van strafprocesrecht - Internering - Voorafgaand psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundige is houder van een beroepstitel van forensisch psychiater - Deskundige aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 - Deskundige beschikt niet over de vereiste titel - Regulariteit van het deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 2, eerste lid, en § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Wet van 5 mei 2014 - Voorafgaand psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundige is houder van een beroepstitel van forensisch psychiater - Deskundige aangewezen vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 mei 2014 - Deskundige beschikt niet over de vereiste titel - Regulariteit van het deskundigenonderzoek

- Art. 5, § 2, eerste lid, en § 4 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

A la différence d'une nouvelle expertise, l'actualisation d'une expertise s'inscrit dans le prolongement du rapport déposé et ne se conçoit qu'en étant demandée au même expert; il s'ensuit que le juge qui a régulièrement requis un expert avant le 1er octobre 2016, date d'entrée en vigueur de la loi du 5 mai 2014, peut confier au même expert, après cette date, une mission complémentaire d'information même si celui-ci ne satisfait pas aux conditions de désignation prévues par ladite loi.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Loi du 5 mai 2014 - Expertise psychiatrique préalable - Actualisation de l'expertise - Notion - Expert désigné avant l'entrée en vigueur de la loi du 5 mai 2014 - Expert ne disposant pas du titre requis - Actualisation de l'expertise confiée au même expert - Régularité

- Art. 5, § 3, al. 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Lorsqu'une règle de procédure est modifiée, les actes réalisés sous l'empire de la loi antérieure et conformément à celle-ci, demeurent réguliers; lorsqu'avant l'entrée en vigueur de la loi du 5 mai 2014, le juge d'instruction a régulièrement désigné l'expert psychiatre, la circonstance que l'expertise s'est poursuivie sans que cet expert dispose du titre requis par la loi nouvelle, n'est pas de nature à entraîner l'irrégularité de cette expertise.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Règle de procédure pénale - Internement - Expertise psychiatrique préalable - Expert porteur d'un titre professionnel de psychiatre médico-légal - Expert désigné avant l'entrée en vigueur de la loi du 5 mai 2014 - Expert ne disposant pas du titre requis - Régularité de l'expertise

- Art. 5, § 2, al. 1er, et § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Internement - Loi du 5 mai 2014 - Expertise psychiatrique préalable - Expert porteur d'un titre professionnel de psychiatre médico-légal - Expert désigné avant l'entrée en vigueur de la loi du 5 mai 2014 - Expert ne disposant pas du titre requis - Régularité de l'expertise

- Art. 5, § 2, al. 1er, et § 4 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Het verval van het recht tot het besturen van een voertuig, opgelegd aan hij die een voertuig bestuurt spijts het tegen hem uitgesproken verval, is geen hoofdstraf maar enkel een bijkomende straf, ook al voorziet artikel 48 Wegverkeerswet in die verplichte vervallenverklaring; daaruit volgt dat wanneer de schuldigverklaring en de veroordeling tot andere straffen met betrekking tot die telastlegging, zelf niet worden vernietigd, de vernietiging beperkt blijft tot het beschikkend gedeelte betreffende het uitgesproken verval van het recht tot sturen (Impliciet) (1). (1) Zie Cass. 29 september 2009, AR P.09.0467.N, AC 2009, nr. 533; Cass. 1 maart 2011, AR P.10.1610.N, AC 2011, nr. 173, met concl. van advocaat-generaal DUINSLAEGER. De eerste van die twee beslissingen, die beide betrekking hebben op artikel 35 Wegverkeerswet dat het rijden in staat van dronkenschap bestraft, betekent een ommezwaai in de rechtspraak die onder meer wordt bevestigd door de beslissing van 1 maart 2011 en door de volgende arresten: Cass. 27 november 2013, AR P.13.1178.F, AC 2013, nr. 637 (gebrek aan motivering van de duur van het verval op grond van de artikelen 22, § 1, en 24, 1°, WAM-wet en artikel 38.5 Wegverkeerswet); Cass. 7 januari 2014, AR P.13.1716.N, AC 2014, nr. 9 (uitstel toegekend voor de totaliteit van het verval, terwijl artikel 41 Wegverkeerswet een effectief gedeelte oplegt van minimum 8 dagen); Cass. 18 februari 2014, AR P.13.0189.N, arrest niet gepubliceerd (tegenstrijdig gemotiveerd); Cass. 3 mei 2016, AR P.14.1500.N, arrest niet gepubliceerd (gebrek aan motivering van de weigering van het uitstel voor het verval); Cass. 13 september 2016, AR P.16.0402.N, arrest niet gepubliceerd (geen antwoord op het verzoek om het verval te beperken tot de voertuigen van categorie C en het herstel van het recht tot sturen niet afhankelijk te maken van het slagen voor examens). Voordien oordeelde het Hof immers dat het verval van het recht tot het besturen van een voertuig te besturen een onderdeel was van de uitgesproken hoofdstraf, zodat de onwettigheid ervan zich uitstreckte tot de gehele veroordeling wegens het misdrijf waarvoor het verval was uitgesproken: zie bijv. Cass. 21 oktober 1968, AC 1969, p. 204; Cass. 20 juli 1983, AR 8112, AC 1982-83, nr. 608; Cass. 12 oktober 1994, AR P.94.0634.F, AC 1994, nr. 428. Zie ook R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B. 2015, p. 636 e.v., inz. pp. 641-643 (M.N.B.)

La déchéance du droit de conduire un véhicule infligée à quiconque conduit un véhicule en dépit de la déchéance prononcée contre lui ne constitue pas une peine principale mais seulement une peine accessoire, même si l'article 48 de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière impose cette déchéance; il en résulte que lorsque la déclaration de culpabilité et la condamnation aux autres peines relatives à cette prévention n'encourent pas elles-mêmes la censure, la cassation est limitée au dispositif concernant la peine de déchéance du droit de conduire prononcée (solution implicite) (1). (1) Voir Cass. 29 septembre 2009, RG P.09.0467.N, Pas. 2009, n°533; Cass. 1er mars 2011, RG P.10.1610.N, Pas. 2011, n°173, avec concl. de M. DUINSLAEGER, alors avocat général, publiées dans AC. La première de ces deux décisions, relatives à l'article 35 de la même loi (L.P.C.R.) qui réprime la conduite en état d'ivresse, constitue un revirement de jurisprudence, confirmé notamment par la décision du 1er mars 2011 et par les arrêts suivants: Cass. 27 novembre 2013, RG P.13.1178.F, Pas. 2013, n° 637 (défaut de motivation de la durée de la déchéance fondée sur les art. 22, §1er, et 24, 1°, de la loi du 21 novembre 1968 relative à l'assurance obligatoire de la responsabilité en matière de véhicule automoteurs et 38, §5, L.P.C.R.); Cass. 7 janvier 2014, RG P.13.1716.N, Pas. 2014, n°9 (sursis accordé pour totalité de la déchéance, alors que l'art. 41 L.P.C.R. impose une durée effective de 8 jours au moins); Cass. 18 février 2014, RG P.13.0189.N, non publié (contradiction dans la motivation); Cass. 3 mai 2016, RG P.14.1500.N, non publié (absence de motivation du refus du sursis pour la déchéance); Cass. 13 septembre 2016, RG P.16.0402.N, non publié (absence de réponse à la demande de limiter la déchéance aux véhicules de catégorie C et de ne pas subordonner la réintégration dans le droit de conduire à la réussite d'examens). Antérieurement, la Cour considérait en effet que la déchéance du droit de conduire un véhicule automoteur était un élément de la peine principale prononcée, de sorte que son illégalité s'étendait à toute la condamnation infligée du chef de l'infraction pour laquelle la déchéance avait été prononcée: voir p. ex. Cass. 21 octobre 1968, Pas. 1969, p. 195; Cass. 20 juillet 1983, RG 8112, Pas. 1983, n°608; Cass. 12 octobre 1994, RG P.94.0634.F, Pas. 1994, n° 428. Voir aussi R. DECLERCQ, Pourvoi en cassation en matière répressive, R.P.D.B., 2015, p. 636 e.s., spéc. pp.641-643 (M.N.B.).

tot sturen

- Art. 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Verval van het recht tot sturen - Aard - Bijkomende straf - Vernietiging

- Art. 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 48 - Besturen van een voertuig op de openbare weg niettegenstaande vervallenverklaring van het recht tot sturen - Verval van het recht tot sturen - Aard - Vernietiging

- Art. 48 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

- Art. 48 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

PEINE - Divers - Déchéance du droit de conduire - Nature - Peine accessoire - Cassation

- Art. 48 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 48 - Conduite d'un véhicule sur la voie publique en dépit d'une déchéance du droit de conduire - Déchéance du droit de conduire - Nature - Cassation

- Art. 48 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.17.0349.F

19 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170419.1](#)

AC nr. ...

De artikelen 72, tweede lid, en 73, eerste lid, Vreemdelingenwet maken de onderzoeksgerechten niet bevoegd om de maatregel van vrijheidsberoving op te heffen die aan hun toezicht is onderworpen, op grond dat een ná die maatregel genomen beslissing tot verwijdering, die niet aan hun toezicht is onderworpen, door onwettigheid zou zijn aangetast of dat een beslissing van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen de uitvoering van die beslissing opschort.

VREEMDELINGEN - Arrest van de Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Opschorting, bij hoogdringendheid, van de uitvoering van een bevel om het grondgebied te verlaten - Gevolg voor de wettigheid van een eerder bevel om het grondgebied te verlaten

- Artt. 72, eerste lid, en 73, eerste lid Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Les articles 72, alinéa 2, et 73, alinéa 1er, de la loi du 15 décembre 1980 n'attribuent pas aux juridictions d'instruction le pouvoir de lever la mesure privative de liberté soumise à leur contrôle au motif qu'une décision d'éloignement postérieure à cette mesure, ou sur laquelle celle-ci ne se fonde pas, et qui n'est pas soumise à leur contrôle, serait entachée d'illégalité ou qu'un arrêt du Conseil du contentieux des étrangers suspend l'exécution de cette décision.

ETRANGERS - Arrêt du Conseil du contentieux des étrangers - Suspension, en extrême urgence, de l'exécution d'un ordre de quitter le territoire - Incidence sur la légalité d'un ordre de quitter le territoire antérieur

- Art. 72, al. 1er, et 73, al. 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.0355.F

4 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171004.2](#)

AC nr. 526

In afwijking van artikel 40 Strafwetboek voorziet artikel 69bis Wegverkeerswet voor de geldboete enkel in een vervangend rijverbod (1); bij gebreke van betaling van de geldboete binnen de wettelijke termijn kan de rechter bijgevolg geen vervangende gevangenisstraf opleggen. (1) Cass. 12 april 2005, AR P.04.1292.N, AC 2005, nr. 217.

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Wegverkeer - Vervangende straf - Verval van het recht tot sturen

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 40 Strafwetboek

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 69bis - Vervangende straf - Verval van het recht tot sturen

- Art. 69bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
- Art. 40 Strafwetboek

Dérogeant à l'article 40 du Code pénal, l'article 69bis de la loi relative à la police de la circulation routière prévoit uniquement pour l'amende une interdiction de conduire subsidiaire (1) ; le juge ne peut dès lors infliger une peine d'emprisonnement subsidiaire, à défaut de paiement de l'amende dans le délai légal. (1) Cass. 12 avril 2005, RG P.04.1292.N, Pas. 2005, n° 217.

PEINE - Divers - Roulage - Peine subsidiaire - Déchéance du droit de conduire

- Art. 69bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968
- Art. 40 Code pénal

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 69bis - Peine subsidiaire - Déchéance du droit de conduire

- Art. 69bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968
- Art. 40 Code pénal

Wanneer de rechter een vervangende gevangenisstraf heeft uitgesproken terwijl de wet hem enkel ertoe machtigde een vervangend rijverbod op te leggen en de veroordelende beslissing, voor het overige, overeenkomstig de wet is geweest, wordt de vernietiging tot die straf beperkt (1). (1) Zie Cass. 21 mei 2014, AR P.14.0560.F, AC 2014, nr. 367 (vernietiging zonder verwijzing van de vervangende gevangenisstraf, in zoverre ze het wettelijk maximum overschrijdt); Cass. 21 april 1999, AR P.98.1388.F, AC 1999, nr. 229 (ibid.); Cass. 26 april 2016, AR P.15.1381.N, AC 2016, nr. 280 (vernietiging met verwijzing beperkt tot de door de appelrechter verzwaarde vervangende gevangenisstraf, zonder vast te stellen dat de beslissing met eenparigheid van stemmen werd genomen); R. DECLERCQ, Cassation en matière répressive, Bruylant, 2006, nr. 955.

VERWIJZING NA CASSATIE - Strafzaken - Strafvordering - Vervangende gevangenisstraf - Onwettigheid - Omvang van de vernietiging

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Strafzaken - Strafvordering - Beklaagde en verdachte - Vervangende gevangenisstraf - Onwettigheid

Lorsque le juge a prononcé une peine d'emprisonnement subsidiaire alors que la loi ne l'autorisait qu'à infliger une interdiction de conduire subsidiaire et que, pour le surplus, la décision de condamnation est conforme à la loi, la cassation est limitée à cette peine (1). (1) Voir Cass. 21 mai 2014, RG P.14.0560.F, Pas. 2014, n° 367 (cassation sans renvoi de la peine d'emprisonnement subsidiaire dans la mesure où elle dépasse le maximum légal); Cass. 21 avril 1999, RG P.98.1388.F, Pas. 1999, n° 229 (ibid.); Cass. 26 avril 2016, RG P.15.1381.N, Pas. 2016, n° 280 (cassation, avec renvoi, limitée à la peine d'emprisonnement subsidiaire aggravée, par le juge d'appel, sans constater que la décision a été prise à l'unanimité); R. DECLERCQ, Cassation en matière répressive, Bruylant, 2006, n° 955.

RENOI APRES CASSATION - Matière répressive - Action publique - Emprisonnement subsidiaire - Illégalité - Etendue de la cassation

CASSATION - Etendue - Matière répressive - Action publique - Prévenu et inculpé - Emprisonnement subsidiaire - Illégalité

In correctionele en politiezaken maakt de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding om te verschijnen niet de daarin vervatte omschrijving van de feiten aanhangig bij het vonnisgerecht, maar de feiten zoals ze blijken uit de stukken van het onderzoek en die aan de beschikking tot verwijzing of de dagvaarding ten grondslag liggen; de feitenrechter is niet gebonden door de omschrijving die de voormelde akten aan de feiten hebben gegeven; die eerste omschrijving is voorlopig en het vonnisgerecht heeft, ook in hoger beroep, het recht en de plicht om, met eerbiediging van het recht van verdediging, aan de feiten hun juiste omschrijving te geven; met het oog op herkwalificatie is niet vereist dat de bestanddelen van het aanvankelijk omschreven misdrijf en die van het heromschreven misdrijf dezelfde zijn; de nieuwe omschrijving moet evenwel hetzelfde feit betreffen als datgene wat aan de vervolging ten grondslag ligt of moet daarin zijn begrepen; hoewel de feitenrechter hierover op onaantastbare wijze oordeelt, moet hij evenwel in concreto uiteenzetten waarom hij meent dat de nieuwe door een partij voorgestelde omschrijving al dan niet overeenstemt met het feit dat bij hem aanhangig is gemaakt (1). (1) Zie Cass. 14 juni 2017, AR P.17.0259.F, AC 2017, zie datum, met concl. "in substantie" van advocaat-generaal M. NOLET de BRAUWERE; P. MORLET, "Changement de qualification, droits et devoirs du juge", R.D.P.C. 1990, p. 561 tot 590.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevoegdheid van de rechter - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking

*- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
MISDRIJF - Allerlei - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Grens - Aanhangigmaking*

*- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Heromschrijving*

*- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering
RECHTBANKEN - Strafzaken - Strafvordering - Omschrijving van de telastlegging - Recht en plicht van het vonnisgerecht - Heromschrijving - Grens - Aanhangigmaking*

- Artt. 130, 145 en 182 Wetboek van Strafvordering

En matière correctionnelle ou de police, l'ordonnance de renvoi ou la citation à comparaître saisissent la juridiction de jugement non de la qualification qui y figure, mais des faits tels qu'ils ressortent des pièces de l'instruction et qui fondent l'ordonnance de renvoi ou la citation; le juge du fond n'est pas lié par la qualification que ces actes ont donnée aux faits; cette première qualification est provisoire et la juridiction de jugement, même en degré d'appel, a le droit et le devoir, moyennant le respect des droits de la défense, de donner aux faits leur qualification exacte; en vue de la requalification, il n'est pas requis que les éléments de l'infraction initialement qualifiée et de celle requalifiée soient les mêmes; il faut néanmoins que la nouvelle qualification ait pour objet le même fait que celui qui est à l'origine des poursuites ou qu'il s'y trouve compris; si l'appréciation du juge du fond à cet égard est souveraine, il lui appartient cependant d'exposer de manière concrète pourquoi il estime que la nouvelle qualification proposée par une partie s'identifie ou non au fait dont il est saisi (1). (1) Voir Cass. 14 juin 2017, RG P.17.0259.F, Pas. 2017, à sa date, avec concl. « dit en substance » de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général; P. MORLET, « Changement de qualification, droits et devoirs du juge », R.D.P.C., 1990, pp. 561 à 590.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Compétence du juge - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine

*- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
INFRACTION - Divers - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Appréciation souveraine par le juge du fond - Limite - Saisine*

*- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Action publique - Qualification de la prévention - Requalification*

*- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle
TRIBUNAUX - Matière répressive - Action publique - Qualification de la prévention - Droit et devoir de la juridiction de jugement - Requalification - Limite - Saisine*

- Art. 130, 145 et 182 Code d'Instruction criminelle

In strafzaken is de omstandigheid dat de eiser in cassatie op gedeeltelijk foutieve wijze de wetsbepaling vermeldt die het arrest zou hebben geschonden, niet in strijd met enig vormvereiste die tot niet-ontvankelijkheid van het middel kan leiden (1). (1) Zie Cass. 25 februari 1992, AR nr. 4965, AC 1991-1992, nr. 333, met concl. M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal; R. DECLERCQ, "Pourvoi en cassation en matière répressive", R.P.D.B. 2015, nr. 597-598: Cass. 24 juni 2015, AR P.15.0451.F, AC 2015, nr. 438: «In strafzaken wordt niet vereist dat het cassatiemiddel de wetsbepaling vermeldt, in de zin van artikel 608 Gerechtelijk Wetboek, die volgens de eiser door de bestreden beslissing is geschonden; daaruit volgt dat de eiser niet gehouden is de door hem bedoelde bepaling met redenen te omkleden of te verantwoorden."

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Vereiste vermeldingen - Geschonden wetsbepaling - Gedeeltelijk foutieve vermelding

Het misdrijf publieke omkoping, met als doel het aanwenden van invloed, is een vorm van omkoping die niet het verrichten van een handeling of het nalaten ervan beoogt maar de uitoefening door de omgekochte persoon van zijn invloed om een handeling van een openbare overheid of van een openbaar bestuur of het nalaten van een dergelijke handeling te verkrijgen (1); vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 februari 1999 was de handeling van het ambt bedoeld in de artikelen 246 e.v. Strafwetboek, zoals van toepassing op het ogenblik van de feiten, de handeling die deel uitmaakt van de werkzaamheden van de ambtenaar, zonder dat werd vereist dat laatstgenoemde ook beslissingsbevoegdheid had (2) ; wat dat betreft was de aanwending van een daadwerkelijke dan wel vermeende invloed die een onderdeel is van de uitoefening, door de ambtenaar, van zijn ambt, zelfs als hij niet over beslissingsbevoegdheid beschikt doch zodra hij op enigerlei wijze deelneemt aan het besluitvormingsproces of aan de voorbereiding daarvan, reeds vóór de inwerkingtreding van de wet van 10 februari 1999 strafbaar gesteld. (1) Cass. 27 januari 2016, AR P.15.1362.F, AC 2016, nr. 61. (2) Cass. 9 december 1997, AR P.95.0610.N, AC 1997, nr. 540, inz. p. 1387 (passieve omkoping); in dezelfde zin, zie ook Cass. 21 oktober 2009, P.08.1334.F (actieve omkoping); D. FLORE, "La corruption" in D. BOSLY en Ch. DE VALKENEER, Les infractions, dl. I, Les infractions contre les biens, 1ste uitg., Brussel, Larcier 2008, p. 331 en 336.

OMKOPING - Aanwenden van invloed - Begrip - Werking van de wet in de tijd

- Artt. 246 e.v. Strafwetboek

3/12/2019

En matière pénale, la circonstance que le demandeur en cassation identifierait de manière en partie erronée la disposition légale dont la décision attaquée est accusée de la violation ne contrevient à aucune règle de forme susceptible d'entraîner l'irrecevabilité du moyen (1). (1) Voir Cass. 25 février 1992, RG n° 4965, Pas. n° 333, avec les concl. de M. DE SWAEF, alors avocat général ; R. DECLERCQ, « Pourvoi en cassation en matière répressive », R.P.D.B., 2015, n° 597-598: Cass. 24 juin 2015, RG P.15.0451.F, Pas. 2015, n° 438: « En matière répressive, il n'est pas requis que le moyen de cassation mentionne la disposition légale, au sens de l'article 608 du Code judiciaire, qui, selon le demandeur, est violée par la décision attaquée; il s'ensuit que le demandeur n'est tenu ni de motiver ni de justifier la disposition qu'il vise ».

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Indications requises - Disposition légale violée - Indication en partie erronée

L'infraction de corruption publique ayant pour objet un trafic d'influence est une forme de corruption qui ne vise pas l'accomplissement d'un acte ou une omission, mais l'exercice par la personne corrompue de son influence en vue d'obtenir un acte d'une autorité ou d'une administration publiques ou l'abstention d'un tel acte (1); avant l'entrée en vigueur de la loi du 10 février 1999, l'acte de la fonction visé aux articles 246 et suivants du Code pénal, dans leur version applicable au moment des faits, est l'acte qui entre dans le cadre de l'activité du fonctionnaire, sans qu'il soit requis que celui-ci dispose d'un pouvoir de décision (2); à cet égard, l'usage d'une influence réelle ou supposée en lien avec l'exercice, par le fonctionnaire, de sa fonction même s'il ne dispose pas du pouvoir de décision, du moment qu'il participe d'une manière ou d'une autre au processus décisionnel ou à sa préparation, était déjà incriminé avant l'entrée en vigueur de la loi du 10 février 1999. (1) Cass. 27 janvier 2016, RG P.15.1362.F, Pas. 2016, n° 61. (2) Cass. 9 décembre 1997, RG P.95.0610.N, Pas. 1997, n° 540, spéc. p. 1387 (corruption passive); en ce sens, voir aussi Cass. 21 octobre 2009, P.08.1334.F (corruption active); D. FLORE, « La corruption », in .D. BOSLY et Ch. DE VALKENEER, Les infractions, t. I, Les infractions contre les biens, 1ère éd., Bruxelles, Larcier, 2008, pp. 331 et 336.

CORRUPTION - Trafic d'influence - Notion - Application de la loi dans le temps

- Art. 246 et s. Code pénal

P. 537/691

De appelrechters die, na te hebben vastgesteld dat de omstandigheden waarin het bewijsmateriaal werd vergaard geen enkele twijfel laten bestaan over de authenticiteit en de kwaliteit daarvan wat het meten van de snelheid betreft of de identificatie van de eiser via de gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen, vervolgens besluiten dat het onderzoek van de gegrondheid van de strafrechtelijke aanklacht tegen de eiser eerlijk is verlopen, verantwoord hun beslissing naar recht (1). (1) Zie Cass. 13 december 2016, AR P.16.0682.N, AC 2016, nr. 717.

WEGVERKEER - Inschrijving van voertuigen - Gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité - Gevolg - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Toepassing

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Wegverkeer - Inschrijving van voertuigen - Gegevens van de Kruispuntbank van de voertuigen - Opsporing van verkeersovertredingen - Toegang door de politie - Geen machtiging van het Sectoraal comité

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

De aanwending van een met schending van artikel 8 EVRM verkregen bewijs miskent niet noodzakelijk het recht op een eerlijk proces (1). (1) Zie EHRM 31 januari 2017, Kalnènienè t. België, J.L.M.B. 2017, p. 477.

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Schending van artikel 8 EVRM - Recht op een eerlijk proces

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Strafzaken - Bewijsvoering - Onregelmatig bewijs - Toelaatbaarheid - Artikel 32 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering - Schending van artikel 8 EVRM - Recht op een eerlijk proces

- Art. 32 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Justifient légalement leur décision les juges d'appel qui, après avoir énoncé que les circonstances dans lesquelles les éléments de preuve ont été recueillis ne font aucunement douter de leur authenticité ni de leur qualité relativement à la mesure de la vitesse ou encore à l'identification du demandeur au moyen des données de la Banque-Carrefour des véhicules, ont conclu au caractère équitable de l'examen du bien-fondé de l'accusation pénale dirigée contre le prévenu (1). (1) Voir Cass. 13 décembre 2016, RG P.16.0682.N, Pas. 2016, n° 717.

ROULAGE - Immatriculation des véhicules - Données de la Banque-Carrefour des véhicules - Recherche d'infractions de roulage - Accès par la police - Absence d'autorisation du Comité sectoriel - Conséquence - Preuve irrégulière - Admissibilité - Article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale - Application

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve irrégulière - Admissibilité - Article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale - Roulage - Immatriculation des véhicules - Données de la Banque-Carrefour des véhicules - Recherche d'infractions de roulage - Accès par la police - Absence d'autorisation du Comité sectoriel

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

L'utilisation d'une preuve obtenue en violation de l'article 8 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne méconnaît pas nécessairement le droit à un procès équitable (1). (1) Voir Cour eur. D.H., 31 janvier 2017, Kalnènienè c. Belgique, J.L.M.B., 2017, p. 477.

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve irrégulière - Admissibilité - Article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale - Violation de l'article 8 Conv. D.H. - Droit à un procès équitable

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Matière répressive - Administration de la preuve - Preuve irrégulière - Admissibilité - Article 32 du titre préliminaire du Code de procédure pénale - Violation de l'article 8 Conv. D.H. - Droit à un procès équitable

- Art. 32 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De veroordeelde vreemdeling aan wie een document werd afgegeven overeenkomstig het model van bijlage 35 van het koninklijk besluit van 8 oktober 1981 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen, mag op het grondgebied verblijven en verblijft er niet illegaal, hoewel hij noch toegelaten noch gemachtigd is tot verblijf; zolang die toestand blijft bestaan, is het niet onmogelijk om de sociale re-integratie te bewerkstelligen die wordt nagestreefd door de toekenning van een strafuitvoeringsmodaliteit, zodat artikel 25/2 Wet Strafwitvoering niet op hem van toepassing is.

STRAFWITVOERING - Vrijheidsstraf - Strafwitvoeringsmodaliteit - Toelatingsvoorwaarde - Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd is om in het Rijk te verblijven

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelatingsvoorwaarde - Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd is om in het Rijk te verblijven

VREEMDELINGEN - Veroordeelde vreemdeling - Vrijheidsstraf - Strafwitvoeringsmodaliteit - Toelatingsvoorwaarde - Vreemdeling die toegelaten of gemachtigd is om in het Rijk te verblijven

Le condamné étranger à qui un document conforme au modèle figurant à l'annexe 35 de l'arrêté royal du 8 octobre 1981 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers a été délivré, bien qu'il ne soit ni admis ni autorisé au séjour, peut demeurer sur le territoire et n'est pas en séjour illégal; tant que cette situation perdure, la finalité de réinsertion sociale poursuivie par l'octroi d'une modalité d'exécution de la peine n'est pas impossible à atteindre en telle sorte que l'article 25/2 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées ne lui est pas applicable.

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Etranger autorisé ou habilité à séjourner dans le Royaume

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Etranger autorisé ou habilité à séjourner dans le Royaume

ETRANGERS - Condamné étranger - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Etranger autorisé ou habilité à séjourner dans le Royaume

P.17.0377.F

18 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.2](#)

AC nr. 573

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Uitspraak over de strafvordering - Geen beslissing over een vordering ingesteld door de burgerlijke partij - Burgerlijke belangen niet aangehouden

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Cassatieberoep ingesteld na wettelijke termijn - Verweerder zonder woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats in België - Gevolg voor de toepasselijke termijn

Uit artikel 4, tweede en derde lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering volgt niet dat de strafrechter, na uitspraak te hebben gedaan over de strafvordering, niet langer uitspraak kan doen over een eerder door de burgerlijke partij voor hem ingestelde vordering, als uit het vonnis blijkt dat de strafrechter over die vordering geen uitspraak heeft gedaan (1). (1) Zie andersluidende conclusie "in hoofdzaak" OM, in Pas. 2017, nr.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Uitspraak over de strafvordering - Geen beslissing over een vordering ingesteld door de burgerlijke partij - Burgerlijke belangen niet aangehouden

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

ACTION CIVILE - Jugement sur l'action publique - Absence de décision sur une demande formée par la partie civile - Intérêts civils non réservés

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Décision définitive - Pourvoi en cassation formé après le délai légal - Défendeur sans domicile ni résidence ni domicile élu en Belgique - Effet quant au délai applicable

Il ne résulte pas de l'article 4, alinéas 2 et 3, du titre préliminaire du Code de procédure pénale qu'après avoir rendu le jugement sur l'action publique, le juge pénal ne peut plus se prononcer sur une demande que la partie civile a précédemment formée devant lui s'il ressort du jugement que la juridiction répressive n'a pas statué sur cette demande (1). (1) Voir les concl. contraires «dit en substance» du MP.

ACTION CIVILE - Jugement sur l'action publique - Absence de décision sur une demande formée par la partie civile - Intérêts civils non réservés

Noch artikel 55,1°, Gerechtelijk Wetboek, noch de artikelen 427 en 429 Wetboek van Strafvordering, noch enige andere wet bepalen dat de termijn van twee maanden waarbinnen de partij die cassatieberoep instelt op de griffie het exploit moet neerleggen van betekening van haar cassatieberoep aan de partij tegen wie het is gericht, moet worden verlengd wanneer die partij in een aangrenzend land verblijft (1). (1) Zie gelijklopende conclusie "in hoofdzaak" OM, in Pas. 2017, nr.

Ni l'article 55, 1°, du Code judiciaire ni les articles 427 et 429 du Code d'instruction criminelle ni aucune autre loi ne prévoient qu'il y a lieu d'augmenter le délai de deux mois dans lequel la partie qui se pourvoit en cassation doit déposer au greffe l'exploit de signification de son pourvoi à la partie contre laquelle il est dirigé lorsque cette dernière réside dans un pays limitrophe (1). (1) Voir les concl. conformes «dit en substance» du MP.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Burgerlijke rechtsvordering - Eindbeslissing - Cassatieberoep ingesteld na wettelijke termijn - Verweerder zonder woon- of verblijfplaats of gekozen woonplaats in België - Gevolg voor de toepasselijke termijn

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action civile - Décision définitive - Pourvoi en cassation formé après le délai légal - Défendeur sans domicile ni résidence ni domicile élu en Belgique - Effet quant au délai applicable

- Artt. 427 en 429 Wetboek van Strafvordering

- Art. 427 et 429 Code d'Instruction criminelle

- Art. 55 Gerechtelijk Wetboek

- Art. 55 Code judiciaire

P.17.0381.N

31 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.5](#)

AC nr. 604

Conclusie van advocaat-generaal Decreus.

Conclusions de l'avocat général Decreus.

WEGVERKEER - Inschrijving van voertuigen - Motorfiets - Kentekenplaat - Plaatsing

ROULAGE - Immatriculation des véhicules - Motocyclette - Plaque d'immatriculation - Emplacement

Uit de samenhang van de bijlage I, rubriek 2 en 6.1 Richtlijn 2009/62/EG van het Europees Parlement en de Raad van 13 juli 2009 betreffende de montageplaats voor de achterkentekenplaat van twee- of driewielige motorvoertuigen, volgt dat de plaats waar de kentekenplaat op het voertuig moet worden aangebracht, deze is bepaald in rubriek 2 van de voormelde richtlijn en gelegen moet zijn tussen de langsvlakken die gaan door de punten waar het voertuig het breedst is, terwijl de rubriek 6.1 enkel betrekking heeft op de voorwaarden van geometrische zichtbaarheid aan dewelke die plaatsing moet voldoen; hieruit volgt dat de kentekenplaat op een motorfiets niet noodzakelijk moet geplaatst worden in het midden van de achterzijde, maar ook links van het achterwiel kan geplaatst worden op voorwaarde dat die plaats gelegen is tussen de langsvlakken die gaan door de punten waar het voertuig het breedst is en de geometrische zichtbaarheid bepaald in rubriek 6.1 gewaarborgd is (1). (1) Zie concl. OM.

Il ressort de la combinaison des rubriques 2 et 6.1 de l'annexe I à la Directive 2009/62/CE du Parlement européen et du Conseil du 13 juillet 2009 relative à l'emplacement pour le montage de la plaque d'immatriculation arrière des véhicules à moteur à deux ou trois roues, que l'emplacement de la plaque d'immatriculation sur le véhicule, est celui précisé à la rubrique 2 de ladite directive, qui doit être situé entre les plans longitudinaux passant par les extrémités extérieures du véhicule, alors que la rubrique 6.1 traite uniquement des conditions de visibilité géométrique auxquelles cet emplacement doit satisfaire; il en résulte que la plaque d'immatriculation d'une motocyclette ne doit pas nécessairement être placée au milieu de la partie arrière du véhicule, mais peut également l'être à gauche de la roue arrière, à la condition que cet emplacement se situe entre les plans longitudinaux passant par les extrémités extérieures du véhicule et que la visibilité géométrique visée à la rubrique 6.1 soit assurée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

WEGVERKEER - Inschrijving van voertuigen - Motorfiets - Kentekenplaat - Plaatsing

ROULAGE - Immatriculation des véhicules - Motocyclette - Plaque d'immatriculation - Emplacement

- Art. 29, eerste en tweede lid KB 20 juli 2001 betreffende de inschrijving van voertuigen

- Art. 29, al. 1er et 2 A.R. du 20 juillet 2001

Krachtens artikel 21ter Wetboek van Strafvordering kan de rechter de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf uitspreken die lager is dan de wettelijke minimumstraf, indien hij vaststelt dat de duur van de strafvervolgung de redelijke termijn overschrijdt; dat artikel machtigt de rechter niet om een eenvoudige schuldigverklaring uit te spreken, of een straf die lager is dan de wettelijke minimumstraf, enkel op grond van de vaststelling van de ouderdom van de feiten.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Sanctie - Eenvoudige schuldigverklaring en lagere straf - Toepassingsvoorwaarde

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAF - Andere Straffen - Allerlei - Eenvoudige schuldigverklaring en lagere straf - Toepassingsvoorwaarde - Ouderdom van de feiten

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

En vertu de l'article 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale, le juge peut prononcer la condamnation par simple déclaration de culpabilité, ou prononcer une peine inférieure à la peine minimale prévue par la loi, s'il constate que la durée des poursuites pénales dépasse le délai raisonnable; cet article n'autorise pas le juge à prononcer une simple déclaration de culpabilité, ou une peine inférieure au minimum légal, sur le seul fondement du constat de l'ancienneté des faits.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Dépassement - Sanction - Simple déclaration de culpabilité et peine réduite - Condition d'application

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PEINE - Divers - Simple déclaration de culpabilité et peine réduite - Condition d'application - Ancienneté des faits

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Met het verbod elke uitrusting of elk ander middel bij zich te hebben om de vaststelling van de overtredingen van de Wegverkeerswet en van de reglementen betreffende de politie over het wegverkeer te verhinderen of te bemoeilijken, beoogt artikel 62bis Wegverkeerswet een allesomvattend verbod, dat het bemoeilijken of verhinderen van zowel de vaststelling van een overtreding als de identificatie van de overtreder strafbaar stelt en dit zonder beperking van de wijze waarop dit gebeurt (1). (1) Zie: Cass. 29 november 2011, AR P.11.0934.N, AC 2011, nr. 655.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Artikel 62bis - Verhinderen of bemoeilijken van de vaststelling van overtredingen - Verbod

- Art. 62bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

En interdisant de se munir de tout équipement ou de tout autre moyen entravant ou empêchant la constatation d'infractions à la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière et aux règlements sur la police de la circulation routière, l'article 62bis de la loi du 16 mars 1968 vise une interdiction générale qui incrimine le fait d'empêcher ou d'entraver tant la constatation d'une infraction que l'identification du contrevenant et ce, quelle que soit la manière dont ce fait prend forme (1). (1) Voir Cass. 29 novembre 2011, RG P.11.0934.N, Pas. 2011, n° 655.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Article 62bis - Empêcher ou entraver la constatation d'infractions - Interdiction

- Art. 62bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Een middel dat aan de feitenrechter niet is voorgelegd en waarover die op eigen initiatief niet heeft beslist, ook al is het gegrond op een wettelijke bepaling of verdragsbepaling die of op een algemeen rechtsbeginsel dat de openbare orde raakt of van dwingend recht is, kan slechts voor het Hof worden opgeworpen wanneer de feitelijke gegevens die voor de beoordeling noodzakelijk zijn, blijken uit de bestreden beslissing of uit de stukken waarop het Hof vermag acht te slaan (1). (1) Cass. 7 december 1999, AR P. 98.0487.N, AC 1999, nr. 666.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Nieuw middel - Middel dat de openbare orde raakt of van dwingend recht is - Vereiste feitelijke gegevens - Feitenrechter - Geen vaststelling

Het tweede lid van artikel 195bis Wetboek van Strafvordering heeft betrekking op de onmogelijkheid waarin een rechter zich bevindt om het door hem gewezen vonnis te tekenen en heeft een algemene draagwijdte; deze bepaling is niet alleen van toepassing op een vonnis dat overeenkomstig artikel 782, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek onmiddellijk na het debat wordt uitgesproken, maar op alle vonnissen, ongeacht het ogenblik waarop de uitspraak plaatsvindt.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Ondertekening van het vonnis - Onmogelijkheid voor een rechter om het vonnis te ondertekenen

In strafzaken zijn artikel 870 Gerechtelijk Wetboek en de artikelen 1315, 1316 en 1349 Burgerlijk Wetboek in de regel niet van toepassing (1). (1) Zie Cass. 20 december 2001, AR D.01.0009.N, AC 2001, nr. 717 (in tuchtzaken); Cass. 24 september 1999, AR D.98.0043.F, AC 1999, nr. 483 (in tuchtzaken); D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Comm. Straf., nr. 2.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Toepassing van de artikelen 870 Gerechtelijk Wetboek en 1315, 1316 en 1346 Burgerlijk Wetboek - Principe

Wanneer het cassatiemiddel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen is opgenomen niet-ontvankelijk wordt verklaard om redenen die niet ontleend zijn aan normen die zelf het onderwerp uitmaken van dit verzoek, dienen overeenkomstig artikel 26, § 2, tweede lid, 1°, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof de prejudiciële vragen niet te worden gesteld.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-ontvankelijkheid van het middel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële vragen is opgenomen

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Prejudiciële vraag - Hof van Cassatie - Verplichting - Grenzen - Niet-ontvankelijkheid van het middel waarin het verzoek tot het stellen van prejudiciële

Un moyen qui n'a pas été soumis au juge du fond ou dont celui-ci ne s'est pas saisi de sa propre initiative, fût-il fondé sur une disposition légale ou conventionnelle ou sur un principe général du droit d'ordre public ou relevant du droit impératif, ne peut être soulevé devant la Cour que si les éléments de fait nécessaires à son appréciation ressortent de la décision attaquée ou des pièces auxquelles la Cour peut avoir égard (1). (1) Cass. 7 décembre 1999, RG P. 98.0487.N, Pas. 1999, n° 666.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen nouveau - Moyen d'ordre public ou impératif - Éléments de fait requis - Juge du fond - Non-constatation

Le deuxième alinéa de l'article 195bis du Code d'instruction criminelle traite de l'impossibilité dans laquelle un juge se trouve de signer le jugement qu'il a rendu et a une portée générale; cette disposition est non seulement applicable à un jugement prononcé immédiatement après les débats conformément à l'article 782, deuxième alinéa, du Code judiciaire, mais aussi à tous les jugements, indépendamment du moment du prononcé.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Signature du jugement - Impossibilité dans laquelle se trouve un juge de signer le jugement

En principe, l'article 870 du Code judiciaire et les articles 1315, 1316 et 1349 du Code civil ne sont pas applicables en matière pénale (1). (1) Voir Cass. 20 décembre 2001, RG D.01.0009.N, Pas. 2001, n° 717 (en matière disciplinaire); Cass. 24 septembre 1999, RG D.98.0043.F, Pas. 1999, n° 483 (en matière disciplinaire); D. HOLSTERS, Bewijsvoering in strafzaken, Comm. Straf., n° 2.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Application des articles 870 du Code judiciaire, 1315, 1316 et 1346 du Code civil - Principe

Lorsque le moyen de cassation contenant une demande de poser des questions préjudicielles est déclaré irrecevable pour des motifs qui ne sont pas tirés de normes faisant elles-mêmes l'objet de cette demande, les questions préjudicielles ne doivent pas être posées, conformément à l'article 26, § 2, alinéa 2, 1°, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Irrecevabilité du moyen contenant la demande de poser des questions préjudicielles

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Question préjudicielle - Cour de cassation - Obligation - Limites - Irrecevabilité du moyen contenant la

P.17.0388.F

31 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.1](#)

AC nr. ...

Geen enkele andere regel verbiedt de rechter die de internering van een inverdenkinggestelde of een beklagde in overweging neemt, dat hij zijn beslissing verantwoordt door andere informatie in aanmerking te nemen dan diegene die afkomstig is uit het dossier van het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Inaanmerkingneming van andere gegevens

- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
DESKUNDIGENONDERZOEK - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Inaanmerkingneming van andere gegevens
 - Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Het zwijgrecht, dat besloten ligt in het recht op een eerlijk proces, houdt niet alleen het recht in om niet tegen zichzelf te getuigen maar ook het recht van iedere inverdenkinggestelde om niet mee te werken aan de eigen beschuldiging (1); aangezien de verdachte niet kan worden gedwongen om zijn medewerking te verlenen aan het bewijs van de gegrondheid van de beschuldiging die tegen hem zal worden ingesteld, kan hij niet worden bestraft omdat hij niet deelneemt aan het onderzoek; de weigering van een inverdenkinggestelde om een forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek te ondergaan verbiedt de onderzoeksrechter evenwel niet om desondanks een deskundige te vorderen teneinde over een advies met betrekking tot de mentale toestand van die inverdenkinggestelde te beschikken, a fortiori wanneer, zoals te dezen, de wet vereist dat een dergelijk deskundigenverslag deel uitmaakt van het dossier alvorens uitspraak wordt gedaan; het staat de inverdenkinggestelde te allen tijde vrij te beslissen of hij al dan niet wil deelnemen aan het deskundigenonderzoek.(1) Cass. 19 juni 2013, AR P.12.1150.F, AC 2013, nr. 380 met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Zwijgrecht - Draagwijdte - Forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek
 - Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
 - Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Zwijgrecht - Draagwijdte - 3/12/2019

Aucune autre norme n'interdit au juge qui envisage l'internement d'un inculpé ou d'un prévenu de justifier sa décision en ayant égard à d'autres informations que celles issues du dossier de l'expertise psychiatrique médico-légale.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Prise en compte d'autres éléments

- Art. 5 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
EXPERTISE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Prise en compte d'autres éléments
 - Art. 5 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Compris dans le droit à un procès équitable, le droit au silence implique non seulement le droit de ne pas témoigner contre soi-même mais également celui pour tout inculpé de ne pas contribuer à sa propre incrimination (1); ne pouvant être contraint de collaborer à la preuve du bien-fondé de l'accusation qui sera portée contre lui, le suspect ne peut être sanctionné pour le défaut de participer aux investigations; en revanche, le refus d'un inculpé de se soumettre à une expertise psychiatrique ou psychologique médico-légale n'interdit pas au juge d'instruction de malgré tout requérir un expert afin de disposer d'un avis à propos de l'état mental de cet inculpé, a fortiori lorsque, comme en l'espèce, la loi impose la présence au dossier d'un tel rapport d'expertise avant de statuer; l'inculpé demeure, à tout moment, libre de décider de participer ou non à l'expertise. (1) Cass. 19 juin 2013, RG P.12.1150.F, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, Pas. 2013, n° 380.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit au silence - Portée - Expertise psychiatrique ou psychologique médico-légale
 - Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, g Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -

Forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14, § 3, g - Zwijgrecht - Draagwijdte - Forensisch psychiatrisch of psychologisch deskundigenonderzoek

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.g Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

Aangezien de wet vereist dat voorafgaand aan de interneringsbeslissing een forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek wordt uitgevoerd, mag de rechter rekening houden met het geval waarin de beklagde weigert de deskundige te ontmoeten en het bevolen medisch onderzoek te ondergaan door bijvoorbeeld te bepalen dat in een dergelijk geval de geneesheer zijn opdracht zal vervullen door gebruik te maken van de al dan niet medische gegevens van het dossier van de rechtspleging.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Weigering van de beklagde

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

DESKUNDIGENONDERZOEK - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Weigering van de beklagde

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De rechter is niet gebonden door de regels die vervat liggen in de Code van geneeskundige plichtenleer, die geen kracht van wet heeft aangezien hij niet bindend is verklaard; de omstandigheid dat bepaalde modaliteiten van het door hem bevolen forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek desgevallend in strijd kunnen zijn met die code, is op zich niet van die aard dat de onpartijdigheid van de rechter in twijfel kan worden getrokken.

DESKUNDIGENONDERZOEK - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Code van geneeskundige plichtenleer - Bindende kracht

- Art. 15, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren

- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Code van geneeskundige plichtenleer - Bindende kracht

3/12/2019

Droit à un procès équitable - Droit au silence - Portée - Expertise psychiatrique ou psychologique médico-légale

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, g Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, g - Droit au silence - Portée - Expertise psychiatrique ou psychologique médico-légale

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, g Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

La loi soumettant la décision d'internement à l'accomplissement préalable d'une expertise psychiatrique médico-légale, le juge est autorisé à envisager l'hypothèse du refus du prévenu de rencontrer l'expert et de se soumettre à l'examen médical qu'il ordonne, en prévoyant par exemple que, face à une telle situation, l'homme de l'art devra accomplir sa mission en ayant égard aux éléments, médicaux ou non, reposant au dossier de la procédure.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Refus du prévenu

- Art. 5 et 9, § 1er et 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

EXPERTISE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Refus du prévenu

- Art. 5 et 9, § 1er et 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Le juge n'est pas tenu par les règles contenues dans le code de déontologie médicale, lequel n'a pas force de loi, n'ayant pas été rendu obligatoire; la circonstance que certaines modalités de l'expertise psychiatrique médico-légale qu'il ordonne préalablement à la décision d'internement puissent, le cas échéant, contrevenir à ce code n'est pas de nature, en elle-même, à faire douter de son impartialité.

EXPERTISE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Code de déontologie médicale - Force obligatoire

- Art. 15, § 1er A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins

- Art. 5 et 9, § 1er et 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Code de déontologie médicale - Force obligatoire

P. 544/691

- Art. 15, § 1 KB nr. 79 van 10 november 1967 betreffende de Orde der Geneesheren
- Artt. 5 en 9, §§ 1 en 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 15, § 1er A.R. n° 79 du 10 novembre 1967 relatif à l'Ordre des Médecins
- Art. 5 et 9, § 1er et 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

De inwerkingtreding van nieuwe procedurebepalingen met betrekking tot het forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek tast noch de regelmatigheid van handelingen die voordien overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld, noch de bevoegdheid van de rechter om die handelingen in aanmerking te nemen, aan.

L'entrée en vigueur de nouvelles dispositions de procédure relatives à l'expertise psychiatrique médico-légale ne porte atteinte ni à la régularité des actes accomplis auparavant, conformément à la législation alors applicable, ni au pouvoir du juge de prendre ces devoirs en considération.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Handelingen die overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld - Inaanmerkingneming

DEFENSE SOCIALE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Actes accomplis conformément à la législation alors applicable - Prise en compte

- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
DESKUNDIGENONDERZOEK - Internering - Voorafgaand forensisch psychiatrisch deskundigenonderzoek - Handelingen die overeenkomstig de toenmalig toepasselijke wetgeving werden gesteld - Inaanmerkingneming
- Art. 5 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 5 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
EXPERTISE - Internement - Expertise psychiatrique médico-légale préalable - Actes accomplis conformément à la législation alors applicable - Prise en compte
- Art. 5 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Artikel 6.1 EVRM en artikel 148 Grondwet, die het recht van eenieder op een openbare behandeling van zijn zaak waarborgen, zijn niet van toepassing op de onderzoeksgerechten die uitspraak doen over de regeling van de rechtspleging, inclusief tijdens het debat dat er wordt gevoerd over de noodzaak om de internering van een in verdenking gestelde te bevelen; die rechtspleging wordt geregeld door artikel 5.1, e, EVRM van toepassing, dat de openbaarheid van het debat niet oplegt (1). (1) Zie GwH 18 februari 2016, nr. 22/2016, inzonderheid B.42 tot B.45; Parl.St. Senaat 2012-13, nr. 5-2001/1, pp. 25-26.

Les articles 6.1 de la Convention et 148 de la Constitution, qui consacrent le droit de chacun à ce que sa cause soit traitée en audience publique, ne s'appliquent pas aux juridictions d'instruction statuant sur le règlement de la procédure, y compris lors des débats qui s'y déroulent à propos de la nécessité d'ordonner l'internement d'un inculpé; cette procédure est régie par l'article 5.1, e, de la Convention, qui n'impose pas la publicité des débats (1). (1) Voir C. const., arrêt 22/2016 du 18 février 2016, spéc. # B.42 à B.45; Doc. parl., Sénat, 2012-2013, n° 5-2001/1, spéc. pp. 25-26.

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 148 - Openbaarheid van de rechtszittingen - Internering - Gesloten deuren

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 148 - Publicité des audiences - Internement - Huis clos

- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 5, § 1er, e, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 14, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.1 - Openbaarheid van de rechtszittingen - Internering - Gesloten deuren

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 1er - Publicité des audiences - Internement - Huis clos

- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 5, § 1er, e, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Openbaarheid van de rechtszittingen - Internering - Gesloten deuren
- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.e - Internering - Openbaarheid van de rechtszittingen - Gesloten deuren
- Artt. 5.1.e, en 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden
- Art. 14.1 Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966
- Art. 148 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Art. 14, § 3 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en verduidelijken waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.e - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Publicité des audiences - Internement - Huit clos
- Art. 5, § 1er, e, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966
- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 14, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, e - Internement - Publicité des audiences - Huit clos
- Art. 5, § 1er, e, et 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950
- Art. 14, § 1er Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966
- Art. 148 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 14, § 3 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Lorsqu'une audition de témoin est demandée par la voie de conclusions, le juge, s'il n'y fait pas droit, doit y répondre et préciser la raison de l'inutilité de la mesure d'instruction sollicitée pour forger sa conviction (1). (1) Cass. 16 novembre 2016, RG P.16.0872.F, Pas. 2016, n° 648.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin formée par voie de conclusions - Refus - Obligation de motiver

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, e - Droit d'interroger ou de faire interroger des témoins - Demande d'audition de témoin formée par voie de conclusions - Refus - Obligation de motiver

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin formée par voie de conclusions - Refus - Obligation de motiver

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verzoek bij conclusie om de getuige te doen verhoren - Weigering - Motiveringsplicht

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

Eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd, heeft het recht de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping en ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt; de rechter kan een dergelijk verzoek immers inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het verzoek al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en mits eerbiediging van het recht op een eerlijk proces (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, n. 648.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Draagwijdte - Beoordelingscriteria

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

RECHTEN VAN DE MENS - International verdrag burgerrechten en politieke recht - Artikel 14.3.e - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Draagwijdte - Beoordelingscriteria

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om getuigen te ondervragen of te doen ondervragen - Draagwijdte - Beoordelingscriteria

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 14.3.e Internationaal Verdrag inzake burgerrechten en politieke rechten, ondertekend te New-York op 19 dec. 1966

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Demande d'audition de témoin formée par voie de conclusions - Refus - Obligation de motiver

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

Toute personne poursuivie du chef d'une infraction a le droit d'interroger ou de faire interroger les témoins à charge et d'obtenir la convocation et l'interrogatoire des témoins à décharge dans les mêmes conditions que les témoins à charge; ce droit n'est pas absolu, le juge pouvant accepter ou refuser une telle demande selon qu'elle apparaisse ou non utile à la manifestation de la vérité et dans le respect de l'équité du procès (1). (1) Cass. 16 novembre 2016, RG P.16.0872.F, Pas. 2016, n° 648.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Droit d'interroger ou de faire interroger des témoins - Portée - Critères d'appréciation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Pacte international relatif aux droits civils et politiques - Article 14, § 3, e - Droit d'interroger ou de faire interroger des témoins - Portée - Critères d'appréciation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit d'interroger ou de faire interroger des témoins - Portée - Critères d'appréciation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 14, § 3, e Pacte international relatif aux droits économiques, sociaux et culturels, fait à New York le 19 décembre 1966

Een verzoek tot herziening kan steunen op het intrekken door een getuige van zijn verklaring, wanneer een gegeven de oprechtheid van die intrekking waarschijnlijk maakt (1). (1) Zie: Cass. 18 oktober 2000, AR P.00.0880.F, AC 2000, nr. 557.

*HERZIENING - Algemeen - Nieuw feit - Intrekking
- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering*

Het staat de verzoeker tot herziening te bewijzen dat hij de getuigenissen en gegevens die hij tot staving van zijn verzoek inroept, onmogelijk kon inroepen op het ogenblik van de vervolging (1). (1) Zie: Cass. 6 september 1994, AR P.94.0564.N, AC 1994, nr. 35.

HERZIENING - Algemeen - Nieuw feit - Feit onmogelijk in te roepen op het ogenblik van de vervolging - Bewijslast

- Art. 443, eerste lid, 3° Wetboek van Strafvordering

Une demande en révision peut se fonder sur la rétractation de ses déclarations par un témoin lorsqu'un élément rend vraisemblable la sincérité de cette rétractation (1). (1) Voir Cass. 18 octobre 2000, RG P.00.0880.F, Pas. 2000, n° 557.

*REVISION - Généralités - Fait nouveau - Rétractation
- Art. 443, al. 1er, 3° Code d'Instruction criminelle*

Il appartient au demandeur en révision de prouver l'impossibilité dans laquelle il se trouvait de se prévaloir, au moment des poursuites, des témoignages et éléments qu'il invoque à l'appui de sa demande (1). (1) Voir Cass. 6 septembre 1994, RG P.94.0564.N, Pas. 1994, n° 35.

REVISION - Généralités - Fait nouveau - Fait qu'il était impossible d'invoquer au moment des poursuites - Charge de la preuve

- Art. 443, al. 1er, 3° Code d'Instruction criminelle

P.17.0407.N

18 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170418.10](#)

AC nr. ...

De beslissing van het onderzoeksgerecht dat de onderzoeksrechter ontslag van zijn onderzoek verleent met het oog op een taalwijziging, is enkel een administratieve ordemaatregel waarbij dat gerecht, zonder de rechtspleging te regelen, het onderzoek in zijn arrondissement afsluit en het dossier ter beschikking stelt van het openbaar ministerie zodat een gerechtelijk onderzoek kan worden gevorderd in een arrondissement met een andere taal van de rechtspleging; het is uit die vordering en niet uit de beslissing tot ontslag van onderzoek dat de taalwijziging voortvloeit zodat bijgevolg geen schending van de Taalwet Gerechtszaken kan worden afgeleid uit het enkele feit dat het proces-verbaal waarbij het openbaar ministerie, volgend op die beslissing, de verdachte van zijn vrijheid beneemt met het oog op het verlenen van een nieuw bevel tot aanhouding, is opgesteld in de taal van de oorspronkelijke rechtspleging (1). (1) Zie Cass. 21 december 2011, AR P.11.1690.F, AC 2011, nr. 701; Cass. 6 maart 2012, AR P.11.1273.N, AC 2012, nr. 152.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Onderzoeksrechter - Ontslag van onderzoek verleend met het oog op taalwijziging - Aard

ONDERZOEKSGERECHTEN - Raadkamer - Onderzoeksrechter - Ontslag van onderzoek verleend met het oog op taalwijziging

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Onderzoeksgerechten - Raadkamer - Onderzoeksrechter - Ontslag van onderzoek verleend met het oog op taalwijziging

La décision de la juridiction d'instruction de dessaisir le juge d'instruction en vue d'un changement de langue est une simple mesure d'ordre administrative par laquelle cette juridiction, sans régler la procédure, clôture l'instruction dans son arrondissement et met le dossier à la disposition du ministère public, de sorte que l'instruction judiciaire peut être demandée dans un arrondissement d'une autre langue de la procédure; de cette demande et non de la décision de dessaisissement découle le changement de langue, de sorte que la violation de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière répressive ne peut, par conséquent, être déduite du simple fait que le procès-verbal par lequel le ministère public, faisant suite à cette décision, prive le suspect de sa liberté en vue de la délivrance d'un nouveau mandat d'arrestation, est rédigé dans la langue de la procédure initiale (1). (1) Voir Cass. 21 décembre 2011, RG P.11.1690.F, Pas. 2011, n° 701 ; Cass. 6 mars 2012, RG P.11.1273.N, Pas. 2012, n° 152.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Juge d'instruction - Dessaisissement en vue du changement de langue - Nature

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre du conseil - Juge d'instruction - Dessaisissement en vue du changement de langue

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Juridictions d'instruction - Chambre du conseil - Juge d'instruction - Dessaisissement en vue du changement de langue

Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een geneeskundig advies, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, mits hij de steller van het advies geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft verricht (1); zo wordt ook de geestesgesteldheid van een geïnterneerde onaantastbaar beoordeeld door de kamer voor de bescherming van de maatschappij van de strafuitvoeringsrechtbank, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens. (1) Cass. 22 juli 2008, P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425; zie Cass. 3 september 1996, AR P.96.0675.N, AC 1996, nr. 287.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Bewijs - Deskundigenonderzoek - Verslag - Bewijswaarde

- Art. 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Geestesgesteldheid van een geïnterneerde - Deskundigenonderzoek - Verslag - Bewijswaarde - Onaantastbare beoordeling door de strafuitvoeringsrechtbank, kamer voor bescherming van de maatschappij

- Art. 66, b Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Il appartient au juge du fond d'apprécier en fait la valeur probante d'un avis médical qui a été soumis à la libre contradiction des parties, sous la réserve qu'il ne peut attribuer à son auteur une opinion qu'il n'a pas émise ou des constatations qu'il n'a pas faites (1); de même, l'état mental d'une personne internée est souverainement apprécié par le tribunal de l'application des peines, chambre de protection sociale, sur la base des éléments régulièrement produits aux débats. (1) Cass. 22 juillet 2008, P.08.0965.F, Pas. 2008, n° 425; voir Cass. 3 septembre 1996, RG P.96.0675.N, Pas. 1996, I, n° 287.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Preuve - Expertise - Rapport - Valeur probante

- Art. 66, b L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Etat mental d'une personne internée - Expertise - Rapport - Valeur probante - Appréciation souveraine par le tribunal de l'application des peines, chambre de protection sociale

- Art. 66, b L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Bij het beoordelen van de impact op het eerlijk proces kunnen de vereiste voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen voor het niet-kunnen ondervragen van een getuige, bestaan in het toekennen van een mindere bewijswaarde aan dergelijke verklaringen, het voorhanden zijn van een video-opname van het tijdens het vooronderzoek afgenomen verhoor wat een beoordeling van de betrouwbaarheid van de verklaring moet toelaten, het bestaan van bewijsmateriaal dat de inhoud van de tijdens het vooronderzoek afgelegde verklaring ondersteunt of bevestigt, de mogelijkheid om aan de getuige geschreven vragen te bezorgen of de gelegenheid die de beklagde had om tijdens het vooronderzoek de getuige te ondervragen of te doen ondervragen, en de mogelijkheid voor de beklagde om zijn standpunt kenbaar te maken op het vlak van de geloofwaardigheid van de getuige of interne strijdigheden in die verklaring of strijdigheid met verklaringen van andere getuigen (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Bestaan van voldoende compenserende factoren met inbegrip van sterke procedurele waarborgen

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Lorsqu'il s'agit d'apprécier l'impact sur le caractère équitable du procès de l'absence d'audition d'un témoin à l'audience, le critère de l'existence requise d'éléments compensateurs suffisants, comprenant des garanties procédurales solides face à l'impossibilité d'interroger le témoin, peut consister dans le fait d'accorder une valeur probante réduite à de telles déclarations, dans la diffusion de l'enregistrement vidéo de l'audition réalisée au stade de l'information permettant d'apprécier la fiabilité des déclarations, dans l'existence d'éléments de preuve venant appuyer ou corroborer le contenu des déclarations faites au stade de l'information judiciaire, dans la possibilité de poser au témoin des questions écrites ou dans la possibilité offerte au prévenu d'interroger ou de faire interroger le témoin au stade de l'information judiciaire et dans la possibilité offerte au prévenu de donner son point de vue quant à la fiabilité du témoin ou de souligner des contradictions internes dans ces déclarations ou avec les déclarations d'autres témoins (1). (1) Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Existence de facteurs suffisamment compensateurs comprenant de solides garanties procédurales

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Bij het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces dat de belastende verklaring van een getuige het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, wordt onder doorslaggevend verstaan bewijs dat dermate belangrijk is dat het aannemelijk is dat het resultaat van de zaak heeft bepaald (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Doorslaggevend element waarop de schuldigverklaring steunt

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het criterium ter beoordeling van de impact op het eerlijk proces, dat er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van een getuige ter rechtszitting houdt in dat er feitelijke of juridische gronden zijn die de afwezigheid van de getuige op de rechtszitting kunnen verantwoorden (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een

S'agissant du critère consistant à ce que la déclaration à charge d'un témoin constitue l'élément unique ou déterminant sur lequel se fonde la déclaration de culpabilité, qui sert à apprécier l'impact sur le caractère équitable du procès de l'absence d'audition d'un témoin à l'audience, on entend par « déterminant » une preuve d'une importance telle qu'il est admissible qu'elle a déterminé le résultat de la cause (1). (1) Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Élément déterminant sur lequel repose la déclaration de culpabilité

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le critère de l'existence de motifs graves pour ne pas entendre un témoin à l'audience, utilisé pour apprécier l'impact sur le caractère équitable du procès de l'absence d'audition d'un témoin à l'audience, implique des motifs juridiques ou factuels permettant de justifier l'absence du témoin à l'audience (1). (1) Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le

eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Ernstige redenen tot het niet horen van een getuige

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

In de regel zal de rechter de impact op het eerlijk proces van het niet-horen op de rechtszitting van een getuige die tijdens het vooronderzoek een belastende verklaring heeft afgelegd, beoordelen aan de hand van drie criteria, gehanteerd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens en in die volgorde, of (i) er ernstige redenen zijn voor het niet-horen van de getuige (ii) de belastende verklaring het enige of doorslaggevende element is waarop de schuldigverklaring steunt, (iii) er voor het niet-kunnen ondervragen van de getuige voldoende compenserende factoren zijn met inbegrip van sterke procedurele waarborgen, tenzij één van de criteria van dermate overwegend belang is dat dit criterium volstaat om uit te maken of het strafproces in zijn geheel beschouwd al dan niet eerlijk verloopt (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr. 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr. 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Motifs sérieux de ne pas entendre un témoin

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

En principe, le juge apprécie l'impact sur le procès équitable de l'absence d'audition à l'audience d'un témoin ayant fait une déclaration à charge au cours de l'information judiciaire à la lumière de trois critères appliqués par la Cour européenne des Droits de l'homme et dans l'ordre énoncé ci-après, à savoir (i) s'il existe des motifs graves de ne pas entendre le témoin (ii) si la déclaration à charge constitue l'élément unique ou déterminant sur lequel se fonde la déclaration de culpabilité, (iii) si, face à l'impossibilité d'interroger le témoin, il existe des facteurs compensateurs suffisants, notamment des garanties procédurales solides, à moins qu'un seul de ces critères soit à ce point décisif que ledit critère suffit à établir si la procédure pénale, dans son ensemble, s'est déroulée ou non de manière équitable (1). (1) Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Niet horen van een getuige à charge op de rechtszitting - Impact op een eerlijk proces - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Of de rechter die zich over de gegrondheid van de strafvordering moet uitspreken verplicht is een persoon, die tijdens het vooronderzoek een voor een beklagde belastende verklaring heeft afgelegd, te horen als getuige indien die beklagde daarom verzoekt, moet worden beoordeeld in het licht van het door artikel 6.1. EVRM gewaarborgde recht op een eerlijk proces en het door artikel 6.3.d EVRM gewaarborgde recht om getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen; wezenlijk daarbij is of de tegen de beklagde gevoerde strafvervolgning in haar geheel beschouwd eerlijk verloopt, wat niet uitsluit dat de rechter niet alleen rekening houdt met het recht van verdediging van die beklagde, maar ook met de belangen van de samenleving, de slachtoffers en de getuigen zelf (1). (1) Cass. 30 mei 2017, AR P.17.0322.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 2 mei 2017, AR P.17.0290.N, AC 2017, nr 303; Cass. 31 januari 2017, AR P.16.0970.N, AC 2017, nr 73 met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER.

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Non-audition d'un témoin à charge à l'audience - Impact sur le caractère équitable du procès - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La question de savoir si le juge appelé à se prononcer sur le bien-fondé de l'action publique est tenu d'entendre à titre de témoin une personne qui a fait une déclaration à charge du prévenu au cours de l'information, lorsque ce prévenu le demande, doit s'apprécier à la lumière du droit à un procès équitable garanti par l'article 6, § 1er, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et du droit d'interroger ou de faire interroger des témoins à charge garanti par l'article 6, § 3, de cette même convention; il est essentiel, à cet égard, que l'action publique exercée à charge du prévenu, dans son ensemble, se déroule de manière équitable, ce qui n'exclut pas que le juge tienne compte non seulement des droits de défense de ce prévenu, mais aussi des intérêts de la société, des victimes et des témoins eux-mêmes (1). (1) Cass. 30 mai 2017, RG P.17.0322.N, inédit; Cass. 2 mai 2017, RG P.17.0290.N, Pas. 2017, n° 303; Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.0970.N, Pas. 2017, n° 73, avec concl. de Mme MORTIER, avocat général.

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Getuigen - Rechter ten gronde - Verplichting tot het horen van een getuige à charge - Beoordeling

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Témoins - Juge du fond - Obligation d'entendre un témoin à charge - Appréciation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.17.0426.F

20 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.7](#)

AC nr. 722

Het hoger beroep van een burgerlijke partij tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling kan een tergend en roekeloos karakter vertonen wanneer die partij de bedoeling heeft de inverdenkinggestelde nadeel te berokkenen of wanneer zij haar recht om dit rechtsmiddel aan te wenden, uitoefent op een wijze die kennelijk de grenzen van de normale uitoefening ervan door een bedachtzaam en zorgvuldig persoon te buiten gaat; de rechter oordeelt onaantastbaar, op grond van het geheel van de omstandigheden van de zaak, of er proceduremisbruik is, en het Hof gaat na of hij uit zijn vaststellingen het bestaan daarvan naar recht heeft kunnen afleiden (1). (1) Cass. 23 november 2016, AR P.16.0689.F, AC 2016, nr. 666; zie Cass. 13 januari 2015, AR P.14.1163.N en P.14.1165.N, AC 2015, nr. 33; Cass. 31 oktober 2003, AR C.02.0602.F, AC 2003, nr. 456 en JT 2004, p. 135, noot J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, "L'abus procédural: une étape décisive".

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

RECHTSMISBRUIK - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en

3/12/2019

L'appel d'une partie civile contre une ordonnance de non-lieu peut revêtir un caractère téméraire et vexatoire lorsque cette partie est animée de l'intention de nuire à l'inculpé ou lorsqu'elle exerce son droit d'agir en justice d'une manière qui excède manifestement les limites de l'exercice normal de ce droit par une personne prudente et diligente; le juge apprécie souverainement, en fonction de l'ensemble des circonstances de la cause, l'existence d'un abus procédural, la Cour vérifiant si, de ses constatations, il a pu légalement déduire l'existence d'un tel abus (1). (1) Cass. 23 novembre 2016, RG P.16.0689.F, Pas. 2016, n° 666; voir Cass. 13 janvier 2015, RG P.14.1163.N et P.14.1165.N, Pas. 2015, n° 33; Cass. 31 octobre 2003, RG C.02.0602.F, Pas. 2003, n°456 et J.T., 2004, p. 135, note J.-Fr. VAN DROOGHENBROECK, « L'abus procédural: une étape décisive ».

ACTION CIVILE - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Notion - Pouvoir du juge

- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

ABUS DE DROIT - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Notion - Pouvoir du juge

- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Notion - Pouvoir du juge

- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire

- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire -

P. 554/691

tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Begrip - Bevoegdheid van de rechter

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Op grond van artikel 135, §1, Wetboek van Strafvordering, dat de burgerlijke partij toestaat hoger beroep in te stellen tegen alle beschikkingen van de raadkamer, kan de kamer van inbeschuldigingstelling niet naar recht vaststellen dat er bij de burgerlijke partij sprake is van proceduremisbruik, louter omdat de procureur des Konings voor de raadkamer de buitenvervolginstelling heeft gevorderd; geen enkele wetsbepaling verbiedt de kamer van inbeschuldigingstelling evenwel om, bij de beoordeling van het onrechtmatig karakter van het hoger beroep van de burgerlijke partij, dat feit in aanmerking te nemen tussen het geheel van de omstandigheden van de zaak die zij moet onderzoeken.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolginstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

RECHTSMISBRUIK - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolginstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolginstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

ONDERZOEKSGERECHTEN - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep van de burgerlijke partij - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding wegens roekeloos en tergend hoger beroep - Roekeloos en tergend karakter - Redenen - Vordering tot buitenvervolginstelling voor de raadkamer

- Artt. 135, § 1, 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Notion - Pouvoir du juge

- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

L'article 135, § 1er, du Code d'instruction criminelle permettant à la partie civile d'interjeter appel de toutes les ordonnances de la chambre du conseil, la chambre des mises en accusation ne saurait légalement justifier le constat d'un abus de procédure de la partie civile par le seul fait que le procureur du Roi a requis le non-lieu devant la chambre du conseil, mais aucune disposition légale n'interdit à la chambre des mises en accusation, pour apprécier le caractère fautif du recours exercé par la partie civile, de prendre en considération ce fait parmi l'ensemble des circonstances de la cause qu'il lui appartient d'examiner.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Motifs - Réquisitions de non-lieu devant la chambre du conseil

- Art. 135, § 1er, 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

ABUS DE DROIT - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Motifs - Réquisitions de non-lieu devant la chambre du conseil

- Art. 135, § 1er, 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

ACTION CIVILE - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Motifs - Réquisitions de non-lieu devant la chambre du conseil

- Art. 135, § 1er, 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Non-lieu - Appel de la partie civile - Confirmation du non-lieu - Indemnisation en raison de l'appel téméraire et vexatoire - Caractère téméraire et vexatoire - Motifs - Réquisitions de non-lieu devant la chambre du conseil

- Art. 135, § 1er, 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

De artikelen 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering staan de strafrechter toe uitspraak te doen over de tussenvorderingen van de beklagde tegen de burgerlijke partij tot vergoeding van de schade die hem door de vervolging werd berokkend (1); de kamer van inbeschuldigingstelling die een beschikking tot buitenvervolginstelling bevestigt, is bevoegd om de inverdenkinggestelde schadevergoeding toe te kennen wegens de foutieve gedraging van de burgerlijke partij, en niet louter omdat die fout voortvloeit uit het hoger beroep van laatstgenoemde. (1) Cass. 2 december 2003, AR P.03.1120.N, AC 2003, nr. 609.

BURGERLIJKE RECHTSVORDERING - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij

*- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering
HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Burgerlijke rechtsvordering (bijzondere regels) - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij*

*- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering
ONDERZOEKSGERECHTEN - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij*

*- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering
RECHTSMISBRUIK - Onderzoeksgerechten - Buitenvervolginstelling - Hoger beroep - Bevestiging van de buitenvervolginstelling - Vergoeding van de inverdenkinggestelde - Foutieve gedraging van de burgerlijke partij*

- Artt. 159, 191, 212 en 240 Wetboek van Strafvordering

Les articles 159, 191, 212 et 240 du Code d'instruction criminelle permettent au juge pénal de statuer sur les demandes incidentes formées par le prévenu contre la partie civile, en réparation du préjudice causé à celui-ci par les poursuites (1); la chambre des mises en accusation qui confirme une ordonnance de non-lieu est compétente pour allouer une indemnité à l'inculpé en raison du comportement fautif de la partie civile, et non dans la seule mesure où cette faute réside dans l'appel formé par cette dernière. (1) Cass. 2 décembre 2003, RG P.03.1120.N, Pas. 2003, n° 609.

ACTION CIVILE - Non-lieu - Appel - Confirmation du non-lieu - Indemnisation de l'inculpé - Comportement fautif de la partie civile

*- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle
APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Action civile (règles particulières) - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel - Confirmation du non-lieu - Indemnisation de l'inculpé - Comportement fautif de la partie civile*

*- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle
JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Non-lieu - Appel - Confirmation du non-lieu - Indemnisation de l'inculpé - Comportement fautif de la partie civile*

*- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle
ABUS DE DROIT - Juridictions d'instruction - Non-lieu - Appel - Confirmation du non-lieu - Indemnisation de l'inculpé - Comportement fautif de la partie civile*

- Art. 159, 191, 212 et 240 Code d'Instruction criminelle

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en de oproeping van getuigen à décharge te doen geschieden onder dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet onbeperkt, de rechter kan een dergelijk verzoek inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer bij conclusie om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal D. VANDERMEERSCH; zie Cass. 31 mei 2016, P.14.1488.N, AC 2016, nr. 358; EHRM, (Gc), Al-Khawaja en Thahery t. Verenigd Koninkrijk, 15 december 2011, nrs. 26.766/05 en 22.228/06; EHRM, (GC), Schatschaschwili t. Duitsland, 15 december 2015, nr. 9154/10; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek tot verhoor van een getuige - Afwijzing - Motivering

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek tot verhoor van een getuige - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Recht om een getuige te doen verhoren - Verzoek tot verhoor van een getuige - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'article 6.3.d., de la Convention prévoit que toute personne poursuivie du chef d'une infraction a le droit d'interroger ou de faire interroger les témoins à charge et d'obtenir la convocation et l'interrogatoire des témoins à décharge dans les mêmes conditions que les témoins à charge; ce droit n'est pas absolu, le juge pouvant accepter ou refuser une telle demande selon qu'elle apparaisse ou non utile à la manifestation de la vérité et dans le respect de l'équité du procès; lorsqu'une audition de témoin est demandée, par la voie de conclusions, le juge, s'il n'y fait pas droit, doit y répondre et préciser la raison de l'inutilité de la mesure d'instruction sollicitée pour forger sa conviction (1). (1) Cass. 16 novembre 2016, RG P.16.0872.F, Pas. 2016, n° 648, avec concl. de M. l'avocat général VANDERMEERSCH ; voir Cass. 31 mai 2016, P.14.1488.N, Pas. 2016, n° 358; Cour Eur. D.H., (GC) Al-Khawaja et Thahery c. Royaume-Uni, 15 décembre 2011, n°s 26.766/05 et 22.228/06 ; Cour Eur. D.H., (GC), Schatschaschwili c. Allemagne, 15 décembre 2015, n° 9154/10 ; Cour Eur. D.H., Riahi c. Belgique, 14 juin 2016, n° 65.400/10, §§ 27 à 33.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin - Rejet - Motivation

- Art. 6, § 1er et 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin - Rejet - Motivation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin - Rejet - Motivation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De artikelen 6.1 en 6.3.d EVRM vereisen dat, om verklaringen à charge die tijdens het onderzoek in afwezigheid van de inverdenkinggestelde of zijn raadsman zijn afgenomen, als bewijs in aanmerking te kunnen nemen, en dat terwijl de beklagde, die de vonnisrechter nochtans daarom heeft verzocht, evenmin de mogelijkheid heeft gekregen om de persoon die deze verklaringen heeft afgelegd als getuige tijdens het proces te ondervragen, moet worden nagegaan of er (a) een ernstige reden bestaat waarom de getuige niet verschijnt en of, bijgevolg, diens verklaring als bewijs kan worden aangenomen; (b) of de verklaring van de afwezige getuige de enige dan wel doorslaggevende grond is voor de veroordeling; en (c) of er compenserende elementen voorhanden zijn, meer bepaald voldoende sterke procedurele waarborgen als tegengewicht voor de moeilijkheden die de verdediging door de aanneming van een dergelijk bewijs hebben ondervonden en die volstaan om de billijkheid van de rechtspleging in haar geheel te waarborgen (1). (1) Zie Cass. 16 november 2016, AR P.16.0872.F, AC 2016, nr. 648, met concl. van advocaat-generaal R. MORTIER; EHRM, Riahi t. België, 14 juni 2016, nr. 65.400/10, §§ 27 tot 33.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Verzoek tot het horen van een getuige à charge - Geen verhoor tijdens het proces - Inaanmerkingneming van de verklaringen - Beoordelingscriteria

- Artt. 6.1 en 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Les articles 6.1 et 6.3.d de la Convention exigent que, pour que puissent être prises en considération à titre de preuve des déclarations à charge recueillies durant l'enquête en l'absence de l'inculpé ou de son conseil, et alors que le prévenu, qui en a fait la demande au juge du fond, ne s'est pas davantage vu offrir la possibilité d'interroger leur auteur en qualité de témoin durant le procès, il y a lieu de rechercher (a) s'il existe un motif sérieux justifiant la non-comparution du témoin et, en conséquence, l'admission à titre de preuve de sa déposition; (b) si la déposition du témoin absent constitue le fondement unique ou déterminant de la condamnation; et (c) s'il existe des éléments compensateurs, notamment des garanties procédurales solides, suffisants pour contrebalancer les difficultés causées à la défense en conséquence de l'admission d'une telle preuve et pour assurer l'équité de la procédure dans son ensemble (1). (1) Voir Cass. 16 novembre 2016, RG P.16.0872.F, Pas. 2016, n° 648, avec concl. de Mme l'avocat général R. MORTIER ; Cour Eur. D.H., Riahi c. Belgique, 14 juin 2016, n° 65.400/10, §§ 27 à 33.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Demande d'audition d'un témoin à charge - Pas d'audition durant le procès - Prise en considération des déclarations - Critères d'appréciation

- Art. 6.1 et 6.3.d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Demande d'audition d'un témoin à charge - Pas d'audition durant le procès - Prise en considération des déclarations - Critères d'appréciation

- Art. 6.1 et 6.3.d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Demande d'audition d'un témoin à charge - Pas d'audition durant le procès - Prise en considération des déclarations - Critères d'appréciation

- Art. 6.1 et 6.3.d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Demande d'audition d'un témoin à charge - Pas d'audition durant le procès - Prise en considération des déclarations - Critères d'appréciation

- Art. 6.1 et 6.3.d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een verschillende grondslag, in de plaats komt van de beslissing die de verwijdering van het grondgebied en de bewaring van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep daartegen bij de rechterlijke macht, in beginsel, geen bestaansreden meer; wanneer evenwel wordt aangevoerd dat de eerste beslissing tot vrijheidsberoving door een onwettigheid is aangetast die de navolgende beslissing ongeldig maakt, staat het aan de rechter bij wie die betwisting aanhangig is gemaakt om dat in het licht van artikel 5.4 EVRM te onderzoeken (1). (1) Zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toezicht door het onderzoeksgerecht

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vrijheidsberoving van een vreemdeling - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toezicht door het onderzoeksgerecht

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Gevolg - Onwettigheid die de opeenvolgende titels van vrijheidsberoving ongeldig maakt - Toezicht door het onderzoeksgerecht

Lorsqu'une nouvelle décision administrative se substitue, sur un fondement différent, à celle qui ordonne l'éloignement du territoire et la rétention d'un étranger, le recours judiciaire contre celle-ci devient, en principe, sans objet; toutefois, s'il est invoqué que la première décision de privation de liberté est affectée d'une illégalité de nature à invalider une décision subséquente, il appartient au juge saisi de cette contestation de l'examiner en application de l'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir Cass. 23 août 2011, RG P.11.1456.F, Pas. 2011, n° 444.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Privation de liberté d'un étranger - Recours judiciaire - Nouveau titre de privation de liberté autonome - Conséquence - Illégalité de nature à invalider les titres successifs de privation de liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Privation de liberté d'un étranger - Recours judiciaire - Nouveau titre de privation de liberté autonome - Conséquence - Illégalité de nature à invalider les titres successifs de privation de liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours judiciaire - Nouveau titre de privation de liberté autonome - Conséquence - Illégalité de nature à invalider les titres successifs de privation de liberté - Contrôle par la juridiction d'instruction

P.17.0450.N

13 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.3](#)

AC nr. ...

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vormvoorschriften - Wet die de sanctie bij niet-naleving van de vormvoorschriften wijzigt - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes d'instruction - Mesure d'écoute - Code d'instruction criminelle, article 90quater, § 1er, alinéa 1er - Formalités - Loi qui modifie la sanction en cas d'inobservation des formalités - Application dans le temps - Portée

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Strafvordering - Onderzoek in strafzaken - Gerechtig onderzoek - Onderzoeksverrichtingen - Afluistermaatregel - Artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vormvoorschriften - Wet die de sanctie bij niet-naleving van de vormvoorschriften wijzigt - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Action publique - Instruction en matière répressive - Instruction - Actes d'instruction - Mesure d'écoute - Code d'instruction criminelle, article 90quater, § 1er, alinéa 1er - Formalités - Loi qui modifie la sanction en cas d'inobservation des formalités - Application dans le temps - Portée

BEWIJS - Strafzaken - Bewijsvoering - Afluistermaatregel - Artikel 90quater, § 1, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Vormvoorschriften - Wet die de sanctie bij niet-naleving van de vormvoorschriften wijzigt - Toepassing in de tijd - Draagwijdte

PREUVE - Matière répressive - Administration de la preuve - Mesure d'écoute - Code d'instruction criminelle, article 90quater, § 1er, alinéa 1er - Formalités - Loi qui modifie la sanction en cas d'inobservation des formalités - Application dans le temps - Portée

P.17.0455.F

8 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.1](#)

AC nr. 621

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Beslissing tot buitenvervolginstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolginstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ter kennis brengen van de memorie aan het openbaar ministerie

Om ontvankelijk te zijn, moeten het cassatieberoep van de burgerlijke partij tegen een beslissing tot buitenvervolginstelling van de kamer van inbeschuldigingstelling, en de memorie met haar middelen niet respectievelijk aan het openbaar ministerie worden betekend en ter kennis gebracht (1). (1) Impliciet; zie andersluidende conclusie OM. Het Hof bevestigt aldus de ommekeer in de rechtspraak die, wat het ter kennis brengen van de memorie betreft, bij arrest van 14 juni 2017 was ingezet, AR P.17.0256.F, AC 2017, nr. 385, met andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. 385; contra Cass. (beschikking), 11 mei 2015, AR P.15.0342.N, arrest niet gepubliceerd; Cass. 25 oktober 2016, AR P.16.0436.N, AC 2016, nr. 599, § 1 tot 6; Cass. 20 juni 2017, AR P.16.0573.N, AC 2017, nr. 406. Er dient op gewezen dat het bestreden arrest weliswaar de buitenvervolginstelling van de verweerster, in verdenking gestelde, had bevolen, maar de verweerder, in verdenking gestelde, naar de correctionele rechtbank had verwezen en de kosten jegens de Staat had aangehouden. Het Hof zegt dus niet dat de burgerlijke partij die cassatieberoep instelt tegen een arrest van buitenvervolginstelling dat hem tot betaling van die kosten veroordeelt, haar cassatieberoep en memorie respectievelijk moet betekenen en ter kennis brengen aan de procureur-generaal bij het hof van beroep (zie Cass. 7 februari 2017, AR P.16.0608.N, AC 2017, nr. 91, § 2). (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Beslissing tot buitenvervolginstelling uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Betekening van het cassatieberoep aan het openbaar ministerie

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Beslissing tot buitenvervolginstelling

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation de la partie civile - Signification du pourvoi au ministère public

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation de la partie civile - Communication du mémoire au ministère public

Pour être recevables, le pourvoi en cassation dirigé par la partie civile contre une décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation et le mémoire contenant ses moyens ne doivent pas être respectivement signifiés et communiqués au ministère public (1). (1) Décision implicite; voir les concl. contraires du MP. La Cour confirme ainsi le revirement de jurisprudence amorcé, quant à la communication du mémoire, par l'arrêt du 14 juin 2017, RG P.17.0256.F, Pas. 2017, n° 385, avec les concl. contraires de M. NOLET DE BRAUWERE, avocat général; contra Cass. (ord.), 11 mai 2015, RG P.15.0342.N, inédit; Cass. 25 octobre 2016, RG P.16.0436.N, Pas. 2016, n° 599, § 1er à 6; Cass. 20 juin 2017, RG P.16.0573.N, Pas. 2017, n° 406. Il faut relever que l'arrêt attaqué avait certes confirmé le non-lieu en cause de la défenderesse, inculpée, mais renvoyé le défendeur, inculpé, devant le tribunal correctionnel et réservé les frais envers l'État. La Cour ne dit donc pas si la partie civile qui se pourvoit contre un arrêt de non-lieu la condamnant au paiement de ces frais doit respectivement signifier et communiquer son pourvoi et son mémoire au procureur général près la cour d'appel (voir Cass. 7 février 2017, RG P.16.0608.N, Pas. 2017, n° 91, § 2). (M.N.B.)

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Décision de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation de la partie civile - Signification du pourvoi au ministère public

- Art. 427, al. 1er, et 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Décision

P. 560/691

uitgesproken door de kamer van inbeschuldigingstelling -
Cassatieberoep van de burgerlijke partij - Ter kennis brengen van
de memorie aan het openbaar ministerie

- Artt. 427, eerste lid, en 429, vierde lid Wetboek van
Strafvordering

de non-lieu prononcée par la chambre des mises en accusation -
Pourvoi en cassation de la partie civile - Communication du
mémoire au ministère public

- Art. 427, al. 1er, et 429, al. 4 Code d'Instruction criminelle

P.17.0458.N

5 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.3](#)

AC nr. 445

Het bestaan van, eensdeels, de beschikking van de raadkamer van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel waarbij de vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging wegens niet-naleving van artikel 16, §2, Taalwet Gerechtzaken werd afgewezen, en, anderdeels, het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat afstand verleent van het hoger beroep van het openbaar ministerie tegen deze beschikking en bovendien bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent aan de onderzoeksrechter van de Nederlandstalige rechtbank van eerste aanleg te Brussel, doet geen conflict van rechtsmacht ontstaan waaraan alleen door een regeling van rechtsgebied een einde kan worden gesteld want ingevolge het arrest heeft de beschikking immers geen uitwerking meer; aangezien het arrest geen eindbeslissing is en evenmin een beslissing geweest met toepassing van artikel 420, tweede lid, 1°, Wetboek van Strafvordering, is eisers cassatieberoep voorbarig en bijgevolg niet ontvankelijk.

BEVOEGDHEID EN AANLEG - Strafzaken - Geschil inzake bevoegdheid - Onderzoeksgerechten - Beschikking tot afwijzing van vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Arrest dat afstand verleent van het hoger beroep en bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Onderzoeksgerechten - Beschikking tot afwijzing van vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Arrest dat afstand verleent van het hoger beroep en bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksrechters of onderzoeksgerechten - Onderzoeksgerechten - Beschikking tot afwijzing van vordering tot ontslag van gerechtelijk onderzoek op grond van taalwijziging - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Arrest dat afstand verleent van het hoger beroep en bij toepassing van de artikelen 136 en 235 Wetboek van Strafvordering ontslag van gerechtelijk onderzoek verleent

L'existence, d'une part, de l'ordonnance de la chambre du conseil du tribunal de première instance néerlandophone de Bruxelles, qui rejette la demande de dessaisissement de l'instruction au motif d'un changement de langue pour non-respect de l'article 16, § 2, de la loi du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire et, d'autre part, de l'arrêt de la chambre des mises en accusation qui décrète le désistement d'appel du ministère public contre cette ordonnance et, en outre, par application des articles 136 et 235 du Code d'instruction criminelle, le dessaisissement du juge d'instruction du tribunal de première instance néerlandophone de Bruxelles, ne fait naître aucun conflit de juridiction auquel seul un règlement de juges peut mettre fin car, ensuite de l'arrêt, l'ordonnance ne produit plus d'effets; l'arrêt n'étant pas une décision définitive ni une décision rendue par application de l'article 420, alinéa 2, 1°, du Code d'instruction criminelle, le pourvoi du demandeur est prématuré et, partant, irrecevable.

COMPETENCE ET RESSORT - Matière répressive - Contestations relatives à la compétence; voir aussi: 376 règlement de juges - Juridictions d'instruction - Ordonnance rejetant la demande de dessaisissement de l'instruction judiciaire au motif d'un changement de langue - Appel formé par le ministère public - Arrêt décrétant le désistement d'appel et, par application des articles 136 et 235 du Code d'instruction criminelle, le dessaisissement de l'instruction judiciaire

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Juridictions d'instruction - Ordonnance rejetant la demande de dessaisissement de l'instruction judiciaire au motif d'un changement de langue - Appel formé par le ministère public - Arrêt décrétant le désistement d'appel et, par application des articles 136 et 235 du Code d'instruction criminelle, le dessaisissement de l'instruction judiciaire

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juge d'instruction et juridiction d'instruction - Juridictions d'instruction - Ordonnance rejetant la demande de dessaisissement de l'instruction judiciaire au motif d'un changement de langue - Appel formé par le ministère public - Arrêt décrétant le désistement d'appel et, par application des articles 136 et 235 du Code d'instruction criminelle, le dessaisissement de l'instruction judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

STRAFUITVOERING - Vrijheidsberovende straf - Strafvuotvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

STRAFUITVOERING - Vrijheidsberovende straf - Strafvuotvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Strafvuotvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafvuotvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Strafvuotvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafvuotvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelatingsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelatingsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Application des peines - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Application des peines - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

Aangezien met toepassing van artikel 25, § 2, b, Wet Strafvuivering, een persoon die door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf is veroordeeld waarvan het uitvoerbaar gedeelte meer dan drie jaar bedraagt, wegens een in staat van herhaling gepleegde misdaad waarop vijftien tot twintig jaar opsluiting staat en die werd gecorrectionaliseerd, langer van de mogelijkheid op voorwaardelijke invrijheidstelling kan worden uitgesloten dan de persoon die, wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheid is gepleegd, door het hof van assisen, na aanneming van verzachtende omstandigheden, tot een criminele straf is veroordeeld, is er grond om het Grondwettelijk Hof hierover een prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Strafvuivering - Vrijheidsberovende straf - Strafvuiveringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Strafvuivering - Vrijheidsberovende straf - Strafvuiveringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

STRAFUITVOERING - Vrijheidsberovende straf - Strafvuiveringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

STRAFUITVOERING - Vrijheidsberovende straf - Strafvuiveringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf langer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld - Prejudiciële vraag aan het Grondwettelijk Hof

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf

Dès lors qu'en application de l'article 25, § 2, b, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées, une personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté dont la partie à exécuter s'élève à plus de trois ans, du chef d'un crime commis en état de récidive, punissable de la réclusion de quinze à vingt ans et qui a été correctionnalisé, peut être exclue plus longtemps de la possibilité d'une libération conditionnelle que la personne qui, du chef du même crime commis dans la même circonstance, est condamnée par la cour d'assises, après admission de circonstances atténuantes, à une peine criminelle, il y a lieu d'interroger la Cour constitutionnelle à titre préjudiciel sur ce point (1). (1) Voir les concl. du MP.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Application des peines - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Application des peines - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises - Question préjudicielle à la Cour constitutionnelle

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans -

In zijn arrest nr. 102/2017 van 26 juli 2017 heeft het Grondwettelijk Hof voor recht gezegd: “Artikel 25, § 2, b), van de wet van 17 mei 2006 ‘betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten’, in samenhang gelezen met de artikelen 25, 56, tweede lid, en 80 van het Strafwetboek en met artikel 2 van de wet van 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden, schendt de artikelen 10 en 11 van de Grondwet, in zoverre het tot gevolg heeft dat een persoon die zich in staat van wettelijke herhaling bevindt in de zin van artikel 56, tweede lid, van het Strafwetboek en die door de correctionele rechtbank wordt veroordeeld wegens een met opsluiting van vijftien tot twintig jaar strafbare misdaad die is gecorrectionaliseerd, pas aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij twee derde van zijn straf heeft ondergaan, terwijl een persoon die wegens dezelfde misdaad die in dezelfde omstandigheden is gepleegd, naar het hof van assisen is verwezen en die tot een criminele straf wordt veroordeeld, reeds aanspraak kan maken op een voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan.”; daaruit volgt dat de strafuitvoeringsrechtbank die beslist dat de persoon die veroordeeld is wegens een gecorrectionaliseerde misdaad die strafbaar is met vijftien tot twintig jaar opsluiting in aanmerking komt voor de voorwaardelijke invrijheidstelling nadat hij één derde van zijn straf heeft ondergaan, niettegenstaande de omstandigheid dat het veroordelend vonnis heeft vastgesteld dat laatstgenoemde zich in staat van herhaling bevond, zijn beslissing naar recht verantwoordt (1). (1) Zie concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH vóór Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0461.F, AC 2017, nr. 325.

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Strafwetgeving - Vrijheidsberovende straf - Strafwetvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de

Par l'arrêt numéro 102/2017 du 26 juillet 2017, la Cour constitutionnelle a dit pour droit: «L'article 25, § 2, b), de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, lu en combinaison avec les articles 25, 56, alinéa 2, et 80 du Code pénal et 2 de la loi du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes, viole les articles 10 et 11 de la Constitution, en ce qu'il a pour effet qu'une personne qui se trouve en état de récidive légale au sens de l'article 56, alinéa 2, du Code pénal et qui est condamnée par le tribunal correctionnel du chef d'un crime punissable de la peine de la réclusion de quinze à vingt ans qui a été correctionnalisé, ne peut prétendre à une libération conditionnelle qu'après avoir subi les deux tiers de sa peine, alors qu'une personne qui a été renvoyée devant la cour d'assises du chef du même crime commis dans la même circonstance et qui est condamnée à une peine criminelle peut déjà prétendre à une libération conditionnelle après avoir subi un tiers de sa peine.»; il s'ensuit qu'en décidant que le condamné du chef d'un crime punissable de la peine de la réclusion de quinze à vingt ans qui a été correctionnalisé est admissible à la libération conditionnelle après avoir subi un tiers de sa peine, nonobstant la circonstance que le jugement de condamnation a constaté que celui-ci se trouvait en état de récidive, le tribunal de l'application des peines justifie légalement sa décision (1). (1) Voir les concl. de l'avocat général D. Vandermeersch avant Cass. 10 mai 2017, RG P.17.0461.F, Pas. 2017, n° 325.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Application des peines - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des

strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

GRONDWETTELIJK HOF - Prejudiciële vraag - Strafuitvoering - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

VOORWAARDELIJKE INVRIJHEIDSTELLING - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Vrijheidsberovende straf - Strafuitvoeringsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

modalités d'exécution de la peine

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

COUR CONSTITUTIONNELLE - Question préjudicielle - Application des peines - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisés commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisés commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

LIBERATION CONDITIONNELLE - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisés commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisés commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Vrijheidsberovende straf - Strafwijzigingsmodaliteit - Toelaatbaarheidsvoorwaarde - Tijdsvoorwaarde - Persoon veroordeeld door de correctionele rechtbank tot een vrijheidsstraf van meer dan drie jaar - Misdaad strafbaar met vijftien tot twintig jaar opsluiting - Gecorrectionaliseerde misdaad gepleegd in staat van herhaling - Verschil in behandeling met de persoon die door het hof van assisen is veroordeeld

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 25, § 2, b Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Peine privative de liberté - Modalité d'exécution de la peine - Condition d'admissibilité - Condition de temps - Personne condamnée par le tribunal correctionnel à une peine privative de liberté de plus de trois ans - Crime punissable de la réclusion de quinze à vingt ans - Crime correctionnalisé commis en état de récidive - Différence de traitement avec la personne condamnée par la cour d'assises

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

- Art. 25, § 2, b L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.17.0464.F

11 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.4](#)

AC nr. 546

Het hof van assisen beoordeelt onaantastbaar in feite of de verhinderingsgrond die door een gezworene wordt aangevoerd, moet worden aangenomen, alsook over de noodzaak om in zijn vervanging te voorzien, met het oog op de behandeling van de zaak tot aan de eindbeslissing en om te vermijden dat de zaak niet verder kan worden behandeld omdat in de loop ervan, hetzij de voorzitter, hetzij de assessoren, hetzij de gezworenen verhinderd zijn hun taak te vervullen; noch uit artikel 125 Gerechtelijk Wetboek, noch uit enige andere bepaling blijkt dat de wettigheid van de beslissing van het hof van assisen wat dat betreft zou afhangen van het overleggen, door de verhinderde gezworene, van een bewijs dat de werkelijkheid van het door hem aangevoerde feit bevestigt.

HOF VAN ASSISEN - Samenstelling van de jury en van het hof - Verhinderde gezworene - Vervanging - Beoordeling door het hof van assisen - Bewijs van de verhinderingsgrond - Overlegging - Verplichting

- Art. 125, eerste lid Gerechtelijk Wetboek

La cour d'assises apprécie en fait et donc souverainement s'il y a lieu d'admettre le motif d'empêchement invoqué par un juré et la nécessité de pourvoir à son remplacement, en vue d'assurer l'instruction de la cause jusqu'à la décision définitive et afin d'éviter qu'elle ne puisse pas être poursuivie au motif que, au cours de cette instruction, soit le président, soit les assesseurs, soit les jurés sont empêchés de poursuivre leur mission; il ne ressort ni de l'article 125 du Code judiciaire ni d'aucune autre disposition que la légalité de la décision de la cour d'assises à cet égard serait subordonnée à la production, par le juré empêché, d'un justificatif attestant la réalité de la cause qu'il invoque.

COUR D'ASSISES - Composition de la cour et du jury - Juré empêché - Remplacement - Appréciation par la cour d'assises - Justificatif du motif d'empêchement - Production - Obligation

- Art. 125, al. 1er Code judiciaire

P.17.0465.N

19 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.5](#)

AC nr. 484

De opdracht van de bewindvoerder over de persoon en de goederen van de beschermde persoon heeft betrekking op handelingen die vallen onder de rechterlijke beschermingsmaatregelen bedoeld in de artikelen 492/1, §1 en 492/1, §2, Burgerlijk Wetboek; de handelingen vermeld in artikel 492/1, §1 en §2, Burgerlijk Wetboek houden geen vertegenwoordiging van de persoon als verweerder op de strafvordering in, vermits artikel 185 Wetboek van Strafvordering die vertegenwoordiging aan de advocaat voorbehoudt (1). (1) Cass. 13 december 2011, AR P.11.1393.N, AC 2011, nr. 682.

ONBEKWAAMVERKLARING EN GERECHTELIJK RAADSMAN - Bewindvoerder van een beschermde persoon - Opdracht - Omvang

La mission de l'administrateur de la personne et des biens de la personne protégée porte sur les actes relevant des mesures de protection judiciaire visées aux articles 492/1, § 1er, et 492/1, § 2, du Code civil; les actes mentionnés à l'article 492/1, § 1er et § 2, du Code civil n'impliquent pas la représentation de la personne en tant que défendeur à l'action publique, dès lors que l'article 185 de ce code réserve cette représentation à l'avocat (1). (1) Cass. 13 décembre 2011, RG P.11.1393.N, Pas. 2011, n° 682.

INTERDICTION ET CONSEIL JUDICIAIRE - Administrateur d'une personne protégée - Mission - Etendue

De strafvordering houdt geen verband met één der handelingen vermeld in artikel 492/1, §1 en §2, Burgerlijk Wetboek die betrekking hebben op de bescherming van de persoon of goederen van de beschermde persoon, maar beoogt de schuldigverklaring van de beklaagde en zijn veroordeling tot bij de wet bepaalde straffen of maatregelen en het feit dat die straffen of maatregelen de persoon of goederen van de beklaagde treffen, doet hieraan geen afbreuk; hieruit volgt dat de voorlopige bewindvoerder die aangesteld is om een beschermde persoon te vertegenwoordigen, geen hoedanigheid heeft om cassatieberoep in te stellen tegen een beslissing over de strafvordering tegen die beschermde persoon (1). (1) Cass. 11 mei 2005, AR P.04.1730.F, AC 2004, nr. 273.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Strafvordering - Allerlei - Bewindvoerder van een beschermde persoon - Ontvankelijkheid van het cassatieberoep

L'action publique est sans rapport avec l'un des actes mentionnés à l'article 492/1, § 1er et § 2, du Code civil qui portent sur la protection de la personne ou des biens de la personne protégée, mais vise la déclaration de culpabilité du prévenu et sa condamnation aux peines ou mesures fixées par la loi, et le fait que ces peines ou mesures touchent la personne ou les biens du prévenu n'y fait pas obstacle; il s'ensuit que l'administrateur provisoire désigné pour représenter une personne protégée n'a pas qualité pour former un pourvoi en cassation contre une décision portant sur l'action publique exercée contre cette personne protégée (1). (1) Cass. 11 mai 2005, RG P.04.1730.F, Pas. 2004, n° 273.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Action publique - Divers - Administrateur d'une personne protégée - Recevabilité du pourvoi

P.17.0477.N

3 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171003.8](#)

AC nr. 523

Lasterlijke aangifte vereist een spontane daad door de dader die op eigen initiatief vrijwillig en ongedwongen aangifte doet; uit het loutere feit dat een aangifte een reactie is op een verklaring van een derde of dat de aangifte verband houdt met feiten waarvoor de aangever wordt vervolgd, volgt niet noodzakelijk dat die aangifte niet het voor het misdrijf van artikel 445, eerste en tweede lid, Strafwetboek vereiste spontaan karakter heeft (1). (1) Zie Cass. 24 november 2009, AR P.09.1060.N, AC 2009, nr. 693.

LASTER EN EERROOF - Lasterlijke aangifte - Vereiste

3/12/2019

La dénonciation calomnieuse requiert un acte spontané de son auteur, qui effectue cette dénonciation de sa propre initiative, volontairement et sans contrainte; il ne résulte pas nécessairement du simple fait que la dénonciation constitue une réaction à des déclarations effectuées par un tiers ou qu'elle se rapporte à des faits du chef desquels l'auteur de la dénonciation est poursuivi, que cette dénonciation ne présente pas le caractère spontané requis pour constituer le délit prévu à l'article 445, alinéas 1 et 2, du Code pénal (1). (1) Voir Cass. 24 novembre 2009, RG P.09.1060.N, Pas. 2009, n° 693.

CALOMNIE ET DIFFAMATION - Dénonciation calomnieuse -

P. 567/691

De omstandigheid dat een beklaagde de bijstand van een tolk vraagt en verkrijgt teneinde zijn verdediging in persoon te voeren, houdt niet in dat het daartoe zonder bijstand van een tolk toegekende uitstel het recht van verdediging zou miskennen; de bewering dat de eiser in die omstandigheden de draagwijdte van het hem toegekende uitstel niet zou hebben begrepen, vergt een beoordeling van feiten waarvoor het Hof niet bevoegd is. (1) Zoals van kracht vóór de wijziging ervan bij artikel 17 van de wet van 28 oktober 2016 houdende verdere omzetting van de Richtlijn 2010/64/EU van het Europees Parlement en de Raad van 20 oktober 2010 betreffende het recht op vertolking en vertaling in strafprocedures en van de Richtlijn 2012/29/EU van het Europees Parlement en de Raad van 25 oktober 2012 tot vaststelling van minimumnormen voor de rechten, de ondersteuning en de bescherming van slachtoffers van strafbare feiten, en ter vervanging van Kaderbesluit 2001/220/JBZ, BS 24 november 2016 (van kracht op 1 juni 2017).

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In hoger beroep - Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Recht van verdediging

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.e - Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Recht van verdediging

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Bewering betreffende het begrijpen van de draagwijdte van het uitstel

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Bewering betreffende het begrijpen van de draagwijdte van het uitstel

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen in gerechtszaken

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Uitstel van het onderzoek van de zaak naar een latere rechtszitting op verzoek van de beklaagde met het oog op bijstand van een tolk - Recht van verdediging

- Art. 31, derde lid Wet van 15 juni 1935 op het gebruik der talen

La circonstance qu'un prévenu sollicite et obtient l'assistance d'un interprète en vue de présenter personnellement sa défense n'implique pas que la remise accordée à cet effet sans l'assistance d'un interprète méconnaîtrait les droits de la défense; l'allégation suivant laquelle ce prévenu n'aurait pas, dans ces circonstances, compris la portée de la remise qui lui a été octroyée exige l'appréciation d'éléments de fait pour laquelle la Cour est sans pouvoir. (1) Tel qu'en vigueur avant sa modification par l'art. 17 de la loi du 28 octobre 2016 complétant la transposition de la Directive 2010/64/UE du Parlement européen et du Conseil du 20 octobre 2010 relative au droit à l'interprétation et à la traduction dans le cadre des procédures pénales et de la Directive 2012/29/UE du Parlement européen et du Conseil du 25 octobre 2012 établissant des normes minimales concernant les droits, le soutien et la protection des victimes de la criminalité et remplaçant la décision-cadre 2001/220/JAI, M.B., 24 novembre 2016 (vig. 1er juin 2017).

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En appel - Matière répressive - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure à la demande du prévenu en vue de l'assistance d'un interprète - Droits de la défense

- Art. 31, al. 3 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, e - Matière répressive - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure à la demande du prévenu en vue de l'assistance d'un interprète - Droits de la défense

- Art. 31, al. 3 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure à la demande du prévenu en vue de l'assistance d'un interprète - Allégation quant à la compréhension de la portée de la remise

- Art. 31, al. 3 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure à la demande du prévenu en vue de l'assistance d'un interprète - Allégation quant à la compréhension de la portée de la remise

- Art. 31, al. 3 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues en matière judiciaire

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Remise de l'examen de la cause à une audience ultérieure à la demande du prévenu en vue de l'assistance d'un interprète - Droits de la défense

- Art. 31, al. 3 L. du 15 juin 1935 concernant l'emploi des langues

P.17.0482.F

27 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.4](#)

AC nr. ...

De in artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding is een over-treding waarvan de fout wordt afgeleid uit de niet-naleving van de wet door de beklaagde, die voortkomt uit het stellen van de verboden materiële gedraging of het verzuim van de gedraging die de wet oplegt, zonder dat die beklaagde een rechtvaardigings- of niet-toerekenbaarheidsgrond kan aanvoeren.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67ter - In artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding - Fout

- Art. 67ter, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel - Eenheid van opzet - Moreel bestanddeel - In artikel 67ter, vierde lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding - Fout

- Art. 67ter, vierde lid Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

L'infraction visée à l'article 67ter, alinéa 4, de la loi relative à la police de la circulation routière est une infraction dont l'élément fautif se déduit du non-respect par le prévenu du prescrit légal, découlant de l'adoption du comportement matériel prohibé ou de l'omission de celui que la loi impose sans que ce prévenu puisse invoquer une cause de justification ou de non-imputabilité.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67ter - Infraction visée à l'article 67ter, alinéa 4, de la loi relative à la police de la circulation routière - Élément fautif

- Art. 67ter, al. 4 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element moral. unite d'intention - Élément moral - Infraction visée à l'article 67ter, alinéa 4, de la loi relative à la police de la circulation routière - Élément fautif

- Art. 67ter, al. 4 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.17.0489.F

6 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.2](#)

AC nr. ...

Rechtsdwaling wegens bepaalde omstandigheden kan door de rechter slechts als onoverkomelijk worden beschouwd als uit die omstandigheden kan worden afgeleid dat de beklaagde heeft gehandeld zoals iedere redelijke en voorzichtige persoon zou hebben gehandeld die zich in dezelfde omstandigheden als de beklaagde bevindt (1); de vonnisrechter stelt weliswaar op onaantastbare wijze de omstandigheden vast waarop hij zijn beslissing steunt, maar het Hof gaat na of hij daaruit wettig het bestaan van een rechtvaardigingsgrond heeft kunnen afleiden (2); de loutere vaststelling dat de beklaagde slecht werd geadviseerd, zelfs door een onderlegd persoon, is wat dat betreft onvoldoende (3). (1) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016 nr. 58. (2) Zie Cass. 25 november 2015, AR P.15.0286.F, AC 2015, nr. 699. (3) Zie Cass. 18 oktober 2016, AR P.14.1969.N, AC, 2016, nr. 58; Cass. 18 november 2013, AR S.12.0076.F, AC 2013, nr. 612; Cass. 28 maart 2012, AR P.11.2083.F, AC 2012, nr. 202; Cass. 1 oktober 2002, AR P.01.1006.N, AC 2002, nr. 492; Cass. 16 januari 2001, AR P.99.0441.N, AC 2001, nr. 29; Cass. 15 november 1988, AR 2374, AC 1988-89, nr. 153; Cass. 19 mei 1987, AR 964, AC 1986-87, nr. 554.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Onaantastbare beoordeling door feitenrechter - Misdrif - Rechtvaardigingsgrond -

3/12/2019

L'erreur de droit peut, en raison de certaines circonstances, être considérée par le juge comme étant invincible à la condition que, de ces circonstances, il puisse se déduire que le prévenu a agi comme l'aurait fait toute personne raisonnable et prudente placée dans les mêmes circonstances que celles où le prévenu s'est trouvé (1); le juge du fond constate souverainement les circonstances sur lesquelles il fonde sa décision, la Cour contrôlant toutefois s'il a pu légalement déduire de celles-ci l'existence d'une cause de justification (2); à cet égard, la simple constatation que le prévenu a été mal conseillé, même par une personne qualifiée, ne saurait suffire (3). (1) Voir Cass. 18 octobre 2016, RG P.14.1969.N, Pas. 2016, n° 580. (2) Voir Cass. 25 novembre 2015, RG P.15.0286.F, Pas. 2015, n° 699. (3) Voir Cass. 18 octobre 2016, RG P.14.1969.N, Pas. 2016, n° 580; Cass. 18 novembre 2013, RG S.12.0076.F, Pas. 2013, n° 612; Cass. 28 mars 2012, RG P.11.2083.F, Pas. 2012, n° 202 ; Cass. 1er octobre 2002, RG P.01.1006.N, Pas. 2002, n° 492 ; Cass. 16 janvier 2001, RG P.99.0441.N, Pas. 2001, n° 29 ; Cass. 15 novembre 1988, RG 2374, Pas. 1988, n° 153 ; Cass. 19 mai 1987, RG 964, Pas. 1987, n° 554.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Appréciation souveraine par le juge du fond - Infraction - Cause de

P. 569/691

Onoverkomelijke rechtsdwaling - Toezicht door het Hof - Slechte raad door een deskundig persoon

- Art. 71 Strafwetboek

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Schuldontheffingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Begrip - Onaantastbare beoordeling door de feitenrechter - Toezicht door het Hof - Slechte raad door een deskundig persoon

- Art. 71 Strafwetboek

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Misdrijf - Rechtvaardigingsgrond - Onoverkomelijke rechtsdwaling - Toezicht door het Hof - Slechte raad door een deskundig persoon

- Art. 71 Strafwetboek

justification - Erreur de droit invincible - Contrôle par la Cour - Mauvais conseil fourni par une personne qualifiée

- Art. 71 Code pénal

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Cause d'exemption de culpabilité - Erreur de droit invincible - Notion - Appréciation souveraine par le juge du fond - Contrôle par la Cour - Mauvais conseil fourni par une personne qualifiée

- Art. 71 Code pénal

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Infraction - Cause de justification - Erreur de droit invincible - Contrôle par la Cour - Mauvais conseil fourni par une personne qualifiée

- Art. 71 Code pénal

P.17.0490.F

28 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.2](#)

AC nr. ...

Het recht op een eerlijk proces, dat door artikel 6.1 EVRM is gewaarborgd, vereist dat aan de verstekdoende veroordeelde, zo klaar en duidelijk mogelijk, de nadere regels worden meegedeeld van de mogelijke rechtsmiddelen tegen een verstekbeslissing, op het ogenblik waarop die regels de aanwending van een rechtsmiddel toelaten of op het ogenblik dat die beslissing hem wordt betekend (1); dergelijke vermeldingen hebben tot doel om de bestemming van de akte toe te laten te beslissen over het al dan niet instellen van een rechtsmiddel, tijdig en met inachtneming van de vormvoorschriften; het verzuim, door de gerechtsdeurwaarder, om die informatie te vermelden, is geen grond tot nietigheid van de betekening en heeft enkel tot gevolg dat het de rechter verboden is de niet-ontvankelijkheid uit te spreken van het rechtsmiddel dat laattijdig werd ingesteld of met schending van de vormvereisten die voorgeschreven zijn door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld; bijgevolg kan de feitenrechter beslissen dat dit verzuim de belangen van de beklaagde niet heeft geschaad, daar hij in voorliggend geval toegang had tot een rechter om zijn zaak te horen, zodat hij zijn rechten heeft kunnen laten gelden, en kan de feitenrechter aan de akte in kwestie een opschortende werking van de verjaring van de strafvordering verlenen (2). (1) Cass. 3 juni 2015, AR P.15.0067.F, AC 2015, nr. 368. (2) Het openbaar ministerie concludeerde dat de appelrechters niet naar recht konden beslissen dat de onregelmatige betekening uitwerking kon hebben op de verjaring van de strafvordering, en dat die verjaring derhalve zou zijn opgeschort voor een buitengewone termijn die niet heeft bestaan: zie Cass. 9 maart 2016, AR P.15.1679.F, met concl. van advocaat-generaal VANDERMEERSCH, Pas. 2016, nr. 168, en T. Strafr. 2016, nr. 3, pp. 236-239, met noot van T. DECAIGNY, "Formele aspecten van de buitengewone termijn voor verzet"; EHRM 24 mei 2007, Da Luiz Domingues Ferreira t. België, in het bijzonder §§58-59 en, na heropening van de rechtspleging op grond van artikel 442bis Wetboek van Strafvordering, Cass. 9 april 2008, AR P.08.0051.F, AC 2008, nr. 214: "Wanneer een verstekbeslissing aan de beklaagde in een buitenlandse gevangenis is betekend, zonder dat hij is ingelicht over de wijze waarop hij zich tegen deze beslissing kon voorzien, blijft deze betekening zonder gevolg en kan zij bijgevolg de buitengewone termijn om verzet aan te tekenen niet doen ingaan". (M.N.B.)

Garanti par l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, le droit à un procès équitable requiert que les modalités des recours possibles contre une décision rendue par défaut soient indiquées au condamné défaillant, de la manière la plus explicite possible, au moment où elles permettent l'exercice d'un recours, soit lorsque cette décision lui est signifiée (1) ; pareilles indications sont destinées à permettre au destinataire de l'acte de se déterminer à propos de l'exercice éventuel d'un recours en temps utile et dans le respect des formes prévues; l'omission, par l'huissier de justice, de la mention de ces informations ne constitue pas une cause de nullité de la signification et entraîne seulement l'interdiction, pour le juge, de déclarer irrecevable le recours qui aurait été introduit tardivement ou en violation des formes prescrites par les dispositions dont la teneur n'a pas été communiquée; partant, le juge du fond peut décider que cette omission n'a pas nui aux intérêts du prévenu dès lors que celui-ci a, en l'espèce, eu accès à un tribunal afin que sa cause soit entendue, de telle sorte qu'il a pu faire valoir ses droits, et prêter audit acte de signification un effet suspensif de la prescription de l'action publique (2). (1) Cass. 3 juin 2015, RG P.15.0067.F, Pas. 2015, n° 368. (2) Le ministère public avait conclu que les juges d'appel n'avaient pu légalement décider que la signification irrégulière pouvait avoir un effet quant à la prescription de l'action publique, et que cette prescription aurait dès lors été suspendue durant un délai extraordinaire qui n'a pas existé : voir Cass. 9 mars 2016, RG P.15.1679.F, avec concl. de M. VANDERMEERSCH, avocat général, Pas. 2016, n° 168, et T. Strafr., 2016, n° 3, pp. 236-239, avec note de T. DECAIGNY, « Formele aspecten van de buitengewone termijn voor verzet » ; C.E.D.H., 24 mai 2007, Da Luiz Domingues Ferreira c. Belgique, spéc. §§ 58-59 et, après réouverture de la procédure sur pied de l'article 442bis C.I.cr., Cass. 9 avril 2008, RG P.08.0051.F, Pas. 2008, n° 214 : « Lorsqu'une décision rendue par défaut a été signifiée au prévenu dans une prison située à l'étranger sans l'informer des modalités de recours contre cette décision, cette signification est dépourvue d'effet et ne peut, dès lors, faire courir le délai extraordinaire d'opposition ». (M.N.B.)

VERZET - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Ontstentenis van de vermelding van de mogelijke rechtsmiddelen - Gevolgen - Geldigheid van de betekening - Laattijdig verzet of verzet met schending van de vormvereisten voorgeschreven door

3/12/2019

OPPOSITION - Signification d'une décision rendue par défaut - Omission de l'indication des modalités des recours possibles - Conséquences - Validité de la signification - Opposition tardive ou violant les formes prescrites par les dispositions dont la teneur n'a

P. 571/691

de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening - Laattijdig verzet of verzet met schending van de vormvereisten voorgeschreven door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
BETEKENINGEN EN KENNISGEVINGEN - Exploot - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening - Laattijdig verzet of verzet met schending van de vormvereisten voorgeschreven door de bepalingen waarvan de inhoud niet werd meegedeeld
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering
VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Betekening van een bij verstek gewezen beslissing - Vermeldingen - Informatie over de mogelijke rechtsmiddelen - Ontstentenis - Gevolgen - Geldigheid van de betekening
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 187, tweede lid Wetboek van Strafvordering
- Artt. 22, 24, eerste lid, en 25, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

pas été communiquée
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 22, 24, al. 1er, et 25, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Signification d'une décision rendue par défaut - Mentions - Information sur les modalités de recours - Omission - Conséquences - Validité de la signification - Recours tardif ou violant les formes prescrites par les dispositions dont la teneur n'a pas été communiquée
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 22, 24, al. 1er, et 25, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
SIGNIFICATIONS ET NOTIFICATIONS - Exploit - Signification d'une décision rendue par défaut - Mentions - Information sur les modalités de recours - Omission - Conséquences - Validité de la signification - Recours tardif ou violant les formes prescrites par les dispositions dont la teneur n'a pas été communiquée

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 22, 24, al. 1er, et 25, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Signification d'une décision rendue par défaut - Mentions - Information sur les modalités de recours - Omission - Conséquences - Validité de la signification
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 22, 24, al. 1er, et 25, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale
PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Signification d'une décision rendue par défaut - Mentions - Information sur les modalités de recours - Omission - Conséquences - Validité de la signification
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 187, al. 2 Code d'Instruction criminelle
- Art. 22, 24, al. 1er, et 25, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Noch uit artikel 16, §6bis, Voorlopige Hechteniswet, noch uit enige andere bepaling blijkt dat de omstandigheid dat in een afzonderlijk proces-verbaal en niet in het aanhoudingsbevel zelf melding wordt gemaakt dat van de relevante passages van het aanhoudingsmandaat aan de inverdenkinggestelde een mondelinge vertaling werd gegeven, de onregelmatigheid van het aanhoudingsbevel voor gevolg heeft zodat de inverdenkinggestelde in vrijheid moet worden gesteld.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal

De vermelding van de mondelinge vertaling van de relevante passages van het aanhoudingsbevel in een apart proces-verbaal is van aard de verdachte in te lichten over de hem ten laste gelegde feiten en hem toe te laten zich effectief daarover te verdedigen; het feit dat ingevolge de mondelinge vertaling, de verdachte geen schriftelijke vertaling kan vragen, levert bijgevolg geen miskening van het recht van verdediging op.

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Recht van verdediging - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal

- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages - Melding in afzonderlijk proces-verbaal

- Art. 16, § 6bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Uit artikel 16, §6bis, Voorlopige Hechteniswet volgt dat vermits bij afwezigheid van mondelinge vertaling, een schriftelijke vertaling kan gevraagd worden binnen drie dagen na het verlenen van het aanhoudingsbevel, niet vereist is dat de mondelinge vertaling binnen 24 u na de vrijheidsberoving moet worden gegeven.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Verdachte die taal van procedure niet verstaat - Mondelinge vertaling relevante passages

Il ne ressort ni de l'article 16, § 6bis, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, ni d'aucune autre disposition que la circonstance qu'il est fait mention dans un procès-verbal distinct et non dans le mandat d'arrêt même qu'une traduction orale des passages pertinents du mandat d'arrêt a été fournie à l'inculpé entraîne l'irrégularité du mandat d'arrêt, de sorte que l'inculpé doit être libéré.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Inculpé qui ne comprend pas la langue de la procédure - Traduction orale des passages pertinents - Mention dans un procès-verbal distinct

La mention de la traduction orale des passages pertinents faite dans un procès-verbal distinct est de nature à informer l'inculpé des faits mis à sa charge et à lui permettre d'y opposer sa défense; le fait qu'à la suite de la traduction orale, l'inculpé ne puisse plus demander de traduction écrite n'entraîne, dès lors, pas la violation de ses droits de défense.

PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Droits de la défense - Détention préventive - Mandat d'arrêt - Inculpé qui ne comprend pas la langue de la procédure - Traduction orale des passages pertinents - Mention dans un procès-verbal distinct

- Art. 16, § 6bis L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Inculpé qui ne comprend pas la langue de la procédure - Traduction orale des passages pertinents - Mention dans un procès-verbal distinct

- Art. 16, § 6bis L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Il résulte de l'article 16, § 6bis, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive que, dès lors qu'à défaut de traduction orale, une traduction écrite peut être demandée dans les trois jours de la délivrance du mandat d'arrêt, il n'est pas requis que la traduction orale soit fournie dans les vingt-quatre heures suivant la privation de liberté.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Inculpé qui ne comprend pas la langue de la procédure - Traduction orale des passages pertinents

Het Hof is bevoegd om na te gaan of uit de stukken van de rechtspleging blijkt of de verjaring van de strafvordering werd gestuit of geschorst waardoor ze op het tijdstip van de uitspraak van het bestreden arrest niet was verjaard, teneinde te bepalen of het middel, dat opkomt tegen de berekening van de verjaring door de appelrechters, hoewel het gegrond is, niet ontvankelijk is bij gebrek aan belang.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Middel komt op tegen de berekening van de verjaring - Onjuiste berekening - Controle door het Hof van de verjaring - Niet-verjaarde feiten - Middel zonder belang

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Belang - Middel komt op tegen de berekening van de verjaring door de appelrechters - Onjuiste berekening - Controle door het Hof van de verjaring - Niet-verjaarde feiten

STRAFVORDERING - Verjaring - Stuiting - Berekening van de verjaring door de appelrechters - Middel komt op tegen de berekening van de verjaring - Onjuiste berekening - Controle door het Hof van de verjaring - Niet-verjaarde feiten - Middel zonder belang

De verjaring van de strafvordering wordt slechts gestuit door daden van onderzoek of van vervolging, verricht binnen de in artikel 21 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde termijn; de dag waarop het misdrijf is gepleegd alsook die waarop de stuitingsdaad heeft plaatsgehad zijn in de termijn begrepen, zodat de verjaringstermijn wordt berekend van de zoveelste tot daags voor de zoveelste (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly en D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Brussel, Die Keure, p. 202.

STRAFVORDERING - Verjaring - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn - Oorspronkelijke verjaringstermijn - Berekening

- Artt. 22, eerste lid, en 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Stuiting - Daad van onderzoek of van vervolging binnen de oorspronkelijke verjaringstermijn - Oorspronkelijke verjaringstermijn - Berekening

- Artt. 22, eerste lid, en 23 Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

La Cour est compétente pour vérifier s'il ressort des pièces de la procédure que la prescription de l'action publique a été interrompue ou suspendue en telle sorte qu'elle n'était pas acquise au moment du prononcé de l'arrêt attaqué, afin de déterminer si quoique fondé, le moyen critiquant le calcul de la prescription par les juges d'appel est irrecevable à défaut d'intérêt.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Calcul de la prescription par les juges d'appel - Moyen critiquant le calcul de la prescription - Calcul erroné - Vérification par la Cour de prescription - Faits non prescrits - Moyen dénué d'intérêt

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Intérêt - Moyen critiquant le calcul de la prescription par les juges d'appel - Calcul erroné - Vérification par la Cour de prescription - Faits non prescrits

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Interruption - Calcul de la prescription par les juges d'appel - Moyen critiquant le calcul de la prescription - Calcul erroné - Vérification par la Cour de prescription - Faits non prescrits - Moyen dénué d'intérêt

La prescription de l'action publique n'est interrompue que par les actes d'instruction ou de poursuite faits dans le délai déterminé par l'article 21 du titre préliminaire du Code de procédure pénale; le jour où l'infraction a été commise ainsi que celui où l'acte interruptif a été fait sont comptés dans le délai en telle sorte que le délai de prescription se calcule de quantième à veille de quantième (1). (1) M.-A. Beernaert, H.-D. Bosly et D. Vandermeersch, Droit de la procédure pénale, Bruxelles, La Chartre, 2014, p. 202.

ACTION PUBLIQUE - Prescription - Interruption - Acte d'instruction ou de poursuite fait dans le délai originaire de prescription - Délai originaire de prescription - Calcul

- Art. 22, al. 1er, et 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Interruption - Acte d'instruction ou de poursuite fait dans le délai originaire de prescription - Délai originaire de prescription - Calcul

- Art. 22, al. 1er, et 23 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Het nastreven van de doelstellingen die de artikelen 21 en 34, §3, Wet Politieambt en artikel 74/7 Vreemdelingenwet aan de politie toewijzen, houdt geen verband met de gevallen waarin de wet de met een opdracht van bestuurlijke politie belaste politieambtenaren toestaat binnen te dringen in een niet voor het publiek toegankelijke plaats en volstaat als dusdanig niet om die politieagenten te machtigen een huiszoeking te verrichten in de woonplaats van de betrokkenen.

GRONDWET - Art. 15 - Vreemdeling - Woonplaats - Onschendbaarheid - Aanhouding - Huiszoeking zonder gerechtelijk bevel of rechterlijke machtiging - Wettigheid

- Artt. 21 en 34, § 3 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 8 - Vreemdeling - Woonplaats - Onschendbaarheid - Aanhouding - Huiszoeking zonder gerechtelijk bevel of rechterlijke machtiging - Wettigheid

- Artt. 21 en 34, § 3 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

VREEMDELINGEN - Artikel 15 Grondwet - Woonplaats - Onschendbaarheid - Aanhouding - Huiszoeking zonder gerechtelijk bevel of rechterlijke machtiging - Wettigheid

- Artt. 21 en 34, § 3 Wet 5 augustus 1992 op het politieambt

- Art. 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 15 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 8 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Étrangère aux cas où la loi permet aux fonctionnaires de police chargés d'une mission de police administrative de pénétrer dans un lieu non accessible au public, la poursuite des finalités que leur assignent les articles 21 et 34, § 3, de la loi du 5 août 1992 et 74/7 de la loi du 15 décembre 1980 ne suffit pas, à elle seule, à autoriser ces agents à exécuter une visite domiciliaire au domicile des personnes concernées.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 15 - Etranger - Domicile - Inviolabilité - Arrestation - Visite domiciliaire sans mandat de justice ni autorisation - Légalité

- Art. 21 et 24, § 3 L. du 5 août 1992

- Art. 74/7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 8 - Etranger - Domicile - Inviolabilité - Arrestation - Visite domiciliaire sans mandat de justice ni autorisation - Légalité

- Art. 21 et 24, § 3 L. du 5 août 1992

- Art. 74/7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ETRANGERS - Article 15 de la Constitution - Domicile - Inviolabilité - Arrestation - Visite domiciliaire sans mandat de justice ni autorisation - Légalité

- Art. 21 et 24, § 3 L. du 5 août 1992

- Art. 74/7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 15 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 8 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Met toepassing van artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering vervalt de strafvordering tegen een rechtspersoon door afsluiting van zijn vereffening, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening; artikel 20, tweede lid, van die Titel bepaalt evenwel dat de strafvordering ook daarna nog tegen de rechtspersoon kan worden uitgeoefend indien zijn invereffeningstelling, zijn gerechtelijke ontbinding of zijn ontbinding zonder vereffening tot doel hebben te ontsnappen aan de vervolging, of indien de rechtspersoon overeenkomstig artikel 61bis Wetboek van Strafvordering door de onderzoeksrechter in verdenking is gesteld vóór het verlies van zijn rechtspersoonlijkheid.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Ontbinding - Gevolg - Verval van de strafvordering - Verdere vervolging

- Art. 20, eerste en tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Gevolg - Verdere vervolging

- Art. 20, eerste en tweede lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Artikel 20, eerste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering is met name van toepassing in geval van overdracht van het gehele vermogen van een vennootschap gevolgd door haar ontbinding en de afsluiting van haar vereffening; die bepaling is ook van toepassing in geval van fusie of quasi-fusie van vennootschappen (1). (1) Zie J. Castiaux, noot onder arrest GwH 18 april 2013, Dr.pén.entr. 2014, p. 94.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Ontbinding - Verval van de strafvordering - Ontbinding met vereffening

- Art. 20, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAFVORDERING - Verval - Vervolgde rechtspersoon - Ontbinding - Afsluiting van de vereffening

- Art. 20, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

En application de l'article 20, alinéa 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale, l'action publique dirigée contre une personne morale s'éteint par la clôture de sa liquidation, sa dissolution judiciaire ou sa dissolution sans liquidation; l'article 20, alinéa 2, du même titre prévoit toutefois que l'action publique peut encore être exercée contre la personne morale si sa mise en liquidation, sa dissolution judiciaire ou sa dissolution sans liquidation a eu pour but d'échapper aux poursuites ou si elle a été inculpée par le juge d'instruction conformément à l'article 61bis du Code d'instruction criminelle, avant la perte de sa personnalité juridique.

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Dissolution - Conséquence - Extinction de l'action publique - Exercice ultérieur des poursuites

- Art. 20, al. 1er et 2. L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Extinction - Personne morale poursuivie - Dissolution - Conséquence - Exercice ultérieur des poursuites

- Art. 20, al. 1er et 2. L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

L'article 20, alinéa 1er, du titre préliminaire du Code de procédure pénale s'applique notamment en cas de cession d'universalité de patrimoine d'une société suivie de sa dissolution et de la clôture de sa liquidation; cette disposition est également d'application en cas de fusion ou de quasi-fusion de sociétés (1). (1) Voir J. Castiaux, note sous C. const., 18 avril 2013, Dr. pén. entr., 2014, p. 94.

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Dissolution - Extinction de l'action publique - Dissolution avec liquidation

- Art. 20, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

ACTION PUBLIQUE - Extinction - Personne morale poursuivie - Dissolution - Clôture de liquidation

- Art. 20, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.17.0526.F

11 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.7](#)

AC nr. 549

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek - Beoordeling door de rechter - Beklaagde niet in staat om het debat bij te wonen - Mogelijkheid om zich door een advocaat te doen vertegenwoordigen

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition non avenue - Force majeure ou de l'excuse légitime justifiant le défaut - Appréciation par le juge - Prévenu incapable d'assister aux débats - Possibilité de se faire représenter par un avocat

Het erkennen van de overmacht of van de wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het door de verzetdoende partij aangevoerde verstek, wordt aan het soevereine oordeel van de rechter overgelaten; de rechter kan, op grond van een beoordeling in feite, oordelen dat hoewel de overgelegde geneeskundige adviezen aannemelijk maakten dat de verzetdoende partij, op het ogenblik dat zij verstek liet gaan, niet in staat was het debat in openbare rechtszitting bij te wonen, die omstandigheid haar niet de mogelijkheid had ontnomen een advocaat te kiezen om haar te vertegenwoordigen, zodat haar verstek noch door overmacht noch door een wettige reden van verschoning werden gerechtvaardigd (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. .

VERZET - Strafzaken - Ongedaan verzet - Overmacht of wettige reden van verschoning ter rechtvaardiging van het verstek - Beoordeling door de rechter - Beklaagde niet in staat om het debat bij te wonen - Mogelijkheid om zich door een advocaat te laten vertegenwoordigen

- Art. 187, § 6, 1° Wetboek van Strafvordering

La reconnaissance de la force majeure ou de l'excuse légitime justifiant le défaut invoquée par l'opposant reste soumise à l'appréciation souveraine du juge; le juge peut, aux termes d'une appréciation qui gît en fait, estimer que si les avis médicaux produits permettaient de considérer que l'opposant, lorsqu'il fit défaut, était incapable d'assister aux débats en audience publique, cette circonstance ne l'avait pas privé de la faculté de faire choix d'un avocat pour le représenter, de sorte que ni un cas de force majeure, ni une excuse légitime ne justifiaient son défaut (1). (1) Voir les concl. du MP.

OPPOSITION - Matière répressive - Opposition non avenue - Force majeure ou de l'excuse légitime justifiant le défaut - Appréciation par le juge - Prévenu incapable d'assister aux débats - Possibilité de se faire représenter par un avocat

- Art. 187, § 6, 1° Code d'Instruction criminelle

P.17.0531.F

14 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170614.3](#)

AC nr. ...

Geen enkele wettelijke bepaling biedt de rechter de mogelijkheid te beslissen dat de door hem bevolen onmiddellijke aanhouding onder elektronisch toezicht zal worden uitgevoerd; het specifieke doel van de onmiddellijke aanhouding houdt in dat ze wordt bevolen om in een strafinrichting te worden uitgevoerd.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Uitvoeringsmodaliteit

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een gevangenisstraf van minstens een jaar, zonder uitstel, werd uitgesproken voor een feit dat de voorlopige hechtenis heeft gewettigd, en het openbaar ministerie de onmiddellijke aanhouding heeft gevorderd, moet de rechter die de beklagde heeft veroordeeld die voorlopig is aangehouden onder elektronisch toezicht, onderzoeken of die vordering beantwoordt aan de voorwaarde bepaald in artikel 33, § 2, eerste lid, Voorlopige Hechteniswet.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Onmiddellijke aanhouding - Beklaagde aangehouden onder elektronisch toezicht

- Art. 33, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Aucune disposition légale ne prévoit la faculté, pour le juge, de décider que l'arrestation immédiate qu'il ordonne sera exécutée sous surveillance électronique; la finalité spécifique de l'arrestation immédiate implique que celle-ci soit ordonnée en vue d'être exécutée dans un établissement pénitentiaire.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Modalité d'exécution

- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsqu'une peine d'emprisonnement d'un an au moins, sans sursis, a été prononcée en raison d'un fait qui a motivé la détention préventive et que le ministère public a requis l'arrestation immédiate, le juge qui a condamné le prévenu faisant l'objet d'une détention préventive par surveillance électronique doit examiner si cette demande répond à la condition prévue par l'article 33, § 2, alinéa 1er, de la loi.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation immédiate - Prévenu faisant l'objet d'une détention par surveillance électronique

- Art. 33, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.17.0532.F

25 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.2](#)

AC nr. ...

Wanneer de rechtspersoon verantwoordelijk gesteld wordt uitsluitend wegens het optreden van een geïdentificeerde natuurlijke persoon, kan enkel degene die de zwaarste fout heeft begaan worden veroordeeld en indien de geïdentificeerde natuurlijke persoon de fout wetens en willens heeft begaan kan hij samen met de verantwoordelijke rechtspersoon worden veroordeeld; wanneer de appelrechters na een feitelijke beoordeling beslissen dat de beklaagde in zijn hoedanigheid van enige zaakvoerder van de rechtspersoon hoe dan ook de zwaarste fout heeft begaan met betrekking tot het misdrijf van niet-verzekering, hebben zij hun beslissing tot schuldigverklaring naar recht verantwoord; de omstandigheid dat de fout desgevallend wetens en willens werd begaan, kan hem in dat geval niet ontslaan van die verantwoordelijkheid.

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Natuurlijke personen - Strafrechtelijke verantwoordelijkheid - Natuurlijke persoon als enige zaakvoerder van een rechtspersoon - Natuurlijke persoon heeft de zwaarste fout begaan - Gevolg - Verplichting om na te gaan of de fout wetens en willens werd begaan

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

MISDRIJF - Toerekenbaarheid - Rechtspersonen - Natuurlijke persoon als enige zaakvoerder van de rechtspersoon - Geïdentificeerde natuurlijke persoon - Natuurlijke persoon heeft de zwaarste fout begaan - Gevolg - Verplichting om na te gaan of de fout wetens en willens werd begaan

- Art. 5, tweede lid Strafwetboek

Lorsque la responsabilité de la personne morale est engagée exclusivement en raison de l'intervention d'une personne physique identifiée, seule la personne qui a commis la faute la plus grave peut être condamnée et si la personne physique identifiée a commis la faute sciemment et volontairement, elle peut être condamnée en même temps que la personne morale responsable; en décidant, au terme d'une appréciation qui gît en fait, qu'en tout état de cause, le prévenu, en sa qualité de gérant unique de la personne morale, avait commis la faute la plus grave en relation avec l'infraction de défaut d'assurance, les juges d'appel ont légalement justifié leur décision de l'en déclarer coupable, la circonstance que la faute aurait le cas échéant été commise sciemment et volontairement étant dès lors inapte à l'exonérer de cette responsabilité.

INFRACTION - Imputabilité - Personnes physiques - Responsabilité pénale - Personne physique intervenant comme gérant unique d'une personne morale - Personne physique ayant commis la faute la plus grave - Conséquence - Obligation de vérifier si la faute a été commise sciemment et volontairement

- Art. 5, al. 2 Code pénal

INFRACTION - Imputabilité - Personnes morales - Personne physique intervenant comme gérant unique de la personne morale - Personne physique identifiée - Personne physique ayant commis la faute la plus grave - Conséquence - Obligation de vérifier si la faute a été commise sciemment et volontairement

- Art. 5, al. 2 Code pénal

P.17.0535.F

25 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi du 5 février 2016 - Loi permettant la correctionnalisation de tous les crimes - Infraction punissable de la réclusion à perpétuité - Infraction commise avant le 29 février 2016 - Correctionnalisation - Peine applicable

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Circonstances atténuantes - Loi du 5 février 2016 - Loi permettant la correctionnalisation de tous les crimes - Infraction punissable de la réclusion à perpétuité - Infraction commise avant le 29 février 2016 - Correctionnalisation - Peine applicable

De rechter die een beklaagde een gevangenisstraf van achtentwintig jaar oplegt voor feiten die gepleegd werden vóór 29 februari 2016 en die niet correctionaliseerbaar waren vóór de inwerkingtreding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie maar die gecorrectionaliseerd werden na die datum, schendt artikel 2 van het Strafwetboek niet (1) (impliciet). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

STRAF - Verzachtende omstandigheden, verschoningsgronden - Verzachtende omstandigheden - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

- Artt. 2, 25 en 80 Strafwetboek

- Artt. 121 en 143, derde lid Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Wet van 5 februari 2016 - Wet die de correctionalisering van alle misdaden mogelijk maakt - Misdrijf strafbaar met levenslange opsluiting - Misdrijf gepleegd vóór 29 februari 2016 - Correctionalisering - Toepasselijke straf

- Artt. 2, 25 en 80 Strafwetboek

- Artt. 121 en 143, derde lid Wet 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie

Ne viole pas l'article 2 du Code pénal le juge qui inflige à un prévenu une peine d'emprisonnement d'une durée de vingt-huit ans pour des faits commis avant le 29 février 2016 qui étaient non correctionnalisables avant l'entrée en vigueur de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice mais qui ont été correctionnalisés après cette date (1) (solution implicite). (1) Voir les concl. du MP.

PEINE - Circonstances atténuantes. causes d'excuse; voir aussi: 276/05 infraction - Circonstances atténuantes - Loi du 5 février 2016 - Loi permettant la correctionnalisation de tous les crimes - Infraction punissable de la réclusion à perpétuité - Infraction commise avant le 29 février 2016 - Correctionnalisation - Peine applicable

- Art. 2, 25 et 80 Code pénal

- Art. 121 et 143, al. 3 L. du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Loi du 5 février 2016 - Loi permettant la correctionnalisation de tous les crimes - Infraction punissable de la réclusion à perpétuité - Infraction commise avant le 29 février 2016 - Correctionnalisation - Peine applicable

- Art. 2, 25 et 80 Code pénal

- Art. 121 et 143, al. 3 L. du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice

P.17.0571.F

6 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Allerlei - Waals Milieuwetboek - Administratieve boete - Verzoek tot betwisting - Beslissing van de correctionele rechtbank - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar - Afstand

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Divers - Code wallon de l'environnement - Amende administrative - Requête en contestation - Décision du tribunal correctionnel - Pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur - Désistement

De gewestelijk sanctionerend ambtenaar van het Operationele Directoraat-generaal Landbouw, Natuurlijke Hulpbronnen en Milieu van de Waalse Overheidsdienst kan afstand doen van het cassatieberoep dat hij heeft ingesteld tegen een beslissing van de correctionele rechtbank die in eerste en laatste aanleg uitspraak doet over een verzoek tot betwisting van de door die ambtenaar opgelegde administratieve sanctie (Impliciet) (1). (1) Zie andersluidende concl. OM, in Pas. 2017, nr. Het openbaar ministerie kan weliswaar met een minnelijke schikking een einde stellen aan de strafvordering, zelfs "wanneer de onderzoeksrechter met een onderzoek is gelast of wanneer de zaak reeds bij de rechtbank of het hof aanhangig is gemaakt (...), voor zover er nog geen eindvonnis of eindarrest is gewezen in strafzaken" (art. 216bis, § 2, Wetboek van Strafvordering, zoals gewijzigd bij artikel 98 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "Pot-pourri II genaamd"). Bovendien kan het openbaar ministerie voortaan afstand doen van zijn hoger beroep (art. 206 Sv., zoals heringevoerd door artikel 91 van de voormelde wet van 5 februari 2016). Het openbaar ministerie had mondeling, op de rechtszitting van het Hof, gesteld dat die mogelijkheid, gelet op het verschil in aard van de procedure in hoger beroep en de cassatieprocedure, die mogelijkheid, de lege lata, niet kon worden uitgebreid tot de afstand van zijn cassatieberoep. Aangezien het Hof, in voorliggend arrest, de afstand van de sanctionerend ambtenaar in aanmerking heeft genomen, zou dit volgens ons voortaan ook moeten gelden voor de afstand van de administratie van financiën, vervolgende partij, of van het openbaar ministerie, zelfs wanneer die afstand neerkomt op een afstand van de uitoefening van de strafvordering, in tegenstelling tot wat het Hof tot nog toe heeft beslist maar zoals advocaat-generaal D. Vandermeersch voorstond in zijn conclusie (Cass. 2 september 2015, AR P.15.0746.F, AC 2015, nr. 474.) (M.N.B.)

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Afstand - Allerlei - Waals Milieuwetboek - Administratieve boete - Verzoek tot betwisting - Beslissing van de correctionele rechtbank - Cassatieberoep van de sanctionerend ambtenaar - Afstand

- Artt. D163 en D164 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

Le fonctionnaire sanctionnateur régional de la direction générale opérationnelle Agriculture, ressources naturelles et environnement du Service public de Wallonie peut se désister du pourvoi qu'il a formé contre une décision du tribunal correctionnel statuant en premier et dernier ressort sur une requête en contestation de la sanction administrative qu'il a infligée (solution implicite) (1). (1) Voir les concl. contraires du MP. Il est vrai que le ministère public peut mettre fin à l'action publique par une transaction, et ce, même « lorsque le juge d'instruction est chargé d'instruire ou lorsque le tribunal ou la cour est déjà saisi du fait (...), pour autant qu'aucun jugement ou arrêt définitif n'ait été rendu au pénal » (art. 216bis, §2, C.I.cr., tel que modifié par l'art. 98 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite « Pot-pourri II »). En outre, le ministère public peut dorénavant se désister de son appel (art. 206 C.I.cr., tel que rétabli par l'art. 91 de la loi précitée du 5 février 2016). Le ministère public avait verbalement, à l'audience de la Cour, indiqué qu'il ne lui paraissait pas qu'au vu de la différence de nature entre les procédures d'appel et de cassation, cette faculté pût, de lege lata, être étendue à celle de se désister de son pourvoi. La Cour ayant, par le présent arrêt, eu égard au désistement de pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur, il nous paraît qu'il devrait dorénavant en être de même pour celui de l'administration des finances, partie poursuivante, ou du ministère public, et ce, même lorsque ce désistement équivaut à un abandon de l'exercice de l'action publique, contrairement à ce que la Cour a décidé jusqu'ici mais comme l'a prôné M. l'avocat général VANDERMEERSCH en termes de conclusions (Cass. 2 septembre 2015, RG P.15.0746.F, Pas, 2015, n° 474). (M..N.B.)

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Désistement - Divers - Code wallon de l'environnement - Amende administrative - Requête en contestation - Décision du tribunal correctionnel - Pourvoi du fonctionnaire sanctionnateur - Désistement

- Art. D163 et D164 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décrétable

P.17.0572.F

31 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170531.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

GRONDWET - Art. 12 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

VOORLOPIGE HECHTENIS - Verlenging van de termijnen - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

DETENTION PREVENTIVE - Prolongation des délais - Délai de vingt-quatre heures - Ordonnance de prolongation - Caractère facultatif

De overmacht die voortvloeit uit het feit dat de verdachte niet gehoord kan worden, laat toe om zonder voorafgaande ondervraging een aanhoudingsbevel te verlenen; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze de feiten waaruit hij de overmacht afleidt, terwijl het Hof alleen nagaat of hij uit die vaststellingen die beslissing wettig heeft kunnen afleiden (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM in Pas. 2017, n....; we bevinden ons hier niet in de hypothese van het aanhoudingsbevel bij verstek dat kan worden verleend tegen een inverdenkinggestelde die voortvluchtig is en zich verbergt of wiens uitlevering moet worden gevorderd (art. 34 Voorlopige Hechteniswet).

La force majeure résultant du fait que le suspect est inaudible permet de délivrer un mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable; le juge apprécie souverainement les faits dont il déduit la force majeure, la Cour se bornant à vérifier si, de ses constatations, il a pu légalement déduire cette décision (1). (1) Voir les concl. «dit en substance» du MP; nous ne sommes pas ici dans l'hypothèse du mandat d'arrêt par défaut qui peut être décerné à l'égard d'un inculqué fugitif et latitant ou dont il y a lieu de demander l'extradition (art. 34 L.D.P.).

GRONDWET - Art. 12 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des

rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Niet-verhoorbare verdachte - Overmacht - Bevel tot aanhouding zonder voorafgaande ondervraging

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 16, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De verlenging van de termijn van vrijheidsberoving met vierentwintig uur, zoals geregeld door artikel 15bis Voorlopige Hechteniswet, is een mogelijkheid en geen verplichting voor de onderzoeksrechter (1). (1) Zie concl. "in substantie" van het OM.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter
- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Verlenging van de termijnen - Termijn van vierentwintig uur - Bevel tot verlenging - Facultatief karakter

- Art. 15bis Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Arrestation - Suspect inaudible - Force majeure - Mandat d'arrêt sans interrogatoire préalable

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 16, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

La prolongation de vingt-quatre heures du délai de garde à vue, visée à l'article 15bis de la loi relative à la détention préventive, constitue une faculté et non une obligation pour le juge d'instruction (1). (1) Voir les concl. «dit en substance» du MP.

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures - Ordonnance de prolongation - Caractère facultatif
- Art. 15bis L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Prolongation des délais - Délai de vingt-quatre heures - Ordonnance de prolongation - Caractère facultatif

- Art. 15bis L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.17.0573.N

17 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.5](#)

AC nr. 568

De Terugkeerrichtlijn verzet zich niet tegen een regeling van een lidstaat waarbij illegaal verblijf wordt tegengegaan met strafrechtelijke sancties, voor zover die regeling toestaat dat een gevangenisstraf wordt opgelegd aan een onderdaan van een derde land op wie een terugkeerprocedure is toegepast en die, zonder geldige reden om niet terug te keren, illegaal op dat grondgebied verblijft (1). (1) Zie: Cass. 30 november 2011, AR P.11.1497.F, AC 2011, nr. 660.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Vreemdelingen - Illegaal verblijf - Sanctie - Vrijheidsstraf - Bestaanbaarheid met de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

VREEMDELINGEN - Illegaal verblijf - Sanctie - Vrijheidsstraf - Bestaanbaarheid met de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

La Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 ne s'oppose pas à la réglementation d'un État membre réprimant le séjour illégal par des sanctions pénales, dans la mesure où celle-ci permet l'emprisonnement d'un ressortissant d'un pays tiers auquel la procédure de retour a été appliquée et qui séjourne irrégulièrement sur le territoire de cet État membre sans motif justifié de non-retour (1). (1) Voir Cass. 30 novembre 2011, RG P.11.1497.F, Pas. 2011, n° 660.

UNION EUROPEENNE - Divers - Etrangers - Séjour illégal - Sanction - Peine privative de liberté - Compatibilité avec la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008

ETRANGERS - Séjour illégal - Sanction - Peine privative de liberté - Compatibilité avec la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008

De Terugkeerrichtlijn, zoals uitgelegd door het Hof van Justitie van de Europese Unie (1), heeft enkel betrekking op de terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen en heeft dus niet tot doel alle nationale voorschriften inzake het verblijf van vreemdelingen te harmoniseren zodat deze richtlijn zich er niet tegen verzet dat illegaal verblijf in het recht van een lidstaat wordt aangemerkt als een strafbaar feit en dat daarop strafrechtelijke sancties worden gesteld om het plegen van een dergelijke inbreuk op de nationale verblijfsvoorschriften tegen te gaan en te bestraffen. (1) HvJ C-61/11, El Dridi alias Soufi Karim, 2011; HvJ C-329/11, Achughbabian t. Préfet du Val-de-Marne, 2011.

EUROPESE UNIE - Allerlei - Vreemdelingen - Terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwerp - Grens

- Art. 76 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Europese Unie - Terugkeer van illegaal in een lidstaat verblijvende onderdanen van derde landen - Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 - Voorwerp - Grens

- Art. 76 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

La Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008, telle qu'interprétée par la Cour de justice de l'Union européenne (1), ne porte que sur le retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier dans un État membre et n'a donc pas pour objet d'harmoniser dans leur intégralité les règles nationales relatives au séjour des étrangers, de sorte que cette directive ne s'oppose pas à ce que le droit d'un État membre qualifie le séjour irrégulier de délit et prévoit des sanctions pénales pour dissuader et réprimer une telle infraction aux règles nationales en matière de séjour. (1) C.J.U.E. C-61/11, El Dridi alias Soufi Karim, 2011 ; C.J.U.E C-329/11, Achughbabian c. Préfet du Val-de-Marne, 2011.

UNION EUROPEENNE - Divers - Etrangers - Retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier dans un Etat membre - Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 - Objet - Limite

- Art. 76 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Union européenne - Retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier dans un Etat membre - Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 - Objet - Limite

- Art. 76 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.0584.N

7 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.5](#)

AC nr. 618

De rechter die toepassing maakt van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek en een aanvullende straf oplegt, kan daarbij vaststellen dat gelet op de reeds bij de in kracht van gegane beslissing opgelegde straffen, een werkstraf wettelijk niet meer kan worden opgelegd; die vaststelling volstaat als motivering voor de weigering een werkstraf op te leggen zoals vereist door artikel 37quinquies, § 3, tweede lid, Strafwetboek.

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan die veroordeling voorafgaan - Straftoemeting - Aanvullende bestrafing - Werkstraf

- Artt. 37quinquies, § 3, tweede lid, en 65, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Andere straffen - Werkstraf - Weigering van toekenning - Motivering

- Artt. 37quinquies, § 3, tweede lid, en 65, tweede lid Strafwetboek

De toepassing door de rechter van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek vereist geen verzoek van de beklagde.

MISDRIJF - Algemeen - Begrip - Materieel en moreel bestanddeel -

3/12/2019

Le juge qui applique l'article 65, alinéa 2, du Code pénal et prononce une peine accessoire peut, en outre, constater que, eu égard aux peines déjà infligées par la décision ayant acquis force de chose jugée, une peine de travail ne peut légalement plus être prononcée; cette constatation suffit à motiver le refus de prononcer une peine de travail, comme le requiert l'article 37quinquies, § 3, alinéa 2, du Code pénal.

PEINE - Concours - Jugement distinct - Unité d'intention - Condamnation définitive - Faits antérieurs à cette condamnation qui font l'objet de la saisine - Taux de la peine - Peine accessoire - Peine de travail

- Art. 37quinquies, § 3, al. 2, et 65, al. 2 Code pénal

PEINE - Autres Peines - Peine de Travail - Refus d'octroi - Motivation

- Art. 37quinquies, § 3, al. 2, et 65, al. 2 Code pénal

L'application par le juge de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal ne requiert pas une demande du prévenu.

INFRACTION - Généralités. notion. element matériel. element

P. 583/691

Eenheid van opzet - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan die veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Verzoek van de beklaagde - Vereiste

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

STRAF - Samenloop - Gescheiden berechting - Eenheid van opzet - In kracht van gewijsde gegane veroordeling - Aanhangige feiten die aan die veroordeling voorafgaan - Straftoemeting die rekening houdt met de reeds uitgesproken straffen - Verzoek van de beklaagde - Vereiste

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

Indien de saisine van het appelgerecht bij toepassing van artikel 204 Wetboek van Strafvordering beperkt is tot de strafmaat kan de rechter die vaststelt dat de bij hem aanhangige en reeds bewezen verklaarde feiten voldoen aan de voorwaarden van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek, zich uitspreken over het al dan niet toepassen van die bepaling vermits die beoordeling verband houdt met de strafmaat.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Saisine van het appelgerecht beperkt tot de strafmaat - Toepassing van artikel 65, tweede lid, Strafwetboek

- Art. 65, tweede lid Strafwetboek

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

moral. unite d'intention - Unité d'intention - Condamnation définitive - Faits antérieurs à cette condamnation qui font l'objet de la saisine - Taux de la peine qui tient compte des peines déjà prononcées - Demande du prévenu - Condition

- Art. 65, al. 2 Code pénal

PEINE - Concours - Jugement distinct - Unité d'intention - Condamnation définitive - Faits antérieurs à cette condamnation qui font l'objet de la saisine - Taux de la peine qui tient compte des peines déjà prononcées - Demande du prévenu - Condition

- Art. 65, al. 2 Code pénal

Lorsque la saisine de la juridiction d'appel se limite au taux de la peine, en application de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, le juge qui constate que les faits déjà déclarés établis dont il est saisi répondent aux conditions de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal, peut se prononcer sur l'opportunité d'appliquer ou non cette disposition dès lors que cette appréciation concerne le taux de la peine.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Saisine de la juridiction d'appel limitée au taux de la peine - Application de l'article 65, alinéa 2, du Code pénal

- Art. 65, al. 2 Code pénal

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.17.0600.N

13 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170613.2](#)

AC nr. 383

De rechter moet niet antwoorden op een verweer aangevoerd in een op de rechtszitting neergelegde conclusie wanneer dit verweer ingevolge de door die partij op die rechtszitting aangenomen houding doelloos is geworden; het staat aan de rechter te oordelen of een verweer aangevoerd in een op de rechtszitting neergelegde conclusie ingevolge de houding van die partij op de rechtszitting doelloos is geworden en het Hof gaat na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verweer aangevoerd in conclusie - Houding op de rechtszitting - Draagwijdte

Le juge n'est pas tenu de répondre à la défense invoquée dans des conclusions déposées à l'audience lorsque cette défense est devenue sans objet à la suite de la position adoptée par cette partie à cette audience; il appartient au juge de décider si une défense invoquée dans des conclusions déposées à l'audience est devenue sans objet à la suite de la position adoptée par cette partie à l'audience et la Cour vérifie néanmoins si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences qu'elles ne sauraient justifier.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Défense invoquée dans des conclusions - Position adoptée à l'audience - Portée

P.17.0602.F

27 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.5](#)

AC nr. ...

Inzake dierenbescherming en -welzijn in het Waals Gewest moet de machtiging om iemands woning binnen te treden door de onderzoeksrechter worden verleend.

DIEREN - Bescherming en welzijn - Waals Gewest - Huiszoeking en huisbezoek - Huiszoeking in een woning - Machtiging - Bevoegdheid - Onderzoeksrechter

En matière de protection et de bien-être des animaux en région wallonne, l'habilitation donnée pour pénétrer dans le domicile d'une personne doit être donnée par le juge d'instruction.

ANIMAUX - Protection et bien-être - Région wallonne - Perquisition et visite domiciliaire - Perquisition dans un domicile - Autorisation - Compétence - Juge d'instruction

- Artt. D138 en D145 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

ONDERZOEKSRECHTER - Huiszoeking en huisbezoek - Bescherming en welzijn van dieren - Waals Gewest - Huiszoeking in een woning - Machtiging

- Artt. D138 en D145 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

WOONPLAATS - Huiszoeking en huisbezoek - Bescherming en welzijn van dieren - Waals Gewest - Huiszoeking in een woning - Machtiging - Bevoegdheid - Onderzoeksrechter

- Artt. D138 en D145 Decr.W.Gew. 27 mei 2004 - Milieuwetboek. - Boek 2 : Waterwetboek. - Decretale gedeelte

- Art. D138 et D145 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décréte

JUGE D'INSTRUCTION - Perquisition et visite domiciliaire - Protection et bien-être des animaux - Région wallonne - Perquisition dans un domicile - Autorisation

- Art. D138 et D145 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décréte

DOMICILE - Perquisition et visite domiciliaire - Protection et bien-être des animaux - Région wallonne - Perquisition dans un domicile - Autorisation - Compétence - Juge d'instruction

- Art. D138 et D145 Décr.Rég.w. du 27 mai 2004 - Code de l'Environnement - Livre 2 : Code de l'Eau. - Partie décréte

P.17.0603.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.7](#)

AC nr. 542

De verjaring van de strafvordering voor verschillende strafbare feiten neemt in de regel voor al deze feiten een aanvang vanaf het laatste feit, wanneer deze onderscheiden feiten, die elk afzonderlijk strafbaar zijn, door eenheid van opzet, dit is door eenheid van doel en verwezenlijking, een complexe gedraging vormen; de beoordeling over de verjaring veronderstelt niet een voorafgaandelijke beoordeling van de feiten die het voorwerp uitmaken van de vervolging, ook al zijn deze de uiting van eenheid van opzet (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2010, nr. 218, p. 124.

STRAF - Samenloop - Eendaadse - Verjaring - Strafvordering - Aanvang van de verjaring - Beoordeling van de verjaring - Draagwijdte

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Algemeen - Eendaadse samenloop - Aanvang van de verjaring - Beoordeling van de verjaring - Draagwijdte

En règle, la prescription de l'action publique du chef de plusieurs faits punissables ne prend cours, à l'égard de l'ensemble des faits, qu'à partir du dernier de ceux-ci, lorsque ces faits distincts, dont chacun pris isolément est punissable, forment un comportement complexe dès lors qu'ils sont reliés entre eux par une unité d'intention, à savoir une unité de but et de réalisation; l'appréciation de la prescription ne suppose pas l'appréciation préalable des faits qui font l'objet des poursuites, même s'ils constituent la manifestation d'une unité d'intention (1). (1) R. DECLERCQ, Beginselen van strafrechtspleging, Kluwer, 2010, n° 218, p. 124.

PEINE - Concours - Concours idéal - Prescription - Action publique - Point de départ de la prescription - Appréciation de la prescription - Portée

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Généralités - Concours idéal - Point de départ de la prescription - Appréciation de la prescription - Portée

P.17.0617.F

21 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170621.1](#)

AC nr. ...

Aangezien het cassatieberoep tegen een arrest dat op grond van de artikelen 72 e.v. Vreemdelingenwet uitspraak doet, door het Hof bij hoogdringendheid wordt onderzocht, hoeft de raadsman van de eiser niet op een brief van de griffie te wachten om te weten dat de zaak spoedig zal worden vastgesteld.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

VREEMDELINGEN - Bestuurlijke vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak

- Art. 432 Wetboek van Strafvordering

Dès lors que le pourvoi dirigé contre un arrêt statuant sur pied des articles 72 et suivants de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, est examiné par la Cour sous le bénéfice de l'urgence, le conseil du demandeur n'a pas à attendre la réception d'un courrier du greffe pour savoir que la cause serait fixée avec célérité.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente

- Art. 432 Code d'Instruction criminelle

ETRANGERS - Rétention administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente

- Art. 432 Code d'Instruction criminelle

Wanneer de eiser geen enkel gegeven aanvoert dat erop wijst dat de overmacht wegens het niet-neerleggen van de memorie is blijven duren tot twee dagen voor de rechtszitting, is de memorie die op die datum op de griffie werd neergelegd laattijdig.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering VREEMDELINGEN - Bestuurlijke vasthouding - Beroep bij de rechterlijke macht - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn voor het neerleggen van de memorie - Dringende zaak - Laattijdige neerlegging - Overmacht

- Art. 429, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Lorsque le demandeur n'invoque aucun élément de nature à accréditer que la force majeure pour le non-dépôt du mémoire a perduré jusqu'à l'avant-veille de l'audience, la remise au greffe du mémoire à cette date est tardive.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente - Dépôt tardif - Force majeure

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle ETRANGERS - Rétention administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Décision de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai pour le dépôt du mémoire - Cause urgente - Dépôt tardif - Force majeure

- Art. 429, al. 1er Code d'Instruction criminelle

P.17.0619.N

31 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171031.6](#)

AC nr. 605

De in artikel 296, eerste lid, Wetboek van Strafvordering opgenomen motiveringsverplichting is niet voorgeschreven op straffe van nietigheid; wanneer geen van de partijen zich ertegen verzet dat een getuige ter rechtszitting van het hof van assisen wordt gehoord zonder vermelding van bepaalde identiteitsgegevens, dient de voorzitter van dat hof de beslissing waarbij hij tot die niet-vermelding beslist, niet inhoudelijk te motiveren.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Getuigen - Artikel 296, eerste lid, Wetboek van Strafvordering - Motiveringsverplichting

Het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging worden niet miskend door het enkele feit dat het strafdossier niet op elk moment gedurende de behandeling van de zaak ter rechtszitting van het hof van assisen aanwezig is; van een dergelijke miskening kan enkel sprake zijn wanneer het ontbreken van het strafdossier ter rechtszitting een partij concreet hindert in de uitoefening van zijn recht van verdediging.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Afwezigheid strafdossier ter zitting

L'obligation de motivation prévue à l'article 296, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle n'est pas prescrite à peine de nullité; lorsqu'aucune des parties ne s'oppose à ce qu'un témoin soit entendu à l'audience de la cour d'assises sans qu'il soit fait mention de certaines de ses données d'identité, le président de cette cour n'est pas tenu de motiver sur le fond sa décision de ne pas mentionner ces données.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Témoins - Code d'instruction criminelle, article 296, alinéa 1er - Obligation de motivation

Le droit à un procès équitable et les droits de la défense ne sont pas violés par le simple fait que le dossier répressif n'est pas disponible à chaque instant de l'examen de l'affaire à l'audience de la cour d'assises; il ne peut être question d'une telle violation que si l'absence du dossier répressif à l'audience entrave de manière concrète l'exercice par une partie de ses droits de défense.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Absence du dossier répressif à l'audience

P.17.0630.F

22 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171122.2](#)

AC nr. ...

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 152 Wetboek van Strafvordering verplichten het openbaar ministerie om een schriftelijke conclusie te nemen vóór de rechtszitting; het feit dat de beklaagde een conclusie heeft neergelegd doet daaraan niets af (1). (1) Zou dergelijke verplichting in het kader van een mondelinge procedure trouwens denkbaar zijn? Dit zou het openbaar ministerie immers dwingen een standpunt in te nemen alvorens kennis te hebben genomen van alle verweermiddelen, die nog kunnen evolueren na de neerlegging van een schriftelijke conclusie en die het openbaar ministerie kunnen overtuigen om een andere straf of maatregel en zelfs de vrijspraak te vorderen. De door de eiser aangevoerde rechtspraak is te dezen niet van toepassing, aangezien niet blijkt - en ook niet werd aangevoerd - dat de beklaagde het hof van beroep zou hebben verzocht om de zaak uit te stellen teneinde hem toe te laten te antwoorden op de mondeling op de rechtszitting door het openbaar ministerie aangevoerde middelen, hoewel die middelen aldus niet door de partijen zouden zijn aangevoerd of, met andere woorden, de beklaagde enkel ex abrupto had kunnen antwoorden op de conclusie waarvan hij voor het eerst en mondeling ter zitting kennis zou hebben genomen; zie EHRM (GC), Kress t. Frankrijk, 7 juni 2001, verzoekschrift nr. 39.594/98, § 76; EHRM (GC), Göç t. Turkije, 11 juli 2002, verzoekschrift 36.590/97, §§ 56-58; EHRM, Abdülkerim Arslan t. Turkije, 20 september 2007, verzoekschrift nr. 67.136/01, §§ 30-31. (M.N.B.)

OPENBAAR MINISTERIE - Schriftelijke conclusie vóór de rechtszitting - Facultatief karakter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

Ni l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni l'article 152 du Code d'instruction criminelle n'impose au ministère public de prendre des conclusions écrites avant l'audience; la circonstance que le prévenu a déposé des conclusions est sans incidence à cet égard (1). (1) Dans le cadre d'une procédure orale, une telle obligation serait-elle d'ailleurs concevable, qui contraindrait le ministère public à déterminer sa position avant de connaître l'ensemble des moyens de défense, ceux-ci pouvant encore évoluer après le dépôt de conclusions écrites et le convaincre de requérir une autre peine ou mesure, voire l'acquiescement ? La jurisprudence invoquée par le demandeur ne s'applique pas à la présente espèce, où il n'apparaît pas - et n'a pas été invoqué - que le prévenu aurait demandé à la cour d'appel l'ajournement de l'affaire pour lui permettre de répliquer à des moyens invoqués oralement à l'audience par le ministère public alors qu'ils n'auraient pas été soulevés par les parties ou, en d'autres termes, que le prévenu n'aurait pu répondre qu'ex abrupto aux conclusions dont il aurait pris connaissance, pour la première fois et oralement, à l'audience ; voir Cour eur. D. H. (GC), Kress c. France, 7 juin 2001, requête n° 39.594/98, §76 ; Cour eur. D. H. (GC), Göç c. Turquie, 11 juillet 2002, requête n° 36.590/97, §§56-58 ; Cour eur. D. H., Abdülkerim Arslan c. Turquie, 20 septembre 2007, requête n° 67.136/01, §§30-31.

MINISTERE PUBLIC - Conclusions écrites avant l'audience - Caractère facultatif

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 152 Code d'Instruction criminelle

Verheven positie van de vertegenwoordiger van het openbaar ministerie op de rechtszitting, ten opzichte van de andere partijen, volstaat niet om de wapengelijkheid in het gedrang te brengen, voor zover die toestand geen concreet beletsel vormt voor de verdediging van de belangen van de beklaagde (1). (1) Zie EHRM, Eylem Kaya t. Turkije, 13 december 2016, verzoekschrift 26.623/07, § 56, en de daarin aangehaalde verwijzingen, JLMB 2017, pp. 152 e.v.; Cass. 20 januari 1999, AR P.98.0817.F, AC 1999, nr. 32; Cass. 27 april 2010, AR P.10.0119.N, AC 2010, nr. 288; P. de le Court en P. Dhaeyer, « Le ministère public à sa place », JT 2004, pp. 529-537, die met name Badinter citeren, "... ce n'est point par une erreur de menuiserie, comme on s'est plu longtemps chez les avocats à le dire, que le ministère public siège bien au-dessus du parquet de la salle d'audience, au même niveau que le tribunal. La puissance de l'Etat, qu'elle s'incarne dans le pouvoir de poursuivre ou dans le pouvoir de juger, s'exprime dans cette élévation, qui marque au justiciable, et d'abord à l'accusé et au prévenu qu'il est sujet de l'autorité judiciaire." (La Justice en ses temples, Poitiers, uitg. Brissaud, 1992, voorwoord, p. 11) ; wetsvoorstel tot wijziging van de artikelen 768 en 1107 van het Gerechtelijk Wetboek en tot invoeging van een artikel 29bis in het Wetboek van Strafvordering, Gedr.st., Kamer, 50K1413, en Senaat, S.2-1491.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Openbaar ministerie - Plaatsneming op de rechtszitting

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Recht op wapengelijkheid - Plaatsneming op de rechtszitting

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

La position surélevée du représentant du ministère public à l'audience par rapport aux autres parties ne suffit pas à mettre en cause l'égalité des armes, dans la mesure où cette situation ne constitue pas un obstacle concret pour la défense des intérêts du prévenu (1). (1) Voir Cour eur. D. H., Eylem Kaya c. Turquie, 13 décembre 2016, requête 26.623/07, §56, et références y citées, J.L.M.B., 2017, pp.152 e.s. ; Cass. 20 janvier 1999, RG P.98.0817.F, Pas. 1999, n° 32 ; Cass. 27 avril 2010, RG P.10.0119.N, Pas. 2010, n° 288 ; P. DE LE COURT et P. DHAEYER, « Le ministère public à sa place », J.T., 2004, pp. 529-537, qui citent notamment R. BADINTER : « ... ce n'est point par une erreur de menuiserie, comme on s'est plu longtemps chez les avocats à le dire, que le ministère public siège bien au-dessus du parquet de la salle d'audience, au même niveau que le tribunal. La puissance de l'État, qu'elle s'incarne dans le pouvoir de poursuivre ou dans le pouvoir de juger, s'exprime dans cette élévation, qui marque au justiciable, et d'abord à l'accusé et au prévenu qu'il est sujet de l'autorité judiciaire. » (La Justice en ses temples, Poitiers, éd. Brissaud, 1992, préface, p.11) ; proposition de loi modifiant les articles 768 et 1107 du Code judiciaire et insérant un article 29bis dans le Code d'instruction criminelle, Doc. parl., Ch., 50K1413, et Sénat, S.2-1491.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Droit à l'égalité des armes - Ministère public - Place à l'audience

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Droit à l'égalité des armes - Place à l'audience

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Artikel 6.3.d EVRM bepaalt dat eenieder die wegens een strafbaar feit wordt vervolgd het recht heeft de getuigen à charge te ondervragen of te doen ondervragen en het oproepen en de ondervraging van getuigen à décharge te doen geschieden op dezelfde voorwaarden als het geval is met de getuigen à charge; dat recht is niet absoluut, aangezien de rechter dat verzoek kan inwilligen dan wel afwijzen, naargelang het al dan niet dienstig blijkt voor de waarheidsvinding en voor zover het recht op een eerlijk proces wordt geëerbiedigd; wanneer om het verhoor van een getuige wordt verzocht, moet de rechter, wanneer hij dat verzoek afwijst, daarop antwoorden en aangeven waarom hij de gevraagde onderzoeksmaatregel niet nuttig acht om tot zijn overtuiging te komen (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0428.F, AC 2017, nr. 488, en de verwijzingen in de noot.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Artikel 6.3.d - Recht een getuige te doen ondervragen - Verzoek om een getuige te horen - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht een getuige te doen ondervragen - Verzoek om een getuige te horen - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

BEWIJS - Strafzaken - Getuigen - Recht een getuige te doen ondervragen - Verzoek om een getuige te horen - Afwijzing - Motivering

- Art. 6.3.d Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Het openbaar ministerie vervult, in het belang van de maatschappij, opdrachten van openbare dienst die verband houden met de opsporing en de vervolging van misdrijven en oefent de strafvordering uit; het komt tussen in het geding om de rechter een billijke oplossing voor te stellen, terwijl de beklaagde zijn persoonlijk belang verdedigt (1). (1) Zie GwH 9 januari 2002, nr. 5/2002, § B.5; Cass. 19 december 2012, AR P.12.1310.F, AC 2012, nr. 701 en JLMB. 2013, pp. 1456 e.v., met noot Fr. Kuty; Cass. 30 april 2014, AR P.13.1869.F, AC 2014, nr. 307; Cass. 12 mei 2015, AR P.13.1399.N, AC 2015, nr. 303.

OPENBAAR MINISTERIE - Opdracht

L'article 6.3.d, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales prévoit que toute personne poursuivie du chef d'une infraction a le droit d'interroger ou de faire interroger les témoins à charge et d'obtenir la convocation et l'interrogatoire des témoins à décharge dans les mêmes conditions que les témoins à charge; ce droit n'est pas absolu, le juge pouvant accepter ou refuser une telle demande selon qu'elle apparaisse ou non utile à la manifestation de la vérité et dans le respect de l'équité du procès; lorsqu'une audition de témoin est demandée, le juge, s'il n'y fait pas droit, doit y répondre et préciser la raison de l'inutilité de la mesure d'instruction sollicitée pour forger sa conviction (1). (1) Cass. 20 septembre 2017, RG P.17.0428.F, Pas. 2017, n° 488, et références en note.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Article 6, § 3, d - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin - Rejet - Motivation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin - Rejet - Motivation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

PREUVE - Matière répressive - Preuve testimoniale - Droit de faire entendre un témoin - Demande d'audition de témoin - Rejet - Motivation

- Art. 6, § 3, d Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Le ministère public accomplit, dans l'intérêt de la société, des missions de service public relatives à la recherche et à la poursuite des infractions et il exerce l'action publique, intervenant au procès pour proposer au juge une solution de justice tandis que le prévenu défend son intérêt personnel (1). (1) Voir C. const., 9 janvier 2002, n° 5/2002, §B.5 ; Cass. 19 décembre 2012, RG P.12.1310.F, Pas. 2012, n° 701 et J.L.M.B., 2013, pp. 1456 et s., avec note de Fr. KUTY ; Cass. 30 avril 2014, RG P.13.1869.F, Pas. 2014, n° 307 ; Cass. 12 mai 2015, RG P.13.1399.N, Pas. 2015, n° 303.

MINISTERE PUBLIC - Mission

Noch artikel 6.1 EVRM noch artikel 152 Wetboek van Strafvordering verplichten het openbaar ministerie om een schriftelijke conclusie te nemen vóór de rechtszitting; het feit dat de beklaagde een conclusie heeft neergelegd doet daaraan niets af (1). (1) Zou dergelijke verplichting in het kader van een mondelinge procedure trouwens denkbaar zijn? Dit zou het openbaar ministerie immers dwingen een standpunt in te nemen alvorens kennis te hebben genomen van alle verweermiddelen, die nog kunnen evolueren na de neerlegging van een schriftelijke conclusie en die het openbaar ministerie kunnen overtuigen om een andere straf of maatregel en zelfs de vrijspraak te vorderen. De door de eiser aangevoerde rechtspraak is te dezen niet van toepassing, aangezien niet blijkt - en ook niet werd aangevoerd - dat de beklaagde het hof van beroep zou hebben verzocht om de zaak uit te stellen teneinde hem toe te laten te antwoorden op de mondeling op de rechtszitting door het openbaar ministerie aangevoerde middelen, hoewel die middelen aldus niet door de partijen zouden zijn aangevoerd of, met andere woorden, de beklaagde enkel ex abrupto had kunnen antwoorden op de conclusie waarvan hij voor het eerst en mondeling ter zitting kennis zou hebben genomen; zie EHRM (GC), Kress t. Frankrijk, 7 juni 2001, verzoekschrift nr. 39.594/98, § 76; EHRM (GC), Göç t. Turkije, 11 juli 2002, verzoekschrift 36.590/97, §§ 56-58; EHRM, Abdülkerim Arslan t. Turkije, 20 september 2007, verzoekschrift nr. 67.136/01, §§ 30-31. (M.N.B.)

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Schriftelijke conclusie van het openbaar ministerie vóór de rechtszitting - Facultatief karakter

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 152 Wetboek van Strafvordering

Ni l'article 6.1 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, ni l'article 152 du Code d'instruction criminelle n'impose au ministère public de prendre des conclusions écrites avant l'audience; la circonstance que le prévenu a déposé des conclusions est sans incidence à cet égard (1). (1) Dans le cadre d'une procédure orale, une telle obligation serait-elle d'ailleurs concevable, qui contraindrait le ministère public à déterminer sa position avant de connaître l'ensemble des moyens de défense, ceux-ci pouvant encore évoluer après le dépôt de conclusions écrites et le convaincre de requérir une autre peine ou mesure, voire l'acquiescement ? La jurisprudence invoquée par le demandeur ne s'applique pas à la présente espèce, où il n'apparaît pas - et n'a pas été invoqué - que le prévenu aurait demandé à la cour d'appel l'ajournement de l'affaire pour lui permettre de répliquer à des moyens invoqués oralement à l'audience par le ministère public alors qu'ils n'auraient pas été soulevés par les parties ou, en d'autres termes, que le prévenu n'aurait pu répondre qu'ex abrupto aux conclusions dont il aurait pris connaissance, pour la première fois et oralement, à l'audience ; voir Cour eur. D. H. (GC), Kress c. France, 7 juin 2001, requête n° 39.594/98, §76 ; Cour eur. D. H. (GC), Göç c. Turquie, 11 juillet 2002, requête n° 36.590/97, §§56-58 ; Cour eur. D. H., Abdülkerim Arslan c. Turquie, 20 septembre 2007, requête n° 67.136/01, §§30-31.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Conclusions écrites du ministère public avant l'audience - Caractère facultatif

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 152 Code d'Instruction criminelle

De toepassing van de door artikel 38, § 6, Wegverkeerswet bedoelde staat van herhaling vereist niet dat de nieuwe overtreding waarvoor de beklagde wordt vervolgd en waaraan hij schuldig wordt bevonden identiek is als die op grond waarvan de staat van herhaling wordt aangenomen; een in kracht van gewijsde getreden veroordeling voor om het even welke door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding kan als grondslag dienen voor de vaststelling dat om het even welke door artikel 38, § 6, eerste lid, Wegverkeerswet bedoelde overtreding werd begaan in een dergelijke toestand van herhaling.

HERHALING - Wegverkeerswet - Artikel 38

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 38 - Staat van herhaling

L'application de l'état de récidive visé à l'article 38, § 6, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière ne requiert pas que la nouvelle infraction du chef de laquelle le prévenu est poursuivi et dont il est reconnu coupable soit identique à celle pour laquelle l'état de récidive a été retenu; une condamnation coulée en force de chose jugée du chef de n'importe quelle infraction visée à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968 permet de justifier la constatation qu'une infraction, visée à l'article 38, § 6, alinéa 1er, de la loi du 16 mars 1968, quelle qu'elle soit, a été commise en un tel état de récidive.

RECIDIVE - Loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière - Article 38

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 38 - Etat de récidive

P.17.0641.N

19 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170919.6](#)

AC nr. 485

Het arrest dat uitspraak doet in hoger beroep tegen een beslissing van de onderzoeksrechter tot aanvullende consignatie is geen eindbeslissing noch een uitspraak in één der gevallen bedoeld in artikel 420, tweede lid, Wetboek van Strafvordering en het cassatieberoep daartegen is bijgevolg voorbarig en mitsdien niet ontvankelijk.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Beslissing van de onderzoeksrechter tot aanvullende consignatie

L'arrêt qui statue en degré d'appel contre une décision du juge d'instruction ordonnant une consignation supplémentaire n'est pas une décision définitive ni un jugement prononcé dans un des cas visés à l'article 420, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle; le pourvoi en cassation formé contre cette décision est par conséquent prématuré et, partant, irrecevable.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Décision du juge d'instruction ordonnant une consignation supplémentaire

P.17.0645.N

5 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170905.4](#)

AC nr. 446

Uit Artikel 210, eerste lid, Wetboek van Strafvordering noch uit enig andere bepaling of algemeen rechtsbeginsel vloeit voort dat de magistraat die het ambt van openbaar ministerie uitoefent bij het hof van beroep bij het opgeven van zijn nauwkeurig bepaalde grieven, is verplicht om per telastlegging ook opgave te doen van de stukken van het strafdossier waarop de telastleggingen steunen met aanduiding per telastlegging van hun vindplaats in het dossier; de strafrechter kan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent daartoe weliswaar uitnodigen, maar kan hem daartoe geen bevel geven of hem daartoe dwingen want het openbaar ministerie is onafhankelijk van de strafrechter, die aan de magistraten van het openbaar ministerie geen uitdrukkelijke of impliciete bevelen te geven heeft wat immers een ongeoorloofde inmenging zou uitmaken in de opdracht van het openbaar ministerie.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep door openbaar ministerie - Opgave van nauwkeurig bepaalde grieven

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Bevel van de strafrechter aan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Bevel van de strafrechter aan de magistraat die het ambt van het openbaar ministerie uitoefent

OPENBAAR MINISTERIE - Onafhankelijkheid ten aanzien van de strafrechter

OPENBAAR MINISTERIE - Strafzaken - Hoger beroep door openbaar ministerie - Opgave van nauwkeurig bepaalde grieven

Wanneer de appelrechters die, nadat het openbaar ministerie onmiskenbaar heeft aangegeven dat het kon volstaan met een verwijzing naar het motiverend gedeelte van het beroepen vonnis en het syntheseproces-verbaal en dus niet zou ingaan op het verzoek van de appelrechters om per telastlegging de stukken van het strafdossier aan te wijzen waarop die zijn gesteund, vaststellen dat aan hun concrete vraag niet is voldaan en oordelen dat de zaak niet in staat van wijzen is en ze in voortzetting stellen, aan het openbaar ministerie een onwettig bevel geven waarbij door het geven van dit onwettig bevel en de weigering de zaak te behandelen gelet op de niet-inwilliging van dit bevel, de strafvordering is gestremd, vernietigt het Hof, op de vordering tot vernietiging door de procureur-generaal bij het Hof van Cassatie, ingesteld op verzoek van een procureur-generaal bij het hof van beroep, het arrest en zegt dat er geen grond is tot verwijzing.

Il ne résulte ni de l'article 210, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle ni d'aucune autre disposition ou principe général du droit que le magistrat qui exerce les fonctions du ministère public près la cour d'appel est obligé, lorsqu'il énonce ses griefs précis, de mentionner également par prévention les pièces du dossier répressif sur lesquelles les préventions sont fondées, en précisant par prévention où trouver ces pièces dans le dossier; le juge pénal peut certes y inviter le magistrat qui exerce les fonctions du ministère public, mais il ne peut le lui ordonner ou l'y contraindre, car le ministère public est indépendant du juge pénal, qui n'a pas d'ordres explicites ou implicites à donner aux magistrats du ministère public, ce qui constituerait en effet une immixtion illicite dans la mission du ministère public.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Appel par le ministère public - Indication des griefs précis

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Ordre donné par le juge pénal au magistrat qui exerce les fonctions du ministère public

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Ordre donné par le juge pénal au magistrat qui exerce les fonctions du ministère public

MINISTERE PUBLIC - Indépendance à l'égard du juge pénal

MINISTERE PUBLIC - Matière répressive - Appel par le ministère public - Indication des griefs précis

Lorsque les juges d'appel qui, après que le ministère public eut, de façon incontestable, indiqué qu'un renvoi à l'exposé des motifs du jugement dont appel et au procès-verbal de synthèse peut suffire et n'eut donc pas accédé à la demande des juges d'appel de mentionner par prévention les pièces du dossier répressif sur lesquelles celles-ci sont fondées, ont constaté qu'il n'a pas été satisfait à leur demande concrète et ont décidé que la cause n'est pas en état d'être jugée et l'ont mise en continuation, ont donné au ministère public un ordre illégal par lequel l'action publique est entravée par l'émission dudit ordre illégal et par le refus d'examiner la cause en raison de l'inexécution de cet ordre, la Cour, sur le réquisitoire visant la cassation pris par le procureur général près la Cour de cassation, casse l'arrêt et dit n'y avoir lieu à renvoi.

P.17.0647.F

27 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170927.6](#)

AC nr. ...

Wanneer de eiser in hoger beroep de grieven die hij wenst in te brengen, niet binnen de wettelijke termijn nauwkeurig heeft bepaald overeenkomstig artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering, blijft het hoger beroep toelaatbaar als dat verzuim het gevolg is van een van de wil van de eiser in hoger beroep onafhankelijke gebeurtenis die hij niet kon voorzien of voorkomen, aangezien een dergelijke gebeurtenis overmacht oplevert; de rechter beoordeelt op onaantastbare wijze of de aangevoerde omstandigheden overmacht uitmaken, waarbij het Hof nagaat of hij uit de door hem in aanmerking genomen omstandigheden, wettig heeft kunnen afleiden of er al dan niet sprake was van overmacht (1). (1) Zie Cass. 31 januari 2017, AR P.16.1004.N, AC 2017, nr. 74.

ONAAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Hoger beroep in strafzaken - Principaal beroep - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting tot neerlegging binnen de wettelijke termijn - Verzuim - Overmacht - Beoordeling door de feitenrechter - Toetsing door het Hof

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting tot neerlegging binnen de wettelijke termijn - Verzuim - Overmacht - Begrip - Toetsing door het Hof

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Door te vermelden dat zijn hoger beroep dat van de beklagde volgt, geeft het openbaar ministerie aan dat het aldus de saisine van de appelrechters beperkt tot het door de voormelde beklagde beroepen dictum¹; maar wanneer het hoger beroep van de beklagde vervallen verklaard wordt op grond dat hij zelf geen enkele grief tegen het beroepen vonnis heeft ingebracht binnen de wettelijke termijn, kan op grond van de loutere vermeldingen in het grievenformulier van het openbaar ministerie dat het verklaart het hoger beroep van de beklagde te volgen en daarbij, foutief, verwijst naar de grieven die de beklagde zou hebben ingebracht, ook niet bepaald worden in welke mate de zaak bij het appelgerecht aanhangig gemaakt wordt en wordt, bijgevolg, niet voldaan aan de vormvereiste die artikel 204 Wetboek van Strafvordering oplegt.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - 3/12/2019

Lorsque l'appelant n'a pas précisé dans le délai légal les griefs qu'il entend élever conformément à l'article 204, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle, l'appel demeure admissible si cette omission résulte d'un événement indépendant de la volonté de l'appelant et que celui-ci ne pouvait prévoir ou conjurer, pareil événement étant constitutif de force majeure; le juge apprécie souverainement si les circonstances alléguées constituent un cas de force majeure, la Cour contrôlant si, des circonstances qu'il a retenues, il a pu légalement déduire ou non l'existence de la force majeure (1). (1) Voir Cass. 31 janvier 2017, RG P.16.1004.N, Pas. 2017, n° 74.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Appel en matière répressive - Appel principal - Requête contenant les griefs - Obligation de dépôt dans le délai légal - Omission - Force majeure - Appréciation par le juge du fond - Contrôle par la Cour

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Obligation de dépôt dans le délai légal - Omission - Force majeure - Notion - Contrôle par la Cour

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Par l'énonciation que son appel suit celui du prévenu, le ministère public indique que, ce faisant, il limite la saisine des juges d'appel au dispositif entrepris par ledit prévenu (1); mais lorsqu'il y a déchéance de l'appel du prévenu au motif qu'il n'a lui-même élevé, dans le délai légal, aucun grief contre le jugement entrepris, les seules indications, dans le formulaire de griefs du ministère public, qu'il déclare suivre l'appel du prévenu et qu'il se réfère, erronément, aux prétendus griefs élevés par ce dernier, sont également inaptes à déterminer la saisine de la juridiction d'appel et, partant, à satisfaire à l'exigence formelle qu'impose l'article 204 du Code d'instruction criminelle.(1) Cass. 1er février 2017, RG P.16.1100.F, Pas. 2017, n° 78.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel

P. 593/691

Principaal beroep - Vorm - Termijn - Hoger beroep van het openbaar ministerie - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Grieven - Nauwkeuringheidsvereiste - Grief die verklaart het hoger beroep van de beklagde te volgen - Beklagde die geen grief inbrengt

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Volgens artikel 204 Wetboek van Strafvordering bepaalt het verzoekschrift in hoger beroep, op straffe van verval, nauwkeurig de grieven die tegen het vonnis worden ingebracht, met inbegrip van de procedurele grieven; uit de parlementaire voorbereiding van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie volgt dat het beginsel van het hoger beroep op grieven niet beoogt de eiser in hoger beroep te verplichten nauwkeurig de middelen te bepalen die hij voor de appelrechters wenst uiteen te zetten maar wel ertoe strekt de omvang van hun saisine te bepalen (1). (1) Zie Cass. 1 februari 2017, AR P.16.1100.F, AC 2017, nr. 78.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift dat de grieven bevat - Verplichting

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

principal. forme. délai - Appel du ministère public - Requête contenant les griefs - Griefs - Exigence de précision - Grief déclarant suivre l'appel du prévenu - Prévenu n'énonçant aucun grief

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Selon l'article 204 du Code d'instruction criminelle, la requête d'appel indique précisément, à peine de déchéance, les griefs élevés, y compris les griefs procéduraux, contre le jugement; il ressort des travaux préparatoires de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, que le principe de l'appel sur grief n'a pas pour objectif d'obliger l'appelant à préciser les moyens qu'il entend développer devant les juges d'appel mais à déterminer leur saisine (1). (1) Cass. 1er février 2017, RG P.16.1100.F, Pas. 2017, n° 78.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Obligation

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.17.0656.F

18 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.3](#)

AC nr. 574

Het beginsel van het hoger beroep op grieven bepaalt de omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij de appelrechter; de in artikel 210, tweede lid, Strafvordering bepaalde uitzonderingen staan de rechter niet toe zijn aanhangigmaking uit te breiden door ambtshalve, met miskenning van de devolutieve werking van het hoger beroep, een middel op te werpen met betrekking tot beschikkingen die door geen van de partijen in de zaak werden aangevochten (1); hij kan aldus niet kennismaken van de beschikkingen betreffende de ontvankelijkheid van het verzet van de verweerder tegen het verstekvonnis, als de eiser, in zijn verzoekschrift in hoger beroep, daartegen geen grieven heeft aangevoerd. (1) Zie Cass. 21 december 2016, P.16.1116.F, AC 2016, nr. 740, met concl. van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 19 april 2017, AR P.17.0055.F, AC 2017, nr. 268, met conclusie van advocaat-generaal M. NOLET DE BRAUWERE.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Beginsel van het hoger beroep op grieven - Omvang van de aanhangigmaking van de zaak bij appelrechter - Telastlegging niet betwist in het grievenformulier

- Art. 210, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Le principe de l'appel sur grief détermine la saisine du juge d'appel; les exceptions prévues par l'article 210, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle ne permettent pas au juge d'appel d'étendre sa saisine en soulevant d'office, en méconnaissance de l'effet dévolutif de l'appel, un moyen relatif à des dispositions qui n'ont été entreprises par aucune des parties à la cause (1); il ne peut ainsi se saisir des dispositions relatives à la recevabilité de l'opposition formée par le défendeur à l'encontre du jugement rendu par défaut si, dans sa requête d'appel, le demandeur n'a pas élevé de griefs contre elles. (1) Voir Cass. 21 décembre 2016, RG P.16.1116.F, Pas. 2016, n° 740, avec concl. de l'avocat général M. NOLET DE BRAUWERE; Cass. 19 avril 2017, RG P.17.0055.F, Pas. 2017, n° 268, avec les concl. de l'avocat général M. NOLET DE BRAUWERE.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Principe de l'appel sur grief - Saisine du juge d'appel - Prévention non contestée par un grief avancé

- Art. 210, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Hoger beroep - Hervorming

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

VERZET - Strafzaken - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

Wanneer de appelrechter wettig beslist dat het verzet van de beklaagde ten onrechte ongedaan werd verklaard door de eerste rechter, heeft de in artikel 24, laatste lid, Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering bepaalde schorsingsgrond van de verjaring die door de eerste rechter in aanmerking was genomen, geen uitwerking meer (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

VERZET - Strafzaken - Strafvordering - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Schorsing van de verjaring - Hoger beroep - Hervorming

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Verzet door de eerste rechter ongedaan verklaard - Hoger beroep - Hervorming

- Art. 24, vierde lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

- Art. 187, § 9, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Opposition déclarée non avenue par le premier juge - Appel - Réformation

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Action publique - Opposition déclarée non avenue par le premier juge - Suspension de la prescription - Appel - Réformation

OPPOSITION - Matière répressive - Action publique - Opposition déclarée non avenue par le premier juge - Suspension de la prescription - Appel - Réformation

Lorsque le juge d'appel décide légalement que c'est à tort que l'opposition formée par le prévenu a été déclarée non avenue par le premier juge, la cause de suspension de la prescription prévue par l'article 24, dernier alinéa, du titre préliminaire du Code de procédure pénale et retenue par le premier juge cesse ses effets (1). (1) Voir les concl. du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Action publique - Opposition déclarée non avenue par le premier juge - Suspension de la prescription - Appel - Réformation

- Art. 24, al. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle

OPPOSITION - Matière répressive - Action publique - Opposition déclarée non avenue par le premier juge - Suspension de la prescription - Appel - Réformation

- Art. 24, al. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Opposition déclarée non avenue par le premier juge - Appel - Réformation

- Art. 24, al. 4 L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

- Art. 187, § 9, al. 2 Code d'Instruction criminelle

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Wettige zelfverdediging - Beklimming of braak van afsluitingen van een bewoond huis of appartement, bij nacht

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Légitime défense - Escalade ou effraction de clôtures d'une maison ou d'un appartement habité, la nuit

Artikel 417 Strafwetboek heeft tot doel de personen te rechtvaardigen die, in de daarin vermelde omstandigheden, slachtoffer worden van het binnendringen van hun woning; het is niet van toepassing op het binnendringen van de bewoner van een gebouw in een kamer van dat gebouw (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak", in Pas. 2017, nr.

MISDRIJF - Rechtvaardiging en verschoning - Rechtvaardiging - Wettige zelfverdediging - Beklimming of braak van afsluitingen van een bewoond huis of appartement, bij nacht
- Art. 417 Strafwetboek

L'article 417 du Code pénal vise à justifier les personnes qui, dans les conditions qui y sont reprises, sont victimes d'une intrusion dans leur habitation; il ne s'applique pas à l'intrusion du résident d'un immeuble dans l'une des pièces de celui-ci (1). (1) Voir les concl. «dit en substance» du MP.

INFRACTION - Justification et excuse - Justification - Légitime défense - Escalade ou effraction de clôtures d'une maison ou d'un appartement habité, la nuit
- Art. 417 Code pénal

P.17.0666.N

24 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.6](#)

AC nr. 587

Het openbaar ministerie moet bewijzen dat de beklagde kennis had van de betekening van het verstekvonnis meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet en de beklagde dient niet het bewijs te leveren van de datum van kennisname van de betekening; de rechter oordeelt onaantastbaar wanneer de beklagde kennis kreeg van de betekening van de verstekbeslissing waarbij hij zich ook op vermoedens kan steunen en het Hof gaat enkel na of de rechter uit de door hem vastgestelde feiten geen gevolgen trekt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411; Cass. 3 januari 1989, AC 1988-89, nr. 256; Cass. 9 maart 2010, AR P.09.1729.N, AC 2010, nr. 164; Cass. 13 september 2011, AR P.11.1030.N, AC 2011, nr. 464. Zie over het verzet: S. VAN OVERBEKE, Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, ("Potpourri II") (eerste deel), RW 2015-16, 1403-1413, inz. 1409 en voetnoot 46; A. WINANTS, Potpourri II: de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken, NC 2016, nr. 4, 333-339; B. DE SMET, "Verstek en verzet" in "De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen", T. Strafr.2016/1, 34-42, nrs. 71-90.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Verzet - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening - Bewijs van de kennisname

VERZET - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening - Bewijs van de kennisname

Le ministère public doit prouver que le prévenu avait connaissance de la signification du jugement rendu par défaut plus de quinze jours avant que celui-ci y fasse opposition et le prévenu n'est pas tenu d'apporter la preuve de la date à laquelle il a eu connaissance de la signification; le juge apprécie souverainement la date à laquelle le prévenu a eu connaissance de la signification de la décision rendue par défaut et peut, pour ce faire, s'appuyer également sur des présomptions et la Cour vérifie uniquement si le juge ne tire pas des faits qu'il a constatés des conséquences qui n'ont aucun lien avec eux ou qui ne peuvent être admises sur leur fondement (1). (1) Voir Cass. 19 décembre 1972 (Bull. et Pas., 1973, p. 396); Cass. 3 janvier 1989, RG 2967, Pas. 1989, n° 256; Cass. 9 mars 2010, RG P.09.1729.N, Pas. 2010, n° 164; Cass. 13 septembre 2011, RG P.11.1030.N, Pas. 2011, n° 464. Voir sur l'opposition: S. VAN OVERBEKE, « Verzet en hoger beroep in strafzaken na de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie », (« Potpourri II ») (eerste deel), R.W. 2015-16, p. 1403-1413, spéc. p.1409 et note de bas de page 46; A. WINANTS, « Potpourri II : de nieuwe regels inzake verstek en verzet in strafzaken », N.C. 2016, n° 4, p. 333-339; B. DE SMET, « Verstek en verzet » dans « De wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie (Potpourri II), gewikt en gewogen », T. Strafr. 2016/1, p. 34-42, n° 71-90.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Opposition - Matière répressive - Jugement par défaut - Signification - Signification non faite à personne - Délai pour faire opposition - Connaissance de la signification - Preuve de la connaissance

OPPOSITION - Matière répressive - Jugement par défaut - Signification - Signification non faite à personne - Délai pour faire opposition - Connaissance de la signification - Preuve de la connaissance

Het verzet tegen een niet aan persoon betekend verstekvonnis is laattijdig indien vaststaat dat de beklaagde meer dan vijftien dagen vóór het aantekenen van het verzet kennis had van de betekening van het verstekvonnis; niet is vereist dat de rechter de exacte datum zou specificeren waarop de beklaagde kennis heeft genomen van die betekening (1). (1) Cass. 19 december 1972, AC 1972, 411.

VERZET - Strafzaken - Verstekvonnis - Betekening - Betekening niet aan de persoon - Termijn om verzet aan te tekenen - Kennis van de betekening

L'opposition à un jugement rendu par défaut qui n'a pas été signifié à personne est tardive s'il est établi que le prévenu a eu connaissance de la signification du jugement par défaut plus de quinze jours avant d'y faire opposition; il n'est pas requis que le juge précise la date exacte à laquelle le prévenu a eu connaissance de cette signification (1). (1) Voir Cass. 19 décembre 1972 (Bull. et Pas., 1973, p. 396).

OPPOSITION - Matière répressive - Jugement par défaut - Signification - Signification non faite à personne - Délai pour faire opposition - Connaissance de la signification

P.17.0669.N

17 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.6](#)

AC nr. 569

Bij gebrek aan enig verzoek van de beklaagde voor gratis juridische bijstand en bij afwezigheid van enige aanwijzing dat de beklaagde in de onmogelijkheid verkeert om zichzelf te verdedigen, verplicht artikel 6.3.c EVRM de rechter niet om de eiser, die verklaart zichzelf te verdedigen, ambtshalve gratis juridische bijstand te bezorgen.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Gratis juridische bijstand - Ambtshalve aanduiding door de rechter - Verplichting

- Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTSBIJSTAND - Gratis juridische bijstand - Ambtshalve aanduiding door de rechter - Artikel 6.3 EVRM - Verplichting - Art. 6.3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

En l'absence de toute demande du prévenu d'obtenir une aide juridique gratuite et de toute indication selon laquelle le prévenu se trouve dans l'impossibilité d'assurer lui-même sa défense, l'article 6, § 3, c, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'oblige pas le juge à accorder d'office une aide juridique gratuite au demandeur qui déclare assurer lui-même sa défense.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Aide juridique gratuite - Désignation d'office par le juge - Obligation

- Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ASSISTANCE JUDICIAIRE - Aide juridique gratuite - Désignation d'office par le juge - Conv. D.H., article 6, § 3 - Obligation - Art. 6, § 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.17.0670.F

28 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170628.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

TAALGEBRUIK - Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

VREEMDELINGEN - Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière administrative - Etranger - Persistance du séjour illégal après un refus de séjour - Ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention

ETRANGERS - Emploi des langues - Persistance du séjour illégal après un refus de séjour - Ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention

Wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten een bijkomende beslissing is bij een beslissing tot weigering van verblijf, impliceert artikel 41, § 1, Taalwet Bestuurszaken dat de administratie in dat geval de taal gebruikt waarvan de vreemdeling zich bediend heeft tijdens de procedure die hij instelde om gemachtigd te worden tot een verblijf in België; die bepaling is niet van toepassing wanneer het bevel om het grondgebied te verlaten samen met een vasthoudingsmaatregel volgt op de vaststelling dat de vreemdeling na een weigering tot verblijf in zijn onregelmatig verblijf op het grondgebied volhardt (1). (1) Zie concl. OM.

VREEMDELINGEN - Taalgebruik - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

TAALGEBRUIK - Bestuurszaken - Vreemdeling - Voortzetting van het illegaal verblijf na een weigering van verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten gepaard met een vasthoudingsmaatregel

- Art. 41, § 1 Wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd bij KB 18 juli 1966

Lorsque l'ordre de quitter le territoire constitue l'accessoire d'une décision de refus de séjour, l'article 41, § 1er, des lois coordonnées du 18 juillet 1966 sur l'emploi des langues en matière administrative implique que l'administration utilise à cet effet la langue dont l'étranger a fait usage dans la procédure initiée en vue d'être autorisé à séjourner en Belgique; cette disposition ne s'applique pas lorsque l'ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention fait suite au constat que l'étranger persiste à demeurer irrégulièrement sur le territoire après un refus de séjour (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ETRANGERS - Emploi des langues - Persistance du séjour illégal après un refus de séjour - Ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention

- Art. 41, § 1er Lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière administrative - Etranger - Persistance du séjour illégal après un refus de séjour - Ordre de quitter le territoire assorti d'une mesure de rétention

- Art. 41, § 1er Lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966

P.17.0675.N

19 juli 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170719.6](#)

AC nr. 435

Bij de beoordeling of er wettige redenen zijn om te twifelen aan de onpartijdigheid van de leden van een rechtscollège is het bepalend of de vrees voor een partijdige behandeling van de zaak objectief gerechtvaardigd is, waaruit volgt dat de onpartijdigheid van een rechtbank of een rechter wordt beoordeeld volgens een subjectieve methode, die rekening houdt met de houding van de rechter, en een objectieve methode die, onafhankelijk van het gedrag van de rechter, beoogt te bewijzen of er controleerbare feiten bestaan, onder meer hiërarchische of andere banden tussen de rechter en andere actoren van de procedure, waardoor zijn onpartijdigheid in twijfel kan worden getrokken; een miskenning van die objectieve onpartijdigheid mag aldus niet worden beoordeeld louter op grond van het aanvoelen van één van de procespartijen (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

MACHTEN - Rechterlijke macht - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de
3/12/2019

Pour apprécier s'il existe des raisons légitimes de douter de l'impartialité objective d'une juridiction ou de ses membres, il est déterminant que la crainte d'un examen partial de la cause soit justifiée objectivement, ce dont il résulte que l'impartialité d'un tribunal ou d'un juge s'apprécie selon une méthode subjective qui tient compte de l'attitude du juge, et selon une méthode objective qui, indépendamment du comportement du juge, vise à prouver l'existence de faits contrôlables, tels des liens hiérarchiques ou autres entre le juge et d'autres acteurs de la procédure, qui sont susceptibles de mettre en doute son impartialité; une méconnaissance de cette impartialité objective ne peut donc s'apprécier en se fondant exclusivement sur le sentiment de l'une des parties au procès (1). (1) Voir Cass. 28 mars 2017, RG P.17.0238.N, Pas. 2017, n° 223.

POUVOIRS - Pouvoir judiciaire - Juge - Impartialité - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Juge - Impartialité - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et

P. 598/691

rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

WRAKING - Rechter - Onpartijdigheid - Beoordeling - Criteria
- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

De objectieve rechtvaardiging van de vrees voor een partijdige behandeling dient niet alleen te worden beoordeeld op grond van de door verzoeker tot wraking aangehaalde feiten ter staving van zijn verzoek, maar tevens te worden getoetst aan de door de rechter bij toepassing van artikel 836, tweede lid, Ger.W. gestelde verklaring, luidens welke hij weigert zich van de zaak te onthouden, met zijn antwoord op de middelen van wraking (1). (1) Zie Cass. 28 maart 2017, AR P.17.0238.N, AC 2017, nr. 223.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Rechter - Onpartijdigheid - Objectieve rechtvaardiging van de vrees voor partijdige behandeling - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

WRAKING - Rechter - Onpartijdigheid - Objectieve rechtvaardiging van de vrees voor partijdige behandeling - Beoordeling - Criteria

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 836, tweede lid Gerechtelijk Wetboek

des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

RECUSATION - Juge - Impartialité - Appréciation - Critères
- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

La justification objective de la crainte d'un examen partial de la cause doit non seulement être appréciée sur la base des faits invoqués par le requérant en récusation à l'appui de sa requête, mais également être confrontée à la déclaration donnée par le juge en application de l'article 836, alinéa 2, du Code judiciaire, portant son refus de s'abstenir, avec ses réponses aux moyens de récusation (1). (1) Voir Cass. 28 mars 2017, RG P.17.0238.N, Pas. 2017, n° 223.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Juge - Impartialité - Justification objective de la crainte d'un examen partial - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 836, al. 2 Code judiciaire

RECUSATION - Juge - Impartialité - Justification objective de la crainte d'un examen partial - Appréciation - Critères

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 836, al. 2 Code judiciaire

P.17.0724.N

12 juli 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170712.1](#)

AC nr. 434

De strafuitvoeringsrechtbank die moet nagaan of er geen tegenaanwijzingen bestaan voor de toekenning van een gevraagde strafuitvoeringsmodaliteit, doet geen uitspraak over de schuld van een vervolgte persoon aan de hem ten laste gelegde feiten, zodat zij zich bijgevolg niet dient te laten leiden door het algemeen rechtsbeginsel dat twijfel de beklagde ten goede komt wanneer zij in toepassing van artikel 47, § 2, 2°, Wet Strafvordering het risico van het plegen van nieuwe ernstige strafbare feiten moet inschatten.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingrechtbank - Strafvorderingmodaliteit - Tegenaanwijzingen - Beoordeling - Draagwijdte

- Art. 47, § 2, 2° Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

Le tribunal de l'application des peines appelé à vérifier s'il n'existe pas de contre-indications à l'octroi d'une modalité d'exécution de la peine sollicitée ne statue pas sur la culpabilité de la personne poursuivie du chef des faits qui sont mis à sa charge, de sorte qu'il ne doit pas se laisser guider par le principe général du droit selon lequel le doute profite au prévenu lorsqu'il est amené, en application de l'article 47, § 2, 2°, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées, à évaluer le risque de perpétration de nouvelles infractions graves.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Modalité d'exécution de la peine - Contre-indications - Appréciation - Portée

- Art. 47, § 2, 2° L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

De grieven die een appellant overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering aanvoert buiten de saisine zoals die volgt uit de door hem afgelegde verklaring van hoger beroep, zijn niet ontvankelijk.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grieven aangevoerd buiten de saisine van het appelgerecht
- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Het staat aan het appelgerecht om, in de eerste plaats op basis van de inhoud van de verklaring van hoger beroep en binnen de grenzen daarvan vervolgens op basis van de overeenkomstig artikel 204 Wetboek van Strafvordering geformuleerde grieven, de draagwijdte van het hoger beroep en dus de saisine van het appelgerecht te bepalen; het Hof gaat wel na of het appelgerecht uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden aangenomen.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Allerlei - Hoger beroep - Strafzaken - Appelgerecht - Draagwijdte van het hoger beroep - Bepaling van de saisine - Wijze - Toezicht door het Hof

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Appelgerecht - Draagwijdte van het hoger beroep - Bepaling van de saisine

- Artt. 203 en 204 Wetboek van Strafvordering

Les griefs que, en vertu de l'article 204 du Code d'instruction criminelle, l'appelant invoque en dehors de la saisine telle qu'elle résulte de la déclaration d'appel qu'il a faite, sont irrecevables.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Griefs invoqués en dehors de la saisine de la juridiction d'appel
- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

Il appartient à la juridiction d'appel de définir, en premier lieu par le contenu de la déclaration d'appel et dans les limites de sa saisine, et, ensuite, sur la base des griefs formulés conformément à l'article 204 du Code d'instruction criminelle, la portée de l'appel et donc la saisine de la juridiction d'appel; la Cour vérifie si la juridiction d'appel ne déduit pas de ses constatations des conséquences sans lien avec celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Divers - Appel - Matière répressive - Juridiction d'appel - Portée de l'appel - Détermination de la saisine - Mode - Contrôle par la Cour

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Juridiction d'appel - Portée de l'appel - Détermination de la saisine

- Art. 203 et 204 Code d'Instruction criminelle

Uit artikel 3, lid 3, b), Richtlijn 2013/48/EU, dat bepaalt dat het recht op toegang tot een advocaat inhoudt dat de lidstaten ervoor zorgen dat de verdachten of beklaagden het recht hebben dat hun advocaat bij het verhoor aanwezig is en daaraan daadwerkelijk kan deelnemen en dat deze deelname geschiedt overeenkomstig procedures in het nationale recht, mits die procedures de daadwerkelijke uitoefening en de essentie van het desbetreffende recht onverlet laten, volgt niet dat het recht op toegang tot een advocaat ook inhoudt dat de onderzoeksrechter bij het verhoor van de verdachte voorafgaand aan het afleveren van een bevel tot aanhouding, in alle omstandigheden moet wachten tot diens advocaat is aangekomen (1). (1) Zie: Cass. 1 december 2015, AR P.15.1508.N, AC 2015, nr. 720.

ADVOCAAT - Strafzaken - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter -

3/12/2019

Il ne résulte pas de l'article 3, alinéa 3, b) de la Directive 2013/48/UE disposant que le droit d'accès à un avocat implique que les États membres veillent à ce que les suspects ou les personnes poursuivies aient droit à la présence de leur avocat et à la participation effective de celui-ci à leur interrogatoire et à ce que cette participation ait lieu conformément aux procédures prévues par le droit national, à condition que celles-ci ne portent pas atteinte à l'exercice effectif et à l'essence même des droits concernés, que le droit d'accès à un avocat implique également pour le juge d'instruction de devoir attendre, en toutes circonstances, l'arrivée de l'avocat du suspect pour procéder à l'audition préalable à la délivrance d'un mandat d'arrêt (1). (1) Voir Cass. 1er décembre 2015, RG P.15.1508.N, Pas. 2015, n° 720.

AVOCAT - Matière répressive - Détention préventive - Mandat d'arrêt - Audition préalable par le juge d'instruction - Directive

P. 600/691

Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat
- Art. 3, derde lid, b) *Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te*
- Art. 16, §§ 2 en 4 *Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis*
EUROPESE UNIE - Allerlei - Strafzaken - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat
- Art. 3, derde lid, b) *Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te*
- Art. 16, §§ 2 en 4 *Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis*
VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Voorafgaand verhoor door de onderzoeksrechter - Richtlijn 2013/48/EU - Recht op toegang tot een advocaat
- Art. 3, derde lid, b) *Richtlijn 2013/48/EU van het Europees Parlement en de Raad van 22 oktober 2013 betreffende het recht op toegang tot een advocaat in strafprocedures en in procedures ter uitvoering van een Europees aanhoudingsbevel en het recht om een derde op de hoogte te*
- Art. 16, §§ 2 en 4 *Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis*

2013/48/UE - Droit d'être assisté par un avocat
- Art. 3, al. 3, b) *Directive 2013/48/UE du Parlement Européen et du Conseil du 22 octobre 2013*
- Art. 16, § 2 et 4 L. *du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive*
UNION EUROPEENNE - Divers - Matière répressive - Directive 2013/48/UE - Droit d'être assisté par un avocat
- Art. 3, al. 3, b) *Directive 2013/48/UE du Parlement Européen et du Conseil du 22 octobre 2013*
- Art. 16, § 2 et 4 L. *du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive*
DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Audition préalable par le juge d'instruction - Directive 2013/48/UE - Droit d'être assisté par un avocat
- Art. 3, al. 3, b) *Directive 2013/48/UE du Parlement Européen et du Conseil du 22 octobre 2013*
- Art. 16, § 2 et 4 L. *du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive*

De wet van 10 augustus 2005 heeft de definitie van de criminele organisatie uit de wet van 10 januari 1999 gewijzigd, door de voorwaarde af te schaffen dat een dergelijke organisatie het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of de aanwending van commerciële of andere structuren moet inhouden om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken (1); de rechter dient het bestaan van de voormelde voorwaarde enkel vast te stellen voor de incriminatieperiode die aan de inwerkingtreding van de nieuwe wet voorafgaat (2). (1) Sinds 12 september 2005 immers, datum van inwerkingtreding van de wet van 10 augustus 2005 is het gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie, of het aanwenden van commerciële of andere structuren om het plegen van misdrijven te verbergen of te vergemakkelijken niet langer een bestanddeel van elke criminele organisatie (art. 324bis, Strafwetboek), maar enkel van de deelneming aan een dergelijke organisatie (art. 324ter, § 1, Strafwetboek) Die wetswijziging heeft aldus het toepassingsgebied van de in artikel 324ter, §§ 2 tot 4 bedoelde telastleggingen uitgebreid - waaronder die van het vervullen van een rol van leidend persoon binnen een criminele organisatie (§ 4), wat ten aanzien van de eiser bewezen is verklaard -, aangezien die telastleggingen niet meer afhangen van het bestaan van een van die modi operandi. (M.N.B.) (2) Het misdrijf criminele organisatie levert immers een voortdurend misdrijf op (Cass. 16 oktober 2012, AR P.12.0597.N, AC 2012, nr. 536), en "wanneer een voortdurend misdrijf is begonnen onder gelding van één wet en wordt voortgezet onder een nieuwe wet die strenger is dan de vorige, is die nieuwe strengere strafwet toepasselijk, wanneer alle constitutieve bestanddelen van het misdrijf aanwezig zijn op het ogenblik dat de nieuwe wet van kracht wordt" (Cass. 5 april 2005, AR P.05.0206.N, AC 2005, nr. 198, en noot 2). (M.N.B.)

VERENIGING VAN MISDADIGERS - Criminele organisatie - Bestanddelen - Gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie of aanwending van commerciële of andere structuren - Werking van de wet in de tijd

- Artt. 324bis en 324ter Strafwetboek

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking van de wet in de tijd - Criminele organisatie - Bestanddelen - Gebruik van intimidatie, bedreiging, geweld, listige kunstgrepen of corruptie of aanwending van commerciële of andere structuren

- Artt. 324bis en 324ter Strafwetboek

La loi du 10 août 2005 a modifié la définition de l'organisation criminelle telle qu'elle était issue de la loi du 10 janvier 1999, en supprimant la condition qu'une telle organisation implique l'utilisation de l'intimidation, de la menace, de la violence, de manoeuvres frauduleuses ou de la corruption, ou le recours à des structures commerciales ou autres, pour dissimuler ou faciliter la réalisation des infractions (1); le juge ne doit constater l'existence de la condition précitée que pour la période infractionnelle précédant l'entrée en vigueur de la nouvelle loi (2). (1) En effet, depuis le 12 septembre 2005, date de l'entrée en vigueur de la loi du 10 août 2005, l'utilisation de l'intimidation, de la menace, de la violence, de manoeuvres frauduleuses ou de la corruption ou le recours à des structures commerciales ou autres pour dissimuler ou faciliter la réalisation des infractions n'est plus un élément constitutif de toute organisation criminelle (C. pén., art. 324bis) mais seulement de la participation à une telle organisation (C. pén., art. 324ter, §1er). Cette modification législative a élargi dans cette mesure le champ d'application des préventions visées à l'art. 324ter, §§ 2 à 4 - telle celle d'exercer un rôle dirigeant au sein d'une organisation criminelle (§4), déclarée établie dans le chef du demandeur -, ces préventions ne dépendant plus de l'existence de l'un de ces modes opératoires. (M.N.B.) (2) En effet, l'infraction d'organisation criminelle constitue une infraction continue (Cass. 16 octobre 2012, RG P.12.0597.N, Pas. 2012, n° 536), et « lorsqu'une infraction continue a commencé sous l'empire d'une loi et qu'elle est continuée sous l'empire d'une autre loi plus sévère que la première, cette loi nouvelle plus sévère est applicable, lorsque tous les éléments constitutifs de l'infraction sont présents au moment où la loi nouvelle entre en vigueur » (Cass. 5 avril 2005, RG P.05.0206.N, Pas. 2005, n° 198, et note n° 2). (M.N.B.)

ASSOCIATION DE MALFAITEURS - Organisation criminelle - Eléments constitutifs - Utilisation de l'intimidation, de la menace, de la violence, de manoeuvres frauduleuses ou de la corruption ou recours à des structures commerciales ou autres - Application de la loi dans le temps

- Art. 324bis et 324ter Code pénal

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application de la loi dans le temps - Organisation criminelle - Eléments constitutifs - Utilisation de l'intimidation, de la menace, de la violence, de manoeuvres frauduleuses ou de la corruption ou recours à des structures commerciales ou autres

- Art. 324bis et 324ter Code pénal

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

Conclusie van advocaat-generaal Mortier.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wettigheid van de beslissing die met gezag is bekleed

RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

STRAFUITVOERING - Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake de bezwaren tegen de aanpassing van deze straf - Aard

STRAFUITVOERING - Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake erkenning en tenuitvoerlegging - Aard

De rechterlijke beslissingen inzake de bezwaren tegen de erkenning en tenuitvoerlegging van de straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie en deze inzake de bezwaren tegen de aanpassing van deze straf, zijn eindbeslissingen waartegen enkel cassatieberoep mogelijk is; het zijn beslissingen inzake het voorwerp van de strafvordering, gezien zij betrekking hebben op het bepalen van de toepasselijke straf; zij hebben gezag van gewijsde (1). (1) Zie concl. OM.

STRAFUITVOERING - Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake erkenning en tenuitvoerlegging - Aard

- Artt. 18, § 4, en 19, § 2 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een lidstaat van de Europese Unie

STRAFUITVOERING - Wet Erkenning Vrijheidsbenemende straffen - Straf uitgesproken door een rechtscollege van een andere lidstaat van de Europese Unie - Beslissing inzake de bezwaren tegen de aanpassing van deze straf - Aard

- Artt. 18, § 4, en 19, § 2 Wet 15 mei 2012 inzake de toepassing van het beginsel van wederzijdse erkenning op de vrijheidsbenemende straffen of maatregelen uitgesproken in een

Conclusions de l'avocat général Mortier.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée

Conclusions de l'avocat général Mortier.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Légalité de la décision ayant acquis force de chose jugée

PRINCIPES GÉNÉRAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée]

APPLICATION DES PEINES - Loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne - Peine prononcée par une juridiction dans un autre État membre de l'Union européenne - Décisions rendues sur des griefs formulés contre l'adaptation de la peine - Nature

APPLICATION DES PEINES - Loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne - Peine prononcée par une juridiction dans un autre État membre de l'Union européenne - Décision concernant la reconnaissance et l'exécution - Nature

Les décisions judiciaires rendues sur des griefs formulés contre la reconnaissance et l'exécution de la peine prononcée par une juridiction dans un autre État membre de l'Union européenne et celles rendues sur des griefs formulés contre l'adaptation de cette peine, constituent des décisions définitives qui ne peuvent faire l'objet que d'un pourvoi en cassation; il s'agit de décisions rendues sur l'objet de l'action publique, dès lors qu'elles concernent la fixation de la peine applicable; elles sont revêtues de l'autorité de la chose jugée (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

APPLICATION DES PEINES - Loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne - Peine prononcée par une juridiction dans un autre État membre de l'Union européenne - Décision concernant la reconnaissance et l'exécution - Nature

- Art. 18, § 4, et 19, § 2 L. du 15 mai 2012

APPLICATION DES PEINES - Loi du 15 mai 2012 relative à l'application du principe de reconnaissance mutuelle aux peines ou mesures privatives de liberté prononcées dans un État membre de l'Union européenne - Peine prononcée par une juridiction dans un autre État membre de l'Union européenne - Décisions rendues sur des griefs formulés contre l'adaptation de la peine - Nature

- Art. 18, § 4, et 19, § 2 L. du 15 mai 2012

Het algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde in strafzaken impliceert dat gezag van gewijsde toekomt aan de beslissing van een strafrechter die onherroepelijk beslist over het voorwerp van de strafvordering (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde
RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Strafzaken - Algemeen rechtsbeginsel van het gezag van gewijsde

Het gezag van gewijsde van strafrechtelijke beslissingen ten opzichte van andere strafrechtelijke beslissingen, hangt niet af van de voorwaarde dat de beslissing die met gezag is bekleed, geenszins onwettig is (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Strafzaken - Wettigheid van de beslissing die met gezag is bekleed

Le principe général du droit de l'autorité de la chose jugée en matière répressive implique que l'autorité de la chose jugée est acquise à la décision d'un juge pénal qui statue irrévocablement sur l'objet de l'action publique (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée
PRINCIPES GÉNÉRAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Matière répressive - Principe général du droit de l'autorité de la chose jugée]

L'autorité de la chose jugée au criminel sur le criminel n'est pas subordonnée à la condition que la décision revêtue de cette autorité soit exempte de toute illégalité (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

CHOSE JUGÉE - Autorité de chose jugée - Matière répressive - Légalité de la décision ayant acquis force de chose jugée

P.17.0761.F

29 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171129.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Onderzoek van de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Onderzoek van de door de partijen aangevoerde grieven - Artikel 210 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Navolgend hoger beroep van het openbaar ministerie - Bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

Door te bepalen dat het openbaar ministerie, nadat de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld, over een bijkomende termijn van tien dagen beschikt om hoger beroep in te stellen, heeft artikel 203, §1, Wetboek van Strafvordering geen termijn ingesteld die van rechtswege wordt toegevoegd aan de gewone termijn van dertig dagen; die bijkomende termijn heeft immers tot doel het openbaar ministerie in staat te stellen te beoordelen of er grond is een navolgend beroep in te stellen wanneer de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld tegen een vonnis; in dat geval vangt de termijn van tien dagen aan op de dag die volgt op het hoger beroep van de beklaagde; aldus staat de wet het openbaar ministerie toe om desgevallend de gewone termijn van dertig dagen waarover het beschikt, te overschrijden naargelang van de dag waarop de beklaagde hoger beroep heeft ingesteld (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 681.

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Examen de la recevabilité de l'appel - Examen des griefs élevés par les parties - Article 210 du Code d'instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Délai - Appel du prévenu - Appel subséquent du ministère public - Délai supplémentaire pour former appel - Prise de cours

En prévoyant qu'après que le prévenu a fait appel, le ministère public dispose d'un délai supplémentaire de dix jours pour former appel, l'article 203, § 1er, du Code d'instruction criminelle n'a pas fixé un délai qui s'ajoute de plein droit au délai ordinaire de trente jours, ce délai supplémentaire ayant pour but, lorsque le prévenu a fait appel d'un jugement, de permettre au ministère public d'apprécier s'il y a lieu de former un recours subséquent; dans cette hypothèse, le délai de dix jours prend cours le lendemain de l'appel formé par le prévenu, la loi autorisant ainsi le ministère public à dépasser, le cas échéant, le délai ordinaire de trente jours dont il dispose, en fonction du jour où le prévenu a fait appel (1). (1) Voir les concl. du MP.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Hoger beroep van de beklaagde - Navolgend hoger beroep van het openbaar ministerie - Bijkomende termijn om hoger beroep in te stellen - Aanvang

- Art. 203, § 1 Wetboek van Strafvordering

Artikel 210 Wetboek van Strafvordering, dat betrekking heeft op het onderzoek door de appelrechter van de grieven die de partijen in hun verzoekschrift tegen het beroepen vonnis aanvoeren, houdt geen verband met de verplichting van de appelrechter om ambtshalve na te gaan of voldaan is aan de door de wet vastgestelde ontvankelijkheidsvoorwaarden om een beroep in te stellen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Onderzoek van de ontvankelijkheid van het hoger beroep - Onderzoek van de door de partijen aangevoerde grieven - Artikel 210 Wetboek van Strafvordering

- Art. 210 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Délai - Appel du prévenu - Appel subséquent du ministère public - Délai supplémentaire pour former appel - Prise de cours

- Art. 203, § 1er Code d'Instruction criminelle

L'article 210 du Code d'instruction criminelle qui concerne l'examen, par le juge d'appel, des griefs élevés par les parties, dans leur requête, contre le jugement entrepris, est étranger à l'obligation imposée au juge d'appel de vérifier d'office si les conditions de recevabilité fixées par la loi pour former le recours sont réunies.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Examen de la recevabilité de l'appel - Examen des griefs élevés par les parties - Article 210 du Code d'instruction criminelle

- Art. 210 Code d'Instruction criminelle

P.17.0766.N

2 augustus 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170802.1](#)

AC nr. 437

In de mate dat er sinds 31 juli 2015 geen wijziging is tussengekomen van artikel 56, tweede alinea, Strafwetboek, moet deze bepaling als strijdig met de artikelen 10 en 11 Grondwet worden beschouwd binnen de perken van de beslissing van het Grondwettelijk Hof bij arrest 185/2014 van 18 december 2014 (1); uit het arrest 102/2017 van 26 juli 2017 van het Grondwettelijk Hof volgt dat de vastgestelde miskenning van het gelijkheidsbeginsel niet beperkt is tot misdaden bestraft met opsluiting van twintig tot dertig jaar (2). (1) GwH 18 december 2014, arrest nr. 185/2014; zie ook Cass. 19 oktober 2016, AR P.16.0837.F, AC 2016, nr. 587 met concl. van advocaat-generaal Vandermeersch. (2) GwH 26 juli 2017, arrest nr. 102/2017.

GRONDWETTELIJK HOF - Artikelen 10 en 11 van de Grondwet - Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Staat van wettelijke herhaling - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Termijnberekening - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 25, 56, tweede lid, en 80 Strafwetboek
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuiveringsmodaliteiten

HERHALING - Staat van wettelijke herhaling - Strafvuivering - Strafvuiveringsrechtbank - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Termijnberekening - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

Dans la mesure où aucune modification n'a été apportée, depuis le 31 juillet 2015, à l'article 56, § 2, du Code pénal, cette disposition doit être considérée comme contraire aux articles 10 et 11 de la Constitution dans les limites de la décision de la Cour constitutionnelle rendue par arrêt n° 185/2014 du 18 décembre 2014 (1); il suit de l'arrêt n° 102/2017 du 26 juillet 2017 de la Cour constitutionnelle que la violation constatée du principe d'égalité ne se limite pas aux crimes punis d'une peine de réclusion de vingt à trente ans (2). (1) C. const. 18 décembre 2014, arrêt n° 185/2014; voir aussi Cass. 19 octobre 2016, RG P.16.0837.F, Pas. 2016, n° 587, avec concl. de M. Vandermeersch, avocat général. (2) C. const. 26 juillet 2017, arrêt n° 102/2017.

COUR CONSTITUTIONNELLE - Articles 10 et 11 de la Constitution - Application des peines - Tribunal de l'application des peines - Etat de récidive légale - Libération conditionnelle - Calcul du délai - Principe d'égalité - Portée

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 25, 56, al. 2, et 80 Code pénal
- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, § 2, b) L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

RECIDIVE - Etat de récidive légale - Application des peines - Tribunal de l'application des peines - Libération conditionnelle - Calcul du délai - Principe d'égalité - Portée

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 25, 56, tweede lid, en 80 Strafwetboek
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Strafuitvoeringsrechtbank - Staat van wettelijke herhaling - Voorwaardelijke invrijheidstelling - Termijnberekening - Gelijkheidsbeginsel - Draagwijdte

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 25, 56, tweede lid, en 80 Strafwetboek
- Art. 2 Wet 4 oktober 1867 op de verzachtende omstandigheden

- Art. 25, § 2, b) Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 25, 56, al. 2, et 80 Code pénal
- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, § 2, b) L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Etat de récidive légale - Libération conditionnelle - Calcul du délai - Principe d'égalité - Portée

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 25, 56, al. 2, et 80 Code pénal
- Art. 2 L. du 4 octobre 1867 sur les circonstances atténuantes

- Art. 25, § 2, b) L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.17.0777.N

21 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.8](#)

AC nr. 663

Behoudens in de gevallen bedoeld in artikel 4 Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering en artikel 152 Wetboek van Strafvordering, is het geschrift uitgaande van een partij of van haar raadsman dat, ook al bevat het middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie, de rechter niet tijdens het debat was voorgelegd maar aan de griffie werd toegezonden, zonder dat uit de stukken van de rechtspleging blijkt dat het andermaal ter rechtszitting zou zijn neergelegd of dat de eiser zijn middelen mondeling zou hebben aangevoerd, geen schriftelijke conclusie waarop de rechter moet antwoorden (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Conclusies

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Conclusies

De enkele omstandigheid dat politieambtenaren geacht worden de wetten te kennen die de uitvoering van hun opdrachten beheersen, houdt niet in dat de onregelmatigheden die zij bij de uitvoering van die opdrachten begaan, steeds opzettelijk of niet-verschoonbaar zijn; de rechter oordeelt daarover onaantastbaar op grond van de concrete feiten die hem regelmatig zijn overgelegd en hierdoor wordt geen willekeur toegelaten en wordt het recht op een eerlijk proces niet miskend.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Recht op een eerlijk proces - Politie - Politieambtenaren - Uitvoering van opdrachten - Onregelmatigheden bij de uitvoering - Draagwijdte

POLITIE - Politieambtenaren - Uitvoering van opdrachten - Onregelmatigheden bij de uitvoering - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - 3/12/2019

Hors les cas prévus aux articles 4 du Titre préliminaire du Code de procédure pénale et 152 du Code d'instruction criminelle, ne constitue pas un écrit de conclusions auquel le juge est tenu de répondre, celui qui, émanant d'une partie ou de son conseil et contenant même des moyens à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception, n'a pas été soumis au juge au cours des débats, mais a été transmis au greffe, sans qu'il apparaisse des pièces de la procédure qu'il aurait été à nouveau déposé à l'audience ou que le demandeur aurait fait valoir verbalement les moyens qu'il proposait (1). (1) Cass. 18 avril 2007, RG P.07.0015.F, Pas. 2007, n° 189.

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Conclusions

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Conclusions

La seule circonstance que les fonctionnaires de police ne sont pas censés ignorer les lois qui régissent l'exécution de leurs missions n'implique pas que les irrégularités qu'ils commettent dans l'exercice de celles-ci soient toujours intentionnelles ou inexcusables; le juge statue souverainement à cet égard sur la base des faits concrets qui lui ont été régulièrement soumis; par conséquent, l'arbitraire n'est pas autorisé et le droit à un procès équitable n'est pas violé.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Droit à un procès équitable - Police - Fonctionnaires de police - Exécution des missions - Irrégularités lors de l'exécution - Portée

POLICE - Fonctionnaires de police - Exécution des missions - Irrégularités lors de l'exécution - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de

P. 606/691

Er bestaat geen algemeen rechtsbeginsel volgens hetwelk iedereen wordt geacht de wet te kennen (1). (1) Cass. 14 juni 2016, AR P.15.1042.N, AC 2016, nr. 399; Cass. 14 januari 2013, AR P.12.0059.N, AC 2013, nr. 28.

*RECHTSBEGINSELEN (ALGEMENE) - Algemeen rechtsbeginsel -
Iedereen wordt geacht de wet te kennen - Aard*

Il n'existe aucun principe général du droit selon lequel nul n'est censé ignorer la loi (1). (1) Cass. 14 juin 2016, RG P.15.1042.N, Pas. 2016, n° 399; Cass. 14 janvier 2013, RG P.12.0059.N, Pas. 2013, n° 28.

*PRINCIPES GENERAUX DU DROIT [VOIR AUSSI: 576 ABUS - Principe
général du droit - Nul n'est censé ignorer la loi - Nature*

In strafzaken moet de conclusie in de regel uit een geschrift blijken dat, ongeacht zijn benaming of vorm, tijdens het debat ter rechtszitting door een partij of zijn advocaat aan de rechter wordt voorgelegd en waarvan regelmatig is vastgesteld dat de rechter kennis ervan heeft genomen en waarin middelen tot staving van een eis, verweer of exceptie zijn aangevoerd (1). (1) Cass. 18 april 2007, AR P.07.0015.F, AC 2007, nr. 189.

*REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen -
Strafzaken - Conclusies
VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Conclusies*

En matière répressive, les conclusions doivent, en règle, résulter d'un écrit, quelle que soit sa dénomination ou sa forme, qui est remis au juge au cours des débats à l'audience, par une partie ou son avocat, dont il est régulièrement constaté que le juge en a eu connaissance et dans lequel sont invoqués des moyens à l'appui d'une demande, d'une défense ou d'une exception (1). (1) Cass. 18 avril 2007, RG P.07.0015.F, Pas. 2007, n° 189.

*MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière
répressive - Conclusions
JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Conclusions*

Opdat de strafrechter op grond van de bepalingen van artikel 152, § 1 en § 2, Wetboek van Strafvordering, de conclusie van een partij uit het debat kan weren, is vereist dat hij conclusietermijnen heeft bepaald en dat hij, behoudens de in de tweede paragraaf bepaalde uitzonderingen, vaststelt dat die partij haar conclusie laattijdig heeft neergelegd of overgemaakt aan de andere partijen; wanneer de strafrechter evenwel geen conclusietermijnen heeft bepaald, kan elke partij een conclusie ter rechtszitting neerleggen tot aan de sluiting van het debat en kan de strafrechter die conclusie enkel uit het debat weren wanneer hij oordeelt dat ze misbruik van rechtspleging inhoudt omdat ze een goede rechtsbedeling verhindert, de rechten van de tegenpartij op onrechtmatige wijze benadeelt en het recht op een eerlijke behandeling van de zaak in het gedrang brengt (1). (1) Cass. 29 april 2015, AR P.15.0002.F, AC 2015, nr. 282.

*RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk
proces - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van
vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte*

*RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 -
Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging -
Strafzaken - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van
vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte*

Pour que le juge pénal puisse, en se fondant sur les dispositions de l'article 152, § 1er et 2, du Code d'instruction criminelle, écarter des débats les conclusions d'une partie, il est requis qu'il ait fixé des délais pour conclure et que, sous réserve des exceptions prévues au second paragraphe, il constate que cette partie a déposé ses conclusions tardivement ou les a transmises avec retard aux autres parties; toutefois, lorsque le juge pénal n'a pas fixé de délais pour conclure, chaque partie peut déposer des conclusions à l'audience jusqu'à la clôture des débats, et le juge pénal ne peut écarter ces conclusions des débats que s'il considère qu'elles sont constitutives d'un abus de procédure, dès lors qu'elles entravent la bonne administration de la justice, lèsent fautivement les droits de l'autre partie et portent atteinte au droit à un procès équitable (1). (1) Cass. 29 avril 2015, RG P.15.0002.F, Pas. 2015, n° 282.

*DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès
équitable - Conclusions - Ecartement des conclusions - Condition
de la fixation de délais pour conclure - Portée*

*DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de
l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 -
Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Matière
répressive - Conclusions - Ecartement des conclusions - Condition
de la fixation de délais pour conclure - Portée*

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Algemeen - Strafzaken - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte

VONNISSEN EN ARRESTEN - Strafzaken - Allerlei - Conclusies - Weren van conclusies - Vereiste van vaststellen van conclusietermijnen - Draagwijdte

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Généralités - Matière répressive - Conclusions - Ecartement des conclusions - Condition de la fixation de délais pour conclure - Portée

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière répressive - Divers - Conclusions - Ecartement des conclusions - Condition de la fixation de délais pour conclure - Portée

P.17.0784.F

11 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171011.8](#)

AC nr. 550

De rechter die oordeelt dat het misdrijf bedoeld in de telastlegging opzettelijke brandstichting de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt, met name gelet op het gevaar voor brandoverslag, omkleedt zijn beslissing volgens welke de eerste voorwaarde bepaald in artikel 9, § 1, 1°, Interneringswet is vervuld, regelmatig met redenen, zonder dat hij hoeft vast te stellen dat het waargenomen gevaar zich daadwerkelijk heeft voorgedaan.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Voorwaarden - Misdrijf dat de fysieke en psychische integriteit van derden in gevaar brengt

- Art. 9, § 1, 1° Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Het staat aan de vonnisrechter om de bewijswaarde van een deskundigenverslag, dat de partijen vrij hebben kunnen tegenspreken, in feite te beoordelen, op voorwaarde dat hij de deskundige geen mening toeschrijft die deze niet heeft geuit of vaststellingen toeschrijft die deze niet heeft gemaakt (1). (1) Cass. 22 juli 2008, AR P.08.0965.F, AC 2008, nr. 425.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundigenadvies - Bewijswaarde

- Artt. 5 en 9, § 1, 2°, en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Internering - Psychiatrisch deskundigenonderzoek - Deskundigenadvies - Bewijswaarde

- Artt. 5 en 9, § 1, 2°, en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

De geestestoestand van een persoon wiens internering wordt gevorderd, wordt onaantastbaar door de vonnisrechter beoordeeld, op grond van de regelmatig tijdens het debat overgelegde gegevens, zonder dat hij door de besluiten van een deskundigenverslag gehouden is.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Geestestoestand die de internering verantwoordt - Beoordeling door de rechter - Advies van de psychiater-deskundige

- Artt. 5 en 9, § 1, 2°, en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

DESKUNDIGENONDERZOEK - Strafzaken - Internering - Geestestoestand die de internering verantwoordt - Beoordeling

En considérant que l'infraction visée à la prévention d'incendie volontaire est de nature à menacer l'intégrité physique et psychique de tiers compte tenu notamment du risque que l'incendie se propage, le juge motive régulièrement sa décision selon laquelle la première condition prévue par l'article 9, § 1er, 1°, de la loi relative à l'internement est remplie, sans qu'il doive constater que le risque observé s'est effectivement réalisé.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Conditions - Infraction de nature à menacer l'intégrité physique et psychique de tiers

- Art. 9, § 1er, 1° L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

Il appartient au juge du fond d'apprécier en fait la valeur probante d'une expertise qui a été soumise à la libre contradiction des parties, sous la réserve qu'il ne peut attribuer à son auteur une opinion qu'il n'a pas émise ou des constatations qu'il n'a pas faites (1). (1) Cass. 22 juillet 2008, RG P.08.0965.F, Pas. 2018, n° 425.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Expertise psychiatrique - Avis de l'expert - Valeur probante

- Art. 5 et 9, § 1er, 2°, et § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

EXPERTISE - Matière répressive - Internement - Expertise psychiatrique - Avis de l'expert - Valeur probante

- Art. 5 et 9, § 1er, 2°, et § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

L'état mental d'une personne dont l'internement est requis est souverainement apprécié par le juge du fond, sur la base des éléments régulièrement produits aux débats, sans qu'il soit tenu par les conclusions d'un rapport d'expertise.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Etat mental justifiant l'internement - Appréciation du juge - Avis de l'expert psychiatre

- Art. 5 et 9, § 1er, 2°, et § 2 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

EXPERTISE - Matière répressive - Internement - Etat mental justifiant l'internement - Appréciation du juge - Avis de l'expert

door de rechter - Advies van de psychiater-deskundige
- Artt. 5 en 9, § 1, 2°, en § 2 Wet 5 mei 2014 betreffende de
internering

psychiatre
- Art. 5 et 9, § 1er, 2°, et § 2 L. du 5 mai 2014 relative à
l'internement

P.17.0785.F

13 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.3](#)

AC nr. 711

Valsheid in geschriften bestaat in een verdraaiing van de waarheid met een bedrieglijk opzet of met het oogmerk te schaden, op een wijze die bij wet is bepaald, in een bij wet beschermd geschrift, waaruit een nadeel kan ontstaan; een bij wet beschermd geschrift is een geschrift dat in zekere mate tot bewijs kan strekken, d.w.z. dat zich aan het openbaar vertrouwen opdringt, zodat de overheid of particulieren die kennis ervan nemen of aan wie het wordt voorgelegd, overtuigd kunnen worden van de waarachtigheid van de rechtshandeling of van het in dat geschrift vastgelegde rechtsfeit dan wel gerechtigd kunnen zijn geloof daaraan te hechten (1). (1) Cass. 25 oktober 2017, AR P.17.0277.F, AC 2017, nr. 589.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift
- Art. 193 Strafwetboek

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Bestanddelen
- Art. 193 Strafwetboek

Een geschrift is een bij wet beschermd geschrift wanneer het bestemd is om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure, aangezien het niet bestemd is voor de partij die het kan betwisten maar voor de rechterlijke instantie waarvan het toezicht, in de regel, enkel betrekking heeft op de bewijswaarde van dat stuk.

VALSHEID EN GEBRUIK VAN VALSE STUKKEN - Valsheid in geschriften - Bestanddeel van het misdrijf - Beschermd geschrift - Geschrift bestemd om de gegrondheid aan te tonen van de aanspraak van een partij op een gerechtelijke procedure

- Art. 193 Strafwetboek

Le faux en écritures consiste en une altération de la vérité réalisée avec une intention frauduleuse ou à dessein de nuire, d'une manière prévue par la loi, dans un écrit protégé par celle-ci, d'où il peut résulter un préjudice; un écrit protégé par la loi est celui pouvant faire preuve dans une certaine mesure, c'est-à-dire qui s'impose à la confiance publique, de sorte que l'autorité ou les particuliers qui en prennent connaissance ou auxquels il est présenté peuvent être convaincus de la réalité de l'acte ou du fait juridique constaté par cet écrit ou sont en droit de lui accorder foi (1). (1) Cass. 25 octobre 2017, RG P.17.0277.F, Pas. 2017, n° 589.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Élément constitutif de l'infraction - Écrit protégé
- Art. 193 Code pénal

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Éléments constitutifs
- Art. 193 Code pénal

Un écrit constitue un écrit protégé par la loi lorsqu'il est destiné à établir le bien-fondé de la prétention d'une partie à une procédure judiciaire, le destinataire n'étant pas la partie qui peut le contester mais l'autorité judiciaire dont le contrôle ne porte, en règle, que sur la valeur probante de cette pièce.

FAUX ET USAGE DE FAUX - Faux en écriture - Élément constitutif de l'infraction - Écrit protégé - Écrit destiné à établir le bien-fondé de la prétention d'une partie à une procédure judiciaire

- Art. 193 Code pénal

P.17.0797.F

8 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.3](#)

AC nr. 623

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

MISDRIJF - Poging - Gebeurlijk opzet

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

MISDRIJF - Poging - Vrijwillige afstand

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

INFRACTION - Tentative - Dol éventuel

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

INFRACTION - Tentative - Désistement volontaire

De vonnisrechter dient zijn keuze voor een bepaalde straf niet met redenen te omkleden wanneer enkel die straf naar recht is toegestaan (1). (1) Met andere woorden, "wanneer die straf verplicht moet worden opgelegd", ofwel "als de wetbepaling geen keuze laat omtrent de op te leggen straffen"; zie Cass. 10 februari 1988, AR 6385, AC 1987-88, nr. 356; Cass. 6 december 1988, AR 2759, AC 1988-89, nr. 203; Cass. 10 januari 1989, AR 2402, AC 1988-89, nr. 272; Cass. 1 maart 2000, AR P.99.1604.F, AC 2000, nr. 149; Cass. 19 oktober 2005, AR P.05.0900.N, AC 2005, nr. 521; Cass. 21 maart 2006, AR P.06.0034.N, AC 2006, nr. 165; Cass. 9 oktober 2007, AR P.07.0578.N, AC 2007, nr. 464; Cass. 1 april 2008, AR P.07.1824.N, AC 2008, nr. 199; Cass. 16 juni 2015, AR P.14.0439.N, AC 2015, nr. 403; Parl.st., Senaat, 383 (1986-1987), nr. 2 (4).

STRAF - Allerlei - Motiveringsplicht - Draagwijdte - Enige wettelijk toegestane straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Geen conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Enige wettelijk toegestane straf

- Art. 195, tweede lid Wetboek van Strafvordering

Le juge du fond n'est pas tenu de motiver le choix qu'il fait d'une peine lorsque seule cette peine est légalement permise (1). (1) Ou, en d'autres termes, «lorsque cette peine est obligatoire», ou encore que «la disposition légale ne lui permet pas de choisir les peines à infliger»; voir Cass. 10 février 1988, RG 6385, Pas. 1988, I, n° 356; Cass. 6 décembre 1988, RG 2759, Pas. 1989, n° 203; Cass. 10 janvier 1989, RG 2402, Pas. 1989, n° 272; Cass. 1er mars 2000, RG P.99.1604.F, Pas. 2000, n° 149; Cass. 19 octobre 2005, RG P.05.0900.F, Pas. 2005, n° 521; Cass. 21 mars 2006, RG P.06.0034.N, Pas. 2006, n° 165; Cass. 9 octobre 2007, RG P.07.0578.N, Pas. 2007, n° 464; Cass. 1er avril 2008, RG P.07.1824.N, Pas. 2008, n° 199; Cass. 16 juin 2015, RG P.14.0439.N, Pas. 2015, n°403; Doc. Parl., Sénat, 383 (1986-1987), n° 2 (4).

PEINE - Divers - Devoir de motivation - Portée - Seule peine légalement permise

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - Pas de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Seule peine légalement permise

- Art. 195, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.17.0802.F

8 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.4](#)

AC nr. 624

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

HANDELSPRAKTIJK - Openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening - Afwijkingen - Vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van een productgroep uitmaakt - Opsomming van de producten waaruit die groepen zijn samengesteld - Verkoop van de totaliteit aan die producten

Krachtens artikel 16, § 2 van de wet van 10 november 2006 betreffende de openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening zijn de bij artikel 6 gestelde openingsverboden niet van toepassing op de vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van één van de in de wet opgesomde productgroepen uitmaakt; daaruit volgt dat de vestigingseenheid, om aan de beperkingen inzake de openingsuren te ontsnappen, minstens vijftig percent van haar zakencijfer moet verwezenlijken door de verkoop van de totaliteit aan waren waaruit één van de in de wet bedoelde groepen is samengesteld, zonder enige uitzondering (1). (1) Zie andersluidende conclusie OM «in hoofdzaak» in Pas. 2017, nr

HANDELSPRAKTIJK - Openingsuren in handel, ambacht en dienstverlening - Afwijkingen - Vestigingseenheden waarvan de hoofdactiviteit de verkoop van een productgroep uitmaakt - Opsomming van de producten waaruit die groepen zijn samengesteld - Verkoop van de totaliteit aan die producten

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

PRATIQUES DU COMMERCE - Heures d'ouverture dans le commerce, l'artisanat et les services - Dérogations - Unités d'établissement dont l'activité principale consiste dans la vente d'un groupe de produits - Énumération des produits composant ces groupes - Vente de l'ensemble de ces produits

En vertu de l'article 16, §2, de la loi du 10 novembre 2006 relative aux heures d'ouverture dans le commerce, l'artisanat et les services, les interdictions d'ouverture comminées par l'article 6 ne s'appliquent pas aux unités d'établissement dont l'activité principale consiste dans la vente d'un des groupes de produits que la loi énumère; il en résulte que, pour échapper à ces restrictions, l'unité d'établissement doit réaliser au moins cinquante pour cent de son chiffre d'affaires par la vente de l'ensemble des produits composant un des groupes visés par la loi, sans exclusion d'aucun de ces produits (1). (1) Voir les concl. contraires «dit en substance» du MP.

PRATIQUES DU COMMERCE - Heures d'ouverture dans le commerce, l'artisanat et les services - Dérogations - Unités d'établissement dont l'activité principale consiste dans la vente d'un groupe de produits - Énumération des produits composant ces groupes - Vente de l'ensemble de ces produits

P. 610/691

P.17.0830.N

28 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171128.5](#)

AC nr. 680

De rechter oordeelt onaantastbaar welk gevolg moet worden verbonden aan het overschrijden van de redelijke termijn en kan daartoe op grond van de concrete gegevens van de zaak, onder meer op grond van de ernst der feiten, oordelen dat een eenvoudige schuldigverklaring niet kan volstaan en dat de door de eerste rechter uitgesproken straf, ondanks de overschrijding van de redelijke termijn, niet zwaar genoeg is (1). (1) Zie: Cass. 25 maart 2014, AR P.13.1855.N, AC 2014, nr. 239; Cass. 12 januari 2016, AR P.15.0514.N, AC 2016, nr. 22.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Strafzaken - Overschrijding van de redelijke termijn - Rechtsherstel - Criterium - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Beoordeling door de rechter - Aard - Criterium - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Algemeen - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Beoordeling door de rechter - Aard - Criterium - Toepassing

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Le juge apprécie souverainement les suites à donner au dépassement du délai raisonnable et peut, à cette fin, considérer sur la base des éléments concrets de la cause, parmi lesquels la gravité des faits, qu'une simple déclaration de culpabilité n'est pas suffisante et que la peine prononcée par le premier juge n'est, nonobstant le dépassement du délai raisonnable, pas suffisamment sévère (1). (1) Voir : Cass. 25 mars 2014, RG P.13.1855.N, Pas. 2014, n° 239 ; Cass. 12 janvier 2016, RG P.15.0514.N, Pas. 2016, n° 22.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Matière répressive - Dépassement du délai raisonnable - Réparation - Critère - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Dépassement - Réparation - Appréciation par le juge - Nature - Critère - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Généralités - Délai raisonnable - Dépassement - Réparation - Appréciation par le juge - Nature - Critère - Application

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

Wanneer de rechter vaststelt dat de duur van de strafvordering de redelijke termijn overschrijdt, kan hij krachtens artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering de veroordeling bij eenvoudige schuldigverklaring uitspreken of een straf opleggen die lager is dan de wettelijke minimumstraf, ofwel een straf of maatregel die bij wet is bepaald, maar die op een reële en meetbare wijze lager is dan die welke hij had kunnen opleggen indien hij de overdreven duur van de rechtspleging niet had vastgesteld; bepalend is dus niet de straf of maatregel die de eerste rechter heeft opgelegd, maar wel de straf die de appelrechter zou hebben opgelegd bij niet-overschrijding van de redelijke termijn (1). (1) Zie: Cass. 18 september 2012, AR P.12.0349.N, AC 2012, nr. 470; Cass. 30 april 2013, AR P.12.1133.N, AC 2013, nr. 269; Cass. 17 december 2013, AR P.12.0723.N, AC 2013, nr. 688.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Strafvermindering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

STRAF - Algemeen - Straf en maatregel - Wettigheid - Algemeen - Redelijke termijn - Overschrijding - Rechtsherstel - Strafvermindering

- Art. 6.1 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 21ter Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

Lorsque le juge constate que la durée des poursuites dépasse le délai raisonnable, il peut, conformément à l'article 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale, soit prononcer la condamnation par simple déclaration de culpabilité ou infliger une peine inférieure à la peine minimale prévue par la loi soit prononcer une peine ou une mesure prévue par la loi mais réellement et sensiblement inférieure à celle qu'il aurait pu prononcer s'il n'avait constaté la durée excessive de la procédure; la peine ou la mesure prononcée par le premier juge n'est donc pas déterminante, à la différence de la peine que le juge d'appel aurait infligée si le délai raisonnable n'avait été dépassé (1). (1) Voir : Cass. 18 septembre 2012, RG P.12.0349.N, Pas. 2012, n° 470 ; Cass. 30 avril 2013, RG P.12.1133.N, Pas. 2013, n° 269; Cass. 17 décembre 2013, RG P.12.0723.N, Pas. 2013, n° 688.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Délai raisonnable - Dépassement - Réparation - Réduction de la peine

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

PEINE - Généralités. peines et mesures. légalité - Généralités - Délai raisonnable - Dépassement - Réparation - Réduction de la peine

- Art. 6, § 1er Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 21ter L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

P.17.0848.N

10 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171010.8](#)

AC nr. 543

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door een appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt; niet is vereist dat de appelland tevens de redenen voor de beoogde wijziging opgeeft.

HOGER BEROEP - Straffzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievensformulier - Grief - Begrip

Un grief au sens de l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement entrepris, dont il demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que l'appelland énonce également la raison pour laquelle il demande cette réformation.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Grief - Notion

Het staat aan de appelrechter om onaantastbaar in feite de draagwijdte te beoordelen van de door een appelland in het verzoekschrift of in het grievenformulier opgegeven grieven, maar het Hof gaat wel na of de rechter uit zijn vaststellingen geen gevolgen afleidt die daarmee geen verband houden of op grond daarvan niet kunnen worden verantwoord; wanneer blijkt dat het openbaar ministerie een grievenformulier heeft ingediend waarop voor elk van de verweerders de rubriek strafmaat was aangekruist, volgt daaruit dat het openbaar ministerie aangaf met betrekking tot de verweerders de wijziging na te streven van de beslissingen van het bestreden vonnis met betrekking tot de strafmaat, wat alle beslissingen met betrekking tot het opleggen of niet-opleggen van hoofd-, bijkomende en vervangende straffen of modaliteiten van die straffen inhoudt aangezien van een appelland die de rubriek strafmaat aankruist, niet kan worden verwacht dat hij ook de afzonderlijke rubriek bijzondere verbeurdverklaring aankruist, vermits zulks dubbel gebruik zou uitmaken met de aangekruiste rubriek strafmaat.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Aankruisen van de rubriek strafmaat - Draagwijdte

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER - Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Aankruisen van de rubriek strafmaat - Draagwijdte

STRAF - Andere Straffen - Verbeurdverklaring - Hoger beroep - Strafzaken - Grievenformulier - Hoger beroep door het openbaar ministerie - Aankruisen van de rubriek strafmaat - Draagwijdte

Il appartient au juge d'appel d'apprécier souverainement en fait la portée des griefs énoncés par l'appelland dans sa requête ou dans le formulaire de griefs, toutefois, la Cour examine si le juge ne tire pas de ses constatations des conséquences étrangères à celles-ci ou qu'elles ne sauraient justifier; lorsqu'il apparaît que le ministère public a déposé un formulaire de griefs dans lequel la rubrique « taux de la peine » a été cochée pour chacun des défendeurs, il en résulte que le ministère public a indiqué poursuivre la réformation, vis-à-vis des défendeurs, des décisions de jugement entrepris qui concernent le taux de la peine et celles-ci incluent l'ensemble des décisions infligeant ou non des peines principales, accessoires et de substitution, ou accordant des modalités d'exécution de ces peines, dès lors qu'on ne peut attendre de la part d'un appelland qui coche la rubrique « taux de la peine », qu'il coche également la rubrique distincte « confiscation spéciale » puisqu'il en résulterait un double emploi avec la rubrique « taux de la peine » déjà cochée.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Appel du ministère public - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR - Appel - Matière répressive - Formulaire de griefs - Appel du ministère public - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

PEINE - Autres Peines - Confiscation - Appel - Matière répressive - Formulaire de griefs - Appel du ministère public - Rubrique "taux de la peine" cochée - Portée

P.17.0886.F

16 augustus 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170816.1](#)

AC nr. ...

Het beginsel van de eenheid van taal, dat in de Taalwet Gerechtszaken is vastgelegd, geldt enkel voor de akten van de gerechtelijke procedure; noch de artikelen 71 en 72 Vreemdelingenwet, noch enige andere wettelijke bepaling schrijven voor dat de stukken van het administratief dossier die in een andere taal dan die van de rechtspleging zijn gesteld, moeten worden vertaald, en verbieden de rechter evenmin om die stukken in aanmerking te nemen; de eerbiediging van het recht van verdediging, dat de rechter overigens verplicht kennis te nemen van alle stukken van het dossier, vereist enkel dat de stukken die in een andere taal zijn gesteld worden vertaald, voor zover dat voor het verweer noodzakelijk is (1). (1) Zie Cass. 24 februari 2016, AR P.16.0177.F, AC 2016, nr. 136.

RECHT VAN VERDEDIGING - Allerlei - Vreemdelingen -

3/12/2019

Le principe de l'unicité de la langue consacré par la loi du 15 juin 1935 ne s'applique qu'aux actes de la procédure judiciaire; ni les articles 71 et 72 de la loi du 15 décembre 1980 ni aucune autre disposition légale n'imposent d'établir une traduction des pièces du dossier administratif rédigées dans une langue autre que celle de la procédure et n'interdisent au juge d'y avoir égard; le respect des droits de la défense, qui commande d'ailleurs au juge de prendre connaissance de toutes les pièces du dossier, ne requiert la traduction de celles qui sont établies dans une autre langue que dans la mesure des nécessités de la défense (1). (1) Voir Cass. 24 février 2016, RG P.16.0177.F, Pas. 2016, n° 136.

DROITS DE LA DEFENSE - Divers - Etrangers - Loi du 15 décembre

P. 613/691

Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Vertaling - Verplichting

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Inzage van de stukken - Vertaling - Verplichting

VREEMDELINGEN - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Taal van de administratieve procedure

TAALGEBRUIK - Gerechtszaken (wet 15 juni 1935) - In eerste aanleg - Strafzaken - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Onderzoeksgerechten - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Inzage van de stukken - Vertaling - Verplichting

TAALGEBRUIK - Bestuurszaken - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Taal van de administratieve procedure
ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Taal van de rechtspleging

ONDERZOEKSGERECHTEN - Vreemdelingen - Vreemdelingenwet - Maatregel tot verwijdering - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Stukken van het administratieve dossier opgesteld in een andere taal - Inzage van de stukken - Vertaling - Verplichting

1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pièces du dossier administratif établies dans une autre langue - Traduction - Obligation

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Pièces du dossier administratif établies dans une autre langue - Prise de connaissance des pièces - Traduction - Obligation

ETRANGERS - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Langue de la procédure administrative

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière judiciaire (loi du 15 juin 1935) - En première instance - Matière répressive - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Juridictions d'instruction - Pièces du dossier administratif établies dans une autre langue - Prise de connaissance des pièces - Traduction - Obligation

LANGUES (EMPLOI DES) - Matière administrative - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Langue de la procédure administrative

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Langue de la procédure

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etrangers - Loi du 15 décembre 1980 - Mesure d'éloignement - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pièces du dossier administratif établies dans une autre langue - Prise de connaissance des pièces - Traduction - Obligation

P.17.0888.N

12 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171212.5](#)

AC nr. 709

Bij afwezigheid van een tijdige toezending aan de overtreder van het proces-verbaal van overtreding als bedoeld in artikel 62, achtste lid, Wegverkeerswet verliest dit proces-verbaal zijn bijzondere bewijswaarde; de erin vervatte vaststellingen blijven evenwel gelden als eenvoudige inlichtingen, waarvan de rechter de bewijswaarde onaantastbaar beoordeelt (1). (1) Cass. 22 oktober 1985, AR 9748, AC 1985-1986, nr. 116.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van overtreding - Laattijdige toezending aan de overtreder

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

À défaut d'envoi du procès-verbal d'infraction au contrevenant en temps utile, tel que visé à l'article 62, alinéa 8, de la loi du 16 mars 1968 relative à la police de la circulation routière, ce procès-verbal perd sa valeur probante particulière; toutefois, les constatations qu'il contient continuent à valoir à titre de simples renseignements, dont le juge apprécie souverainement la valeur probante (1). (1) Cass. 22 octobre 1985, RG 9748, Pas. 1985, n° 116.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Procès-verbal d'infraction - Envoi tardif au contrevenant

- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Een grief als bedoeld in artikel 204 Wetboek van Strafvordering is de specifieke aanwijzing door de appelland van een afzonderlijke beslissing van het beroepen vonnis, waarvan hij de hervorming door de appelrechter vraagt, zonder dat vereist is dat de appelland in zijn verzoekschrift of zijn grievenformulier reeds opgave doet van de redenen waarom hij die hervorming vraagt(1); dit belet de tegenpartijen niet hun exacte rechtspositie tegenover de appelland te bepalen. (1) Cass. 26 september 2017, AR P.16.1221.N, AC 2017, nr. 497; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0087.N, AC 2017, nr. 263; Cass. 18 april 2017, AR P.17.0031.N, AC 2017, nr. 262; Cass. 18 februari 2017, AR P.16.1177.N, AC 2017, nr. 141 met concl. van advocaat-generaal DECREUS; Cass. 18 oktober 2016, AR P.16.0818.N, AC 2016, nr. 584 met concl. advocaat-generaal met opdracht WINANTS.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift of grievenformulier - Verplichting tot nauwkeurige opgave van grieven tegen de bestreden beslissing - Grief

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van toerekening aan de titularis van de nummerplaat die aan het voertuig is toegekend, is verenigbaar met artikel 6.2 EVRM, zoals uitgelegd door het Europees Hof voor de Rechten van de Mens, indien dat vermoeden weerlegbaar is (1). (1) Zie: Cass. 16 april 2002, AR P.01.0119.N, AC 2002, nr. 231.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.2 - Vermoeden van onschuld - Vermoeden van onschuld - Artikel 67bis, Wegverkeerswet - Vermoeden van schuld - Verenigbaarheid met het Verdrag

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968
WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Verenigbaarheid met artikel 6.2 EVRM

- Art. 6.2 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Un grief tel que visé par l'article 204 du Code d'instruction criminelle est l'indication spécifique par l'appelland d'une décision distincte du jugement dont appel, dont il demande la réformation par le juge d'appel; il n'est pas requis que, dans sa requête ou son formulaire de griefs, l'appelland énonce déjà les raisons pour lesquelles il demande cette réformation¹; cela n'empêche pas les autres parties de déterminer exactement leur position juridique vis-à-vis de l'appelland. ¹ Cass. 26 septembre 2017, RG P.16.1221.N, Pas. 2017, n° 497; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0087.N, Pas. 2017, n° 263; Cass. 18 avril 2017, RG P.17.0031.N, Pas. 2017, n° 262; Cass. 18 février 2017, RG P.16.1177.N, Pas. 2017, n° 141, avec concl. de M. DECREUS, avocat général; Cass. 18 octobre 2016, RG P.16.0818.N, Pas. 2016, n° 584, avec concl. de M. WINANTS, avocat général délégué.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête ou formulaire de griefs - Obligation d'indiquer précisément les griefs élevés contre la décision attaquée - Grief

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

La présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation attribuée au véhicule, insérée par l'article 67bis de la loi du 16 mars 1968, est compatible avec l'article 6, § 2, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, tel qu'interprété par la Cour européenne des Droits de l'homme, si cette présomption peut être renversée (1). (1) Voir Cass. 16 avril 2002, RG P.01.0119.N, Pas. 2002, n° 231.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.2 - Présomption d'innocence - Présomption d'innocence - Loi relative à la police de la circulation routière, article 67bis - Présomption de culpabilité - Compatibilité avec la Convention

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968
ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Infraction à la loi relative à la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution - Conducteur non identifié - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Compatibilité avec l'article 6, § 2, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales

- Art. 6, § 2 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingevoerde vermoeden van toerekening kan niet worden ingeroepen tegen een overtreder aan wie het proces-verbaal van overtreding niet tijdig aan zijn woonplaats werd toegezonden.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Het verlies van de bijzondere bewijswaarde die vaststellingen hebben op grond van artikel 62, tweede lid, Wegverkeerswet wegens het niet-tijdig toezenden van het proces-verbaal van overtreding en de daardoor ontstane moeilijkheid om het tegenbewijs te leveren van de materiële vaststellingen, heeft noodzakelijk tot gevolg dat het door artikel 67bis Wegverkeerswet ingestelde weerlegbaar vermoeden van toerekening van die overtreding aan de titularis van de nummerplaat van het voertuig verdwijnt, aangezien ingevolge de niet-tijdige toezending van het proces-verbaal van overtreding de weerlegging van dit vermoeden evenzeer wordt bemoeilijkt.

BEWIJS - Strafzaken - Vermoedens - Wegverkeerswet - Artikel 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Proces-verbaal van overtreding - Verlies bijzondere bewijswaarde door niet-tijdige toezending

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 67bis - Overtreding Wegverkeerswet en haar uitvoeringsbesluiten - Niet geïdentificeerde bestuurder - Titularis van de nummerplaat - Vermoeden van schuld - Proces-verbaal van overtreding - Verlies bijzondere bewijswaarde door niet-tijdige toezending

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Materiële bewijsmiddelen opgeleverd door bemande automatisch werkende toestellen - Niet-tijdige toezending van het proces-verbaal van overtreding - Verlies bijzondere bewijswaarde

- Artt. 62 en 67bis Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

La présomption de culpabilité insérée à l'article 67bis de la loi du 16 mars 1968 ne peut être invoquée contre un contrevenant au domicile duquel le procès-verbal n'a pas été envoyé en temps utile.

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Infraction à la loi relative à la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution - Conducteur non identifié - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité

- Art. 62 et 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

La perte, en raison du caractère tardif de l'envoi du procès-verbal et de l'impossibilité qui en découle de fournir la preuve contraire des constatations matérielles, de la valeur probante particulière dont sont dotées ces constatations en vertu de l'article 62, alinéa 2, de la loi du 16 mars 1968, fait nécessairement disparaître la présomption de culpabilité du titulaire de la plaque d'immatriculation du véhicule, telle que prévue à l'article 67bis de la loi du 16 mars 1968, présomption qui peut être renversée, dès lors que l'envoi tardif du procès-verbal complique dans la même mesure le renversement de cette présomption.

PREUVE - Matière répressive - Présomptions - Loi relative à la police de la circulation routière - Article 67bis - Infraction à la loi relative à la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution - Conducteur non identifié - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Procès-verbal d'infraction - Perte de la valeur probante particulière à défaut d'envoi en temps voulu

- Art. 62 et 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 67bis - Infraction à la loi relative à la circulation routière et à ses arrêtés d'exécution - Conducteur non identifié - Titulaire de la plaque d'immatriculation - Présomption de culpabilité - Procès-verbal d'infraction - Perte de la valeur probante particulière à défaut d'envoi en temps voulu

- Art. 62 et 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

ROULAGE - Loi relative a la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Preuves matérielles fournies par des appareils fonctionnant automatiquement en présence d'un agent qualifié - Absence d'envoi du procès-verbal d'infraction en temps voulu - Perte de la valeur probante particulière

- Art. 62 et 67bis Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

Met een laattijdige toezending aan de overtreder inzake wegverkeer moet worden gelijkgesteld de toezending van het proces-verbaal van overtreding aan een ander adres dan de woonplaats van de overtreder op het ogenblik van de toezending, tenzij die laattijdige toezending een gevolg zou zijn van de nalatigheid van de overtreder zelf.

WEGVERKEER - Wetsbepalingen - Art. 62 - Proces-verbaal van overtreding - Toezending aan een ander adres dan de woonplaats van de overtreder - Gevolg - Uitzondering

- Art. 62 Wet betreffende de politie over het wegverkeer, gecoördineerd bij Koninklijk besluit van 16 maart 1968

Doit être assimilé à un envoi tardif du procès-verbal au contrevenant son envoi à une adresse autre que celle du domicile du contrevenant en matière de roulage au moment de l'envoi, à moins que cet envoi tardif soit la conséquence de la négligence du contrevenant lui-même.

ROULAGE - Loi relative à la police de la circulation routière - Dispositions légales - Article 62 - Procès-verbal d'infraction - Envoi à une adresse autre que celle du domicile du contrevenant - Conséquence - Exception

- Art. 62 Loi relative à la police de la circulation routière, coordonnée par Arrêté royal du 16 mars 1968

P.17.0892.N

7 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171107.7](#)

AC nr. 620

De appelrechter kan op het enkel hoger beroep van een inverdenkinggestelde geen door artikel 210 Wetboek van Strafvordering bedoelde grieven ambtshalve aanvoeren indien hij dit hoger beroep op grond van artikel 204, eerste lid, Wetboek van Strafvordering vervallen verklaart.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Vervallenverklaring bij gemis aan nauwkeurige grieven

- Artt. 204, eerste lid, en 210 Wetboek van Strafvordering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Rechtspleging in hoger beroep - Enkel hoger beroep van de inverdenkinggestelde - Ambtshalve opwerpen van grieven door de beroepsrechter

- Artt. 204, eerste lid, en 210 Wetboek van Strafvordering

La juridiction d'appel ne peut pas soulever d'office, sur le simple appel de l'inculpé, des griefs visés à l'article 210 du Code d'instruction criminelle, si elle prononce la déchéance dudit appel sur la base de l'article 204, alinéa 1er, du Code d'instruction criminelle.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Simple appel de l'inculpé - Déchéance à défaut de griefs précis

- Art. 204, al. 1er, et 210 Code d'Instruction criminelle

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Procédure en degré d'appel - Simple appel de l'inculpé - Griefs soulevés d'office par la juridiction d'appel

- Art. 204, al. 1er, et 210 Code d'Instruction criminelle

P.17.0898.F

25 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.4](#)

AC nr. ...

Uit de omstandigheid alleen dat het grievenformulier dat aan de eiser in hoger beroep werd overhandigd om er zijn grieven op neer te schrijven, de termijn niet vermeldt waarbinnen die akte moet worden neergelegd op straffe van verval van het beroep, kan noch een miskennen van het recht op rechtspraak in twee instanties noch van het recht van toegang tot de rechter worden afgeleid.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Grievenformulier - Informatie op het formulier - Verzoekschrift met grieven - Ontstentenis van opgave van de termijn voor de neerlegging van het formulier - Gevolg - Recht op rechtspraak in twee instanties - Recht van toegang tot de rechter

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

De la seule circonstance que le formulaire de griefs remis à l'appelant pour y faire figurer ses griefs ne précise pas le délai dans lequel cet acte doit être déposé à peine de déchéance du recours, il ne saurait se déduire une violation du droit à un double degré de juridiction ni du droit d'accès à un tribunal.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Formulaire de griefs - Informations contenues dans le formulaire - Requête contenant les griefs - Absence d'indication du délai pour le dépôt du formulaire - Conséquence - Droit à un double degré de juridiction - Droit à l'accès à un tribunal

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Uit artikel 2.1 van het Zevende Aanvullend Protocol bij het EVRM volgt dat de nationale wetgever over een ruime beoordelingsbevoegdheid beschikt om het recht op hoger beroep in te richten, met name om de ontvankelijkheidsvoorwaarden ervan te bepalen, in zoverre die voorwaarden gewettigd zijn en dat recht zelf niet aantasten (1). (1) EHRM 19 mei 2005, nr. 14021/02, §31, Kaufmann/Italië; EHRM 3 juli 2008, nr. 40593/05, §31, Regalova/Tsjechische Republiek.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Ontvankelijkheidsvoorwaarden van het hoger beroep - Zevende Aanvullend Protocol EVRM - Artikel 2.1 - Beoordelingsbevoegdheid van de nationale wetgever

- Art. 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Zevende Aanvullend Protocol - Artikel 2.1 - Recht op hoger beroep - Ontvankelijkheidsvoorwaarden - Beoordelingsbevoegdheid van de nationale wetgever

- Art. 2 Zevende Aanvullend Protocol EVRM

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering vereist dat de eiser in hoger beroep op straffe van verval dertig dagen na de uitspraak van het op tegenspraak gewezen vonnis aangeeft op welke punten de beroepen beslissing moet worden hervormd; de vermelding "Verplichte en bindende opgave van de grieven tegen het eerste vonnis (artikel 204 Wetboek van Strafvordering)" op het in artikel 1 van het koninklijk besluit van 18 februari 2016 tot uitvoering van artikel 204, derde lid van het Wetboek van Strafvordering bepaalde formulier, samen met de verwijzing naar artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering, volstaan om de rechtzoekende in staat te stellen de ontvankelijkheidsvoorwaarden van het hoger beroep te begrijpen.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verzoekschrift met grieven - Grievensformulier - Informatie op het formulier - Toereikendheid

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Il suit de l'article 2.1 du Protocole n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales que le législateur national dispose d'un large pouvoir d'appréciation pour organiser la mise en œuvre du droit d'appel, notamment pour en fixer les conditions de recevabilité, pour autant que ces conditions soient légitimes et ne reviennent pas à porter atteinte à la substance même de ce droit (1). (1) Cour eur. D.H., Kaufmann c. Italie, 19 mai 2005, § 31; Cour eur. D.H., Regalova c. République tchèque, 3 juillet 2008, § 31.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Conditions de recevabilité de l'appel - Protocole n° 7 à la Convention de sauvegarde des droits de l'homme - Article 2, § 1er - Pouvoir d'appréciation du législateur nationale

- Art. 2 Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Protocole additionnel n° 7 - Article 2, § 1er - Droit d'appel - Conditions de recevabilité - Pouvoir d'appréciation du législateur nationale

- Art. 2 Septième Protocole additionnel à la Conv. D.H.

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

L'article 204 du Code d'instruction criminelle impose à l'appelant de préciser, à peine de déchéance, dans les trente jours de la prononciation du jugement rendu contradictoirement, les points sur lesquels la décision entreprise doit être réformée; la mention « Indication obligatoire et contraignante des griefs élevés contre le premier jugement (article 204 du Code d'instruction criminelle) » figurant sur le formulaire prévu par l'article 1er de l'arrêté royal du 18 février 2016 portant exécution de l'article 204, alinéa 3, du Code d'instruction criminelle, complétée par le renvoi à l'article 204 du Code d'instruction criminelle, contient des informations suffisantes pour permettre au justiciable de comprendre les conditions dans lesquelles il est admis à former appel.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Requête contenant les griefs - Formulaire de griefs - Informations contenues dans le formulaire - Caractère suffisant

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

Hoewel de toegankelijkheid en de daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel, in de zin van artikel 6 EVRM, inhouden dat de beklagde correct op de hoogte wordt gesteld van het rechtsmiddel, vereist die bepaling niet dat die mededeling alle modaliteiten van het rechtsmiddel bevat indien zij duidelijk worden aangegeven in de wet.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Toegankelijkheid en daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel - Artikel 6, E.V.R.M. - Informatieplicht over de rechtsmiddelen aan de beklagde - Draagwijdte - Modaliteiten van het rechtsmiddel

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op hoger beroep - Toegankelijkheid en daadwerkelijkheid van het rechtsmiddel - Informatieplicht over de rechtsmiddelen aan de beklagde - Draagwijdte - Modaliteiten van het rechtsmiddel

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 204 Wetboek van Strafvordering

Si, au sens de l'article 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, l'accessibilité et l'effectivité du recours impliquent que le prévenu en soit correctement informé, cette disposition ne requiert pas que cette information recouvre toutes les modalités du recours lorsqu'elles sont indiquées clairement dans la loi.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Accessibilité et effectivité du recours - Conv. D.H., article 6 - Obligation d'information du prévenu sur les voies de recours - Portée - Modalités de recours

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit d'appel - Accessibilité et effectivité du recours - Obligation d'information du prévenu sur les voies de recours - Portée - Modalités de recours

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 204 Code d'Instruction criminelle

P.17.0900.N

30 augustus 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170830.1](#)

AC nr. 439

Met artikel 53, eerste lid, Wet Strafvordering heeft de wetgever gewild dat de veroordeelde, wat de toekenning van alle strafuitvoeringsmodaliteiten betreft, persoonlijk voor de strafuitvoeringsrechtbank moet verschijnen, zonder dat hij zich op de rechtszitting waarop de toekenning van de gevraagde strafuitvoeringsmodaliteiten wordt onderzocht door zijn advocaat kan laten vertegenwoordigen; uit de wetsgeschiedenis blijkt immers dat de aanwezigheid van de veroordeelde in persoon borg staat voor zijn bewust aanvaarden van de op te leggen voorwaarden en verplichtingen (1). (1) Zie Cass. 7 november 2007, AR P.07.1440.F, AC 2007, nr. 533; Cass. 4 maart 2014, AR P.14.0256.N, AC 2014, nr. 171; Cass. 28 februari 2017, AR P.17.0141.N, AC 2017, nr. 142.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Strafvordering - Zitting - Veroordeelde - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Persoonlijke verschijning - Verplichting

STRAFUITVOERING - Strafvordering - Zitting - Veroordeelde - Toekenning van de strafuitvoeringsmodaliteiten - Persoonlijke verschijning - Verplichting

Par l'article 53, alinéa 1er, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine, le législateur a entendu imposer, en ce qui concerne l'octroi de toutes les modalités d'exécution de la peine, que le condamné compareaisse personnellement devant le tribunal de l'application des peines, sans pouvoir se faire représenter par son avocat à l'audience à laquelle est examiné l'octroi des modalités d'exécution de la peine sollicitées; il ressort en effet des travaux préparatoires que la présence du condamné en personne garantit son acceptation, en connaissance de cause, des obligations et conditions imposées (1). (1) Voir Cass. 7 novembre 2007, RG P.07.1440.F, Pas. 2007, n° 533; Cass. 4 mars 2014, RG P.14.0256.N, Pas. 2014, n° 171; Cass. 28 février 2017, RG P.17.0141.N, Pas. 2017, n° 142.

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Tribunal de l'application des peines - Audience - Condamné - Octroi des modalités d'exécution de la peine - Comparution personnelle - Obligation

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Audience - Condamné - Octroi des modalités d'exécution de la peine - Comparution personnelle - Obligation

Conclusie van advocaat-generaal Vandermeersch.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Jeugdbescherming - Ouders van de minderjarige - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

JEUGDBESCHERMING - Brussels Gewest - Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie inzake hulpverlening aan jongeren - Ordonnantie van 29 april 2004 - Artikel 10 - Beschermingsmaatregelen - Plaatsingsmaatregel - Toepassingsvoorwaarden

JEUGDBESCHERMING - Arrest van de jeugdkamer - Cassatieberoep door de ouders van de minderjarige - Vormen - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

In de regel moet de partij die cassatieberoep instelt, het cassatieberoep doen betekenen aan de partij tegen wie het gericht is; de ouders van een minderjarige moeten echter het cassatieberoep dat zij instellen tegen de beslissing die maatregelen beveelt ten aanzien van hun kind, niet doen betekenen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 682.

JEUGDBESCHERMING - Arrest van de jeugdkamer - Cassatieberoep door de ouders van de minderjarige - Vormen - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn van betekening en/of neerlegging - Jeugdbescherming - Ouders van de minderjarige - Verplichting tot betekening van het cassatieberoep

- Art. 427, eerste lid Wetboek van Strafvordering

Wanneer de rechter beslist om ten aanzien van een jongere, zijn familie of naasten één van de in artikel 10 Ordonnantie van 29 april 2004 van de Verenigde Vergadering van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie inzake hulpverlening aan jongeren bepaalde maatregelen te nemen, op grond dat de minderjarige gevaarlijk gedrag vertoont op de wijze die bepaald is in artikel 8, tweede lid, van de voormelde ordonnantie of omdat die jongere slachtoffer is van ernstige nalatigheden, van mishandelingen, van misbruik van gezag of van seksueel misbruik die hem of haar op rechtstreekse en reële wijze bedreigen, moet hij voorafgaandelijk vaststellen dat één van die omstandigheden concreet en dadelijk aanwezig is en dat het noodzakelijk is om over te gaan tot de door hem gekozen maatregel tussen diegene waarin artikel 10 voorziet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 682.

JEUGDBESCHERMING - Brussels Gewest - Gemeenschappelijke gemeenschapscommissie inzake hulpverlening aan jongeren - Ordonnantie van 29 april 2004 - Artikel 10 - Beschermingsmaatregelen - Plaatsingsmaatregel -

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Protection de la jeunesse - Parents de l'enfant mineur - Obligation de signifier le pourvoi

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Région bruxelloise - Commission communautaire commune relative à l'aide à la jeunesse - Ordonnance du 29 avril 2004 - Article 10 - Mesures protectionnelles - Mesure de placement - Conditions d'application

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Arrêt de la chambre de la jeunesse - Pourvoi en cassation des parents de l'enfant mineur - Formes - Obligation de signifier le pourvoi

En règle, la partie qui se pourvoit en cassation doit faire signifier son pourvoi à la partie contre laquelle il est dirigé; toutefois, les parents d'un mineur d'âge ne sont pas tenus de signifier le pourvoi qu'ils forment contre la décision ordonnant des mesures à l'égard de leur enfant (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Arrêt de la chambre de la jeunesse - Pourvoi en cassation des parents de l'enfant mineur - Formes - Obligation de signifier le pourvoi

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai de signification etou de dépôt - Protection de la jeunesse - Parents de l'enfant mineur - Obligation de signifier le pourvoi

- Art. 427, al. 1er Code d'Instruction criminelle

Lorsqu'il décide de prendre à l'égard d'un jeune, de sa famille ou de ses familiers l'une des mesures prévues à l'article 10 de l'ordonnance du 29 avril 2004 de l'Assemblée réunie de la Commission communautaire commune relative à l'aide à la jeunesse, au motif que le mineur adopte un comportement dangereux de la manière précisée à l'article 8, alinéa 2, de l'ordonnance précitée ou que ce jeune est victime de négligences graves, de mauvais traitements, d'abus d'autorité ou d'abus sexuels le menaçant directement et réellement, le juge est tenu de constater au préalable l'existence concrète et actuelle de l'une de ces circonstances et la nécessité de recourir à telle mesure qu'il envisage, parmi celles que prévoit l'article 10 (1). (1) Voir les concl. du MP.

PROTECTION DE LA JEUNESSE - Région bruxelloise - Commission communautaire commune relative à l'aide à la jeunesse - Ordonnance du 29 avril 2004 - Article 10 - Mesures protectionnelles - Mesure de placement - Conditions d'application

P.17.0913.F

25 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.5](#)

AC nr. ...

Artikel 334, tweede lid, van het Wetboek van Strafvordering wordt niet geschonden wanneer de vragenlijst met de beslissing van de jury niet gevoegd is bij de beslissing maar bij de rechtsplegingsstukken.

HOF VAN ASSISEN - Behandeling ter zitting en tussenarresten - Verklaring van de jury - Vragenlijst met de beslissing van de jury - Voeging bij het arrest houdende de motivering - Verplichting - Draagwijdte - Vragenlijst gevoegd bij de rechtsplegingsstukken

- Art. 334, tweede lid Wetboek van Strafvordering

L'article 334, alinéa 2, du Code d'instruction criminelle n'est pas violé lorsque le questionnaire portant la décision du jury n'est pas attaché à la décision mais joint aux pièces de la procédure.

COUR D'ASSISES - Procédure a l'audience. arrêts interlocutoires. déclaration du jury - Questionnaire portant la décision du jury - Jonction à l'arrêt de motivation - Obligation - Portée - Questionnaire joint aux pièces de la procédure

- Art. 334, al. 2 Code d'Instruction criminelle

P.17.0927.F

6 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170906.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

GRONDWET - Art. 12 - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

GRONDWET - Art. 12 - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

Artikel 12 Grondwet en artikel 18 Voorlopige Hechteniswet, verbieden om een persoon meer dan vierentwintig uur ter beschikking van een politieoverheid te houden zonder dat een onderzoeksrechter hem, vóór het verstrijken van die termijn, heeft kunnen verhoren en over de eventuele uitvaardiging van een eerste hechtenistitel heeft kunnen beslissen (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas. 2017, nr.

GRONDWET - Art. 12 - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Aanhouding - Termijn van vierentwintig uur

- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994

- Art. 18 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Conclusions de l'avocat general Nolet de Brauwere.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Arrestation - Remise en liberté par le parquet - Seconde privation de liberté - Mandat d'arrêt - Délai de vingt-quatre heures - Point de départ

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Arrestation - Remise en liberté par le parquet - Seconde privation de liberté - Mandat d'arrêt - Délai de vingt-quatre heures - Point de départ

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures

Les articles 12 de la Constitution et 18 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive interdisent de maintenir une personne plus de vingt-quatre heures entre les mains d'une autorité de police sans qu'un juge d'instruction ait pu, avant l'expiration de ce terme, entendre cette personne et statuer sur la délivrance éventuelle d'un premier titre de détention (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 18 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Arrestation - Délai de vingt-quatre heures

- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994

- Art. 18 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Artikel 12 Grondwet en artikel 18 Voorlopige Hechteniswet hebben niet tot gevolg dat een persoon die door het parket is aangehouden en vervolgens is vrijgelaten, niet meer voor hetzelfde feit voor een onderzoeksrechter kan worden gebracht en onder aanhoudingsbevel kan worden geplaatst; in dat geval loopt de termijn van vierentwintig uur niet vanaf de eerste interpellatie door de politie, namelijk die waarna hij in vrijheid werd gesteld, maar vanaf de tweede vrijheidsberoving, namelijk die welke werd bevolen op grond van gegevens die tot een nieuwe beoordeling van de vereisten met betrekking tot de openbare veiligheid hebben geleid (1). (1) Zie concl. "in hoofdzaak" OM in Pas 2017, nr.

GRONDWET - Art. 12 - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

*- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 18 en 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis*

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Aanhouding - Invrijheidstelling door het parket - Tweede vrijheidsberoving - Bevel tot aanhouding - Termijn van vierentwintig uur - Aanvang

*- Art. 12 De gecoördineerde Grondwet 1994
- Artt. 18 en 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis*

Les articles 12 de la Constitution et 18 et 28 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive n'ont pas pour conséquence qu'une personne arrêtée puis relâchée par le parquet ne puisse plus être déférée ultérieurement devant un juge d'instruction pour le même fait et placée sous mandat d'arrêt; le délai de vingt-quatre heures court, dans ce cas, non pas à partir de la première interpellation, soit celle qui a débouché sur une mise en liberté, mais à partir de la seconde privation de liberté, soit celle qui a été ordonnée sur la base d'éléments conduisant à une nouvelle appréciation des exigences liées à la sécurité publique (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 12 - Arrestation - Remise en liberté par le parquet - Seconde privation de liberté - Mandat d'arrêt - Délai de vingt-quatre heures - Point de départ

*- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 18 et 28 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive*

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Arrestation - Remise en liberté par le parquet - Seconde privation de liberté - Mandat d'arrêt - Délai de vingt-quatre heures - Point de départ

*- Art. 12 La Constitution coordonnée 1994
- Art. 18 et 28 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive*

P.17.0933.F

20 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170920.1](#)

AC nr. ...

De omstandigheid dat het Hof uitspraak binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen van het instellen van het cassatieberoep, kan als dusdanig niet als onverenigbaar worden beschouwd met artikel 5.4 EVRM of met de artikelen 13 en 15 van de richtlijn 2008/115/EG; geen enkele Unierechtelijke bepaling of algemeen Unierechtelijk beginsel geeft de termijn aan waarbinnen het arrest van het Hof van Cassatie dient te worden gewezen en uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel het recht moet omvatten om het arrest van het hof van beroep, kamer van inbeschuldigingstelling, dat over het beroep uitspraak heeft gedaan, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen (1). (1) Zie Cass. 22 maart 2017, AR P.17.0248.F, AC 2017, nr. 208.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor uitspraak door het Hof - Verenigbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

La circonstance que la Cour statue dans un délai de plus de quinze jours à dater du pourvoi ne saurait être considérée, en elle-même, comme incompatible avec l'article 5.4 de la Convention ni avec les articles 13 et 15 de la directive 2008/115/CE; aucune disposition ou principe général du droit de l'Union européenne ne détermine le délai dans lequel devrait intervenir la décision de la Cour de cassation et il ne découle d'aucune disposition que le droit à un recours effectif doive comprendre celui de déférer au contrôle de la Cour de cassation l'arrêt de la cour d'appel, chambre des mises en accusation, qui a statué sur son recours (1). (1) Voir Cass. 22 mars 2017, RG P.17.0248.F, Pas., 2017, n° 208.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Etranger - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pourvoi en cassation - Délai de prononciation par la Cour - Compatibilité avec l'article 5.4 de la Convention et le droit de l'Union européenne

- Art. 5.4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor uitspraak door het Hof

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Termijn voor uitspraak door het Hof - Verenigbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 13 en 15 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008

Artikel 31 Voorlopige hechteniswet is niet van toepassing op het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling die uitspraak doet over de beslissing tot handhaving van de hechtenis van een vreemdeling, waarvan het cassatieberoep en de behandeling ervan onderworpen blijven aan de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering; het Hof moet bijgevolg geen uitspraak doen binnen de termijn van vijftien dagen die in dat artikel is bepaald (1). (1) Zie Cass. 14 maart 2001, AR P.01.0179.F, AC 2001, nr. 133, met concl. van J. SPREUTELS, toen advocaat-generaal; Cass. 21 maart 2001, AR P.01.0163.F, AC 2001, nr. 152; Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283; Cass. 23 juni 2009, AR P.09.0844.N, AC 2009, nr. 434; Cass. 27 juli 2010, AR P.10.1165.N, AC 2010, nr. 484.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Toepasselijke wetsbepalingen - Termijn voor uitspraak door het Hof

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Beroep bij de rechterlijke macht - Cassatieberoep - Toepasselijke wetsbepalingen - Termijn voor uitspraak door het Hof

- Art. 31 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 13 et 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etranger - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pourvoi en cassation - Délai de prononciation par la Cour

- Art. 5.4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 et 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008

ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pourvoi en cassation - Délai de prononciation par la Cour - Compatibilité avec l'article 5.4 de la Convention et le droit de l'Union européenne

- Art. 5.4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 13 et 15 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008

L'article 31 de la loi relative à la détention préventive n'est pas applicable au pourvoi en cassation formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation qui statue sur la décision de maintien en détention d'un étranger, ce pourvoi et son jugement demeurant réglés par les dispositions du Code d'instruction criminelle; la Cour n'est dès lors pas tenue de statuer dans le délai de quinze jours prévu à cette disposition (1). (1) Voir Cass. 14 mars 2001, RG P.01.0179.F, Pas. 2001, n° 133, avec concl. de M. J. SPREUTELS, alors avocat général; Cass. 21 mars 2001, RG P.01.0163.F, Pas. 2001, n° 152; Cass. 28 avril 2009, RG P.09.0545.N, Pas. 2009, n° 283; Cass. 23 juin 2009, RG P.09.0844.N, Pas. 2009, n° 434; Cass. 27 juillet 2010, RG P.10.1165.N, Pas. 2010, n° 484.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Etranger - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Dispositions légales applicables - Délai de prononciation par la Cour

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

ETRANGERS - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Pourvoi en cassation - Dispositions légales applicables - Délai de prononciation par la Cour

- Art. 31 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De overheid die met toepassing van artikel 74/5, § 1, Vreemdelingenwet een nieuwe vrijheidsberovende maatregel neemt t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet, schendt artikel 5.1.f EVRM niet (1). (1) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173: "De artikelen 5.1.f en 18 EVRM verbieden de verdragsluitende partijen niet om, met toepassing van hun nationale wetten te bepalen dat er t.a.v. de vreemdeling die hun grondgebied wederrechtelijk tracht binnen te dringen, een nieuwe maatregel van vrijheidsberoving zal kunnen worden genomen, telkens wanneer hij die daad opnieuw stelt".

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.1 - Artikel 5.1.f - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing

- Art. 74-5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

VREEMDELINGEN - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing - Verdrag Rechten van de Mens - Artikel 5.1.f

- Art. 74-5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 5.1.f Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

L'autorité qui prend une nouvelle mesure privative de liberté, en application du paragraphe 1er de l'article 74/5 précité, à l'égard d'un étranger maintenu légalement dans un lieu situé aux frontières et dont seule l'opposition illicite empêche l'éloignement effectif, ne viole pas l'article 5.1, f, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Voir Cass. 31 mars 2004, RG P.04.0363.F, Pas. 2004, n° 173: «Les articles 5, § 1er, f, et 18 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales n'interdisent pas aux États parties de prévoir qu'en application de leur loi nationale, l'étranger qui tente de pénétrer illégalement sur leur territoire pourra faire l'objet d'une nouvelle mesure privative de liberté chaque fois qu'il réitérera cet acte».

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.1 - Article 5, § 1er, f - Etranger maintenu - Décision d'éloignement - Exécution - Opposition illicite à l'éloignement - Nouvelle décision de maintien

- Art. 74-5, § 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 5, § 1er, f Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ETRANGERS - Etranger maintenu - Décision d'éloignement - Exécution - Opposition illicite à l'éloignement - Nouvelle décision de maintien - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5, § 1er, f

- Art. 74-5, § 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 5, § 1er, f Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

Noch artikel 74/5 Vreemdelingenwet, noch enige andere wetsbepaling verbieden de minister of zijn gemachtigde om, met toepassing van § 1 van voornoemd artikel 74/5, een nieuwe vrijheidsberovende maatregel te nemen t.a.v. een vreemdeling die rechtmatig wordt vastgehouden in een plaats gesitueerd in het grensgebied en die louter door zijn wederrechtelijk verzet zijn effectieve verwijdering belet (1); die nieuwe maatregel is een autonome titel die in de plaats komt van de titel waarop hij volgt en waarvan hij dus geen verlenging vormt (2). (1) Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173; Cass. 31 augustus 1999, AR P.99.1294.N, AC 1999, nr. 428, met concl. van M. DE SWAEF, toen advocaat-generaal; Cass. 28 september 1999, AR P.99.1322.N, AC 1999, nr. 487, met concl. van J. du JARDIN, toen eerste advocaat-generaal; Cass. 2 november 1999, AR P.99.1373.N, AC 1999, nr. 582. (2) Zie Cass. 31 maart 2004, AR P.04.0363.F, AC 2004, nr. 173.

VREEMDELINGEN - Vastgehouden vreemdeling - Beslissing tot verwijdering - Uitvoering - Wederrechtelijk verzet tegen de verwijdering - Nieuwe vasthoudingsbeslissing - Aard

- Art. 74-5, § 1 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Ni l'article 74/5 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers, ni aucune autre disposition légale n'interdisent au ministre ou à son délégué de prendre une nouvelle mesure privative de liberté, en application du paragraphe 1er de l'article 74/5 précité, à l'égard d'un étranger maintenu légalement dans un lieu situé aux frontières et dont seule l'opposition illicite empêche l'éloignement effectif (1) ; cette nouvelle mesure est un titre autonome, se substituant à celui auquel elle succède, dont elle ne constitue dès lors pas la prolongation (2). (1) Cass. 31 mars 2004, RG P.04.0363.F, Pas. 2004, n° 173; Cass. 31 août 1999, RG P.99.1294.N, Pas. 1999, n° 428, avec concl. de M. DE SWAEF, alors avocat général; Cass. 28 septembre 1999, RG P.99.1322.N, Pas. 1999, n° 487, avec concl. de M. DU JARDIN, alors premier avocat général; Cass. 2 novembre 1999, RG P.99.1373.N, Pas. 1999, n° 582. (2) Voir Cass. 31 mars 2004, RG P.04.0363.F, Pas. 2004, n° 173.

ETRANGERS - Etranger maintenu - Décision d'éloignement - Exécution - Opposition illicite à l'éloignement - Nouvelle décision de maintien - Nature

- Art. 74-5, § 1er L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.0945.F

18 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.5](#)

AC nr. 576

Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling verplichten België de uitlevering te weigeren van een persoon die het land heeft verlaten dat zijn uitlevering heeft gevraagd en die vervolgens een verzoek tot erkenning van de status van vluchteling heeft ingediend en verplichten België evenmin te wachten zolang er geen uitspraak is gedaan over de gegrondheid van dit verzoek (1). (1) Zie Cass. 22 april 2014, P.14.0410.N, AC 2014, nr. 293: "Geen enkele verdragsrechtelijke of wettelijke bepaling verplichten België in alle gevallen de uitlevering te weigeren van een persoon die het land dat zijn uitlevering vraagt, is ontvlucht en die in een ander land een verzoek tot erkenning van vluchteling heeft ingediend".

UITLEVERING - Uitlevering gevraagd aan België - Persoon heeft het land verlaten dat zijn uitlevering vraagt - Verzoek tot erkenning van de status van vluchteling - Weigerings- of schorsingsgrond

- Art. 2bis Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

- Art. 9 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming

Aucune disposition conventionnelle ou légale n'oblige la Belgique à refuser l'extradition d'une personne qui a quitté le pays ayant demandé son extradition et qui a ensuite introduit une demande en reconnaissance du statut de réfugié ni à attendre qu'il ait été statué sur les mérites de cette demande (1). (1) Voir Cass. 22 avril 2014, P.14.0410.N, Pas. 2014, n° 293: «Aucune disposition conventionnelle ni légale n'obligent la Belgique à refuser, dans tous les cas, l'extradition d'une personne qui a fui le pays ayant demandé son extradition et qui a introduit une demande de reconnaissance en tant que réfugié dans un autre pays».

EXTRADITION - Extradition demandée à la Belgique - Personne ayant quitté le pays qui demande son extradition - Demande de reconnaissance du statut de réfugié - Cause de refus ou de suspension

- Art. 2bis L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

- Art. 9 Directive 2013/32/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 relative à des procédures communes pour l'octroi et le retrait de la protection internationale

P.17.0952.N

21 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171121.9](#)

AC nr. 664

Het recht van verdediging en het recht op een eerlijk proces houden in dat de beklaagde de kans krijgt om tegenspraak te voeren tegen de door het openbaar ministerie tegen hem ingebrachte gegevens; wanneer het openbaar ministerie navolgende processen-verbaal heeft neergelegd ter griffie en de zaak dezelfde dag werd behandeld en in beraad genomen maar niet blijkt dat de beklaagde kennis heeft kunnen nemen van de neerlegging van deze stukken en daarover tegenspraak heeft kunnen voeren, is de beslissing die mede gestoeld is op deze stukken niet naar recht verantwoord (1). (1) Cass. 14 september 1959, AC 1960, 40.

RECHT VAN VERDEDIGING - Strafzaken - Recht op een eerlijk proces - Stukken neergelegd ter griffie door het openbaar ministerie - Mogelijkheid tot het voeren van tegenspraak - Draagwijdte

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Recht op een eerlijk proces - Recht van verdediging - Strafzaken - Stukken neergelegd ter griffie door het openbaar ministerie - Mogelijkheid tot het voeren van tegenspraak - Draagwijdte

Les droits de la défense et le droit à un procès équitable impliquent que le prévenu ait la possibilité de contredire les éléments apportés contre lui par le ministère public; lorsque le ministère public a déposé au greffe des procès-verbaux subséquents et que l'affaire a été examinée et prise en délibéré le même jour mais qu'il n'apparaît pas que le prévenu a pu prendre connaissance du dépôt de ces pièces et les contredire, la décision fondée notamment sur ces pièces n'est pas légalement justifiée (1). (1) Cass. 14 septembre 1959 (Bull. et Pas., 1960, I, p. 40).

DROITS DE LA DEFENSE - Matière répressive - Droit à un procès équitable - Pièces déposées au greffe par le ministère public - Possibilité de contredire - Portée

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Droit à un procès équitable - Droits de la défense - Matière répressive - Pièces déposées au greffe par le ministère public - Possibilité de contredire - Portée

P.17.0957.N

17 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.7](#)

AC nr. 570

Noch uit enige wettelijke noch uit enige Europees- of verdragsrechtelijke bepaling volgt dat de Belgische strafuitvoeringsrechtbank die dient te oordelen over de uitvoering van een door de Belgische rechter opgelegde straf, bij het bepalen van het straftotaal rekening moet houden met een buitenlandse beslissing die tot gevolg heeft dat de omvang van de nog te ondergaan straf en de toelatingsvoorwaarden voor de strafuitvoeringsmodaliteiten van deze Belgische straf wijzigen.

STRAFUITVOERING - Strafwitvoeringsrechtbank - Uitvoering van een door de Belgische rechter opgelegde straf - Bepaling van het straftotaal - Buitenlandse beslissing die de omvang en de toelatingsvoorwaarden voor strafuitvoeringsmodaliteiten van de Belgische straf wijzigt - Invloed

Il ne résulte d'aucune disposition légale, ni d'aucune disposition européenne ou conventionnelle que le tribunal belge de l'application des peines appelé à statuer sur l'exécution d'une peine infligée par le juge belge doit tenir compte, en vue de fixer le total des peines, d'une décision étrangère ayant pour effet de modifier l'étendue de la peine encore à subir ainsi que les conditions d'admission aux modalités d'exécution de la peine prononcée en Belgique.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Exécution d'une peine infligée par le juge belge - Fixation du total des peines - Décision étrangère modifiant l'étendue et les conditions d'admission aux modalités d'exécution de la peine belge - Influence

P.17.0966.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.8](#)

AC nr. 645

Uit de artikelen 203 en 204 Wetboek van Strafvordering volgt dat de rechter de beklaagde vervallen moet verklaren van zijn hoger beroep tegen een op verstek gewezen vonnis indien hij zijn verzoekschrift of grievenformulier niet heeft ingediend binnen de beroepstermijn, dit is uiterlijk dertig dagen na de dag van betekening ervan aan de veroordeelde partij of aan haar woonplaats; het ogenblik waarop de raadsman van de beklaagde kennis krijgt van dit vonnis is hierbij niet dienend.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Verstekvonnis - Verzoekschrift of grievenformulier - Indiening buiten de beroepstermijn

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Verstekvonnis - Ogenblik kennisname door raadsman van beklagde - Invloed

Il résulte des articles 203 et 204 du Code d'instruction criminelle que le juge doit déclarer le prévenu déchu de son appel formé contre un jugement rendu par défaut s'il n'a pas introduit sa requête ou son formulaire de griefs dans le délai d'appel, à savoir trente jours au plus tard après la date de la signification dudit jugement à la personne condamnée ou à son domicile; le moment où le conseil du prévenu prend connaissance de ce jugement est sans pertinence à cet égard.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Jugement rendu par défaut - Requête ou formulaire de griefs - Introduction en dehors du délai d'appel

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Délai - Jugement rendu par défaut - Moment de la prise de connaissance par le conseil du prévenu - Incidence

P.17.0967.F

18 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171018.6](#)

AC nr. 577

Het Hof vermag geen acht te slaan op de memorie die op de griffie van het Hof is toegekomen na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep (1). (1) Zie Cass. 10 april 2007, AR P.07.0370.N, AC 2007, nr. 176.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Vormen - Vorm en termijn voor memories en stukken - Strafvuitvoering - Vonnis - Neerlegging van een memorie op de griffie van het Hof na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 97, § 1, tweede lid, laatste zin Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

STRAFUITVOERING - Vonnis - Neerlegging van een memorie op de griffie van het Hof na de vijfde dag volgend op de datum van het cassatieberoep - Ontvankelijkheid

- Art. 97, § 1, tweede lid, laatste zin Wet 17 mei 2006 betreffende de externe rechtspositie van de veroordeelden tot een vrijheidsstraf en de aan het slachtoffer toegekende rechten in het raam van de strafuitvoeringsmodaliteiten

La Cour ne peut avoir égard au mémoire parvenu au greffe de la Cour après le cinquième jour qui suit la date du pourvoi (1). (1) Voir Cass. 10 avril 2007, RG P.07.0370.N, Pas. 2007, n° 176.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Formes - Forme et délai prévus pour le dépôt des mémoires et des pièces - Application des peines - Jugement - Dépôt d'un mémoire au greffe de la Cour après le cinquième jour qui suit la date du pourvoi - Recevabilité

- Art. 97, § 1er, al. 2, dernière phrase L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

APPLICATION DES PEINES - Jugement - Dépôt d'un mémoire au greffe de la Cour après le cinquième jour qui suit la date du pourvoi - Recevabilité

- Art. 97, § 1er, al. 2, dernière phrase L. du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées à une peine privative de liberté et aux droits reconnus à la victime dans le cadre des modalités d'exécution de la peine

P.17.1000.N

17 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171017.8](#)

AC nr. 571

Het bevel tot aanhouding dat de onderzoeksrechter op grond van de artikelen 28, §1, eerste lid, 2°, en 38, §2, Voorlopige Hechteniswet uitvaardigt tegen een onder voorwaarden vrijgelaten in verdenking gestelde, vormt een eigen titel van vrijheidsberoving; het onderzoeksgerecht dat oordeelt over de handhaving van dat bevel tot aanhouding, dient de redelijke termijn zoals bedoeld in artikel 5.3 EVRM in acht te nemen vanaf het moment waarop de in verdenking gestelde opnieuw van zijn vrijheid wordt benomen en dient daarbij geen rekening te houden met vertragingen of inactiviteit die plaatsvonden tijdens de voorlopige hechtenis voorafgaand aan de vrijlating onder voorwaarden vermits dat gerecht de redelijke termijn immers enkel dient te toetsen aan de hechtenis die is ondergaan sedert het afleveren van de titel waarop zij is gesteund (1). (1) Zie: Cass. 9 januari 2007, AR P.07.0025.N, AC 2007, nr. 16.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten in verdenking gestelde - Handhaving - Redelijke termijn - Artikel 5.3 EVRM - Beoordeling

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.3 - Voorlopige hechtenis - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten in verdenking gestelde - Handhaving - Redelijke termijn - Beoordeling

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - Bevel uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten in verdenking gestelde - Aard

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Bevel tot aanhouding uitgevaardigd tegen een onder voorwaarden vrijgelaten in verdenking gestelde - Redelijke termijn - Artikel 5.3 EVRM - Beoordeling

- Artt. 28, § 1, eerste lid, 2°, en 38, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Le mandat d'arrêt que le juge d'instruction décerne, sur la base des dispositions des articles 28, § 1er, alinéa 1er, 2°, et 38, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, à charge d'un inculpé remis en liberté sous conditions forme un titre autonome de privation de liberté; la juridiction d'instruction qui statue sur le maintien de ce mandat d'arrêt doit observer le délai raisonnable visé à l'article 5, § 3, de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales et n'est pas tenue, à cet égard, de tenir compte de retards ou d'une certaine inactivité survenus durant la période de détention préventive préalable à la mise en liberté sous conditions, dès lors que cette juridiction ne doit, en effet, évaluer le délai raisonnable qu'au regard de la détention subie depuis la délivrance du titre qui la fonde (1). (1) Voir Cass. 9 janvier 2007, RG P.07.0025.N, Pas. 2007, n° 16.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Détention préventive - Mandat d'arrêt décerné à charge d'un inculpé laissé en liberté sous conditions - Maintien - Délai raisonnable - Conv. D.H., article 5, § 3 - Evaluation

- Art. 28, § 1er, al. 1er, 2°, et 38, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.3 - Détention préventive - Mandat d'arrêt décerné à charge d'un inculpé laissé en liberté sous conditions - Maintien - Délai raisonnable - Evaluation

- Art. 28, § 1er, al. 1er, 2°, et 38, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Mandat décerné à charge d'un inculpé laissé en liberté sous conditions - Nature

- Art. 28, § 1er, al. 1er, 2°, et 38, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Mandat d'arrêt décerné à charge d'un inculpé laissé en liberté sous conditions - Délai raisonnable - Conv. D.H., article 5, § 3 - Evaluation

- Art. 28, § 1er, al. 1er, 2°, et 38, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

P.17.1001.N

24 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171024.5](#)

AC nr. 588

Artikel 159 Grondwet, krachtens hetwelk de hoven en rechtbanken de algemene, provinciale en plaatselijke besluiten en verordeningen alleen toepassen in zoverre zij met de wetten overeenstemmen, verleent aan het Hof van Cassatie evenmin de bevoegdheid de wet niet toe te passen.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Artikel 159 Grondwet - Exceptie van onwettigheid - Draagwijdte

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 159 - Exceptie van onwettigheid - Cassatie - Bevoegdheid van het Hof -

3/12/2019

L'article 159 de la Constitution, en vertu duquel les cours et tribunaux n'appliqueront les arrêtés et règlements généraux, provinciaux et locaux, qu'autant qu'ils seront conformes aux lois, ne confère pas davantage à la Cour de cassation le pouvoir juridictionnel de ne pas appliquer la loi.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Article 159 de la Constitution - Exception d'illégalité - Portée

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 159 - Exception d'illégalité - Cassation - Compétence de la Cour - Portée

P. 628/691

Artikel 26, §3, Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof bepaalt dat een rechtscollege niet ertoe gehouden is een prejudiciële vraag te stellen in het geval van een procedure ter beoordeling van de handhaving van de voorlopige hechtenis, behalve wanneer er onder meer ernstige twijfel bestaat over de verenigbaarheid van een wet met één van de in §1 bedoelde regels of artikelen van de Grondwet; die bepaling laat het Hof van Cassatie niet toe de Voorlopige Hechteniswet niet toe te passen wegens een onverenigbaarheid met de Grondwet.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Onverenigbaarheid met de Grondwet - Draagwijdte

GRONDWETTELIJK HOF - Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 - Artikel 26, § 3 - Prejudiciële vraag - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Draagwijdte

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Cassatie - Bevoegdheid van het Hof - Onverenigbaarheid met de Grondwet - Draagwijdte

Geen enkele bepaling van het EVRM of de Grondwet vereist dat elk arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling tot handhaving van de voorlopige hechtenis het voorwerp moet kunnen uitmaken van een wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

GRONDWET - Algemeen (oud) - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Allerlei - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Beslissing van de kamer van inbeschuldigingstelling - Wettigheidstoezicht van het Hof van Cassatie

Krachtens artikel 142 Grondwet en de artikelen 1 en 26 Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof oordeelt het Grondwettelijk Hof bij arresten gewezen ingevolge beroepen tot nietigverklaring of prejudiciële vragen, over de verenigbaarheid van de wetten met de grondwettelijk of wettelijk bepaalde artikelen van de Grondwet; aldus heeft het Hof van Cassatie geen rechtsmacht om de wet niet toe te passen wegens zijn onverenigbaarheid met de Grondwet.

L'article 26, § 3, de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle prévoit qu'une juridiction n'est pas tenue de poser une question préjudicielle au cours d'une procédure d'appréciation du maintien de la détention préventive, sauf notamment s'il existe un doute sérieux quant à la compatibilité d'une loi avec une des règles ou un des articles de la Constitution visés au § 1er; cette disposition ne permet pas à la Cour de cassation de ne pas appliquer la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive en raison d'une incompatibilité avec la Constitution.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Détention préventive - Maintien - Incompatibilité avec la Constitution - Portée

COUR CONSTITUTIONNELLE - Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle - Article 26 - Article 26, § 3 - Question préjudicielle - Détention préventive - Maintien - Portée

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Cassation - Compétence de la Cour - Incompatibilité avec la Constitution - Portée

Aucune disposition de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ou de la Constitution ne requiert que tout arrêt de maintien de la détention préventive rendu par la chambre des mises en accusation doit pouvoir faire l'objet d'un contrôle de la légalité par la Cour de cassation.

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Détention préventive - Maintien - Décision de la chambre des mises en accusation - Contrôle de la légalité par la Cour de cassation

CONSTITUTION - Généralités - Détention préventive - Maintien - Décision de la chambre des mises en accusation - Contrôle de la légalité par la Cour de cassation

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Divers - Détention préventive - Maintien - Décision de la chambre des mises en accusation - Contrôle de la légalité par la Cour de cassation

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Décision de la chambre des mises en accusation - Contrôle de la légalité par la Cour de cassation

En vertu de l'article 142 de la Constitution et des articles 1 et 26 de la loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle, la Cour constitutionnelle statue, par voie d'arrêts rendus ensuite de recours en annulation ou de questions préjudicielles, sur la compatibilité des lois avec les articles constitutionnels ou légaux de la Constitution; ainsi, la Cour de cassation n'a pas le pouvoir juridictionnel de ne pas appliquer la loi en raison de son incompatibilité avec la Constitution.

CASSATIE - Bevoegdheid van het hof - Algemeen - Onverenigbaarheid met de Grondwet

GRONDWET - GRONDWET 1994 (ART. 100 TOT EINDE) - Art. 142 - Grondwettelijk Hof - Bevoegdheid

GRONDWETTELIJK HOF - Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 26 - Bevoegdheid

GRONDWETTELIJK HOF - Bijzondere Wet Grondwettelijk Hof - Artikel 1 - Bevoegdheid

Krachtens artikel 31, §2, Voorlopige Hechteniswet, gewijzigd bij artikel 137 van de wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, staat tegen beslissingen tot handhaving van de voorlopige hechtenis geen onmiddellijk cassatieberoep open, behoudens tegen de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling gewezen op het hoger beroep tegen de beslissingen bedoeld in artikel 21, §1, tweede lid, Voorlopige Hechteniswet (1). (1) I. MENNES, Potpourri II-wet: gerichte verbeteringen aan de Wet Voorlopige Hechtenis, NC 2016, 204-222, inz. 215-219; J. MEESE, Potpourri II: een overzicht van de belangrijkste wijzigingen op vlak van strafprocesrecht, RW 2015-2016, 1563-1573, inz. 1571-1573.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Beslissingen vatbaar voor cassatieberoep - Strafvordering - Beslissingen uit hun aard niet vatbaar voor cassatieberoep - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ontvankelijkheid van het onmiddellijk cassatieberoep

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onmiddellijk cassatieberoep - Ontvankelijkheid

CASSATION - De la compétence de la cour de cassation - Généralités - Incompatibilité avec la Constitution

CONSTITUTION - Constitution 1994 (art. 100 a fin) - Article 142 - Cour constitutionnelle - Compétence

COUR CONSTITUTIONNELLE - Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle - Article 26 - Compétence

COUR CONSTITUTIONNELLE - Loi spéciale du 6 janvier 1989 sur la Cour constitutionnelle - Article 1er - Compétence

En vertu de l'article 31, § 2, de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, modifié par l'article 137 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, les décisions de maintien de la détention préventive ne sont susceptibles d'aucun pourvoi en cassation immédiat, à l'exception des arrêts rendus par la chambre des mises en accusation sur l'appel formé contre les décisions visées à l'article 21, § 1er, alinéa 2, de la loi du 20 juillet 1990 (1). (1) I. MENNES, Potpourri II-wet: gerichte verbeteringen aan de Wet Voorlopige Hechtenis, N.C. 2016, 204-222, spéc. 215-219; J. MEESE, Potpourri II: een overzicht van de belangrijkste wijzigingen op vlak van strafprocesrecht, R.W. 2015-2016, 1563-1573spéc. 1571-1573.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Décisions contre lesquelles on peut se pourvoir - Action publique - Décisions contre lesquelles on ne peut pas se pourvoir en raison de leur nature - Détention préventive - Maintien - Recevabilité du pourvoi en cassation immédiat

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Pourvoi en cassation immédiat - Recevabilité

P.17.1021.F

25 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171025.6](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Internering van een veroordeelde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

Conclusie van advocaat-generaal Van Ingelgem.

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

DEFENSE SOCIALE - Internement - Internement d'un condamné - Chambre de protection sociale - Appel du condamné - Dépôt d'une requête contenant les griefs - Obligation

Conclusions de l'avocat général Vandermeersch.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Internement d'un condamné - Appel du condamné - Dépôt d'une requête contenant les griefs - Obligation

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Chambre de protection sociale - Internement d'un condamné - Appel du condamné - Dépôt d'une requête contenant les griefs - Obligation

Aangezien artikel 77/6, §2, van de wet van 5 mei 2014 betreffende de internering afwijkt van artikel 203 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de termijn voor het hoger beroep van de veroordeelde tegen een beslissing tot internering van de kamer voor de bescherming van de maatschappij vijftien dagen bedraagt en die termijn ten aanzien van hem begint te lopen vanaf de dag van de kennisgeving en aangezien artikel 77/7, §4, van dezelfde wet afwijkt van artikel 209 van het Wetboek van Strafvordering door te bepalen dat de correctionele kamer van het hof van beroep uitspraak doet uiterlijk binnen vijftien dagen nadat het hoger beroep is ingesteld, heeft de wetgever een procedure voor hoger beroep tegen de vonnissen van de kamer voor de bescherming van de maatschappij ingericht die niet verenigbaar is met de verplichting om binnen een termijn van dertig dagen na de bestreden beslissing een verzoekschrift met de tegen die beslissing ingebrachte grieven neer te leggen, zoals bedoeld in artikel 204 van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

- Art. 77/6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

BESCHERMING VAN DE MAATSCHAPPIJ - Internering - Internering van een veroordeelde - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

- Art. 77/6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Kamer voor bescherming van de maatschappij - Internering van een veroordeelde - Hoger beroep van de veroordeelde - Neerlegging van een verzoekschrift met grieven - Verplichting

- Art. 77/6 Wet 5 mei 2014 betreffende de internering

Dès lors que l'article 77/6, § 2, de la loi du 5 mai 2014 relative à l'internement déroge à l'article 203 du Code d'instruction criminelle en prévoyant que le délai d'appel ouvert au condamné contre une décision d'internement de la chambre de protection sociale est de quinze jours, ce délai commençant à courir, pour lui, à partir du jour de la notification et que l'article 77/7, § 4, de la même loi déroge à l'article 209 du Code d'instruction criminelle en prévoyant que la chambre correctionnelle de la cour d'appel statue sur l'appel au plus tard dans les quinze jours qui suivent la date de l'appel, le législateur a institué une procédure d'appel des jugements de la chambre de protection sociale incompatible avec l'obligation de dépôt, dans un délai de trente jours de la décision attaquée, d'une requête contenant les griefs élevés contre celle-ci, qui est visée à l'article 204 du Code d'instruction criminelle (1). (1) Voir les concl. du MP.

DEFENSE SOCIALE - Chambre de protection sociale - Internement d'un condamné - Appel du condamné - Dépôt d'une requête contenant les griefs - Obligation

- Art. 77/6 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

DEFENSE SOCIALE - Internement - Internement d'un condamné - Chambre de protection sociale - Appel du condamné - Dépôt d'une requête contenant les griefs - Obligation

- Art. 77/6 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Chambre de protection sociale - Internement d'un condamné - Appel du condamné - Dépôt d'une requête contenant les griefs - Obligation

- Art. 77/6 L. du 5 mai 2014 relative à l'internement

In geval van een gemengd geschil over rechtsmacht, dat aanleiding geeft tot regeling van rechtsgebied, wordt de verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan, tot op de dag van het arrest van regeling van rechtsgebied (1). (1) Zie Cass. 6 mei 1975, AC 1974-75, p. 975 (negatief bevoegdheidsconflict). In onderhavige zaak zou de strafvordering, zonder die schorsing van de verjaring, reeds verjaard zijn vóór de dag waarop het verzoek tot regeling van rechtsgebied werd ingediend, aangezien er tussen de tweede beslissing en het indienen van dat verzoek meer dan vijf jaar liggen. Misschien bestond de wil van de wetgever erin om de strafvordering aldus vrijwel onverjaarbaar te maken, aangezien het indienen van het verzoek tot regeling van rechtsgebied, in tegenstelling tot het cassatieberoep, niet aan een termijn is onderworpen en de duur van die schorsing dus in zekere zin louter potestatief is? Ofschoon een mogelijkerwijs zeer lange schorsing niet erg bevredigend is, zou de instandhouding van tegenstrijdige beslissingen dan beter zijn? Zie dienaangaande G.-Fr. RANERI, "Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges", J.T. 2008, p. 733 e.v., nr. 23 en noot nr. 77. En ofschoon het recht om binnen een redelijke termijn te worden berecht niet op de procedure zelf van de regeling van rechtspleging toepasselijk is (Cass. 4 juni 1996, AR P.96.0574.N, AC 1996, nr. 210), geldt artikel 21ter Voorafgaande Titel Wetboek van Strafvordering opnieuw voor de rechter die, in voorkomend geval, na de regeling van rechtsgebied uitspraak zal doen over de grond van de zaak en die bijgevolg de volledige duur van de procedure in aanmerking zal kunnen nemen. (M.N.B.)

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Schorsing - Gemengd geschil over rechtsmacht - Regeling van rechtsgebied - Verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan - Duur van de schorsing

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Gemengd geschil over rechtsmacht - Verjaring van de strafvordering geschorst vanaf de dag waarop de beslissing waaruit het geschil over rechtsmacht is ontstaan in kracht van gewijsde is gegaan - Duur van de schorsing

- Art. 24, eerste lid Voorafgaande titel van het Wetboek van Strafvordering

En cas de conflit mixte de juridiction donnant lieu à règlement de juges, la prescription de l'action publique est suspendue à partir du jour où la décision créant le conflit de juridiction est passée en force de chose jugée jusqu'à la date de l'arrêt de règlement de juges (1). (1) Voir Cass. 6 mai 1975, Pas. 1975, p. 880 (conflit négatif de juridiction). Dans la présente espèce, sans cette suspension de la prescription, l'action publique eût été prescrite avant le jour où la requête en règlement de juges a été introduite, plus de cinq ans séparant la seconde décision de cette introduction. La volonté du législateur était-elle de rendre ainsi l'action publique virtuellement imprescriptible, l'introduction de la requête en règlement de juges n'étant pas soumise à un délai comme l'est le pourvoi en cassation, et la durée de cette suspension étant donc en quelque sorte purement potestative? Mais si une suspension potentiellement très longue n'est pas très satisfaisante, le maintien de décisions contradictoires le serait-il davantage? Voir à ce propos G.-Fr. Raneri, «Du nouveau en matière de circonstances atténuantes et de règlement de juges», J.T., 2008, pp. 733 et s., n° 23 et note n° 77. Et si le droit à être jugé dans un délai raisonnable n'est pas applicable à la procédure même de règlement de juges (Cass., 4 juin 1996, RG P.96.0574.N, Pas., 1996, n° 210), l'article 21ter du titre préliminaire du Code de procédure pénale reprendra ses droits devant le juge qui statuera le cas échéant au fond après le règlement de juges, et qui pourra donc prendre en considération la durée totale de la procédure. (M.N.B.)

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Suspension - Conflit mixte de juridiction - Règlement de juges - Prescription de l'action publique suspendue à partir du jour où la décision créant le conflit de juridiction est passée en force de chose jugée - Durée de cette suspension

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Généralités - Conflit mixte de juridiction - Prescription de l'action publique suspendue à partir du jour où la décision créant le conflit de juridiction est passée en force de chose jugée - Durée de cette suspension

- Art. 24, al. 1er L. du 17 avril 1878 contenant le titre préliminaire du code de procédure pénale

De burgerlijke partij kan een verzoek tot regeling van rechtsgebied indienen in geval van een gemengd geschil over rechtsmacht tussen een verwijzingsbeschikking en het vonnis waarbij de correctionele rechtbank zich onbevoegd verklaart om van de zaak kennis te nemen (1). (1) Die (impliciete) beslissing lijkt consistent met het recht van de burgerlijke partij om hoger beroep in te stellen tegen een beschikking tot buitenvervolginstelling (art. 135, § 1, Wetboek van Strafvordering) , hoger beroep dat, zo het ontvankelijk is, de strafvordering aanhangig maakt bij de kamer van inbeschuldigingstelling, ook wanneer het openbaar ministerie geen dergelijk hoger beroep heeft ingesteld, terwijl de burgerlijke partij enkel hoger beroep kan instellen tegen de vonnissen van de politierechtbanken en de correctionele rechtbanken, wat haar burgerlijke belangen betreft (art. 202, 2°, Wetboek van Strafvordering); zie ook Cass. 21 juni 2006, AR P.06.0575.F, AC 2006, nr. 345 ("De regeling van rechtsgebied wegens een bevoegdheidsconflict veronderstelt een geschil over rechtsmacht dat de uitoefening van de strafvordering en niet louter de burgerlijke rechtsvordering belemmert"); Cass. 11 juni 1996, AR P.96.0380.N, AC 1996, nr. 229; Cass. 23 juni 1998, AR P.97.0667.N, AC 1998, nr. 331. (M.N.B.)

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen onderzoeksgerecht en vonnisgerecht - Algemeen - Gemengd geschil over rechtsmacht - Verzoek ingediend door de burgerlijke partij - Ontvankelijkheid
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

La partie civile peut introduire une requête en règlement de juges en cas de conflit mixte de juridiction entre une ordonnance de renvoi et le jugement du tribunal correctionnel constatant son incompétence (1). (1) Cette décision (implicite) paraît cohérente avec le droit de la partie civile de former un appel contre une ordonnance de non-lieu (C.I.cr., art. 135, § 1er), appel qui, s'il est recevable, saisit la chambre des mises en accusation de l'action publique même si le ministère public n'a pas formé un tel appel, alors que la faculté d'appeler des jugements rendus par les tribunaux de police et correctionnels appartient à la partie civile quant à ses intérêts civils seulement (C.I.cr., art. 202, 2°); voir aussi Cass. 21 juin 2006, RG P.06.0575.F, Pas. 2006, n° 345 (« Le règlement de juges en raison d'un conflit de compétence suppose l'existence d'un conflit de juridiction entravant l'exercice de l'action publique, mais non celui de la seule action civile »); Cass. 11 juin 1996, RG P.96.0380.N, Pas. 1996, n° 229; Cass. 23 juin 1998, RG P.97.0667.N, Pas. 1998, n° 331. (M.N.B.)

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions d'instruction et juridictions de jugement - Généralités - Conflit mixte de juridiction - Demande introduite par la partie civile - Recevabilité
- Art. 526 Code d'Instruction criminelle

P.17.1048.N

14 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171114.9](#)

AC nr. 646

Artikel 95/15 Wet Strafvordering vereist niet dat de beslissing tot afwijzing van penitentiaal verlof de datum vermeldt waarop de terbeschikkinggestelde een nieuwe aanvraag kan indienen noch dat de wettelijk voorziene minimumtermijn van drie maanden op gemotiveerd advies van de gevangenisdirecteur verkort kan worden (1). (1) Zie Cass. 5 augustus 2015, AR P.15.1056.F, AC 2015, nr. 465.

STRAFUITVOERING - Strafvorderingsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafuitvoeringsrechtbank - Beslissing tot afwijzing van penitentiaal verlof - Vermelding datum en termijn voor nieuwe aanvraag

L'article 95/15 de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées ne requiert pas que la décision de refus d'un congé pénitentiaire indique la date à laquelle la personne mise à disposition peut introduire une nouvelle demande ni que le délai légal minimum de trois mois puisse être réduit sur avis motivé du directeur de la prison (1). (1) Voir Cass. 5 août 2015, RG P.15.1056.F, Pas. 2015, n° 465.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Décision de rejet d'un congé pénitentiaire - Indication de la date et du délai pour une nouvelle demande

Noch uit artikel 95/2, § 2, Wet Strafvuivering, noch uit andere wetsbepalingen volgt dat de in voornoemd artikel vermelde procedure eveneens moet worden gevolgd indien tijdens de tenuitvoerlegging van een terbeschikkingstelling de veroordeelde opnieuw wordt veroordeeld tot een hoofdstraf die tijdens deze terbeschikkingstelling wordt uitgevoerd.

STRAFUITVOERING - Strafvuiveringsrechtbank - Terbeschikkingstelling van de strafvuiveringsrechtbank - Uitvoeringsprocedure van terbeschikkingstelling - Nieuwe veroordeling tot hoofdstraf tijdens terbeschikkingstelling

Il ne résulte ni de de l'article 95/2, § 2, de la loi du 17 mai 2006 relative au statut juridique externe des personnes condamnées ni d'aucune autre disposition légale qu'il y a également lieu de suivre la procédure mentionnée à l'article précité lorsque, au cours de l'exécution d'une mise à disposition, le condamné est à nouveau condamné à une peine principale exécutée pendant cette mise à disposition.

APPLICATION DES PEINES - Tribunal de l'application des peines - Mise à la disposition du tribunal de l'application des peines - Procédure d'exécution de la mise à disposition - Nouvelle condamnation à une peine principale pendant la mise à disposition

P.17.1059.F

8 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.5](#)

AC nr. 625

Uit geen enkele wets- of verdragsbepaling vloeit voort dat de machtiging tot tenuitvoerlegging van een Europees aanhoudingsbevel zou afhangen van de mededeling, door de verzoekende overheid, van het origineel van die titel (1). (1) Zie Cass. 8 december 2004, AR P.04.1540.F, AC 2004, nr. 601; Cass. 6 januari 2010, AR P.09.1879.F, AC 2010, nr. 8.

EUROPEES AANHOUDINGSBEVEL - Vormvoorschriften - Mededeling van een origineel exemplaar

- Artt. 2, § 4, 4, 5°, en 9, § 2 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.3 - Europees aanhoudingsbevel - Vormvoorschriften - Mededeling van een origineel exemplaar

- Artt. 2, § 4, 4, 5°, en 9, § 2 Wet 19 dec. 2003 betreffende het Europees aanhoudingsbevel

- Art. 6 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Il ne découle d'aucune disposition légale ou conventionnelle que l'autorisation d'exécuter un mandat d'arrêt européen serait subordonnée à la communication, par l'autorité requérante, d'un exemplaire original de ce titre (1). (1) Voir Cass. 8 décembre 2004, RG P.04.1540.F, Pas. 2004, I, n° 601; Cass. 6 janvier 2010, RG P.09.1879.F, Pas. 2010, n° 8.

MANDAT D'ARRET EUROPEEN - Formalités - Communication d'un exemplaire original

- Art. 2, § 4, 4, 5°, et 9, § 2 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.3 - Mandat d'arrêt européen - Formalités - Communication d'un exemplaire original

- Art. 2, § 4, 4, 5°, et 9, § 2 L. du 19 décembre 2003 relative au mandat d'arrêt européen

- Art. 6 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.17.1077.F

8 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171108.6](#)

AC nr. 626

Uit geen enkele bepaling vloeit voort dat het recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank, het recht moet omvatten om de beslissing die de regelmatigheid of de gepastheid van de handhaving van de voorlopige hechtenis van de in verdenking gestelde heeft onderzocht, aan het toezicht van het Hof van Cassatie voor te leggen; het feit dat tegen dergelijke beslissingen geen onmiddellijk cassatieberoep kan worden ingesteld, doet bijgevolg geen afbreuk aan het recht van de in verdenking gestelde op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank (1) (2). (1) Zie met name Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489 (voorziening van een aangehouden vreemdeling) en Cass. 14 september 2016, AR P.16.0646.F, AC 2016, nr. 490, met concl. OM in Pas. 2016, nr. 490 (voorziening tegen een beslissing tot inbeslagneming op grond van artikel 61quater Wetboek van Strafvordering). (2) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Cassatieberoep - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Termijnen van cassatieberoep en van betekening - Strafvordering - Voorbarig cassatieberoep (geen eindbeslissing) - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Recht op een daadwerkelijk rechtsmiddel voor een rechtbank

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

Il ne découle d'aucune disposition que le droit à un recours effectif devant un tribunal doit comprendre celui de déférer au contrôle de la Cour de cassation la décision qui a examiné la régularité ou l'opportunité du maintien de l'inculpé en détention préventive; l'absence du droit de former un pourvoi en cassation immédiat contre de telles décisions ne porte dès lors aucune atteinte au droit de l'inculpé à un recours effectif devant un tribunal (1) (2). (1) Voir notamment Cass. 20 septembre 2017, RG P.17.0933.F, Pas., 2017, n° 489 (recours d'un étranger détenu) et Cass. 14 septembre 2016, RG P.16.0646.F, Pas. 2016, n° 490, avec concl. du MP (recours contre une décision de saisie sur la base de l'article 61quater C.I.cr.). (2) Tel que modifié par l'art. 137 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite «pot-pourri II».

DETENTION PREVENTIVE - Pourvoi en cassation - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Droit à un recours effectif devant un tribunal

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Détention préventive - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Droit à un recours effectif devant un tribunal

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Délais dans lesquels il faut se pourvoir ou signifier le pourvoi - Action publique - Pourvoi prématuré (pas de décision définitive) - Détention préventive - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Droit à un recours effectif devant un tribunal

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

De arresten waarbij de voorlopige hechtenis wordt gehandhaafd zijn niet vatbaar voor onmiddellijk cassatieberoep, behoudens de arresten van de kamer van inbeschuldigingstelling op het hoger beroep tegen de binnen vijf dagen na de uitvoering van het bevel tot aanhouding gewezen beslissingen tot handhaving; dat verschil in behandeling is geen door de wet gemaakt onderscheid tussen personen die zich in dezelfde juridische toestand bevinden maar op wie verschillende regels van toepassing zouden zijn; het Hof hoeft bijgevolg dienaangaande geen prejudiciële vraag te stellen (1). (1) Zoals gewijzigd bij artikel 137 wet van 5 februari 2016 tot wijziging van het strafrecht en de strafvordering en houdende diverse bepalingen inzake justitie, "potpourri II" genaamd.

GRONDWET - Art. 11 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

GRONDWET - Art. 10 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

PREJUDICIEEL GESCHIL - Grondwettelijk Hof - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 14 - Voorlopige hechtenis - Recht om een onmiddellijk cassatieberoep in te stellen - Verschil in behandeling

- Art. 31, § 2 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

- Art. 14 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 10 en 11 De gecoördineerde Grondwet 1994

Les arrêts par lesquels la détention préventive est maintenue ne sont susceptibles d'aucun pourvoi immédiat, à l'exception de ceux rendus par la chambre des mises en accusation sur l'appel formé contre les décisions de maintien rendues dans les cinq jours de la délivrance du mandat d'arrêt; cette différence de traitement ne constitue pas une distinction opérée par la loi entre des personnes se trouvant dans la même situation juridique et auxquelles s'appliqueraient des règles différentes; la Cour n'est dès lors pas tenue de poser une question préjudicielle à cet égard (1). (1) Tel que modifié par l'art. 137 de la loi du 5 février 2016 modifiant le droit pénal et la procédure pénale et portant des dispositions diverses en matière de justice, dite «pot-pourri II».

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 11 - Détention préventive - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Différence de traitement

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 14 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Détention préventive - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Différence de traitement

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 14 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour constitutionnelle - Détention préventive - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Différence de traitement

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 14 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 14 - Détention préventive - Droit de former un pourvoi en cassation immédiat - Différence de traitement

- Art. 31, § 2 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

- Art. 14 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 10 et 11 La Constitution coordonnée 1994

Artikel 5.4 EVRM belet de wetgever niet om bij het bepalen van procedureregels vormvoorwaarden te voorzien; het verzet er zich niet tegen dat het hoger beroep van de vreemdeling tegen de uitvoerbaarverklaring van een buitenlands aanhoudingsbevel binnen een bepaalde termijn moet worden ingesteld.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vrijheidsberoving - Recht op voorziening bij de rechter - Grens - Toepassing

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

UITLEVERING - In het buitenland verleend bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep aan termijn gebonden - Bestaanbaarheid met artikel 5.4 EVRM

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

De modaliteiten van het hoger beroep van de vreemdeling tegen de beschikking van de raadkamer die met toepassing van artikel 3 Uitleveringswet 1874 het buitenlands bevel tot aanhouding met het oog op uitlevering uitvoerbaar verklaart, worden niet bepaald door artikel 22 Voorlopige Hechteniswet, maar wel door artikel 135 Wetboek van Strafvordering, waarvan paragraaf 4 bepaalt dat het hoger beroep door hij die van zijn vrijheid is beroofd, wordt ingesteld binnen een termijn van vierentwintig uren die begint te lopen vanaf de dag waarop de beschikking is gewezen (1). (1) Cass. 17 juli 2001, AR P.01.0972.N, AC 2001, nr. 420.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Principaal beroep - Vorm - Termijn - Termijn - Uitlevering - In het buitenland verleend bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring - Beschikking van de raadkamer

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

UITLEVERING - In het buitenland verleend bevel tot aanhouding - Uitvoerbaarverklaring - Beschikking van de raadkamer - Hoger beroep

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Art. 135, § 4 Wetboek van Strafvordering

- Art. 3 Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

L'article 5, § 4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales ne fait pas obstacle à ce que le législateur assortisse des règles de procédure de formalités; il ne s'oppose pas à ce que l'appel de l'étranger contre l'exequatur d'un mandat d'arrêt étranger doive être interjeté dans un délai déterminé.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Privation de liberté - Droit à un recours devant un tribunal - Limite - Application

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 135, § 4 Code d'Instruction criminelle

EXTRADITION - Mandat d'arrêt étranger - Exequatur - Ordonnance de la chambre du conseil - Délai pour interjeter appel - Compatibilité avec l'article 5.4 de la Conv. D.H.

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 135, § 4 Code d'Instruction criminelle

Les modalités de l'appel de l'étranger contre l'ordonnance de la chambre du conseil rendant le mandat d'arrêt étranger exécutoire en vue de son extradition, en application de l'article 3 de la loi du 15 mars 1874 sur les extraditions, ne sont pas fixées par l'article 22 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive mais par l'article 135 du Code d'instruction criminelle, dont le paragraphe 4 dispose que l'appel interjeté par un détenu l'est dans un délai de vingt-quatre heures, lequel court à compter du jour où l'ordonnance est rendue (1). (1) Cass. 17 juillet 2001, RG P.01.0972.N, Pas. 2001, n° 420.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Appel principal. forme. délai - Délai - Extradition - Mandat d'arrêt étranger - Exequatur - Ordonnance de la chambre du conseil

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 135, § 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

EXTRADITION - Mandat d'arrêt étranger - Exequatur - Ordonnance de la chambre du conseil - Appel

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 135, § 4 Code d'Instruction criminelle

- Art. 3 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

De rechter oordeelt onaantastbaar of de huiszoeking het gevolg is van het op heterdaad ontdekken van het misdrijf (1). (1) Cass. 20 februari 2001, AR P. 99.0544.N, AC 2001, nr. 103.

ONAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -
Onderzoek in strafzaken - Gerechtig onderzoek -
Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Heterdaad

ONDERZOEK IN STRAFZAKEN - Gerechtig onderzoek -
Onderzoeksverrichtingen - Huiszoeking - Heterdaad - Beoordeling
door de rechter

Le juge pénal apprécie souverainement si une visite domiciliaire résulte d'un flagrant délit (1). (1) Cass. 20 février 2001, RG P.99.0544.N, Pas. 2001, n° 103.

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Instruction en matière répressive - Instruction - Actes
d'instruction - Visite domiciliaire - Flagrant délit

INSTRUCTION EN MATIERE REPRESSIVE - Instruction - Actes
d'instruction - Visite domiciliaire - Flagrant délit - Appréciation par
le juge

Uit geen enkele bepaling van de Vreemdelingenwet of van de Wet Raad van State volgt dat de bevoegde overheid geen maatregel van vrijheidsberoving met toepassing van artikel 7, derde lid, Vreemdelingenwet mag nemen tijdens de behandeling van het in artikel 39/67 van die wet bedoelde cassatieberoep, zelfs indien de Raad van State dat beroep toelaatbaar heeft verklaard (1). (1) Zie Parl.St. Kamer 2005-06, nr. 51-2479/1, 47.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Asielzoeker - Beslissing van
de commissaris-generaal voor de vluchtelingen en de staatlozen -
Beroep van de vreemdeling voor de Raad voor
Vreemdelingenbetwistingen - Afwijzende beslissing -
Administratief cassatieberoep - Beslissing tot toelaatbaarheid -
Schorsende werking

- Art. 39/67 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang
tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering
van vreemdelingen

- Art. 20 Wetten op de Raad van State, gecoördineerd bij KB van
12 januari 1973

Il ne résulte d'aucune disposition de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers ou des lois coordonnées sur le Conseil d'État, que l'autorité compétente ne peut pas prendre une mesure privative de liberté en application de l'article 7, alinéa 3, de la loi précitée du 15 décembre 1980, pendant le traitement du pourvoi en cassation visé à l'article 39/67 de cette loi, même si le Conseil d'État a déclaré ce recours admissible (1). (1) Voir Doc. parl., Chambre, Doc 51-2479/1, p. 47.

ETRANGERS - Privation de liberté - Demandeur d'asile - Décision
du commissaire général aux réfugiés et aux apatrides - Recours de
l'étranger devant le Conseil du contentieux des étrangers -
Décision de rejet - Recours en cassation administrative - Décision
d'admissibilité - Effet suspensif

- Art. 39/67 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le
séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

- Art. 20 Lois sur le Conseil d'Etat, coordonnées par A.R. du 12
janvier 1973

De omstandigheid dat het Hof uitspraak doet binnen een termijn van meer dan vijftien dagen te rekenen vanaf het cassatieberoep, kan op zich niet worden beschouwd als onverenigbaar met artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven, noch met de artikelen 5.4 en 6 EVRM (1). (1) Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489.

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke
macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling -
Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitsprekt -
Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 15.2 van de richtlijn
2008/115/EG - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Artikel 6, E.V.R.M. -
Verenigbaarheid

3/12/2019

La circonstance que la Cour statue dans un délai de plus de quinze jours à dater du pourvoi ne saurait être considérée, en elle-même, comme incompatible avec l'article 15.2 de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier ni avec les articles 5.4 et 6 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales (1). (1) Cass. 20 septembre 2017, RG P.17.0933.F, Pas. 2017, n° 489.

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir
judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi
en cassation - Délai dans lequel la Cour se prononce - Délai
excédant quinze jours - Article 15.2 de la directive 2008/115/CE -
Conv. D.H., article 5.4 - Conv. D.H., article 6 - Compatibilité

P. 638/691

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 5 - Art. 5.4 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitsprekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 6 - Art. 6.1 - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitsprekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 6, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitsprekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Artikel 15.2 van de richtlijn 2008/115/EG - Artikel 5.4 E.V.R.M. - Artikel 6, E.V.R.M. - Verenigbaarheid

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

De Voorlopige Hechteniswet 1990, die een hoofdstuk wijdt aan het cassatieberoep, heeft artikel 72 Vreemdelingenwet niet gewijzigd, zodat zelfs na de inwerkingtreding van de Voorlopige Hechteniswet artikel 31 van die wet niet van toepassing is op het cassatieberoep tegen het arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling dat uitspraak doet over de beslissing tot handhaving van de opsluiting van een vreemdeling; dat cassatieberoep en zijn berechting blijven onderworpen aan de bepalingen van het Wetboek van Strafvordering (1). (1) Cass. 28 april 2009, AR P.09.0545.N, AC 2009, nr. 283.

CASSATIEBEROEP - Strafzaken - Allerlei - Vreemdeling - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wettelijke bepalingen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Toepasselijke wettelijke bepalingen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 5 - Article 5.4 - Etranger - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai dans lequel la Cour se prononce - Délai excédant quinze jours - Conv. D.H., article 5.4 - Compatibilité

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 6 - Article 6.1 - Etranger - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai dans lequel la Cour se prononce - Délai excédant quinze jours - Conv. D.H., article 6 - Compatibilité

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Etranger - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai dans lequel la Cour se prononce - Délai excédant quinze jours - Article 15.2 de la directive 2008/115/CE - Conv. D.H., article 5.4 - Conv. D.H., article 6 - Compatibilité

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

La loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, qui consacre un chapitre au pourvoi en cassation, n'a pas modifié l'article 72 de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers; dès lors, nonobstant l'entrée en vigueur de la loi du 20 juillet 1990, son article 31 n'est pas applicable au pourvoi en cassation formé contre l'arrêt de la chambre des mises en accusation qui statue sur la décision de maintien en détention d'un étranger, ce pourvoi et son jugement demeurant réglés par les dispositions du Code d'instruction criminelle (1). (1) Cass. 28 avril 2009, RG P.09.0545.N, Pas. 2009, n° 283.

POURVOI EN CASSATION - Matière répressive - Divers - Etranger - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Dispositions légales applicables

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Dispositions légales applicables

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

Wanneer het recht van de vreemdeling om op korte termijn te worden berecht, dat bij artikel 5.4 EVRM gewaarborgd is, in het gedrang dreigt te komen, te dezen indien een prejudiciële vraag zou worden gesteld aan het Hof van Justitie van de Europese Unie en omdat geen enkele bepaling of algemeen beginsel van het recht van de Europese Unie exact bepaalt binnen welke termijn het Hof van Cassatie uitspraak moet doen, is er geen grond om hierover een prejudiciële vraag te stellen aan het Hof van Justitie (1). (1) Zie Cass. 7 september 2016, AR P.16.0926.F, AC 2016, nr. 465.

PREJUDICIEEL GESCHIL - Hof van Justitie van de Europese Unie - Vreemdelingen - Maatregel tot verwijdering van het grondgebied - Maatregel van vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitsprekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Verenigbaarheid met het Europees recht - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Prejudicieel geschil - Hof van Justitie van de Europese Unie - Arrest van de kamer van inbeschuldigingstelling - Cassatieberoep - Termijn waarbinnen het Hof zich uitsprekt - Buiten de termijn van vijftien dagen - Verenigbaarheid met het Europees recht - Verplichting om de vraag te stellen

- Art. 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Lorsque le droit de l'étranger à ce que sa cause soit entendue à bref délai, garanti par l'article 5.4 de la Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, risquerait d'être violé en l'espèce si une question préjudicielle était posée à la Cour de justice de l'Union européenne et en raison du fait qu'aucune disposition ou principe général du droit de l'Union européenne ne détermine le délai précis dans lequel devrait intervenir la décision de la Cour de cassation, il n'y a pas lieu de poser une question préjudicielle sur ce point à la Cour de justice (1). (1) Voir Cass. 7 septembre 2016, RG P.16.0926.F, Pas. 2016, n° 465.

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Cour de Justice de l'Union européenne - Etrangers - Mesure d'éloignement du territoire - Mesure privative de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai dans lequel la Cour se prononce - Délai excédant quinze jours - Compatibilité avec le droit européen - Obligation de poser la question

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours auprès du pouvoir judiciaire - Question préjudicielle - Cour de Justice de l'Union européenne - Arrêt de la chambre des mises en accusation - Pourvoi en cassation - Délai dans lequel la Cour se prononce - Délai excédant quinze jours - Compatibilité avec le droit européen - Obligation de poser la question

- Art. 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.1153.F

6 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.2](#)

AC nr. 691

Wanneer een nieuwe administratieve beslissing, met een andere grondslag, in de plaats komt van die welke de verwijdering van het grondgebied en, met het oog daarop, de tijdelijke inbewaringstelling van een vreemdeling beveelt, heeft het beroep bij de rechterlijke macht tegen de eerste beslissing in beginsel geen bestaansreden meer (1); de bewering van de eiser volgens welke de kamer van inbeschuldigingstelling het risico op onmenselijke of vernederende behandelingen in geval van repatriëring verkeerd heeft ingeschat, levert niet de onwettigheid op die, toegeschreven aan de eerste beslissing, de tweede nietig zou maken. (1) Cass. 10 mei 2017, AR P.17.0447.F, AC 2017, nr. 324; zie Cass. 23 augustus 2011, AR P.11.1456.F, AC 2011, nr. 444.

RECHTEN VAN DE MENS - Verdrag rechten van de mens - Art. 3 - Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Aanvoering van een verkeerde inschatting van het risico op

3/12/2019

Lorsqu'une nouvelle décision administrative se substitue, sur un fondement différent, à celle qui ordonne l'éloignement du territoire et la rétention provisoire d'un étranger à cette fin, le recours judiciaire contre la première décision devient, en principe, sans objet (1); l'affirmation, par le demandeur, que la chambre des mises en accusation a mal apprécié le risque de traitements inhumains ou dégradants en cas de rapatriement ne constitue pas une illégalité qui, prôtée à la première décision privative de liberté, serait de nature à vicier par voie de conséquence la seconde. (1) Cass. 10 mai 2017, RG P.17.0447.F, Pas. 2017, n° 324; voir Cass. 23 août 2011, RG P.11.1456.F, Pas. 2011, n° 444.

DROITS DE L'HOMME - Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales - Article 3 - Etrangers - Privation de liberté - Recours judiciaire - Nouveau titre de privation de liberté autonome - Invocation d'une mauvaise

P. 640/691

onmenselijke of vernederende behandeling in geval van repatriëring

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Beroep bij de rechterlijke macht - Nieuwe autonome titel van vrijheidsberoving - Aanvoering van een verkeerde inschatting van het risico op onmenselijke of vernederende behandeling in geval van repatriëring

- Art. 3 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

appréciation du risque de traitements inhumains ou dégradants en cas de rapatriement

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

ETRANGERS - Privation de liberté - Recours judiciaire - Nouveau titre de privation de liberté autonome - Invocation d'une mauvaise appréciation du risque de traitements inhumains ou dégradants en cas de rapatriement

- Art. 3 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

P.17.1167.N

5 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171205.4](#)

AC nr. 689

Bij ontstentenis van specifieke bepalingen inzake uitlevering, zijn de regels die van toepassing zijn op de rechtspleging inzake een verzoek tot voorlopige invrijheidstelling de gemeenrechtelijke regels, in dit geval de regels van het Wetboek van Strafvordering en niet deze van de Voorlopige Hechteniswet (1). (1) Cass. 29 februari 2012, AR P.12.0217.F, AC 2012, nr. 140.

CASSATIEMIDDELEN - Strafzaken - Ambtshalve voorgedragen middel - Passieve uitlevering - Vreemdeling aangehouden met oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling - Rechtspleging - Toepasselijke rechtsregels

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 3 en 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

UITLEVERING - Passieve uitlevering - Vreemdeling aangehouden met oog op uitlevering - Verzoek tot voorlopige invrijheidsstelling - Rechtspleging - Toepasselijke rechtsregels

- Art. 5.4 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 3 en 5, vierde lid Wet van 15 maart 1874 op de uitleveringen

En l'absence de dispositions spécifiques à la matière de l'extradition, les règles applicables à la procédure sont celles du droit commun, en l'occurrence les règles du Code d'instruction criminelle et non celles de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive (1). (1) Cass. 29 février 2012, RG P.12.0217.F, Pas. 2012, n° 140.

MOYEN DE CASSATION - Matière répressive - Moyen d'office - Extradition passive - Etranger placé sous écrou extraditionnel - Demande de liberté provisoire - Procédure - Règles de droit applicables

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3 et 5, al. 4 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

EXTRADITION - Extradition passive - Etranger placé sous écrou extraditionnel - Demande de liberté provisoire - Procédure - Règles de droit applicables

- Art. 5, § 4 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 3 et 5, al. 4 L. du 15 mars 1874 sur les extraditions

P.17.1170.F

20 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.6](#)

AC nr. 723

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in substantie » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

REGELING VAN RECHTSGBIED - Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict - Burgerlijke rechtsvordering - Politie rechtbank - Beslissing - Onderzoeksmaatregel - Hoger beroep - Correctionele rechtbank - Vonnis - Verwijzing naar de politierechtbank - Beslissing van die rechtbank - Onbevoegdheid - Geen hoger beroep - Verzoek van de burgerlijke partij

Gedeeltelijk andersluidende conclusie « in substantie » van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

Conclusions partiellement contraires dit « en substance » de l'avocat général Nolet de Brauwere.

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions de jugement - Conflit négatif de juridiction - Action civile - Tribunal de police - Décision - Mesure d'instruction - Appel - Tribunal correctionnel - Jugement - Renvoi au tribunal de police - Décision de ce tribunal - Incompétence - Absence de recours - Requête de la partie civile

Conclusions partiellement contraires dit « en substance » de l'avocat général Nolet de Brauwere.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevestiging, zelfs maar gedeeltelijk, van een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel - Verwijzing, zonder de zaak aan zich te trekken, naar de eerste rechter

Op verzoek van een burgerlijke partij is er grond tot regeling van rechtsgebied wanneer de correctionele rechtbank, mits een verduidelijking, een door de politierechtbank bevolen deskundigenonderzoek bevestigt en de burgerlijke afhandeling van de vordering naar de politierechtbank verwijst, waarna de politierechtbank zich onbevoegd verklaart om over die vordering uitspraak te doen op grond dat de correctionele rechtbank zelf van die vordering kennis had moeten nemen (1); het Hof, beslissend tot regeling van rechtsgebied, vernietigt het vonnis van de politierechtbank en verwijst de zaak naar de voormelde rechtbank, anders samengesteld (2). (1) Zie eensluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723. (2) Zie andersluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723.

REGELING VAN RECHTSGEBIED - Strafzaken - Tussen vonnisgerechten - Negatief bevoegdheidsconflict - Burgerlijke rechtsoverdracht - Politierechtbank - Beslissing - Onderzoeksmaatregel - Hoger beroep - Correctionele rechtbank - Vonnis - Verwijzing naar de politierechtbank - Beslissing van die rechtbank - Onbevoegdheid - Geen hoger beroep - Verzoek van de burgerlijke partij
- Art. 526 Wetboek van Strafvordering

Wanneer de appelrechter een beslissing alvorens recht te doen niet nietig verklaart, verwijst hij de zaak naar de eerste rechter als hij, zelfs maar gedeeltelijk, een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel bevestigt (1). (1) Zie andersluidende concl. OM « in substantie » in Pas. 2017, nr. 723.

HOGER BEROEP - Strafzaken (douane en accijnzen inbegrepen) - Gevolgen - Bevoegdheid van de rechter - Bevestiging, zelfs maar gedeeltelijk, van een door het beroepen vonnis bevolen onderzoeksmaatregel - Verwijzing, zonder de zaak aan zich te trekken, naar de eerste rechter
- Art. 215 Wetboek van Strafvordering

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Confirmation, même partielle, d'une mesure d'instruction ordonnée par le jugement entrepris - Renvoi, sans évocation, de la cause au premier juge

Il y a lieu au règlement de juges, sur requête d'une partie civile, lorsque que le tribunal correctionnel confirme, en y apportant une précision, une mesure d'expertise ordonnée par le tribunal de police et renvoie à ce dernier les suites civiles de la demande, et que le tribunal de police se déclare ensuite incompétent pour statuer sur cette demande au motif que le tribunal correctionnel aurait dû lui-même en connaître (1); la Cour, réglant de juges, annule le jugement rendu par le tribunal de police et renvoie la cause à ce tribunal, autrement composé (2). Voir les concl. conformes « dit en substance » du MP. (2) Voir les concl. conformes « dit en substance » du MP.

REGLEMENT DE JUGES - Matière répressive - Entre juridictions de jugement - Conflit négatif de juridiction - Action civile - Tribunal de police - Décision - Mesure d'instruction - Appel - Tribunal correctionnel - Jugement - Renvoi au tribunal de police - Décision de ce tribunal - Incompétence - Absence de recours - Requête de la partie civile

- Art. 526 Code d'Instruction criminelle

Lorsqu'il n'annule pas une décision avant dire droit, le juge d'appel renvoie la cause au premier juge s'il confirme, même partiellement, une mesure d'instruction ordonnée par le jugement entrepris (1). (1) Voir les concl. contraires « dit en substance » du MP.

APPEL - Matière répressive (y compris douanes et accises) - Effets. compétence du juge - Confirmation, même partielle, d'une mesure d'instruction ordonnée par le jugement entrepris - Renvoi, sans évocation, de la cause au premier juge

- Art. 215 Code d'Instruction criminelle

Krachtens artikel 8, § 3, eerste lid, d, richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming, mag een vreemdeling wiens verwijdering wordt voorbereid enkel in bewaring worden gehouden (1) als er redelijkerwijs kan worden aangenomen dat zijn verzoek louter werd ingediend om de uitvoering van het terugkeerbesluit uit te stellen of te vrijdelen; artikel 74/6, § 1bis, 5° en 12°, Vreemdelingenwet stelt de hoven en rechtbanken in staat het door de richtlijn verlangde wettigheidscontrole uit te oefenen. (1) "In het kader van een terugkeerprocedure op grond van Richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven".

VREEMDELINGEN - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering
- Art. 8, § 3, eerste lid, d Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)
- Art. 74/6, § 1bis, 5° en 12° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

En vertu de l'article 8, § 3, alinéa 1er, d, de la directive 2013/33/UE du Parlement européen et du Conseil établissant des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale, le placement en rétention (1) d'un étranger dont il y a lieu de préparer l'éloignement n'est autorisé que s'il existe des motifs raisonnables de penser que sa demande de protection n'a été présentée qu'à l'effet de retarder ou d'empêcher l'exécution de la décision de retour; l'article 74/6, § 1er bis, 5° et 12°, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers permet aux cours et tribunaux le contrôle de légalité voulu par la directive. (1) «Dans le cadre d'une procédure de retour au titre de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres au retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier».

ETRANGERS - Directive "accueil" 2013/33/UE - Placement en rétention pour préparer l'éloignement
- Art. 8, § 3, al. 1er, d Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)
- Art. 74/6, § 1er bis, 5° et 12° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

P.17.1191.F

6 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171206.4](#)

AC nr. 693

Artikel 74/6, § 1bis, 5° en 12°, Vreemdelingenwet is niet in strijd met de artikelen 9 en 26 richtlijn 2013/32/EU van 26 juni 2013 van het Europees Parlement en de Raad betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming, noch met artikel 8 richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en van de Raad tot vaststelling van de normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming. Impliciet.

VREEMDELINGEN - Richtlijnen 2013/32/EU "richtlijn internationale bescherming" en 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Inbewaringstelling ter voorbereiding van de verwijdering - Laattijdige of dilatoire asielaanvraag
- Art. 8, § 3, eerste lid, d Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)
- Artt. 9 en 26 Richtlijn 2013/32/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 betreffende gemeenschappelijke procedures voor de toekenning en intrekking van de internationale bescherming

L'article 74/6, § 1er bis, 5° et 12°, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers n'est pas contraire aux articles 9 et 26 de la directive 2013/32/UE du 26 juin 2013 du Parlement européen et du Conseil, relative à des procédures communes pour l'octroi et le retrait de la protection internationale, ni à l'article 8 de la directive 2013/33/UE du 26 juin 2013 du Parlement européen et du Conseil, établissant des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (décision implicite).

ETRANGERS - Directives 2013/32/UE "protection internationale" et 2013/33/UE "accueil" - Placement en rétention pour préparer l'éloignement - Demande d'asile tardive ou dilatoire
- Art. 8, § 3, al. 1er, d Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)
- Art. 9 et 26 Directive 2013/32/UE du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 relative à des procédures communes pour l'octroi et le retrait de la protection internationale

P.17.1192.F

20 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171220.9](#)

AC nr. 724

De EU-verordening nr. 604/2013 (Dublin III) is van toepassing op het vasthouden van een asielzoeker in een lidstaat, met name wanneer hij het voorwerp is van een terugnameverzoek, zelfs wanneer er in de verzoekende lidstaat geen nieuw verzoek om internationale bescherming werd ingediend (1). (1) Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van de criteria en instrumenten om te bepalen welke lidstaat verantwoordelijk is voor de behandeling van een verzoek om internationale bescherming dat door een onderdaan van een derde land of een staatloze bij een van de lidstaten wordt ingediend, "Dublin III" genaamd. Die verordening is immers van toepassing op een "onderdaan van een derde land (...)" die een verzoek om internationale bescherming heeft ingediend waarover nog geen definitieve beslissing is genomen", en dit zonder degene uit te sluiten die een dergelijk verzoek enkel in een ander land van de Unie heeft ingediend. De appelrechters hadden geoordeeld dat de eiser "niet in zijn hoedanigheid van asielzoeker werd aangehouden". De bestreden titel vermeldde die hoedanigheid immers niet maar preciseerde dat de vasthouding noodzakelijk was "teneinde Italië te verzoeken hem terug te nemen". Het openbaar ministerie had geconcludeerd dat het middel niet-ontvankelijk was in zoverre het het Hof tot een onderzoek van feite verplichtte, waarvoor het Hof geen bevoegdheid heeft, en dat het voor het overige feitelijke grondslag miste. (M.N.B.)

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag ingediend in een andere lidstaat - Maatregel van vrijheidsberoving om de overdracht naar de verantwoordelijke staat veilig te stellen - Dublin III-verordening

- Artt. 18, § 1, b, en 28 Verordening (EU) nr. 604/2013 van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 (Dublin III)

Le règlement UE 604/2013 (Dublin III) est applicable à la rétention d'un demandeur d'asile dans un État membre, notamment lorsque celui-ci fait l'objet d'une requête de reprise en charge, même si aucune nouvelle demande de protection internationale n'a été introduite dans l'État membre requérant (1). (1) Règlement (UE) n° 604/2013 du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissant les critères et mécanismes de détermination de l'État membre responsable de l'examen d'une demande de protection internationale introduite dans l'un des États membres par un ressortissant de pays tiers ou un apatride, dit « Dublin III ». Ce règlement s'applique en effet au « ressortissant de pays tiers (...) ayant présenté une demande de protection internationale sur laquelle il n'a pas encore été statué définitivement », et ce, sans exclure celui qui n'a introduit une telle demande que dans un autre pays de l'Union. Les juges d'appel avaient considéré que le demandeur « n'a pas été arrêté en sa qualité de demandeur d'asile ». Le titre querellé ne mentionnait en effet pas cette qualité mais précisait que le maintien était nécessaire « afin de demander la reprise à l'Italie ». Le ministère public avait conclu que le moyen était irrecevable dans la mesure où il requérait pour son examen la vérification d'éléments de fait, pour laquelle la Cour est sans compétence, et qu'il manquait en fait pour le surplus. (M.N.B.)

ETRANGERS - Demande d'asile introduite dans un autre État membre - Mesure privative de liberté en vue de garantir le transfert vers l'État responsable - Règlement Dublin III

- Art. 18, § 1er, b, et 28 Règlement (UE) n° 604/2013 du Parlement européen et du Conseil du 26 juin 2013 (Dublin III)

P.17.1203.F

13 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171213.1](#)

AC nr. 712

De kamer van inbeschuldigingstelling houdt bij haar beoordeling van de noodzaak om de voorlopige hechtenis te handhaven, gelet op de criteria van artikel 16 Voorlopige Hechteniswet, rekening met de omstandigheden van de zaak op het tijdstip van haar beslissing en bijgevolg met de nieuwe gegevens die sedert de beroepen beschikking aan het licht zouden zijn gekomen; wat dat betreft vereist geen enkele wettelijke bepaling dat de verdachte eerst door de speurders of door de onderzoeksrechter over die nieuwe gegevens werd verhoord, voor zover de partijen daarover tijdens het debat voor de kamer van inbeschuldigingstelling tegenspraak hebben kunnen voeren (1). (1) Zie Cass. 20 november 1991, AR 9490, AC 1992, nr. 150.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Omstandigheden van de zaak op het tijdstip van de beslissing - Nieuwe sedert de beroepen beschikking aan het licht gekomen gegevens - Inaanmerkingneming

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerecht - Beslissing tot handhaving - Motivering - Omstandigheden van de zaak op het tijdstip van de beslissing - Nieuwe sedert de beroepen beschikking aan het licht gekomen gegevens - Inaanmerkingneming

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Artikel 28 Voorlopige Hechteniswet, dat de gevallen bepaalt waarin tegen de in vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte voor hetzelfde feit een bevel tot aanhouding kan worden uitgevaardigd, vindt geen toepassing wanneer, in de loop van een zelfde gerechtelijk onderzoek en na de voorlopige invrijheidstelling van de verdachte, tegen hem een tweede bevel tot aanhouding wordt uitgevaardigd op grond van andere feiten dan die waarop het eerste bevel was gegrond (1). (1) Cass. 8 november 2006, AR P.06.1385.F, AC 2006, nr. 549.

VOORLOPIGE HECHTENIS - Bevel tot aanhouding - In vrijheid gelaten of in vrijheid gestelde verdachte - Tweede bevel tot aanhouding gegrond op andere feiten - Toepassing van artikel 28 Voorlopige Hechteniswet

- Art. 28 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

De verplichting om de vonnissen en arresten met redenen te omkleden en om te antwoorden op de conclusie van een partij, strekt zich niet uit tot de stukken die deze voor de rechter heeft neergelegd (1). (1) Cass. 16 februari 2000, AR P.99.1826.F, AC 2000, nr. 129.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Beslissing tot handhaving - Motivering - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken

3/12/2019

Dans l'appréciation de la nécessité de maintenir la détention préventive au regard des critères de l'article 16 de la loi du 20 juillet 1990, la chambre des mises en accusation tient compte des circonstances de la cause au moment de sa décision et donc des nouveaux éléments qui seraient apparus depuis l'ordonnance dont appel; à cet égard, aucune disposition légale n'exige que l'inculpé ait été entendu préalablement par les enquêteurs ou le juge d'instruction à propos de ces nouveaux éléments, pour autant que ceux-ci aient été soumis à la contradiction des parties dans le cadre du débat tenu devant la chambre des mises en accusation (1). (1) Voir Cass. 20 novembre 1991, RG 9490, Pas. 1992, n° 150.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Décision de maintien - Motivation - Circonstances de la cause au moment de la décision - Nouveaux éléments apparus depuis l'ordonnance dont appel - Prise en compte

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridiction d'instruction - Décision de maintien - Motivation - Circonstances de la cause au moment de la décision - Nouveaux éléments apparus depuis l'ordonnance dont appel - Prise en compte

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

L'article 28 de la loi du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive, qui détermine les cas dans lesquels l'inculpé laissé ou remis en liberté peut faire l'objet d'un mandat d'arrêt pour le même fait, n'est pas applicable lorsque, au cours d'une même instruction judiciaire et après la mise en liberté provisoire de l'inculpé, un second mandat d'arrêt est décerné à sa charge sur le fondement d'autres faits que ceux qui avaient justifié le premier (1). (1) Cass. 8 novembre 2006, RG P.06.1385.F, Pas. 2006, n° 549.

DETENTION PREVENTIVE - Mandat d'arrêt - Inculpé laissé ou remis en liberté - Second mandat d'arrêt fondé sur d'autres faits - Application de l'article 28 de la loi du 20 juillet 1990

- Art. 28 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

L'obligation de motiver les jugements et arrêts et de répondre aux conclusions d'une partie ne s'étend pas aux pièces déposées par celle-ci devant le juge (1). (1) Cass. 16 février 2000, RG P.99.1826.F, Pas. 2000, n° 129.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Décision de maintien - Motivation - Obligation de répondre aux conclusions - Etendue -

P. 645/691

neergelegd door de verdachte

- Art. 21, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

REDENEN VAN DE VONNISSEN EN ARRESTEN - Op conclusie - Strafzaken (geestrijke dranken en douane en accijnzen inbegrepen) - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdediging

- Art. 21, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerecht - Beslissing tot handhaving - Motivering - Verplichting op de conclusie te antwoorden - Omvang - Stukken neergelegd door de verdachte

- Art. 21, § 5 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Wanneer een verdachte de onregelmatigheid van een onderzoekshandeling of het oneerlijk karakter van het proces aanvoert om het bestaan te betwisten van ernstige aanwijzingen van schuld die de voorlopige hechtenis verantwoorden, is het onderzoeksgerecht, dat niet met toepassing van artikel 235bis Wetboek van Strafvordering optreedt, alleen gehouden tot een prima facie onderzoek van de aldus aangevoerde onregelmatigheid of grief (1). (1) Cass. 21 januari 2015, AR P.15.0056.F, AC 2015, nr. 53.

ONDERZOEKSGERECHTEN - Kamer van inbeschuldigingstelling - Voorlopige hechtenis - Handhaving - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige onderzoekshandeling - Oneerlijk karakter van het proces - Toezicht

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

VOORLOPIGE HECHTENIS - Handhaving - Onderzoeksgerecht - Ernstige aanwijzingen van schuld - Onregelmatige onderzoekshandeling - Oneerlijk karakter van het proces - Toezicht

- Art. 235bis Wetboek van Strafvordering

- Art. 30, § 4 Wet van 20 juli 1990 betreffende de voorlopige hechtenis

Pièces déposées par l'inculpé

- Art. 21, § 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

MOTIFS DES JUGEMENTS ET ARRETS - En cas de dépôt de conclusions - Matière répressive (y compris les boissons spiritueuses et les douanes et accises) - Obligation de répondre aux conclusions - Etendue - Pièces déposées par la défense

- Art. 21, § 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridiction d'instruction - Décision de maintien - Motivation - Obligation de répondre aux conclusions - Etendue - Pièces déposées par l'inculpé

- Art. 21, § 5 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

Lorsqu'un inculpé invoque l'irrégularité d'un acte d'instruction ou le caractère inéquitable du procès pour contester l'existence d'indices sérieux de culpabilité justifiant la détention préventive, la juridiction d'instruction, qui n'agit pas en application de l'article 235bis du Code d'instruction criminelle, est seulement tenue de procéder à un contrôle prima facie de l'irrégularité ou du grief ainsi soulevés (1). (1) Cass. 21 janvier 2015, RG P.15.0056.F, Pas. 2015, n° 53.

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Chambre des mises en accusation - Détention préventive - Maintien - Indices sérieux de culpabilité - Acte d'instruction irrégulier - Caractère inéquitable du procès - Contrôle

- Art. 235bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

DETENTION PREVENTIVE - Maintien - Juridiction d'instruction - Indices sérieux de culpabilité - Acte d'instruction irrégulier - Caractère inéquitable du procès - Contrôle

- Art. 235bis Code d'Instruction criminelle

- Art. 30, § 4 L. du 20 juillet 1990 relative à la détention préventive

De intrekking is een beslissing waarbij een overheid met terugwerkende kracht een door haar genomen rechtshandeling opheft, zodat die geacht wordt nooit te hebben bestaan; ze heeft dezelfde uitwerking als een nietigverklaring; de nietigverklaring van een administratieve rechtshandeling heeft tot gevolg dat ze ab initio verdwijnt zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden vóór de nietig verklaarde beslissing¹; bijgevolg plaatst de intrekking van een maatregel van wederopsluiting de vreemdeling terug in de toestand waarin hij zich vóór die rechtshandeling bevond, waarvan de intrekking de vorige tegen hem uitgevaardigde hechtenistitel heeft gereactiveerd. 1 Zie Cass. 18 oktober 2013, AR C.12.0011.F, AC 2013, nr. 534 (vernietiging van een tuchtsanctie door de Raad van State); Cass. 6 februari 2009, AR C.08.0296.N, AC 2009, nr. 99 (vernietiging van een verkavelingsvergunning door de Raad van State); Cass. 4 april 2002, AR C.00.0457.N, AC 2002, nr. 209, met concl. D. THIJS, toen advocaat-generaal (vernietiging van een bouwweigerings); Cass. 3 oktober 1996, AR C.95.0374.F, AC 1996, nr. 351, en noot getekend J.F.L. (intrekking van de toekenning van weddetoelagen); D. BATSELÉ, T. MORTIER en M. SCARCEZ, Manuel de droit administratif, Bruylant, 2010, nr. 758; M. LEROY, Contentieux administratif, Bruylant, 2011, p. 476, eerste lid; L. DONNAY en P. LEWALLE, Manuel de l'exécution des arrêts du Conseil d'Etat, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Larcier, 2017, p. 153; P. LEWALLE en L. DONNAY, Contentieux administratif, 3de uitg., 2008, nr. 265. -----

VREEMDELINGEN - Intrekking administratieve akte - Begrip - Gevolg - Intrekking van een maatregel van wederopsluiting

Le retrait est une décision par laquelle une autorité supprime rétroactivement un acte qu'elle a pris, de sorte que celui-ci est censé n'avoir jamais existé; il a le même effet qu'une annulation; l'annulation d'un acte administratif entraîne sa disparition ab initio, de sorte que les parties sont remises dans l'état où elles se trouvaient avant la décision annulée (1); en conséquence, le retrait d'une mesure de réécrou remet l'étranger dans la situation où il se trouvait avant cet acte, dont le retrait a fait renaître le précédent titre de détention décerné contre lui. (1) Voir Cass. 18 octobre 2013, RG C.12.0011.F, Pas. 2013, n° 534 (annulation d'une sanction disciplinaire par le Conseil d'État); Cass. 6 février 2009, RG C.08.0296.N, Pas. 2009, n° 99 (annulation d'un permis de lotir par le Conseil d'État); Cass. 4 avril 2002, RG C.00.0457.N, Pas. 2002, n° 209, avec concl. de D. THIJS, alors avocat général (annulation d'un refus de permis de bâtir); Cass. 3 octobre 1996, RG C.95.0374.F, Pas. 1996, n° 351, et note signée J.F.L. (retrait d'octroi de subventions-traitements); D. BATSELÉ, T. MORTIER et M. SCARCEZ, Manuel de droit administratif, Bruylant, 2010, n° 758; M. LEROY, Contentieux administratif, Bruylant, 2011, p. 476, al. 1er; L. DONNAY et P. LEWALLE, Manuel de l'exécution des arrêts du Conseil d'État, Collection de la Faculté de droit de l'Université de Liège, Larcier, 2017, p. 153; P. LEWALLE et L. DONNAY, Contentieux administratif, 3ème éd., 2008, n° 265.

ETRANGERS - Retrait d'acte administratif - Notion - Effet - Retrait d'une mesure de réécrou

Opdat een bepaling zoals artikel 7 Vreemdelingenwet wettig zou zijn, is vereist dat ze voldoende toegankelijk is en dat ze, afzonderlijk of samen gelezen met andere bepalingen, toelaat de gevallen te bepalen waarin een vreemdeling van zijn vrijheid kan worden beroofd, zodat haar draagwijdte redelijkerwijs voorzienbaar is; de vereiste van duidelijkheid en voorzienbaarheid, die in de artikelen 5 EVRM en 52.1 Handvest van de Grondrechten van de Europese Unie is vervat, staat niet eraan in de weg dat de rechter bij wet een beoordelingsbevoegdheid wordt toegekend (1). (1) Het eerste middel voerde bovendien schending aan van de vierde en zesde overweging en van de artikelen 3.7 en 15.1 richtlijn 2008/115/EG van het Europees Parlement en de Raad van 16 december 2008 over gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun grondgebied verblijven ("terugkeerrichtlijn" genaamd). Volgens de eiser zetten de artikelen 1.11° en 7, derde lid, Vreemdelingenwet, respectievelijk ingevoegd en vervangen door de wet van 19 januari 2012, de voormelde artikelen 3.7 en 15 niet gepast over want, om conform te zijn aan die bepalingen alsook aan de andere bedoelde bepalingen, hadden deze duidelijker de objectieve en voorzienbare criteria moeten bepalen die toelaten om (wat de initiële bewaringsbeslissing betreft) de redenen te verantwoorden om aan te nemen dat een illegaal op het grondgebied verblijvende vreemdeling zou onderduiken, alsook (wat de verlengingsbeslissing van die bewaringsmaatregel betreft) de criteria inzake de vereiste zorgvuldigheid waarmee de nodige stappen met het oog op verwijdering worden genomen en de criteria inzake de mogelijkheid op effectieve verwijdering binnen een redelijke termijn. Het bestreden arrest had erop gewezen dat de verwijzing naar het arrest van het HvJ, AL CHODOR (tweede kamer, 15 maart 2017, ECLI:EU:C:2017:213) niet relevant is aangezien dat arrest betrekking heeft op de verplichting voor de lidstaten om de objectieve criteria waarop de redenen zijn gebaseerd om aan te nemen dat een persoon die om internationale bescherming verzoekt en tegen wie een overdrachtsprocedure loopt, zou onderduiken, vast te leggen in een dwingende bepaling van algemene strekking, zoals vereist door Verordening (EU) nr. 604/2013 "Dublin III" genaamd, die te dezen, bij ontstentenis van een asielaanvraag, niet van toepassing is. Ten slotte heeft het Hof het Grondwettelijk Hof de door de eiser voorgestelde prejudiciële vraag niet gesteld, gelet op eisers recht op een spoedige beslissing over de rechtmatigheid van zijn vrijheidsberoving, zoals gewaarborgd door artikel 5.4 EVRM (zie bijv. Cass. 20 september 2017, AR P.17.0933.F, AC 2017, nr. 489).

La légalité d'une disposition telle que l'article 7 de la loi du 15 décembre 1980 requiert qu'elle soit suffisamment accessible et que, lue seule ou en combinaison avec d'autres dispositions, elle permette de déterminer les hypothèses dans lesquelles un étranger peut être privé de liberté, de sorte que sa portée soit raisonnablement prévisible; l'exigence de clarté et de prévisibilité contenue dans les articles 5 de la Convention et 52.1 de la Charte des droits fondamentaux de l'Union ne s'oppose pas à ce que la loi attribue un pouvoir d'appréciation au juge (1). (1) Le premier moyen invoquait en outre une violation des 4ème et 6ème Considérants et des articles 3.7 et 15.1 de la directive 2008/115/CE du Parlement européen et du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et procédures communes applicables dans les États membres aux ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier (dite « directive retour »). Selon le demandeur, les articles 1.11° et 7, al. 3, de la loi sur les étrangers, respectivement inséré et remplacé par la loi du 19 janvier 2012, ne transposent pas adéquatement les articles 3.7 et 15 précités car ils auraient dû, pour être conformes à ces dispositions ainsi qu'aux autres dispositions visées, définir plus précisément les critères objectifs et prévisibles permettant de justifier (quant à la décision primaire de rétention) les raisons de craindre la fuite d'un étranger en situation irrégulière, ainsi que (quant à la décision de prolonger cette rétention) la diligence requise en vue de procéder à l'éloignement et la possibilité d'éloignement effectif dans un délai raisonnable. L'arrêt attaqué avait relevé que la référence à l'arrêt de C.J.U.E., AL CHODOR (2ème ch., 15 mars 2017, ECLI EU:C:2017:213) n'est pas pertinente, cet arrêt portant sur l'obligation faite aux États de fixer, dans une disposition contraignante de portée générale, les critères objectifs sur lesquels sont fondées les raisons de craindre la fuite du demandeur d'une protection internationale qui fait l'objet d'une procédure de transfert exigés par le Règlement (UE) n° 604/2013 dit « Dublin III », non applicable à l'espèce à défaut de demande d'asile. Enfin, la Cour n'a pas posé à la Cour constitutionnelle la question préjudicielle suggérée par le demandeur, vu le droit du demandeur à ce qu'il soit statué à bref délai sur la légalité de sa privation de liberté, garanti par l'article 5.4 de la Convention (voir p. ex. Cass. 20 septembre 2017, RG P.17.0933.F, Pas. 2017, n° 489). (M.N.B.)

ONAAANTASTBARE BEOORDELING DOOR DE FEITENRECHTER -
Vreemdelingen - Vrijheidsberoving - Vluchtgevaar - Duidelijkheid
en voorzienbaarheid

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de
rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 6 en 52.1 Handvest van de grondrechten van de Europese
Unie van 12 december 2007

- Artt. 3.7 en 15.1 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees
Parlement en de Raad van 16 december 2008 over
gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de
terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun
grondgebied verblijven

- Art. 1, 1°, 7, 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de
toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de
verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Vrijheidsberoving - Vluchtgevaar -
Duidelijkheid en voorzienbaarheid - Beoordelingsbevoegdheid van
de rechter

- Art. 5 Verdrag van 4 november 1950 tot bescherming van de
rechten van de mens en de fundamentele vrijheden

- Artt. 6 en 52.1 Handvest van de grondrechten van de Europese
Unie van 12 december 2007

- Artt. 3.7 en 15.1 Richtlijn 2008/115/EG van het Europees
Parlement en de Raad van 16 december 2008 over
gemeenschappelijke normen en procedures in de lidstaten voor de
terugkeer van onderdanen van derde landen die illegaal op hun
grondgebied verblijven

- Art. 1, 1°, 7, 71 en 72 Wet van 15 december 1980 betreffende de
toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de
verwijdering van vreemdelingen

APPRECIATION SOUVERAINE PAR LE JUGE DU FOND; VOIR -
Etrangers - Privation de liberté - Risque de fuite - Clarté et
prévisibilité

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des
libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6 et 52.1 Charte des droits fondamentaux de l'Union
européenne du 12 décembre 2007

- Art. 3.7 et 15.1 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et
du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et
procédures communes applicables dans les États membres au
retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 1er, 1°, 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au
territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Privation de liberté - Risque de fuite - Clarté et
prévisibilité - Pouvoir d'appréciation du juge

- Art. 5 Convention de sauvegarde des droits de l'homme et des
libertés fondamentales, signée à Rome le 4 novembre 1950

- Art. 6 et 52.1 Charte des droits fondamentaux de l'Union
européenne du 12 décembre 2007

- Art. 3.7 et 15.1 Directive 2008/115/CE du Parlement européen et
du Conseil du 16 décembre 2008 relative aux normes et
procédures communes applicables dans les États membres au
retour des ressortissants de pays tiers en séjour irrégulier

- Art. 1er, 1°, 71 et 72 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au
territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

De rechter, die de wettigheid moet onderzoeken van de aanhouding van de vreemdeling die van zijn vrijheid is beroofd, aanhouding waartegen de betrokkene opkomt, kan niet zonder het recht van verdediging te miskennen, de grief afwijzen die aanvoert dat de beschikking tot machtiging van de huiszoeking alsook het desbetreffend gerechtelijk dossier ontbreken, louter op grond dat niet nader bepaalde vaststellingen uit het administratief controledossier volstaan om de regelmatigheid van de administratieve aanhouding te beoordelen (1). (1) In voorliggend geval beperkte het administratief verslag zich tot de vermelding: "omstandigheden van de onderschepping: naar aanleiding van een huiszoeking in het kader van een gerechtelijk dossier". Voor het Hof heeft het openbaar ministerie geconcludeerd dat het middel in wezen niet opkwam tegen een beoordeling in feite van de appelrechters, zoals de memorie van antwoord aanvoerde, en dat de voormelde overweging het Hof niet toeliet te toetsen of de appelrechters, zoals artikel 72, tweede lid, Vreemdelingenwet hen dat opdroeg, "was nagegaan of de maatregelen van vrijheidsberoving of tot verwijdering van het grondgebied in overeenstemming zijn met de wet". Zie Cass. 17 mei 2017, AR P.17.0517.F, AC 2017, nr. 339. Zie ook Cass. 4 mei 2010, AR P.09.1674.N, AC 2010, nr. 307: "het recht op een eerlijk proces en het recht van verdediging (...) vereisen dat wanneer de rechter zijn overtuiging laat steunen op bepaalde bewijsgegevens die zelf verwijzen naar andere gegevens welke niet aan de tegenspraak van de partijen zijn voorgelegd, de rechter zijn overtuiging niet zonder miskenning van de vermelde rechten op die laatste gegevens kan laten steunen indien hij de beklaagde de mogelijkheid niet biedt ze te onderzoeken of te laten onderzoeken"; GwH 17 december 2015, nr. 178/2015, §B.33.2: "Wanneer inlichtingen die zijn verzameld in het raam van een strafrechtelijk uitvoeringsonderzoek, worden aangewend in een andere strafrechtelijke of burgerrechtelijke procedure, moeten alle relevante stukken uit het SUO-dossier worden opgenomen in het strafdossier, opdat het recht op tegenspraak wordt gewaarborgd en kan worden nagegaan of de inlichtingen op regelmatige wijze werden verzameld". (M.N.B.)

ONDERZOEKSGERECHTEN - Illegaal verblijvende vreemdeling - Administratieve aanhouding na een huiszoeking - Wettigheidstoezicht - Ontbreken van stukken

- Artt. 72 en 74/7 Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

VREEMDELINGEN - Illegaal verblijf - Administratieve aanhouding na een huiszoeking - Onderzoeksgerechten - Wettigheidstoezicht - Ontbreken van stukken

Tenu d'examiner la légalité de l'arrestation de l'étranger privé de liberté, qui a été critiquée par celui-ci, le juge ne peut, sans méconnaître les droits de la défense, rejeter le grief déduit de l'absence de l'ordonnance autorisant cette perquisition et du dossier judiciaire y afférent au seul motif que les constatations, non autrement précisées, figurant au dossier administratif de contrôle suffisent pour apprécier la régularité de l'arrestation administrative (1). (1) Dans la présente espèce, le rapport administratif se bornait à indiquer: « circonstances de l'interception: lors d'une perquisition dans le cadre d'un dossier judiciaire ». Devant la Cour, le ministère public a conclu que le moyen ne revenait pas à critiquer une appréciation en fait par les juges d'appel, comme le soutenait le mémoire en réponse, et que la considération précitée ne permettait pas à la Cour de contrôler si les juges d'appel avaient, comme l'article 72, al. 2, de la loi du 15 décembre 1980 leur en fait l'obligation, « vérifi[é] si les mesures privatives de liberté et d'éloignement du territoire sont conformes à la loi ». Voir Cass. 17 mai 2017, RG P.17.0517.F, Pas. 2017, n° 339. Voir aussi Cass. 4 mai 2010, RG P.09.1674.N, Pas. 2010, n° 307: « le droit à un procès équitable et les droits de la défense (...) requièrent que, lorsque le juge fonde sa conviction sur certains éléments de preuve qui renvoient à d'autres éléments non soumis à la contradiction des parties, il ne peut pas fonder sa conviction sur ces derniers éléments sans violer lesdits droits s'il ne permet pas au prévenu de les examiner ou de les faire examiner. »; C.const., 17 décembre 2015, n° 178/2015, § B.33.2: « Lorsque des renseignements qui ont été collectés dans le cadre d'une enquête pénale d'exécution sont utilisés dans une autre procédure pénale ou civile, toutes les pièces pertinentes du dossier EPE doivent être versées au dossier pénal, afin que le principe du contradictoire soit garanti et que l'on puisse vérifier si les renseignements ont été collectés de façon régulière. ». (M.N.B.)

JURIDICTIONS D'INSTRUCTION - Etranger en séjour illégal - Arrestation administrative à la suite d'une perquisition - Contrôle de légalité - Absence de pièces

- Art. 72 et 74/7 L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

ETRANGERS - Séjour illégal - Arrestation administrative à la suite d'une perquisition - Juridictions d'instruction - Contrôle de légalité - Absence de pièces

P.17.1244.F

27 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171227.1](#)

AC nr. 739

Conclusie van advocaat-generaal Nolet de Brauwere.

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag aan de grens - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Voorziening voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Geïndividualiseerd onderzoek

De vasthouding in een welbepaalde plaats, gesitueerd in het grensgebied, in afwachting van de machtiging om in het Rijk toegelaten te worden of van zijn teruggedrijving van het grondgebied, van een vreemdeling die tracht het Rijk binnen te komen zonder aan de voorwaarden te voldoen vastgesteld in artikel 2 Vreemdelingenwet en die aan de grens een asielaanvraag indient, is niet enkel onderworpen aan de voorwaarden bepaald in artikel 74-5, §1, 2°, Vreemdelingenwet maar moet ook het voorwerp uitmaken van een geïndividualiseerd onderzoek van zijn toestand, overeenkomstig artikel 8.2 opvangrichtlijn (1). (1) Zie concl. OM "in hoofdzaak" in Pas. 2017, nr. 739.

VREEMDELINGEN - Asielaanvraag aan de grens - Vrijheidsberoving - Administratieve maatregel - Voorziening voor de raadkamer - Hoger beroep - Kamer van inbeschuldigingstelling - Motivering - Richtlijn 2013/33/EU "onthaalrichtlijn" - Geïndividualiseerd onderzoek

- Art. 8 Richtlijn 2013/33/EU van het Europees Parlement en de Raad van 26 juni 2013 tot vaststelling van normen voor de opvang van verzoekers om internationale bescherming (herschikking)

- Art. 74-5, § 1, 2° Wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen

Conclusions de l'avocat général Nolet de Brauwere.

ETRANGERS - Demande d'asile à la frontière - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours devant la chambre du conseil - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation - Directive "accueil" 2013/33/UE - Examen individualisé

Le maintien dans un lieu déterminé, situé aux frontières, en attendant l'autorisation d'entrer dans le Royaume ou son refoulement du territoire, de l'étranger qui tente de pénétrer dans le Royaume sans satisfaire aux conditions fixées par l'article 2 de la loi du 15 décembre 1980 et qui introduit une demande d'asile à la frontière est non seulement soumis aux conditions prévues à l'article 74-5, § 1er, 2°, de cette loi, mais doit aussi faire l'objet d'un examen individualisé de sa situation, conformément à l'article 8.2 de la directive accueil (1). (1) Voir les concl. « dit en substance » du MP.

ETRANGERS - Demande d'asile à la frontière - Privation de liberté - Mesure administrative - Recours devant la chambre du conseil - Appel - Chambre des mises en accusation - Motivation - Directive "accueil" 2013/33/UE - Examen individualisé

- Art. 8 Directive 2013/33/UE du Parlement Européen et du Conseil du 26 juin 2013 établissement des normes pour l'accueil des personnes demandant la protection internationale (refonte)

- Art. 74-5, § 1er, 2° L. du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers

S.12.0062.N

9 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.1](#)

AC nr. 171

Bij arrest van 14 maart 2017 heeft het Hof van Justitie van de Europese Unie onder meer verklaard voor recht: Artikel 2, lid 2, onder a), van richtlijn 2000/78/EG van de Raad van 27 november 2000 tot instelling van een algemeen kader voor gelijke behandeling in arbeid en beroep moet aldus worden uitgelegd dat het verbod om een islamitische hoofddoek te dragen, dat voortvloeit uit een interne regel van een particuliere onderneming die voorziet in een verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk, geen directe discriminatie op basis van godsdienst of overtuiging in de zin van die richtlijn vormt (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Islamitische hoofddoek - Verbod op het zichtbaar dragen van enig politiek, filosofisch of religieus teken op het werk - Directe discriminatie

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

ARBEID - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEID - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Par arrêt du 14 mars 2017, la Cour de justice de l'Union européenne a notamment dit pour droit: L'article 2, paragraphe 2, sous a), de la directive 2000/78/CE du Conseil, du 27 novembre 2000, portant création d'un cadre général en faveur de l'égalité de traitement en matière d'emploi et de travail, doit être interprété en ce sens que l'interdiction de porter un foulard islamique, qui découle d'une règle interne d'une entreprise privée interdisant le port visible de tout signe politique, philosophique ou religieux sur le lieu de travail, ne constitue pas une discrimination directe fondée sur la religion ou sur les convictions au sens de cette directive (1). (1) Voir les concl. du MP.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Foulard islamique - Interdiction du port visible de tout signe politique, philosophique ou religieux sur le lieu de travail - Discrimination directe

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Foulard islamique - Interdiction du port visible de tout signe politique, philosophique ou religieux sur le lieu de travail - Discrimination directe

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Foulard islamique - Interdiction du port visible de tout signe politique, philosophique ou religieux sur le lieu de travail - Discrimination directe

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Foulard islamique - Interdiction du port visible de tout signe politique, philosophique ou religieux sur le lieu de travail - Discrimination directe

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

TRAVAIL - Divers - Contrat de travail - Fin - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

TRAVAIL - Divers - Contrat de travail - Fin - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Abus de droit - Faute - Ordre illégal - Employeur prudent et diligent

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Abus de droit - Faute - Ordre illégal - Employeur prudent et diligent

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

De bepalingen van de Richtlijn 2000/78/EG voorzien in beperkingen op de erin genoemde rechten en vrijheden en in uitzonderingen op het beginsel van de gelijke behandeling, maar stellen de aansprakelijkheid van degene die discrimineert in geen enkel opzicht afhankelijk van het bewijs van schuld of van de afwezigheid van enige rechtvaardigingsgrond; uit de rechtspraak van het Hof van Justitie volgt dan ook kennelijk dat het recht op vergoeding van de werknemer die wordt ontslagen wegens het niet-naleven van een bevel of verbod van de werkgever dat een door de bepalingen van de richtlijn niet-toegelaten discriminatie inhoudt, niet afhankelijk kan worden gesteld van de voorwaarde dat de schuld van de werkgever wordt aangetoond en dat er geen enkele door het toepasselijke nationale recht erkende rechtvaardigingsgrond bestaat (1). (1) Zie concl. OM. (2). HvJ, 8 november 1990, C-177/88, ECLI:EU:C:383, Dekker.

ARBEID - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEID - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Einde - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

EUROPESE UNIE - Algemeen - Richtlijn 2000/78/EG - Kennelijk onredelijk ontslag - Fout - Indirecte discriminatie

Het ontslag van een bediende, zelfs als het ontslag gegrond zou zijn op redenen die verband houden met het gedrag van de bediende of met de noodwendigheden van het werk, is aangetast door rechtsmisbruik, indien het ontslagrecht wordt uitgeoefend op een wijze die de grenzen te buiten gaat van de normale uitoefening van dat recht door een voorzichtige en bedachtzame werkgever; wanneer de werkgever niet weet noch dient te weten dat het door hem gegeven bevel onwettig is, is het ontslag dat gegrond is op de overtreding van dit bevel door de werknemer, naar Belgisch recht, in beginsel niet als kennelijk onredelijk te beschouwen (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Algemeen - Rechtsmisbruik - Fout - Onwettig bevel - Voorzichtig en bedachtzaam werkgever

3/12/2019

Les dispositions de la directive 2000/78/CE prévoient des limitations aux droits et libertés qu'elles mentionnent et des exceptions au principe de l'égalité de traitement, mais ne subordonnent en aucun cas la responsabilité de l'auteur d'une discrimination à la preuve d'une faute ou à l'absence de toute cause d'exonération de la responsabilité; il ressort donc manifestement de la jurisprudence de la Cour de justice que le droit à indemnisation du travailleur qui est licencié en raison du non-respect d'un ordre ou d'une interdiction de l'employeur qui implique une discrimination qui n'est pas autorisée par les dispositions de la directive, ne peut être subordonné à la condition que la faute de l'employeur soit prouvée et qu'il n'existe aucune cause d'exonération prévue par le droit national applicable (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) CJCE, 8 novembre 1990, C-177/88, ECLI:EU:C:383, Dekker.

TRAVAIL - Divers - Contrat de travail - Fin - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

TRAVAIL - Divers - Contrat de travail - Fin - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

UNION EUROPEENNE - Généralités - Directive 2000/78/CE - Licenciement manifestement déraisonnable - Faute - Discrimination indirecte

Le licenciement d'un employé, fût-il fondé sur des motifs présentant un lien avec le comportement de ce dernier ou avec les nécessités du travail, est entaché d'abus de droit, si le droit de licenciement est exercé d'une manière qui excède les limites de l'exercice normal de ce droit par un employeur prudent et diligent; lorsque l'employeur ne sait pas ni ne doit savoir que l'ordre qu'il a donné est illégal, le licenciement qui est fondé sur l'infraction à cet ordre par le travailleur ne doit en principe pas être considéré comme étant manifestement déraisonnable, conformément au droit belge (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Abus de droit - Faute - Ordre illégal - Employeur prudent et diligent

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Généralités - Abus de droit - Faute - Ordre illégal - Employeur prudent et diligent

P. 653/691

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Het Hof van Justitie van de Europese Unie overwoog in het arrest C-269/15 van 26 oktober 2016, samengevat, dat hoewel de aanvullende pensioenstelsels op basis waarvan de aan de orde zijnde prestaties aan de verweerder zijn uitgekeerd, geen wettelijke regelingen zijn in de zin van artikel 1, onder j, eerste alinea, van Verordening (EEG) nr. 1408/71, de bijdragen die in dezen op de prestaties van deze stelsels zijn ingehouden, niettemin binnen de werkingssfeer van deze verordening vallen omdat deze bijdragen rechtstreeks en specifiek bestemd zijn voor de financiering van bepaalde takken van de Belgische sociale zekerheid; het middel dat geheel ervan uitgaat dat de bijdrageheffing die op grond van artikel 191, eerste lid, 7°, ZIV-wet en artikel 68 van de wet van 30 maart 1994 houdende sociale bepalingen is verricht op de aan de verweerder uitgekeerde aanvullende pensioenen, niet onderworpen is aan het in artikel 13, lid 1, van Verordening (EEG) nr. 1408/71 geformuleerde beginsel dat slechts één wetgeving van toepassing is, omdat de stelsels op grond waarvan die aanvullende pensioenen zijn uitgekeerd zelf niet binnen de materiële werkingssfeer van Verordening (EEG) nr. 1408/71 vallen, berust op een onjuiste rechtsopvatting (1). (1) Zie concl. OM.

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

SECURITE SOCIALE - Généralités - Union européenne - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

SECURITE SOCIALE - Généralités - Union européenne - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

La Cour de justice de l'Union européenne a considéré dans l'arrêt C- 269/15 du 26 octobre 2016, en résumé, que, bien que les régimes de pensions complémentaires dont a bénéficié le défendeur ne soient pas des législations au sens de l'article 1er, sous j, alinéa 1er, du règlement (CEE) n° 1408/71, les cotisations prélevées en l'espèce sur les prestations de ces régimes relèvent néanmoins du champ d'application dudit règlement parce que ces cotisations sont affectées directement et spécifiquement au financement de certaines branches de la sécurité sociale belge; le moyen qui, dans son ensemble, suppose que la cotisation contributive qui est prélevée, en vertu des articles 191, alinéa 1er, 7°, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé, coordonnée le 14 juillet 1994, et 68 de la loi du 30 mars 1994 portant des dispositions sociales, sur les pensions complémentaires versées au défendeur n'est pas soumise au principe qu'une seule législation est applicable, énoncé à l'article 13, paragraphe 1, du règlement (CEE) n° 1478/71, au motif que les régimes sur la base desquels les pensions complémentaires sont dues ne relèvent pas eux-mêmes du champ d'application matériel dudit règlement, repose sur une prémisse juridique erronée (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

EUROPESE UNIE - Prejudiciële geschillen - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

PREJUDICIEEL GESCHIL - Europese Unie - Hof van Justitie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Europese Unie - Verordening (EEG) nr. 1408/71 - Bijdragen op Belgische aanvullende pensioenstelsels - Geen wettelijke regeling

UNION EUROPEENNE - Questions préjudicielles - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

QUESTION PREJUDICIELLE; VOIR AUSSI: 143/01 UNION E - Union européenne - Cour de justice - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

SECURITE SOCIALE - Généralités - Union européenne - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

SECURITE SOCIALE - Généralités - Union européenne - Règlement (CEE) n° 1408/71 - Cotisations à des régimes belges de pension complémentaire - Absence de législation

S.14.0075.F

2 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

COLLECTIEVE SCHULDENREGLING - Schuld voor herstel van een lichamelijk letsel veroorzaakt aan een derde door een misdrijf - Kwijtschelding van schuld - Verbod - Draagwijdte - Derde optredend in de rechten van de getroffene

Volgens artikel 1675/13, §3, tweede streepje, van het Gerechtelijk Wetboek, kan de rechter geen kwijtschelding verlenen voor de schulden die een schadevergoeding inhouden, toegestaan voor het herstel van een lichamelijke schade veroorzaakt door een misdrijf; daaruit volgt dat een schuld die een schadevergoeding inhoudt toegestaan voor het herstel van een lichamelijke schade veroorzaakt door een door de bemiddelde begaan misdrijf niet kan worden kwijtgescholden, ongeacht de gerechtigde van de overeenstemmende schuldvordering de persoon is wiens fysieke integriteit is aangetast of de derde die hem vergoed heeft en in de plaats van zijn rechten tegen de bemiddelde is getreden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017 nr. ...

COLLECTIEVE SCHULDENREGLING - Schuld voor herstel van een lichamelijk letsel veroorzaakt aan een derde door een misdrijf - Kwijtschelding van schuld - Verbod - Draagwijdte - Derde optredend in de rechten van de getroffene

Conclusions de l'avocat général Genicot.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Dette pour réparation d'un préjudice corporel causé à un tiers par une infraction - Remise de dette - Interdiction - Portée - Tiers subrogé dans les droits de la victime

Suivant l'article 1675/13, §3, deuxième tiret, du Code judiciaire, le juge ne peut accorder de remise pour les dettes constituées d'indemnités accordées pour la réparation d'un préjudice corporel causé par une infraction; il s'ensuit qu'une dette constituée d'indemnités accordées pour la réparation d'un préjudice corporel causé par une infraction commise par le médié ne peut faire l'objet d'une remise, que le titulaire de la créance correspondante soit la personne atteinte dans son intégrité physique ou le tiers qui, l'ayant indemnisée, est subrogé dans ses droits contre le médié (1). (1) Voir les concl. du MP.

REGLEMENT COLLECTIF DE DETTES - Dette pour réparation d'un préjudice corporel causé à un tiers par une infraction - Remise de dette - Interdiction - Portée - Tiers subrogé dans les droits de la victime

S.14.0076.N

6 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170206.1](#)

AC nr. ...

Artikel 37, eerste lid, van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen en artikel 5 van de wet van 4 december 2007 tot regeling van de gerechtelijke beroepen ingesteld in het kader van de procedure aangaande de sociale verkiezingen vinden toepassing op alle betwistingen betreffende de geldigheid van een kandidatuur en de samenstelling van de kandidatenlijsten; een werknemer kan de weigering van zijn kandidatuur en de samenstelling van de kandidatenlijsten waartegen hij niet tijdig een beroep heeft ingesteld met toepassing van die bepalingen, niet meer betwisten in een procedure met betrekking tot de vaststelling van discriminatie (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) Cass. 22 juni 1992, AR 7926, AC 1991-92, nr. 556.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Beroep

L'article 37, alinéa 1er, de la loi du 4 décembre 2007 relative aux élections sociales et l'article 5 de la loi du 4 décembre 2007 réglant les recours judiciaires introduits dans le cadre de la procédure relative aux élections sociales sont applicables à l'ensemble des litiges concernant la validité d'une candidature et la composition des listes de candidats; un travailleur ne peut plus contester dans une procédure en constatation d'une discrimination le refus de sa candidature et la composition des listes de candidats contre lesquels il n'a pas formé de recours en temps utile en application de ces dispositions (1) (2). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC. (2) Cass. 22 juin 1992, RG 7926, Pas. 1992, n° 556.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Elections - Présentation de candidats - Recours

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Elections - Présentation de candidats - Recours

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Elections - Présentation de candidats - Recours

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Elections - Présentation de candidats - Recours

S.15.0008.N

6 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Maatschappelijke dienstverlening - Vreemdeling - Medische regularisatie - Ontvankelijk

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Aide sociale - Etranger - Régularisation médicale - Recevable

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Divers - Juridictions d'annulation administratives - Conseil du Contentieux des étrangers - Arrêt - Acte administratif - Annulation - Autorité de chose jugée

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Divers - Juridictions d'annulation administratives - Conseil du Contentieux des étrangers - Arrêt - Acte administratif - Annulation - Autorité de chose jugée

Uit de artikelen 1, 57, §1 en 2 OCMW-wet, 9ter, §1, Vreemdelingewet en 7, tweede lid van het koninklijk besluit van 17 mei 2007 tot vaststelling van de uitvoeringsmodaliteiten van de wet van 15 september 2006 tot wijziging van de wet van 15 december 1980 betreffende de toegang tot het grondgebied, het verblijf, de vestiging en de verwijdering van vreemdelingen volgt dat de in het land verblijvende vreemdeling die een ontvankelijk verzoek tot medische regularisatie heeft ingediend en derhalve overeenkomstig artikel 7, tweede lid, van voormeld koninklijk besluit van 17 mei 2007 in het vreemdelingenregister wordt ingeschreven, zolang niet negatief is beslist over zijn aanvraag, niet illegaal in het Rijk verblijft en gerechtigd is op maatschappelijke dienstverlening, terwijl de tussenkomst van het OCMW te zijnen opzichte niet beperkt is tot het verlenen van dringende medische hulp (1). (1) Zie concl. OM.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Maatschappelijke dienstverlening - Vreemdeling - Medische regularisatie - Ontvankelijk

Uit het algemeen rechtsbeginsel betreffende het gezag van gewijsde van de administratieve annulatiegerechten, volgt dat deze arresten gezag van gewijsde hebben erga omnes en dat ingevolge de terugwerkende kracht van die vernietigingsarresten de administratieve rechtshandelingen ab initio tenietgaan, zodat de partijen opnieuw in de toestand worden geplaatst waarin zij zich bevonden voor de nietig verklaarde beslissing (1). (1) Zie concl. OM.

RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde
RECHTERLIJK GEWIJSDE - Gezag van gewijsde - Allerlei - Administratieve annulatiegerechten - Raad voor Vreemdelingenbetwistingen - Arrest - Administratieve handeling - Nietigverklaring - Gezag van gewijsde

Il résulte des articles 1er, 57, § 1er et 2 de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale, 9ter, § 1er, de la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers et 7, alinéa 2, de l'arrêté royal du 17 mai 2007 fixant des modalités d'exécution de la loi du 15 septembre 2006 modifiant la loi du 15 décembre 1980 sur l'accès au territoire, le séjour, l'établissement et l'éloignement des étrangers que, tant qu'il n'a pas été statué par la négative sur sa demande, l'étranger séjournant dans le pays, qui a introduit une demande de régularisation médicale recevable et est par conséquent inscrit, conformément à l'article 7, alinéa 2, de l'arrêté royal du 17 mai 2007 précité, dans le registre des étrangers, ne séjourne pas illégalement dans le Royaume et a droit à l'aide sociale, alors que l'intervention du CPAS à son égard ne se limite pas à l'octroi de l'aide médicale urgente (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Aide sociale - Etranger - Régularisation médicale - Recevable

Il résulte du principe général du droit relatif à l'autorité de chose jugée des juridictions d'annulation administratives que ces arrêts ont autorité de chose jugée erga omnes et qu'en/raison de la rétroactivité de ces arrêts d'annulation, ils entraînent la disparition des actes administratifs ab initio, de sorte que les parties sont remises dans l'état où elles se trouvaient avant la décision annulée (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Divers - Juridictions d'annulation administratives - Conseil du Contentieux des étrangers - Arrêt - Acte administratif - Annulation - Autorité de chose jugée
CHOSE JUGEE - Autorité de chose jugée - Divers - Juridictions d'annulation administratives - Conseil du Contentieux des étrangers - Arrêt - Acte administratif - Annulation - Autorité de chose jugée

S.15.0009.N

3 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.2](#)

AC nr. ...

Krachtens artikel 17 Gerechtelijk Wetboek kan een rechtsvordering niet worden toegelaten indien de eiser geen hoedanigheid en geen belang heeft om ze in te dienen; op dezelfde wijze moet de rechtsvordering worden ingesteld tegen diegene die hoedanigheid heeft om ze te beantwoorden; een rechtsvordering door of tegen verenigingen zonder rechtspersoonlijkheid zijn aldus niet ontvankelijk.

En vertu de l'article 17 du Code judiciaire l'action ne peut être admise si le demandeur n'a pas qualité et intérêt pour la former; de même, l'action doit être formée contre celui qui a qualité pour y répondre; une action formée par ou contre des associations sans personnalité juridique sont donc irrecevables.

RECHTSVORDERING [ZIE: 497 VORDERING IN RECHTE] - Belang en hoedanigheid - Eiser - Verweerder

VORDERING IN RECHTE - Belang en hoedanigheid - Eiser - Verweerder

Representatieve werknemersorganisaties zijn feitelijke verenigingen die in de regel niet de vereiste hoedanigheid hebben om in rechte op te treden, behoudens de uitzonderingen bij de wet bepaald.

VAKBONDSAFVAARDIGING - Vakbond - Representatieve werknemersorganisatie - Feitelijke vereniging

ACTION EN JUSTICE [VOIR: 497 DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt et qualité - Demandeur - Défendeur

DEMANDE EN JUSTICE - Intérêt et qualité - Demandeur - Défendeur

Les organisations représentatives des travailleurs sont des associations de fait qui, en règle, n'ont pas la qualité requise pour ester en justice, sauf les exceptions prévues par la loi.

DELEGATION SYNDICALE - Syndicat - Organisation représentative des travailleurs - Association de fait

S.15.0018.F

2 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170102.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Ziekte- en invaliditeitsverzekering - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Draagwijdte - Beginselen

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Arbeidsongeschiktheid - Toepassing van de wet in de tijd - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

Het proces-verbaal van de dienst voor administratieve controle van het Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering dat vaststelt dat een sociaal verzekerde die uitkeringen geniet, een arbeid heeft verricht zonder de in artikel 101, §2, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 bedoelde toelating, en de beslissing van de verzekeringsinstelling die de gevolgen afleidt van die arbeid op het recht van de sociaal verzekerde op de uitkeringen en de terugvordering beveelt van de onterecht uitbetaalde uitkeringen, waardoor die instellingen van sociale zekerheid de relevante wettelijke bepalingen toepassen op de niet-toegestane arbeid, vormen niet de gevolgen van die arbeid die zich kunnen voordoen of die aanhouden nadat deze werd verricht (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2017, nr ...

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - Arbeidsongeschiktheid - Toepassing van de wet in de tijd - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Ziekte- en

Conclusions de l'avocat général Genicot.

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Assurance maladie-invalidité - Incapacité de travail - Travail non autorisé - Procès-verbal de constat - Décision de récupération des indemnités perçues - Nature - Portée - Conséquence sur la loi applicable

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Portée - Principes

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance indemnités - Application de la loi dans le temps - Incapacité de travail - Travail non autorisé - Procès-verbal de constat - Décision de récupération des indemnités perçues - Nature - Portée - Conséquence sur la loi applicable

Le procès-verbal du service du contrôle administratif de l'Institut national d'assurance maladie-invalidité constatant qu'un assuré social bénéficiant d'indemnités a effectué un travail sans l'autorisation visée à l'article 101, §2, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, et la décision de l'organisme assureur déduisant les conséquences de ce travail sur le droit de l'assuré social aux indemnités et ordonnant la récupération des indemnités payées indûment, par lesquelles ces institutions de sécurité sociale appliquent les dispositions légales pertinentes au travail non autorisé, ne constituent pas des effets de ce travail qui se produiraient ou se prolongeraient après qu'il a été effectué (1). (1) Voir les concl. du MP.

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance indemnités - Application de la loi dans le temps - Incapacité de travail - Travail non autorisé - Procès-verbal de constat - Décision de récupération des indemnités perçues - Nature - Portée - Conséquence sur la loi applicable

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Assurance

invaliditeitsverzekering - Arbeidsongeschiktheid - Niet-toegestane arbeid - Proces-verbaal van vaststelling - Beslissing tot terguvordering van de ontvangen uitkeringen - Aard - Draagwijdte - Gevolg op de toepasselijke wet

maladie-invalidité - Incapacité de travail - Travail non autorisé - Procès-verbal de constat - Décision de récupération des indemnités perçues - Nature - Portée - Conséquence sur la loi applicable

Een nieuwe wet is niet enkel van toepassing op situaties die ontstaan vanaf de inwerkingtreding van die wet maar ook op de toekomstige gevolgen van de onder het stelsel van de vorige wet ontstane situaties die zich voordoen of die aanhouden onder de gelding van de nieuwe wet, voor zover die toepassing de onweerlegbaar vastgestelde rechten niet aantast (1). (1) Zie concl. OM in Pas 2017, nr ...

Une loi nouvelle s'applique non seulement aux situations qui naissent à partir de son entrée en vigueur mais aussi aux effets futurs des situations nées sous le régime de la loi antérieure qui se produisent ou se prolongent sous l'empire de la loi nouvelle, pour autant que cette application ne porte pas atteinte à des droits irrévocablement fixés (1). (1) Voir les concl. du MP.

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Toepassing in de tijd - Draagwijdte - Beginselen

LOIS, DECRETS, ORDONNANCES, ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Portée - Principes

S.15.0036.N

26 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.2](#)

AC nr. ...

Het doel van de bescherming vervat in de Wet Ontslagregeling Personeelsafgevaardigden bestaat erin nadelige discriminatie van de personeelsafgevaardigden te voorkomen en de goede werking van de overlegorganen te vrijwaren; zolang niet vaststaat dat de betreffende overlegorganen in een bepaalde onderneming binnen een zeer korte termijn niet langer hun wettelijke opdracht zullen te vervullen hebben, is er, behoudens afwijkende bijzondere wetsbepaling zoals artikel 46, §2, eerste lid, Faillissementswet, geen enkele grond die toelaat een personeelsafgevaardigde om technische of economische redenen te ontslaan zonder het bevoegde paritair comité te raadplegen.

L'objectif poursuivi par la protection consacrée par la loi du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que les candidats délégués du personnel, consiste à éviter une discrimination préjudiciable aux délégués du personnel et à garantir le bon fonctionnement des organes de concertation; tant qu'il n'est pas établi que les organes de concertation en question n'auront plus à exercer leur mission légale à très bref délai dans une entreprise déterminée, il n'y a aucun motif, sauf disposition légale particulière dérogatoire telle que l'article 46, § 2, alinéa 1er, de la loi du 8 août 1997 sur les faillites, permettant de licencier un délégué du personnel pour des raisons d'ordre économique ou technique sans consulter la commission paritaire compétente.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Allerlei - Beschermde werknemer - Personeelsafgevaardigde - Uitoefening van een mandaat - Ontslagbescherming

- Art. 3, § 1 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Beschermde werknemers - Personeelsafgevaardigde - Uitoefening van een mandaat - Ontslagbescherming

- Art. 3, § 1 Wet 19 maart 1991 houdende bijzondere ontslagregeling voor de personeelsafgevaardigden in de ondernemingsraden en in de comités voor veiligheid, gezondheid en verfraaiing van de werkplaatsen alsmede voor de kandidaat-personeelsafgevaardigden

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Divers - Travailleur protégé - Délégué du personnel - Exercice d'un mandat - Protection contre le licenciement

- Art. 3, § 1er L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Travailleurs protégés - Délégué du personnel - Exercice d'un mandat - Protection contre le licenciement

- Art. 3, § 1er L. du 19 mars 1991 portant un régime de licenciement particulier pour les délégués du personnel aux conseils d'entreprise et aux comités de sécurité, d'hygiène et d'embellissement des lieux de travail, ainsi que pour les candidats délégués du personnel

S.15.0064.N

11 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.1](#)

AC nr. ...

Het arrest dat oordeelt dat de aankoopverantwoordelijken van de diverse vestigingen van Tech Data in Europa zonder de goedkeuring van de eiser geen aankopen mochten doen, kon op die grond wettig oordelen dat de eiser te aanzien is als een persoon die onder zijn verantwoordelijkheid de onderneming tegenover derden kan verbinden zoals bedoeld in artikel 2, I. 3, van het KB van 10 februari 1965 tot aanwijzing van de personen die met een leidende functie of met een vertrouwenspost zijn bekleed in de particuliere sectoren van 's lands bedrijfsleven, voor de toepassing van de wet betreffende de arbeidsduur; de omstandigheid dat de bestellingen niet door de eiser zelf werden geplaatst en de aankoopverantwoordelijken van de diverse vestigingen nog ervan konden afzien een goedgekeurde bestelling te plaatsen, doet daaraan niet af.

ARBEID - Arbeidstijden en rusttijden - Arbeidstijden - Personen die met een leidende functie of een vertrouwenspost zijn bekleed in de particuliere sector - Verbinden van de onderneming ten aanzien van derden

L'arrêt qui considère que les responsables des achats des divers établissements de Tech Data en Europe ne peuvent pas faire d'achats sans l'approbation du demandeur a pu légalement décider sur cette base que le demandeur doit être considéré comme une personne pouvant, sous sa responsabilité, engager l'entreprise vis-à-vis des tiers ainsi qu'il est prévu à l'article 2,1. 3, de l'arrêté royal du 10 février 1965 désignant les personnes investies d'un poste de direction ou de confiance, dans les secteurs privés de l'économie nationale, pour l'application de la loi sur la durée du travail; la circonstance que les commandes n'ont pas été passées par le demandeur lui-même et que les responsables des achats des différents établissements pouvaient encore s'abstenir de passer une commande approuvée est sans incidence à cet égard.

TRAVAIL - Durée du travail et repos - Temps de travail - Personnes investies d'un poste de direction ou de confiance dans le secteur privé - Engagement de l'entreprise vis-à-vis des tiers

S.15.0071.N

3 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170403.3](#)

AC nr. ...

° De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Cass. 26 januari 1990, AR 6880, AC 1989-90, nr. 328.

CASSATIE - Vernietiging - Omvang - Burgerlijke zaken - Doorhaling van de zaak op de rol
- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

De doorhaling van de zaak op de rol doet het geding evenwel slechts vervallen in de mate dat het nog bij de rechter aanhangig is en heeft geen gevolgen voor de beslissingen waarmee hij zijn rechtsmacht over een geschilpunt al had uitgeput.

VONNISSEN EN ARRESTEN - Burgerlijke zaken - Algemeen - Doorhaling van de zaak op de rol
- Art. 730, §§ 1 en 3 Gerechtelijk Wetboek

De vernietiging met verwijzing plaatst de partijen, binnen de grenzen van de vernietiging, in de toestand waarin zij zich bevonden voor de rechter wiens beslissing is vernietigd (1). (1) Cass. 26 januari 1990, AR 6880, AC 1989-90, nr. 328.

VERWIJZING NA CASSATIE - Burgerlijke zaken - Vernietiging - Omvang
- Art. 1110 Gerechtelijk Wetboek

La cassation avec renvoi remet les parties, dans les limites de la cassation, dans l'état où elles se trouvaient devant le juge dont la décision a été cassée (1). (1) Cass. 26 janvier 1990, RG 6880, Pas 1990, n° 328.

CASSATION - Etendue - Matière civile - Radiation de la cause du rôle
- Art. 1110 Code judiciaire

La radiation de la cause du rôle n'éteint toutefois l'instance que dans la mesure où le juge en est encore saisi et n'a pas d'effets pour les décisions par lesquelles il avait déjà épuisé sa juridiction sur une question litigieuse.

JUGEMENTS ET ARRETS - Matière civile - Généralités - Radiation de la cause du rôle
- Art. 730, § 1er et 3 Code judiciaire

La cassation avec renvoi remet les parties, dans les limites de la cassation, dans l'état où elles se trouvaient devant le juge dont la décision a été cassée (1). (1) Cass. 26 janvier 1990, RG 6880, Pas 1990, n° 328.

RENOI APRES CASSATION - Matière civile - Cassation - Etendue
- Art. 1110 Code judiciaire

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VREEMDELINGEN - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Machtiging tot verblijf - Aanvraag - Artikel 9ter van de wet van 15 december 1980 - Bewijs van inschrijving - Voorlopige machtiging - Draagwijdte - Uitwerking op het bevel om het grondgebied te verlaten

De afgifte van een bewijs van inschrijving geeft aan dat de aanvragers gemachtigd zijn om te verblijven, zij het tijdelijk en precair; zij heeft dus de impliciete intrekking tot gevolg van het vorige bevel om het grondgebied te verlaten, waarmee het onverenigbaar is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

VREEMDELINGEN - Illegaal verblijf - Bevel om het grondgebied te verlaten - Machtiging tot verblijf - Aanvraag - Artikel 9ter van de wet van 15 december 1980 - Bewijs van inschrijving - Voorlopige machtiging - Draagwijdte - Uitwerking op het bevel om het grondgebied te verlaten

Conclusions de l'avocat général Genicot.

ETRANGERS - Séjour illégal - Ordre de quitter le territoire - Autorisation de séjour - Demande - Article 9ter de la loi du 15 décembre 1980 - Attestation d'immatriculation - Autorisation provisoire - Portée - Effet sur l'ordre de quitter le territoire

La délivrance d'une attestation d'immatriculation indique que les demandeurs sont autorisés à séjourner, fût-ce de manière temporaire et précaire; elle implique dès lors le retrait implicite de l'ordre de quitter le territoire antérieur, avec lequel elle est incompatible (1). (1) Voir les concl. du MP.

ETRANGERS - Séjour illégal - Ordre de quitter le territoire - Autorisation de séjour - Demande - Article 9ter de la loi du 15 décembre 1980 - Attestation d'immatriculation - Autorisation provisoire - Portée - Effet sur l'ordre de quitter le territoire

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verplichtingen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

PENSIOEN - Algemeen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

Uit de artikelen 24 en 30 van de wet van 28 april 2003 betreffende de aanvullende pensioenen en het belastingstelsel van die pensioenen en van sommige aanvullende voordelen inzake sociale zekerheid volgt dat de werkgever bij uitdiensttreding van de werknemer verplicht is de tekorten van de verworven reserves aan te zuiveren alsook de tekorten ten opzichte van de garanties, bedoeld in artikel 24, ongeacht de oorzaak van die tekorten (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Verplichtingen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

PENSIOEN - Algemeen - Aanvullend pensioen - Pensioentoezegging - Verplichtingen van de werkgever

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

CONTRAT DE TRAVAIL - Obligations - Pension complémentaire - Engagement de pension - Obligations de l'employeur

PENSION - Généralités - Pension complémentaire - Engagement de pension - Obligations de l'employeur

Il résulte des articles 24 et 30 de la loi du 28 avril 2003 relative aux pensions complémentaires et au régime fiscal de celles-ci et de certains avantages complémentaires en matière de sécurité sociale qu'au moment de la sortie de service du travailleur, l'employeur est tenu d'apurer les manques des réserves acquises ainsi que le déficit par rapport aux garanties visées à l'article 24, quelle que soit l'origine de ce déficit (1). (1) Voir les concl. du MP, publiées à leur date dans AC.

CONTRAT DE TRAVAIL - Obligations - Pension complémentaire - Engagement de pension - Obligations de l'employeur

PENSION - Généralités - Pension complémentaire - Engagement de pension - Obligations de l'employeur

Artikel 114, §1, eerste lid en tweede lid en artikel 116, § 1, eerste lid en §2, eerste lid, 1°, a), Werkloosheidsbesluit regelen de vaststelling van het dagbedrag van de werkloosheidsuitkering voor de werknemer die vroeger reeds werkloosheidsuitkeringen heeft genoten en die na een werkherhvatting opnieuw werkloosheidsuitkeringen aanvraagt als volledig werkloze, ongeacht of hij opnieuw tot de werkloosheidsuitkeringen wordt toegelaten op grond van artikel 30 Werkloosheidsbesluit omdat hij tijdens de onderbreking de voor hem bepaalde wachttijd heeft doorlopen, dan wel op grond van artikel 42 Werkloosheidsbesluit omdat hij is vrijgesteld van wachttijd.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Vergoedingsperioden - Werkherhvatting - Hernieuwde werkloosheid

Les articles 114, § 1er, alinéas 1er et 2, et 116, § 1er, alinéa 1er et § 2, alinéa 1er, 1°, a), de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage règlent la fixation du montant journalier de l'allocation de chômage pour le travailleur qui a déjà bénéficié des allocations de chômage et qui sollicite à nouveau des allocations en tant que chômeur complet après une reprise du travail, peu importe qu'il soit admis à nouveau aux allocations sur la base de l'article 30 dudit arrêté royal du 25 novembre 1991 parce qu'il a accompli le stage prévu pour lui pendant l'interruption, ou bien sur la base de l'article 42 dudit arrêté royal parce qu'il est dispensé de stage.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Périodes d'indemnisation - Reprise du travail - Chômage renouvelé

S.15.0119.F

30 januari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170130.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Opzegging - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Bescherming van de werknemer - Verzaking - Grenzen

ARBEIDSOVEREENKOMST - Aard van de wet - toepassingsfeer - Wet van 3 juli 1978 - Artikel 38, § 2, tweede lid - Dwingende bepaling - Bescherming van de werknemer - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Verzaking - Grenzen

Krachtens artikel 38, §2, tweede lid, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, houdt, bij ontslag gegeven door de werkgever vóór of tijdens de schorsing van de uitvoering van de arbeidsovereenkomst, de opzeggingstermijn op te lopen tijdens de schorsing; die dwingende bepaling stelt een bescherming in ten voordele van de werknemer waaraan laatstgenoemde niet kan verzaken zolang de bestaansreden ervan blijft bestaan; daaruit volgt dat de werknemer enkel kan verzaken aan de schorsing van de opzegging eens deze is ingegaan en enkel voor de reeds verstreken tijd van de opzegging (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Opzegging - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Bescherming van de werknemer - Verzaking - Grenzen

ARBEIDSOVEREENKOMST - Aard van de wet - toepassingsfeer - Wet van 3 juli 1978 - Artikel 38, § 2, tweede lid - Dwingende bepaling - Bescherming van de werknemer - Ontslag - Opzegging - Schorsing - Verzaking - Grenzen

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Préavis - Congé - Préavis - Suspension - Protection du travailleur - Renonciation - Limites

CONTRAT DE TRAVAIL - Nature de la loi. champ d'application - Loi du 3 juillet 1978 - Article 38, § 2, alinéa 2 - Disposition impérative - Protection du travailleur - Congé - Préavis - Suspension - Renonciation - Limites

En vertu l'article 38, § 2, alinéa 2, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, en cas de congé donné par l'employeur avant ou pendant la suspension de l'exécution du contrat, le délai de préavis ne court pas pendant la suspension; cette disposition impérative instaure en faveur du travailleur une protection à laquelle ce dernier ne peut renoncer aussi longtemps que subsiste sa raison d'être; il s'ensuit que le travailleur ne peut renoncer à la suspension du préavis qu'une fois qu'elle s'est produite et uniquement pour le temps déjà couru de cette suspension (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Préavis - Congé - Préavis - Suspension - Protection du travailleur - Renonciation - Limites

CONTRAT DE TRAVAIL - Nature de la loi. champ d'application - Loi du 3 juillet 1978 - Article 38, § 2, alinéa 2 - Disposition impérative - Protection du travailleur - Congé - Préavis - Suspension - Renonciation - Limites

S.15.0121.F

27 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING - 3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Genicot.

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé -

P. 662/691

Ziektekostenverzekering - Ziekenhuizen - Gemeenschappelijke kamer - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkost - Grenzen
ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING -
Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkosten

Hôpitaux - Chambre commune - Fonds spécial de solidarité - Intervention - Limites
ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Interventions

Uit artikel 25, derde lid, van de wet betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen gecoördineerd op 14 juli 1994 blijkt dat het Bijzonder solidariteitsfonds geen tegemoetkoming verleent in de kosten van geneeskundige verstrekkingen die de Belgische wetgeving niet ten laste van de rechthebbende legt (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Il résulte de l'article 25, alinéa 3, de la loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités, coordonnée le 14 juillet 1994, que le Fonds spécial de solidarité n'accorde pas son intervention dans le coût d'une prestation de santé que la législation belge ne met pas à la charge du bénéficiaire (1). (1) Voir les concl. du MP.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING -
Ziektekostenverzekering - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkosten

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Fonds spécial de solidarité - Interventions

- Art. 25, derde lid Gecoördineerde wet 14 juli 1994 betreffende de verplichte verzekering voor geneeskundige verzorging en uitkeringen

- Art. 25, al. 3 Loi relative à l'assurance obligatoire soins de santé et indemnités coordonnée le 14 juillet 1994

Alle kosten die voortvloeien uit het verblijf in een gemeenschappelijke kamer en het verstrekken van zorgen aan de patiënten in het ziekenhuis en die niet zijn opgesomd in artikel 95 van de wet van 7 augustus 1987 op de ziekenhuizen, zijn gedekt door het budget van de aan het ziekenhuis toegekende financiële middelen en kunnen niet leiden tot een financiële tussenkomst van de patiënt (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Tous les frais qui résultent du séjour en chambre commune et de la dispensation des soins aux patients dans l'hôpital et qui ne sont pas énumérées à l'article 95 de la loi du 7 août 1987 sur les hôpitaux, sont couverts par le budget des moyens financiers alloués à l'hôpital et ne peuvent donner lieu à une intervention financière du patient (1). (1) Voir les concl. du MP.

ZIEKTE- EN INVALIDITEITSVERZEKERING -
Ziektekostenverzekering - Ziekenhuizen - Gemeenschappelijke kamer - Bijzonder solidariteitsfonds - Tussenkost - Grenzen
- Artt. 90, 94, eerste lid, 95, en 96bis Gecoördineerde wet op de ziekenhuizen 7 aug. 1987
- Art. 2 KB 25 april 2002 betreffende de vaststelling en de vereffening van het budget van financiële middelen van de ziekenhuizen

ASSURANCE MALADIEINVALIDITE - Assurance soins de santé - Hôpitaux - Chambre commune - Fonds spécial de solidarité - Intervention - Limites

- Art. 90, 94, al. 1er, 95, et 96bis L. sur les hôpitaux coordonnée le 7 août 1987

- Art. 2 A.R. du 25 avril 2002 relatif à la fixation et à la liquidation du budget des moyens financiers des hôpitaux

S.15.0125.N

26 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170626.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Buurtdiensten en -banen - Dienstencheque - Onderneming - Erkenning - Registratiesysteem - Vereisten

SECURITE SOCIALE - Généralités - Services et emplois de proximité - Titre-service - Entreprise - Agrément - Système d'enregistrement - Conditions

De in artikel 2quater, §4, eerste lid, 15°, van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques aan de onderneming opgelegde verplichting kadert tevens in haar verantwoordingsplicht als toelagetrekker; krachtens artikel 57, tweede lid, Wet Rijkscomptabiliteit, voor de opheffing ervan in toepassing van de wet van 22 mei 2003, is de toelagetrekker die in gebreke blijft de in artikel 55 bedoelde verantwoording te verstrekken, gehouden tot terugbetaling ten belope van het deel dat niet werd verantwoord.

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Buurtdiensten en -banen - Dienstencheque - Onderneming - Erkenning - Registratiesysteem - Vereisten - Toelagetrekker - Verantwoording

Uit artikel 2quater, §4, eerste lid, 15°, van het koninklijk besluit van 12 december 2001 betreffende de dienstencheques volgt dat het door de onderneming gehanteerde registratiesysteem moet toelaten vast te stellen welke individuele werknemer de prestaties heeft verricht die door een bepaalde gebruiker met welbepaalde cheques werden betaald; het onderdeel ervan uitgaat dat aan de voorwaarden die artikel 2quater, §4, eerste lid, 15° stelt is voldaan wanneer de erkende onderneming de dienstencheques voor betaling aan het uitgiftebedrijf overmaakt, gegroepeerd per maand waarin de prestaties effectief verricht zijn, kan het niet worden aangenomen (1). (1) Zie concl. OM.

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Buurtdiensten en -banen - Dienstencheque - Onderneming - Erkenning - Registratiesysteem - Vereisten

- Artt. 2quater, § 4, eerste lid, 15°, en 7, tweede lid KB 12 december 2001 betreffende de dienstencheques

L'obligation imposée à l'entreprise à l'article 2quater, § 4, alinéa 1er, 15°, de l'arrêté royal du 12 décembre 2001 concernant les titres-services s'inscrit en même temps dans son obligation de justification en tant qu'allocataire; en vertu de l'article 57, alinéa 2, des lois coordonnées sur la comptabilité de l'État, le 17 juillet 1991, avant leur abrogation en application de la loi du 22 mai 2003, l'allocataire qui demeure en défaut de fournir les justifications visées à l'article 55, est tenu au remboursement à concurrence de la partie non justifiée.

SECURITE SOCIALE - Généralités - Services et emplois de proximité - Titre-service - Entreprise - Agrément - Système d'enregistrement - Conditions - Allocataire - Justification

Il résulte de l'article 2quater, § 4, alinéa 1er, 15°, de l'arrêté royal du 12 décembre 2001 concernant les titres-services que le système d'enregistrement utilisé par l'entreprise doit permettre de constater quel travailleur individuel a effectué les prestations qui ont été payées par un utilisateur déterminé au moyen de chèques bien déterminés; le moyen, en cette branche, qui suppose qu'il est satisfait aux conditions posées par l'article 2quater, § 4, alinéa 1er, 15° lorsque l'entreprise agréée transmet les titres-services à la société émettrice aux fins de remboursement, groupés par mois dans lequel les prestations ont été effectivement effectuées, ne peut être accueilli (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SECURITE SOCIALE - Généralités - Services et emplois de proximité - Titre-service - Entreprise - Agrément - Système d'enregistrement - Conditions

- Art. 2quater, § 4, al. 1er, 15°, et 7, al. 2 A.R. du 12 décembre 2001

S.15.0129.N

11 september 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170911.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht (bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

RECHTSPLEGINGSVERGOEDING - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

Een geschil tussen de RSZ en een werkgever over de verplichting van deze laatste tot betaling van bijdragen, geen rechtspleging is zoals bedoeld in artikel 1017, tweede lid, Gerechtelijk Wetboek en artikel 4 Tarief Rechtsplegingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM.

GERECHTSKOSTEN - Burgerlijke zaken - Sociaal procesrecht

3/12/2019

Conclusions de l'avocat general Vanderlinden.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en matière sociale (règles particulières) - Juridictions du travail - Litige - Employeur - Obligation de cotisation - Nature du litige

INDEMNITE DE PROCEDURE - Juridictions du travail - Litige - Employeur - Obligation de cotisation - Nature du litige

Un litige entre l'ONSS et un employeur quant à l'obligation de ce dernier de payer des cotisations sociales n'est pas une procédure telle que visée aux article 1017, alinéa 2, du Code judiciaire et 4 de l'arrêté royal du 26 octobre 2007 fixant le tarif des indemnités de procédure (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

FRAIS ET DEPENS - Matière civile - Procédure en matière sociale

P. 664/691

(bijzondere regels) - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

RECHTSPLEEGINGSVERGOEDING - Arbeidsgerechten - Geschil - Werkgever - Bijdrageplicht - Aard van het geschil

(règles particulières) - Juridictions du travail - Litige - Employeur - Obligation de cotisation - Nature du litige

INDEMNITE DE PROCEDURE - Juridictions du travail - Litige - Employeur - Obligation de cotisation - Nature du litige

S.15.0130.F

27 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

ARBEIDSOVEREENKOMST - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

Aangezien het subjectief recht op de erkenning van de toepassing van de wet van 27 juni tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders dag na dag opeisbaar is, stuit de door de werknemer aan de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid betekende dagvaarding de verjaring voor de tien jaren die eraan voorafgaan, zoals voorgeschreven door artikel 2244 van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

ARBEIDSOVEREENKOMST - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring - Stuiting

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONTRAT DE TRAVAIL - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription

CONTRAT DE TRAVAIL - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription - Interruption

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Contrat de travail - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription - Interruption

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Contrat de travail - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription - Interruption

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription

Le droit subjectif à la reconnaissance de l'application de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 étant exigible jour après jour, la citation eu justice signifiée par le travailleur à l'Office national de sécurité sociale interrompt la prescription, comme le prévoit l'article 2244 du Code civil, pour les 10 années qui la précèdent (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription - Interruption

PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription - Interruption

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Contrat de travail - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription - Interruption

De werknemer die onderworpen is aan de wet van 24 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders, kan, tegenover de Rijksdienst voor Sociale Zekerheid, zijn recht doen gelden op de erkenning van de toepassing van die wet zodra de arbeidsovereenkomst ingaat en voor de volledige duur ervan; de vordering die dat recht bekrachtigt verjaart, bij ontstentenis van een bijzondere bepaling, overeenkomstig artikel 2262bis, §1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek, door verloop van tien jaar vanaf de dag waarop de verplichting opeisbaar is (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

ARBEIDSOVEREENKOMST - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Arbeidsovereenkomst - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring
VERJARING - Burgerlijke zaken - Termijnen (aard, duur, aanvang en einde) - Werknemers - Onderwerping - Wet van 27 juni 1969 - Subjectief recht - Erkenning - Vordering van de werknemer - Termijn - Verjaring

Le travailleur assujéti à la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs peut faire valoir à l'égard de l'Office national de sécurité sociale son droit à la reconnaissance de cette application, dès la prise de cours et pendant toute la durée du contrat de travail; à défaut de disposition particulière, l'action sanctionnant ce droit se prescrit, conformément à l'article 2262bis, § 1er, alinéa 1er, du Code civil, par 10 ans à partir du jour où l'obligation est exigible (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Contrat de travail - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription
PRESCRIPTION - Matière civile - Délais (nature, durée, point de départ, fin) - Travailleurs salariés - Assujettissement - Loi du 27 juin 1969 - Droit subjectif - Reconnaissance - Action du travailleur - Délai - Prescription

S.15.0131.F

29 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170529.3](#)

AC nr. ...

De beoordelingsfout die de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening heeft begaan bij het nazien, bepaald in artikel 139 Werkloosheidsbesluit, van de door de werkloze ingediende verklaringen en stukken en van de voorwaarden om op uitkeringen aanspraak te kunnen maken, is geen juridische of materiële vergissing in de zin van artikel 17, tweede lid, Wet Handvest Sociaal Verzekerde.

WERKLOOSHEID - Allerlei - R.V.A. - Juridische of materiële vergissing
- Art. 17, tweede lid Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

Ne constitue pas une erreur de droit ou matérielle au sens de l'article 17, alinéa 2, de la Charte de l'assuré social, l'erreur d'appréciation commise par l'Office national de l'emploi dans la vérification, prévue par l'article 139 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage, des déclarations et documents introduits par le chômeur et des conditions requises pour prétendre aux allocations de chômage.

CHOMAGE - Divers - O.N.Em. - Erreur de droit ou matérielle
- Art. 17, al. 2 L. du 11 avril 1995 visant à instituer "la charte" de l'assuré social

S.15.0133.N

9 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Algemeen - Prothese - Voorwaarden - Koning - Bevoegdheid

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Généralités - Prothèse - Conditions - Roi - Compétence

Voor de toepassing van artikel 28 Arbeidsongevallenwet en artikel 35, eerste lid en tweede lid, van het Koninklijk Besluit van 21 december 1971 houdende uitvoering van sommige bepalingen van de arbeidsongevallenwet van 10 april 1971 hebben prothesen en orthopedische toestellen de betekenis van kunst- en hulpmiddelen die een valide persoon niet behoeft en die als gevolg van het arbeidsongeval nodig zijn om aangetaste of verzwakte lichaamsdelen te steunen of te vervangen dan wel het gebruik of de functies ervan te bevorderen; aanpassingswerken aan de woning kunnen in bepaalde omstandigheden een hulpmiddel zijn dat nodig is om het gebruik of de functies van de aangetaste of verzwakte lichaamsdelen van het slachtoffer van een arbeidsongeval te bevorderen; uit de wetsgeschiedenis blijkt niet dat de wetgever aan de Koning de macht heeft verleend het recht van het slachtoffer op noodzakelijke prothesen of orthopedische toestellen in te perken, doch hem wel heeft opgedragen de toekenningsvoorwaarden ervan te preciseren; artikel 35, eerste lid, 4°, van het Koninklijk Besluit van 21 december 1971 kan dan ook niet worden aangezien als een limitatieve lijst van de aanpassingswerken aan een woning die als een prothese of een orthopedisch toestel kunnen worden aangezien; het middel dat geheel van een andere rechtsopvatting uitgaat en op die grond aanvoert dat een automatische garagepoortopener niet als een prothese of orthopedisch toestel kan worden aangezien, faalt naar recht (1). (1) Zie concl. OM.

ARBEIDSONGEVAL - Vergoeding - Algemeen - Prothese - Voorwaarden - Koning - Bevoegdheid

Pour l'application des articles 28 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail et 35 de l'arrêté royal du 21 décembre 1971 portant exécution de certaines dispositions de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail, il y a lieu d'entendre par appareils de prothèse et d'orthopédie les moyens d'assistance artificiels dont une personne valide n'a pas besoin et qui, à la suite d'un accident du travail, sont nécessaires pour soutenir ou remplacer des parties du corps déficientes ou affaiblies ou pour en favoriser l'usage ou les fonctions; dans certaines circonstances, des adaptations de l'habitation peuvent constituer un moyen d'assistance nécessaire pour favoriser l'usage ou les fonctions des parties du corps déficientes ou affaiblies de la victime d'un accident du travail; il ne ressort pas de la genèse de la loi que le législateur ait accordé au Roi le pouvoir de limiter le droit de la victime à des appareils de prothèse ou d'orthopédie nécessaires, mais qu'il lui a confié la mission d'en préciser les conditions d'octroi; l'article 35, alinéa 1er, 4°, de l'arrêté royal du 21 décembre 1971 ne peut être envisagé comme une liste limitative des travaux d'adaptation d'une habitation qui peuvent être considérés comme appareils de prothèse ou d'orthopédie; le moyen qui repose entièrement sur un soutènement juridique différent et soutient sur cette base qu'un ouvre-porte automatique de garage ne peut être considéré comme appareil de prothèse ou d'orthopédie manque en droit (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Réparation - Généralités - Prothèse - Conditions - Roi - Compétence

S.15.0134.F

27 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170227.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Allerlei - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijs - Bewijslast

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Arbeidsovereenkomst - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijslast

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONTRAT DE TRAVAIL - Divers - Travail à domicile - Frais - Paiement - Indemnité - Remboursement - Preuve - Charge de la preuve

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Contrat de travail - Travail à domicile - Frais - Paiement - Indemnité - Remboursement - Charge de la preuve

De vergoeding van de kosten die verbonden zijn aan de huisarbeid, geregeld door de artikelen 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6, van de wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten, is verschuldigd aan de werknemers die, zoals artikel 119.1, §1 bepaalt, tegen loon arbeid verrichten onder het gezag van een werkgever, in hun woonplaats of op elke andere door hen gekozen plaats; die bepalingen ontslaan de werknemer die de terugbetaling van zijn kosten vraagt niet van de verplichting de uitvoering van de door hem aangehaalde huisarbeid te bewijzen; de werkgever moet daarentegen bewijzen dat de werknemer zijn huisarbeid niet had uitgevoerd wanneer hij dat feit aanvoert tot staving van zijn vordering om hem te veroordelen tot de terugbetaling van de voor dat tijdvak betaalde vergoeding (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2016, nr. ...

ARBEIDSOVEREENKOMST - Allerlei - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijs - Bewijslast

- Artt. 119.1, §1, 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijslast - Beoordelingsvrijheid - Arbeidsovereenkomst - Huisarbeid - Kosten - Betaling - Vergoeding - Terugbetaling - Bewijslast

- Artt. 119.1, §1, 119.3, 1°, 119.4, §2, 4°, en 119.6 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 1315 Burgerlijk Wetboek

- Art. 870 Gerechtelijk Wetboek

Le remboursement des frais inhérents au travail à domicile prévu par les articles 119.3, 1°, 119.4, § 2, 4°, et 119.6, de la loi du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail, est dû au travailleur qui, comme le prévoit l'article 119.1, § 1er, fournit, sous l'autorité de l'employeur et contre rémunération, un travail à son domicile ou à un autre endroit choisi par lui; ces dispositions ne dispensent pas le travailleur, qui demande le remboursement de ses frais, de prouver l'exécution du travail à domicile qu'il allègue; en revanche, l'employeur a la charge de prouver que le travailleur n'avait pas exécuté le travail à domicile lorsqu'il allègue ce fait à l'appui de sa demande de le condamner à rembourser l'indemnité payée pour cette période (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Divers - Travail à domicile - Frais - Paiement - Indemnité - Remboursement - Preuve - Charge de la preuve

- Art. 119.1, § 1er, 119.3, 1°, 119.4, § 2, et 119.6 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

- Art. 1315 Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

PREUVE - Matière civile - Charge de la preuve. liberté d'appréciation - Contrat de travail - Travail à domicile - Frais - Paiement - Indemnité - Remboursement - Charge de la preuve

- Art. 119.1, § 1er, 119.3, 1°, 119.4, § 2, et 119.6 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

- Art. 1315 Code civil

- Art. 870 Code judiciaire

S.15.0136.N

6 februari 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170206.2](#)

AC nr. ...

Uit artikel 70 Arbeidsongevallenwet volgt niet dat elke rechtsvordering tot betaling die gegrond is op een arbeidsongeval, ongeacht haar voorwerp, ertoe zou strekken de verjaring van een vordering met dezelfde rechtsgrond maar met een ander voorwerp te stuiten (1). (1) Cass. 8 mei 2006, AR S.05.0005.F, AC 2006, nr. 259.

ARBEIDSONGEVAL - Rechtspleging - Verjaring - Stuiting - Dagvaarding in rechte - Stuitende kracht

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Arbeidsongeval - Dagvaarding in rechte - Stuitende kracht

Il ne résulte pas de l'article 70 de la loi du 10 avril 1971 sur les accidents du travail que toute action en paiement fondée sur un accident du travail aurait, quel que soit son objet, pour effet d'interrompre la prescription d'une demande ayant le même fondement juridique, mais un autre objet (1). (1) Cass. 8 mai 2006, RG S.05.0005.F, Pas. 2006, n° 259.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Procédure - Prescription - Interruption - Citation en justice - Effet interruptif

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Accident du travail - Citation en justice - Effet interruptif

S.16.0006.F

19 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.1](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

GEZINSBIJSLAG - Werknemers - Kinderbijslag

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PRESTATIONS FAMILIALES - Travailleurs salariés - Allocations familiales

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

LOON - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdragen - 3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Genicot.

REMUNERATION - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs

P. 668/691

In het stelsel dat door de Algemene kinderbijslagwet is ingericht om de toename van de kosten voor de opvoeding van kinderen te compenseren, wordt de kinderbijslag in functie van het belang van het kind in principe betaald aan de persoon die het daadwerkelijk opvoedt of, in buitengewone omstandigheden, aan het kind zelf wanneer het verondersteld wordt in te staan voor de beslissingen en de kosten die het aanbelangen; bijgevolg kan de premie die niet betaald is in functie van het belang van het kind en in principe aan een persoon die een kind kan opvoeden of aan een kind dat kan instaan voor de kosten die het aanbelangen maar wel aan de twaalfjarige kinderen van de werknemers van de verweerster, niet worden beschouwd als een aanvulling op de kinderbijslag (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

GEZINSBIJSLAG - Werknemers - Kinderbijslag

- Artt. 68, 69 en 70 Gecoördineerde wetten van 19 dec. 1939 betreffende de kinderbijslag voor loonarbeiders

- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

De geldsommen die de werkgever aan een derde betaalt, maken deel uit van het loon als de werknemer recht heeft op de betaling ervan en hij dat recht put uit de arbeidsovereenkomst of een dienstbetrekking van de werkgever; de geldsommen die de werkgever aan de werknemer betaalt, of aan een derde als de werknemer recht heeft op de betaling ervan, zijn in principe verschuldigd ingevolge de dienstbetrekking; de wetgever heeft de vrijgevheden van de werkgever aan de werknemer willen uitsluiten van het begrip loon; die conclusie geldt enkel als het voordeel geen recht van de werknemer is, ten laste van de werkgever en ingevolge de dienstbetrekking maar onder meer wordt toegekend bij de beëindiging van de arbeidsovereenkomst, naar aanleiding van een arbeidsonderbreking of wegens bijzondere omstandigheden als daar zijn de persoonlijke genegenheid of waardering van de werkgever of één of andere gebeurtenis in het persoonlijk leven of dat van de familie van de werknemer (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Bijdragen - Berekeningswijze - Loon

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

Dans le régime organisé par la loi générale sur les allocations familiales en vue de compenser l'accroissement des dépenses provoqué par le fait d'élever les enfants, les allocations familiales sont payées en considération de l'intérêt de l'enfant en principe à la personne qui élève effectivement celui-ci ou à l'enfant lui-même dans des circonstances exceptionnelles où ce dernier est supposé assumer les décisions et les dépenses qui le concernent; ne peut dès lors être considérée comme un complément aux allocations familiales, la prime payée, non en considération de l'intérêt de l'enfant et en principe à une personne susceptible d'élever un enfant ou à un enfant susceptible d'assumer les dépenses qui le concernent, mais aux enfants de douze ans des travailleurs de la défenderesse (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESTATIONS FAMILIALES - Travailleurs salariés - Allocations familiales

- Art. 68, 69 et 70 Lois coordonnées du 19 décembre 1939 relatives aux allocations familiales pour travailleurs salariés

- Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs

Les sommes d'argent payées par l'employeur à un tiers font partie de la rémunération lorsque le travailleur a droit à leur paiement et qu'il fonde ce droit sur le contrat de travail ou sur un engagement de l'employeur; les sommes d'argent payées par l'employeur au travailleur, ou à un tiers lorsque le travailleur a droit à leur paiement, sont dues en principe en raison de l'engagement; le législateur a entendu exclure de la notion de rémunération les libéralités faites par l'employeur au travailleur; cette conclusion ne vaut que lorsque l'avantage n'est pas un droit du travailleur, à charge de l'employeur et en raison de l'engagement, mais est alloué notamment lors de la résiliation du contrat de travail, à l'occasion d'une interruption du travail ou en raison de circonstances spéciales telles que la sympathie ou l'estime personnelles de l'employeur ou l'un ou l'autre événement de la vie personnelle ou familiale du travailleur (1). (1) Voir les concl. du MP.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Cotisations - Mode de calcul - Rémunération

- Art. 14, § 1er et 2 L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs

- Art. 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

LOON - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Bijdragen - Berekeningswijze - Loon

- Art. 14, §§ 1 en 2 Wet van 27 juni 1969 tot herziening van de besluitwet van 28 dec. 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders

- Art. 2 Wet van 12 april 1965 betreffende de bescherming van het loon der werknemers

- Art. 3 Wet van 3 juli 1978 betreffende de arbeidsovereenkomsten

- Art. 3 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

REMUNERATION - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Cotisations - Mode de calcul - Rémunération

- Art. 14, § 1er et 2 L. du 27 juin 1969 révisant l'A.-L. du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs

- Art. 2 L. du 12 avril 1965 concernant la protection de la rémunération des travailleurs

- Art. 3 L. du 3 juillet 1978 relative aux contrats de travail

S.16.0009.F

19 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Recht op maatschappelijke integratie - Toekenningsvoorwaarde - Werkbereidheid - Verhinderend - Studie - Billijkheidsredenen - Vordering van het recht op werkloosheidsuitkeringen

Studies die de werkbereidheid van de sociaal verzekerde verhinderen in de zin van artikel 3, 5°, van de wet van 26 mei 2002, kunnen een billijkheidsreden vormen in de zin van die bepaling, ook als ze hem verhinderen tegelijkertijd beschikbaar te zijn voor de arbeidsmarkt in de zin van de artikelen 56 tot 59decies van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering, hoewel de voorwaarden bepaald door artikel 93 van dat koninklijk besluit voor het vrijstellen van die voorwaarde voor het recht op werkloosheidsuitkeringen niet vervuld zijn; wanneer die studies ook in die omstandigheden een billijkheidsreden vormen, hetgeen door de bodemrechter in feite wordt beoordeeld, kan de sociaal verzekerde die zijn studie voortzet zijn recht op werkloosheidsuitkeringen niet doen gelden in de zin van artikel 3, 6° (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Recht op maatschappelijke integratie - Toekenningsvoorwaarde - Werkbereidheid - Verhinderend - Studie - Billijkheidsredenen - Vordering van het recht op werkloosheidsuitkeringen

Conclusions de l'avocat général Genicot.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Droit à l'intégration sociale - Condition d'octroi - Etre disposé à travailler - Empêchement - Etudes - Raison d'équité - Faire valoir son droit aux allocations de chômage

Des études qui empêchent l'assuré social d'être disposé à travailler au sens de l'article 3, 5°, de la loi du 26 mai 2002 sont susceptibles de constituer une raison d'équité au sens de cette disposition même si elles l'empêchent simultanément d'être disponible pour le marché de l'emploi au sens des articles 56 à 59decies de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage alors que les conditions prévues par l'article 93 de cet arrêté royal pour la dispense de cette condition du droit aux allocations de chômage ne sont pas réunies; lorsque ces études constituent également dans ces circonstances une raison d'équité, ce qu'il revient au juge du fond d'apprécier en fait, l'assuré social qui poursuit les études n'a pas de droit aux allocations de chômage à faire valoir au sens de l'article 3, 6° (1). (1) Voir les concl. du MP.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Droit à l'intégration sociale - Condition d'octroi - Etre disposé à travailler - Empêchement - Etudes - Raison d'équité - Faire valoir son droit aux allocations de chômage

S.16.0011.F

19 juni 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170619.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

PENSIOEN - Werknemers - Aanvraag - Begrip

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PENSION - Travailleurs salariés - Demande - Notion

De artikelen 108, 3°, van de wet van 28 december 2011 en 3/1 van het koninklijk besluit van 26 april 2012 definiëren niet, voor wat de toepassing ervan betreft, wat onder aanvraag moet worden verstaan; het middel neemt aan, precies zoals het arrest beslist, dat die aanvraag niet vereenzelvigd kan worden met deze bedoeld in artikel 9, § 1 en 2, van het koninklijk besluit van 21 december 1967; de rechter die de voormelde artikelen 108, 3°, en 3/1 aldus uitlegt dat ze van toepassing zijn op elke stap die daadwerkelijk ondernomen is bij de Rijksdienst voor Pensioenen in het raam van een vervroegd vertrek met vervroegd rustpensioen op zestig jaar in 2013 als gevolg, verantwoordt zijn beslissing naar recht (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

PENSIOEN - Werknemers - Aanvraag - Begrip

Les articles 108, 3°, de la loi du 28 décembre 2011 et 3/1 de l'arrêté royal du 26 avril 2012 ne définissent pas ce qu'il y a lieu, pour leur application, d'entendre par demande; le moyen admet que, comme le décide l'arrêt, cette demande ne s'identifie pas avec celle qui est visée à l'article 9, §§ 1er et 2, de l'arrêté royal du 21 décembre 1967; justifie légalement sa décision le juge qui interprète les articles 108, 3° et 3/1 précités comme visant toute démarche effectuée de manière certaine auprès de l'Office national des pensions dans le cadre d'un processus de départ anticipé impliquant une pension anticipée à soixante ans en 2013 (1). (1) Voir les concl. du MP.

PENSION - Travailleurs salariés - Demande - Notion

S.16.0012.F

11 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Gevolg - Aard van de activeringsovereenkomst

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Aard

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

Conclusions de l'avocat general Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Droit aux allocations - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Décision d'exclusion - Contestation - Conséquence - Pouvoir du juge

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Décision d'exclusion - Contestation - Conséquence - Pouvoir du juge

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Procédure administrative - Conséquence - Nature du contrat d'activation

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Procédure administrative - Nature

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Décision d'exclusion - Contestation - Conséquence - Pouvoir du juge

De omstandigheid dat de werkloze geen rechtsmiddel voor de arbeidsrechtbank heeft aangewend tegen de oproepingen, evaluaties, uitnodigingen om de schriftelijke overeenkomsten te sluiten of om de in die overeenkomsten opgenomen concrete acties te kiezen, doet geen afbreuk aan de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank om toe te zien op de wettigheid van de beslissing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening waardoor de werkloze die niet voldoet aan de verplichting om actief naar werk te zoeken wordt uitgesloten van het recht op uitkeringen, en om uitspraak te doen over het recht van de werkloze op uitkeringen door na te gaan of hij aan die voorwaarde voldoet, derhalve, dat de concrete acties die deze preciseren, werden bepaald overeenkomstig de voormelde artikelen 59bis tot 59quinquies (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

De administratieve procedure voor de opvolging van het actieve zoekgedrag heeft zowel tot doel om, in overleg met de werkloze, de concrete acties te preciseren die laatstgenoemde moet ondernemen om te voldoen aan zijn verplichting om actief naar werk te zoeken, rekening houdend met zijn specifieke situatie en met de criteria van de passende dienstbetrekking, als om na te gaan of hij aan die verplichting voldoet; de oproeping van de werkloze voor het evaluatiegesprek, de evaluatie, de uitnodiging van de werkloze om een activeringsovereenkomst aan te gaan, het kiezen, in overleg met de werkloze, van de concrete acties die zijn opgenomen in die overeenkomst en de uitsluiting van de werkloze van het recht op uitkeringen zijn eenzijdige administratieve handelingen van de directeur die uitgaan van de uitoefening van het openbaar gezag (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Aard

La circonstance que le chômeur n'a pas exercé de recours devant le tribunal du travail contre les convocations, évaluations, invitations à souscrire les contrats écrits ou choix des actions concrètes reprises dans ces contrats n'affecte pas le pouvoir du tribunal du travail de contrôler la légalité de la décision de l'Office national de l'emploi excluant du droit aux allocations le chômeur qui ne satisfait pas à l'obligation de rechercher activement un emploi, et de statuer sur le droit du chômeur aux allocations en vérifiant s'il satisfait à cette condition, partant, que les actions concrètes qui la précisent ont été déterminées conformément aux articles 59bis à 59quinquies précités (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Décision d'exclusion - Contestation - Conséquence - Pouvoir du juge

La procédure administrative de suivi du comportement de recherche active d'emploi a pour but, à la fois, de préciser en concertation avec le chômeur les actions concrètes que ce dernier doit mener pour satisfaire à son obligation de rechercher activement un emploi, compte tenu de sa situation spécifique ainsi que des critères de l'emploi convenable, et de vérifier s'il satisfait à cette obligation; la convocation du chômeur à l'entretien d'évaluation, l'évaluation, l'invitation du chômeur à souscrire un contrat d'activation, le choix en concertation avec le chômeur des actions concrètes reprises dans ce contrat et l'exclusion du chômeur du bénéfice des allocations constituent des actes administratifs unilatéraux du directeur qui procèdent de l'exercice de la puissance publique (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Procédure administrative - Nature

De activeringsovereenkomst is geen overeenkomst die onderworpen is aan de bepalingen van het Burgerlijk Wetboek maar de akte die de vormvereiste van het regelmatige overleg met de werkloze vaststelt teneinde de voorwaarden te preciseren waaraan hij zal moeten voldoen om zijn verplichting om actief naar werk te zoeken, na te komen; de activeringsovereenkomst valt niet onder de toepassing van de artikelen 1147 en 1148 Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Administratieve procedure - Gevolg - Aard van de activeringsovereenkomst

Wanneer de directeur een werkloze uitsluit van het recht op uitkeringen op grond van artikel 59sexies, § 6, en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat er een geschil tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze over het recht op de uitkeringen waarvan hij is uitgesloten; krachtens de artikelen 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek en 7, § 11, Besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders behoort dat geschil tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank; de arbeidsrechtbank die van een dergelijk geschil kennisneemt, oefent op de beslissing van de directeur een toetsing met volle rechtsmacht uit (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 699.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsovereenkomst - Toetsing - Directeur van het RVA-bureau - Beslissing tot uitsluiting - Betwisting - Gevolg - Bevoegdheid van de rechter

Le contrat d'activation ne constitue pas un contrat soumis aux dispositions du Code civil mais l'acte constatant la formalité de la concertation suivie avec le chômeur pour préciser les conditions auxquelles il satisfera à son obligation de rechercher activement un emploi; le contrat d'activation n'est pas soumis aux articles 1147 et 1148 du Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Procédure administrative - Conséquence - Nature du contrat d'activation

Lorsque, sur la base de l'article 59sexies, § 6, le directeur exclut un chômeur du bénéfice des allocations et que ce dernier conteste cette décision, une contestation naît entre l'Office national de l'emploi et le chômeur sur le droit aux allocations dont il est exclu. Cette contestation ressortit au tribunal du travail en vertu des articles 580, 2°, du Code judiciaire et 7, § 11, de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs; saisi d'une telle contestation, le tribunal du travail exerce un contrôle pleine juridiction sur la direction du directeur (1). (1) Voir les concl. du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Droit aux allocations - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Décision d'exclusion - Contestation - Conséquence - Pouvoir du juge

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Contrôle - Directeur du bureau de l'ONEM - Décision d'exclusion - Contestation - Conséquence - Pouvoir du juge

S.16.0016.F

11 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Allerlei - Beroepsinlevingsovereenkomst - Definities - Voorwerpen - Onderscheid

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Onderwerping - Voorwaarde - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

Conclusions de l'avocat general Genicot.

CONTRAT DE TRAVAIL - Divers - Convention d'immersion professionnelle - Définitions - Objets - Distinction

PREUVE - Matière civile - Divers - Contrat de travail - Convention d'immersion professionnelle - Objets - Distinction - Preuve - Ecrit - Absence

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Assujettissement - Condition - Contrat de travail - Convention d'immersion professionnelle - Objets - Distinction - Preuve - Ecrit - Absence

Uit de artikelen 104 van de programmawet van 2 augustus 2002 en 2 en 3 van de Arbeidsovereenkomstenwet blijkt dat de beroepsinlevingsovereenkomst verschilt van de arbeidsovereenkomst doordat ze de opleiding en niet de prestatie van loonarbeid tot voorwerp heeft (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 700.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Allerlei - Beroepsinlevingsovereenkomst - Definities - Voorwerpen - Onderscheid

Uit het verschil van voorwerp tussen de beroepsinlevingsovereenkomst en de arbeidsovereenkomst volgt dat, hoewel de rechter uit het ontbreken van het geschrift dat vereist wordt door de artikelen 105, § 1, en 106, 8°, van de programmawet, een feitelijk vermoeden kan afleiden dat bijdraagt tot het bewijs van het feit dat de overeenkomst in uitvoering waarvan een partij loonarbeid presteert onder het gezag van een andere partij, die door hen omschreven wordt als een beroepsinlevingsovereenkomst waarop de voormelde bepalingen van toepassing zijn, in werkelijkheid de prestatie van loonarbeid en niet de opleiding van de presterende partij tot voorwerp heeft en bijgevolg een arbeidsovereenkomst is, het ontbreken van dat geschrift niet noodzakelijkerwijs tot gevolg heeft dat de overeenkomst een arbeidsovereenkomst is (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 700.

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Allerlei - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift
SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Onderwerping - Voorwaarde - Arbeidsovereenkomst - Beroepsinlevingsovereenkomst - Voorwerpen - Onderscheid - Bewijs - Geschrift - Geen geschrift

Il ressort des articles 104 de la loi-programme du 2 août 2002 et 2 et 3 de la loi du 3 juillet 1978 que la convention d'immersion professionnelle diffère du contrat de travail en ce qu'elle a pour objet la formation et non la prestation d'un travail contre une rémunération (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONTRAT DE TRAVAIL - Divers - Convention d'immersion professionnelle - Définitions - Objets - Distinction

Il suit de la différence d'objet entre la convention d'immersion professionnelle et le contrat de travail que, si le juge peut déduire de l'absence de l'écrit exigé par les articles 105, § 1er, et 106, 8°, de la loi-programme une présomption de l'homme contribuant à la preuve que la convention en exécution de laquelle une partie fournit des prestations de travail rémunérées sous l'autorité de l'autre partie, qualifiée par elles de convention d'immersion professionnelle régie par les dispositions précitées, a en réalité pour objet la prestation d'un travail contre rémunération et non la formation du prestataire et constitue par conséquent un contrat de travail, l'absence de cet écrit n'a pas nécessairement pour effet que la convention constitue un contrat de travail (1). (1) Voir les concl. du MP.

PREUVE - Matière civile - Divers - Contrat de travail - Convention d'immersion professionnelle - Objets - Distinction - Preuve - Ecrit - Absence
SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Assujettissement - Condition - Contrat de travail - Convention d'immersion professionnelle - Objets - Distinction - Preuve - Ecrit - Absence

S.16.0025.F

24 april 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170424.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafvordering - Verjaring - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Loi nouvelle - Application immédiate

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Action publique - Prescription - Loi nouvelle - Application immédiate

Behoudens een andersluidende bepaling van de wetgever, is de nieuwe wet betreffende de verjaring van de strafvordering, vanaf haar inwerkingtreding, onmiddellijk van toepassing op de strafvordering die voorheen ontstaan is en die volgens de oude wet op dat tijdstip nog niet verjaard is; de volledige duur van de verjaring mag de door de oude wet bepaalde termijn evenwel niet overschrijden (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

VERJARING - Strafzaken - Strafvordering - Termijnen - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

WETTEN, DECRETEN, ORDONNANTIES, BESLUITEN - Werking in de tijd en in de ruimte - Werking in de tijd - Strafvordering - Verjaring - Nieuwe wet - Onmiddellijke toepassing

Sauf disposition contraire du législateur, la loi nouvelle relative à la prescription de l'action publique est d'application immédiate, à partir de son entrée en vigueur, à l'action publique née antérieurement et non encore prescrite à ce moment en vertu de la loi ancienne, sans toutefois que la durée totale de la prescription puisse excéder celle qui était fixée par la loi ancienne (1). (1) Voir les concl. en grande partie contr. du MP.

PRESCRIPTION - Matière répressive - Action publique - Délais - Loi nouvelle - Application immédiate

LOIS. DECRETS. ORDONNANCES. ARRETES - Application dans le temps et dans l'espace - Application dans le temps - Action publique - Prescription - Loi nouvelle - Application immédiate

S.16.0026.F

11 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.5](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Willekeurig ontslag - Sluiting van ondernemingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

ARBEIDSVORZIENING - Sluiting van onderneming - Willekeurig ontslag - Vergoedingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

De vergoeding wegens willekeurige afdanking, bepaald door artikel 63 van de wet van 3 juli 1978, vóór de wijziging ervan door de wet van 26 december 2013, maakt deel uit van de vergoedingen en voordelen bedoeld in artikel 35, § 1, 2°, van de wet van 26 juni 2002 die door het Fonds tot vergoeding van de in geval van Sluiting van Ondernemingen ontslagen werknemers, moeten worden betaald wanneer de werkgever, bij sluiting van de onderneming, zich niet kwijt van zijn verplichtingen; aangezien ze bijdraagt tot de bescherming tegen het ontslag van de werknemers die voor onbepaalde tijd zijn aangeworven, vormt ze een opzeggingsvergoeding die voortvloeit uit de beëindiging van de arbeidsovereenkomst in de zin van artikel 24, eerste lid, 3°, van het koninklijk besluit van 23 maart 2007 dat het maximumbedrag van de betalingen bepaalt (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 701.

ARBEIDSVORZIENING - Sluiting van onderneming - Willekeurig ontslag - Vergoedingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

ARBEIDSOVEREENKOMST - Einde - Willekeurig ontslag - Sluiting van ondernemingen - Fonds tot vergoeding van de in geval van sluiting van ondernemingen ontslagen werknemers - Betaling - Maximumbedrag - Plafond

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Licenciement abusif - Fermeture d'entreprises - Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises - Paiement - Montant maximum - Plafond

EMPLOI - Fermeture d'entreprises - Licenciement abusif - Indemnités - Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises - Paiement - Montant maximum - Plafond

L'indemnité de licenciement abusif prévue par l'article 63 de la loi du 3 juillet 1978 avant sa modification par la loi 26 décembre 2013, fait partie des indemnités et avantages visés à l'article 35, § 1er, 2°, de la loi du 26 juin 2002 qui doivent être payés par le Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises lorsque, en cas de fermeture d'entreprise, l'employeur ne s'acquitte pas de ses obligations; contribuant à la protection contre le licenciement des ouvriers engagés pour une durée indéterminée, elle constitue une indemnité de congé résultant de la rupture du contrat de travail au sens de l'article 24, alinéa 1er, 3°, de l'arrêté royal du 23 mars 2007 déterminant le montant maximum des paiements (1). (1) Voir les concl. du MP.

EMPLOI - Fermeture d'entreprises - Licenciement abusif - Indemnités - Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises - Paiement - Montant maximum - Plafond

CONTRAT DE TRAVAIL - Fin - Licenciement abusif - Fermeture d'entreprises - Fonds d'indemnisation des travailleurs licenciés en cas de fermeture d'entreprises - Paiement - Montant maximum - Plafond

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

HUUR VAN DIENSTEN - Aannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Aansteller - Verplichtingen - Inhoudingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Werken - Aannemer - Sociale schulden - Aansteller - Opdrachtgever - Verplichtingen - Inhoudingen, gedeeltelijke heffingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

De bijslag die artikel 30bis, eerste lid, RSZ-wet, oplegt aan de opdrachtgever die niet voldoet aan de verplichting om aan de RSZ, krachtens artikel 30bis, § 5, eerste lid, 35 pct. te storten van het bedrag dat hij de aannemer met sociale schulden verschuldigd is op het ogenblik van die betaling, is geen straf maar een, in het algemeen belang bepaalde, forfaitaire vergoeding tot herstel van de aldus aangetaste financiering van de sociale zekerheid; hij heeft een burgerrechtelijk karakter (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr. 702.

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Werken - Aannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Opdrachtgever - Verplichtingen - Inhoudingen, gedeeltelijke heffingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

HUUR VAN DIENSTEN - Aannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Aansteller - Verplichtingen - Inhoudingen op het bedrag van de werken - Stortingen aan de RSZ - Niet-nakoming - Sanctie - Bijslag - Aard van de sanctie

Conclusions de l'avocat general Genicot.

LOUAGE D'INDUSTRIE - Entrepreneur - Dettes sociales - Maître de l'ouvrage - Commettant - Obligations - Retenues sur le montant des travaux - Versements à l'ONSS - Manquements - Sanction - Majoration - Nature de la sanction

SECURITE SOCIALE - Généralités - Travaux - Entrepreneur - Dettes sociales - Commettant - Maître de l'ouvrage - Obligations - Retenues, prélèvements partiels sur le montant des travaux - Versements à l'ONSS - Manquements - Sanction - Majoration - Nature de la sanction

La majoration imposée, par l'article 30bis, §5, alinéa 1er, de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté loi du 28 décembre 1944, au commettant qui ne satisfait pas à l'obligation de retenir et de verser à l'ONSS en vertu de l'article 30bis, §5, alinéa 1er, 35 % du montant dont il est redevable à l'entrepreneur ayant des dettes sociales au moment de ce paiement, ne constitue pas une peine mais une indemnité forfaitaire de réparation, prévue dans l'intérêt général, de l'atteinte portée au financement de la sécurité sociale; elle a un caractère civil (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

SECURITE SOCIALE - Généralités - Travaux - Entrepreneur - Dettes sociales - Commettant - Maître de l'ouvrage - Obligations - Retenues, prélèvements partiels sur le montant des travaux - Versements à l'ONSS - Manquements - Sanction - Majoration - Nature de la sanction

LOUAGE D'INDUSTRIE - Entrepreneur - Dettes sociales - Maître de l'ouvrage - Commettant - Obligations - Retenues sur le montant des travaux - Versements à l'ONSS - Manquements - Sanction - Majoration - Nature de la sanction

Herstel van de schade in natura is de normale wijze van vergoeding van schade; de rechter is bijgevolg verplicht het herstel van de schade in natura te bevelen wanneer het slachtoffer dit vordert of de aansprakelijke dit aanbiedt en deze wijze van herstel bovendien mogelijk is en geen rechtsmisbruik uitmaakt (1). (1) Cass. 26 juni 1980, AC 1979-80, nr. 686 en Cass. 20 januari 1993, AR 9672, AC 1993, nr. 39, 39bis, 39ter.

AANSPRAKELIJKHEID BUITEN OVEREENKOMST - Herstelplicht - Algemeen - Herstel in natura - Vordering slachtoffer - Aanbod aansprakelijke
- Artt. 1382 en 1383 Burgerlijk Wetboek

La réparation du dommage en nature est le mode normal de réparation du dommage; le juge est par conséquent tenu d'ordonner la réparation du dommage en nature lorsque la victime le demande ou que le responsable en fait l'offre et que le mode de réparation est en outre possible et ne constitue pas l'exercice abusif d'un droit (1). (1) Cass. 26 juin 1980, Pas. 1980, p. 1341 et Cass. 20 janvier 1993, RG 9672, Pas. 1993, n° 39, 39bis, 39ter.

RESPONSABILITE HORS CONTRAT - Obligation de réparer - Généralités - Réparation en nature - Demande de la victime - Offre du responsable
- Art. 1382 et 1383 Code civil

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.Conclusions de l'avocat general Vanderlinden.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Storting - Geen storting - Hoofdelijkheid - Omvang

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Entrepreneur ou sous-traitant - Dettes sociales - Donneur d'ordre - Obligations - Responsabilité solidaire - Retenues - Versement - Versement non effectué - Solidarité - Etendue

Uit de samenhang van artikel 30bis, §3, eerste, vierde en tiende lid, §4, eerste, derde, vierde en vijfde lid en § 5, eerste lid, RSZ-wet volgt dat de inhoudingen en stortingen bedoeld in artikel 30bis, §4, RSZ-wet voorschotten zijn op de bedragen die de opdrachtgever van de werken verschuldigd is ingevolge de hoofdelijke aansprakelijkheid bepaald in artikel 30bis, §3, RSZ-wet; de RSZ kan bijgevolg van de opdrachtgever, bovenop de bedragen verschuldigd op grond van artikel 30bis, §3, RSZ-wet, geen betaling vorderen van de in artikel 30bis, §4, eerste lid, RSZ-wet bedoelde bedragen die deze laatste bij de betaling van een deel of het geheel van de prijs niet heeft ingehouden en gestort (1). (1) Zie concl. OM.

Il résulte de la combinaison des § 3, alinéas 1er, 4 et 10, § 4, alinéas 1er, 3, 4 et 5, et § 5, alinéa 1er de l'article 30bis de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs que les retenues et versements visés à l'article 30bis, § 4, de ladite loi du 27 juin 1969 sont des avances sur les montants dus par le maître de l'ouvrage en raison de la responsabilité solidaire prévue à l'article 30bis, § 3, de cette loi; par conséquent, l'ONSS ne peut exiger du donneur d'ordre, en sus des montants dus sur la base de l'article 30bis, § 3, de la loi du 27 juin 1969, le paiement des montants visés à l'article 30bis, § 4, alinéa 1er, de ladite loi que ce dernier n'a pas retenus et versés lors du paiement de tout ou partie du prix (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Storting - Geen storting - Hoofdelijkheid - Omvang

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Entrepreneur ou sous-traitant - Dettes sociales - Donneur d'ordre - Obligations - Responsabilité solidaire - Retenues - Versement - Versement non effectué - Solidarité - Etendue

S.16.0050.N

6 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170306.5](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang tussen de artikelen 33, §1, eerste lid, 36, eerste lid, 37, eerste, tweede, derde en vierde lid, 39, §1, §2 eerste en tweede lid, §3, derde lid, van de wet van 4 december 2007 betreffende de sociale verkiezingen volgt dat een kandidaat die voorkomt op de overeenkomstig artikel 36 of artikel 37, vierde lid, aangeplakte lijsten, tegen wiens kandidatuur beroep is ingesteld overeenkomstig artikel 39, § 1 of § 2, Wet Sociale Verkiezingen, slechts kan worden vervangen nadat de arbeidsrechtbank heeft vastgesteld dat hij niet aan de verkiesbaarheidsvoorwaarden voldoet en uiterlijk tot de veertiende dag vóór de verkiezingen (X + 76), onverminderd de toepassing van artikel 38, eerste lid, 1°, Wet Sociale Verkiezingen dat hier evenwel niet aan de orde is; het middel dat geheel ervan uitgaat dat de artikelen 37 en 39 Wet Sociale Verkiezingen niet verhinderen dat de representatieve werknemersorganisatie die de kandidaat heeft voorgedragen, al tot zijn vervanging mag overgaan vooraleer de arbeidsrechtbank uitspraak heeft gedaan over het beroep dat tegen diens kandidatuur is ingesteld, berust op een onjuiste rechtsopvatting.

Il résulte de la combinaison des articles 33, § 1er, alinéa 1er, 36, alinéa 1er, 37, alinéas 1er, 2,3 et 4, 39, § 1er, § 2, alinéas 1er et 2, § 3, alinéa 3, de la loi du 4 décembre 2007 relative aux élections sociales qu'un candidat qui figure sur les listes affichées conformément aux articles 36 ou 37, alinéa 4, contre la candidature duquel un recours est introduit conformément à l'article 39, § 1er ou § 2, de cette loi, ne peut être remplacé qu'après que le tribunal du travail a constaté qu'il ne remplit pas les conditions d'éligibilité et au plus tard jusqu'au quatorzième jour précédant l'élection (X + 76), nonobstant l'application de l'article 38, alinéa 1er, 1°, de cette loi, qui est toutefois dénuée de pertinence en l'espèce; le moyen qui, dans son ensemble, suppose que les articles 37 et 39 de la loi du 4 décembre 2007 relative aux élections sociales ne font pas obstacle à ce que l'organisation représentative des travailleurs qui a présenté le candidat puisse déjà procéder à son remplacement avant que le tribunal du travail ait statué sur le recours introduit contre sa candidature repose sur une prémisse juridique erronée.

ONDERNEMINGSRAAD EN VEILIGHEIDSCOMITE - Verkiezingen - Voordracht van kandidaten - Vordering tot schrapping van de kandidatenlijst

CONSEIL D'ENTREPRISE ET COMITE DE SECURITE ET D'HY - Elections - Présentation de candidats - Demande tendant à faire rayer un candidat de la liste des candidats

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Bijdrageopslagen - Interesten - Vaste vergoeding - Vermindering - Voorwaarden

Uit de samenhang van artikel 55, §2, eerste lid, en §3 Uitvoeringsbesluit RSZ-wet volgt dat de in artikel 55, §3, Uitvoeringsbesluit RSZ-wet bepaalde verhoging van de verminderingen van de bijdrageopslagen, vaste vergoeding en verwijlinterest slechts mogelijk is indien alle vervallen bijdragen zijn betaald, behalve wanneer het bijdragen betreft die vervallen in de eerste drie kwartalen 2009 en die het voorwerp uitmaken van betalingstermijnen toegestaan bij toepassing van artikel 43octies en volgende van dit besluit (1). (1) Zie concl. OM.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Bijdrageopslagen - Interesten - Vaste vergoeding - Vermindering - Voorwaarden

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Majorations de cotisations - Intérêts - Indemnité forfaitaire - Réduction - Conditions

Il résulte de la combinaison des § 2, alinéa 1er, et § 3 de l'article 55 de l'arrêté royal du 28 novembre 1969 pris en exécution de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs que l'augmentation, prévue à l'article 55, § 3, dudit arrêté royal du 28 novembre 1969, des réductions des majorations de cotisations sociales, de l'indemnité forfaitaire et des intérêts de retard n'est possible que si toutes les cotisations échues ont été payées, sauf dans le cas où il s'agit de cotisations échues pendant les trois premiers trimestres de 2009 et qui font l'objet de termes de paiements accordés en application de l'article 43octies et suivant dudit arrêté (1). (1) Voir les concl. du MP publiées à leur date dans AC.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Majorations de cotisations - Intérêts - Indemnité forfaitaire - Réduction - Conditions

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Gedinginleidende akte - Vordering - Voorwerp van de vordering - Aangevoerde middelen - Onderscheid

VORDERING IN RECHTE - Inleidende akte - Voorwerp van de vordering - Verjaring - Stuiting - Aangevoerde middelen - Onderscheid

Krachtens artikel 2244, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek stuit de gedinginleidende akte de verjaring voor de vordering die deze akte inleidt, ongeacht de middelen die zijn aangevoerd tot staving van die vordering (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Gedinginleidende akte - Vordering - Voorwerp van de vordering - Aangevoerde middelen - Onderscheid

VORDERING IN RECHTE - Inleidende akte - Voorwerp van de vordering - Verjaring - Stuiting - Aangevoerde middelen - Onderscheid

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Acte introductif d'instance - Demande - Objet de la demande - Moyens invoqués - Distinction

DEMANDE EN JUSTICE - Acte introductif - Objet de la demande - Prescription - Interruption - Moyens invoqués - Distinction

L'acte introductif de l'instance interrompt la prescription en vertu de l'article 2244, alinéa premier, du Code civil pour la demande que cet acte introduit, quels que soient les moyens invoqués à l'appui de cette demande (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Acte introductif d'instance - Demande - Objet de la demande - Moyens invoqués - Distinction

DEMANDE EN JUSTICE - Acte introductif - Objet de la demande - Prescription - Interruption - Moyens invoqués - Distinction

Die brief is de vorm waarmee de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening voldoet aan zijn verplichting om de jonge werknemer in te lichten over zijn verplichting om actief naar werk te zoeken en samen te werken met de gewestelijke dienst voor arbeidsbemiddeling en beroepsopleiding en over het verloop en de eventuele gevolgen van de procedure; hij vormt een basisvoorwaarde en een waarborg van die opvolgingsprocedure van de verplichting van de jonge werknemer; de ontstentenis ervan maakt die procedure ongeldig (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 703.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast - Ontstentenis van bewijs

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Artikel 58 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Algemene verplichting - Artikelen 59bis/1 tot 59quinquies van datzelfde koninklijk besluit - Activeringsprocedure - Bijzondere reglementering op de verplichting naar werk te zoeken - Onderscheid - Beoordeling van de inspanningen - Bevoegdheid van de rechter

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast - Ontstentenis van bewijs

Overeenkomstig artikel 13, § 3, van het koninklijk besluit van 20 juli 2012, gaat de eerste evaluatie, waartoe wordt overgegaan na de verzending van de informatiebrief bedoeld in § 2, over de inspanningen die de werknemer heeft geleverd om zich in te schakelen op de arbeidsmarkt vanaf de datum van ontvangst van die brief tot de datum van ontvangst van de vraag van de directeur bedoeld in artikel 59quater/1; het staat aan de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening te bewijzen dat hij de in de voormelde bepalingen voorgeschreven vormvereiste, namelijk de verzending van die brief, heeft vervuld; de omstandigheid dat die bepalingen geen aangetekende zending vereisen, vormt geen vrijstelling om het bewijs ervan te leveren (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 703.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Informatiebrief van de RVA - Periode - Te leveren inspanningen - Toetsing - Bewijs van verzending van de informatiebrief - Bewijslast

Cette lettre constitue la forme dans laquelle l'Office national de l'emploi accomplit son obligation d'informer le jeune travailleur sur son obligation de rechercher activement un emploi et de collaborer avec le service régional de l'emploi et de la formation professionnelle ainsi que sur le déroulement et les suites éventuelles de la procédure; elle forme un préalable et une garantie de cette procédure de suivi de l'obligation du jeune travailleur; son défaut invalide cette procédure (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Lettre d'information par l'ONEM - Période - Efforts à accomplir - Contrôle - Preuve de l'envoi de la lettre d'information - Charge de la preuve - Absence de preuve

Conclusions de l'avocat general Genicot.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Lettre d'information par l'ONEM - Période - Efforts à accomplir - Contrôle - Preuve de l'envoi de la lettre d'information - Charge de la preuve

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Article 58 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 - Obligation générale - Articles 59bis/1 à 59quinquies du même arrêté royal - Procédure d'activation - Réglementation spéciale de l'obligation de recherche d'emploi - Distinctions - Appréciation des efforts - Pouvoir du juge

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Lettre d'information par l'ONEM - Période - Efforts à accomplir - Contrôle - Preuve de l'envoi de la lettre d'information - Charge de la preuve - Absence de preuve

Conformément à l'article 13, §3, de l'arrêté royal du 20 juillet 2012 la première évaluation à laquelle il est procédé après la lettre d'information prévue au § 2 porte sur les efforts fournis par le travailleur pour s'insérer sur le marché du travail depuis la réception de cette lettre jusqu'à la réception de la demande du directeur visée à l'article 59 quater/1; il appartient à l'Office national de l'emploi de prouver qu'il a accompli la formalité prévue par les dispositions précitées de l'envoi de cette lettre; la circonstance que ces dispositions n'imposent pas l'envoi recommandé ne le dispense pas de cette preuve (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Lettre d'information par l'ONEM - Période - Efforts à accomplir - Contrôle - Preuve de l'envoi de la lettre d'information - Charge de la preuve

De regelgever heeft inzonderheid de artikelen 59bis/1 tot 59quinquies/2 aangenomen om te bepalen of de jonge werknemer het risico blijft lopen op onvrijwillige werkloosheid of niet; daaruit volgt dat de in artikel 58 vermelde voorwaarde om actief naar werk te zoeken beoordeeld wordt op grond van die bepalingen: bijgevolg kunnen de directeur, tijdens de activeringsprocedure, en de arbeidsrechtbank die krachtens artikel 580, 2°, Gerechtelijk Wetboek kennisneemt van een geschil over het recht op uitkeringen waarvan de jonge werknemer is uitgesloten op grond van artikel 9quater/3, § 6, van het Koninklijk Besluit van 25 november 1991, de inspanningen van laatstgenoemde om zich op de arbeidsmarkt in te schakelen niet louter op grond van artikel 58 van het koninklijk besluit beoordelen (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. 703.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Artikel 58 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Algemene verplichting - Artikelen 59bis/1 tot 59quinquies van datzelfde koninklijk besluit - Activeringsprocedure - Bijzondere reglementering op de verplichting naar werk te zoeken - Onderscheid - Beoordeling van de inspanningen - Bevoegdheid van de rechter

Le rédacteur réglementaire a spécialement adopté les articles 59bis/1 à 59quinquies/2 pour déterminer si le jeune travailleur reste exposé au risque du chômage involontaire ou a cessé de l'être; il s'ensuit que la condition de rechercher activement un emploi énoncée par l'article 58 s'apprécie sur la base de ces dispositions: le directeur, durant la procédure d'activation, et le tribunal du travail, saisi en vertu de l'article 580, 2°, du Code judiciaire d'une contestation sur le droit aux allocations dont le jeune travailleur est exclu sur la base de l'article 59quater/3, § 6, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 ne peuvent dès lors apprécier les efforts de ce dernier pour s'insérer sur le marché du travail sur la base du seul article 58 de l'arrêté royal (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Article 58 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 - Obligation générale - Articles 59bis/1 à 59quinquies du même arrêté royal - Procédure d'activation - Réglementation spéciale de l'obligation de recherche d'emploi - Distinctions - Appréciation des efforts - Pouvoir du juge

S.16.0065.F

27 maart 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170327.4](#)

AC nr. ...

Uit de artikelen 13, 14 en 16, eerste lid, van de wet van 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde volgt dat de kennisgeving van een beslissing tot toekenning of weigering van de prestaties geschiedt door het toezenden van een beslissing die voldoet aan de wettelijke verplichtingen van motivering en kennisgeving per gewone brief of door het overhandigen ervan aan de betrokkene; hoewel uit die artikelen volgt dat de beslissing geschreven moet zijn, volgt noch uit artikel 16, noch uit enige andere wettelijke bepaling dat het bewijs van de verzending of overhandiging ervan aan de betrokkene schriftelijk dient te gebeuren.

MINDERJARIGHEID - Handvest van de sociaal verzekerde - Prestaties - Beslissing - Kennisgeving - Bewijs

- Artt. 13, 14 en 16 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

BEWIJS - Burgerlijke zaken - Bewijsvoering - Handvest van de sociaal verzekerde - Prestaties - Beslissing - Kennisgeving - Bewijs

- Artt. 13, 14 en 16 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

SOCIALE ZEKERHEID - Algemeen - Handvest van de sociaal verzekerde - Prestaties - Beslissing - Kennisgeving - Bewijs

- Artt. 13, 14 en 16 Wet 11 april 1995 tot invoering van het "handvest" van de sociaal verzekerde

Il suit des articles 13, 14 et 16, alinéa, 1er de la loi du 11 avril 1995 visant à instituer la Charte de l'assuré social que la notification d'une décision d'octroi ou de refus des prestations est réalisée par l'envoi d'une décision satisfaisant aux obligations légales de motivation et d'information par lettre ordinaire ou par sa remise à l'intéressé; s'il se déduit de ces articles que la décision doit être écrite, il ne résulte ni de l'article 16 ni d'aucune autre disposition légale que la preuve de son envoi ou de sa remise à l'intéressé doive être apportée par écrit.

HANDICAPES - Charte de l'assuré social - Prestations - Décision - Notification - Preuve

- Art. 13, 14 et 16 L. du 11 avril 1995 visant à instituer "la charte" de l'assuré social

PREUVE - Matière civile - Administration de la preuve - Charte de l'assuré social - Prestations - Décision - Notification - Preuve

- Art. 13, 14 et 16 L. du 11 avril 1995 visant à instituer "la charte" de l'assuré social

SECURITE SOCIALE - Généralités - Charte de l'assuré social - Prestations - Décision - Notification - Preuve

- Art. 13, 14 et 16 L. du 11 avril 1995 visant à instituer "la charte" de l'assuré social

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Bijkomende activiteit op sommige dagen - Activiteit voldoet niet aan de voorwaarden - Aangifte

Uit de artikelen 44, 45, eerste lid, 48, §1, eerste lid en 130, §2, Werkloosheidsbesluit volgt dat alle voorwaarden bepaald in artikel 48, § 1, eerste lid, Werkloosheidsbesluit gelijktijdig moeten vervuld zijn, opdat een werkloze die op bijkomstige wijze een activiteit uitoefent in de zin van artikel 45, uitkeringen kan genieten; wanneer de uitkeringsgerechtigde werkloze bij zijn uitkeringsaanvraag evenwel aangifte doet dat hij op bepaalde dagen van de week een bijkomstige activiteit uitoefent die niet aan alle in artikel 48, § 1, eerste lid, Werkloosheidsbesluit bepaalde voorwaarden beantwoordt, geeft hij daarmee te kennen dat hij afziet van alle aanspraak op werkloosheidsuitkeringen voor die dagen, zodat hij, met betrekking tot die dagen, niet kan worden beschouwd als een werkloze op wie de bepalingen van artikel 48, § 1, van toepassing zijn (1) (2). (1) Zie concl. OM. (2) De artikelen 48, §1, eerste lid, en 130, §2 Werkloosheidsbesluit zoals van toepassing voor de wijziging bij KB van 11 september 2016, BS 20 september 2016.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Bijkomende activiteit op sommige dagen - Activiteit voldoet niet aan de voorwaarden - Aangifte

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Activité accessoire limitée à certains jours - Activité ne satisfaisant pas aux conditions - Déclaration

Il résulte des articles 44, 45, alinéa 1er, 48, § 1er, alinéa 1er, et 130, § 2, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage que toutes les conditions prévues à l'article 48, § 1er, alinéa 1er, dudit arrêté royal du 25 novembre 1991 doivent être remplies simultanément pour qu'un chômeur qui exerce à titre accessoire une activité au sens de l'article 45 puisse bénéficier d'allocations ; lorsque le chômeur indemnisé fait toutefois, lors de sa demande d'allocations, la déclaration que, certains jours de la semaine, il exerce une activité accessoire qui ne satisfait pas à toutes les conditions prévues à l'article 48, § 1er, alinéa 1er, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991, il fait ainsi savoir que, pour ces jours-là, il renonce à tout droit aux allocations de chômage, de sorte qu'en ce qui concerne ces jours-là, il ne peut être considéré comme un chômeur auquel s'appliquent les dispositions de l'article 48, § 1er, alinéa 1er (1) (2). (1) Voir les concl. du MP. (2) Les articles 48, § 1er, alinéa 1er et 130, § 2 de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage tels qu'ils étaient applicables avant leur modification par l'arrêté royal du 11 septembre 2016, MB 20 septembre 2016.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Activité accessoire limitée à certains jours - Activité ne satisfaisant pas aux conditions - Déclaration

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Stuiting van de verjaring - Draagwijdte - Ingeleide vordering en vorderingen die virtueel zijn begrepen in de vordering

VORDERING IN RECHTE - Oorspronkelijke vordering - Opzegvergoedingen - Vordering in hoger beroep - Verhoging van de verbrekingsvergoeding wegens verlenging van de opzeggingstermijn - Zelfde voorwerp

Een dagvaarding stuit de verjaring voor de vordering die ze inleidt en voor de vorderingen die virtueel erin begrepen zijn; een vordering is virtueel begrepen in de oorspronkelijke vordering als beide vorderingen hetzelfde voorwerp hebben (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Conclusions de l'avocat général Genicot.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Interruption de la prescription - Portée - Demande introduite et demandes virtuellement comprises dans la demande

DEMANDE EN JUSTICE - Demande initiale - Indemnités de préavis - Demande en appel - Majoration de l'indemnité de rupture en raison d'un allongement de la durée de préavis - Même objet

Une citation interrompt la prescription pour la demande qu'elle introduit et pour les demandes qui y sont virtuellement comprises; une demande est virtuellement comprise dans la demande initiale lorsqu'elle a le même objet que cette demande (1). (1) Voir les concl. du MP.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Dagvaarding voor het gerecht - Stuiting van de verjaring - Draagwijdte - Ingeleide vordering en vorderingen die virtueel zijn begrepen in de vordering

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Citation en justice - Interruption de la prescription - Portée - Demande introduite et demandes virtuellement comprises dans la demande

Een bijkomende vordering die voor het eerst in hoger beroep wordt aangevoerd betreffende een verhoging van de verbrekingsvergoeding wegens verlenging van de opzeggingstermijn, heeft hetzelfde voorwerp als de oorspronkelijke vordering tot het verkrijgen van een opzeggingsvergoeding (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

Une demande subsidiaire formulée pour la première fois en appel et concernant une majoration de l'indemnité de rupture en raison d'un allongement de la durée de préavis, a le même objet que la demande initiale tendant à obtenir une indemnité de préavis (1). (1) Voir les concl. du MP.

VORDERING IN RECHTE - Oorspronkelijke vordering - Opzegvergoedingen - Vordering in hoger beroep - Verhoging van de verbrekingsvergoeding wegens verlenging van de opzeggingstermijn - Zelfde voorwerp

DEMANDE EN JUSTICE - Demande initiale - Indemnités de préavis - Demande en appel - Majoration de l'indemnité de rupture en raison d'un allongement de la durée de préavis - Même objet

S.16.0081.F

15 mei 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20170515.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

ARBEIDSONGEVAL - Weg naar en van het werk (begrip - bestaan - bewijs) - Afgelegd traject van de plaats van het werk naar de plaats waar de werknemer zijn maaltijd neemt of aanschaft - Plaats waar de werknemer zijn maaltijd neemt of aanschaft

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Bevoegde minister - Begrip "op vervolging en benaerstiging van" - Draagwijdte - Belgische Staat - Vertegenwoordiging

In de vermelding dat het cassatieberoep is ingesteld door de Belgische Staat "vertegenwoordigd door de minister van Financiën", "op vervolging en benaerstiging van de cel arbeidsongevallen" wijst de uitdrukking "op vervolging en benaerstiging van" geen natuurlijke persoon of zelfs geen rechtspersoon aan, maar een overheidsdienst zonder rechtspersoonlijkheid; zij heeft dus niet tot doel de natuurlijke persoon aan te wijzen die optreedt voor de Belgische Staat en die erover waakt dat de door het bevoegde orgaan besliste rechtsovername van de publiekrechtelijke rechtspersoon vervolgd wordt voor het bevoegde rechtcollege of die gemachtigd wordt om in rechte op te treden.

CASSATIEBEROEP - Burgerlijke zaken - Personen door of tegen wie cassatieberoep kan of moet worden ingesteld - Eisers en verweerders - Belgische Staat - Vertegenwoordiging - Bevoegde minister - Begrip "op vervolging en benaerstiging van" - Draagwijdte

Conclusions de l'avocat général Genicot.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Chemin du travail (notion, existence, preuve) - Trajet parcouru du lieu du travail vers le lieu où le travailleur prend ou se procure son repas - Lieu où le travailleur prend ou se procure son repas

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Ministre compétent - Notion de "poursuites et diligences de" - Portée - Etat belge - Représentation

Dans la mention que le pourvoi est formé par l'État Belge «représenté par le ministre des finances», «poursuites et diligences de la cellule accidents du travail», l'expression «poursuites et diligences de» ne désigne pas une personne physique ni même une personne morale mais un service administratif dénué de la personnalité juridique; elle n'a donc pas pour objet de désigner la personne physique agissant pour l'État belge, qui veille à ce que l'action de la personne morale de droit public décidée par l'organe compétent soit poursuivie devant la juridiction compétente ou se voit déléguer le pouvoir d'ester en justice.

POURVOI EN CASSATION - Matière civile - Personnes ayant qualité pour se pourvoir ou contre lesquelles on peut ou on doit se pourvoir - Demandeurs et défendeurs - Etat belge - Représentation - Ministre compétent - Notion de "poursuites et diligences de" - Portée

Het begrip traject afgelegd van de plaats van het werk naar de plaats waar de werknemer zijn maaltijd nuttigt of deze aanschaft en omgekeerd, dat artikel 8, § 2, 1°, van de wet van 10 april 1971 gelijkstelt met de weg naar en van het werk bepaald door artikel 8, § 1, eerste en tweede lid van dezelfde wet, sluit niet uit dat de werknemer de plaats kiest waar hij die maaltijd nuttigt of aanschaft om redenen die geen verband houden met de maaltijd (1). (1) Zie concl. OM. in Pas. 2017, nr. ...

ARBEIDSONGEVAL - Weg naar en van het werk (begrip - bestaan - bewijs) - Afgelegd traject van de plaats van het werk naar de plaats waar de werknemer zijn maaltijd neemt of aanschaft - Plaats waar de werknemer zijn maaltijd neemt of aanschaft

La notion de trajet parcouru du lieu du travail vers le lieu où le travailleur prend ou se procure son repas et inversement, que l'article 8, § 2, 1° de la loi du 10 avril 1971 loi assimilée au chemin du travail défini par l'article 8, §1er, alinéas 1 et 2 de la même loi, n'exclut pas que le travailleur choisisse pour des raisons étrangères au repas le lieu où il prend ou se procure ce repas (1). (1) Voir les concl. du MP.

ACCIDENT DU TRAVAIL - Chemin du travail (notion, existence, preuve) - Trajet parcouru du lieu du travail vers le lieu où le travailleur prend ou se procure son repas - Lieu où le travailleur prend ou se procure son repas

S.16.0083.N

20 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.2](#)

AC nr. ...

Uit de samenhang van de artikelen 7, eerste lid en 37, tweede lid van het besluit van de Vlaamse Regering van 9 september 2011 betreffende de loopbaanonderbreking van de personeelsleden van het onderwijs en de centra voor leerlingenbegeleiding, en de artikelen 4ter, §1, eerste lid en 4quinquies koninklijk besluit van 12 augustus 1991 betreffende de toekenning van onderbrekingsuitkeringen aan de personeelsleden van het onderwijs en de psychomedisch-sociale centra, volgt dat de personeelsleden die op basis van artikel 102 van de herstellwet van 22 januari 1985 houdende sociale bepalingen en het voormelde artikel 4ter een vermindering van hun beroepsloopbaan met een vijfde aanvragen en verkrijgen, recht hebben op de forfaitaire uitkering van 119,25 euro indien hun ambt een volledige opdracht omvat, ook indien die vermindering moet worden beperkt overeenkomstig de afrondingsregel van artikel 7, eerste lid, 3°, B. Vl. Reg. 9 september 2011.

ONDERWIJS - Personeelslid - Onderbreking beroepsloopbaan - Deeltijdse onderbreking - Vermindering met een vijfde - Onderbrekingsuitkeringen - Berekening

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Onderwijs - Personeelslid - Onderbreking beroepsloopbaan - Deeltijdse onderbreking - Vermindering met een vijfde - Onderbrekingsuitkeringen - Berekening

Il résulte de la lecture combinée des articles 7, alinéa 1er, et 37, alinéa 2 de l'arrêté du Gouvernement flamand du 9 septembre 2011 relatif à l'interruption de carrière des membres du personnel de l'enseignement et des centres d'encadrement des élèves, et des articles 4ter, § 1er, alinéa 1er, et 4quinquies de l'arrêté royal du 12 août 1991 relatif à l'octroi d'allocations d'interruption aux membres du personnel de l'enseignement et des centres psycho-médico-sociaux que les membres du personnel qui demandent et obtiennent, sur la base de l'article 102 de la loi du 22 janvier 1985 de redressement contenant des dispositions sociales et de l'article 4ter précité, une réduction de leur carrière professionnelle d'un cinquième, ont droit à l'allocation forfaitaire de 119,25 euros si leur fonction est à prestations complètes, même si cette réduction doit être limitée conformément à la règle d'arrondissement de l'article 7, alinéa 1er, 3°, de l'arrêté du Gouvernement flamand du 9 septembre 2011.

ENSEIGNEMENT - Membre du personnel - Interruption de la carrière - Interruption partielle - Réduction d'un cinquième - Allocations d'interruption - Calcul

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Enseignement - Membre du personnel - Interruption de la carrière - Interruption partielle - Réduction d'un cinquième - Allocations d'interruption - Calcul

S.16.0084.N

9 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.4](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Samenwonen

Conclusions de l'avocat général Vanderlinden.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Cohabitation

Om te kunnen besluiten dat twee of meer personen die onder hetzelfde dak wonen hun huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk regelen en dus samenleven, is vereist, maar volstaat het niet, dat zij een economisch-financieel voordeel behalen door een woning te delen; daarvoor is tevens vereist dat zij ook taken, activiteiten en andere huishoudelijke aangelegenheden, zoals het onderhoud van de woonst en eventueel het inrichten ervan, de was, de boodschappen, het bereiden en nuttigen van de maaltijden gemeenschappelijk verrichten en daarvoor eventueel financiële middelen inbrengen; de rechter oordeelt in feite of de huishoudelijke aangelegenheden hoofdzakelijk gemeenschappelijk worden geregeld (1). (1) Zie concl. OM.

WERKLOOSHEID - Bedrag - Samenwonen

- Art. 110, §§ 2 en 3 KB 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering

- Art. 59, eerste lid MB 26 november 1991 houdende toepassingsregelen van de werkloosheidsreglementering

Pour pouvoir conclure que deux ou plusieurs personnes vivant ensemble sous le même toit règlent principalement en commun les questions ménagères et, dès lors, cohabitent, il est nécessaire mais non suffisant qu'elles tirent un avantage économique et financier du partage d'un logement ; il est également requis qu'elles assument en commun les tâches, activités et autres questions ménagères, comme l'entretien du logement et, éventuellement, son aménagement, les lessives, les courses, la préparation et la prise des repas, et qu'elles apportent éventuellement une contribution financière à cet effet (1). (1) Voir les concl. MP.

CHOMAGE - Montant des allocations de chômage - Cohabitation

- Art. 110, § 2 et 3 A.R. du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage

- Art. 59, al. 1er A.M. du 26 novembre 1991 portant les modalités d'application de la réglementation du chômage

S.16.0092.N

9 oktober 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171009.5](#)

AC nr. ...

Uit de redactie van zijn paragraaf 10, zoals van toepassing op de feiten, volgt dat artikel 30bis RSZ-wet wel van toepassing is wanneer de natuurlijke persoon die de werken laat uitvoeren, het onroerend goed geheel of gedeeltelijk aanwendt in de uitoefening van zijn beroepsactiviteit, maar niet wanneer hij de werken louter laat uitvoeren in het kader van het gewone beheer van het eigen bezit; de omstandigheid dat het onroerend goed niet enkel als woongelegenhed dient maar deels ook voor handelsdoeleinden is bestemd, is op zich niet ter zake dienend (1). (1) Art. 30bis, §10, RSZ-wet voor zijn wijziging bij wet van 20 juli 2015, BS 21 augustus 2015.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Aannemer of onderaannemer - Sociale schulden - Opdrachtgever - Verplichtingen - Hoofdelijke aansprakelijkheid - Inhoudingen - Voorwaarden - Bouwwerken - Bestemming onroerend goed

Il résulte de la rédaction de son paragraphe 10, tel qu'applicable aux faits, que l'article 30bis de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs s'applique lorsque la personne physique qui fait effectuer les travaux utilise le bien immobilier en tout ou en partie dans l'exercice de son activité professionnelle, mais non lorsqu'il fait simplement effectuer les travaux dans le cadre de la gestion normale de ses biens propres; la circonstance que le bien immobilier ne sert pas uniquement de logement, mais est également en partie destiné à des fins commerciales est en soi dénuée de pertinence (1). (1) Art. 30bis, § 10, de la loi du 27 juin 1969 révisant l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs avant sa modification par la loi du 20 juillet 2015, BS 21 août 2015.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Entrepreneur ou sous-traitant - Dettes sociales - Donneur d'ordre - Obligations - Responsabilité solidaire - Retenues - Conditions - Travaux de construction - Destination du bien immobilier

S.16.0093.F

11 december 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171211.8](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming -

3/12/2019

Conclusions de l'avocat general Genicot.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Non-respect -

P. 684/691

Uitsluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uitsluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

Wanneer de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening een werkloze op grond van artikel 59sexies, § 1, vierde lid, Werkloosheidsbesluit, uitsluit van het genot van uitkeringen en laatstgenoemde die beslissing betwist, ontstaat er tussen de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening en de werkloze een geschil betreffende het recht op uitkeringen waarvan laatstgenoemde is uitgesloten; die betwisting behoort tot de bevoegdheid van de arbeidsrechtbank krachtens de artikelen 580, 2°, van het Gerechtelijk Wetboek, en 7, § 11, van de besluitwet van 28 december 1944 betreffende de maatschappelijke zekerheid der arbeiders; de arbeidsrechtbank die van een dergelijk geschil kennisneemt, oefent een controle met volheid van rechtsmacht uit op de beslissing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening; ze dient, met eerbiediging van het recht van verdediging en binnen de grenzen van het geding, zoals de partijen dat hebben afgebakend, na te gaan of de beslissing overeenkomstig de wetten en verordeningen inzake werkloosheid is geweest en uitspraak te doen over het recht van de werkloze op uitkeringen; ze kan dat recht enkel erkennen met eerbiediging van die wetten en verordeningen: de arbeidsrechtbank doet uitspraak op basis van het geheel van de middelen van de partijen en van de stukken, die in voorkomend geval op haar verzoek worden overgelegd, en niet enkel op basis van de gegevens uit het administratief dossier (1). (1) Zie andersluidende concl. OM in Pas. 2017, nr.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Werkloosheid - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uitsluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Actieve zoektocht naar werk - Activeringsplan - Niet-naleving - Tekortkoming - Uitsluiting van de werkloze - Betwisting - Bevoegdheid - Arbeidsrechtbanken - Bevoegdheid van de rechter - Volheid van rechtsmacht - Gevolg

Manquement - Exclusion du chômeur - Contestation - Compétence - Tribunaux du travail - Pouvoir du juge - Pleine juridiction - Conséquence

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Non-respect - Manquement - Exclusion du chômeur - Contestation - Compétence - Tribunaux du travail - Pouvoir du juge - Pleine juridiction - Conséquence

Lorsque, sur la base de l'article 59sexies, § 1er, alinéa 4, l'Office national de l'emploi exclut un chômeur du bénéfice des allocations et que ce dernier conteste cette décision, une contestation naît entre l'Office national de l'emploi et le chômeur sur le droit aux allocations dont il est exclus; cette contestation ressortit au tribunal du travail en vertu des articles 580, 2°, du Code judiciaire et 7, § 11, de l'arrêté-loi du 28 décembre 1944 concernant la sécurité sociale des travailleurs; saisi d'une telle contestation, le tribunal du travail exerce un contrôle de pleine juridiction sur la décision de l'Office national de l'emploi; dans le respect des droits de la défense et du cadre de l'instance, tel que les parties l'ont déterminé, il lui appartient de contrôler la conformité de la décision aux lois et règlements en matière de chômage et de statuer sur le droit du chômeur aux allocations; il ne peut reconnaître ce droit que dans le respect de ces lois et règlements: le tribunal du travail statue sur la base de l'ensemble des moyens des parties et des pièces, produites le cas échéant à sa demande, et non des seuls éléments du dossier administratif (1). (1) Voir les concl. contraires du MP.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Chômage - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Non-respect - Manquement - Exclusion du chômeur - Contestation - Compétence - Tribunaux du travail - Pouvoir du juge - Pleine juridiction - Conséquence

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Recherche active d'emploi - Contrat d'activation - Non-respect - Manquement - Exclusion du chômeur - Contestation - Compétence - Tribunaux du travail - Pouvoir du juge - Pleine juridiction - Conséquence

Aucune disposition légale ne prévoit que la question préalable portée devant le juge répressif saisi de l'action civile et qui concerne la validité d'une convention qualifiée de transaction, réputée conclue entre la partie civile et le prévenu, est préjudicielle et donne lieu à renvoi devant le juge civil.

SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Werking

Bij betwisting van de rechtsgeldigheid van de verlenging van de detachering behoort het aan de rechterlijke instanties van de lidstaat waar de arbeid wordt verricht na te gaan of de toepassingsvoorwaarden hiertoe vervuld zijn.

RECHTBANKEN - Burgerlijke zaken - Sociale zaken (bijzondere regels) - Sociale zekerheid - Werknemers - Internationale detachering - Uitzendende Lidstaat - Detachering - Verlenging - Betwisting - Lidstaat van tewerkstelling - Nationale rechter - Bevoegdheid

Het formulier E102, waarmee de werkgever de verlenging van de detachering aanvraagt voor een termijn die niet langer mag duren dan 12 maanden te rekenen van het einde van het oorspronkelijke tijdvak van twaalf maanden, wordt niet afgeleverd door het bevoegde orgaan van de uitzendstaat; het dient te worden ingediend bij de bevoegde autoriteit van de lidstaat waar de arbeid wordt verricht, die verklaart al dan niet ermee in te stemmen dat de wetgeving van de uitzendstaat verder toepasselijk blijft; dit akkoord is een essentiële voorwaarde voor een toepassing van de verlenging waarvan sprake in artikel 14, lid 1, b), Verordening (EEG) nr. 1408/71.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Verlenging - E102 - Onderscheid - Voorwaarden
SOCIALE ZEKERHEID - Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Verlenging - E102 - Onderscheid - Voorwaarden

Geen enkele wettelijke bepaling schrijft voor dat de voorafgaande betwisting voor de strafrechter bij wie de burgerlijke rechtsvordering aanhangig is gemaakt en die betrekking heeft op de geldigheid van een als minnelijke schikking omschreven overeenkomst, die geacht wordt tussen de burgerlijke partij en de beklagde te zijn gesloten, een prejudicieel geschil oplevert en aanleiding geeft tot verwijzing naar de burgerlijke rechter.

SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Détachement international - Règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 - E101 - Application

En cas de contestation de la validité de la prolongation du détachement, il appartient aux instances judiciaires de l'État membre où le travail est effectué de vérifier si les conditions d'application de cette prolongation sont remplies.

TRIBUNAUX - Matière civile - Matière sociale (règles particulières) - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Détachement international - Etat membre détachant le travailleur - Détachement - Prolongation - Contestation - Etat membre occupant le travailleur - Juge national - Compétence

Le formulaire E102, par lequel l'employeur demande la prolongation du détachement pour un délai qui ne peut excéder 12 mois à compter de la fin de la période initiale de douze mois, n'est pas délivré par l'institution compétente de l'État membre ayant détaché le travailleur; il doit être introduit auprès de l'autorité compétente de l'État membre où le travail est effectué, qui déclare consentir ou non à ce que la législation de l'État qui a détaché les travailleurs demeure applicable; cet accord est une condition essentielle de la prolongation dont il est question à l'article 14, alinéa 1er, b), du Règlement (CEE) n° 1408/71.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Détachement international - Règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 - E101 - Prolongation - E102 - Distinction - Conditions
SECURITE SOCIALE - Travailleurs salariés - Détachement international - Règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 - E101 - Prolongation - E102 - Distinction - Conditions

Uit artikel 11.1 van de Verordening (EEG) nr. 574/72 van de Raad van 21 maart 1972 tot vaststelling van de wijze van toepassing van Verordening (EEG) nr. 1408/71, zoals hier toepasselijk, en de vaste rechtspraak van het Hof van Justitie van de Europese Unie daaromtrent volgt dat een rechtsgeldig afgeleverde E101-verklaring een vermoeden creëert dat de gedetacheerde werknemers regelmatig zijn aangesloten bij de socialezekerheidsregeling van de lidstaat waar de onderneming die hen detacheert is gevestigd; die verklaring is in beginsel bindend voor het bevoegde orgaan van de lidstaat waarin die werknemers zijn gedetacheerd voor een tijdvak van twaalf maanden.

EUROPESE UNIE - Verdragsbepalingen - Algemeen - Sociale zekerheid - Werknemers - Internationale detachering - Verordening (EEG) nr. 1408/71 van de Raad van 14 juni 1971 - E101 - Werking

Il résulte de l'article 11.1 du Règlement (CEE) n° 574/72 du Conseil, du 21 mars 1972, fixant les modalités d'application du règlement (CEE) n° 1408/71, tel qu'applicable en l'espèce, et de la jurisprudence constante de la Cour de justice de l'Union européenne à ce propos, qu'un certificat E101 valablement délivré crée une présomption de régularité de l'affiliation des travailleurs détachés au régime de sécurité sociale de l'État membre où est établie l'entreprise qui les a détachés; ce formulaire s'impose en principe à l'institution compétente de l'État membre dans lequel ces travailleurs sont détachés pour une période de douze mois.

UNION EUROPEENNE - Droit matériel - Généralités - Sécurité sociale - Travailleurs salariés - Détachement international - Règlement (CEE) n° 1408/71 du Conseil du 14 juin 1971 - E101 - Application

S.17.0006.N

20 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171120.4](#)

AC nr. ...

Artikel 7, § 1, tweede lid en derde lid, eerste zin, Wet Tegemoetkoming Gehandicapten dat bepaalt dat de Koning, bij een besluit vastgesteld na overleg in de Ministerraad, kan bepalen wat moet worden verstaan onder "inkomen" en door wie, volgens welke criteria en op welke wijze het bedrag ervan moet worden bepaald, alsook kan bepalen dat sommige inkomsten of delen van het inkomen, onder de voorwaarden die Hij bepaalt, niet of slechts gedeeltelijk in aanmerking worden genomen, geeft een ruime bevoegdheid aan de Koning en sluit van die bevoegdheid niet de inkomsten uit die niet-belastbaar zouden zijn; artikel 8bis, § 1, van het koninklijk besluit van 6 juli 1987 betreffende de inkomensvervangende tegemoetkoming en de integratietegemoetkoming heeft aldus wel degelijk een wettelijke grondslag; het arrest dat anders oordeelt en die bepaling buiten toepassing laat, schendt artikel 159 Grondwet (1). (1) Zie concl. OM.

MINDERJARIGHEID - Tegemoetkoming - Bedrag - Vaststelling - Inkomen - Bepaling - Bevoegdheid Koning

Conclusie van advocaat-generaal Vanderlinden.

MINDERJARIGHEID - Tegemoetkoming - Bedrag - Vaststelling - Inkomen - Bepaling - Bevoegdheid Koning

L'article 7, § 1er, alinéas 2 et 3, première phrase, de la loi du 27 février 1987 relative aux allocations aux personnes handicapées qui prévoit que le Roi peut déterminer, par arrêté délibéré en Conseil des ministres, ce qu'il faut entendre par "revenu" et par qui, selon quels critères et de quelle manière le montant doit en être fixé, de même qu'il peut déterminer que certains revenus ou parties de revenus, dans les conditions qu'il détermine, ne sont que partiellement ou ne sont pas pris en considération, confère au Roi une compétence large et n'exclut pas de cette compétence les revenus qui ne seraient pas imposables; ainsi, l'article 8bis, § 1er, de l'arrêté royal du 6 juillet 1987 relatif à l'allocation de remplacement de revenus et à l'allocation d'intégration a bel et bien un fondement légal; l'arrêt qui statue en sens contraire et écarte l'application de cette disposition viole l'article 159 de la Constitution (1). (1) Voir les concl. du MP.

HANDICAPES - Allocation - Montant - Constatation - Revenu - Détermination - Compétence du Roi

Conclusions de l'avocat general Vanderlinden.

HANDICAPES - Allocation - Montant - Constatation - Revenu - Détermination - Compétence du Roi

S.17.0015.F

27 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171127.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Toekenning - Voorwaarde - Menselijke waardigheid - In acht te nemen tijdstip

3/12/2019

Conclusions de l'avocat général Genicot.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Octroi - Condition - Dignité humaine - Moment à prendre en considération

P. 687/691

Uit artikel 1, eerste lid, van de wet van de Organieke wet betreffende de openbare centra voor maatschappelijk welzijn van 8 juli 1976 volgt dat het recht op sociale zekerheid ontstaat zodra een persoon zich in een situatie bevindt die hem niet in de mogelijkheid stelt een leven te leiden dat beantwoordt aan de menselijke waardigheid; dat recht wordt niet aangetast door de omstandigheid dat de persoon zich niet meer in een dergelijke situatie bevindt op het tijdstip waarop de rechter uitspraak doet (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr. ...

MAATSCHAPPELIJK WELZIJN (OPENBARE CENTRA VOOR) - Toekenning - Voorwaarde - Menselijke waardigheid - In acht te nemen tijdstip

Il suit de l'article 1er, alinéa 1er, de la loi du 8 juillet 1976 organique des centres publics d'action sociale que le droit à l'aide sociale naît dès qu'une personne se trouve dans une situation qui ne lui permet pas de vivre conformément à la dignité humaine; ce droit n'est pas affecté par la circonstance que la personne ne se trouve plus dans une telle situation au moment où le juge statue (1). (1) Voir les concl. du MP.

AIDE SOCIALE (CENTRES PUBLICS D') - Octroi - Condition - Dignité humaine - Moment à prendre en considération

S.17.0018.F

13 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.2](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

GRONDWET - Art. 10 - Artikel 11 - Werkloosheid - Toelatingsvoorwaarde - Wachtijd - Duur - Referteperiode - Verlenging - Hogere leeftijdsgroep - Lagere leeftijdsgroep - Artikel 30 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Uitlegging - Geen discriminatie

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Toelatingsvoorwaarde - Wachtijd - Duur - Lagere leeftijdsgroep - Referteperiode - Hogere leeftijdsgroep - Verlenging - Toepassing

Er is geen discriminatie tussen werklozen van een lagere leeftijdsgroep en die van een hogere leeftijdsgroep in de uitlegging van artikel 30, eerste lid, waardoor een werkloze van een lagere leeftijdsgroep van de door artikel 30, derde lid, bepaalde verlenging zou kunnen genieten van de referteperiode van een hogere leeftijdsgroep waarop hij zich krachtens artikel 30, tweede lid, kan beroepen, aangezien die discriminatie niet blijkt uit die uitlegging, maar uit de afzonderlijke omstandigheid dat werklozen van een hogere leeftijdsgroep niet kunnen genieten van de voor een lagere leeftijdsgroep bedoelde voorwaarden (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

GRONDWET - Art. 10 - Artikel 11 - Werkloosheid - Toelatingsvoorwaarde - Wachtijd - Duur - Referteperiode - Verlenging - Hogere leeftijdsgroep - Lagere leeftijdsgroep - Artikel 30 van het koninklijk besluit van 25 november 1991 - Uitlegging - Geen discriminatie

Conclusions de l'avocat général Genicot.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Article 11 - Chômage - Condition d'admission - Stage - Durée - Période de référence - Prolongation - Catégorie d'âge supérieure - Catégorie d'âge inférieure - Article 30, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 - Interprétation - Pas de discrimination

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Condition d'admission - Stage - Durée - Catégorie d'âge inférieure - Période de référence - Catégorie d'âge supérieure - Prolongation - Application

Il n'y a pas de discrimination entre chômeurs d'une catégorie d'âge inférieure et ceux d'une catégorie d'âge supérieure dans l'interprétation de l'article 30 alinéa 1er, consistant à permettre à un chômeur d'une catégorie d'âge inférieur de bénéficier de la prolongation prévue par l'article 30 alinéa 3, de la période de référence d'une catégorie d'âge supérieure à laquelle il peut prétendre en vertu de l'article 30, alinéa 2, dès lors que cette discrimination ne résulte pas d'une telle interprétation, mais de la circonstance distincte déduite de l'interdiction des chômeurs d'une catégorie d'âge supérieure de bénéficier des conditions prévues pour une catégorie d'âge inférieure (1). (1) Voir les concl. du MP.

CONSTITUTION - Constitution 1994 (article 1 a 99) - Article 10 - Article 11 - Chômage - Condition d'admission - Stage - Durée - Période de référence - Prolongation - Catégorie d'âge supérieure - Catégorie d'âge inférieure - Article 30, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 - Interprétation - Pas de discrimination

Een in artikel 30, eerste lid, 1° of 2° van het koninklijk besluit van 25 november 1991 houdende de werkloosheidsreglementering bedoelde werknemer kan, om het bewijs te leveren dat hij, overeenkomstig het tweede lid, voldoet aan de voorwaarde gesteld voor een hogere leeftijdsgroep, zich krachtens het derde lid, 3°, beroepen op de verlenging van de referteperiode bedoeld in het eerste lid voor die leeftijdsgroep (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

WERKLOOSHEID - Recht op uitkering - Toelatingsvoorwaarde - Wachtijd - Duur - Lagere leeftijdsgroep - Referteperiode - Hogere leeftijdsgroep - Verlenging - Toepassing

Un travailleur visé à l'article 30, alinéa 1er, 1° ou 2°, de l'arrêté royal du 25 novembre 1991 portant réglementation du chômage, peut, pour établir qu'il satisfait, conformément à l'alinéa 2, à la condition prévue pour une catégorie d'âge supérieure, se prévaloir, en vertu de l'alinéa 3, 3°, de la prolongation de la période de référence prévue à l'alinéa 1er pour cette catégorie d'âge (1). (1) Voir les concl. du MP.

CHOMAGE - Droit aux allocations de chômage - Condition d'admission - Stage - Durée - Catégorie d'âge inférieure - Période de référence - Catégorie d'âge supérieure - Prolongation - Application

S.17.0028.F

13 november 2017

[ECLI:BE:CASS:2017:ARR.20171113.3](#)

AC nr. ...

Conclusie van advocaat-generaal Genicot.

CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen - Vermelding van de artikelen die tot cassatie kunnen leiden - Ontvankelijkheid

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Arbeidsrechtbank - Gedinginleidende akte - Verzoekschrift op tegenspraak - Neerlegging ter griffie - Verzending per aangetekende brief - Verjaringsstuitende akte - Aanvangsdatum

Uit de artikelen 704, §1, en 1034bis tot 1034sexies van het Gerechtelijk Wetboek volgt dat een vordering die door een verzoekschrift op tegenspraak kan worden ingeleid, bij de arbeidsrechtbank aanhangig is, hetzij wanneer dat verzoekschrift per aangetekende brief aan de griffie is toegezonden, hetzij wanneer het er is neergelegd; de datum van verzending van de aangetekende brief moet bijgevolg in het eerste geval in aanmerking worden genomen om te bepalen of het verzoekschrift burgerlijke stuiting vormt zoals bedoeld in artikel 2244, §1, eerste lid, van het Burgerlijk Wetboek (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

VERJARING - Burgerlijke zaken - Stuiting - Arbeidsrechtbank - Gedinginleidende akte - Verzoekschrift op tegenspraak - Neerlegging ter griffie - Verzending per aangetekende brief - Verjaringsstuitende akte - Aanvangsdatum

Conclusions de l'avocat général Genicot.

MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises - Mention des articles suffisant à entraîner la cassation - Recevabilité

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Tribunal du travail - Acte introductif - Requête contradictoire - Dépôt au greffe - Envoi par lettre recommandée - Acte interruptif de prescription - Date de prise de cours

Il suit des articles 704, §1er, et 1034bis à 1034sexies du Code judiciaire qu'une demande qui peut être introduite par une requête contradictoire est soumise au tribunal du travail, soit lorsque cette requête est envoyée au greffe par lettre recommandée, soit lorsqu'elle y est déposée; la date de l'envoi du pli recommandé doit, dès lors, dans la première de ces hypothèses, être prise en considération pour déterminer si la requête forme l'interruption civile visée à l'article 2244, §1er, alinéa 1er, du Code civil (1). (1) Voir les concl. du MP.

PRESCRIPTION - Matière civile - Interruption - Tribunal du travail - Acte introductif - Requête contradictoire - Dépôt au greffe - Envoi par lettre recommandée - Acte interruptif de prescription - Date de prise de cours

Hoewel het middel niet preciseert in welk opzicht het arrest artikel 54 van het Gerechtelijk Wetboek schendt, leidt het daarentegen uit de artikelen 704, §1, en 1034quinquies van dat wetboek duidelijk af dat het versturen per aangetekende brief van een verzoekschrift op tegenspraak naar de griffier van het gerecht en de neerlegging ervan ter griffie, twee gelijkwaardige wijzen zijn om een zaak in te leiden die bij een dergelijk verzoekschrift kan worden ingeleid; de schending van die twee artikelen van het Gerechtelijk Wetboek, zou, samen met de andere door het middel aangevoerde wettelijke bepalingen, als het middel gegrond was, volstaan om de vernietiging tot gevolg te hebben (1). (1) Zie concl. OM in Pas. 2017, nr.

*CASSATIEMIDDELEN - Burgerlijke zaken - Vereiste vermeldingen -
Vermelding van de artikelen die tot cassatie kunnen leiden -
Ontvankelijkheid*

S'il ne précise pas en quoi l'arrêt violerait l'article 54 du Code judiciaire, le moyen déduit en revanche avec netteté des articles 704, §1er, et 1034quinquies de ce code que l'envoi d'une requête contradictoire par lettre recommandée au greffier de la juridiction et le dépôt de celle-ci au greffe sont deux modalités équivalentes d'introduction d'une cause qui peut être formée par une telle requête; jointe à celle des autres dispositions légales qu'invoque le moyen, la violation de ces deux articles du Code judiciaire suffirait, si le moyen était fondé, à emporter la cassation (1). (1) Voir les concl. du MP.

*MOYEN DE CASSATION - Matière civile - Indications requises -
Mention des articles suffisant à entraîner la cassation -
Recevabilité*
